מעריב

גליון ... עמודים ... ימים ולילות

יום ו'
כ"ד אלול תשל"ג
21.9.73
גליון 8880
שנה כ"ה

80 אג'

המייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

חוסיין – לוושינגטון; ינסה לשכנע את קיסינג'ר לחדש יזמת ארה"ב

ילווה את המלך ראש־ממשלת ירדן זייד ריפאעי, שהיה תלמידו של קיסינג'ר בהאוורד ✶ הביקור — אחרי השיחות הצפויות של שר החוץ האמריקני עם אבן וזיין ✶ ייתכן ביקור גולדה

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

הסיין מלך ירדן עומד להגיע לוושינגטון לקראת סוף השנה, כדי לנסות לשכנע את ד"ר הנרי קיסינג'ר לחדש את יזמתה של ארה"ב לכונן הסדר שלום בין ישראל לשכנותיה הערביות.

מקורות דיפלומאטיים בוושינגטון אמרו, כי לא נקבע מועד רשמי לביקור, ולפי שעה היו רק גישושים בענין זה. כיוון שביקור כזה צפוי, שלחה ירדן לנושב הנוכחי של עצרת האו"ם לא את ראש הממשלה זייד ריפאעי, בתפקידו כשר החוץ, אלא את שר המדינה זהייר מופתי, מי שהיה שגריר ירדן בוושינגטון.

ריפאעי היה תלמידו של ד"ר קיסינג'ר באוניברסיטת הארווארד, והוא יתלווה אל המלך חוסיין בבואו לוושינגטון — כנראה בסוף החדש דצמבר.

זוהייר מופתי עומד להיפגש עם ד"ר קיסינג'ר בשבוע הבא. כן ייפגש ד"ר קיסינג'ר עם שרי החוץ של לבנון, של מצרים ושל סעודיה.

לדברי אותם המקורות שר אבת ירדן עידוד מן העובדה, שארה"ב גיבשה את דעתה ספית נגד יסוד מדינה פלשתינית ממערב לירדן והיא סבורה, שאת הבעייה הפלשתינית יש ליישב בין הפלשתינים לבין חוסיין — או בצורת פדראציה כפי שהציע חוסיין או באיזו צורה אחרת.

עכשיו כשמובטחת תמיכתה של ארה"ב בחוסיין, הוא סבור כי זוהי שעת כושר לנסיון מצד ד"ר קיסינג'ר ליישב את הסכסוך בינו לבין ישראל.

חוסיין יבוא לארה"ב אחרי הפגישות הצפויות של ד"ר קיסינג'ר עם שר החוץ מר אבא אבן ועם שר הבטחון מר משה דיין. בוושינגטון רווחה הדעה, כי בראשית השנה הבאה הבוא לשם ראש הממשלה גב' גולדה מאיר, להיפגש

(סוף בעמ' 2, טורים 8, 9)

מקורות בביירות מגלים:

אחד מעצורי חוליית „טילי הכתף" הוא מנהיג בכיר ב„ספטמבר השחור"

על פעילותו של האיש, עאטף באסיסו, מסר „אבו דאוד" בירדן בכלא ירדן ✶ ייתכן „מיבצע" חבלני בנסיון לשחררו מידי האיטלקים

מאת ציפ הוגלנד, סופר „וואשינגטון פוסט" בביירות

אחד המארגנים הבכירים של ארגון „ספטמבר השחור" היה אחראי לנסיון שנערך החודש להפיל מטוס נוסעים ישראלי בקרבת שדה התעופה פיומיצ'ינו ברומא. הוא עצור עתה בכלא באיטליה — מסרו מקורות מוסמכים בביירות אתמול.

המדובר במנהיג המחבלים עאטף ביסיסו, שהוא אחד מחמשת הערבים שנעצרו על־ידי האיטלקים לאחר שטילי כתף מתוצרת סובייטית נתגלו בדירה בקרבת נמל התעופה הבינלאומי פיומיצ'ינו, ליד רומא, ב־5 בספטמבר.

איטליה, שלא מיהרה להביא לדין עצורים אחרים בחשד להשתייכות ל„ספטמבר השחור", עלולה להעלות את זעם הפלשתינים או את זעמה של ישראל בקבלה החלטה כיצד לטפל בביסיסו והחמשה שותפיו לפשע.

כפי שנודע היה מקורו של באסיסו מהלומה כבדה לגיבוש הפעיל של „ספטמבר השחור" ולפי שמועה נתבססה על מידע שנמסר בבירות על־ידי קבוצה המחבלים הפלשתינית לפעולה נסיון נואש כדי להשיג את שחרורו של האיש מידי האיטלקים.

באסיסו, שנמנה בעבר עם אנשי אגף המודיעין של „אל־פתח", הוכר בחוגים של „אבו דאוד", מנהיג המחבלים שנתפס בירדן. „אבו דאוד" ציין אז, כי הוא אחד המנהיגים הבכירים של „ספטמבר השחור". העובדה שהוטלה עליו משימת רומא מעידה על החשיבות שהמנהיגות הפלשתינית יחסה לפעולת הרצח המתוכננת.

עוזרו של „אבו איאד"

עודד גרנות, סופר „מעריב" לעניינים ערביים, מוסר:

עאטף באסיסו, אשר על פי השמועה נמנה עם חמשת המחבלים, שנתפסו באיטליה, בפרשת טילי „סטרלה", נחשב לאחד מעוזריו הקרובים ביותר של „אבו־איאד", סגנו של יאסר עראפאת והאחראי למבצעי „ספטמבר השחור". באסיסו, שנמנה בעבר עם ראשי „ג'יהאז אל־רצד", זרוע

(סוף בעמ' 2, טורים 7, 8, 9)

ועידת איקא"ו נבעלה — בלי לקבל החלטה לבלימת פירטיות באוויר

הצעה מצרית לתיקון אמנת שיקאגו הורדה — כיוון שלא זכתה בשני שלישים מהקולות

ארגון התעופה האזרחית הבינלאומי והוא אתמול הצעה ערבית „להחזיק החוקים הבינלאומיים נגד פיראטיות אווירית" ואיסור על מדינות חברות בארגון להרשות לפיסות קבועות של חברות תעופה לאומיות.

65 מבין 100 החברים בעצרת הצביעו בעד ההצעה, איש לא הצביע נגד ו־29 נמנעו. אך כיוון שדרוש רוב של שני שלישים — חסרו שני קולות לאישור ההחלטה. ארה"ב וישראל נמנעו.

ההצעה המצרית, שזכתה בתמיכתן של צרפת, בריטניה ושוויץ, ביקשה לתקן את אמנת שיקאגו של התעופה האזרחית מ־1944 כדי שתכלול סעיף נגד חטיפות מטוסים והבלה.

צרפת הציעה לאסור על המדינות החברות להשתמש בכוח כדי לאלץ מטוס של מדינה אחרת לסטות ממסלולו או לנחות.

ההצבעה, בה ירדה מהפרק ההצעה המצרית נערכה אחרי ישיבה שנמשכה שש שעות — עד 2 אחר חצות.

על ההצעה הצרפתית הצביעו בעדה: בעד הצעה זו הצביעו 52, שנים התנגדו ו־35 נמנעו. לא כל הצירים היו נוכחים בעת ההצבעה.

עצרת ארגון התעופה קיבלה בישיבה קודמת החלטה לגנוי בעקבות יירוט המטוס הלבנוני על ידי ישראל. ישראל נזקקה את העצרת בכך שההצבעה בלוי מאור הנה ובלוהי שלמה בכל ה־ בהגע לאחריותן של המדינות בכניעת פיראטיות באוויר.

ההצבעה נערכה ביום עצרת הארגון שנבחכה ארבעה שבועות במטה ארגון התעופה ההקלאית של אוים ברומא.

שר הפנים של דרום אפריקה ד"ר ק.פ. מילדר, בהגיעו אמש ללוד. (תצלום: ראובן קסטרו)

היום בגישת בגין - וייצמן

פניות נוספות אל וייצמן בעניין החלטתו „לא לרוץ"

מאת דניאל דגן

ח"כ מנחם בגין ומר עזר וייצמן עומדים להיפגש הבוקר. במרכז שיחתם תעמוד החלטתו של וייצמן, כי לא יציג את מועמדותו ברשימת הליכוד לכנסת.

בימים האחרונים היו פניות נוספות אל מר וייצמן שיחזור בו מהחלטתו. בין השאר נפגשו איתו ראשי המרכז ה־חופשי, חברי הכנסת שמואל תמיר ואליעזר שוסטק, קבוצת מתיישבים בהאחזויות בחבל ... החליטה לפנות אל וייצמן ב־בקשה, שיציג את מועמדותו ברשימת הליכוד לכנסת. אחד מל ביקר אצלו באותו ענין חבר לתנועה החרות ח"כ ד"ר ... הלוי.

וייצמן חזר ואישר הבוקר, בתשובה לשאלה, כי החלטתו בעניין אי הופעה ברשימה ל־כנסת היא סופית.

חברת העובדים מציעה ל„דן" ו„אגד" הלוואה 10 מיליון ל"י

מאת אלכס דורון

חברת העובדים היציעה לקואופרטיבים „אגד" ו־„דן" סיוע בסך כעשרה מיליון לירות לשלושה חודשים כדי לחלצם מן ה־מצוקה הכספית. הצעה זו היא ש„הוידה את הנלבלים" אתמול לקראת סיום שביתת האוטובוסים שנמשכה 13 שעות.

ראשי הקואופרטיבים הבי־עו הבוקר שביעות רצון מ־נכונותה של חברת העובדים והסתדרותיה להחלץ לעזרתם ולמצוא פתרון לבעייה.

עדיין לא נקבע מצד ל־פגישה, שעליה סוכם אתמול בין „אגד" ו„דן" לבין ראשי מגזר ההתבוררה בהשתתפות נציגי ההסתדרות.

(ראה עמוד 3)

8 נפצעו קשה בהתנגשות מרובעת

השעה אנשים נפצעו, מ־הם שמונה קשה, בתאונת דרכים בין ארבעה כלי רכב, שאירעה אמש בשעה 11.15 במכלכת ... הרחוב בי־כיבא ... שבפתח־תקווה.

והאגף אברהם אברהם בן 40 מפתח־תקוה השה הושבי מודר־נה: יגנן גרשוני בן 22, דוד גרשוני בן 25, מאיר גרשוני בן 41, ציפורה כורש בת 30, חיה כורש בן 38 ומהמוד כורש בן 50.

נהג טנדר ה„בריסקה" של־מה קירצי, מבודר צת, אושפז בבית החולים הדרון. נהג ה־אוטובוס יצחק דגני, בן 43, כפתח־תקוה נפצע קל.

בתאונה היו מעורבים: אוטובוס של „דן", טנדר נוסעים „בריסקה" ושתי מכוניות פרטיות. רוב הפצועים היו בטנדר, שהוסע מודר־נה, שחזרו לביתם בפתח־תקווה.

ויש שלושה פצועים קשה שאושפזו בבית החולים „בילינסון": נהג מכונית פרטית „פולקס"

✶ „נשר" היתה החמה של הטכס לרכישת 3 מסנני אבק נוספים. ההשקעה נאמדת ב־6 מיליון לירות. אחד מ־מסנני האבק כבר פועל. מכנן אבק שני נבצא בשלבי הת־קנה ויורך בסוף נובמבר. 3 המסננים הנוספים יושלמו תוך שנתיים.

„באתי להתרשם" — אמר שר־הפנים של דרום־אפריקה שבא לביקור

מאת רודל פרינבר

„אנו מעריכים את עמד־תה של ישראל ואת מדי־תהות בשאלת המסמך ב־מורה התיכון" — אמר ב־לילה בנמל התעופה לוד, שר־הפנים, התגרה והמידע בממשלת דרום אפריקה, ד"ר ק.פ. מילדר, בהגיעו לביקור של ארבעה ימים. השר האורח צייג כי לה־רשם ... לא ... בעניינים ...

ד"ר מילדר, הנחשב לבעל סיכויים טובים להיות ראש ממשלתה הבא של דרום אפריקה, אמר כי ביקורו בישראל הוא פרטי וברצונו ללמוד ... של ישראל ולהתרשם מנושאים הקשורים לעניני משרדו. „זהו ביקורי הראשון כאן" — אמר.

בתשובה על שאלה בדבר רמת הייצוג הדיפלומטי בין שתי המדינות המיוצגות על־ידי קונסולים כלליים בלבד, אמר השר האורח: „רמת ה־ייצוג טובה. על שינוי בדרג הייצוג יש לנהל שיחות בדר־אימות. עליהן לא ידוע לי דבר".

יחד עם ד"ר מילדר הגיעו המנהל הכללי של משרדו ד־כמה עוזרים. המשלחת מבקרת בישראל בדרכה לאירופה.

ד"ר מילדר ייפגש הבוקר עם שר־הפנים ד"ר יוסף בורג ולפני צאתו הוא ייפגש אולי גם עם שר נוסף. במהלך ביקורו בישראל יסיירו השר ו־פמלייתו במקומות הקדושים לנצרות.

בנמל התעופה לוד התקבלו על־ידי הקונסול הכללי של דרום אפריקה בישראל ד"ר פיצנים ופקידים בכירים.

היום מופיע תלוש בחירת „ספורטאי השנה" בעמוד 27

עתונאי ישראלי סייר בארבע ארצות ערביות בשליחות „מעריב"

העתונאי הישראלי רובינס צרי חזר השבוע לתל־אביב מביקור בארבע מדינות ער־ביות, בשליחות „מעריב". במשך 21 יום סייר במצ־רים, בירדן, בלבנון ובסו־ריה, שוחח עם פשוטי־עם, עם משכילים ופקידים, עם עתונאים ודיפלומאטים זרים.

את רשמיו מסיור זה הוא מגלה בסידרת מאמ־רים ב„ימים ולילות" של „מעריב", שתחילתה מתפרסמת היום ב„מעריב" (במוסף „ימים ולילות", עמ' 3).

משיחותיו עם דיפלומאטים זרים, עם עתונאים ואנשי־עסקים מערביים בקאהיר, התר־שם רובנס צרי כי מנהיגי המדינות־ערב משוכנעים, שר־ארה"ב תחולל „מיפנה גדול" במדיניותה המזרח־תיכונית ומן קצר אחרי הבחירות בישראל, בסוף החדש אוקטובר. „הם סבורים, כי האמריקנים — וגם הישראלים — כנותנים אצלם בתוך תבינת־הנפט וב־דרישותיהם הם יכולים להר־קיע שחקים, — אמרו לו אנשי־שיחו, שלכולם יש מג־עים עם חוגים ערביים בכי־רים.

כל הערבים נוטים לסברה, שגם מינוי הנרי קיסינג'ר כשר־החוץ הוא חוליה בתב־נית כוללת. כשקיפים זרים רבים בבירות־ערב מסכימים לכך. אמר איש־עסקים מב־רבי־אירופי: „אם זו אמת, הרי זה בצד כאקיאולי, שהצר־בים מבינים ומעריכים אותו".

הרעלתה הסובסידיה לאורז: ביום א' — „הצפת השוק"

משרד המסחר והתעשייה העלה את הסובסידיה ל־אורז לירות הק"ג ... במקום 88 אגורות לק"ג עד כה.

סובסידיה זו מיועדת לכ־סות את הגידול בהוצאות כל המשווקים. דובר משרד המס־חר והתעשייה מסר הבוקר, כי ישנו מלאי גדול של אורז והחל ביום א' יוצף השוק ב־אורז.

הכמעה למנביל בשוק ה־מסחר והתעשייה, ד"ר ב. כב־דלבאום, דן אתמול עם נציגי האורזים והמבחוקים בדבר ה־סידורים להגברת השיווק ול־סיפוק כל כמות נדרשת של אורז. בשבועות האחרונים שרר מחסור חמור באורז ואי אפשר היה להשיגו בחנויות ובסופרמרקטים. כן היו הפ־עות של הפקעה מחירי האורז. האורז יימכר לצרכן ב־מחיר של 1.50 ל"י הק"ג כפי שהיה עד כה.

ניכסון החליט: אגניו צריך להתפטר בקרוב

הנשיא ריצ'ארד ניכסון הגיע למסקנה, כי סגן ה־נשיא ספירו אגניו צריך להתפטר תוך זמן קצר, ד־כבר כהן את יודעו — כי מוסר ... רשת הטלוויזיה האמריקנית סי.בי.אס. ב־בית הלבן.

לדבריו קיבל הכתב ידיעה זו ממקורות שמחוץ לבית ה־לבן, וקיבל אישור לכך מפי אחד ממקורבי הנשיא.

הניחושים על התפטרותו ה־קרובה של סגן אגניו רווחים בוואשינגטון כבר שלושה ימים. כפי מתנהלת חקירה מקפית נגד סגן הנשיא ב־קשר לפרשה, שוחד ושחיתות במדינת מרילנד, שהוא היה מושלה, לפני שנבחר לסגן

בילי ג'ין ניצחה את ריגס בן ה־55

אלופת ווימבלדון בטניס בילי ג'יין קינג גברה אמש ביוסטון, טכסאס, על בובי ריגס בן ה־55 בתח־רות שבה הוצבד הפרס על מאה אלף דולר.

ההתמודדות שעליה דיברו כל כך הרבה בימים ה־אחרונים ונכנתה „הקרב בין המינים", הוזה לידי ... הודרגה רא־שונה ... כאחד אנשים ...

בילי ג'יין ניצחה בער־כה הראשונה 6—4, ב־שניה 6—3 וכן זכתה בער־כה השלישית, כשהיא מנצלת היטב את העייפות של „עניצאי" שהיה מבו־גר ממנה ב־26 שנים.

בערכה השלישית, 6—3, כ־שהיא מנצלה היטב את ה־עייפות של הטניסאי, ש־היה מבוגר ממנה ב־26 שנים.

למעלה מ־30 אלף איש ראו את ההתמודדות ... בסיום משמחה והדיקה ב־אוויר את הכתבה ... ירידה היה ... כבד־תנועה. „היא היתה יותר מדי טובה בשבילי", הודה, „יותר מהירה ויותר חזקה".

הכב ניצח לפני 4 חוד־שים את אוסטרלית מאר־גרט קורט.

✶ הנהלת איגוד המשתמשים בהצלה ימית ... אתמול מבקרים ... אל שר התחבורה ... הבוקר בתעשייה ... בו נתבעים שבי ה־שרים להתערב ... בנמל אילת, שבעבר ... 25 אהוז מהפועלה בלבד ... להלוכין החל מהיום הראשון.

3803 מודעות מתפרסמות היום ב־ אורן מעריב

בעמודים: 6, 7, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56

רשימת המדורים ראה עמוד 5

מודעות דרושים בעמודים: 6, 44, 45, 46, 47, 48, 57, 58, 59, 60

מודעות בידור בעמודים: 31, 32, 33, 34

מודעות לימודים בעמודים: 42, 43

הדלקת נרות בעמוד 34

לגליון זה מצורף שי לקורא לקראת ראש השנה

לוח שנה מפואר מודפס בצבעים מרהיבים

מוגש לקוראי מעריב ע"י בנק דיסקונט לישראל בע"מ בנק ברקליס דיסקונט בע"מ

דאג לקבלו ממוכר העתונים שלך

הופיע! את החגיגי 244 עמודים ראה עמוד 25

למפרסמים במדור „דרושים"

מפאת ריבוי מודעות „דרושים", שהגיעו אלינו באיחור, נאלצנו לדחות מודעות אלו, מחוסר מקום בגליון זה. לפרסום בגליון יום א' — ועם המפרסמים הסליחה.

אנו מבקשים להקדים מסירת מודעות למדור „דרושים".

מעריב מחלקת המודעות

אתרוגים ראה „ימים ולילות" עמוד 83.

כתובתנו: רח' מאה שערים 85, ירושלים.

... שיש לה אבא ראה עמוד 21

בן פתח־תקוה

מבצע ספטים

8.— ל"י החומר
8.— ל"י העבודה

טפטים מפלסטיק וכן שטיחים

מקיר לקיר מתו"ל אריחי P.V.C. לרצפה דלתות בשיגון שבדי ידיות ופירזולים מומחיות ואחריות

אוהב ציון אבן־גבירול 20 ת"א טל. 257941

RCA

טופרות, כרמיסטורים, מישרים טריאק, משולבים, ... קבלים, ... לתנות לעגלים ... הברת רדיו ישראלית בחלת בנימין 18 טל. 50156 ת"א

הגיעו רמקולים פוירר, פולי־פלגר ק.ל.ה.

הודעה לבעלי רכב פרטי! ראה „ימים ולילות" עמוד 88

נגנבה סוסיתא משחרית לבנה 606—405

המוצא הישר יתקשר ל־משטרת ישראל או לטל. 02-224206 ויבוא על שכרו בעין יפה.

מה קרה בחיפה? • ברחוב הרצליה 9 אכן זה קרה! נפתח הסלון הגדול ביותר

גאמא נברשות ותאורה

✶ נברשות יבוא ועבודה עצמית

✶ ייעוץ מקצועי חינם לתכנון התאורה

גאמא חיפה, הרצליה 9 טלפון 534696—04

חדרי שינה

צבע או פורמיקה בעיצוב מודרני או עתיק

בתנאות עד — .1500 לירות

מבית חרושת לרהיטים צדוק ובנו רח' הרצל 47 ת"א טלפון 827232 או רהיטי מאיר רח' הרצל 85 ת"א טלפון 826482.

פתוח 8.00 — 1.30 4.00 — 7.00

שמלות מקסי מפוארות יבוא.

3 קומות של אופנה

שניידמן

דיזנגוף 128, תל־אביב

דלסון ריכטר

גלריה ישראלית ברמה בין לאומית

פיקאסו, אגם

עבודות מקוריות אחרות של אמנים בעלי שם עולמי, מוצגות למכירה

סימטת מזל אריה 24, יפו העתיקה פתוח מ־10.30 עד 1.00 בצהרים, ומ־8.30 עד 12 בלילה.

הודעה!

לקצינים וחיילים, זוגות צעירים

מערכות ספות, נעה, ארונות, שולחנות כתיבה, מיטות ועגלות ילדים

מחירים זולים שאין כדוגמתם בארץ

מחלקה מיוחדת בתשלומים נוחים — בואו והשתכנעו

לסטיפ ולביש — שיכון ... תל־אביב

ניקוי שקלים

חיפה, רמת הדר, ליאון בלום 2, טלפון 86227

בית משכה לשטיחים ווילונות

מבחר גדול וממזר של שטיחים, כיסוי־יסות, בדי וילונות דיאולן, אקרילן, וטונים, משובחים אתרים.

ניקוי ותיקון כל סוגי שטיחים וילונות.

שלום ולהתראות עם שטיחי פרים ווילונות לפי קריאה בטל. 86127 יבואו לביתך. שרות אדיב ומהיר

הכذا من الأصل

עתונאי בריטי שהגיע לסאנטיאגו:

המצב בצ'ילה מחמיר בהתמדה

אמצעי הדיכוי שנוקטת הכת הצבאית — בממדים שאינם שכיחים באמריקה הלאטינית ✶ טבח בוצע בבה"ס ללימודים טכניים; גופות נראו צפות בנהר; מאות נעצרו ✶ דיכוי מיוחד בדרום

מאת ריצ'ארד גוט
סופר „גארדיין" בסאנטיאגו

המצב בצ'ילה הגרוע כבר-אה בהרבה משמציגות אותו ההודעות הרשמיות של הכת הצבאית, שהדיחה את הנשיא סאלוואדור איינדה והביאה למותו. אמנם, מתקבל הרושם, שהכת הצבאית שולטת ללא עוררין בכל רחבי המדינה, אך ברור ששליטה זו מושגת באמצעות דיכוי, בממדים שאינם שכיחים באמריקה הלאטינית.

בפעם הראשונה מאז ההפיכה, לפני שמונה ימים, נפתחו ביום ד' גבולות המדינה, כדי לאפשר לכסוס הכור להטיס לסאנטיאגו 100 עתונאים מכל רחבי העולם, שעד כה המתינו בבואנוס-איירס.

הוכו בתדהמה

בשעות הראשונות לבואנו הצלחתי לשוחח עם עדי ראיה לאירועים, שהבעירו את המתח והיכו אותם בתדהמה. האמנם, תדהמה היא, אולי, המלה המתאימה ביותר לתיאור הלך-רוחם של תומכי הממשלה הבורחות ואוהדיה. נראה, שאיש מהם לא ציפה שתתחולל הפיכה צבאית אכזרית ואלימה כל כך.

בסאנטיאגו אירעו מעשים חמורים מאד — טבח בבית-הספר הגבוה ללימודים טכניים, גוויות צפות בנהר מאפוצ'ו, הרס מפעל הטכסטיל „סומאר". כידיעות, המגיעות מן המחוזות הדרומיים, מסתבר, כי שם היה הדיכוי חמור עוד יותר.

צעירה, שעסקה בהוראה בעיר הדרומית טמוקו, הגיעה ביום ד' לסאנטיאגו. ברדתה מן האוטובוס היה בפיה סיפור מצמרר שיער: מאות אנשים נעצרו, לדבריה, והואשמו בשיתוף פעולה עם ממשלת איינדה. רשימות של תושבים מקומיים, שהצבא מחפש אחריהם, מוקראות ברדיו. בצו מספר 30, שפרסם השלטון המקומי בטמוקו, נאמר, כי „על כל אדם חף מפשע שייהרג (בידי תומכי איינדה) יוצאו להורג 10 עצורים".

מעוז הפאשיסטים

אנשי צבא גילחו את ראשיהם של תומכי הממשלה הקודמת, והמדובר לא רק בצעירים, אלא גם בקשישים בני 50 או 60.

החבל הדרומי של צ'ילה נהפך למעוז של אנשי הארגון הפאשיסטי „מולדת וחרות", שמנהיגו פאבלו רודריגס חזר לצ'ילה בחשאי יומיים לפני ההפיכה וכבר הספיק לערוך מסיבת עתונאים בטמוקו.

מקורות צבאיים אמרו ביום ד', כי בעוד שהממשלה החדשה תרדוף את השמאלנים הקיצוניים במרץ בלתי-נלאה, כבר אין היא מוצאת לנכון להצר את רגלי „מולדת וחרות", שכן ארגון זה הודיע על כוונתו להתפרק, לאחר שמטרותיו כבר הושגו, ככל הנראה.

בטמוקו, כמו בכל מקום אחר, אין בני המעמד הבינוני העירוני מסתירים את קורת רוחם מן ההתרחשויות. „אנו מעדיפים את מצב העניינים הנוכחי על חדירת הסובייטים לארצנו" — אמרו כמה מתומכי המשטר החדש.

ההתנגשויות נמשכות

לא עלה בידי לאמת את כל הסיפורים ששמעתי על כל אשר אירע בסאנטיאגו בשבוע האחרון, אך באופן כללי נראה כי נמשכות ההתנגשויות בין התושבים ברובעי העוני לבין המשטרה, העוסקת בחיפושים בלתי פוסקים אחר כלי נשק.

בנמל ואלפאראיזו נראה שההתנגדות עזה יותר, ולפי שעה אין כל אפשרות להתקשר עם האיזור טלפונית.

אנשים רבים, שהיו קשורים בממשלת איינדה, נתבקשו להסגיר את עצמם. כאיימים עליהם, שהם יוצאו להורג, אם לא יעשו כן.

פליטים בשגרירויות

שגרירויות של מדינות באמריקה הלאטינית האוהדות את איינדה, בביחוד מכסיקו, פרו וארגנטינה, מלאות פליטים, ואלה מגדלי המשטר החדש שנודע מבקשים מקלט, מבקשים לחזור פנימה. נודע שגם כמה שגרירויות אירופיות נותנות מקלט לאנשים, שנשקפת סכנה לחייהם.

העיד אנגלי צעיר שהוחזק כשבוע שעבר במשך יומיים באיצטדיון הלאומי שבו מחזיקים אלפי עצירים, ורבים מהם נתינים זרים, ומספר שכמה מן העצירים נורו למוות.

סימנים רבים מעידים, שהמצב מחמיר בהתמדה. המשטר החדש הכריז, שעל האזרחים למסור לשלטונות את כל כלי הנשק שברשותם עד יום א' הבא. אנשים שיימצא ברשותם נשק אחרי המועד הזה — ייורו.

גנראל פדרו אוחינג, המזכיר החדש של הממשלה, מסר לעתונאים ביום ד', כי הכוחות המזוינים יערכו בכל מקום חיפושים אחר נשק, עד אשר יימצאו כל כלי-היריה שבידי האזרחים.

יימשך הסיוע

נראה, שהכת הצבאית לא תתקשה למצוא סיוע. בבשורה שהתפרסמה ביום ד' בבוקר בעתון הימני „אל מרקוריו" נאמר, כי צ'ילה תקבל הלוואה של 65 מיליון דולר מן הבנק לפיתוח בינאמריקני. נשיא הבנק, שהשליטה בו נמצאת למעשה בידי ארה"ב, אמר: „שינויים פוליטיים במדינה כלשהי אינם משנים את כוונותינו לטווח ארוך".

נלכד „פפה"

(יו.פי. וא.פ.) הכת הצבאית השלטת בצ'ילה הכריזה אמש, כי עלה בידיה ללכוד מנהיג שמאלני ידוע, מתומכי איינדה, חוזה גרגוריו ליינדו, המכונה „המפקד פפה", וכן 17 מאנשי הגרילה שלו, בחבל הדרום האלדויזיה.

הכת השלטת חזרה והכחישה אתמול את הידיעות שהתפרסמו באחרונה, כי איינדה נורה למוות בידי מחוללי ההפיכה. דובר הכת טען שוב שהנשיא איבד עצמו לדעת ביריה מתת-מקלע שקיבל במתנה מראש ממשלת קובה, פידל קאסטרו.

לעומת זאת, חזרה אלמנת איינדה וטענה, בראיון מוסרט שהוקלט בעיר מכסיקו ביום ד' על ידי ה.בי.בי.סי., כי בעלה מת תוך כדי לחימה באנשי הצבא, שניסו להשתלט על ארמונו. דובר ה.בי.בי.סי. מסר, כי ממשלת צ'ילה הבטיחה לספק לעתונאים תצלומים של גופת איינדה, שיוכיחו כי הנשיא אמנם התאבד.

כדי להכתים את זכרונו של איינדה, אירגנה אתמול הכת הצבאית ביקור עתונאים זרים בשני המעונות שהיו לנשיא, בנסיון להוכיח שהוא חי חיי מותרות.

קריאה מרשפים

יוסף זקמן מוסר:

„יופסק הרצח בצ'ילה" — בקריאה זו יצאו חברי קיבוץ רשפים, באסיפתו הכללית, בהשפעת המתנדבים מצ'ילה השוהים בקיבוץ זה.

„שתיקה לנוכח הרצח ההמוני פירושה שיתוף פעולה עם כת הגנרלים והסכמה אילמת לכל מה שמתרחש בצ'ילה בימים הנוראים האלה", אמרו המתנדבים מצ'ילה.

„ניו-יורק טיימס" מוסר מירושלים:

המנהיגות בישראל חוזה מיתקפת־חורף אמריקנית

דיין ואבן מצדדים בגישה ישראלית גמישה יותר

מאת פיליפ בן,
סופר „מעריב" בארה"ב

ישראל צופה יוזמה אמריקנית מחודשת כדי להוציא את בעיית המזרח-התיכון מקפאונה בסוף שנה זו — מודיע היום סופר „ניו-יורק טיימס" בירושלים.

אף על פי שהישראלים מתייחסים ברגשנות כעורבים לכל הדברים הללו, — נאמר בידיעה, העלה הצעד האמריקני הצפוי את התחושה במנהיגות הבכירה של ישראל, כי למען תדמיתה בחו"ל, חייבת ישראל לנקוט גישה גמישה יותר כלפי כל יוזמה אמריקנית חדשה.

על פי רמזים שונים — ובראש וראשונה על פי הודעת הנשיא ניכסון לא מכבר — כצפה ישראל שד"ר הנרי קיסינג'ר יפתח ביוזמה החדשה. העתון מצטט פקיד במשרד החוץ הישראלי, בלי לנקוב בשמו, שדיבר על „מיתקפת החורף של קיסינג'ר".

„ניו-יורק טיימס" טוען ששר הבטחון, משה דיין, ושר החוץ, אבא אבן, מצדדים בגישה ישראלית גמישה אף על פי ששניהם מגלים ספקנות ביחס לתוצאות הסופיות של גישה כזו.

לפי אותה ידיעה, מציע דיין „גירסה קצת יותר נדיבה של ההצעה שהעלה לפני שלוש שנים", שלפיה תתיר ישראל מעבר יחידה קטנה של הצבא המצרי לצד המזרחי של התעלה ותפישת מוצבים בסיני.

בכתבה מתוארת ראש הממשלה, גולדה מאיר, כנוקשה יותר. העתון אומר שהיא תסביר את הקו הנוקשה של ישראל בנאום שתישא ב-1 באוקטובר בשטראסבורג. העתון אף אומר שיש להניח כי גישתה החדשה של ישראל תידון בפגישתו של מר אבן עם ד"ר קיסינג'ר, בחודש הבא, בניו-יורק.

המחבלים שחוללו טבח באתונה יועמדו לדין, יואשמו ברצח

לשכת התביעה הכללית באתונה החליטה אמש להעמיד למשפט, לפני בית-המשפט לפשעים פליליים, את שני הצעירים הפלשתינאיים, שחוללו טבח בנמל התעופה של אתונה ב-5 באוגוסט.

אם יורשעו בסעיפי האישום, הם צפויים לגזר-דין של מיתה.

השניים, שאפיק חוסיין, מר דרקוקעות, בן 21, וטלאל חאלד, אף הוא בן 21, נאשמים בהריגת ארבע נפשות ופציעת 46, באמצעות רימוני-יד וכלי-יריה, ב-5 באוגוסט. סעיפי האישום הם: רצח בכוונה תחילה בנסיבות מחמירות בביחוד, פציעה, תפיסת בני-ערובה, החזקת חומר נפץ ונשק חם שלא כחוק, הפעלת נשק חם, גרימת נזקי רכוש, הפרת הסדר הציבורי, פגיעה בחופש התחבורה.

השניים טוענים, שהם חברי ארגון „ספטמבר השחור". אולם הארגון מתכחש להם. ב-9 באוגוסט הופצה בבירות הודעה מאת ארגון חדש, המכנה את עצמו „חוליית-המתאבדים השביעית", והוא נטל על עצמו את האחריות למיבצע.

לדברי משפטנים באתונה, עשויים הנאשמים להינצל מגזר-דין של מיתה, אם יראה בית המשפט כנסיבה מקילה, שהם פעלו במסגרת „מאבק אידיאולוגי למען שיחרור פלשתין מולדתם".

בעת שהתובע הכללי קרא באוזניהם את כתב-האישום, אמרו השניים: „אנחנו מקבלים פקודות ומבצעים אותן. שליחותנו היתה להרוג יהודים העולים לישראל. אולם הם פגעו באורחים אמריקניים ויוונים".

מועד פתיחת המשפט עדיין לא פורסם, אך נאמר שהוא יהיה „בקרוב". (סוכ"ס)

אבן יקדים צאתו לשיחות במרכז האו"ם

ייפגש עם נציגים מאפריקה ואירופה

מאת סופרו המדיני של „מעריב"

קרוב לוודאי ששר החוץ, אבא אבן, יקדים את צאתו למרכז האו"ם בניו-יורק בשל עומס ההתחייבויות המצפות לו שם.

לפני כן תוכנן שנוסף על נאומו בעצרת ייפגש עם שלושה שרי חוץ בביקור הראשון מבין שני הביקורים שהוא עומד לערוך במרכז האו"ם, אך הצרכים המדיניים חייבו מספר רב של פגישות עם שרים אפריקניים, דרום אמריקניים ומערב אירופיים.

נוסף על פגישותיו עם מספר מנהיגים אפריקניים, עומד מר אבן להיפגש עם רוב שרי החוץ של אירופה, לקראת חידוש השיחות עם השוק המשותף, ב-1 באוקטובר. מתוך שיחה עם שגריר ישראל באו"ם, מר יוסף תקוע, התברר כי המשלחת הישראלית פנתה לכל תשעת שרי החוץ של הקהילה, אך עדיין לא ברור עם מי מן התשעה ייפגש מר אבן.

בישיבת הממשלה ביום א' יוקדש דיון מיוחד לנושאים שיעמדו על הפרק בעצרת האו"ם.

בן־ישראל: התקדמות בתיווך בנמל אילת

מנהל הנמל: עד כה המתווך נכשל

מאת ברוך מאירי

הממונה על יחסי העבודה, עו"ד גדעון בן־ישראל, נכשל הלילה בנסיונו לתווך בסיכסוך העבודה בנמל אילת. היום הוא עומד לעשות נסיון נוסף, כדי לגשר על הפער שנתגלה בעמדות שני הצדדים.

דבר זה מסר לסופרנו מנהל נמל אילת, אהוד הדר.

עו"ד בן־ישראל קיים עם נציג העובדים, רשות הנמלים ומועצת פועלי אילת דיונים, שנמשכו עד לשעה 3 לפנות-בוקר. בשבוע הבא עלולה לפרוץ שביתה כללית בנמל אילת.

אולם לדברי מר בן־ישראל עצמו — לסופר „מעריב" לענייני עבודה — הושגה התקדמות ניכרת לאחר שהצדדים הסכימו לקבל את הצעתו: להקים ועדה משותפת לקביעת עובדות, אשר ממצאיה יונחו לפני ישיבת התיווך אשר נקבעה ליום א'.

הרפתנים תובעים תוספת 20 אגורות לליטר חלב

דורשים ביטול הסובסידיה ומאיימים בשפיכת החלב והשבתת „תנובה"

מאת יוסף זקמן

ועד הפעולה של הרפתנים הוסמך הלילה לנקוט בכל האמצעים — לרבות שפיכת כל כמויות החלב והשבתת „תנובה" והמחלבות — למען השגת מחיר הוגן.

החלטה על כך נתקבלה בכנס רפתנים בצפון הארץ ובעמקים, שנערך בכפר יהושע בהשתתפות כ-500 רפתנים מהתנועות הקבוצית, מושבים והסקטור הפרטי.

החלטה נוספת שנתקבלה בכנס היא קריאה לממשלה לבטל את הסובסידיה הניתנת כיום לשם הוזלת מחיר החלב לצרכנים, ובמקום זאת לגבות מהצרכנים את המחיר הריאלי של החלב.

„נוצר מצב שמחיר כוס המים גבוה ממחיר כוס החלב. רווחיות ענף הרפת לחלב ירדה לשפל, המסכן את עתיד הענף. רפתות מתחסלות ומשקים נפגעים שוקעים בחובות. אנו אוכלים את כל חסכונותינו", אמרו משתתפי הכנס.

לדבריהם, הסובסידיה לחלב מהווה כיום 50 אחוז ממחירו. „זה הופך אותנו לשכירי משרד האוצר", אמרו המשתתפים.

בתום הדיון החליט הכנס לדרוש תוספת של 20 אגו' לליטר (המחיר הרשמי שמקבלים בעלי הרפתות הוא 63 אג', אולם בניכוי הוצאות תפעול הרפת מגיע המחיר ל-57—59 אג' בלבד) ולהטיל על ועד הפעולה הארצי להשיג תוספת זו, וכן הצמדת מחיר החלב ל„סל התשומות".

הכנס יצא בקריאה לכל המוסדות להכנס מיד למו"מ עם ועד הפעולה כדי למנוע שיבושים בשיווק החלב. קריאה נוספת מתייחסת ל„תנובה", הנדרשת להצטרף למאבק הרפתנים ולהיות נכונה להשבתת מכירת חלב ותוצרתו.

החלטה אחרת קוראת לכל הנציגים בכל המוסדות המייצגים את הרפתנים להתפטר לאלתר מתפקידיהם אם אין הם מזדהים עם החלטות הכנס.

פגז חי של תותח 6 אינץ' נמשה מן האניה „פארוק", שהוטבעה במלחמת השיחרור מול חוף עזה — ונתגלה על ידי צוללנים בימים אלה. (צילום: סטארפוטו)

צוללנים גילו מול עזה את האניה „פארוק"

הצוללים, חברי מועדון השיט והצלילות „אגרדרוס-דה" ביפו, גילו את אניית הדגל של הצי המצרי מימי מלחמת השיחרור, „המלך פארוק", שטובעה אור ל-23 באוקטובר 1948, בעת שניסתה להעלות תגבורות על חוף עזה לעזרת הצבא המצרי שהיה נתון ללחץ כבד.

האניה נמצאה מוטלת על קרקעית הים, כ-1500 מטרים מן החוף, בעומק כ-25 מטרים, ממערב למזחים לפריקת מלט, שנבנו לא מזמן בנמל עזה.

„המלך פארוק" היתה סיירת־עזר, חמושה בתותח בן 150 מ"מ בחרטומה ובתותח בן 115 מ"מ בירכתיים. היא טובעה באמצעות „סירות נפץ" — סירת מנוע מהירה טעונה חומר נפץ, נהוגה בידי יוחאי בן־נון, שלאחר זמן היה למפקד חיל הים הישראלי. הוא קפץ מן הסירה שניות קלות לפני שסירתו פגעה באניה המצרית וריסקה את ירכתיה. על פעולה זו זכה יוחאי בן־נון לעיטור „גיבור ישראל".

מעצר ל-2 עובדי „אל-על" החשודים בהברחות

מאת מרדכי אלקן

פקודת מעצר לשבעה ימים הוציא אתמול שופט בית-משפט השלום בתל-אביב, נחמיה בר, נגד שני עובדי חברת התעופה „אל על", החשודים בהברחת סחורות בשווי רבבות לירות.

סגן הממונה על חקירות ופיקוח באגף המכס והבלו באיזור תל-אביב, גבריאל ארן, ביקש מבית המשפט שיוציא פקודות מעצר נגד שני החשודים, זיקי אדרי מת"א, קצין בטחון ב„אל על", ואהרן צראף מנוה-מונסון, פקיד בכיר בחברה, כדי לאפשר למכס להשלים את החקירה, לאתר מיסמכים שונים ולחקור חשודים נוספים.

„על סמך מידע שבידינו, קשור החשוד אהרן צראף גם בפרשה של הברחה, שנתגלתה בנמל התעופה לוד ביום ד' השבוע. בהברחה זו חשודים קצין-בטחון בחברת „אל על" ושליח הסוכנות היהודית באחת מבירות אירופה", אמר התובע. החשוד טען להגנתו, כי הטובין שנתפסו בביתו הם רכושו, ולא נטל חלק בהברחות.

נגד החשוד זיקי אדרי נטען, כי ביום ד' השבוע גרם לשחרור שלוש מזוודות, מנמל התעופה בלוד, ולפי מידע של המכס הן הכילו סחורות מוברחות מחו"ל. כן נטען כלפי אותו חשוד, כי ניסה לסייע לאשתו של שליח הסוכנות בחו"ל להבריח סחורות ללא מכס.

המרכז החופשי יבחר מועמדיו בוועדת מינויים

הנהלת המרכז החופשי החליטה אמש, כי רשימת מועמדיה לכנסת תיקבע על-ידי ועדה בת שבעה חברים.

ההחלטה התקבלה בהצבעה חשאית. רוב של 58 קולות תמך בהקמת ועדת מינויים ומיעוט של 21 קולות תמך בהצעה נגדית, לבחור את המועמדים לכנסת בהצבעה בהנהלה.

ח"כ שמואל תמיר צידד בועדת מינויים. אחד הנימוקים שהועלו על-ידי התומכים בהצעת הרוב היה, שחלק ניכר מאנשי ההנהלה הם חברים חדשים, שאינם מכירים היטב את המתמודדים על מועמדות בכנסת.

אלוף זאבי מגלה: יורי ה„קטיושות" על פ"ת — התכוונו לנמל לוד

מאת מרדכי אלקן

„חוליית מחבלים של ה„פתח" שתקפה לפני שנתיים את פתח-תקוה, בירי קאטיושות, התכוונה למעשה לפגוע בנמל התעופה לוד.

— דבר זה ידוע כיום מימצאים של המחבלים הנמצאים ברשות ישראל" — גילה אמש אלוף פיקוד המרכז הפורש, רחבעם זאבי (גאנדי), במסיבה שערכה לכבודו עיריית פתח-תקוה, לרגל פרישתו מצה"ל.

על אותה חוליית מחבלים אמר האלוף זאבי: „היתה זו הגבורה הלאומית של הפתח, מעולם לא העמיד „הפתח" חוליה כזאת כמו שהעמיד בהתקפה על פתח-תקוה. בוגרי טכניונים במצרים, בעוד שאנשי ה„פתח" הם בדרך כלל משולי החברה. כאן נתקלנו בחולייה בלתי רגילה. כשעמדתי ליד הקאטיושות שנתגלו לאחר ההתקפה וראיתי את המילכודים, גמלה בלבי החלטה שאת כבודה של פתח-תקוה צריך לגאול בהשמדת החולייה הזאת. במרדף שנמשך כמה ימים, הושמדו שמונה מהחולייה ורק אחד הצליח להימלט. אני לא מצטער על זה שנמלט, הוא יוכל לספר את סופה של החולייה הזאת".

פועלי התחבורה עלולים להשבית התעופה בעולם

„ועידת איקא"ו — כשלון מחפיר"

הפדרציה הבינלאומית של פועלי התחבורה עלולה להשבית את התעופה האזרחית בעולם ל-24 שעות, במחאה נגד „הכשלון המחפיר" של הועידה שנערכה ברומא, כדי להחליט על פעולה יעילה נגד חטיפת מטוסים. בהודעה, שפורסמה אתמול ברומא על-ידי הפדרציה הבינלאומית של פועלי התחבורה, נאמר, כי היא „נתאכזבה מרות מהתוצאות הדלות" שהושגו בועידת איקא"ו.

הועידה, שנפתחה לפני ארבעה שבועות, עומדת להסתיים היום. (עיר)

עובדי בתי המשפט החלו בסאנקציות

יקבלו קהל רק עד שעה 10 לפנה"צ

מאת רפאל אלדור

עובדי בתי-המשפט ברחבי הארץ, להוציא תל-אביב, עמדו לפתוח הבוקר בסאנקציות, בעקבות פיצוץ המשא-ומתן שלהם עם נציגי הממשלה.

מהיום יקבלו העובדים קהל רק עד שעה 10 בבוקר. ועדי העובדים בבתי-המשפט בירושלים, חיפה ובאר-שבע, דורשים השוואה אוטומאטית של תנאי השכר שלהם לתנאים שנפסקו בשעתם לעובדים בבתי המשפט בתל-אביב, על-ידי ד"ר בורד.

תביעתם נדונה אתמול בישיבה שבה השתתפו, בין השאר, שר המשפטים, מנהל בתי המשפט, נציב שירות המדינה, יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות, מזכיר איגוד עובדי המדינה וכן נציגי מועצות הפועלים וועדי העובדים. נציגי הממשלה בישיבה טענו, כי בשעתו חתם מזכיר איגוד עובדי המדינה על שטר-בוררות, שבו נאמר, כי אם יהיו חילוקי דעות לגבי שכרם של העובדים מחוץ לתל-אביב, תתקיים בוררות נפרדת בעניינם, אולם לא הוסכם אז, כי החלטת הבורר לגבי תל-אביב תחול אוטומאטית עליהם. נציגי הממשלה תבעו לקיים את שטר הבוררות כלשונו.

נציגי העובדים טענו, כי התחייבותו של מזכיר איגוד עובדי המדינה אינה מחייבת אותם. הישיבה הסתיימה ללא תוצאות ובעקבותיה התכנסו ועדי העובדים והחליטו על נקיטת סאנקציות נגד ההנהלה.

רימון־יד ממולכד נתגלה בתל־אביב

איום פצצה במועצת פועלי חיפה

רימון יד ממולכד „מילס", עטוף בשקית פלאסטיק, נתגלה אתמול סמוך לשעה 8 בבוקר, בסבך קוצים ליד תחנת הרכבת בצפון תל-אביב.

את הרימון הממולכד גילה פועל נקיון של עיריית תל-אביב. חבלן משטרתי פירק את הרימון הממולכד.

איום לפיצוץ

אלמוני טילפן אתמול בבוקר לרעייתו של מזכיר מועצת פועלי חיפה, גב' מולק, והזהירה, כי „בעוד חצי שעה עומדת להתפוצץ פצצה, שהוטמנה בבנין מועצת הפועלים".

הגב' מולק נבהלה ומיהרה להודיע לבעלה על האיום הטלפוני. מזכיר מועצת הפועלים הזעיק את המשטרה. השוטרים חיפשו בכל בית העבודה הוטסקה. הצעה לפנות את העובדים מהבניין נדחתה, לאחר שלא נמצא מטען חשוד. אנשי מועצת הפועלים הנבוכים לא יכלו להעלות על דעתם נימוק כלשהו לאיום הטלפוני.

שר־החוץ המזרח־גרמני מספר בראיון טלוויזיה: „היה לי גיס יהודי"...

מאת פיליפ בן
סופר „מעריב" בארה"ב

שר החוץ של גרמניה המזרחית, אוטו וינצר, מזמין מאד כטענת הטענה שהעלה ראש משלחת ישראל באו"ם, יוסף תקוע, כי גרמניה המזרחית אינה נושאת בחלקה באחריותן של המדינות יורשות גרמניה הנאצית.

בראיון עם כתבת של תחנת טלוויזיה מערב-גרמנית אמר וינצר, כי היה לו גיס יהודי, רודולף שוורץ, „אנטי פאשיסט יהודי". הוא אמר כי שוורץ נעצר, עונה ונהרג בידי הנאצים ב-14 בפברואר 1934.

„הייתי מחלל את זכר גיסי אם לא הייתי מתנגד למיליטאריזם ולתוקפנות של ישראל" — אמר מר וינצר.

הוא הוסיף, כי תמיכת גרמניה המזרחית בפלשתינים „אין לה ולפעולות-טירור ולא כלום". מר וינצר אמר, כי הוא דוחה טירור. ובענין זה גישתה השלילית של גרמניה המזרחית איננה שונה מגישתה של גרמניה המערבית.

אחרי שיחת אבן עם שגריר זאיר:

השמועות שזאיר תנתק היחסים — חסרות יסוד

בפגישה שנתקיימה אתמול בירושלים בין שגריר זאיר בישראל, גנראל נקרלופה, לבין שר החוץ, מר אבא אבן, התברר כי כל הכתובות שיוחסו לנשיא זאיר גנראל מובוטו, בדבר יחס ארצו לישראל, חסרות יסוד.

כזכור, נמסר, לאחר ועידת המדינות הבלתי מזדהות באלג'יר, כאילו קרוב ניתוק היחסים בין זאיר לבין ישראל בגלל עמדתה הנוקשה של ישראל בסכסוך הערבי-הישראלי.

בתום השיחה הביע מר אבן סיפוק מהדברים ששמע מפי שגריר זאיר.

שגריר ישראל בזאיר, מר שמעון מורס, נפגש עם גנראל מובוטו לקראת סיום כהונתו בזאיר ושובו לישראל ומפיו שמע דברים מעודדים. כלי התקשורת בזאיר נתנו פרסום לשיחתו של מובוטו עם שגריר ישראל, שניתן היה ללמוד ממנה כי הידידות בין שתי המדינות לא התערערה.

אבן עומד לקיים מספר של פגישות עם מנהיגים אפריקניים, כאשר יגיע למטה העצרת הכללית של האו"ם ובכלל זה עם נשיא חוף השנהב ושרי החוץ של ליבריה, טוגו וניגריה.

נפתרה תעלומת הגניבה בווינה

הנהג שהוביל היהלומים ביים פריצת דלת — וחברו הטמין את השלל

מאת ד"ר עמנואל אתגר
סופר „מעריב" בווינה

פרשת גניבת היהלומים בנמל התעופה שווכט ליד וינה נפתרה בידי המשטרה.

קארל רוזל, בן 29, שנהג בטנדר שצריך היה להעביר את היהלומים בשווי של כמיליון לירות ישראליות מנמל התעופה לחברת הכשיטים בווינה ביים את פריצת הדלת של המכונית, ובשעה שקרא למשטרה, העביר שותפו לפשע, ימאני בן 25, ששמו פרידריך בימפילר את האוצר לקאלנברג שליד וינה. הוא הסתיר את היהלומים בבור, מתוך כוונה להוציאם משם במאוחר יותר ולמכרם בדרום אמריקה.

המשטרה גילתה את כל היהלומים.

אחד מעצורי חוליית

(סוף מעמוד 1)

המודיעין של „אל פתח" ו„ספטמבר השחור", פעל בשיתוף עם מנהיג אחר של „אל-פתח", מוחמד יוסוף אל-נג'אר, שנהרג השנה בפשיטת צה"ל לבירות.

מעדותו של מנהיג המחבלים „אבו־דאוד", שנתפס בפברואר השנה בירדן ושוחרר שלשום, מתברר, כי עאטף היה אחד ממתכנני מיבצע חטיפת מטוס „סאבנה" ללוד וההתקפה על שגרירות ישראל בבאנגקוק. עאטף בסיסו היה גם אחד האחראים לרצח ראש ממשלת ירדן, וצפי תל, בקאהיר בנובמבר 1971.

„אבו־דאוד" נקב גם בשמו של „עאטף" כאיש אשר תיכנן את מיבצע ההשתלטות על משרדי הממשלה בירדן, שהוא, „אבו־דאוד", הועמד בראשו ואשר סוכל, כאמור, בידי שירותי הבטחון הירדניים.

בירות ושם גם התגייס לפתח ואחר עבר ל„ספטמבר השחור". הוא עלה במהירות בסולם הדרגות והפך לבן טיפוחיו של חסאן סאלמה מנהיג „ספטמבר השחור" באירופה.

עטאף באסיסו ביקר בישראל לפני כמה שנים בגלל מות אביו ולפי עדות של אנשים מעזה ביקר בישראל פעמים נוספות לפני כשנתיים.

הוא היה כנראה מעורב במספר ניכר של מיבצעים של „ספטמבר השחור" באירופה וכנראה גם בתיכנון רצח הספורטאים הישראלים במינכן.

בן למשפחה נכבדה בעזה

חזי כרמל מוסר:

ראש חוליית פועלי הפתח שנתפסה ברומא הוא אחד מחשובי המנהיגים של „ספטמבר השחור" באירופה.

עאטף בסיסו, בן 28, הוא בן למשפחה ידועה ונכבדה מעזה. אביו היה מנהל הבנק הערבי במחוז עזה הדרום בתקופת הבריטים. הוא בוגר האוניברסיטה האמריקנית ב-

חוסיין — לוואשינגטון

(סוף מעמוד 1)

עם הנשיא ריצ'ארד ניכסון ועם ד"ר קיסינג'ר.

מקורות דיפלומאטיים בוואשינגטון אומרים כי לא היו דיונים מוקדמים על פגישה כזאת, כיוון שאין טעם בשיחות על נושא כזה לפני הבחירות לכנסת. לאור הביקור הצפוי של חוסיין, סבורים כי גם מרת מאיר תבוא לוואשינגטון, אחרי שתורכב הממשלה החדשה.

יש לצפות גם לביקור של שליח מצרי בוואשינגטון — אולי שוב היועץ לענייני בטחון של הנשיא סאדאת, חאפז איסמאעיל, שלעתים מכנים אותו „קיסינג'ר של מצרים".

המקורות בוואשינגטון אומרים, כי בלי שים לב למסעו של חוסיין, — עדיין עומדת ארה"ב בדעתה, שהסדר המזרח התיכון צריך לעשות תחילה בין ישראל למצרים, ורק בשלב מאוחר יותר עם ירדן.

מכל מקום, אין ספק לחוגים דיפלומאטיים בוואשינגטון, כי המזרח התיכון יהיה בין הנושאים הראשונים במולת-העדיפות אצל ד"ר קיסינג'ר, וקרוב לודאי שהוא ידון בפגישתו עם שר החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו בניו-יורק בשבוע הבא.

במלאת שנה לנפילת יקירנו
יוסף גוטפרוינד הי"ד
שנפל על מוקד הספורט באולימפיאדת מינכן
נתייחד עם זכרו ונעלה לקברו ביום ב' כ"ז באלול תשל"ג (24.9.73). נפגשים בכבר דנמרק בבית-הקברות בשעה 1.30.
אוטובוס יצא מהמקום לגבעת-שאול.
כל מוקירי זכרו מוזמנים.
המשפחה

13 שעות שבתו אתמול „אגד" ו„דן" עד שהחליטו לחזור לדרך של משא־ומתן

רבבות אזרחים נזקקו למוניות ול„טרמפים" — סבלו וזעמו · אצל מ"מ מזכ"ל ההסתדרות התקיים מו"מ למציאת „מוצא של כבוד" — ובה בעת חייב שופט מחוזי את הקואופראטיבים לחדש את השרות לציבור

מאת אלכס דורון

13 שעות בלבד נמשכה אתמול שביתת האוטובוסים, שגרמה פקקים בכבישים, שיבושים חמורים במשק, בבתי הספר, בתעשיה ובמסחר. זוהי השביתה הארוכה ביותר בתחבורה הציבורית, למן השביתה הגדולה של 1956.

בעוד ראשי „אגד" ו„דן" מכריזים במסיבת עתונאים בתל־אביב, שהשביתה עלולה להימשך זמן רב, „עד שנשיג כל מה שדרשנו", החלו המאורעות מתגלגלים במהירות:

● שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב הוציא צו, לפי בקשת עו"ד בנימין לובנבק, שחייב את החברות להפסיק את השביתה ב־3 אחה"צ ולחדש את תנועת האוטובוסים; ● משרד התחבורה נערך אירגונית להפעלת הסדר־הסעה אלטרנאטיביים (1000 משאיות) בקווי „אגד" ו„דן" והוכנה תוכנית מפורטת של קווים ותעריפים; ● שר התחבורה ביקש מנהגי הרכב הפרטי לאסוף נוסעים בדרכים ואף־כך התיר להם לגבות כסף בעד הנסיעה (50 אג' בנסיעה עירונית ו־1 ל"י בעד כל 20 ק"מ בנסיעה בין־עירונית); ● נשקלה אפשרות להוציא צווים לשעת חירום כדי לחייב את הקואופרטיבים להפעיל את האוטובוסים; ● ובמקביל לכל אלה נמשכו הדיונים, בשיתוף נציגי ההסתדרות ו„חברת העובדים" במאמץ להחלץ בכבוד מן המבוכה.

משנוכחו מנהלי חברות התחבורה, כי הציבור אינו מוכן להבין את מניעי השביתה — החליטו „לקחת רברס", לחדש את תנועת הרכב הציבורי, ואת הטיפול בבעיותיהם להשאיר למסגרת של דיונים.

„השפה היחידה"

„חידשנו את השירות לנוסעים, אחר שבאופן עקרוני נמצא פתרון משביע לבעיות שהציקו לנו" — אמרו אמש דוברי „אגד" ו„דן" כאשר הודיעו חידוש תנועת האוטובוסים.

כמה שעות קודם לכן עוד הטיחו האשמה בממשלה בנוסח: „כנראה ששביתה היא השפה היחידה שמובנת בארץ הזו", כפי שהתבטא יוסף הררי, מראשי הנציגים של „אגד": „כל השיחות שקוימו עד כה עם הממשלה, לא הועילו. החזית שבידינו — לא הועיל. בסקטורים אחרים במשק קיבלו בזכות השביתה כעל ומעבר למה שהשובתים ששבתו דרשו. אנו נאבקים רק על מה שמגיע לנו על פי חוזה ברור. לא ייתכן, שהממשלה תחייב רק אותנו לכבד את החוזה שהיא חתמה עליו ושהוא מחייב גם אותה. חוזה איננו חד־סיטרי. השביתה הזו תיפסק, רק כאשר נקבל כל מה שמגיע לנו".

„כל מה שהובטח"

האמנם? — שר התחבורה, שמעון פרס אמר אמש: „הקואופראטיבים יקבלו כל מה שהובטח להם לפני השביתה, דהיינו תוספת סובסידיה של 7 מיליון ל"י לחודש לשתי החברות יחד, עד 15 בנובמבר, ואחר־כך נערוך התחשבנות; נהיה מוכנים למנות בורר להכרעת המחלוקת על פירוש סעיפים בחוזה; סיוע מסוים מצד חברת העובדים של ההסתדרות במציאת וגיוס אמצעי־מימון ד הלוואות". קודם לכן אמר השר כי השביתה היא בבחינת הפרת־חוק כיוון שלקואופרטיב מונופול על התחבורה הציבורית בישראל והדבר מחייב אותם מתן שירות בכל תנאי.

ראשי „אגד" ו„דן" הציגו במסיבת עתונאים צתר־ביא על מצבם הכספי החמור של הקואופרטיבים: בגלל מליווה המעסיקים, הוצאת הממשלה על פי החוזה, פיגור בהקצאה אשראי במשלוח לרכישה אר מכוניות חדשים וספינה שהוטלה על החברות, הרי ביום בקופה „אגד" 132 מיליון ל"י.

הפער בין הוצאות והכנסות

בעד הלוואות מבקורות בנקאים ואחרים, טען מר הררי ב„אגד", משלמות החברות ריבית של 20—30 אחוז. כל יום שאינו מפעילים את האוטובוסים, פירושו למעשה הפסד־הכנסה ל„אגד" של כ־1 מיליון ל"י, וב„דן" — 350 אלף ל"י. רק אתמול אישרה הממשלה העלאה של מחירי הצמיגים ב־19 אחוז, שפירושו תוספת הוצאה לחברות התחבורה של 15—20 מיליון ל"י בשנה. הבנקים הפסיקו מתן אשראי לשני הקואופראטיבים. הממשלה חייבת להברות ה־החבורה 43 מיליון ל"י — אבל היא מוכנה כיום לשלם, בשלושה תשלומים, 21 מיליון. הפער בין ההוצאות וההכנסות השנתיות של „דן" הוא 34 מיליון ל"י והקואופראטיב דרש למלא את החסר בהעלאת תעריפים ובסובסידיה בסך כולל של 22.65 אחוז.

„בשלב זה השביתה מאסיבית, אבל אם יהיה צורך נשקול גם דרכים אחרות", אמרו ראשי הקואופראטיבים. בתגובה לידיעה, כי שר התחבורה אישר לבעלי הרכב הפרטי „להתחרות" זמנית עם האוטובוסים, „לא ניתן להמשיך בקרים" — זעק אחד ממנהלי „דן".

בעוד מר הררי מ„אגד" מכחיש שמתנהלים מגעים עם מ"מ מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, כבר נמצאו אצלו כמה מראשי „דן" (כמו יו"ר המזכירות יוסף הדרבין) ונציגים של הנהלת „אגד" שלא השתתפו במסיבת העתונאים, ר לאחר דיון ממושך, שעמד בצילו של צו בית המשפט המחוזי בתל־אביב, הגיעו הצדדים לסיכום (ראה להלן).

בשעה 3 אחה"צ

למרות שצו השופט לובנבורג חייב את „אגד" ו„דן" לחדש את התנועה ב־3 אחר הצהרים — הוא לא בוצע. בשעה 4 באו אליו נציגי הקואופראטיבים — ששעה קודם לכן עוד הכריזו שיערערו על הצו — וביקשו לבטלו, מאחר שבכוונתם לחדש את התחבורה. רק כאשר נוכח השופט שאכן חודשה תנועת האוטובוסים בפועל ולא בהבטחות — נענה לבקשה, וביטל את הצו.

45 דקות אחרי כן התייצבה משלחת של ראשי „אגד" ו„דן" אצל שר התחבורה, שמעון פרס והודיעה כי בעקבות הבירורים שנעשו במשך היום ובהמשך לפניותיו אליהם (מ־שלושה...) למנוע סבל מן הציבור, החליטו להיענות לבקשה ולחדש את התחבורה.

לחץ הקיצונים

לסופר „מעריב" נודע, כי במזכירויות שתי החברות היתה אתמול התרוצצות גדולה, כי לא כל ראשי הקואופראטיבים היו מוכנים ללכת לשביתה, שהוכרזה בלחץ הקיצוניים שביניהם, ובניגוד לעמדות אחרים, שהתריעו לא רק על הנזק הכספי שייגרם, אלא גם על הנזק הציבורי.

כן הובע חשש, שהדבר עלול לפגוע במו"מ ש„אגד" מנהל, כדי להכליל ברשימת המערך לכנסת את יו"ר מזכירות הקואופראטיב, ישראל גיל. אבל דעת הקיצוניים הכריעה. המתונים עסקו במו"מ חשאי עם ההסתדרות למציאת מוצא של כבוד מן הסבך.

אמש אמר שר התחבורה לסופר „מעריב": „אני מלא הערכה לציבור הנהגים בעלי הרכב הפרטי שנענו לקריאה לאסוף נוסעים. אני מודה להם על נכונות זו". כשחודשה תנועת האוטובוסים, פקע תוקפו של הצו שהוציא מר פרס, המתיר גביית כספים על ידי נהגים פרטיים.

אחרי 5 אחה"צ נראו כבר ראשוני האוטובוסים יוצאים מתחנותיהם.

התערבות ההסתדרות

ישעיהו אביאם מוסר:

התערבותם של מ"מ מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל וראשי חברת העובדים אשר ידלין ומשה זנבר, היא שהביאה להפסקת שביתת התחבורה.

מר משל, זימן לביתו (הוא חולה זה מספר ימים) את מזכיר חברת העובדים, מר אשר ידלין, והממונה על תיק הקואופראטיבים לתחבורה צבורית בחברת העובדים, מר שמואל דגני, והם קיימו מגעים עם שר התחבורה ועם הנהלות הקואופרטיבים.

בצהריים זומנו לביתו של מר משל גם נציגי הקואופרטיבים: י. גיל ואבי גולדמן מ„אגד" ובני אטלס ויוסף הר רבין מ„דן". אחר דיון של למעלה משלוש שעות, נתקבלו הסיכומים כפי שנוסחו על ידי מר משל, להפסקת שביתת התחבורה הציבורית.

הסיכום

סוכם, כי — ● „אגד" ו„דן" נענים לפניית ההסתדרות והממשלה וחוזרים לאלתר לעבודה תקינה בכל הקווים; ● ההסתדרות רושמת לפניה את הודעת שר התחבורה, כי ההסכם בין הממשלה והקואופרטיבים לתחבורה בדבר תעריפי הנסיעות שריר וקיים על כל מרכיביו; ● חברת העובדים תסייע לקואופרטיבים לתחבורה במימון ביניים, להקלת המצוקה הכספית השוטפת; ● עם החזרת התחבורה לתיקנה תקיים פגישה של הממשלה והקואופרטיבים, בהשתתפות ההסתדרות, לפתרון חילוקי הדעות, במידה שיתעוררו, בכל הנוגע לביצוע ההסכם ובמיזוות להסכם זה.

בסיכום הוטל על מר ידלין ועל מר זנבר ללוות את המו"מ מטעם ההסתדרות ולהביאו לידי סיום.

בשעה 4.30 אחה"צ הודיעו נציגי הקואופרטיבים לנציגי ההסתדרות, כי ההצעות נתקבלו וכי התחבורה מתחדשת מיד.

שערוריה

● כפי שנודע, היתה עמדתו של שר האוצר, מר פ. ספיר, שיש להתייחס בחומרה רבה לשביתה, שהוא רואה בה את „השערוריה הגדולה ביותר בזמן האחרון".

בדעת מר ספיר לתבוע מיצוי הדין עם הקואופרטיבים, על שגרמו נזק למשק וסבל לציבור.

בבית המשפט

שאול הון מוסר:

צו של בית המשפט בתל־אביב, שחייב את „דן" ו„אגד" להפסיק את השביתה, ניתן אתמול על ידי השופט מר שלמה ה. לובנברג, לבקשת שלושה אזרחים, תושבי תל־אביב. הצו נועד להיכנס לתוקפו ב־3 אחה"צ.

אי־היענות לצו של השופט בדבר חידוש התחבורה הציבורית היה מתחייב בבזיון בית המשפט.

את הבקשה הגישה גב' נורמה לוינבוק, בעלה עו"ד בנימין לוינבוק, והעו"ד רות פרגי, העובדת במשרדו של עו"ד לוינבוק. את הבקשה בשמם הגיש עו"ד אנוש בר־שלום, נגד „דן" ו„אגד".

שלושת המבקשים טענו בבקשתם: ● לשני הקואופרטיבים יש מונופול לתחבורה ציבורית; ● השביתה פרצה ללא התראה מוקדמת וגרמה שיבושים; ● גם המבקשים הם בין הניזוקים, משום שעובדי משרדם התקשו להגיע לעבודה ומשום שנבצר מלקוחותיהם להגיע למשרדם.

תקנה 400

המבקשים הסתמכו על תקנה 400 לתקנות התעבורה, הקרויה „אוטובוסים — חובת בעל רשיון", ובה נאמר:

„בעל רשיון קו לא יפסיק את ההסעה בקו, אלא אם קיבל לכך היתר מאת הרשות ובהתאם לתנאי ההיתר, או אם הוכר הדבר ברשיון ובמידה שהותר".

המבקשים טענו איפוא, כי התקנות מחייבות את הקואופרטיבים להגיש שירות הסעה ללא הפסק, שכן אין אלטרנטיבה לשירות ההסעה.

עוד טענו שלושת המבקשים, שאם יש להנהלת הקואופרטיבים תביעות כלפי הממשלה, אין זה צודק שהציבור יענש בשל כך. לדעת המבקשים, פתוחה להנהלות הקואופרטיבים דרך לנקוט בהליכים משפטיים נגד הממשלה.

כשהוגשה הבקשה לפני השופט המחוזי בתל־אביב, מר שלמה ה. לובנברג, נזדמן במקרה גם עו"ד רם כספי, מהמשרד המייצג את שני הקואופרטיבים. הוא ביקש לתת שהות להנהלות הקואופרטיבים עד 6 בערב. כאשר השופט לא נענה לו, הודיע, אם יוחזר הדבר ברשיון ובמיה את שני הקואופרטיבים הנ"ל.

הצו ניתן, איפוא, במעמד צד אחד בלבד (של המבקשים עצמם) והשופט הורה, שהצו ייכנס לתוקף בשעה 3 אחה"צ.

הכנת צווים

סופר „מעריב" בירושלים מוסר:

● שביתת „אגד" ו„דן" העסיקה אתמול את משרד המשפטים. עוד בשעות הבוקר ביקש שר המשפטים, מר י.ש. שפירא, מאת היועץ המשפטי לממשלה, מר מ. שמגר, כי המשרד יהיה ערוך עם הוצאת צווים על־פי התקנות לשעת חירום, בבקרה והממשלה תחליט להפעילן.

מאוחר יותר, היה זה מר שפירא שהעלה בישיבת ועדת השרים לענייני כלכלה את ההצעה למסור את חילוקי הדעות שבין הממשלה לבין הקואופרטיבים לתחבורה על פרשנות החוזה ביניהם להכרעתו של בורר, ולפנות לנשיא בית־המשפט העליון בבקשה כי ימנה שופט לצורך זה. ועדת השרים סמכה ידיה על הצעה זו, שנתקבלה גם על־ידי הקואופרטיבים.

„איך שהוא"

● ברוב המקומות בארץ התנהלה התחבורה „איך־שהוא" — תוך סידורים באלתוריה, תוך תקלות ותוך היעזרות ב„טרמפיסטים" ובמוניות.

תקלות הורגשו בעיקר במקומות עבודה — בתי חרושת ומשרדים — שהעובדים התקשו להגיע אליהם וחלקם לא פעלו במלואם.

ציבור הנהגים הפרטיים השתרוממות רוח" — ברובו, אם כי לא כולו — ואסף בחפץ לב „טרמפיסטים" שעמדו בצדי הכבישים, ליד התחנות ובחוצה להם, גם בתוך הערים וגם בכבישים בין־עירוניים.

במקומות שונים בארץ הופעלו משאיות וטיוליות, בעיקר במקומות שבהם היה צורך בהסעה קבוצתית — וכך סייעו להתגבר על השביתה.

● „אילו היו לנו איזה 30 ימי שביתת אוטובוסים כל שנה, היה מצבנו טוב" — אמרו אתמול בהנהלת „הכרמלית", הרכבת התחתית בחיפה. [illegible]

„הכרמלית" סובלה ברוב ימות השנה מתחרותם של האוטובוסים, וזוהי אחת הסיבות לגרעונותיה.

● עם ההיתר זמני שניתן לנהגים פרטיים, להוביל נוסעים בתשלום, היו נהגים בירושלים, שניצלו היתר זה, כדי להרוויח [illegible] לשעה קלה.

השובת — הסיע

● [illegible]

הפגנה ללא תמורה

כאשר שאלו אותו, כיצד הוא „מרשה לעצמו" להסיע נוסעים בעת שביתה — הסביר: „אין אנו נלחמים נגד הציבור. השביתה נועדה להוות מחאה נגד הממשלה. אם אני יכול להסיע נוסעים ולהקל על סבלם — מדוע שלא אעשה זאת?"

● תושבי נצרת ונצרת עלית בירכו אתמול את חברת האוטובוסים הערביות — שכן התחבורה הציבורית בשני הישובים היתה מסודרת, אמנם עם כמה פיגורים בלוח הזמנים, משום שאוטובוסים רבים יותר מהרגיל הופנו לקו נצרת—חיפה.

הסעה — במקום „ירח דבש"

● בנהריה סייעו אתמול הכרכרות הרתומות לסוסים — המיועדות בעיקר לזוגות צעירים העושים בעיר את „ירח הדבש" שלהם, לקייטנים ולתיירים — להקל על מצוקת התחבורה.

הכרכרות הנהרייניות הסיעו מאות מתושבי השכונות המרוחקות — גבעת טרומפלדור, גבעת אוסישקין ואחרות — בשעות הבוקר המוקדמות לעיסוקיהם במרכז העיר וכך גם במשך כל שעות היום.

באין תחבורה ציבורית — תפסו אתמול „טרמפים" בתל־אביב גם בעגלות. (צילום: רחמני שמואל)

פרס אסף טרמפיסטים

מאת סופר „מעריב"

שר התחבורה, שמעון פרס, המק אתמול לפני הצהריים לשעה קלה ממשרדו, כדי להווש אישית את הלך הרוחות בציבור הנוסעים.

בעוד עמיתיו למשרד מחפשים אותו, יצא השר במכוניתו (לא ברכב השרד), כדי לאסוף טרמפיסטים בתל־אביב. הוא יזם שיחות עם „הנוסעים שלו", כדי לשמוע את דעותיהם — ונראה כי על־פי „מימוש הדופק" הזה הצטייר שנקט, יכול היה בצהריים לחזות באופטימיות: „להערכתי תיפסק השביתה תוך ארבע שעות".

האוטובוסים נעלמו, פקקים ושיירות נשארו

מ את א. סייר

הסברה, כי שביתת הקואופרטיבים להתחבורה הציבורית אוטובוסים פרהוהמה המקומות של תל־אביב התתיך לפקוח ליום אחד את פקעת הפקקים והשיירות בשעות העומס — ותקוותם של נהגי הרכב הפרטי כי יתפנו ל„הלכים של יום אחד" — התבדה אתמול בכל וכל.

בעוד קריין החדשות „מבשר" על הפוקקים הצפויים לרכב פרטי, הורגש בחלקים רבים של תל־אביב לחץ בלתי רגיל בנתיבי הנסיעה השונים (למעט סביבות התחנה המרכזית). נהגים, שוחלו בשיירות צפופות ואיטיות מן הרגיל, שמעו בתמיהה את „בשורות" הרדיו, שנגדו את המציאות.

כותב שורות אלו, שהודרך מביתו אל מקום עבודתו אורכת מדי בוקר 15—20 דקות, הגיע אתמול ליעדו 25 דקות אחר שיצא מביתו. רחוב הירקון, אחד החנוקים שבנתיבי העיר בשעות העומס, היה בבוקרו של אתמול חנוק שבעתיים, על אף שאינו נתיב „קלאסי" לאוטובוסים. רחוב דיזנגוף היה עמוס יותר מבכל בוקר אחר, בלי שנראה בו אוטובוס אחד.

הקלה הורגשה בצמתי „מעריב" ורחוב המסגר, ובשאר הנתיבים המקיפים את התחבורה סביב התחנה המרכזית, אף כי שם היתה הנסיעה רחוקה מלהיות „חופשית".

רבים מבין הנהגים גילו ביום זה יחוש אוהדי. אספו טרמפיסטים בתחנות תפוצו פה ושם למנפנפי יד גואשים. אולם יוקרה למצוקה, היה קהל מבקשי הטרמפ בתוך העיר מעט. לעומת זאת ביפו ובשכונות, ניצבו רבים בצד הדרכות, כשהם מצפים לטרמפ הגואל.

כותב שורות אלה נסע לאורך רחוב דיזנגוף, הוך כהנה לאסוף אנשים, אך בסביבות 8.30 בבוקר לא נראו מבקשי טרמפ בתחנות שלאורך רחוב זה.

נהגי מוניות התכונני ליום זה והחלו את יום עבודתם בשעה מוקדמת. כמה בעלי משאיות, שאינם קשורים לעבודות קבע, יצאו לקוים „שרותי" מן התחנה המרכזית ולכמה מקומות ביפו, כשבני משפחותיהם משמשים „כרטיסנים".

עומס התנועה הגדול ברחובות בתל־אביב, למרות היעדר האוטובוסים, הצביע על עובדה שלא היתה ידועה עד כה: רבים מבין בעלי הרכב הפרטי אינם מגיעים לעבודתם ושבעיר ברכבם, או שאינם נוהגים לתוכה עם רכבם. אתמול, באין רכב ציבורי שינו ממנהגם והתוצאה היתה: עומס גדול מן הרגיל.

ג'קסון תקף מדיניות הדיכוי ברוסיה בדיון בסנאט על תקציב החימוש

מאת שמואל שגב
סופר „מעריב" בוואשינגטון

עתידה של מדיניות הפגת המתיחות בין ארה"ב לבין בריה"מ נדון בהרחבה בסנאט האמריקני אתמול, בהיפתח הדיון בתקציב החימוש של 20 מיליארד דולאר, למימון רכישת טילים, מטוסים וצוללות.

הדיון נערך על רקע איום גלוי מפי הנשיא ניכסון, שיסרב לחתום על חוק, שיהא בו משום קיצוץ ניכר של הצעת תקציב הבטחון שלו.

סנאטור הנרי ג'קסון, שבראשית השבוע קיבל תדריך ממשרד ההגנה על המאמץ הצבאי החדש של בריה"מ ועל פיתוח סוגי נשק חדשים, תמך בהצעת התקציב של הנשיא ניכסון — אולם ניצל את ההזדמנות להזכיר לסנאטורים את „כוונות הזדון" של המנהיגים הסובייטיים.

מר ג'קסון האשים את מוסקוה בהמשך רדיפת האינטליגנציה ובקיום ההגבלות על ההגירה, והוסיף: „האמריקנים מצווים לשאול עצמם עכשיו, מה מידת האמון שאנו יכולים לתת במשטר הסובייטי, המכריז על כוונות של שיתוף פעולה ידידותי עם העולם, בעוד שמבית הוא דוגל במדיניות דכאנית ביותר?"

התקפתו של סנאטור ג'קסון על בריה"מ נאמרה יום אחד בלבד אחרי שמנהיג המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז'נייב, הזהיר את המערב — בנאום שנשא בסופיה — מפני התערבות במדיניות הפנים שלו, וביחוד בעניין החולקים על המשטר בתוך בריה"מ.

דברי מר ג'קסון בסנאט אתמול נאמרו על רקע מאמץ נמרץ של המינהל לשדל את הקונגרס, שיתמוך בנוסח המקורי של חוק הסחר, שעל פיו יוענק לבריה"מ מעמד של „המדינה המועדפת ביותר" בסחרה עם ארה"ב, ולדחות את הצעת התיקון של ג'קסון.

ועדת הנוהל של בית הנבחרים עומדת להצביע ביום ג' הבא על הצעת חוק התקציב.

באותו זמן ייפגש שר החוץ המיועד, ד"ר הנרי קיסינג'ר, עם שר החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקו, בניו־יורק. קרוב לוודאי, שבשיחתם יעלה על הפרק בהרחבה הנושא של החולקים על המשטר בברית־המועצות.

מרובים הסימנים המרמזים, שממשלת ניכסון מוטרדת במקצת ממגמת הביקורת, הגוברת בארה"ב על דיכוי האינטליגנציה בבריה"מ.

בחוגי המינהל חוששים, שאם תתגבש ברית בשאלה זו בין הליבראלים ובין אנשי האגף הימני בתוך הקונגרס, עלול הדבר לערער במידה רבה את מאמצי וואשינגטון למען הפגת המתיחות.

הפעילים היהודיים בבריה"מ הגבירו מאבקם למען עליה

97 יהודים כתבו לוועידה לבטחון אירופה: מתייחסים אלינו כאל „עבדי השלטון" ✶ הועלו ספקות ביחס לנתונים שמסר ברז'נייב לניכסון

מאת אברהם תירוש

הפעילים היהודיים בבריה"מ הגבירו בימים האחרונים את מאבקם למען העליה, בשורת מכתבים והצהרות, שוב את מלוא החריפות של הבעיה.

באחד המכתבים מודיעים 22 פעילים, כי כדי להפגין שאין להם זכויות בבריה"מ, הם יתלישו בזמן המתאים, לענוד מגן־דוד־זהוב.

32 יהודים באו אתמול אל משרדי הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית במוסקוה, ומסרו שם לידי הפקיד קורילוב מכתב חתום על־ידי 97 יהודים — ממוסקוה (65), מקייב (16), מוריגה (13) ומנובוסיבירסק (3). על אף שפנו לוועד המרכזי ש„מכנו יוצאות ההוראות המשפיעות על גורלנו", אמר להם קורילוב, כי הנושא של עלייתם שייך למשרד הפנים והוא יעביר את המכתב לשם.

במכתבם מתארים היהודים את מצבם הקשה, כמי שנענים בסירובים ללא הצדקה על בקשות העליה שלהם, ומדגישים שאינם יכולים אפילו להתלונן על כך. כפני שכל הסירובים נמסרו להם בעל־פה ואין בידם אפילו מסמך שיוכל להוכיח כי הגישו בקשת עליה.

אותם 97 יהודים שיגרו גם מכתב לוועידה לבטחון אירופה, בו הם מתלוננים כי שלטונות בריה"מ מתייחסים אליהם כאל „עבדי השלטון". הכותבים מקווים, כי משתתפי הוועידה יצליחו לשכנע את השלטונות הסובייטיים שזכויות האדם יש להן מובן אחד בכל העולם.

אסיר ציון ויקטור אוגוסלבסקי, ששוחרר לפני כמה שבועות, קיבל השבוע אשרת יציאה לישראל. אסיר ציון דוד צ'רנוגלאס, שנידון במשפט לישיבה להמש שנות מאסר, נשלח למאסר מבודד בתוך המחנה, למשך חצי שנה.

<u>הנתונים — בספק</u>

סופר קהירי, סופר „דיילי טלגראף" במוסקווה, מוסר:

למעלה מ־99 יהודים מבריה"מ הועלו את ספקותיהם ביחס לנתוני ההגי־רה מבריה"מ, שהביא מנהיג המפלגה הקומוניסטית, ליאוניד ברז'נייב, בעת ועידת הפיסגה שלו בוואשינגטון עם הנשיא ניכסון ביוני.

ברז'נייב דן ברשימה, שהכילה 742 שמות של יהודים, שלא הותרה יציאתם מבריה"מ. הוא אמר לסנאטור יעקב יעבין, שכמה מן היהודים הכלולים ברשימה כבר קיבלו רשות להגר. אחרים שינו דעתם או לא חידשו את בקשתם, ואחרים קיבלו סירוב מן השלטונות מסיבות בטחוניות.

בעצומה, שהוגשה על־ידי היהודים לוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, טענו 80 החותמים, כי 124 מהסכמות שברשימה אינם כלולים באף אחד מן הסוגים שנקבעו על־ידי ברז'נייב.

הקבוצה אומרת, כי פניות קודמות אל הוועד המרכזי לא זכו מעולם לתשובה. הכותבים שואלים: „מתי תסתיים קומדיה זו? מתי יתחילו השלטונות לכבד ולהפעיל את החוקים שלהם־עצמם ואת החוק הבינלאומי, במקום לבלבל את עניניהם על פי הוראות השאיות?"

הם הוסיפו: „ידוע לנו, שההוראה, אשר גורלנו תלוי בהן, באות מן הוועד המרכזי — כלומר מן הק.ג.ב. ומשרד הפנים". בעצומה מדגישים, אם התנהגות זו איננה עומדת בסתירה לעצם הרוח של הפגת המתיחות הבינלאומית והסיכויים להידברות אנושית רחבה יותר.

בין חותמי העצומה גם פרופ' בנימין לויך, אשר פנה לפני שלושה חודשים לכבר ברז'נייב בשם בנו יבגני, שגויס לשרות צבאי, על אף מחלתו האנושה.

<u>לא מוכנים להמתין</u>

(אי.פי.) אתמול לא נראו במוסקווה שום סימנים, כשלטונות בריה"מ מוכנים להמתין של הרגע האחרון בעניין יציאת יהודים, שתסייע לקרב אישור הסנאט האמריקני לחוק הסחר בין מזרח למערב.

בקהילה היהודית־דוברת במוסקווה אמרו, כי קצב יציאת היהודים מבריה"מ לא נשתנה, ואין צפוי שינוי. יותר על כן, אותם המדענים היהודים הבודדים, שמטעמי „ביטחון לאומי" נבצר מהם אישור היציאה, הודיעו, כי לא חל כל שינוי במצבם.

התעשיינים ידונו היום עם בר־לב על המשך הפיקוח

ראשי התאחדות התעשיינים עומדים להיפגש הבוקר עם שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב, כדי להעלות בפניו את התנגדותם להמשך הפיקוח על המחירים, בתום 100 ימי הייצוב.

כן יידון הפניה בעיית מימון היצוא, שלדעת התעשיינים החמירה באחרונה, בעיקר לאור כשלון המגעים עם נגיד בנק ישראל משה זנבר.

(ראה עמוד 4)

„יש לי פרוטקציה בנגב"

עצרת הגיגית לציון 30 שנות התישבות בנגב נערכה אמש תחת כיפת השמיים באמפיתיאטרון בצומת ביר עסלוג', לא הרחק מקיבוץ רביבים, בהשתתפות ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, שהביאה לבאי העצרת את ברכת הממשלה בנגב.

„כפי שאתם ודאי יודעים או שמעתם, יש לי פרוטקציה בנגב. אחד הדברים שאני גאה עליהם ביותר היא העובדה, שיש לי קשר קרוב ביותר עם אחד הישובים בנגב" אמרה גולדה מאיר בפתח ברכתה, בהתכוונה לבית שיש לה בקיבוץ רביבים, שבתה היא חברה בו.

בהמשך דבריה העלתה גב' מאיר זכרונות מהימים שלפני הקמת המדינה ובעת הדיונים שקדמו לעצרת האו"ם, כאשר אישים שונים בעולם הביעו את רצונם בנוכח ההחלטה לכסור את מרבית שטחו של הנגב השומם למדינת ישראל. „ביקשנו מהם לא להתם עלינו. לא פתקנו על ידי ההיסטוריה ידענו בדיוק מה בצפה לנו בארץ הזאת: סלעים, מדבר, חולות וביצות. אך גם ידענו, שאין עם אחר בעולם, זולת העם היהודי, שהיה מעוניין בארץ הזאת, או שהוא זקוק לה. היה רק עם אחד, שמוכן היה לקבל באהבה את כל הקשיים הכרוכים בישוב הארץ הזאת. והנה כיום אנו שומעים, שמצויים בנגב השומם הזה לא פחות מ־150 ישובים חקלאיים פורחים" — אמרה.

ראש הממשלה איחלה לישובי הנגב, שבני הנוער יילכו לאורם של המתיישבים הראשונים, שעלו ליישב את הנגב לפני 30 שנה, עם ראשוני המיצפים: גבולות, רביבים ובית־אשל.

העצרת בביר עסלוג' אמש אורגנה על ידי מיצפה רביבים, בהנהלתו של זכריה רחבי, ובשיתוף עם מרכז ההסברה האגף הנוער במשרד החינוך והתרבות. נוכחו בעצרת כ־1500 בני נוער, שבילו אחה"צ בביקור במיצפה רביבים, שמעו על תולדות המקום מפי ותיקי המתיישבים השתתפו באירועי ספורט שונים. את ברכת ראשוני המתיישבים בנגב הביא לעצרת חיים מולכו, מקיבוץ אורים.

* * *

אוליבייה קורא לחרם עד שיותן לפנוב לצאת

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

שניים מגדולי הבמה הבריטית, לורד לורנס אוליבייה ת'יאנט וסמן, פנו אתמול במכתב לאיגוד האמנים המוסיקאים בבריטניה וקראו להחרים להקות באלט ומוסיקה מבריה"מ הבוצעות הבאות למערב, כל עוד לא יותרו עליית של רקדן הבאלט היהודי, ואלרי פאנוב.

הודעה לציבור הנוסעים

אנו מבקשים את סליחת הנוסעים על הקשיים שנגרמו להם אתמול בגלל הפסקת שרותי התחבורה. אנו שמחים להודיע שנמצא הסדר אשר איפשר חידוש שרותי התחבורה מהר ככל האפשר. נמצא הסדר זה יום קודם לכן, היתה אי נעימות זו נמנעת מכם ומאיתנו.

הנהלת אגד · הנהלת דן

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המחץ של רפאי... את אבו־ענר...

עקב החלטת ספיר ובר־לב להמשיך ב„הקפאה"

היצרנים: לא נוכל לשתף פעולה עם הממשלה בפיקוח על המחירים

מאת י. שדמי

הודעת שרי האוצר והמסחר והתעשיה שהפיקוח על המחירים יימשך גם אחרי תום תקופת „מאה ימי היציבות" המסתיימת בסוף ספטמבר, גרמה אמש להדי תגובות חריפים בישיבת הועדה לבלימת האינפלציה שהתקיימה באשכול שר האוצר מר פ. ספיר בתל־אביב להחלטה מצד נציגי היצרנים שלא יוכלו להמשיך בשיתוף פעולה עם הממשלה לגבי פיקוח המחירים.

בעקבות דברי שרי האוצר והמסחר והתעשיה כי הממשלה תצטרך להמשיך הפיקוח על המחירים גם אחרי תום תקופת היציבות ולא תרשה עליית מחירים בלתי מוצדקת ובלתי מבוקרת כדי הרתעה מה בכללים המצדיקים אישור העלאת מחירים רשמית, שיידונו בישיבת הממשלה ביום ראשון הקרוב), טען נשיא לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים התאחדות התעשיינים, מר מרק מוזביץ, כי התעשיינים הם היחידים הנפגעים זה שלוש שנים בפיקוח המחירים ובהורדים לבלימת האינפלציה. הוא ציין שעם פירסום צווי הפיקוח הובטח שהמחזור לכאה יום בלבד ושלאחר מכן יתקיים דיון. „והנה עתה אנו שומעים שלכעישה תמשיך הממשלה בפיקוח דומה. נמאס לנו להיות היחידים הנדרשים לספוג ולא נוכל להמשיך בשיתוף פעולה עם הממשלה".

„אפשר יהיה להתגמש"

כנגד ההכרזה הממשלתית להמשך הפיקוח הכולל, הגן שרני כה בשמיה הכירה לאישור העלאת מחירים, הציע מר מושביץ לחזור לתקופה שהיתה לפני „צווי היציבות", היינו לפיקוח מצומצם על מחיריהם של 128 מוצרים נבחרים בלבד. „גם זה לא היה מצב אידיאלי" — אמר — „אך לפחות אפשר היה להבין את היצרני". לעומת זאת העלה ראש נציגות ההסתדרות, מר אוריאל אברהמוביץ, את התביעה שתוקף צווי הפיקוח הקיימים יוארך עד סוף שנת 1973. הוא טען שהייצוב היה חיובי, אם כי לא השיג את כל מטרותיו. גם הגברת גוחת קצב, ראש רשות הצרכנים ההסתדרותית, הביעה קורת רוח מהייצוב ושיבחה את שר המסחר והתעשיה על החלטה „שלא להתיר את רסן המחירים". לדבריה, כוכלה שיעור עליית מדד יוקר המחיה, בחודשים האחרונים שהייצוב הצליח.

בעד שיטת־ביניים

שר המסחר והתעשיה, מר ח. בר־לב, שהגיב על תביעת נציגי הארגונים הכלכליים, הדגיש כי בתנאי האינפלציה השוררים במשק אין כל אפשרות לחזור למה שהיה לפני הייצוב. פיקוח המחירים הוא אמצעי עזר ויש למצוא שיטת־ביניים שתשנה במידה מסויימת את המצב הנוכחי. אך אין אפשרות להסתפק כיום בפיקוח של 128 מוצרים בלבד.

שר החקלאות, מר ח. גבתי, חלק על טענת התעשיינים שהם היחידים הסובלים מפיקוח המחירים התורמים לבלימת האינפלציה.

הקצב — נמוך יותר

מנכ"ל האוצר, מר א. אגמון, דיווח בישיבה על הצעות ועדת המומחים שנתבקשה לגבש מדיניות לריסון הלחצים האינפלציוניים. הצעות הועדה מתייחסות למדיניות המחירים אחרי תום מאת ימי הייצוב, לצימצום הוצאות הממשלה ומוסדות הציבור, לצימצום היקף הבניה ולנקיטת מדיניות מוניטארית מרסנת.

הממונה על המחירים, הד"ר משה כנדלבאום, מסר כי קצב עליית המחירים בחודשים יוני־ספטמבר היה נמוך מזה של החודשים ינואר־מאי. ועדת המחירים הציבורית, שפעלה במשך תקופת הייצוב לפי הקריטריונים שנקבעו לה, אישרה העלאות מחירים ב־83 מקרים, בשיעור ממוצע של 8.8 אחוזים. באותה תקופה נפתחו 661 תיקים בקשר להעלאות מחירים בלתי מוצדקות ומתוכם הוגשו 295 תביעות לבתי המשפט.

נקבע שהועדה תתכנס לישיבה נוספת בראשון באוקטובר.

בן־אהרון: אינני יכול להיות מזכיר בלי סמכות

מאת מ. מייזלס

מזכירות הקיבוץ המאוחד החליטה אתמול להמשיך במאבק להשבה לכיהונו של מר יצחק בן־אהרן כמזכ"ל ההסתדרות הבא.

מזכיר הקיבוץ דני רוזוליו מסר על חליפת מכתבים עם מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ א. ידלין, שכתב לו, כי קרא לבן־אהרון שלא להתפטר מתפקידו. „מסרתי לבן־אהרן, כי לא השלמתי עם מחשבותיו בענין" — כותב מזכ"ל מפלגת העבודה. אין כל הצדקה לדבר על כשלון של המערך בבחירות להסתדרות. היתה ירידה קלה של 2.5 אחוזים נטו. זהו הפסד של התנועה ולא של איש זה או אחר. לבן־אהרן כמזכ"ל ההסתדרות ובראש המטה היה חלק מרכזי במאבק על אמון הבוחר ויש להעריך פעולתו והתמסרותו ללא גבול בבחירות.

● „השיחה הטלפונית הרבה לליכוד"

רוזוליו מסר על פגישה בשלמת חברי הקיבוץ המאוחד. השיחה הטלפונית של ראש הממשלה עם בן־אהרן באה בעקבות פגישה זו והיא תרמה ליתר ליכוד — אמר. התברר ללא כל ספק, שבן־אהרן לא התפטר. רוזוליו תקף שידורים ב„קול ישראל" על התפטרותו של בן־אהרן, שהיו ללא בסיס עובדתי. יש לתמוה על ידיעות רכלניות בכלי התקשורת הכלכותיים — אמר. הוא הסתייג מהאמור ב„הארץ" בפרשת בן־אהרן וטען, כי היה בו נסיון לסכסך בין חברים בקיבוץ המאוחד ולתלות כוונתו של בן־אהרן להתפטר בהחלטת מרכז הקיבוץ המאוחד. היה זה מאמר גדוש סילופים — אמר וציין, כי המערכה בענין בן־אהרן לא תפגע בהתגייסות אנשי הקיבוץ המאוחד למערכת הבחירות לכנסת.

● בכל הדרכים הלגיטימיות

ז. אטיץ אמר, כי החלטת מרכז הקיבוץ המאוחד היא חד־משמעית ואינה מותירה כל ספק, כי הקיבוץ המאוחד מתייצב מאחורי תביעת בן־אהרן לחידוש סמכותו מטעם המפלגה. פרסומים מסויימים בעתונות רוצים לתקוף את הקיבוץ המאוחד בהתהלכים פלגניים. חברי הקיבוץ יפעלו בכל הדרכים הלגיטימיות למען בן־אהרן במפלגת העבודה ובמערך. הם נגד שילהוב האווירה וסבורים, כי יחס חברי במפלגה מחייב היענות לתביעתו של בן־אהרן, גם בלי איומים מצד אנשי הקיבוץ המאוחד.

ניכה של ארגנת־יחות נשבעה אתמול בדברי בן־אהרן בכנס ועדי עובדים בתל־אביב. נציגי הועדים פנו אליו שלא יתפטר. למען ציבור העובדים, עליך להמשיך אתנו — טענו. בקובך בהסתדרות וכו'. בן־אהרן השיב, כי תנועת העבודה בעיניו בעל לכל. יש לחזק את המפלגה והמערך — אמר. אסור להחליש את המבנה העוצמתי בפני התמודדות קשה. אין דבר יותר חשוב מאשר נצחון בתוך המערך נגד הימין הבלוכד. גם כדי היה משמאל בכרסמת בכוחני.

● „החברות אינה יכולה להיות על תנאי"

בן־אהרן הזהיר מפני הדרגה אישית ולא תנועתית. חברות בתנועה אינה יכולה להיות על תנאי — אמר. כבוד הוא לקבל את דין התנועה ולקיים שלהיות משעבה. בכל מקרה, אם מקבלים אמון התנועה או לא, זה דין התנועה. לא הייתי יושב בתפקידי עם אמון של מפלגה, בלי אמונים להיפך. לא התפטרתי מתפקידי, אך גם לא הלכתי. אם להציע מעבודתי כחדש בבוא היום. אין לי שום ריב אישי, לא עם ראש הממשלה, לא עם שר האוצר, לא עם אף אחד. בן־אהרן אמר, כי שגה בכלא הצמיד את שאלת האמון כתנאי, לפני הבחירות להסתדרות. זה היה דבר רע לתנועה ולא רק לי אישית — אמר. מותר למפלגה להחליט על מזכ"ל אחר להסתדרות, ואתם ואני נקבל מה שיוכרע. אך אינני יכול להיות מזכ"ל ההסתדרות, בלי סמכות. צריך להתגייס למערכת־הבחירות לכנסת בכל קורטוב של כוח.

ראשי הקיבוץ המאוחד ד. רוזוליו וא. גיבלבר נפגשו אתמול עם מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ א. ידלין ותבעו ממנו להחיש קביעתו של י. בן־אהרן כמזכ"ל ההסתדרות. מר ידלין השיב, כי הוא כפוף לחוקת המפלגה, שלפיה ייבחר מזכ"ל ההסתדרות על־ידי סיעת המפלגה בוועה"פ החדש ולשכת המפלגה, א ח ר י הצירות הסתדרות. הוא אמר, כי לדעתו אין כל סיבה לכך שבן־אהרן יתפטר וקרא להפסיק את המאבקים הפנימיים ואת ההתקפות והמאבקים ההדדיות ולהתגייס יחד למערכת־הבחירות.

ועדי הפועלים: אל תתפטר

ישעיה אביעם מוסר: כנס של נציגי פועלים ממקומות שונים בארץ שנערך אתמול אחר הצהרים בבית הועד הפועל בתל אביב, קרא למזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרן לא להתפטר ולהמשיך בתפקידו. כן קרא הכנס למפלגת העבודה ולמערך לתת אמון כוהרם במזכ"ל ההסתדרות, ובנושא זה גם החליטו לקיים פגישה עם ראש הממשלה הגברת גולדה מאיר.

יו"ר הכנס ומיוזמיו, מר ג'ק אביר, מזכיר ועדת עובדי ים המלח, קרא אל יצחק בן־אהרן שנכנס באולם ואמר: „בקומך אתנו בהסתדרות ועליך להמשיך". דברים דומים אמר גם מזכיר ועד פועלי „אלקו" מר אביל שכטר ודוברים אחרים אשר אמרו כי פעולתו של בן־אהרן בארבע השנים האחרונות בבית ההסתדרות תרמו לזקיפות קומתו של העובד בישראל. כן טענו הדוברים כי היכחת המנכי ואי הבחירות לגבי עתיד המזכ"ל הם שהביאו להפסד קולות למערך.

מר בן־אהרן הדגיש וחזר והדגיש כי לא התפטר מתפקידו „אם כי טרם החלטתי אם להציע שוב את מעבודתי. אני מודה שטעיתי שהסכמתי ללכת לבחירות מבלי שייקבע כי יהיה המזכ"ל הבא ובזה עשיתי גם דבר רע לתנועה. בזמן למפלגה להחליט על מזכיר אחר להסתדרות, ובסופו של דבר הרי תקבלו מה שיוכרע במפלגה וגם אני אבחר על כך".

דיין בעד העלאת שכרם של פועלי עזה והרצועה

מאת עזרא יניב

שר הבטחון מר משה דיין סייר אתמול ברצועת עזה וביקר במיוחד באתרי הבניה בשכונה החדשה בשיח רדואן ליד עזה ובשכונה הברזילית ליד רפיח, כדי לעמוד מקרוב על קידום בניית השכונות החדשות לשיקום פליטים לקראת התכנית החדשה להרחבת היקף הבניה לפליטים ברצועה.

במסיבת עתונאים ליד מזח פריקת המלט בנמל עזה הסביר שר הבטחון כי בשנה הבאה ההכנות לשיקום פליטים ברצועה ירחיבו פי 3 את הפעולות של השנה בתקציב של 60 מיליון לירות בשנה — פחות מהסעיף הדן ב„מסמך גלילי" (100 מיליון ל"י בשנה).

מר דיין אמר, כי במקביל גם הפליטים בעלי היכולת ניגשים עתה לבנות לעצמם את בתיהם החדשים בצפיפות מעוזה.

מר דיין ביקר גם במחנה הפליטים של רפיח יחד עם מפקד אזור הרצועה תת־אלוף אברהם אורלי. נלווה אליו האלוף שלמה גזית.

בסיורים באזור התעשיה ליד ארז ובנמל עזה התעכב שר הבטחון לשיחה בערבית עם פועלים ופועלות במפעלי התעשיה ובנמל והתעניין במיוחד בגובה השכר ובתנאי העבודה.

שר הבטחון אמר כי הוא אינו חושב שהשכר שמשלמים לפועלים אלה במפעלי תעשיה ישראלים או בנמל — מספיק. בנמל — אמר — המשכורות אמנם אינן נמוכות, אך בהשואה למשכורות פועל נמל ישראלי — נמוכות ביותר. „אנו מרוויחים מנמל עזה ואין סיבה מדוע לא נטיל היטל נוסף על כל טונה מלט מיובאת דרך נמל עזה כדי להגדיל שכר העובדים". כמו כן דיבר מר דיין עם בעלי שני ממפעלי תעשיה ומתפרה באזור ארז וביקש מהם להעלות שכר העובדים הערביים מהרצועה. „אני חושב לקרוא לישיבה מיוחדת את נציגי משרד האוצר ומשרדי ממשלה אחרים לדון בהעלאת השכר" — אמר שר הבטחון.

שיחת אבו חצירה ושר הבטחון משה דיין בנמל עזה. (הצלום: פוטו לואיזה)

„הבדל בין רעש לרעש"

דיון בבג"ץ בעתירת נכה צה"ל הרוצה לפתוח דיסקוטק

מאת רפאל אלדור

יש הבדל בין רעש הבוקע מתוך דיסקוטק בשעות הלילה לבין הרעש של מכונות תעשייתיות או אוטובוסים הפועלים במשך היום.

הבדל זה עמד במרכזו של דיון שנערך אתמול בבית־המשפט הגבוה לצדק, אשר נתבקש על־ידי תושב תל־אביב להורות לעיריה לנמק מדוע לא תתן לו רשיון לפתיחת דיסקוטק.

המבקש, מר משה מימון, הוא נכה צה"ל, מחוסר פרנסה, המתקיים מתמיכת משרד הבטחון. הוא מתגורר ברח' אילת 6 והכשיר את הקומה השלישית של הבנין לדיסקוטק. עיריית תל־אביב דורשת, כפי שטוען מר מימון, כי יאטום את האולם שבו הוא רוצה להפעיל את הדיסקוטק. אולם זה פתוח כיום בכיוון אחד. הוא מוכן, לדבריו, לבנות קיר בצד החסר אם תבטיח לו העיריה לתת התחייבות כזו.

*

מר מימון שואל — בפניתו לבית־המשפט — מדוע תובעים ממנו, שלא בצדק, יותר מאשר משכניו — מפעלי תעשיה ומלאכה, סטייקיות וכד' — אשר כבר הפכו את הסביבה לסואנת מאד.

בדיון בבקשתו של מר מימון ישבו אתמול שופטי בית־המשפט העליון מ. לנדאו (יו"ר), א. ויתקון וא.מ. מני. השופט ויתקון העיר במהלך הדיון, כי יש רעש ויש רעש. לרעשים מכניים, כגון זה של אוטובוס, הציבור כבר התרגל, „אולם אני אינני סובל את הרעש של מוסיקה מודרנית מטופשת זו". (השופט לנדאו בקריאת ביניים: „זה כבר ענין של טעם"). השופט ויתקון ביקר מעל כס המשפט את עיריית תל־אביב על ההבנה שהיא מגלה בתחום זה, אך מצא לנכון להבהיר מאוחר יותר, כי אין בהערותיו כדי לקבוע עמדה כלפי הבקשה.

*

לאחר שהשופט לנדאו הסביר כי במצב הקיים, כאשר האולם פתוח כלפי חוץ, לא יוציא בית־המשפט צו־על־תנאי נגד העיריה כמבוקש — הסכים בא־כוחו של העותר לבטל את עתירתו. בהחלטתו הציע בית־המשפט למר מימון לפנות מחדש אל העיריה בהצעה לשנות צורת המקום כך שהוא ייאטם כלפי חוץ, ואם יבקש את רשיון העסק לגבי המקום בצורתו החדשה, בית־המשפט הסביר, למר מימון כי אין לו שום דעה על סיכויי בקשה נוספת זו, אולם אם העיריה שוב תסרב לו, „הדרך לבית־משפט זה פתוחה בפניו".

רזרבות המים בארץ נגמרו כמעט לחלוטין

המיפלס מצפון לת"א ירד מתחת ל„קו האדום"

מאת אלכס דורון

„רזרבות המים של ישראל אזלו כמעט לחלוטין, ונוצרת בתקופה האחרונה תופעה מדאיגה של המלחת בארות וקידוחי מים בשפלת לוד שלא סבלה מבצורת" — אמר אתמול נציב המים, מנחם קנטור, בישיבת מועצת המנהלים של חברת „מקורות", שדנה במצב החמור שנוצר במשק המים בישראל.

מר קנטור ציין, כי מפלס המים מתל־אביב צפונה כבר ירד מתחת לקו שנקבע כ„קו אדום". כל ירידה נוספת עלולה לגרום להמלחה של המים. בבארות מתל אביב דרומה מתקרב מפלס המים ל„קו אדום".

מנכ"ל חברת תה"ל, אהרון וינר, הציע, שבעתיד תהיה הקצבת המים לצרכנים רק על פי המצב בפועל הקיים במאגרי המים התת־קרקעיים.

מנכ"ל „מקורות", זאב קריב, מסר, כי בחודש אוגוסט היתה חריגה של שישה אחוזים בצריכת המים מעל ההקצבה. בעוד שההקצבה היתה 120.6 מיליון ממ"ק מים, הגיעה הצריכה של החקלאים, הצרכנים הביתיים והתעשיה, לסך כולל של 127.9 מיליון ממ"ק.

דירקטוריון „צים" תומך בעמדת קשתי

שולל תביעת קציני הים לפטרו

מאת ראובן קרצבי

דירקטוריון „צים", בראשותו של מיכאל צור, שהתכנס אתמול לישיבה בתל־אביב, החליט לאשר את כל הצעדים שנקטו מנכ"ל החברה, משה קשתי, במשא ומתן עם איגוד קציני הים, ולדחות בתוקף את העמדה שנקטו איגוד הקצינים בקשר למנכ"ל. (הפיטה לפטר את קשתי לאלתר).

דירקטוריון החברה החליט לעמוד מאחורי מר קשתי ולהביע לו הערכה מלאה.

בינתיים נודע, כי העובדים המינהליים של „צים" תבעו לאחרונה תוספת שכר, כדי לשמור על הפער הקיים, בעקבות התוספות שניתנו לימאים ולקצינים. מפי העובדים המינהליים נמסר, כי הם קיבלו תוספות בשיעור של 32 אחוז, בעוד שהקצינים והימאים קיבלו — על פי הודעת ההנהלה — 40 אחוז, אם כי הם יודעים שהתוספות הן גבוהות יותר.

הענין הובא כבר לדיון יחד עם נציגי מועצת פועלי חיפה, שנציגה הציע פשרה — אך זו נדחתה על ידי העובדים המינהליים.

נבחרו מועמדי מפא"י בת"א ובירושלים

חברי מפא"י במזכירות מחוז מפלגת העבודה בתל־אביב בחרו אמש את שלושת מועמדיהם עד למקום ה־56 ברשימת המערך לכנסת.

בהצבעה חשאית נבחרו 1) ח"כ ד"ר ארי אנקורין (70 קול). 2) יוסף שריד (61 קול). 3 ו־4) גב' אורה נמיר ודב בן־מאיר (55 קול). ועדת המינויים של מפלגת העבודה תצטרך כעת להכריע בין גב' אורה נמיר לבין מרכז המנהל דב בן מאיר, שקיבלו אותו מספר של קולות, לגבי המקום הריאלי השלישי ברשימה. במקום החמישי נבחר מאיר פלס (53 קול) ובמקום השישי נסים בכר (52 קול).

חברי מפא"י לשעבר במועצת מחוז ירושלים של מפלגת העבודה בחרו במר חביב שמעוני כמועמדם לכנסת. מר שמעוני נבחר במקומו של ח"כ מרדכי זר, שלא „רץ" לתקופת כהונה נוספת.

המשמרת הצעירה בעבודה תדרוש הצבעה חשאית

מאת מ. מייזלס

ראשי המשמרת הצעירה במפלגת העבודה היה עזוז ביעם, דוני בלוך, הודיעו אתמול במסיבת עתונאים בתל־אביב, שאם לא ייכללו שני נציגי המשמרת מיכה חריש ויחיאל לקס במקומות עד ל־58 ברשימת המערך, תדרוש המשמרת במרכז מפלגת העבודה ביום א' הצבעה חשאית על רשימת המועמדים לכנסת.

ראשי המשמרת טענו, כי הם תובעים אלטרנטיבה מהותית ופרסונלית במערך, אך אינם מרגישים תמיכה מספקת, כי השינוי יהיה אפקטיבי. צריך לרענן את רשימת המועמדים ולהכניס צעירים במקום עסקנים ותיקים. אנשי המשמרת מהווים כ־10 אחוז מחברי המפלגה ולא ייתכן, כי יהיו אחרונים בתור בקביעת רשימת המועמדים.

מזכיר המשמרת יחיאל לקס אמר, כי ההתמודדות העיקרית במערכת הבחירות היא על כ־300 אלף צעירים, מצביעים חדשים או שלא השתתפו בבחירות. המשמרת מסבירה להם, כי תמיכה במפלגות של אף שעל של „הליכוד" עלולה להכניס את ישראל למלחמה חדשה, וכי רק מדיניות חוץ ובטחון מתונה עשויה להביא בטחון ותמורה לשלום. אין תכנית מיוחדת „לטפל" במערכה ברשימת השמאל מכיון שהן אינן מהוות משקל אלקטורלי.

מ. חריש אמר, כי בתמיכה ב„ליכוד" אין הבטחת אלטרנטיבה, אלא חיזוק המפד"ל במשא הקואליציוני הבא. יש להצביע על הסכנה של הצבעה בעד מפלגות שלא ישיגו את אחוז החסימה ובכך ייחזק הימין. במצע של ה„ליכוד" יש סכנה של בידוד מדיני וחידוש האש. המשמרת תומכת במדיניות מרוסנת השואפת לשלום עם בטחון מכסימלי.

סיעת הרוב במפד"ל בת"א בעד בסוק בראש הרשימה

ועדת המינויים של סיעת הרוב בסניף המפד"ל בתל־אביב, „תנועת לליכוד ותמורה", החליטה אתמול פה אחד להעמיד בראש רשימת המועמדים מטעם המפד"ל למועצת העיריה את סגן ראש העיריה עו"ד חיים בסוק.

סיעה זו, המורכבת מאנשי רפאל מבקשת על ידי כך למנוע מאברהם ביאור, מ"מ ראש העיריה וראש סיעת המפד"ל בעיריה, לעמוד בראש הרשימה.

אברהם ביאור אמר בתגובה לכך כי לפי ההחלטה של אנשי סיעת רפאל אין הוא סבור כי החלטה זו תזכה לרוב בוועדת המינויים של המפד"ל בתל אביב ביום שני בערב. לדבריו „היה לאנשי ליכוד ותמורה רוב בסניף אך בעניין זה של קביעת המועמד הראשון ברשימה הם איבדו את הרוב וכל הסיכויים שאני אבחר".

עו"ד חיים בסוק אמר, כי הוא מתעתד לעמוד בראש רשימת המפד"ל בתל אביב ואף אם יהיה צורך ישנה בבוא העת את משרדו הפרטי כדי להקדיש את כל זמנו לעבודה בעיריה.

לפני תמורה בראשל"צ וברחובות? גיבשטיין ורכטמן שוקלים הופעה ברשימות נפרדות

אם לא יכללו נציגיה במקומות ריאליים

עו"ד חנניה גיבשטיין, ראש עיריית ראשון לציון ושמואל רכטמן ראש עיריית רחובות, שוקלים הופעה בראש רשימות עצמאיות.

מר גיבשטיין עמד להפגש הבוקר עם הנהלת תנועת החרות, כדי לדון בעניין הרכבת רשימה נפרדת, לאחר שהנהלת המפלגה הליבראלית ביטלה את בחירתו של מר מאיר זמסקי מראשון לציון, כמועמד המפלגה למועצת העיריה. מר זמסקי נבחר על ידי מועצת סניף הליבראלים בראשון לציון. עו"ד גיבשטיין אמר אתמול כי בשום אופן לא יילך ברשימה אחת עם ישראל פלץ ואברהם אליה, והוסיף כי ביום ראשון הקרוב יודיע על המהלכים שינקוט לאור התפתחות זו.

המשבר בגח"ל שפרץ ברחובות נובע מדרישת הליבראלים לכבד את ההסכם שבתוקף עם חרות הקובע כי המקום השלישי ברשימת גח"ל למועצת עיריית רחובות ישוריין לנציג הסוחרים. משבר זה מקשה על מר רכטמן ועל סיעת גח"ל בכלל במלאכת הרכבת הרשימה ובניהול מערכת הבחירות.

אשדוד: אשקור, מרכז מסחרי א', טל. 31328. אשקלון: מילכרשטיין, מרכז מסחרי אפרידר, טל. 2438. באר־שבע: קרמבן גרשון, הדסה 68, טל. 2010. בנימינה: גינו אליהו, טל. 88246. גדרה: חנוך ברוך, תחנה מרכזית, טל. 91270. הרצליה: חום לור, העצמאות 10, טל. 984476. חיפה: המקפיא, אלנבי 34, טל. 321755. כפר־סבא: ספר, הגלגית 2, טל. 931739. ירושלים: להטניג, שטראוס 29, טל. 87685. כפר־סבא: סלון השרון, ויצמן 78, טל. 927637. נהריה: אלישע, מרכז מסחרי 17, טל. 920139. נתניה: פרידמן זגורי, שד' בנימין 14, טל. 28641. עפולה: שרבקור, שרת 8, טל. 23913. פתח־תקוה: גיל קר, הרצל 33, טל. 911956. צפת: פינקלשטיין, ירושלים 79, טל. 30118. קרית ביאליק: נגה, דפנה 16, טל. 712604. קרית מוצקין: פלג, שד' השופטים 12, טל. 717349. רחובות: סלון גרינס, הרצל 171, טל. 953547. תל־אביב: זילברמן שרייר, טל. 922609.

להשיג בחנויות הטובות ● לאנשי ההתיישבות העובדת — במשקי משב.

מעריב לספורטאים

הכדורסלנים הניחו תפילין וקיבלו שי מרעיית הנשיא

מאת משה דהר

שלוה „מעריב" באדינבורו

נבחרת הכדורסל של ישראל הגיעה אתמול לאדינבורו, בקוטלנד, שם תשתתף עד יום ב' במשחקי הבית המוקדמים של אליפות אירופה. עם נבחרת סקוטלנד, ביום ראשון אחר־הצהריים. די נבחרת אזה משחק המשחק יש עם נבחרת אנגליה.

בעת הטיסה ללונדון עברה על הישראלים חוויה כיוחדת במינה, כאשר אחד מאנשי חב"ד שטס עמם כיבדם ב־מצוות הנחת התפילין. לפני ההמראה הכתיבה להם בנמל התעופה לוד רעיית הנשיא קציר שהגישה להם שי. ב־נחיתתם בלונדון כיבד את פניהם מזג אוויר אנגלי טי־פוסי — גשם — אם כי ב־אדינבורו, לעבור כמה שעות, היה כבר מזג אוויר טוב יותר.

הסקוטים האדיבים שאדינ־בורו — העיר השניה בגוד־לה בארצם (450 אלף תוש־בים) בהזה גם את כרכו ה־כדורסל שלהם — מגלים גי־שה חובבנית מובהקת הגובלת בחוסר אמצעים בכל מה ש־קשור בענף הכדורסל. את המארחים בכלא הרצון ה־טוב. הם הסיעו את שחקני ה־נבחרת במכוניות פרטיות מ־נמל התעופה לבתי המלון ב־עיר, כי לא היה להם כסף לשכור אוטובוס. בבואם לבית המלון התברר כי בגל המס־טיואל השנתי ובגלל התחרו־יות גולף כשהיתות עם ההיב אין מקומות פנויים ומשום כך תולקה המשלחת בין שלו־שה בתי מלון: 14 השחקנים במלון אחד; ארבעה כלווים — במלון שני וארבעה עתונ־אים במלון שלישי.

היום תתחיל הנבחרת באי־מוניה שייערכו באולם בית ספר (בבוקר) ואחר־הצהרים כבר יתאמנו באולם שבו ייע־רך המשחק ביום ראשון, אר־לם „מדאבבנק".

אם כי הרופא של המשל־חת הכריז שמצב רגלו של ברנז ינאי הקין הוא ההליב כליל מפציעתו — נצטרך לד־אות זאת רק היום כשישתתף באימון הראשון מאז הפציעה. בשבת, לאחר אימון הערב, תתקבל נבחרת הכדורסל על ידי הוועד לידידות למען ישראל באדינבורו. קודם לכן תהיה המשלחה אורחת ראש העיר בארוחת צהרים.

המתקנים יתביזו בשבת כשחק ליגה בסקרן בבקוב בין הקבוצות הסקוטיות „הארטס" ו„דאנדי", אבל ה־מאמן המו הבריז שהנבחרת לא באה לסקוטלנד כדי לד־אות כדורגל אלא כדי להת־אמן בשלב האחרון לפני ש־תגיע לאליפות אירופה ב־ספרד.

המאמן הסקוטי קאן ג'ונס־טון קיבל את הנבחרת בנמל התעופה של אדינבורו. הוא גם כזכיר ההתאחדות הסקו־טית בכדורסל. לדבריו צפוי הפעם לנבחרת ישראל משחק קשה יותר מאשר זה שהיה לה בחינה כשהביסה את סקוטלנד 126—77.

שני שחקנים — שארבייקל וקאמרון (204 ס"מ), הראשון רכז משחק והשני שחקן ציר, לא היו בווינה וישתתפו עתה נגד ישראל.

✶ השיום הוד פירסקי כ־זבולון בהיים הורשע אתמול בהרחקה לעשרה חודשים ב־פעילות ספורט על־ידי ועדה המשמעת של ההתאחדות ל־ספורט כיוון שסירב לצאת להשלגה בעת התחרות אליפות העולם בסיירות „420" שהיתה בצארב־ירגמניה. סירסקי טען להגנתו כי סירב לצאת להפ־לגה בגלל סיכסוך עם בן־זוגו צבניה כרמל. בדיון נפסק כי בגלל אי־הופעה סירסקי להתחרות נגרם ביזיון לישראל. ל־5 עבירות הורחק שחקן ה־כדורים של הפועל קרית חיים, נמרוד דרייפוס על ש־העליב שופט בכמשחק ליגה עם הפועל פתח־תקווה. הר־הר לשבועיים הוטלה על דורה ולד־ליבור על שלא החזירה ציוד להתאחדות ל־ספורט. הנוגע נפסק בהעדר־ה.

✶ במשחק כדורסל שנערך אמש גברה הפועל רמת־גן על הפועל תל־אביב 98—93 (50—54). סכ"ום קפלן כרמה־גן קלע 44 נקודות. דפריד — 34. לתל־אביב: אבדר 28. כורנשטיין 20.

● לפני צאתם לאליפות אירופה לכדורסל הניחו כמה משחקני נבחרת ישראל תפילין, בנמל התעופה לוד ביוזמת אנשי חב"ד שיצאו באותה טיסה עם הנבחרת בדרכם לארה"ב. גם במהלך הטיסה כובדו השחקנים במצוות הנחת התפילין. בצילום קפטן הנבחרת, טל ברודי, מניח תפילין בנוכחות איש חב"ד שהבטיח כי מצווה זו עשויה לסייע לישראלים. (תצלום: י. סמיונסקי, „ישראל סאן")

הרצליה נוצחה גם בגומלין 23 — 29

בגביע אירופה בכדוריד בבארצלונה

שרות „מעריב לספורטאים"

אלופת ישראל בכדוריד, קבוצת הפועל הרצליה, סיימה אמש בבארצלונה את הופעתה בגביע אירופה כאשר נוצחה גם במשחק השני שלה עם אלופת ספרד „קלוב דה־פוטבול בארצלונה" בתוצאה 23—29 (אחרי 9—15 במחצית). במשחק הראשון הובסה הפועל הרצליה 16—32.

במשחק הגומלין גילו הישראלים שיפור ניכר. הם הדגימו יכולת טובה יותר דהימה — לא מעט כשום שכבר הכירו את היריב והדנו כה לעשות כל מנת שלא יבקיע שערים רבים מדי. בטאקטיקה נבונה של האטת משחק הצליחה הקבוצה הישראלית לשמור על פער שערים נבוך.

3000 איש חזו במשחק ביניהם יהודים רבים שקיבלו בתשואות רמות את ביצועי הקבוצה הישראלית.

הבקיעו שערים להפועל הרצליה: עקיבא לפלר — 11, יצחק בניטה — 5, יגאל קרבי — 3, אדם פלסקביץ — 2, רוני נתן ונחום נתן — 1 כל אחד. הקבוצה הישראלית תחזור לארץ במוצאי שבת.

פריד הרים 280 ק"ג ודורג ראשון בבית ב'

שרות „מעריב לספורטאים"

המשקולן הישראלי שלמה פריד (הצ"ר־ביתר) תפס אמש מקום ראשון בבית ב' בתחרויות אליפות העולם בהרמת משקולות בהוואנה, קובה. דירוג זה מבטיח לו את המקום ה־17 לפחות בדירוג העולמי מבין 28 מתחרים. בשעה מאוחרת בלילה טרם נמסרו התוצאות הסופיות. יעקב איפיא רק קיוה לבירים, לפי שעון ישראל.

פריד הניף 130 ק"ג וחזק 160 ק"ג ובסך הכל בקרב שניים 280 ק"ג. הישג זה טוב ב־5 ק"ג מן השיא האישי שלו אבל נופל בן השיא הישראלי הכבוין של דוד ברגר ז"ל שהיה 127.5 ק"ג ו־175.5 ק"ג. בתחרות הנו עבד המשקולן לבטני הטפל כלוים פעמים בתחרות ההנפה ולא התייצב לתחרות ההזי־קה. הוא גם ניסה בכל מחיר לעמוד בקרבהו של פ"ד בעת שקראו בשמו, לפני ש־החלה ההתמודדות.

✶ שני כדורגלנים אבריקאים — ווינן מארפי לחוב זור בן 25, 1.99 מטר, וג'יי־קובס (21, 1.96 מטר) — הגיעו אמש והצטרפו לקבוצה בית"ר ירושלים.

✶ במבחן הסייפות בכנים היתה אמש הפתעה כאשר ראובן פורגס (בכבי ראשל"צ) ניצח את אלוף ישראל יהושע כלים 6—4, 7—6. בהתחרות ניצחה הפועל תל־אביב 2—1. היא תתמודד בגמר עם הכבי צחת בין בכבי הצפון ובכבי צהה במשחק נגד ישראל.

אורחות כבוד של נתניה ליצחק רבין

הרמטכ"ל לשעבר ומי ששימש כשגריר ישראל בארה"ב, יצחק רבין, קיבל אמש באולם „אהל שם" את אזרחות הכבוד של נתניה.

עובד בן־צבי ראש עירית נתניה אמר, כי אזרחות הכבוד ניתנת לרבין בזכות הישגיו בשני התפקידים וציין — קודם כרמטכ"ל צה"ל במלחמת ששת הימים ואח"כ כשגריר ישראל בארה"ב כי אינו יכול להחליט באיזה כהב היה חלקו רב יותר לבטחון ישראל.

רבין ציין שזו הפעם הראשונה שהוענקה לו אזרחות כבוד ובהקשר לכך סיפר על פגישה של כל הנציגויות הדיפלומטיות בושינגטון בשנה 1969 בבית הלבן: „כל השגרירים הופיעו עם שלל עיטורים ומדליות — מלבדי. שאל אותי ניכסון 'איך זה שאתה גנראל, מנצח מלחמה, אין לך עיטור כלשהו?' סיפרתי לנשיא, כי לאחר מלחמת ששת הימים הוענק לי תואר דוקטור כבוד לפילוסופיה שאותו אין עונדים על החזה. גם את אזרחות הכבוד של נתניה אי־אפשר לענוד אבל כיום זו איננו בעיה כי במילא אינני שגריר בושינגטון" — התבדח יצחק רבין.

שמו של זאב פרידמן מחללי מינכן הונצח במוסדות חינוך בכרמיאל

שמו של זאב פרידמן הי"ד, מחללי אולימפיאדת מינכן, הונצח אתמול במעמד הוריו השכולים, בני משפחתו, מאות תלמידים ונציגי מוסדות, בארבעה מוסדות חינוך בכרמיאל.

הטקס המרכזי התקיים בבית ספר הפלמ"ח בכרמיאל, שם הוקדש אולם ספורט לזכרו של זאב פרידמן. מנהל ביה"ס, יעקב לנדסמן, אמר „קדיש", והוקראו קטעים לזכר הספורטאי המנוח שחיברו תלמידי בתי הספר בכרמיאל. ההורים השכולים הסירו את הלוט מעל כתובת ההנצחה בפתח האולם. ראש המועצה המקומית, ברוך וגנר, שנמנה על ידידי המנוח, העלה קווים לדמותו.

גם בשאר בתי הספר בכרמיאל, וכן במרכז לתרבות ולספורט, הוקמו פינות הנצחה לזכרו של זאב פרידמן הי"ד.

✶ הנהלת המכתש נעתרה לדרישת העובדים המנהליים לקיצור העבודה בימי שישי בשבוע והצי.

כף המחץ של רפאל הלפרין הכריעה את אבו־ענתר הירדני

מאת מנחם תלמי

עשרת אלפים היו בפנים ואלפים אחרים התדפקו בחוץ על השערים הנעולים. כולם באו לראות את הקרב הגדול והנורא בין רפאל הלפרין גיבור ישראל והעולם כולו לבין האלוף הירדני בהאבקות חופשית אבו־ענתר. כל תפארת ציון זרמה לאיצטד הגדול שביד אליהו. כל שומרי גחלת הכבוד היהודי. הם מכאן — והגימעה מעזה, מירושלים, מחברון ומרמאללה — מכאן.

כולם באו. היפים והחזקים. הקסמים והרופסים. קשת רחבה ומרהיבה־לב של מעריצי השריר. באו אנשי האירות למיניהן ובאו החובטים, ההולמים והמשסעים שמחוץ לזירת הבידור, שמעבר לתגלי החוק. אלה שמתגים מופעי חביטה מאורגנים ואלה שמעניקים מופעים ספונטניים, במקומות מאולתרים, עד לשריקה המשטרה.

חג לשריר ולכוח היה אתמול באיצטד של יד אליהו. קונצרט מרתק של נשימות מפוח כבדות ואנקות מאמץ. סימפוניה הרמונית של גניחות, זעקות שבר, הלמויות ושאגות קהל נלהב, מעריץ, מתמוגג.

כולם באו. לראות איך גיבור ישראל הנערץ פותר במכת קרטה אחת את בעיות ישראל ערב.

✡ ✡ ✡

קרב השנה. קרב המאה. רפאל הלפרין נגד אבו־ענתר. ולאף אחד לא היה ספק מי ינצח. כי נצח ישראל לא ישקר.

הנה הם עולים לזירה — האלוף הירדני, אבו־ענתר, 101 קילו נטו, לבוש בטונה שחורה עם פסי זהב, חבוש בכפיה מפוספסת, כולו עוצמה מדברית עזה ונאצלת.

רפאל הלפרין, 96 קילו נטו פלוס רוחו של סבא ישראל, עוטה אדרת רכת גוון, נועל נעלים משובצות במגינידוד. רוח הגאולה והקוממיות מתנופפת באדרתו.

הקהל מריע. רפאל הגדול, גלית הישראלי, אבשלום היפה, גיבור כל זירות העולם, שמעולם לא קרס ולו באחת מהן. הגבר שאינו בלה לעולם. כל עוד בלבב פנימה, נפש יהודי צר פיה. מחיאות כפיים סוערות. רפאל הגדול מנפח חזה, עושה שריר וכל האיצטד רועם הערצה שאגוית. בקפיצת פנתר גמישה הוא מזנק ומרחף בהדרה נפלאה לתוך הזירה. סגן שר הבריאות מברך ונושק לשני הגיברים. הקהל יוצא מגדרו. פעמון הזירה מצלצל.

חיבטו אחים, חיבטו. כופפו רגל, בעטו לתוך הפרצוף, הקישו ראש בראש. רוצים לשמוע עצם נשברת, רוצים לראות דם!

✡ ✡ ✡

אבו ענתר נוהם וחובט. הלפרין שואג ובועט. עשרת אלפי גרונות שואגים בעינוג מטורף. בן המדבר הנוראי מניף את יריבו אל על. קיסר השרירים הישראלי מתעופף אל מחוץ לזירה. רמאללה, חברון, ירושלים ועזה משמיעות תרועת אדירים.

תל־אביב נוהמת ושורקת בחימת עלבון נוראה. הלפרין חוזר אל הזירה בקריאות מלחמה נוראה. הדם קופא בעורקים. אבו־ענתר סופג ונצה כמו שק בולבוסים. תל־אביב משפריצה נחת. הולמים, חובטים, מכופפים. מטוטלת הנצחון נעה אילך ואילך בקצב בחול. ישראל למטה, ירדן למעלה, ונחזור חלילה. שוחרי ציון ובני עם הסגולה זועקים: הלפרין! נכדי הגר ובני ישמעאל שואגים: אבו־ענתר! הלפרין נותן קדנצה של גניחות שאול. אבו־ענתר משיב לו בפרלוד חיוריימי. חבטות־גיהנום וזעקות־שכול. הקהל האדיר קרב לשיאי טירוף. רוצים עצמות שבורות. רוצים דם, רוצים פרקן מטורף. חיבטו אחים, חיבטו!

הנה זה בא! הנה זה בא! — תרגיל־האלים המדובר: רפאל היפה חובט במפתיע, הולם כרעם אדירים. אבו־ענתר האיום קורס שדוד. עכשיו יבוא האקורד האחרון בקרב האימים. שימו לב: רפאל מניף את כף־המחץ שלו ויורה אותה אל מצחו של היריב השרוע אפרקדן. דם פורץ מראשו של האלוף הירדני. הקהל נוהם בפתיעה. כף־המחץ של הגיבור הישראלי אינה מרפה. קילוח הדם של היריב מגבר. השופט מסתער להפריד. הקהל הצמא רואה דם. הרבה דם. הוא מקבל תמורה מלאה על כל פרוטה שהשקיע בכרטיס הכניסה.

השופט מרים את זרוע השרירים הבלתי מנוצחים של אלוף ישראל והעולם כולו. תל־אביב ניצחה. הבו גודל, הבו גודל.

טונות של סיפוק וגאווה לאומית נפלטות החוצה משערי האיצטד אל תוך לילה תל־אביבי מאושר.

רפאל הלפרין (משמאל) מכופף את רגל יריבו אבו ענתר (מימין). הלפרין זכה בקרב שנערך אמש בהיכל הספורט בתל־אביב. (תצלום: לב בורודולין)

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלה מפעל הפיס שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150,000 ל"י זכו המספרים: 193924 .623071

בסך 50,000 ל"י זכה המספר: .175987

בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 087947 .695841

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 412390 406861 319561 .469533

בסך 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 031322 001273 225093 189245 146578 095948 312569 297761 212979 280551 612414 558682 540050 461533 673136 670318 656352 656183 .778612 770158 705048

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 33728 13447 12982 01261 72837 67535 46004 41445 .81626 75364

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

08945	06057	05352	00641
23699	20559	17410	16345
40641	28524	25579	24235
61576	44787	44710	44318
90097	78183	72711	68954
94847	92902	92446	90948
			.95749

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 8042 6529 4316 1840 1055 .9378 9190

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־:

2946	1921	0628	0461	0460
4445	4201	3715	3062	2962
5391	5059	4743	4620	4457
6362	6317	6148	6032	5729
7250	7009	6919	6898	6726
7715	7689	7671	7631	7612
9503	9457	9284	9262	8629
	.9959	9894	9777	9767

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 7.

השערים התיצבו ב„משתנים"

מחיר הנת"ד עלה באגורה ✶ מסחר ער בענפים הדולריים ✶ מגמה בלתי אחידה בצמודים למדד

אשנב לבורסה

שערי המניות ירדו במהלך הפתיחה אך התייצבו בשיבובים האחרונים של שלב השערים המשתנים. כל מחזור פתיחה של 1.4 מליון ל"י בקירוב, נקשרו עיסקות בשלב השני ב־300 אלף ל"י בלבד, כך שהיה להיות שנרשמו לקראת היום הנגדרה במגמה גריא.

בענף ניירות החברה היו ההיצעים גדולים, אך כרבית ההיצע נקלט ללא שינוי, תוך מחזור יומי של 710 אלף ל"י.

לדולאר נת"ד הופיע ביקוש גם אתמול, בסכום ... אלף דולאר בקירוב. ביקוש זה סופק כבעב ב... אגורה אחת (4.28 ל"י).

עליות נרשמו בענפי הצמודים לדולאר הנסחרים בו. העליה החזה ביותר נרשמה בשער „ים המלח לכוכ"ד" — 2.9 נק'.

בצמודים למדד היתה המגמה בלתי אחידה. שערי הסדרות הקרובות לפדיון עלו, ובצלות הפדיון הבינוני והרחוק יותר נער כעלה מטה בהפרשים של חצי נקודה.

המחזור באגרות החוב הסתכם ב־5.1 מליון ל"י, מתוכו כ־2.3 מליון ל"י באגרות הברירה.

המדדים הקבוצתיים		
המדד הכללי	257.16	+0.14
כספים וביטוח	233.50	+0.17
בנקים מסחר'	262.84	+0.14
בנ. למשכנת'	230.96	+0.07
מוסדות מימון	209.34	+0.08
חברות השקעה	217.12	+0.44
תעשיה	410.48	+0.28
מסחר ושירותי	391.64	—0.10
מקרקי' ובינוי	221.06	+0.02

מדד „פואז" לערך ההשקעה ב־20 סדרות מילווה (100 = 31.12.72): 91.60 —0.04

1965	227.6	+ 0.7
1965	204.5	
1966	185	+ 0.7
1967	176.5	+ 1.0
1967	172.6	+ 1.5
מילווה בטחון 1968		
א	103.5	+ 1.2
ב	102	— 9.4
ג	99.2	— 0.1
ד	98	— 0.7
ה	97.6	
ו	190	— 0.5
ז	186.7	
ח	184.8	— 0.2
ט	181.4	+ 0.3
י	185.4	
כ"א	188.8	+ 0.1
כ"ב	186.8	
כ"ג	185.3	+ 0.3
כ"ד	179.3	+ 0.2
מילווה בטחון 1969		
א	184	— 0.5
ב	180.2	+ 1.2
ג	178.5	— 0.2
ד	178.6	— 0.5
ה	176.9	
ו	177	
ז	176.5	+ 0.3
ח	181	+ 1.7
ט	176.7	— 0.4
י	176.4	
כ"א	174.8	+ 0.8
כ"ב	173.2	— 1.8
כ"ג	171.9	— 2.0
כ"א	175.7	— 1.0
כ"ב	176.4	— 0.9
כ"ג	171.9	— 2.0
כ"ד	170.5	
כ"ה	173	+ 1.0

אלקטרה 1	221	+ 1.0
אלקטרה 5	208	— 2.0
אתא ב'	111.5	+ 1.0
אתא ג'	111	+ 1.0
דובק	319	+ 3.0
כבלים	199	+ 1.0
כבע	1015	+ 5.0
פניציה	105	— 5.5
פניציה	110.5	+ 0.5
ניר הדרה	339.5	+ 5.5
אלרן	169	— 1.0
אלרן	175	— 0.5
ברכדית	360	+ 6.0
וולפסון 1	153	— 1.0
ירדן	96	+ 1.0
דיסקי' השק'	241	— 2.0
דיסקי' השק'	243.5	— 2.0
מזרחי השק'	116	+ 2.5
בל"ל השק'	198	— 0.5
פרין	109.5	+ 2.5
חסותה	89.5	+ 0.5
כור	153	+ 3.0
כלל השק'	204	+ 1.0
כלל העשיה	197	— 1.0
נמסא	64	+ 0.5
לפידות	132	+ 2.0
לפידות	142	— 8.0
אי.די.בי. ש"ה	86	— 0.5
פ. משכנת' 35	118.5	— 1.0
ישפרו	105.5	— 1.5
מילוה קליטה		
1961	201.6	— 0.1
1961	193.1	
1961	184.4	
1961	174	
1962	188.3	
1962	181	+ 0.3
1962	170	+ 0.4
1962	158.5	
1963	277	+ 0.8
1963	257.5	+ 1.0
1964	252.8	+ 0.8
1964	233.6	+ 2.0

א.ח.ה.	249	+ 2.0
אי די בי בכ'	240	— 1.0
דיסקונט	925	+25.0
המזרחי	154	+ 1.0
הפועלים	330	+ 1.0
בל"ל	287	— 0.5
אפותיקאי	221.5	+ 1.5
אפותיקאי	224.5	+ 0.5
טפחות מב'	219.5	+ 0.5
טפחות	216	+ 1.0
שלמון	111.5	— 0.5
אוצר לתעשיה	208	+ 0.5
פתי' העשיה מב'	73.5	+ 0.5
אריה	255	+ 5.0
הסנה	211	— 0.5
דלק	164	— 1.0
קרור 10	186	+ 2.0
חשמל	56.5	— 0.5
אפריקה 10	277.3	— 1.5
הכשר הישוב	196	+ 1.5
סריב	138	— 1.0
סריב	152	+ 2.0
סריב ג'	124.5	+ 0.5
נכסים	228	— 1.5
מהדרין	187.5	— 7.5
נאות אביב	70	+ 0.5
פרי אור	187	— 3.0
רסקו	69.5	+ 0.5
אלקו 1	120	+ 0.5
אלקו 2.5	107	+ 1.0

זום מעריב

רשימת המדורים (לפי א' ב')

שם המדור	עמוד
בולטות	6, 50
בולים	51
בתי מלאכה	50
בתי ספר לנהיגה	52
[illegible]	48
דירות	
קבלני בנין	6, 50
דירות למכירה	6, 50
וילות ובתים	6, 50
דירות להשכרה	6, 51
דירות מרוהטות	6, 51
חדרים מרוהטים	6, 51
ביקוש דירות	6, 50
הלבשה	56
הלוואות	51
הנעלה	..
השקעות	51
הימים	65
חיות בית	6, 53
הנויות	6, 51
חקלאות	6, 49
טיולים	53
טלוויזיות	6, 52
טפטים	56
טרקטורים	6, 49
כלי נגינה	6, 58
כלי רכב	
שרותי רכב	52
מכוניות למכירה	6, 52
מכוניות להשכרה	52
ביקוש מכוניות	6, 52
אופנועים וקטנועים	6, 52
מגרשים	6, 57
מכוני אחיד	6, 55
מודעות	51
מטבחה ומכולת	51
מכתבי [illegible]	56
מכונות כביסה	6, 56
מכונות תפירה	53
מכירות	6, 53
מקררים	6, 53
משרדים	6, 51
נופש	..
סירות	56
עבודה	
הצעות עבודה	6, 49
הכשרה לעבודה	49
ביקוש עבודה	6, 49
עסקים	6, 51
צילום	45
קנייה	6, 53
רהיטים	6, 52
רקלמים	53
שדוכים	6, ..
שונות	56
שטיחים	6, 56
שעורים	49
שרותים	49
[illegible]	53
תנורי חימום	6, 52
העודות כהוה	51
[illegible]	52
לוח אשדוד	54
לוח הנגב	56
לוח חיפה	7, 55, 56
לוח ירושלים	7, 54
לוח [illegible]	56
לוח הנעבה	56

כל מה שאתה מעלה על דעתך, ועוד הרבה יותר — תוכל למכור ולקנות בלוח מעריב

ספרו של אב"א אחימאיר

המשפט - פרשת רצח ארלוזורוב

עתה בכריכה רכה

להשיג בחנויות הספרים במחיר 7 ל"י בלבד

✶

עדיין ניתן להשיג את כתבי אחימאיר:

1. הציונות המהפכנית
2. המשפט
3. ברית הבריונים

ע"י משלוח המחאה בסך 24 ל"י אל: — „הוועד להוצאת כתבי אחימאיר", רחוב ניצנים 12, רמת־גן.

הוצאת מלוא בע"מ

שד' ברציון 17, טל. 280333, תל־אביב

הופיע

המורד

מאת: גלילה רון־פדר

ספר לבני הנעורים על אחד האישים המסעירים בתקופת המאבק לעצמאותנו — יוצרו ומפקדו של ארגון „לוחמי חרות ישראל" אברהם („יאיר") שטרן.

פרשיות מחייו ומפעליו של אברהם שטרן הנרקמות במפעל התקומה של מדינת ישראל.

הספר לבני הנעורים ולמבוגרים.

המחיר — 12 ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים בארץ

הפצה ראשית: ספרי איל בע"מ, רחוב שטראוס 3, טל. 611242, תל־אביב.

יהודית ורוני־דוד קציץ

לבית בזדנו

נשואים

כ"ג אלול תשל"ג, 20.9.73

דוני ודניאל לרנר

מודיעים בשמחה

על הולדת בנם

אח ליעל

נכד לגלילה ואברהם סלמן

טקס ברית המילה ייערך ביום שלישי 25.9.73 בשעה 2.00 במלון נוף ערד בערד.

מנע אסון מבני ביתך!

ביכולתך לחסל אחת לתמיד כל סכנות מכות החשמל הנובעות משימוש במכשירים חשמליים ביתיים או ממגע בחוטים חשופים ותקועים!! התקן עוד היום, לנשמתך ולנשמת המשפחה, מפסק מגן אוטומאטי למניעת התחשמלות. ייצור, הפצה והתקנה: טל. 231345. השעה 3 אחה"צ.

בשכונת התקוה

מבחר בגדי נשים וגברים

ממיטב בתי האופנה באירופה

בוטיק לה ולי LOVELY

רחוב אצ"ל 61, שכונת התקוה

למר שמחה אריאלי אספן מצות מיד אליהו

תודתנו מעומק הלב — לאחר שמנו סבל מקשיי דיבור. באת אלינו הביתה.. שחררת אותו מהמעצורים ומהסבל. והוא בסדר. יברכך ה', ירבו כמותך בישראל.

משפחת צורדו,

רח' ז'בוטינסקי 20, בת־ים, טל. 873336

נבחרו מועמדי ... בת"א ובירוש...

המשמרת הצעירה ... חדרוש הצבעה ...

סיעת הרוב במפד"ל בעד בסוק בראש ...

גיבשטיין ורבינוביץ ... הופעה ברשימה ...

... בארץ ... לוטין

נתקעת?... אותנו בדרך!

סיירת אליה

מכان الأصل

מעריב עם

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

קבלני בנין
(סוף מעמוד 50)

דירות למכירה
(סוף מעמוד 50)

1-1½ חדרים
(סוף מעמוד 50)

2 חדרים
(סוף מעמוד 50)

2½ חדרים
(סוף מעמוד 50)

3 חדרים ויותר
(סוף מעמוד 50)

הקדם למסור מר
דעתך ל"לוח מעריב"
— מספר ימים לפני
מועד פרסומה

וילות ובתים
(סוף מעמוד 50)

דירות להשכרה
(סוף מעמוד 51)

בשכר חודשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות
(סוף מעמוד 51)

חדרים מרוהטים
(סוף מעמוד 51)

ביקוש דירות
(סוף מעמוד 50)

מכירות
(סוף מעמוד 53)

רהיטים
(סוף מעמוד 52)

שידוכים
(סוף מעמוד 53)

בת זוג

בן זוג

מכוניות למכירה
(סוף מעמוד 52)

1972—1973

עד 1963

1964—1965

1966—1967

1968—1969

1970—1971

ביקוש מכוניות
(סוף מעמוד 52)

אופנועים וקטנועים
(סוף מעמוד 52)

עסקים
(סוף מעמוד 51)

חנויות
(סוף מעמוד 51)

משרדים
(סוף מעמוד 51)

מגרשים
(סוף מעמוד 51)

חקלאות
(סוף מעמוד 49)

טרקטורים
(סוף מעמוד 49)

הצעות עבודה
(סוף מעמוד 49)

פקידים

עוזרות ומטפלות

גזירה ותפירה

יהלומים

מספרות

ביקוש עבודה
(סוף מעמוד 49)

שרותים
(סוף מעמוד 49)

כל מה שאתה
מעלה על דעתך,
ועוד הרבה
יותר — תוכל
למכור ולקנות
בלוח מעריב

כותן דימונה בע"מ
עבור מפעלנו בת"א
(הדר יוסף)
דרוש
עוזר למחסנאי
רצוי בעל נסיון
בענף ההלבשה.
על המעוניינים לפנות
אישית למפעלנו בהדר
יוסף (אוטובוס 23
בתחנה המרכזית) או
בטלפון 773132
בשעות לפנה"צ.

למשרד עורכי דין
בתל אביב
דרושים
עורך דין
מתמחה
ופקידה
להתקשר בשעות ה־
עבודה טל. 259471.

למוסך דרוש
נער שליח
עם קטנוע
תנאי שכר טובים.
לפנות: טלפון 36515
או 38143 בין השעות
8.00—16.00.

חיות בית
(סוף מעמוד 53)

מקררים
(סוף מעמוד 53)

טלוויזיות
(סוף מעמוד 52)

כלי נגינה
(סוף מעמוד 53)

מזגני אויר
(סוף מעמוד 56)

תנורי חימום
(סוף מעמוד 53)

קניות
(סוף מעמוד 53)

מכונות כביסה
(סוף מעמוד 56)

שטיחים
(סוף מעמוד 56)

אולמות
(סוף מעמוד 50)

לחברת פרסום
והוצאה לאור
דרושים
* משכתבים COPYWRITER
לעבודות פרסום שונות (תשדירים — רדיו — דברי דפוס)
* עורכים לפרסומים מבניים
(לקטלוגים, עלונים וחוברות)
נא לפנות בצירוף קורות חיים, נסיון קודם והמלצות לת.ד. 6331 חיפה.

מוסד צבורי גדול
מחפש
פקידה
כללית
לאחר שרות צבאי
עם נסיון של שנתיים לפחות.
ידיעה בהדפסה במכונה רצויה
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה, לת.ד. 29374 ת"א.

ארקיע
קווי תעופה בישראל בע"מ
דרוש מחסנאי
טכני או תעופתי
לפנות בכתב לת.ד. 834 ת"א, 61000,
בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם.

דרושות
1. שרטטת חשמל
2. עוזרת למנהח"ש
(סוג ג')
— תנאים טובים למתאימות —
נא לפנות טלפונים 642518, 640656 חיפה.

דרושים בירושלים שרטטים/ות
עם נסיון למשרד קונסטרוקציות בנין בארץ ובחו"ל.
אינג' ל. רייכמן, אינג' ש. שנק תכנון ופקוח עבודות בנין בע"מ, טלפון 30133 ירושלים.

"איקאפרם"
איקאפרם בע"מ
מעבדות כימיות ופרמצבטיות
דרושים:
* רוקח תעשייתי
לפיקוח במחלקות הייצור
* מנהלן
בעל תואר בכלכלה ו/או מנהל עסקים
* לבורנטים
(גברים) למחלקות הייצור הפרמצבטי
* מחסנאי
בוגר קורס מחסנאות כללית
* מכונאי - מסגר
למחלקת אחזקה
* חשמלאי
למחלקת אחזקה
* מפעילי ציוד אריזה
גברים — למחלקת אריזה
* פועלות אריזה
* פועלות
לעזרה במעבדות (שטיפה וניקוי כלים וכו')
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 13 רמת־גן או להתקשר לטלפון 728121.
— סודיות מובטחת —

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים: 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56.

צומת ירושלים

(סוף מעמוד 54)

דירות למכירה

בוינפילד מציע: 1) משקני מוכסקי מהאהוד 4½ חדרים לוקסוס, 250,000 ל"י. 2) מבשרת, 3 חדרים + הול, מרפסת סגורה, גנה, דו משפחתי על רונם וחצי. 3) תלפיות, 3 חדרים, 39 מדרגות, 150,000 ל"י. לפנות למורי גרינבילד סקויזין, ההסתדרות 10, ירושלים (02)231522.

בגבעת מרדכי רח' שחל 2½ חדרים ניתן להגדלה 90,000 ל"י טל' 63366.

דירות להשכרה

ברמות־אשכול חדשה 4 חדרים ק"ד מרוהטת חלקי 03—417587.

דירה ריקה לשנה אחת 4 חדרים או שלוש מבוארת, הסקה, מלפון בעלית, כ־17.00 02־36489 04—710043.

דירות מרוהטות

3 חדרים מרוהטים למטודרים ברוך עוה, 650.— 233988 — מתחו.

להשכרה 3 חדרים מרוהטים ב רמת אשכול + טלפון + הסקה 03—941015.

חדרים מרוהטים

2—1 בוילה לתקופה קצרה / ארוכה. בערב, אבו־טור, ביתן 11, בשבת 03958114.

הצעות עבודה

מחפשים עוזרים למודדים ב־ ל"י ליום. טל' 226326 .226326.

דרושים עובדים למכון העתקות — תנאים טובים. לפנות ניירנה, שלומציון המלכה 14.

מכוניות למכירה

נ.ס.אר. 1200, 53,000 ק"מ, יד ראשונה, 1970, 15,000 ל"י, טל' 36555.

צומת חיפה

(סוף בעמוד 55)

דירות למכירה

למכירה דירה 3 חדרים קומה אמצעית שד' רוטשילד מסר הר־ צל 8, 526960.

בכבירה 3 חדשה מאוורת בהדר דמבות 99,000 716555 בערב.

3½ חדרים נוף בכרמל הצרפתי בהזדמנות מיידי 223874.

בסביבה ארוזה, 2½ קומפלט + נוף שקט, ק"ג, 644725.

2½ + הול יפה. נוף נפלא, ק"א, עמודים במקום שקט — 521320 — לא בשבת.

2½ + הול + 3 מרפסות — מרווחת בהדר 3 כיווני אוויר, 521888.

דירות להשכרה

בקרית־שמואל 3 + מ"א מרפסות אוורירית, 711890 .71965.

בקרית אליעזר 3 חדרים מרוהטת ארונות טל' 529145 בערב.

3 חדרים רמת שאול קומה ד' 400 לירות טלפון 524806.

בדניה שני חדרים מטבח שרותים ומרפסת מיקום מצוין בהר כניסה מיידית טלפון — 04—662320 בערב.

ביתוראלה 3 חדרים בשכ"ח כניסה מיידית (לא לצלצל בשבת!) טלפון 665379.

דירת 4 חדרים חדשה כנות שאנן לא מרוהטת 669134.

שותף צעיר או שניים דרושים בדירה ליד העיריה למלפון מיום ראשון 642724 7—4 אחה"צ.

ברוממה בשכ"ת דירה חדשה בת 3 חדרים חיפום וגג להחי קיר 233546.

דירות מרוהטות

בכרמל חיפה 1½ מרוהטת טל' מרינ־יורד גג וכו' טלפון 529145 בערב.

להשכיר דירה 2 חדרים מרוהטת + טלפון למטודרים או למשפחה רחוב כורי 18, נולדברג, ק"ג, טלפון 526967 אחרי 17.00.

חדרים מרוהטים

חדר כניסה נפרדת בר גיורא 38/א, טלפון 529167.

חדר להשכרה בדירת סטודנטיות כרמל הכרמל טלפון 83625.

בכרמל חדר מרוהט קומפלט + שרותים עמודים, כניסה נפרדה טל' 243351.

ביקוש דירות

מעוניינים בדירת 3 חדרים ק"ק ק"א, 714832 בקריות.

הצעות עבודה

דרוש נהג מרכיב רהיטים ב משרה מלאה טל' 643443.

דרושה מטפלת לילד בן 7 חודשים בקרית מוצקין 715368.

מכוניות למכירה

כרמל דוקס 1970 אחרי שפוץ צמיגים רדיאליים מצב מצוין 221560.

מאוסטין 66/20 אוברול + צבע + רדיו 529845 .525347.

מכונית קונסטה כספרית 62 מצב מצוין + סטם שנה מנוע חדש מאור ז'בוטינסקי 55/2 ק. מוצקין בערב.

למכירה קונסטה 1300/4 1966 + רדיו משופצת 714908.

פג'ו 404, שנת יצור 64', לאחר שיפוץ מנוע סטם, צבע, 14.500 לירות, טלפון 231587 .225051.

פולקסוגן 1300, אוטומטית, 71, 88250 לירות. 22.000.

מאוסטין 12, מסחרית, 1966, — ביאליק 24, קרית אתא, 968237 בערב.

אופל רקורד 1700, 4 דלתות, שנת 1970, טלפון 713923 724047.

פולקסוגן 1200, שנת 1961, מצב מצוין, מנוע 1971, 20,000 ק"מ. סטם אפריל 1974, 527920.

מחסנים

בשכ"ח מחסן 30 מטר ההחלה מסחר מיידית מטר הרצל 8, טל' 526960.

מקררים

מקרר ווסטינגהאוז ענק במצב טוב. ביאליק 24, ק. אתא.

חנויות

בשכ"ח חנות ברחוב מוסלוב 8—10, לפנות למינק, כל יום עד 1.00 אחה"צ.

עסקים

דרוש/ה שותף/ה לאפנה נשים בהדר 20.00—22.00 .86805.

נאוה ואהוד ארמוני

חובקים בן

את לרונן, דלית ודורון

נכד ל:

בלהה וישעיהו	טובה ואברהם
ארמוני	דגן

טקס הכנסתו בבריתו של אאע"ה יתקיים אי"ה ביום ראשון, כ"ז אלול תשל"ג 23.9.73, בשעה 13.00 באולמי גיל, רחוב נחלת־צבי 31, פתח־תקווה.

נא לראות זאת כהזמנה אישית.

לבעלי, אבינו וסבנו היקר

מנחם לובלינסקי

במלאת לך 70 שנה

עד מאה ועשרים

מברכים אותך:

רעיה: יהודית

בנך: שלמה

כלתך: הניה

נכדותיך: חנה, ענת

משפחת ליברמן

ניצה ועוזי יהושע נגר

חובקים בן בכור

נכד ראשון

לשולה וחי	בלנקה ועו"ד יצחק
לטיף	נגר

טכס הכנסתו בבריתו של אברהם אבינו יתקיים אי"ה ביום א' כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 12.00 בצהרים בביח"ח „הדסה" בירושלים.

בנינו

מרים ויעקב קדן (קריאף)

נשואים

החופה התקיימה בחוג המשפחה.

חנה ומרדכי וכט (פרידמן) ת"א	מרים ואהרון קריאף תל־מונד

החוף השקט

מאחל למדינת ישראל, לצה"ל, לעירית חיפה ולכל המתרחצים

שנה טובה, שלום, ובריאות

תושבי חיפה רבתי

חודש ספטמבר, אוקטובר, החודשים הנוחים והטובים ביותר לרחצה ולשיזוף בחוף השקט שתמיד שקט.

ההנהלה

דרוש משרד

בגודל 150 מ"ר

בסביבות צפון ת"א עם טלפון

לפנות: רבד בע"מ

טל: 822802, 823160 ת"א

החל את השנה החדשה בחופשת חג מיוחדת בירושלים, במלון "שלום"

4 ימים של אירועים מיוחדים במלון החדש והמפואר בירושלים.

מ־26 בספטמבר בערב (כולל ארוחת ערב) עד 30 בספטמבר בבוקר (כולל ארוחת בוקר). הצעה מיוחדת לראש השנה: פנסיון מלא, כולל ארוחה חגיגית (26.9.73), סאונה ובריכת שחיה חינם, מסיבת יין וגבינה (29.9.73), בית כנסת במלון.

נותרו מספר חדרים בלבד.

להזמנת מקומות נא להתקשר: מלון שלום, טלפון 533131—02.

הפינה הירושלמית

אם קשה לך להגיע אלינו, למרות שאנו במרכז, הלל 23,

אנא צלצל פרסום בן־נאים 227222 לקבלת פרטים

התרחבנו

פתחנו אולם תצוגה ומכירת רהיטים

רח' החבצלת 9

רהיטי אפריון

בנוסף לאולם המכירות ברח' שלומציון המלכה 9

תוצרת ברזיל, בלגיה, איטליה

המלה האחרונה ברהוט מודרני

* פינות אוכל.
* חדרי סלון.
* חדרי שינה.

המלאי הקיים במחיר הישן.

חנויות

למכירה ולהשכרה

באיזור המסחר והתיירות החדש של

ירושלים

ברח' יפו - מול מלון הילטון

חנויות ואולמות תצוגה בכל הגדלים (עם אפשרות להוסיף גלריות ומרתפים) המתאימים ל:

* אולמות תצוגה למכוניות ולריהוט
* בנקים
* משרדי נסיעות ותיירות
* סופרמרקט
* מסעדה — קפטריה
* בוטיקים

מגרש חניה — כניסה תוך חודשים

סוכנות אנגלו־סכסון בע"מ

רחוב הסורג 2, ירושלים, טלפון 221161—02.

הסוכנות היהודית המחלקה לעליה וקליטה	משרד החינוך והתרבות המחלקה לנוער ומבוגרים

יד מרדכי קמרט

אולפן עציון ע"ש נחום לוין, ירושלים

ביום א' 23.9.73 בשעה 16.30 יתקיים

טכס הפתיחה של

יד - מרדכי קמרט

ספריה לזכר ד"ר מרדכי קמרט ז"ל, מנהל אולפן עציון בכ"א שנותיו הראשונות ומתווה דרכים בהנחלת הלשון העברית.

הטכס יתקיים באולפן עציון רח' גד 6 (צ"י דרך בית־לחם), ירושלים.

הציבור מוזמן.

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתישבות חקלאית
חבל ירושלים — המדור לבניה

תירוש - מכרז מס' ב/49/73

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), — מזמינה בזה הצעות לביצוע ייצור הקמה 60 סככות להודיים בישוב תירוש.

הנ"ל בהתאם לתנאי המכרז, נספח הכמויות, המפות והמפרטים המצורפים לתנאי המכרז וההסכם הכללי לביצוע עבודות של המדור לבניה של הסוכנות (להלן „חומר הקשור למכרז").

את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל בבוקרות מדור המים, חבל ירושלים. בנין רסקו, רח' הלל 23, הדר מס' 915 (קומה 9), החל ביום ב' 24.9.73.

סיור בשטח הנ"ל יתקיים ביום א' 30.9.73, המפגש בשעה 12.00 בבוקר במזכירות מושב תירוש.

את ההצעות בשני עותקים יש להגיש עד יום ו' 5.10.73 בשעה 12.00 — לתיבת המכרזים של חבל ירושלים — חדר מס' 804 (קומה 8), במעטפה סגורה מיוחדת, שתצורף לחומר המכרז.

הצעות שתגענה לאחר המועד הנ"ל לא תובאנה בחשבון. השתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים, בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט 1969, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה.

אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ירושלים, 21.9.73

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
המדור לבניה — חבל ירושלים

המועצה האזורית מטה יהודה

מכרז 13/73

המועצה האזורית מטה יהודה מודיעה בזה על מכירת

מכונית סאב מסחרית

מספר רשוי 974—602, מודל 1966.

את המכונית אפשר לראות בימי שני ושישי בחצר משרדי המועצה האזורית בעין־כרם, בנין בשער הגבול לשעבר, בין השעות 09.00—13.00.

הצעות יש להגיש למזכירות המועצה בצרוף הבטחה בנקאית בסך 10% מגובה ההצעה.

תאריך אחרון להגשת ההצעות עד יום הכ"ש 4.10.73 בשעה 12.00.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

21.9.73

בנימין כהן — ראש המועצה

חדש בירושלים

רהיטי מטבח הולנדיים

מתוצרת ברונזל

* הספקה תוך 60 יום
* עצוב וגמר מושלם
* המלה האחרונה ברהיטי מטבח
* חלום כל אשה

תצוגה מתמדת באולמינו: רחוב יפו 39, טלפון 227911
רחוב כורש 6, טלפון 222767

רהיטי כדורי בע"מ

סוכנים בלעדיים בארץ

הצעצוע

סודרי ודבי בע"מ

צעצועים ומשחקים

בסיטונות וליחידים

אגף מיוחד לתחביבים

טיסנים ממונעים ודאונים מעץ בלוח

רח' דוניאס 6, מול בית יואל, טלפון 232876 ירושלים.

מיזוג אויר מלא

אות השבוע

ב„אות השבוע" האות „ה" זכתה

מתאריך 9.9.73—14.9.73

פרסום טל. 226971־02 ירושלים.

פרמי צילומ

אצלנו יותר זול !

פוטו פמוריאן פספורטים

בן־יהודה 8 תל־אביב

דירות פאר ברמת־הדר

חיפה

השקעות ברמה קבלני בנין

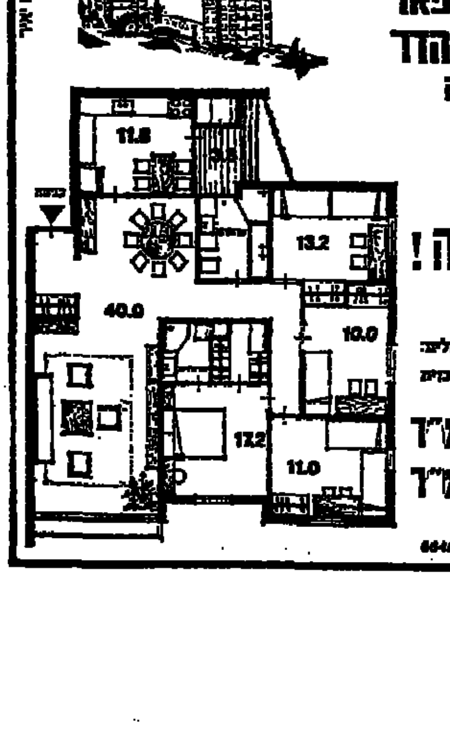

ללא הצמדה!

דירות לקשוט עם כל השכלולים: שרותים כפולים, 2 מעליות, הסקה מרכזית

5 חדרים 141 מ"ר

4 חדרים 121 מ"ר

משרד: חיפה, רח' מרדף 27, טל: 664859

מסעדת גרוזיה

רח' דוד המלך 4, ירושלים

בהנהלת

ר. מתן — מטר ד.

לשעבר מלונות דן

* כשר * מסעדת יוקרה עם אוירה אינטימית * מאכלים מיוחדים — רוסיים, גרוזיניים * מוסיקה רוסית עם מיטב האמנים * פתוח גם במוצאי שבת.

מסעדת גרוזיה
georgia restaurant

אנא הזמינו שולחנות מראש בטל. 227577־02

חדש בירושלים

רהיטי 2 CARPENTERS 2 נגרים

בהנהלת מנשה לוי

רח' מאה שערים 3, טל: 285877, ירושלים

ייצור עצמי של ריהוט אקסקלוסיבי

* פינות אוכל במבחר עשיר.
* חדרי שינה ומטבחים.
* רהוט לנוער בסגנון שוודי.
* מערכת רהוט לסלון

לרגל הפתיחה מחירים מפתיעים ושי לכל קונה

מתקבלות הזמנות לפי דרישות המזמין.

הנחות לזרועות הבטחון וחברי „אגד".

יום ו' 21.9.73

דרושים

* משבתבים
* מורבים לפרסום מבויים

מוסד צבורי

מחפש

פקידה כללית

דרוש מחפש

מבני או תעשי

דרושות

1. שרטטת חשמל
2. עוזרת למנהל

דרושים בירושלים

"איקאברם"

איקאברם

דרושים

* רוקח תעשייתי
* מנהלן
* לבורנטים
* מחסנאי
* מכונאי - מסגר
* חשמלאי
* מפעילי ציוד אריזה
* פועלות אריזה
* פועלות

מכתב מן הארכיון

המחירים „המוקפאים" קופצים

מחירי המצרכים החיוניים ביותר שוב עלו בימים אלה.

האמרה זו נוגעת בהכנסתן וברמת חייהן של רוב המשפחות בישראל.

האינפלציה הדוהרת וההתיקרות הגואה הן תוצאות המדיניות המשקית הכושלת של המערך.

האזרח, למענך ובני ביתך עצור בעדם.
העלה את האלטרנטיבה - הליכוד.

חל הצבע טעם

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

כ"ה שנים למדינת ישראל
מרכז ההסברה

ארגון
חברי ההגנה

העצרת הארצית של חברי ההגנה

תתקיים ביום שני, 24.9.73 בערב בבנייני האומה בירושלים.

בהשתתפות: נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר
ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר
ראש עיריית ירושלים, מר טדי קולק

יפתח: יו"ר ארגון חברי ההגנה, מר משה ריבלין

בתכנית האמנותית: **„מהגנה עד הנה"**
הצגה מוסיקלית
כתב וביים: יעקב בר־הרצל

תפאורה: דב בן־דוד | מיהול מוסיקלי: מנשה לב־רן
משתתפים: מרים זוהר | שושנה דמארי
יוסי ידין | נירה גל
מישה אשרוב | רויטל עמית
מקהלת לב־רן, יורם בוקר, עזרא דגן

כרטיסים ניתן להשיג בסניפי ארגון חברי ההגנה ברחבי הארץ.

---

52 חוברות
52 שבועות של הנאה ועניין
נכונו לילדך עם דבר לילדים

לכבוד „דבר לילדים" ת.ד. 199 תל־אביב.
רצוני לחתום על עתונכם בשביל בנו/בתי.
אני משלם את דמי החתימה לשנה מראש בסך —.56 ל"י ומבקש לקבל:*
□ שי חינם את הספר „ישראל — עשרים וחמש שנות מעש" (במחיר בחנות —.17 ל"י).
□ גלובוס מואר — פיזי־מדיני במחיר —.20 ל"י בלבד (מחירו בחנות —.42 ל"י).
הריני מצרף בזה צ'ק/המחאת דואר על סך ....
שם הילד ....
שם המשפחה ....
כתובת ....
* סמן x במשבצת המתאימה

חתום על דבר לילדים
וילדך יקבל גם את ספר הפרס
ישראל - 25 שנות מעש.
המוסיף 20 ל"י יקבל במקום הספר גלובוס פיזי־מדיני מואר.
דמי המנוי לשנה —.56 ל"י.

מראש השנה עד ראש השנה – שנה טובה עם
דבר לילדים דבר לילדים

דגמי 1974

חוברת צבעונית המכילה עשרות דגמים אופנתיים ומרהיבים.

חדש! הופיעה חוברת סריגת יד צמר החסידה אקרילן

Monsanto

אם ברצונך להצטרף למועדון הסורגות של צמר החסידה נא כתבי לת.ד. 919 בני־ברק.

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס
האוניברסיטה העברית, ירושלים

זה עתה הופיע

המשפט העברי / פרופ' מנחם אלון
תולדותיו, מקורותיו, עקרונותיו

עניינו של הספר, על שלושת כרכיו, לעמוד על תולדותיו של המשפט העברי ועקרונותיו היסודיים, על הדרכים שבאמצעותם המשיך ליצור ולפתח את מוסדותיו המשפטיים ועל מקורותיו הספרותיים במקרא, בתקופת התלמוד ולאחריה.
המחבר מעלה תיאור חי ער של גופי עניינים מתחומיה השונים של ההלכה. כמו כן דן המחבר בדרך פתרונן של בעיות רבות שעלו עם התמורות הכלכליות, החברתיות והפוליטיות, הן בזמן עצמאותה המדינית של האומה העברית והן בתקופה הארוכה של העדר ריבונות מדינית — אבל של קיום אוטונומיה שיפוטית — בארץ ישראל, בבבל ובכל ארצות הגולה שבגולה. בעניינים אלה דן המחבר תוך עיון ממצה במקורות ההלכה תוך הקבלה לדיסציפלינה המקובלת בתורת המשפטים הכללית. עיון מיוחד בקדיש המחבר לבעיות המשפט העברי במערכת המשפטית של מדינת ישראל ואופן פתרונן של בעיות אקטואליות המתעוררות כיום בחיי המעשה של המשפט העברי.
הספר נועד ללומדיו ולחוקריו של המשפט העברי, למשפטנים ולכל מי שעולמה של ההלכה, תורתה של היהדות ודברי ימי ישראל קרובים לעיונו ולליבו.
הספר כולל שלושה כרכים והוא מחזיק 1698 עמודים מודפסים על נייר משובח ועם כריכה הדורה. מחיר הספר —.120 ל"י.
המכירה הראשית: „יבנה", רחוב מזא"ה 4, תל־אביב.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות
הודעה

בדבר יעוץ לתלמידים

לקראת שנה"ל תשל"ד יערכו בפקולטה לחקלאות ימי יעוץ לתלמידים, לשם בהירת מקצועות הלימוד ואיזור התכנית לסמסטר החורף תשל"ד, שכל תלמיד חייב להגישה.
היעוץ יערך במועדים הבאים:
1.10.73 — בשעה 09.00, באודיטוריום ע"ש אריוביץ — למסיימי שנה א'.
2.10.73 — במשך כל היום, למסיימי שנה ב', אצל יועצי המסלולים.
3.10.73 — במשך כל היום, למסיימי שנה ב', אצל יועצי המסלולים.
4.10.73 — לתלמידי שלש הקבוצות הנ"ל שלא הופיעו במועדים שנקבעו, מסיבות מוצדקות.
רכיבת המסלולים, היועצים והכניה הליכודית נכללה לבהי התלמידים.
השתתפות בימי היעוץ חל על התלמידים בהכנת הבגי־יותיהם והבטיח את השתתפותם בקורסים שמספר המ־קומות בהם מוגבל.

פרס 500 ל"י למוצא מכונית
פורד טאונוס קופה
צהובה עם גג שחור — מס' 220—649
להתקשר לטלפון 532786—02.

למכירה **קומת משרדים**
המורכבת מ־9 חדרים, חדר ישיבות ואולם במרכז
(כל החדרים ממוזגי אויר).
בהצעות נא לפנות: לחברה למימון תעשיות בע"מ, רח' קרליבך 14, ת.ד. 14280, תל־אביב — 61140, טלפון 263126.

כנס פעילים ארצי של תנועת
תכלת־אדום
ייפתח
ביום ששי, 21.9.73, בשעה 8 בערב, במועדון אחווה, רחוב ברנר 21, תל־אביב.
על סדר היום:
סיכום תוצאות הבחירות להסתדרות
בשבת יתחלקו המשתתפים לקבוצות־עבודה לדיון בנושאים בעלי־חשיבות לתנועת תכלת־אדום.
הלשכה לדיונים: בשבת, במועדון אחווה, רח' ברנר 21, ת"א.
מי שרואה עצמו חבר ב„תכלת־אדום" מוזמן להשתתף.

בירושלים, בחור דינמי
בעל משרד במרכז העיר
+ טלפון + רכב
מעוניין בסוכנויות
מדבר עברית, אנגלית, צרפתית וערבית.
*
פרטים לפנות: בין השעות 7.00—4.00
טלפון 226971

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע

מודיעה על
המשך הרשמת מועמדים למסלול המיוחד
למדעי הטכנולוגיה
לשנת הלימודים תשל"ד
שתתחיל בתאריך 6.1.74

ההרשמה תסתיים ביום ב' י"ט תשרי תשל"ד (15.10.73).
המועמדים יוזמנו לבחינות המיון שתערכנה בתאריכים כדלהלן:
מתמטיקה — יום ב' ח' כסלו תשל"ד (3.12.73)
פיסיקה — יום ג' ט' כסלו תשל"ד (4.12.73)

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות בגלויה למדור הרישום, אוניברסיטת הנגב ת.ד. 2053 באר־שבע, מיקוד 84120.

כיו כפניים

היזהרו מקוססים

המפלגה הליברלית העצמאית

מודיעים על
ימי עיון
קורסים להשתלמות
בנושא
...יוד מכני לבניה
...דרכת מומחים מחוץ לארץ

...יסד אדרת בע"מ

היו כצפויים

אל תלעיטו אותנו
בצ'יזבאטים ובתוכניות אוטופיות:
„עיר ארבע - מימדית...
רכבת תחתית בקרוב"...
אזרחי תל־אביב נקראים לבחור
31 חברי מועצת עיריית תל־אביב, ללא קוסמים.
אנחנו נציגי ל"ע מתכוונים
להיות חברי מועצה. ולא להטוטנים.

פ. אוניקובסקי · ח. גליקסמן · י. ארצי

אנו נפעל למען:
- שיפורים ברשת הכבישים ובסידורי התחבורה
- זירוז הצעדים לחפירת רכבת תחתית
- שיתוף האזרחים בשיפור נקיון העיר והזותה
- פעולות תרבותיות וחברתיות לטובת הנוער המשוטט ברחובות באפס מעשה, בכל ימות השבוע כולל לילות־שבת
- דאגה מיוחדת לבעיותיו של הפנסיונר והקשיש
- בנייה אינטנסיבית, במחירים עממיים, לפתרון הבעיות הסוציאליות של תל־אביב
- מאמץ לשיתוף הון יהודי מחו"ל בשיקום השכונות

היזהרו מקוסמים!
שגרו לעירייה אנשים נאמנים לתפקידם!
שגרו לעירייה מועמדי

ל"ע
המפלגה הליברלית העצמאית

משרד העבודה
המרכז לעידכון טכנולוגי
המוסד להכשרה ויעול הבניה · הבנין — התחנה לחקר הבניה
מודיעים על
ימי עיון
וקורסים להשתלמות
בנושא:
ציוד מכני לבניה
בהדרכת מומחים מחוץ לארץ

הקורסים יתקיימו בתחילת חודש אוקטובר 1973.
בדבר קבלת פרטים נא לפנות:
א) לבית הספר להנדסאים, קרית הטכניון, ת.ד. 4459, חיפה. טל' 233453.
ב) למוסד להכשרה ויעול הבניה, שאול המלך 41, בית „הדר־דפנה" ת"א.

שנה טובה ומבורכת
מאחל ללקוחותיו
מוסך אדרת בע"מ
מוסך שרות חדיש לרכב B. M. W. — ב. מ. וו.
בהנהלתו של אלי וירט
רח' אריה שנקר (כביש IPC) מפרץ חיפה, טל' 721667—04.
במוסך מחלקות: מכונאות, פחחות וצבע בתנור

SONY · אצל פומו ספריאי ססטודם · זול יותר

גלוי דעת
לרבי מוחר-לחברת „דן" כמובן

בשנת 1971, פתחו בשביתה נכי צה"ל המועסקים בתורת שכי־רים, שנים רבות בקואופרטיב „דן".

נכי צה"ל תבעו בסך הכל להכיר בהם כשווים בין שווים בחברה ולא לקפח אותם רק מפאת „העוול" הכבד, על היותם נכי צה"ל. חברת „דן" יצאה למאבק נגד השובתים ופרסמה בעתונות גלוי דעת בו נאמר בין היתר:

„ביום ב' 17.5.71 התבשרנו על שביתה פראית של הנכים ב„דן" ללא כל הודעה מוקדמת. בגלל האופי המיוחד של הבעיה לא נקטנו עד כה בפעולות, אך ברור שהנהלת „דן" לא תוכל להש־לים עם מצב שעובדים עוזבים את עבודתם ללא אשור ההסתד־רות וללא החלטת ועד העובדים. נאלץ לנקוט בצעדים משמע־תיים כנגד העובדים השובתים, במדה ולא יחזרו לעבודה עד יום ב' 24.5.71, ולכם השובתים: שובו לעבודה, הבינו כי רק תוך דיון חברי בינינו, רק תוך קבלת מרות מוסדות ההסתדרות והמדינה — ניתן לבחון בעייתכם. הסירו מקרבכם מסיתים, הם הוליכו אתכם למבוי סתום ורק אתם לבדכם יכולים לצאת ממנו".

אכן, חברת „דן", בהטיפה מוסר לנכי צה"ל, קוראת לכם לקבל מרות מוסדות ההסתדרות והמדינה.

אזרחי ישראל, תושבי מרחב דן, אכן מרגישים כיום על בשרם מי חייב ומי פטור ממרות ההסתדרות והמדינה.

ומה „הצעדים המשמעתיים" שבדעת משרד־התחבורה לנקוט לגבי חברת „דן", האם סובסידיה נוספת, חבר כנסת, או הקפאת המונופול לנצח.

אגב, עד היום מועסקים נכים בתורת שכירים ב„דן" בתת־תנאים ותת־משכורת, רק מכיון שלאחר 20 שנות עבודה ב־קואופרטיב מתברר שהנכים — אינם בריאים.

ש. לדור
יו"ר הועד הארצי

כ"ה שנים למדינת ישראל · מרכז ההסברה
משרד החינוך והתרבות · האגף לחינוך התישבותי
בפר הנוער מאיר שפיה
כנס בוגרים ועובדים
במלאת יובל (50 שנה) לכפר הנוער
יערך ביום שני, כ"ב אלול תשל"ג, 24.9.73 בכפר הנוער מאיר שפיה.
בתכנית:
שעה 14.30 — **מפגש רעים**
שעה 19.30 — **עצרת חגיגית:**
א. ברכות
ב. „תמונות מספרות" הצגה במשחק, אור, צליל ומחול מאת: ג'וקי ארקין (בוגר שפיה) מבוסס על מחזות של ד"ר יעקב ז"ל וסילויה רענן. בימוי: פרנציסקה יעקב — (שפיה).

נא ראו הזמנה זו כאישית.

אם את מרגישה עצמך צעירה
להיטון
לאשה
הוא השבועון שלך

מועצה אזורית מרום הגליל
מכרז מס' 10/73
מתבקשות הצעות לבנית 3 מגרשי כדורסל—עף מוארים במושבים ומגרש כדורסל—עף בבי"ס. חטיבה בינים אזורית. מפרט טכני ותכניות נתן לקבל במשרד מזכיר המועצה תמורת —.30 ל"י. הצעות יש להגיש במעטפה סגורה ועליה רשום מספר המכרז בצרוף ערבות בנק־אית בגובה 5% מההצעה עד יום 7.10.73.
אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.
מירון, 21.9.73 · ש. קדרש — ראש המועצה

בילוי ראש־השנה וסוכות
במלון מי־עמי באשדוד
על חוף הים (3 כוכבים)
נותרו מספר חדרים.
מחיר ליום לזוג בפנסיון מלא —.120 ל"י (כולל מסים ושרותים)
טל. 055-22085 / 22086

בהיותך בדרכים אל תשכח
הנהג
לאסוף את **החייל**

כ"ה שנים למדינת ישראל · מרכז ההסברה
כנס פעילי „הבריחה" · הועדה המארגנת
כנס
פעילי „הבריחה" באירופה

יתקיים ביום שני, י"ח תשרי תשל"ג, 14.10.73, באולם ריקנטי, במוזיאון תל־אביב, בשדרות שאול המלך.

דמי השתתפות בסך —.10 ל"י יש להעביר לפקודת „כנס הבריחה" בצרוף התלוש המצ"ב.

.... גזור ושלח ....
לכבוד
הועדה לכנס „הבריחה"
מרכז ההסברה
רח' אחד העם 13, תל־אביב

שם ושם משפחה .... מקום הפעילות ....
כתובת .... שם המפקד ....
הריני מאשר השתתפותי בכנס פעילי „הבריחה" ומצרף סך של —.10 ל"י דמי השתתפות.
חתימה ....
נא העבר לחבריך על מועד הכנס.

הועד למען החייל ת"א—יפו
„בית החייל"
ע"ש יוסף ברץ
רח' ויצמן 60, תל־אביב
תוכנית השבוע בתיאטרון

מוצ"ש 22.9 בערב 7.45	„בני הדוקטור" —	תיאטרון לילך
מוצ"ש 22.9 בערב 9.45	„בני הדוקטור" —	תיאטרון לילך
ראשון 23.9 בערב 8.30	„אל תקרא לי שחור" —	התיאטרון הצעיר
שני 24.9 בערב 8.30	„אל תקרא לי שחור" —	התיאטרון הצעיר
שלישי 25.9 בערב 8.30	„כדוראש" —	גלי צה"ל
מוצ"ש 29.9 בערב 8.30	„שנינו ביחד וכל אחד לחוד" —	סולן

תוכנית השבוע במועדון דיסקוטק
(בין השעות 21.00—24.00)
בתוכנית הקבועה: מוסיקת רקע, מוסיקה לרקודים, בר.

היום	התאריך	האמן
מוצ"ש	22.9.73	ישראל אבני
מוצ"ש	29.9.73	ארמנדו ביסמוט

מחיר הכרטיס: —.5 ל"י כולל משקה ראשון.
בימי חול: יפתח הדיסקוטק לפי הזמנה.

נשף ריקודים
יתקיים ב„אולמי תחביב"
רחוב אבן גבירול 68, תל־אביב
החל משעה 8.30 בערב
עם **תזמורת חיל האויר**
מניצוחו של **רס"ן אריך טייך**
בתוכנית האמנותית:
1. הזמר **התואלי משה** בשירי פופ
2. על הבוזקי בשירים יוונים — **ליאון אוחיון**
3. הזמר **שמשון כהן** במצעד הפזמונים
4. החצוצרן **ישראל ישראל**

תערוכת הציירת חנה שאולוב
תפתח ביום א' 23.9.73 בפואייה התיאטרון בבית החייל, רח' ויצמן 60, תל־אביב בשעה 5.00 אחה"צ
שעות הביקור בימי חול: 17.00—19.00
התערוכה תנעל ביום ב' 15.10.73

דסטין הופמן
מחלר... מתחתן...

עם שרל גרודין
Alfredo Alfredo
שבוע 3
בקולנוע „לימור" ת"א
אבן גבירול 30

רשות הגנים הלאומיים
הודעה למבקרים בחגים
בחורשת־טל
כל מקומות הלינה בחניון (בונגלוס) ובמאהל כבר הוזמנו לכל תקופת החגים.
לא תותר כניסה למי שלא הזמין מקום מראש.
שטח הפארק עצמו יהיה פתוח לקהל בשעות היום במשך כל תקופת החגים.

דרוש בתנאי שכירות
מבנה בשטח של 1000 ממ"ר
כולל חבור חשמל באזור ת"א, רמת־גן, בני־ברק, אזור.
בפרטים ובהצעות לפנות טל. 262353.

למכירה
אולם תעשייתי
במרכז תל־אביב
400 ממ"ר
עם כוח וטלפון, קומה א' עם מעלית.
המעוניינים יפנו לת.ד. 911 ת"א עבור מס' 351.

מכללה בין אזורית „אחוה"
המועצה האזורית באר טוביה
מודיעה על מקומות בודדים פנוים לכתת גננות א' בסמינר „אחוה"
מתקבלות מועמדות בעלות השכלה של י"ב כתות.
פרטים והרשמה במזכירות המכללה — ליד מושב יונו ת.ד. 85 קרית מלאכי טל. 96283—055.

هكذا من الاصل

רוצו! רוצו! • רק שבוע ימים

מכירת חיסול אמיתית

		עכשיו
שמלות מקסי מיוחדות לחתונות	295.—	159.—
שמלת מקסי מודל לחתונות	265.—	115.—
שמלות מקסי יפות	239.—	89.—
חליפות מקסי מודל יפות	139.—	59.—
חליפות אלגנטיות מיוחדות	276.—	149.—
חליפות דוגמאות יפות מודל	189.—	99.—
חליפות יפות	149.—	59.—
שמלות לחתונות יפות	139.—	69.—
שמלות יפות דיאולן דוגמה יפה	95.—	49.—
מכנסיים גברדין תוצרת חוץ	89.—	59.—
חולצות יפות	39.—	19.—
חולצות אלגנטיות	59.—	29.—
טוניקות יפות	59.—	35.—
שמלות יפות קיציות	69.—	39.—

יש גם מידות גדולות עד 50

המכירה מתחילה ביום ראשון 23.9.73

אופנת אלי

אלנבי 62 תל־אביב (ע"י נעלי פיל).

הליכוד

גחל — הרשימה הממלכתית — המרכז החופשי — תנועת העבודה לא"י השלמה

ביום ב' 24.9.73, יתקיים באולם „בני ברית" רחוב קפלן 10, בשעה 8.30 בערב

כנס צעירים

בהשתתפות:

אלוף (מיל.) **אריאל [אריק] שרון**

ח"כ **יגאל הורוביץ** מזכ"ל הרשימה הממלכתית

פתיחה: החבר **אלי דוד**

מנחה: החבר **אבי אלפנדרי"ג**

רכז הדור „הצעיר" הרשימה הממלכתית

הכניסה חופשית.

מודעה: **המכללה הטכנולוגית בבאר־שבע**

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — אוניברסיטת הנגב

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

המכללה הטכנולוגית באר־שבע

מודיעה על

המשך ההרשמה לשנת הלמודים תשל"ד בלמודי יום וערב

במגמות

הנדסאות

מכונות — אלקטרוניקה

חשמל — בנין

כימיה — חומרים (מטלורגיה)

טכנאות

מכונות — אלקטרוניקה

כימיה — חשמל

תעשיה ומנהל — מכשור ובקרה

קדם הנדסאות — יום וערב

מדריכים מוסמכים — יום וערב

מורים טכניים — ערב בלבד

מורים הנדסאים — ערב בלבד

* תנאי קבלה

הנדסאים וטכנאים

א. למגמות אלקטרוניקה, כימיה, מתקבלים בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי/ות בתי־ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית) בעלי תעודת גמר ממשלתית.

ב. למגמות מכונות וחומרים מתקבלים בוגרי/ות בתי־ספר מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית). בוגרי תיכון יקבלו הכשרה מעשית תוך כדי הלמודים.

הכנה להנדסאות וטכנאות

מתקבלים בוגרי/ות י"א כתות או בוגרי/ות תלת שנתי מקצועי בעלי תעודת גמר ממשלתית.

מדריכים מוסמכים

בוגרי/ות תלת שנתי מקצועי בעלי ותק של 3 שנים בתעשיה.

בוגרי/ות 4 שנתי מקצועי בעלי ותק של שנתיים בתעשיה.

מורים טכניים

מדריכים מוסמכים בוגרי 12 שנות לימוד או טכנאים מוסמכים.

מורים הנדסאים

הנדסאים בלבד.

* משך הלמודים

הנדסאות — למודי יום — שנתיים, למודי ערב — 4 שנים;

טכנאות — למודי יום — 13 חדש, למודי ערב — שנתיים וחצי;

הכנה להנדסאות — קורס חד שנתי;

מדריכים מוסמכים — למודי יום — שנה אחת, למודי ערב — שנתיים;

מורים טכניים — למודי ערב — שנה אחת;

מורים הנדסאים — למודי ערב — שנה אחת;

* הלוואות

בלמודי יום ינתנו הלוואות כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

• פרטים והרשמה: המכללה הטכנולוגית

רח' בזל 71, באר־שבע, טלפון 3290, ת.ד. 45, בימים א'—ה' בין השעות 8.00—14.00 ובין השעות 17.00—20.00.

ביום ו' אין קבלת קהל.

לידידנו ומנהל חברתנו

נח פרנק

השתתפותנו באבלך על מות

אמך ז"ל

מנהלי ועובדי

„בדק" — מוסך לתיקון מכוניות בע"מ

למשפחת ליאוגמה

משתתפים באבלכם הכבד בהלקח ממכם יקירתכם

אנטוניה ז"ל

בית זקוק לנפט בע"מ

בית זקוק אשדוד

ההנהלה וחבר העובדים

משתתפים באבלו של חברנו לעבודה

שמעוני סלומון

במות עליו

אביו ז"ל

חבריו לעבודה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

אסתר אוסטרוב ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום שני, כ"ז באלול 24.9.73 בבית העלמין בכפר סביר בשעה 3.30 אחה"צ. אוטובוס ביהוד יצא בבית המנוחה בקרית חיים רח' ששת הימים (כ"ג) 12 בשעה 2.45 אחה"צ.

המשפחות: אוסטרוב, מלמוד, ריינר, ברלקובסקי

למשפחת גובי

השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד בנות עליכם ראש משפחתכם היקר ממייסדי מושבנו

ד' חיים מאיר גובי ז"ל

חברי ותושבי מושב כפר־אחים

לחברנו: **דוד ענבי**

אנו משתתפים באבלך על מות אחותך

דינה ז"ל

המשפחות: אליבר, בלום, פרחי, שיבצקי, דוהן

במלאת שנה לפטירת בעלי ואחי

זונדל שפיץ ז"ל

תיערך אזכרה ביום ראשון 23.9

נפגשים ב־3.30 ע"י שער ביה העלמין בחולון.

אשתו: אהובה שפיץ

ליפה זנזורי

אנו משתתפים עמך באבלך על מות

אביך

איחוד מכוניות לבמוה בע"מ

אבלים על מותו של חברנו בעבודה

מר יחיא בן־סימון ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

ההנהלה ועובדי כפריית מבזור

לדותן יעקב

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

הנהלת ועובדי תעשן עכו

דרוש בשכר חודשי

חנות או מחסן

לאיחסון רהיטים

באיזור בני־ברק

בהצעות נא לפנות טלפון 741154.

למסירה מידית בדמי מפתח

מבנה במרכז חיפה

[בבית התעשיה] 130 מ"ר

יכול לשמש כמתפרה, ביח"ר לנעלים וכו'.

*

נא לפנות לטל' 663543־04 או 666639־04.

טירת כורזים

השער לשפך הירדן ולגולן,

לינה וארוחת בקר —.60 ל"י לזוג.

סע לסוף הכביש במושב אלמגור,

צלצל אחרי 8.00 בערב 37237־067.

פרס

למוצא כלב

שאבד בחיפה

מעורב ג'ינג'י זנב לבן יפה

גובה חצי מטר

עונה לשם **סנובי**

להתקשר טלפון 254812־04

הנהג

עשה לך מנהג —

קח עמך חייל לדרך

למכירה

רהוט לפרפומריה

חדש, פרפומיקה ארון ותצוגה ואחסון, דלפק לשרות הלקוחות.

טלפון 712628 חיפה.

מחרטה גבוהה

"MARTE"

מצב מצויין 1500 מ"מ בין העוקצים

1000 מ"מ קוטר חריטה

עם כל האביזרים.

טלפון 961053

רמלה, אזור התעשיה.

עצור!!

תקלת חשמל

790958

„ציון"

שרות יומם ולילה

למכירה

2 מכונות סידור אינטרטייפ

במצב טוב.

טל. 532800 או 223600 ירושלים.

דיפלומט מחפש לשכור

וילה בהרצליה פיתוח

סלון, חדר אוכל,

2—3 חדרי שינה, מרוהטת

ל־2—3 שנים.

מתווך כאביב

אלנבי 108

621127

המפלגה הליברלית בישראל

סניף חיפה

ועדת המינויים לבחירת מועמדים למועצת עירית חיפה מודיעה בזאת שהיא

תקבל הצעות למועמדים מטעם המשלחות או חברים

בימים: יום שישי 21.9.73 בין השעות 2—4 אחה"צ במועדון המפלגה בהר הכרמל — רחוב מחניים 4 (מעל לקולנוע אורלי) — במוצ"ש 22.9.73 בין השעות 6—8 בערב, במועדון המפלגה בהר הכרמל רח' מחניים 4.

האגודה למען החייל, ת"א—יפו

מביעה תודה

לחברת „רבלון"

על התשורה הנאה לחיילות המשתתפות בצעדת שלושת הימים

למכירה בהזדמנות

D - 9

מודל 1964/5

לאחר אוברול כללי.

שרשראות קטרפילר חדשות

טלפון 664859־04 חיפה.

הנני להודיע

כי אבד שיק מספר 52514

משוך על בנק לאומי לישראל בע"מ, רחובות בסך 176,451.18 ל"י, בחתימה יד הקבוצה

אלקטרו־אופטיקה בע"מ לפקודתנו.

השיק הנ"ל בטל ומבוטל וכל המקבלו קם כספו על כרן הצבי.

כ.מ.י. בע"מ

התחילה הרשמה לחוגים לשנת תשל"ד

בית הסופר על שם חיים הזז

1) **סדנא יוצרת**: מרכז: **שמאי גולן**.

מדריכים — שירה: **אמיר גלבוע, ט. כרמי, יהודה עמיחי.**

פרוזה: **יורם קניוק, יהודה האזרחי, א. אפלפלד.**

2) **ספרות ילדים** — מרכז ומנחה: **מנחם רגב**

דיון בספרות הילדים הישראלית בהשתתפות סופרים ומורים.

3) **הספרות והקולנוע** — מרכז: **ד"ר ישעיהו ניר**

בכל פגישה יוקרן סרט באורך מלא בלוויית הרצאה ודפי הסבר.

4) **ספרות ומוסיקה וזיקות הגומלין שביניהן** — מרכז: **אורי שרביט**

בהשתתפות משוררים, סופרים, מלחינים וכן הדגמות על ידי זמרים, חזנים, מספרי עם ונגנים.

5) **תהליך היצירה הספרותית** — מדריכה: **לאה טנצמן**.

הדגמה על פי עבודות יוצרים שונים (וגם של המשתתפים).

פרטים והרשמה: בית־הסופר, כיכר בתי מחסה, הרובע היהודי, ירושלים.

המען למכתבים: ת"ד 282, ירושלים, טל' 288128 בשעות 8.00—13.00.

תחבורה: אוטובוס מספר 1.

מנהל: שמאי גולן

טכניקום

גרפיקה

עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכה

שרטוט

מכונות, בנין וארכיטקטורה, עיצוב פנים

חיפה, הרצל 44, ת"א בן יהודה 28

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בבי"ס למסחר **„רימון"** ת"א, רח' דיזנגוף 65, טלפון 281985

שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

למכירה בהזדמנות:

1. **מכשיר קיטור DS 40**

תוצרת „קרכה"

2. **מרכך מים אוטומטי חדש**

תוצרת „המרכך"

3. **מחבק לכותנה**

מתאים למזלגות.

לפנות טלפון 411062 או 416467.

הרמס

בתאריך 23.9.73 נפתחים קורסי ערב

• **פקידות כללית**

• **מזכירות**

• **הנהלת חשבונות**

לבחינות־סיווג ממשלתיות

בפקוח משרד העבודה

חיפה, הרצל 44 • ת"א, בן־יהודה 28

תסלק עירית ירושלים את הפולשים

משטח ביה"ס הממלכתי

ע"ש פולה בן גוריון

יבוטלו ועדות הפיוס שמגמתן להתפייס עם הפולשים ע"ח הציבור החילוני!

אנו רוב תושבי האזור

ילדינו סובלים בכתות צפופות ופסולות בעוד שילדים השייכים למגמה הממלכתית־דתית לומדים בכתות בלתי מלאות (וזאת קבעו ממצאי העיריה ומשרד החינוך).

לא הכח יקבע במדינת חוק!

נגד הפועלים בכח — יופעל כח החוק!

ועד ההורים של בי"ס ממלכתי (חילוני)

ע"ש פולה בן־גוריון בירושלים

יד לקהילת לבוב
ת.ד. 4822
טל. 252507

אגוד יוצאי לבוב והסביבה
בישראל
ת"א, רח' דיזנגוף 158

ת.ד. 4826
טל. 35280

ביום הראשון, כ"ו באלול תשל"ג (23 בספטמבר 1973)
יתקיימו:

בבית העלמין בנחלת יצחק, ת"א
בשעה 5 אחה"צ,
אזכרה
על יד מצבת קדושי לבוב והסביבה.

ובאותו הערב בבית ציוני אמריקה, ת"א
בשעה 7,
עצרת התייחדות
לקהילת לבוב והסביבה.

בהשתתפות:
הרב הראשי לתל-אביב–יפו הגר"י פרנקל שליט"א
הרב ד"ר דוד כהנא, רב ראשי בארגנטינה
השופט ישראל כרמל, קונסול ראשון של ישראל בפולין
פתיחת האזכרה ע"י מר ג. ויינבוים — העצרת תנוהל ע"י ד"ר ש. לנגנס
תפילה האזכרה ע"י החזן הראשי מר ב. אונגר
כל יוצאי עירנו והסביבה מתבקשים להשתתף.
הנשיאות

תחבורה: לבית העלמין, אוטובוסים: 53, 63, 11.
תחבורה: לבית ציוני אמריקה, אוטובוסים: 12, 11, 19.

בית הוצאה כתר

משתתף בצערה של

חנה בן דוד

על מות אחותה

רות שטרנברג

מלאה שנה
להלקח מאתנו בלא עת
יקירנו הבלתי נשכח
רביטרן

שמואל סופרין
ז"ל

נערוך אזכרה
ביום ראשון, כ"ז באלול תשל"ג 23.9.73 בשעה 15.00 בבית העלמין ה"צבאי בחוף-הכרמל, חיפה. אוטובוס מיוחד ייצא ב"שעה 14.30 מביתנו, רח' גולומב 26, חיפה.

המשפחה

במלאת 11 שנים לפטירת ראש משפחתנו היקר

ר' מאיר שלום הוזמן ז"ל

תערך **אזכרה** ליד קברו בבית-העלמין בקרית-שאול, ביום ראשון, כ"ג אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער של בית העלמין.

המשפחה

במלאת שש שנים לפטירת יקירנו

ישראל גרינשפן ז"ל

תיערך אזכרה על קברו בבית העלמין בחולון, ביום ראשון, כ"ז אלול תשל"ג 23.9.73
נפגשים ליד השער הישן בשעה 4.30.

המשפחה

חלפו שלוש שנים מיום שנהרגה בתאונת דרכים, בשנה ה־17 לחייה, בתנו ואחותנו הבלתי נשכחת

חיה צימר
ז"ל

נעלה לקברה ביום ראשון, כ"ו באלול תשל"ג 23.9.73 בבית העלמין בגבול בת־ים חולון. נפגשים ליד השער החדש בשעה 3 אחה"צ.

המשפחה המתאבלת

ליוסף אסא ומשפחתו

תנחומינו הכנים והשתתפותנו בצערך
במות עליך

אביך ז"ל

חברת י.נ.ב.
יעוץ ניהול ביצוע בע"מ
ההנהלה והעובדים

ליוסף אסא ומשפחתו

תנחומינו הכנים והשתתפותנו בצערך
במות עליך

אביך ז"ל

חברות שרותי הנדסה
בישראל בע"מ
ההנהלה והעובדים

העובדה:
אין כפרסום ב„לוח „מעריב". כל המפר־סם בו נוכח בכך
הבקשה:
אנא הקדם ככל האפשר במסירת מודעתך ל„לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

למשפחת ענבר

השתתפותנו הכנה בצערכם
בהילקח מכם בטרם עת הרעיה והאם

ויקי ז"ל

גרפאור
חבר העובדים וההנהלה

פנימית הנוער
ב„בית הלן־קלר"
שד' יד לבנים 13, ת"א

תשמח לקבל תרומות ספרים, ספרות יפה ועיתונות לספריית המוסד

חבילות נא לשלוח עפ"י הכתובת לעיל.

„מעריב" מפרסם אלפי מודעות „לוח" מסחריות ומשתדל עד כמה שנות אפשרי לראות לכך שתוכנן המודעות לא יטעה ולא יוליך שולל. בכל מקרה שנפגעה הכרח את ההיפך, אנא פנה למכון למסחר הוגן, רחוב אחוזת בית 3 תל־אביב עם קטעי המודעה ומסור פרטים על המקרה.

לרגל הופעת ספר־הזכרון

„יד לידיניץ"

יתקיים כנס־אזכרה של יוצאי
ידיניץ — בסרביה
ביום ראשון 23 בספטמבר ב„בית המליץ", רחוב ריזמן 30 (פנת רחוב ארלוזורוב — ליד „בית לייסיק") בת"א.
פגישת־רעים ומכירת הספר — שעה 4 אחה"צ.
פתיחת הכנס — שעה 7 בערב.

כתיבה במכונה
תלמדו ב־12 שעות
בבית־ספר „דימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85,
טלפון 281965

במלאת ארבע שנים לפטירת אחותי היקרה

ד"ר חבה סדגר־יפת
ז"ל

תתקיים **אזכרה** ביום ראשון כ"ו באלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 4.45 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול. יוצאים מרח' זלמן שניאור 5 בשעה 4, או נפגשים ב־4.45 ליד שער בית העלמין.

אלכס יפת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו אחי וסבנו היקר

בנימין וולפיאנסקי
ז"ל

הלויה תתקיים היום יום ששי כ"ד אלול תשל"ג 21.9.73 בשעה 10.45 בבית העלמין בחולון.
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 10.15 מבית המנוח רחוב נחום 15 תל־אביב.

המתאבלים:
בנותיו וחתניו: יהודית ובנימין ארנון
ליאורה ושאול הולצמן
אחיו: יהושע אלוף
הנכדים וכל בני המשפחה

מזועזעים ממותו הפתאומי של
מנהל התשבונות של מושבנו וחברנו הנאמן

בן־ציון פינצי ז"ל

ומשתתפים באבל המשפחה

הועד וחברי מושב גנתון

לעפרה

אתך באבלך במות עליך אביך

משה וורוטניצקי ז"ל

„יריד המזרח"
ההנהלה והעובדים

טכס גילוי המצבה על קברו של

ר' ראובן בורשטין ז"ל

(בר' יעקב דוד מליפסקו — פולין, קנדה)
שנפטר בשיבה טובה
יערך ביום שני, כ"ז אלול תשל"ג (24.9.73) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.

בניו, נכדיו וניניו
והמשפחה בארץ ובחו"ל

טכס אזכרה וגלוי מצבה לאמנו היקרה

מינדל זלצברג ז"ל

יתקיים ביום א', כ"ו באלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 16.00. נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין בחולון.

המשפחות: פטרובר, ברסלר

במלאת שנה לפטירתה של אשתי ואמי היקרה

דבורה וינהבר ז"ל

נעלה לקברה בבית־העלמין בנחלת־יצחק בת"א ביום ראשון כ"ו אלול תשל"ג 23.9.73 בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

לחברנו לעבודה **אברהם לאופר**

אתך באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

בית הסנה — מחוז חיפה והצפון

לחברנו **ראובן כהן**

השתתפותנו באבלך בהלקח

אמך ז"ל

ההנהלה, המורים, העובדים והתלמידים
בבית המדרש למורים להינוך גופני
במכון וינגייט

יקירנו

יהודה ברקוביץ ז"ל

שגופתו נתרמה למדע

יובא למנוחות ביום שלישי, כ"ח אלול 25.9.73 בבית העלמין הישן בראשון-לציון.
קרוביו, מוקיריו וידידיו מתאספים בבית לבב, בראשון-לציון, רח' שמריהו לוין 36, בשעה 3.30 אחר־הצהרים.

המשפחות:
ברקוביץ, לבב, וולפנזון,
לוין וב"ב

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמנו וסבתנו
היקרה באהרם (?)

חסיה ברקוביץ ז"ל

תערך **אזכרה** על קברה ביום ראשון, כ"ו באלול תשל"ג 23.9.73 בשעה 4.15 אחה"צ בבית העלמין האזורי בחולון.
מוקירי זכרה יוכלו לצאת באוטובוס לבית העלמין בשעה 3.30 אחה"צ מרחוב ירושלים 72 רמת־גן.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של
בעלי, אחינו, אבינו וסבנו היקר

אלברט מנטל ז"ל

מבוקרשט רומניה

תערך אזכרה וגלוי מצבה ביום ראשון 23.9.73 כ"ו באלול תשל"ג בשעה 14.00 בבית העלמין בקרית־שאול.
מתאספים ליד שער הכניסה.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירת אבינו וסבנו היקר

אליעזר טריסטר
ז"ל

תערך **אזכרה** וטכס גלוי **מצבה** ביום ראשון, כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

יוסף קריאטק ז"ל

תתקיים **אזכרה** וטקס **גלוי המצבה** ביום ראשון, כ"ו באלול תשל"ג, 23.9.73 בבית העלמין בחולון.
קרובים ומוקירי זכרו נפגשים בשעה 4.30 אחה"צ ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

גרשון סובל ז"ל

תתקיים **אזכרה** ביום ראשון כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הצפוני.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ד"ר הרט אריה ז"ל

תערך **אזכרה** ביום שלישי כ"ח אלול תשל"ג 25.9.73 בשעה 2 אחה"צ בבית העלמין בבאר שבע.

המשפחה

הפדרציה הציונית דרום אפריקה־ישראל
מועצת המנהלים והבר המנהלים

משתתפים בצערו של המזכיר הכללי

ליב פרנק

על מותה של אמו

עדה פרנק

במלאות שנה לפטירה יקירתנו

פרידה אוזדר ז"ל

מביאליסטוק

תיערך אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בחולון, ביום שני, 24.9.73 בשעה 3.00 אחה"צ.
ידידיה ומוקירי זכרה מתבקשים להשתתף בטכס.

בן דודה: אברהם קרושבסקי

ראש משפחתנו היקר

אליהו טאובה

איננו

הלויה תצא ביום ראשון כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 1 אחה"צ מבית החולים בילינסון בפתח תקוה לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים:
אשתו בתיה טאובה
בנו יפתח טאובה ומשפחתו
בנו ד"ר איתן טאובה ומשפחתו
בתו גיטה גביש ומשפחתה
בתו מאשה (מרים) לשם ומשפחתה
נכדיו וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאות 7 חדשים לפטירת אשתי,
אמנו וסבתנו האהובה

רחל לאה בנדט ע"ה

אשת ר' ברוך בנדט נ"י

תערך **אזכרה** וגלוי **מצבה** על קברה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

משפחות: בנדט, טרבגודה, אבטיחי

במלאת שנתיים לפטירתה של
רעייתי ואמנו היקרה

תחיה ירקוני ז"ל

תתקיים **אזכרה** ביום שני, כ"ז אלול תשל"ג (24.9.73) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של

שמואל לחובר ז"ל

תערך **אזכרה** וגלוי **מצבה** על קברו בבית העלמין בחולון ביום ראשון כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 3.30 אחה"צ. נפגשים ליד השער הישן של בית העלמין.
אוטובוס מיוחד יצא מרח' לוי יצחק פינת רח' ארלוזורוב ת"א בשעה 2.30.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

מרת סלי פינקו
ז"ל

ההלויה תתקיים **היום**, יום ששי כ"ד באלול תשל"ג (21.9.73) בבית העלמין בחולון בשעה 12.00 בצהריים.
אוטובוס יצא מרח' ארלוזורוב 69 רמת־גן בשעה 11.00.

הבן והמשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירת יקירנו

דוד ששון יעקבי ז"ל

נתייחד עם זכרו

האזכרה תתקיים ביום ב' כ"ז אלול תשל"ג (24.9.73) בשעה 14.30 בבית העלמין בחולון.
נפגשים בכניסה הראשית.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתה של

יפה אייזנברג ז"ל

נתייחד עם זכרה בבית העלמין בקרית שאול ביום שני, כ"ז באלול תשל"ג (24.9.73) בשעה 4.00 אחה"צ.

אחותה וקרובי משפחה

هكذا من الأصل

[illegible] من الاصل

עירית בת־ים
מחלקת התברואה

עיר נקיה בתקופת החגים

מחלקת התברואה מבקשת מתושבי העיר לדאוג להוצאת פסולת וגרוטאות אל המדרכות

עד יום ראשון כ"ו באלול תשל"ג 23.9.73

סלוק ערימות הפסולת והגרוטאות יבוצע ע"י שרותי הנקיון עד לתאריך הנ"ל.

בימים: שני, שלישי, רביעי 24-26.9.73 כ"ז-כ"ט באלול תשל"ג

חל אסור מוחלט להוצאת פסולת וגרוטאות לרשות הרבים

העובר על הוראה זו ייענש

אזרחי העיר יגלו הבנה לפנייתנו זו ובכך תשמר בריאותם ונקיון העיר.

בברכת שנה טובה

עובדי המחלקה

להשיג.

מ ל ט

טלפון: 03—793102

מרטיבי לילה

לטובתכם פנו מיד אל:

תל־אביב ר. מוגילניצקי, רחוב בר־כוכבא 67, על־יד ככר דיזנגוף, טל. 288996, מ־9.30—11.30 ומ־5—7,
ירושלים: טל. 31418, 2—5 אחה"צ „גדור" ת.ד. 257.
חיפה: „גודור", טלפון 242302, 5—8 בערב.

הצעת השבוע
ברמת־דניה
3 חדרים, הסקה מרכזית + חניה עם גינה.

לין־דר
חברה לנכסים והשקעות בע"מ
רח' שמאי 10 כניסה ב'
טל 232723 ירושלים

מסעדה
אספנות שלומיק

מסעדת יוקרה נפתחה בירושלים

בהנהלתו של **מואיס פאר**
בימין משה קרית האומנים
ליד תחנת הרוח.

מטבח צרפתי כשר — היהודי בארץ — באר אינטימי — בית־קפה — מסעדה חלבית — מרפסת המשקיפה לעיר העתיקה — חדרים לישיבות וקוקטיילים.

מתקבלות הזמנות לארועים חגיגיים מחוץ למסעדה
רח' ימין משה טל: 02—225110.

במוצ"ש 22.9
הצעירים באים לתערוכת 100 שנות ההתישבות
פרטים בעמוד 32

למכירה מבונה ליצור בלוקים
חצי אוטומטית + כל האביזרים
בפרטים לפנות
טלפון 948616.

בנתניה
במקום אקסקלוסיבי
קונדיטוריה
מילק בר עם מאפיה
למסירה ב־50.000
טלפון 053-27509

בעיות? ? לשרותך
משרד חקירות פרטי
הורלי
טל. 524876

בחדרה
באיזור יוקרה - רח' ביאליק
דירות פאר

- קרקע פרטית.
- 3 קומות על קומת עמודים מפולשת
- 4 חדרים, פינת אוכל, חדר ארונות
- מטבחי פאר, גז מרכזי, הסקה מרכזית
- חניה פרטית לכל דירה
- תכנון מודרני, גינון, פיתוח וגמר בסטנדרט גבוה

חברת נוה סילקו-רז בע"מ

תל־אביב, בן־יהודה 178 א',
טלפונים: 227419, 228456, 764797
משרדנו בחדרה: רחוב הרצל 51.

„המבריא" בע"מ
מועדון לפנסיונרים
טלפון 927785, כפר־סבא, רח' רופין 15

נותרו מספר מקומות פנויים
בקרוב יפתח שעריו

מעון הפנסיונרים שלנו

החדרים מעוצבים ומרוהטים ברמה מלונאית מפוארת. מזון כשר משובח כולל דיאטטי והשגחה רפואית משך 24 שעות ביממה במקום.

פרטים אצל מר בן חור יעקב, בשעות 09.00—15.00, טל: 927785.

במלאת שנה לפטירתו של בננו היקר

יואל פרידמן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ו באלול תשל"ג 23.9.73. נפגשים בשער החדש בבית העלמין האזורי בחולון בשעה 4 אחה"צ.

המשפחה

הרב"ע העולמי של המזרחי הפועל המזרחי — בריות עברית עולמית
ארגון הרבנים בארצות המערב — ישיבה־אוניברסיטה, ישראל־הצעיר באמריקה — נוירדק

טכס גילוי המצבה

לרב פרופ' שמואל ק. מירסקי ז"ל

ולרעיתו שולמית (לבית פלוטקין) ע"ה

יערך אי"ה ביום שני, כ"ז אלול תשל"ג (24.9.73) בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין „ארץ החיים", בית שמש, שליד ירושלים.
התחבורה מ„בית־מאיר" רחוב המלך ג'ורג' ירושלים בשעה 3.30 אחה"צ.
בני המשפחה, תלמידיו וידידיו מתבקשים לבוא.

המבחר הגדול ביותר
גם ללא מסים

מהיבואן לצרכן
טלויזיות ✱ מכונות כביסה ✱ תנורים וכו'
במחירי הפתעה
ספירמות שלמות עם אחריות.

DUTY FREE
גם בלירות ישראליות
מכירה מיוחדת לעולים ודיפלומטים

אוניברסלי
תל־אביב, אלנבי 75, טל. 624741
חיפה, הרצל 8, טל. 667516

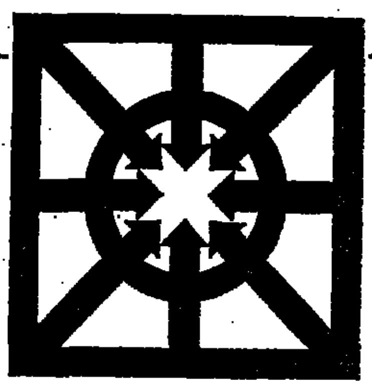

כל הדרכים מובילות לדירות הפאר בצפון ת"א
של
אוזיל ציפרין מנדלסברג

תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5, טלפון 224514.
נא לסור למשרדנו בשעות 8.00—1.00 לפנה"צ, 4.00—7.00 אחה"צ.

מגרשים בעתלית
לבניה ולהשקעה
10.800.- ל"י
אדמה פרטית, קושאן בטאבו,
השקעות כלליות.
רח' ברנר 1 ת"א פינת אלנבי 55.

מחפשים חדר במשפחה
בתנאי פנסיון. באזור ת"א, לבחור בן 27, בנמי
תשלום הולם
בדבר הצעות נא לפנות טלפונית ל־822322 כל יום בשעות 2—8 אל ורד או חמדה.

אספקת מלט
שדרות דב־הוז 1 חולון,
טלפון משרד 856707 סמי.

היכן אפשר למצוא אוכל כשר בהלסינקי?
מועדי תפילת שבת בבית הכנסת בטוקיו?
מתי מדליקים נרות שבת במונטווידאו?
תשובה לכך ופרטים נוספים המעניינים את ה־מבקר הדתי בחו"ל —
בלוח המיוחד שיצורף לגליון ערב ראש השנה של
הצֹפה
בגליון רחב היריעה — מסה מאת הגרי"ד סולובייצ'יק;
סימפוזיון:
כיצד אנו נאבקים על דמותה של המדינה?
וכן מבחר מאמרים, דברי מחשבה והגות ורפורטז'ות.
לגליון מצורף המוסף השנתי
„החיים הדתיים בישראל"
ובו 80 עמודים.

במלאת 5 שנים לנפילתו של בננו ואחינו היקר הבלתי נשכח :

שמאי שייביץ הי"ד

אשר דמותו מלווה אותנו באשר נלך וזכרו ישאר איתנו לעד

תתקיים אזכרה ביום ראשון, 23.9.73 בשעה 4.00 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.

ההורים: לאה ומיכאל שייביץ
האחות — דינה
והמשפחה

במלאת ארבע שנים לנפילתו של

רס"ן חגי רונן ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום א' כ"ו אלול תשל"ג 23.9.73 בשעה 11.00 בחלקה הנעדרים בבית הקברות הצבאי הר הרצל, ירושלים.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו, סבנו, אחינו ודודנו הבלתי נשכח

משה שולמזון
(פינגרו)

(מרושושרי — זכרון־יעקב)

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ג' 25.9.73, כ"ח באלול תשל"ג בשעה 4.00 בבית העלמין בזכרון יעקב.

המשפחה המתאבלת

במלאת חמש שנים לנפילת אהובנו

רס"ן דורון (נבסן) מגור ז"ל

נעלה לקברו להתיחד עם זכרו ביום ראשון כ"ו באלול תשל"ג (23.9.73), בשעה 9.30 בבוקר בבית העלמין הצבאי בקרית־שאול.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאות שנתיים לפטירת יקירתנו

חיה רוטשטיין ז"ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין בקרית־שאול ביום ראשון, כ"ו באלול תשל"ג, 23.9.73 בשעה 4.30 אחרי־הצהריים.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתו של בעלי ואבי היקר באדם

מרדכי (מוקה) אפל ז"ל

תתקיים אזכרה ליד קברו מחרתיים, יום ראשון, כ"ו אלול תשל"ג 23.9.1973 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין האזורי בחולון.
ידידיו ומוקיריו זכרו נפגשים ליד השער החדש.

אשתו, ובתו

ד"ר חיא עדן
(פינסון) ז"ל

במלאת שנה לפטירתו.

נתיחד עם זכרו בהר המנוחות בירושלים, ביום א' כ"ו באלול תשל"ג, 23.9.73.
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת חמש שנים לנפילתו של יקירנו

סא"ל
משה פלס
(סטמפל) ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום ראשון, כ"ו באלול תשל"ג (23.9.73), בשעה 09.30 בבוקר, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

המשפחה

לבעלי, אבינו וסבנו היקר

ד' הלל בן יצחק ליכטנשטיין זצ"ל

תיערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו ביום ראשון, א' דסליחות, כ"ו אלול תשל"ג, 23.9.73 בשעה 16.00 אחה"צ, בבית העלמין, בגבעת שאול, ירושלים.

אוטובוס מיוחד לרשות המתייחדים יצא מבאר־שבע, מבית הכנסת המרכזי שברחוב האבות, בשעה 14.00 אחה"צ בדיוק.

המשפחה

למלאות שנה לפטירתו של יקירנו

הרב זאב דרייזין ז"ל

יו"ר המועצה הדתית ברמת־גן
ולשעבר נשיא הסתדרות הרבנים באמריקה

תתקיים אזכרה על קברו בבית העלמין בסנהדריה בירושלים, ביום ראשון, כ"ו אלול (23.9) תשל"ג בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

בשעה 2 אחה"צ יצאו אוטובוסים מביהכנ"ס הגדול ברמת־גן לירושלים.
בו ביום בשעה 7.30 בערב יתקיים ערב התיחדות בבית הכנסת הגדול ברמת־גן מטעם המועצה הדתית ברמת־גן.

במלאת שנתיים לנפילתו של הכיים

רס"ן אפי מגן ז"ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין הצבאי בחיפה ביום ב' כ"ז אלול תשל"ג 24.9.73 בשעה 15.30.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירת יקירנו

חיים ולרשטיין ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) בשעה 10.00 לפנה"צ בבית הקברות בקרית שאול.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שבעה לפטירת אחותי, אמנו ובתנו

ויקטוריה עמבר ז"ל

בדמי ימיה

נפגשים לאזכרה בבית העלמין בחולון ביום ראשון כ"ו אלול תשל"ג (23.9.73) ב־9.00 בבקר.

המשפחה

מעריב
העורך: אריה דיסנצ'יק
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב" רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 221154.
הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 664468; 669020.
הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

אופל קומדור 73
18.000 ק"מ
+ מזגן אויר
בהזדמנות נדירה!
טל. 253339

ה. יוסמו...
מול חזית־הו...

מעריב של שבת

ה. יוסטוס

מול חזית־ההפשרה

נאומו השבוע במושב המיוחד של הכנסה — בתבעו כי ממשלת־ישראל תבריז על תמיכתה ב„תיקון ג'קסון" — הזכיר ח"כ מנחם בגין את שנות־השלושים, כדי להזהיר מפני סכנת העיון של „אי־התערבות בענייניהן הפנימיים" של מדינות אחרות, שהדריך את העולם הנאור, והביא בעקבותיו את השואה.

על כך בוודאי איש באתנו לא יחלוק. בוודאי אין יהודי, אשר שכח מלבו לקח התעלמותו של העולם מהנעשה בגרמניה בשנים ההן ושאינו מקונן עליה עד עצם היום הזה.

ואמנם מאז נפתח המאבק נגד דיכויים של היהודים בברית המועצות ולמען פתיחת שעריה לפניהם, ברור היה כי זאת המשימה המרכזית: לא להניח לעולם לראות את ההתעללות ביהודים שם כ„עניין פנימי"; להחדיר בתודעתו את ההכרה, כי אין כאן בעיה הנוגעת ליהודים בלבד. ומשימה זו נעשתה דחופה וחריפה יותר ככל שהלכו ונעמדו צעדי ההפשרה בין המזרח והמערב, וביחוד בין ואשינגטון למוסקווה, ועמם החשש כי בתוך החשבון הגדול ובעיון הגלובאלי יצוף ויוטל ה„עיוף" הנוה והמסוכן הזה כלפי בריה"מ.

ועם כל מה שהושג — החשש זה לא חלף, הוא קיים ועומד.

אבל כאשר מעלה מר בגין את התקבלה לשנות־השלושים ומפנה את אזהרתו מפני סכנת הנייטראליות כלפי ישראל — יש בכך משום התעלמות מתמונת המציאות; כשם שמשמעה הוא לראות את בעיית המאבק כמוקדה עתה בשאלת [illegible] של ממשלת ישראל על תמיכתה בהצעת התיקון של סינאטור הנרי ג'קסון.

עם כל הבקורת, שאפשר למתוח על הממשלה — עם כל המשגים והמחדלים שניתן להצביע עליהם — קשה לטעון שכל חלקה בהתעוררות, שחלה בשני בתי הקונגרס של אמריקה (ולא רק בהם), וברוב העצום שהתייצב לימין הצעת התיקון של סינאטור ג'קסון, מתבטא רק בעמדה ה„נייטראלית" שנקטה.

עם כל הבקורת, שאפשר למתוח עליה בתחום של מערכת המאבק למען יהודי ברית המועצות, קשה לטעון כי כל חלקה בעובדת [illegible] של העליה, או בביטולה [illegible] של בירת הכופר, מתבטא אף הוא אך ורק בעמדתה ה„נייטראלית".

וגם אם יש מקום להקשות על מהלכים, שנעשו בשלבים שונים של המאבק סביב „תיקון ג'קסון", וגם אם נתעלם מעיונים אחרים, הרי השאלה הקובעת היא, כלום בשלב זה ובנסיבות כמות שהן היתה הצהרת התמיכה, שאותה תובע מר בגין, מועילה לסינאטור ג'קסון ולתומכיו, או — להיפך — מכבידה על עמידתם.

ומובן אין צורך להוסיף, שגם בלא הצהרה כזאת קשה להעלות בדעת, שקיים בלב מי בארה"ב — ולא רק בארה"ב — ספק, היכן עומדת ישראל.

●

ספק הוא, אם אי־פעם הוצבה בעיה של מצוקה יהודית בזירה הבינלאומית, כפי שהוצגה בעיית יהודי רוסיה. ואולי ההישג הגדול הוא בכך, שהיא ניצבה לא „רק" כבעיה יהודית, אלא כחלק בלתי־נפרד של בעיה כוללת — כאחת מאבני־הבוחן המרכזיות לגבי כוונותיה של ברית המועצות בזירת הפשרה.

בוודאי לא מקרה הוא שכך נתקבלה — הליברליזאציה בברית המועצות ופתיחת אשנבים וקריעת חלונות במסך הסובייטי לחילופי דעות ומגע חפשי הם התמורה היסודית, שמצפה לה המערב ממוסקווה לורם הסיוע, הידע וההשקעות שיסופק לה, על כל המשתמע מכך גם לגבי מצבה הפנימי וגם לגבי [illegible] במבחן בשאלה היהודית, הביאה עמה את [illegible] ומילוי שאיפותיה המדיניות.

והחריפות, שבה הוצבה ברית המועצות במבחן בשאלה היהודית, הביאה עמה את התמיכה הנרחבת כל כך לתיקון ג'קסון — כאן היה מבחן לאלתר, שממנו אפשר ללמוד על העתיד — הולידה את התגובה הסובייטית: את חזיון האוניברסיאדה, את משפט הראווה של יקיר, ואת מסע הדיכוי נגד סאחארוב וסולז'ניצין, בלווית עצומות תמיכה של אנשי־רוח בעלי־שם בנוסח ימי סטאלין: תגובה אשר לא יכלה אלא להעמיק את הספקות בארצות הברית אצל הרוחים הפשרה חד־סטרית, שפירושה גם ויתור על עקרונות־יסוד אשר אמריקנים רבים רואים אותם, ב„המימונם", כמקודשים.

ואמנם הביאה עמה תגובה סובייטית זו גל של מאמרי מחאה, אשר עלו בחריפותם על כל מה שנכתב עד כה. אנשי־מדע אמריקנים הודיעו שאם לא ייפסקו הרדיפות, הם יסרבו לשתף פעולה ולתת את ידם לכל תכנית של סיוע בתחומי־המדע השונים. ובאה הכרזת התקיפה של נשיא האיגודים המקצועיים ג'ורג' מיני, אשר הנרי קיסינג'ר ניסה בימים אלה לשוא להניאו מעמדתו.

התפתחות זו ממילא החריפה את העימות וממילא הגבירה את לחצו של הממשל ושל חוגים גם בתוך בתי הקונגרס — שבראשם ניצב הסינאטור פולברייט — וגם מחוצה להם, לשכול הצעת התיקון של ג'קסון מוצגה כמלא תריפותה הסכנה של אינטרס אמריקני עליון ועדוד של שלום העולם.

ובנקודה זו, שאליה הגיע המאבק בתוך ארה"ב, יש ספק האמנם היה בהצהרה של ממשלת ישראל, שהיא מתייצבת לימין תיקון הסינאטור ג'קסון כדי להקל עליו ועל תומכיו בעמידה בין הלחצים המתגברים האלה.

●

כמובן: לא משתמע מכל הנאמר כאן, כי אכן כל מה שעלינו לעשות עתה הוא לספוח על שכמנו, או לשבת בחיבוק־ידיים ולחזות בזירה כצופים, הרואים את „מלאכתם" נעשית בידי אחרים.

ולא רק משום שהמטרה, שאליה אנו שואפים — ושבתחושה הולכנו להגיע אליה — עודנה רחוקה, ההליכה אליה בוודאי לא תהיה קלה לשמשה, ותתבע מאתנו עמידה במאבק קשה, מתמיד וממושך.

אף אם בשלב זה אין הנסיבות והאינטרס מחייבים, או מצדיקים, הזדהות פורמאלית ופומבית עם „תיקון ג'קסון" — קולנו חייב להישמע.

ואמנם קשה להבין, מדוע דווקא ישראל לא השמיעה את דעתה־מחאתה על מסע־הדיכוי נגד סאחארוב וסולז'ניצין — והדבר תמוה לגופו של העניין, והוא חשוב בוודאי גם ליהודי ברית־המועצות — והוא חשוב משום המחאה העצומה שקמה על כך בארה"ב ושמיקדה בנקודה זו את מלוא תשומת־הלב. ומבחינה זו בלבד טוב שנערך המושב המיוחד בכנסת — גם אם אפשר היה לצפות להופעה מאוזנת יותר מצד האופוזיציה ולהופעה תקיפה יותר מצד הממשלה.

ובתוך העימות המתגבש והולך עתה בואשינגטון עולים סימנים מדאיגים, שעם כל התקווה, כי הרוב בבתי־הקונגרס ידע לעמוד על העיקר גם אם יראו עצמם נאלצים להגיע לפשרה, אסור לנו להתעלם מהם.

וסימן מעורר דאגה הוא כאשר ד"ר הנרי קיסינג'ר, בהעידו בימים אלה לפני ועדת־הסינאט, העיר — אגב הבעת צער רב ואכזבה קשה מול הידיעות האחרונות על מעשי־הדיכוי בבריה"מ — שעם זאת „מתעוררת, עלינו לשאול את עצמנו, האם מטרתה העיקרית של מדיניות־החוץ האמריקנית צריכה להיות טראנספורמאציה של המבנה החברתי הפנימי של המדינות, שאתן אנו עוסקים, או שעיקר פעילותה של מדיניות־החוץ שלנו צריכה להיות מכוונת להשפיע על מדיניות־החוץ של אותן החברות".

ובוודאי לא מקרי הוא „השינוי הדקיק", שניתן לאבחן במאמרים ראשיים בימים האחרונים. אכן מוסיפים להדגיש את החשיבות שבהתבעה כלפי בריה"מ בדבר כיבוד זכויות־האדם. אמנם מובעת תמיכה בעמדת הרוב בבית־הנבחרים ובסינאט, אבל גם מדגישים את חובתה של ברית־המועצות להבין את משמעות־דאגתה של דעת־הקהל מול מעשי הדיכוי, אבל — כפי שכתב שלשום „ניו יורק טיימס": אין לצפות ליותר מדי מהסכם־סחר כגורם לקידום השלום. אך אין תקוה שכדי־בית של הפשרה פוליטית תצלח ללא חלק כלכלי מלוים; ומסיבה זו בלבד רצוי שהקונגרס יאשר את העמקת המעמד של „המדינה המועדפת ביותר" לברית־המועצות... ועוד: „אכן, צודק הסינאט, כי התקדמות לקראת הפשרה אינה צריכה לכרוך בתוכה הקרבת זכותה של ארה"ב להשמיע את קולה למען חופש האדם, וכי הנשיא צריך למסור הכרזה ברורה על כך, אבל באותה מידה — כותב „ניו יורק טיימס" — צריך הסינאט לאשר את חוק מעמד המדינה המועדפת ביותר „בלא להתנות עוד תנאים ובלא כל תיקונים משבשים".

סנונית של „מכבש־קיסינג'ר"?

●

המערכה למען יהודי ברית המועצות היא מערכה קשה ומורכבת. היא תובעת בעת ובעונה אחת גם עמידה תקיפה, גם ראיית הקו שאין לעברו, גם מתקפה נוהבת, גם בניה זהירה. היא מורכבת גם בהזדהות הדין של דירתנו המדינית הכללית, וגם משום כאבקב ההיראי של היהודים בתוך ברית המועצות על כל המשתמע והנתבע בכך.

אין לה דרך פשוטה ופשטנית, ומורכבתה תובעת לא רק מאמץ מיוחד במאבק כלפי חוץ, אלא גם גישה שונה אליה בפנים.

ומאז החלה המערכה, מתלוות אליה בכביל מערכה אחרת, זו שבתוכנו, המקלקלה את הצורה והמונעת את הגישה האחת שהיא תובעת: גישה הנובעת מחוץ למאבקים הפנימיים, המשוחררת מחשבונות של מפלגות ובחירות. והשאלה היא לא רק של ההתחרות על איצלת „הדואג העליון" לעולים מבריה־המועצות, על מונופול הדאגה והמסירות. אין לספר את הנזק, שמביאה התחרות זו לדרך הקלטתם של העולים בארץ. אבל גם אם די בכך בלבד, אין זו ההתלכה הפוגעת היחידה.

היא יוצרת אווירה, ההופכת לעתים גם את המאבק הגדול ההיסטורי לכלי־משחק: היא יוצרת אווירה ומציאות שבה „הצעקה הגדולה" ו„הנאום הגדול" הם קני־המידה הקובעים; אווירה שבה אף לא כל הדוברים בשמם של העולים מבריה"מ הם דווקא אלה, שיש להם מה לומר ושדעתם חשובה.

ואמנם המערכה ודרכי־המאבק האפשריות, הפתוחות לפנינו, והיכולת ללכת בהן ולנצלן, דורשות מאבק שקול ומלוכד על התשמה מחשבונות צדדיים, מהשיגרה האפורה.

ספק אם זהו „קרבן" שבוצע לנו לא להקריבו על מזבח זה.

אכן, אין לנו ממשלה של ליכוד לאומי.

אבל מה מפריד, מה יכול להפריד בין מפלגה למפלגה מול המשימה, אשר המילה עלינו שעת־חירום גדולה והיסטורית זו?

אצלנו...

● מאת **שלום רוזנפלד**

הנושא העיקרי שעניין את הציבור השבוע, בעיצומה של הצעדה, היה: האם בראהרון הולך או לא.

♥

„לעולם לא אחזור עוד לבית הזה", אמר המזכ"ל, כאשר פיטר־עצמו־מדעת מן הקומה החמישית של הועד הפועל.

בחוגי המערך כבר הועלתה הצעת־פשרה: להקים בנין חדש.

♥

„עוד נשתה יחד לחיים", — כך אמרה, לפי דיווחי העתונים, ראש־הממשלה בשיחתה הטלפונית עם בר־אהרון.

שמפניה, כמובן.

♥

מוטי הוד לא מבין בתעשיה אווירית? תראו לי עוד אדם שעשה כה רבות לקידומה של התעשיה האווירית הסובייטית.

♥

עסקנים מסויימים פיתחו טכניקה מיוחדת במינה של לחץ על מפלגותיהם: הם חוזרים בהם עוד לפני שהם מתפטרים.

שלושת הבנקים הגדולים הכניסו לשימוש המחאות מאגנטיות — כדי להגביר את כוח המשיכה של לקוחותיהם.

♥

רומניה היא עתה המדינה הקומוניסטית היחידה, שלא ניתקה את יחסיה עם ישראל. ללמדך, מה רבה אהבתה לברית־המועצות...

♥

מפנקס ההגדרות

פרס — כבוד שמעניקים לסופר כשאינו זקוק לו, או כשאינו יכול עוד להעזר בו.

♥

„הכנסה ממוצעת לגולגולת" — זהו נושא, שבו מתעניינים הכלכלן והסוציולוג, אבל גם... תליין.

♥

גם האופליות שאלו את עצמן לא פעם „להיות או לא להיות". אלא שלא נמצא להן שקספיר שינציח את שאלתן.

♥

„האיש הקטן" הוא מוצר דמיונם של מוכי־שגעון־גדלות.

אחרית „מאת הימים"

● **יובל אליצור**

מי שהאמין, כי בתום תקופת ה„ייצוב" בת 100 יום תסלק הממשלה את כל המחסומים [illegible] למחירים לתפוח באין מפריע, ולהרקיע שחקים בתקופה החגים והבחירות, הזה אך המים. אך מי שסבור שאפשר יהיה להתמיד במדיניות זו של פיקוח ולקיים בארץ רמת מחירים התלושה מן המציאות, אינו אלא פתי.

בחודש יוני, כשהוחלט על ההקפאה — שמטפמי „קוסמטיקה" כינה „ייצוב" — הבטיחו לנו שמדובר בצעד זמני ביותר. שר האוצר פנחס ספיר, הדגיש, כי בניגוד למדינות אחרות שהחליטו על הקפאה לתקופה כמו שנה יותר, דרכו הוא להתהפך בפרק זמן שבו ניתן לעצור ככל האפשר את הגורמים המשתנים. שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב הסביר את רעיון [illegible] של המיבצע בסימפוזיון של „מעריב", שבו התקיפוהו הפרופסורים לכלכלה.

בהשוואה את המשק לסיר רותח אמר בר־לב, כי פיקוח חלקי על המחירים — הפיקוח שהיה קיים עד שהוחלט על ה„ייצוב" — דומה למכסה, המכסה רק חלק מן הסיר ומונע עלית האדים בחלק זה, אך בחלקים אחרים של הסיר ההיה היהיה עזה יותר. „עכשיו, זה לחבש שניות, שמים את המכסה על הסיר כולו, ומנסים להקטין קצת את האש, אבל ברור לנו שאם נשאיר את המכסה זמן ביותר, יתפרצו האדים".

ההגבלה היתרה של תקופת הפיקוח הכולל, הסביר עוד בר־לב, היא המונעת פיצוצים ו„התחכבויות" שהם אופייניים לכל התערבות בכשלונית במערכת המחירים. כשההקפאה היא לשלושה חודשים בלבד, לא כדאי לייצרן להוציא לשוק מוצר „חדש" יקר יותר (ארוז בנייר אחר במקום נייר חכול, למשל) ולעקוף בכך את צווי־ההקפאה. כשמדובר בתקופה של שלושה חודשים (ועוד 10 ימים), לא כדאי לבטל חוזי יצוא ולהפנות את הייצור לשוק המקומי.

★

השבוע התברר, שאין לממשלה כוונה לבטל את הייצוב כתום תקופת ההקפאה ב־1 באוקטובר ולחזור לשיטה הקודמת, שבה מסתפקים בפיקוח על מחיריהם של 136 מוצרים. השינוי היחיד, שיחול ב־1 באוקטובר לעומת 100 הימים שקדמו לו, הוא שבמקום תהיה הוועדה, המאשרת העלאות־מחירים, נדיבה יותר בהחלטותיה. אם בתקופת ה„ייצוב" אישרו העלאות מחירים רק כאשר התייקר חומר־הגלם המיובא מחו"ל, וגם אז נדרש הייצרן לספוג 2 אחוזים, הרי יש להניח כי אחרי 1 באוקטובר יישבכו גם עצבות אחרות של היצרנים.

אחד הפקידים, העוסקים בנושא, הסביר שינוי זה באמרו: „בתקופת־ההקפאה החבורה היתרנו סדק, שההתייקרויות יכלו לבעבע דרכו. עתה הרחבנו סדק זה עד לממדים של פירצה".

זו איפוא התחזית לחודשים הקרובים: „הפשרה" מדרגה שמשמעותה יותר ביורוקראטיה, בלווה ביותר התייקרויות. מה היה איפוא על אזהרתו של בר־לב, שאם משאירים את המכסה על כל הסיר, יתפרצו האדים? האומנם לא התכוונו כלל השרים לבטל את הייצוב כעבור 100 ימים? ואולי לא הגיעה התוכנית את מטרתה, והם נכנסים עתה להציל את אשר ניתן להציל בהארכת תקופת־ההקפאה?

קרוב לוודאי שהצירופים הם כעורבים. איש מבין השרים, שהחליטו על ההקפאה לא התכוון ברצינות שהמחסומים יוסרו בבת אחת, ארבעה שבועות לפני הבחירות; וכנגד זה מתקבל הרושם ש„מיבצע מאת הימים" שמסתיים היה כעין חלום [illegible] שלא נתממש. אמנם מפלה [illegible] לא היתה כאן, ויוזמי ה„ייצוב" אף יכולים לרשום לזכותם הצלחות מסוימות, שהחשובה בהן היא בלא ספק החלטתה של ההסתדרות שלא לדרוש, בשל ההקפאה, דיון חוזר בהסכמי־עבודה שכבר נחתמו. דרישה כעין זו הועלתה, כזכור, בשל השתוללות־המחירים בראשית [illegible].

עדיין מוקדם לסכם, כיצד השפיע „מיבצע מאת הימים" על ריסון ההתייקרויות בפועל, שכן התקופה עדיין לא נסתיימה. אך ברור, שגם אם היתה האטה בשיעור בעליית המדד לעומת החודשים הראשונים של השנה, אין להסיק שזו תוצאה של מדיניות הממשלה. להיפך, המחירים הגבוהים של הירקות והפירות בחודש אוגוסט הוסיפו לעליית המדד גם בחודש זה, בעוד שבשבע מתוך עשר השנים האחרונות גרמו מחירים זולים של התוצרת החקלאית ירידת המדד בחודש אוגוסט, בלא צווי־הקפאה.

אף אפשר לומר, כי העובדה שמחירי התוצרת החקלאית, לא נכללו במסגרת ההקפאה, והקושי הברור בפיקוח על המחירים בתחום הבניה, גרמו עיוות נוסף במערכת־המחירים. ולא עוד אלא שיש סבורים כי [illegible] לשלם מחירים גבוהים יותר בעד פירות וירקות בחודש אוגוסט השנה, כיוון שמחיריהם של מוצרים אחרים בסל־הקניות שלה נשארו יציבים.

★

מה איפוא הגורם המשבצם יותר מכל את השפעתה [illegible] של ההקפאה [illegible]? לא רק [illegible] של ההקפאה, שהורידה מראש ענפים שלמים מחובת ההקפאה, ואף לא רק [illegible] בביצוע. [illegible] ליצרנים רבים לגבות את „שלהם" גם בחודשים האחרונים. הגורם הוא הרקע הבינלאומי, שעל פניו ניסתה הממשלה להלחם באינפלציה „שלנו" [illegible]. לא היה מדובר [illegible] זמני בין הצע לביקוש, שאפשר [illegible] המחירים הקפאה בתקופה, שבה מפעילים אמצעים חריפים יותר, כי אז אפשר היה לצפות לגדולות כתוצאה ממדיניות הממשלה. לא כן, כאשר ההקפאה [illegible] בלבד — [illegible] — וכאשר [illegible] בלא בבהלה פריה, אלא [illegible] של אינפלציה.

אמנם אצלנו עלו המחירים ב־8 החודשים הראשונים של השנה בקצב מבוהל, [illegible] על בסיס שנתי; אך גם במדינות תעשייתיות „יציבות" יותר קודמה השנה [illegible] האינפלציה. השבועון הצרפתי „לאקספאנסיון" ערך בגליונו האחרון חישוב של עליית המחירים [illegible] על בסיס שנתי, על יסוד הנתונים של ההתייקרויות בשלושה החודשים האחרונים. מחישובים אלה מתברר, כי באנגליה קצב האינפלציה [illegible] הוא 15.5 אחוז, באיטליה 12 אחוז, בבריטניה 10 אחוזים, בצרפת 10 אחוזים, ובארצות הברית כ־8 אחוזים.

על רקע קצב גועש זה — היש בכלל טעם [illegible] ולהקפיא את המחירים בישראל לתקופה קצרה? האין הדבר דומה [illegible] של חולה אנוש, כדי שיראו אדומות כלחייו של אדם בריא? אין ספק, שהקפאת מחירים, כפי שניסתה הממשלה להנהיג ב־23 ביוני השנה, היא לא רק בלתי־יעילה, אלא שהיא מזיקה לכלכלה.

אין להתעלם, למשל, מן העיוות הנגרם במערכת המחירים בארץ כתוצאה מן ההקפאה כיום. אפילו [illegible] משרד האוצר [illegible], כי שבירת מחירי המצרכים החיוניים ברמתם כיום תחייב הגדלת תקציב־הסובסידיות בשנה התקציב הבאה [illegible] מיליארד ל"י; אפילו יתברר, כי ירידת מחירי החיטה [illegible] מן השיאים, שאליהם הגיעו בחודשים האחרונים, יחייב תקציב־סובסידיות של 1.5 מיליארד ל"י „בלבד" — כלום הוצאה כגון זו היא כדאית?

משמעותו של תקציב סובסידיות כזה היא [illegible]; שכן בשר, הנקנה במחיר 1700 דולר לטונה, הוא לצרכן הישראלי לעתים קרובות זול יותר מירקות ופירות שגדלו בארץ. משמעותו של תקציב סובסידיה כזה היא, [illegible] על הכל, כדי להיטיב עם בעלי היכולת; שכן צריכת בשר, חלב, ביצים וגבינות איננה מתחלקת באופן שוה בין כל חלקי האוכלוסיה. ועוד, כיוון שהמסים, שאנו משלמים כיום, אינם מספיקים כדי לתשלום סובסידיות עצומות כאלה, [illegible] של המשך ההקפאה של מחירי המצרכים החיוניים הוא, שנקדם או נאחר [illegible] מסים בשיעורים גבוהים עוד יותר.

והוא הדין בחומרי־גלם לתעשיה. אף אם לא [illegible] עוד שיאים, ובחודשים הקרובים נהיה עדים לירידה [illegible] של מחירי הקקאו, העץ והחומרים הפלסטיים, קשה מאוד להאמין שמחירים אלה יירדו [illegible] כלפני שנה [illegible] הדולאר, הביאו [illegible] את התקופה של הנפט הזול. [illegible]

★

מדיניות כלכלית, ש„הצליחה" לחייב את התעשיה הישראלית „לספוג" לא רק את תוספת השכר לעובדים, אלא גם את התייקרות חומרי הגלם [illegible], דומה ל„הצלחתו" של אותו עצלן שניסה להרגיל את סוסו שלא להזדקק למספוא. אל לבו להתפלא אם תוצאותיה של „הצלחה" כזאת [illegible], שאין לה שום סיכוי להתחרות בשוק הבינלאומי. [illegible] להבטיח לא רק שכר נאות לעובדים, אלא גם רווח הוגן למפעלים. [illegible]

עליה מדורגת של המחירים בחודשים הקרובים — [illegible] — היא איפוא [illegible]. [illegible] עם המבואות של סוף שנת 1973 ולהפסיק את המשחק של [illegible] — במשחק של הקפאה שלא היתה.

אך הפשרה מדורגת של הפיקוח על המחירים אין פירושה ביטול כולל של הפיקוח. [illegible]

ואפילו [illegible] את המדיניות [illegible] לבטל ככל האפשר את [illegible] היצרן, ולהנהיג מערכת פיקוח על המחירים [illegible] במפעלים הגדולים, ולאו דווקא [illegible].

שיעור מפרופסור סאחארוב

משה פ[illegible]

ד"ר הלל בן [illegible] ליכטנשטיין

הרב זאב ד[illegible]

רס"ן אפי מגן

חיים ולדרשטיין

ויקטוריה ע[illegible]

هكذا من الأصل

רגע של אמת

"מחרי", הכריז בימים אלה שר החוץ ב־ אוני כי שהכריז, „כי דווקא ד.ד.ר. (גרמניה המזרחית) המכפרת הצגה אפילו כ־ אחריות כוסרית לפשעי הנאצים, נת־ קבלה באין כבלים למשפחת־העמים..."

תבהני. מעולם לא היו הדברים הרים פחות, כוזרים פחות. האמת העירומה היא, לרבבה הצער, גם חסרת־בושה.

אגדה אחת, המובאה בספורי גרים כמעשה ביהודי ובכומר־קסמים ידועה בפולקלור שהי הגרמניות בבדה שונה. לא הייתי אומר, כי יש בה אהבה לצדק, אך אהבה — יש בה, בקירה, הרבה.

על קפה הפוך

מעשה בצעיר לא יהודי, מורה לבבות בנגינה, ש־ אין כל אדם יכול לעמוד בקסמי כנורו. רואה יהודי מהלך בדרך ואינו זז כבנו עד שיוצא לפניו במחול. אחת רוח־הזוית. רוקד ר־ מפרכס, רוצה וכורעת. „איני כניחך, יהודון, עד שלא תמרה צצבך בכסף בלא!" ריצה לו היהודי את כעותיו, אך ביקש להובצו לדין.

צדק הוא צדק, אפילו בספורי גרים והצעיר, שנבצא חייב, נדון להתלות. ככשו הכל פגיהם ונצטערו עליו הרבה. עד שלא נתלה חזר ופנה בנגינה, שאין צריך לאמר כי הקסימה עתה גם את הדיינים. העבירו מעליו איפוא את רוע־הגזירה ותלו את היהודי התחיי...

אחד הצוויגים, שוב איני זוכר אם סטפאן, כבא או אפילו ארנולד, הזכיר את קברו בהתכנו, על הכרמל, בבקום יפה יותר תחת השמים, הוזה אוכר בריזן המזרחית, הרבה להתוך בחורה זו. על שני דברים לא תבה בהקירד כלל: רגיכותו של היהודי, בן גזעם של חמץ וכנוזין, לנגינת כנור והעבודה שבעצם אין שונאי ישראל צריכים להע־ מדה פנים. אלו נתלה בעל הכנור על עץ, היה זה אולי ספור שתחילתו מוהר, אך סופו צער, עכשיו, שהלו את היהודי, אין הצדק שבגזר הדין שלם אולי כל־כך, אך השמחה שבוזה אבה.

אם אין היהודי נענש בשבע על חטא שהיא, בוטב שייענש לפחות על חטא שלא הוא!

בכל דיוני אומות־העולם לא כצינו הכנה רגע בודד של צדק ליהודים. בכך היה כל רגע, רגע של אבת!

לגיון הכבוד

מסדר־הרחצה קרוי בפי האנגלים אורדר־ אוף־דה־באס. טעמו ודאי עמם. זכר ליכים טובים, ימים יפים. יכים סרק אביר, כוצר לגדולות, טבל בהם טבילה שלכה, אף הוא רק פעם אחת, יחידה, בחייו. ליל שכו־ ריו הראשון כאביר.

על כסדר הבירית חלוקות בימינו הדעות. יש אומרים כי בא לעולם בשעה שאדוארד, הכרונה אבינו, נפגש בשנץ שהדק את פוזמקו כסיכן של „אסרו קרבי", אחרים אומרים שלא כך היה מעשה, אלא כך:

יום אחד הרים, או נטל ממי שהרים, בירית שהוליקה מבריכי רוזנת שטופה במחול ונפלה על הרצפה. אין הדבר נאה אולי להיזכות, קרא ואמר, אך באה לאצילים כלומדי־נימוס. מכאן ולהבא חקק על אלף־ הבנג של מסדרו: „הוני־סואה־קי־מאל אי־ פאנס", יבוש כל החושב על כך רעות...

בצאתי אתמול כביתי עברתי על פני גן־ העיר וראיתי יהודי זקן, פנסיונר, עושה דרכו מן הספסל שעליו ישב למקום שה־ האשפה שבפנה. סבור הייתי שנשען על מקלו, כדרך סבי, ודאולי אתגיא. קרבתי ומצאתי שלא סתם מקל בידו, אלא מקל ר־ בראשו וז. עד שפסע, לפי דרכו, מספסל לספסל, נעץ את חודו בפסת־נייר, קרעי־ קרטון, חפיסת סיגריות והסילם לפח.

עובר בטל, או אורח למופת? יבוש, הר־ הרתי בלבד, כל החושב עליו רעות!

הבוקר מוצא אני בעתון כי ידידי, עזריה אלון, הריץ מברק למפקד הצעירה. מסתבר שארץ־ישראל־הצעירות הקימה לעצמה אגוד־ מה כאששות מאה שערים!

מידת דרך ארץ אין כאן ומצוות, ה־ באה בעבירה, אינה מצווה כלל, אך אומר אני עבירה ומתכוון לזו שממקום למקום. שום העבר, פור שיורי־מזון, קרעי עתון, זנבות סיגריה ועבור. על כגון זה נאמר אולי כי עבירות שבין אדם למקום — אין אפילו יום הכפורים, המדסק עתה על דלתותינו, מכפר!

בצערי הרב, שלא לאמר סכלותי, או תמימותי, צף הרהור במוחי: מסדר כבוד!

במקום חרב מעוטרת, או בירית מצויצה, מכבדים אנו את בחירי אורחינו, בולאות כל ציר, בכין שפוד ארוך, כיוצא במקל־ הכתו של סבא. יוצא אדם ממכוניתו, משקיף על פני הנוף — ושפודו בידו. רוצה, נשען עליו. רוצה, מלקט בו העפר ומכניס לפח שבתוך מכוניתו.

מה שם נקרא למסדר־בכירים זה? לגיון הכיבוד! וחקוק על שפודו: „מקומו של אדם — כבודו!"

שנה טובה

ד"ר ראובן הכט, האביר בן דבות הדגן, הוא אדם כשונה, אך משוגה מאד במשונותו. אלו נפלה, יום אחד, אהבת ארץ־ ישראל שבלבו על אבני המרצפת ונשתברה לאלף שברים — ארץ־ישראל־היפה, ארץ־ ישראל־הנקיה, ארץ־ישראל־השלמה, ארץ־ ישראל־ההכטוית — היה כל אחד מהם מספיק לעשרה דוקטורים אוהבי־ישראל!

על שעור קומתו בווי־מעשה הרבו לדבר אצלנו. לא פחות מכן ספרו בשבח מדוהיו כגראנד־סניור. ידידיו, שאינם בקיאים ב־ איכטיולוגיה ואינם מבינים הרבה בדגנים, אך רגילים בהכטיולוגיה ומבינים מעט בהכט, יכולים להוסיף אליו קו אחד או שנים ל־ דמותו כמאהב, מחזר רומנטי, מעריץ של ארץ־ישראל.

לבד ממעשיו בסתר, כמצאנס, או מעשים שהדבור מותר בהם, כגון בתי ממגורות משג־ שגים, מופת לצורך מדינה, אין לך שנה שאינו מרבה בבצותיה. מביא לה כביכול פרחים, בשמים, שוקולד. על פי דרכו, כמובן. בצורת „אלטניילנד", שהוא מוציא לאור ב„שקמונה". אלבומים מפוארים על סיני. הגדה של פסח, מעוטרת בידי בובה ואם מעט, שניה לקוראי אנגלית ולחסידי־אומות־ העולם. כידיו יוצאת ההגדה כסיפור כופלא של רצף היסטורי.

יום אחד שיגר לי עלון, או דף־הסברה, שערך בעצמו, הוציא לאור בעצמו, הפיץ בעצמו. אף תמצי לאמר, לצורך עצמו! כעטפה שלוהה בדואר לאנשי עסקים — נאמר בהולנד, או בשוויצריה — יכולה לשאת לדעתו גם מכתבי עסק, גם דף הסברה על ישראל. אלמלא היה כשרד החוץ עייף כל־כך. אלו היתה לו קצת יותר יזמה וקצת פחות יוהרה, היה מוצא שמלאכתו נעשתה כאן בידי אחרים, על חשבון אחרים. בבאתי, השנה לחוץ לארץ, נטלתי עמי (ביזמת עצמי, כמובן) עשרות דפים אשר כאלה ד' חלקתים בבית בארחי.

השנה כבדנו הדוקטור, איש הנואר־ציתנס בחיי עולם־המעשה, בצלום אבני הכותל ובשיר שכתב, לפני שלושים ושבע שנה, על ירושלים — או אל ירושלים. ב. שלום תרגמו לנו מגרמנית, אך לא בשיר מבקש אני לדון, אלא בסרוגרזור, המגישו לנו — שלא על דרך ה־ יומרה, כדבריו המפורשים במכתבו — במקום ברכת שנה טובה. „בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך..." כל לבבך — עולם המע־ שה. כל נפשך — עסקי־ צבור. כל מאדך — זו שירה שבלב.

חנוך ברטוב

הפרס הקטן

לא מסיבת שאמפניה

הדיבורים הרבים על שאמפאניה, גם בתום נשמעים בניין הקולות בבחירות להסתדרות ובעיקר לאחר־כבן, לא בשבע כום שום דבר הגיגי, לא בכך כלכותי גדול, לא הפקת אנייה, אפילו לא כראה של כד־ כבה והליכודית הרוחצת באבנבם כלא ייד גותים. הדיבורים היו דיבורי־כלחבה, הם הוליזו את כסיבה־זהה המפורסמה של ביסר־ כון.

האמת היא, כמובן, שלא היה יסוד לנכך גדול בקומה המכרישיה של בית ההסתדרות לשמע התוצאות, אבל להכריז עליהן כעל תבוסה, לראות בהן סיבה כמפקה להתפטרותו של בן־אהרן, גם זה נשבע כומם ביותר. מדוע זה רוב של 62 אחוזים כתקבל על הדעת, ואילו רב של 58 הוא אבון?

נכון אמנם, כי הוא־הוא שהכרין עצמו אל העבודה שבה נבצא עומד ביום הבחירות, וכל הסטורות שחתם עליהם בבטחון לא בדוק מנגשים לו לפרעון. בשנה כהגתו כבוכיל, השתדל בן־אהרן להחזיר להסתדרות את כבודה, כשהו מזוהר־הבראשית שלה, לבבא את האדם העובד. הוא הבטיח דיבוקראטיזציה על כוסדות ההסתדרות, שיתוף פועלים בני־ הול „חברת העובדים", הצבקת החינוך ר־ וההשכלה ברוזבה של ההסתדרות ועוד כהנה וכהנה.

במאבקיו הגדולים — הקולניים אולי כדי — הדגיש בן־אהרן עניין זה, שהוא כדבר בשם חברי־ההסתדרות, שהוא נציגם. לא־ אחת נוטה היה לראות עצבו כאילו יש לו יתרון עקרוני על חבריו בצמרת הבערך (בהסתדרות, בממשלה, בשטחות אחרים) בכך שהוא נבחר בבי־ברים עייי הפועל. זהוי, כמובן, טעות גבורה. על מרבבותיהו של בן־ אהרן החליטו כמה בחבריו באותה צמרת. בזה אין כל חידוש, לא במפלגתו ולא במפ־ לגות אחרות, ויציר הדיון האחרון בהבעה הזרות על דרך בחירת נציגי התנועה לכנסת.

לכן, אין הערה זו מושכבת מתוך ביקורת. אדרבה, בסך־הכל היתה זו החלטה נבונה ב־ יותר. אין כל אפשרות להוכיח, שבן־אהרן עשה שירות כביר — אם כי, הוקיצי, לכוזה קצר ועם אפשרות שהירות זה ייהפך לבוכר־ ראנג — לבערך, לממשלה, וקודם־כל בוזה שבלם את הסכנה המכשית באמר, שוועדי הפעולה והשביתות הפראיות יביאו להבהר־ סות האיגוד המקצועי ועמו כל האיזון העדין של בית־ההסתדרות.

אך לא זה היה התפקיד שהועיד בן־ אהרן לעצמו. הוא חש לא רק שהוא כבכא נאמנה את הפועלים, אלא שהם חפים בכך, הם כאילו כבר בחרו בו, ומכל־מקום, בבוא שעת־הבחן יבחרו בו. מכאן נסיונו לזלזל בעמיתיו, מכאן הלשון הבוטה כלפי כל מי שדעתו שונה. האחרים הם פקידים, מנגנים, „עסכנים", מה לא. בן־אהרן הוא שליח, הוא טריבון.

עמידה כזו יש לה כוח רב, הוא מושכת לא רק את לבם של פועלים, כי אם של אינטליגנציה שאינה יכולה לשאת את הפ־ לותה האפורות של הפסקנה הבצויה ואיש כבן־אהרן נהפך להם לדמות־הוזדות. עמידה כזו יש בה סכנה כפולה: היא מעוררת ציפיות מגוזמות, פוגמת בחוש־המציאות גם של הנב־ חר וגם של בוחריו, עלולה — בנסיבות ידועות — להביא להתמוטטות ההליך הדי־ מוקראטי. עלול גם לקרות מה שקרה הפעם, כה שמוגדר בפי כל יריביו של בן־אהרן וכל כי שחושש מכוחו המתעצם כ„כשלון".

* * *

אף שאין לי כל אפשרות להביא הוכחה אישירה להנחתי, אנסה להצביע על הכגמה המסתמנת זה יותר משמונה־עשרה שנים, ומתוכה יתברר, לדעתי, שאם גם אולי לא היה תפקידו של בן־אהרן גדול כפי ששיערו חסידיו, ודאי שלהאשים אותו בירידה ה־ מערך הוא דבר שאין לו רגליים.

בין מבטיחי השאמפאניה היה גם החיל לוי. כל כמה שלא נחכוב בניתוח תוצאות הבחירות, נראה שהקולות שאיבד המערך הלכו לכל כיוון אפשרי, רק לא לגחל. קשה לי להבין את הנחמה שמצאה ראש הממשלה בעובדה, שקולות הלכו לרשימות עדתיות ולא ל„מוקד" ומדוע ראתה לנכון לעשות בהזדמנות זו „חפיפה" ללובה אליאב. ביבים טרופים אלה, קשה לדעת היכן מסת־ יימת רשימה עדתית וכתחיל השמאל, ובאיזה רגע נהפך שמאל קיצוני לימין נחוש. בשעה זו, מכל מקום, נדדו קולות לא רק לרשימות הקטנות הללו, כי אם למפלגה הגדולה ביותר בהסתדרות, מפלגה הגדלה מבחירות לבחירות, ואף שאין לה לא תואר ולא הדר, מי יודע מתי תתעורר היא ותתחיל לדבר בשם הרוב.

אני מוכיר מפלגה זו בשביל להסביר מדוע השאמפאניה שביקשו, לדברי הלשונות הר־ עות, לפתוח עמיתיו של בן־אהרן, אינה כמולצת, גם לא להם.

אגב נסיון להבין מה אומרים המספרים, עיינתי בכספרי הבחירות להועידת קודמוה של ההסתדרות, החל ב־1955. בניגוד למקובל על כולנו, שבתקבלת תמונה בהירה יותר כאשר בתרגמים נתונים מספריים לאחוזים, הייתי רוצה להביא שני טורים של נתונים כאלפים ביותר — כספר בעלי זכות הבחירה, להבדיל כבספר המצביעים בפועל, והמספר המוחלט של המצביעים בעד המפלגות המ־ הוות היום את המערך (מפא"י, אחה"ע, מפ"ם, רפ"י הקודמת):

השנה	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1955	509	98.5	348.4	68.3
1959	650	169.1	415.5	64
1965	862	194	428.1	49
1965	(יחד עם רפ"י)		508	58.5
1969	978	339	385.6	39.3
1973	1160	368	447.5	38.6

המספרים והאחוזים המובאים בלוח זה כוז־ נים להבליט כמה דברים, שאיננו כבחינים בהם בשעה שאנחנו תמהים על התמורה הגדולה בהסתדרות. מה אנחנו רואים?

א. מספר חברי ההסתדרות גדל בתקופה זו ביותר מכפליים — נוספו כ־650 אלף חברים (אני מתעלם מפטירות וכיו"ב).

ב. מספר המצביעים לכל מפלגות המערך גדל באיטיות, ובבחירות של 1969 ירד, במספרים מוחלטים, אל מתחת לרמה של 1959, אף שנוספו בינתיים 328 אלף חברים חדשים.

ג. גדל ברציפות מחנה האדישים, ש־ שוב אינם מצביעים, והתעודדותם עלולה לה־ פוך את דמות ההסתדרות על פניה.

ד. וזהו השינוי העיקרי שהתחולל בהסתד־ רות — וכנראה, במדינה כולה — בשמונה־ עשרה השנים הנ"ל. ב־1955 גדולה היתה ההכרעה בין המפלגות המהוות היום את המערך, אך משותפת היתה להן התחושה מרכזיותה של ההסתדרות הן ההדה אותה. אותה שנה הצביעו 68.3 אחוזים מכלל בעלי זכות הבחירה (קרוב ל־85 אחוזים מכלל המצביעים!) בעד מה שהיום הוא המערך. לשעור כזה של אמון מצד חברי ההסתדרות זכו אותן מפלגות גם בבחירות של 1959. מאז החלה הירידה התלולה. בלי לטעון, שכאן ממוצים ההסברים, ראוי להזכיר את ה„פרשה", את הקרע שנתלווה להיות לבון, את הקמת המערך עם אחדות־העבודה, את הקמת רפ"י. כל מפלגות המערך, פלוס רפ"י, שוב אינן מגיעות לממוצן הקודם בהסתדרות. גח"ל נהפכת לגורם רציני, ר־ בבחירות של 1969 נוטל המערך נפילה נו־ ספת: אותה שנה גדל מספר המצביעים ל־ מפלגות אחרות, גדל מספר הנמנעים מהליכה לקלפי, קטן שעור התומכים במערך, גם באחוזים, גם במספרים מוחלטים, ואף שיהיה אולי מי שיראה משום אי־הגינות בטיעון זה — יותר מ־60 אחוז מחברי ההסתדרות מצביעים בעד מפלגות אחרות או אינם מש־ תתפים בהצבעה.

זוהי התמורה שחלה בין 1959 לבין 1969.

* * *

בהזדמנויות קודמות ביטאתי הסתייגויות גם מסגנונו האישי של בן־אהרן, גם מן הפער שבין מטרותיו והוצהרות במוכיל לבין מה שהצליח — או ניסה — להגשים הלכה למעשה. סבור הייתי, שאיש משעור־קומתו לא די שיפיח תקוות, ודאי לא די שיסייע לשכבות הפחות מקופחות שבין השכירים, אלא הוא יתחיל לחולל את המפנה הגדול, יתחיל בסגירת הפער בין האידיאלים הרמים לבין המציאות המתנמכת והולכת.

הסתייגויות אלה בעינן עומדות, אך כל מי שיבחן את תוצאות הבחירות לא בעין רעה ימצא שהתדרדרות מהירה זו לא נמשכה באר־ בע השנים האחרונות, אף שמגמתה לא נש־ תנתה. אילו ראינו סימן כלשהו לנטיה לעבר אלטרנטיבה ימנית, כגון זו שמבטאים אנשי התנועה לארץ השלמה שהצטרפו זה עתה לליכוד, יכולים היינו לתלות את הקולר בצווארו של בן־אהרן. אין סימנים כאלה.

כנגד זה, לא קיבל כנראה ציבור גדול של חברי ההסתדרות את האסטרטגיה של בן־ אהרן, את נסיונו הנחוש להעמיד את עצמו לבחירה גם יחד עם חבריו בהנהגת המערך וגם, זה נאמר באלף צורות, לעומתם. הוא הפך הצבעה בעד המערך לשאלה של יוקרה אישית. הוא ציפה לשלל רב, ככל הנראה.

במובן זה היה כשלונו ניכר. הוא נתקבל כנראה כמנהיג מעולה להסתדרות, אך הוסיפו לזהותו — בצדק — עם ההנהגה שמינתה אותו לתפקיד, וסך כל התמורות הממשיות שהנהיג לא היה בו כדי לפרוץ את חומת האדישות. ההדברות עם „המוני החברים" פעל לראשי חבריו העסקנים לא עלתה יפה.

* * *

בשעת כתיבת הדברים האלה חוזרות הד־ שמועות על התפטרותו הצפויה של בן־ אהרן. סביר, שלאחר הפגיעות של הימים האחרונים — מלחמת השאמפאניה — חש בן־אהרן, כי רק אם יזכה לאמון מחודש, יוכל לשוב ולמלא את תפקידו. אם כוונתו להתפטר תתגשם, ודווקא בשעה זו, לא תהיה לאיש במערך עילה למסיבת שאמפאניה. אל תבוסת כל־כך גדולה בישועה מן העובד הדתי. קולות המחאה יילכו שמאלה משם.

אבל לא זה העיקר. בן־אהרן עורר ציפיות להתחדשות, והתפטרותו תתפרש כהודאה, כ־ סוף הדרך הזאת, והתוצאות לריקמה החב־ רתית הפנימית שלנו עלולות להיות קשות.

אלא אם כן עומדים אנחנו שוב באחד מרגעי־הל"קור בתנועת־הפועלים, והאיש ש־ פתח בקריאה ל„עז לתמורה", יפתח עכשיו במהלך הפוך, העלול להזכר בתולדות ההס־ תדרות — בדומה למסיבת התה של בוסטון — כמסיבת השאמפאניה של הקומה השמי־ נית. השכל הישר אומר, שאת ההתפתחות הזאת יש למנוע.

טוב היות האדם לבדו

באחד האמשים האלה, או אולי אפילו כמה ימים לפני כן, אני שוכב על מרבצי ופוקח עין אחת, והנה ניצב למרגלותי גבר נאה ד־ ממושקף, שהיה מוכר לי מאיזה מקום.

— בוקר טוב — אמר האיש — אני האלטרנטיבה שלך.

הוא היה נראה בדיוק כמותי. אולי אני קצת יותר פיקח, אבל חוץ מזה לא היה שום הבדל בינינו. עוררתי את אשתי וסיפרתי לה, שיש לי אל־ טרנטיבה.

— אני יודעת — ענתה האשה ה־ קטנה — הוא כבר הבטיח לי לתקן את הברז במטבח.

היתה בדבריה נימה של נזיפה סמויה, שכן היא היתה מבקשת ממני לתקן את הברז מאז פורים 1970, אבל עוד לא הספקתי. התכוונתי לתקן דווקא עכשיו. היה באמת לא נעים. בו במקום נתתי לאשה את מלתי, שאטפס על הגג ואיישר את האנטנה העומדת ליפול זה שנתיים.

— ניישר את כל התורים — הב־ טחתי לאשה — אין צורך בשום אלטרנטיבה פה. איפה הוא?

— יצא עם הכלבה.

כשחזר, שמתי לב, שמאקס מכש־ כשת לו בזנבה רק שליש פחות מ־ אשר לי. התעצבנתי, לקחתי את ה־ סלמי מעל השולחן וזרקתיו לחיה הבוגדנית. מאקס הריחה את הנקניק האלוהי, עיקמה את אפה ויצאה לגינה ואכלה את הגמל שהאלטרנטיבה העמיד לרשותה. קשרתי את הכלבה לאינדקס וחזרתי למעוני בחימה שפו־ כה:

— די — שרקתי לאשה — או אני או האלטרנטיבה שלי, עליך לבחור!

— מה בוער? — כך האשה — הילדים ממש משתגעים אחריו...

בטח משתגעים, כשהוא נותן להם את הן צדקו להביא הביתה אלפי תמונות של כדורגלנים ידועי־ שם ומגנט. אני מצדי מיד הבטחתי בכתב, שאקנה כמות בלתי־רגילה של סוכריות על מקל. אך חוזר אני על הבטחתי, והנה אני רואה את אלטר מחלק פתקים לגלידה־ואגיל בין צאצאי. בצעקה צרודה נדרתי נדר לקנות להם אקוה־מים. הוא הבטיח בזוקה.

הילדים, כמובן, נמצאים בשמים:

— היהי — משחיץ בני אמיר ב־ כיתה — לאבא שלי יש אלטרנטיבה!

הסקר שערכתי במשפחה הראה תו־ צאות מדאיגות: בהגיבם על שאלתי „את מי אתה מעדיף, את אבא, כ־ מובן, או את האלטרנטיבה שלו?" הכריעו 33% של ילדי לטובתי, 33% אחוז הצביעו בעד אלטר, 33% לא ידעו. לדעת אשתי, בתנו המשותפת זרקה פתק לבן, כדי שלא לקלקל את האידיליה בבית. לגבי דידי נעשה המצב מיום ליום קשה יותר. אלטר נשבע לסייד בנובמבר את כל הקי־ רות מחדש, ולהחליף את הנורה ב־ תקרת הקלוזט. כתשובה קיבלתי על עצמי כהרף־עין לשמן את הצירים בדלתות, ולעשות ספונג'ה במרתף. גם הפסקתי להסתובב בפיג'מה בבית.

בסוף השבוע נשבר לי. הלכתי ל־ רבי:

— רבי — אמרתי לו — אנחנו אותו דבר, אז לשם מה צריך אל־ טרנטיבה?

הרבי ביקש ממני שבוע לבדוק את המקורות, ואחר כך פסק:

— שותהיה.

כולם נגדי. מבחינה פיננסית ממש קטסטרופה הדבר. בקולנוע, למשל, צריך לקנות עוד כסא אחד, ובנוסף לכך, אלטר תמיד קונה בהפסקה פופקורן, ואז גם אני צריך להביא ואפלים. זהו הבטיח חגיגית שאחרי החגים יתחיל לשאת את כל הילדים על גבו, ואילו אני התחייבתי לשאת את אשתי. כך זה נמשך בלי סוף. אינני עומד על רגלי מרוב מתח, תוך כמה שבועות הזדקנתי חודש. עד כמה הייתי מאושר בלי אלטרנטיבה! אמ־ נם גם הוא במצב די גרוע. אתמול רשם על הקיר בגיר אדום, שיתחיל בקרוב לספק חשמל לבית בעזרת אופניים, ואני נשבעתי לאשה שאופסס בגרות נפש בגינה. שנינו עובדים עליה כחמורים, שנינו רזים כמו האצבע שלי, ורק האשה והילדים פורחים ומשמינים מרוב נחת וצפיות. האמת היא, שהכל נהנים מן האלטרנטיבה, אבל איש אינו מתעניין בזה, איך האלטרנטיבה מרגישה?

שלשום הכיתי לאלטר בסיבוב עם המטאטא:

— אחד מאתנו מיותר!

הורדתי את המוט על ראשו ב־ חוזקה, מראה! את השאר אינני זוכר. חזרתי להכרתי במיטתי, וסביב ראשי היו כרוכות מגבות רטובות. אבל לפחות נשארתי לבדי. אשתי טוענת, שאני דווקא האלטרנטיבה. מה זה משנה, העיקר שאפשר שוב להס־ תובב בבית בפיג'מה.

א. קישון

נגנבה
סובארו ספורט
צהובה 73
762—673
המוצא מתבקש להודיע ל־(04) 85231 או (03) 452826
ויבוא על שכרו.

למכירה
משאית מק + מערבל בטון
עבודה קבועה
051-91544, 03-919559

מפעל טקסטיל בפתח־תקוה
המייצר דברים בלעדיים
למכירה
בגלל גיל
200.000 ל"י
טלפון 913376
שעות 17.00—20.00

דרושה השקעה
לפרוייקט רציני
בבאר־שבע
עד —.400.000 ל"י
לפנות ת.ד. 269
באר שבע

מרפאת שיניים
להשכרה
בירושלים
טלפון 02—37308

שוב עולים לביריה

עצרת לציון
תרומתה של ההתיישבות הדתית
בהקמת המדינה
תיערך אי"ה בחול המועד סוכות
ביום שלישי ב' תשרי תשל"ד [10.10.73]
במצודת ביריה בגליל
בהשתתפות:
שרים, חברי כנסת ואישי צבור
בתכנית:
ברכות
תכנית אמנותית
חזיון אור קולי
באומר זמר וצליל
בהשתתפות:
יוסף ידין
להקת המחול של משקי עמק יזרעאל
מקהלה בהשתתפות נאמני חניכי בנ"ע

פרסום והרשמה
בסניפי המפד"ל ברחבי הארץ
ובמטה עצרת ביריה
אבן גבירול 166 ת"א
טל. 03-482369

המפלגה הדתית לאומית - מטה ההסברה בעל־פה

הנהג
עצירת רכבך לחייל.
זכות היא ולא חובה

בִמטבחו של פנחס ספיר

יחולו שינויים מפליגים בהרכב רשימת המועמדים מטעם מפא"י לשעבר לכנסת ● המגמה: לחזק ידי „היונים" ● „אם אבן לא ישתתף במערכת הבחירות, גם אני לא אשתתף", איים ספיר בעקבות הידיעה שגולדה אינה רוצה לכלול את אבן בממשלה הבאה והוא הניע את ראש הממשלה לכתוב מכתב הכחשה ל„ניוזוויק" ● שוב הועלתה ההצעה כי השרים יתפטרו מחברותם בכנסת ● דובר משרד החוץ האמריקני סירב להגיב על שאלה בענין מסמך גלילי, אך חילק באותו מעמד נאום ישן של נציג ארה"ב באו"ם, שבו אמר כי ארה"ב מצטערת על כל צעד חד־צדדי בשטחים הכבושים.

מאת **יוסף חריף**

רושם הוא, כי קל יותר ל־שר האוצר, פנחס ספיר, להתגבר על מבופי תקציב המדינה מאשר לתמרן בעריכת תקציב המקומות לכנסת של חטיבת מפא"י במפלגת העבודה, שהוא שקוד עליו בתפקידו כיו"ר ועדת־המינויים.

זו בלא ספק כלהבה קשה. לא רק מפני שעם, במסגרת, כדובר בדיני־כמויות בסך־הכל — בילארדים לכאן או לכאן ובבחירה הגרוע ביותר אפשר להביא „הקציב נוסף"... — ואילו כאן, בבפלגה, פרידי־נפשות עסקינן.

אכן, בן ההדים והאדים — ואם תרצו גם הצדים — העולים בימים אלה מכבטחו של פנחס ספיר, מתברר, כי רובד נוסף של ההיק־מפא"י לשעבר עומד להיפלט מן המפה הפוליטית. ב־1969, בהתפרסם רשימת המועמדים לכנסת השביעית, חסרו בה „לפתע" שבות. במשך עשרות שנים הורגלנו לראותם בשורה־הראשונה — דוד הכהן, כדרכי נכיר, עקיבא גוברין, ברוך אזניה — ובבת־אחת נעלמו. ב־1973 — ביתר דיוק, בשבוע הבא, עם הגשת רשימת המערך לועדת־הבחירות המרכזית, יגיע תורם של מספר נוסף של ותיקים לבסור. (אין טעם לנקוב עתה בשמות כדי שלא להשבית את התקוה והאשליה של הימים האחרונים של החברות בכנסת.) די אם נציין, כי על פי הכוונה המסתמנת בתהליך הבישול עשויים להיכלל בכנסת של מפא"י לשעבר כארבעים, אחת כיעבדים חדשים (לעומת שליש ב־1969).

● קנה המידה: נאמנות לספיר

מהו קנה־המידה במהפכה הגדולה הבהוה־לה עתה בחטיבת מפא"י לשעבר?

יש אומרים, בעיקר הגיל. והעושים במלאכת השיבוץ מבטיחים לנו, כי תהיה זו „הכנסת הצעירה ביותר". אולי. אבל ספק אם זהו קנה־המידה היחיד. דומה, כי גורם לא פחות חשוב היא הנאמנות למהנהו של ספיר. נכון, שאפשר להצביע על יוצאים־מן־הכלל. כך, למשל, בהיותה כחדש של סנטה יוספטל, שהיא יכולה להחשב במקורבה לדיין יותר מאשר לספיר, אבל אין בפרסים מסויימים שיתהבכו ברשימת המועמדים כדי לסתור את הכלל, שיש הגיון בשיטה, שעל פיה פועל יו"ר ועדת־המינויים. צריך להיות תמים כדי להבין, כי ספיר השקוע ראשו ורובו בעסקי האוצר, ועומד בראש מטה הבחירות של המערך — עבודה המחייבת מאמץ גדול שבעתיים מן הרגיל על רקע הקמת „הליכוד" והפסד אלפי קולות בבחירות להסתדרות — היה מתנדב מתוך כך לעבוד גם בראש ועדת־המינויים, אילולא הכוונה להשפיע, או בעצם להכריע את המהלכים בפרשת־הדרכים שמפלגת העבודה הגיעה אליה עם ירידתו הסופית מן הבמה של דור המיסדים.

לכל הדעות, אין זו שאלה אריתמטית בל־בד, לאמר: למפא"י יש 33 מתוך 56 חברי־כנסת שברשימת המערך (חטיבות אחדות, רפ"י ומפ"ם מרכיבות כל אחת את חלקן בעצמן) הרי שכל העבודה היא להוליך שבעה־שמונה אנשים וזהו זה. יש סימנים לכך, כי התנדבותו של ספיר לטפל בענייני־גזרה סבוכה אלה — מערכת הבחירות והרכבת הרשימה לכנסת — מקורה ברצון לערוך את חילותיו לקראת מספר ההפתעות הצפויות בעתיד: אם בבחירה של צורך לקבל לידיו את ראשות הממשלה; אם לשם בלימה מגמות הנובעות מ„מסמך גלילי", שלכל הדעות אין זה רק מסמך דקלראטיבי; ואם מדיניות על רקע היוזמה האפשרית בעידן קיסינג'ר.

● ספיר נחלץ לעזרת אבן

נסיגתו מאונס של ספיר מפני כבה כדוד־שותיו של משה דיין הגניקה בלא ספק יתרון ברלב לשר־הבטחון, שהוכיח, כפי ש־התבטא פעם ישראל גלילי, כי דבר שנדון בממשלה נחשב למוחלט רק אם גם דיין נתן לו את הסכמתו. אפילו יש מידה מסויימת של הפלגה באמירה המיוחסת לגלילי, הנה הוכח במשא־ומתן שהתנהל עם דיין שהוא נהגה במשל ומתנצה לו כמשפט מיוחד, ואם לא יבלמו עתיד הוא להאפיל על יורשיה בכוח של גולדה מאיר. ואין לך דרך לבלמו, אלא על־ידי יצירת מוקדי־התנגדות בכל אותם מוסדות, שבהם מובאות בעיות מדיניות להכרעה. הכנסת — הוא אחד המוקדים

הללו. הרצון שבעלי השקפה כד־ב־ית דומה לזו של ספיר, יהיו בכנסת ובממשלה הוא אשר מכתיב את הטאקטיקה ואת האסטרטגיה של ספיר.

כשנוכח שר־האוצר לדעת, כי שר־החוץ, אבא אבן, הדיר עצמו מפעילות במערכת ה־בחירות בעקבות הפירסום בעתונות, כי ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, אמרה, כביכול, שאין בכוונתה להכלילו בממשלה החדשה אחרי הבחירות, לא היסס ספיר ללכת מיד אל גולדה ולבקש „הבהרה" בענין זה. ראש הממשלה אמרה, כמובן, כי כל הסיפור הזה, חסר שחר. סוכם, כי גולדה מאיר, לא תסת־פק בהכחשה החד־משמעית, שבאה מפי „חוגי ראש הממשלה", אלא היא עצמה תמצא דרך להכחיש את הדבר. ואמנם השבוע עשתה שני דברים: בתשובה לשאלתו של „מעריב" שמה ללעג את הידיעה והגדירה אותה כ־„שקוצי". נוסף על כך שיגרה מכתב — ב־

כדי למנוע אפילו עלה הרצון שכל השרים דהיום ייכללו את הרשימה לכנסת — שהרי מקובל שאישים חשובים נופלים את הרשימה — להוציא, כמובן, את ראש הממשלה, הי־צבה בראש הרשימה.

האמנם כל השרים?

מסתבר שלא. שר־האוצר וכן שר־החוץ יהיו היוצאים מן הכלל. וכל כך למה? אם אמנם כך יהיה, כי או יכול להיות לכך שי־קול אחד: בחוק יסוד הממשלה נאמר כי „ראש הממשלה יהיה מבין חברי הכנסת; שר אחר יכול שיהיה שלא מבין חברי ה־כנסת..."

אילולא נכלל שר־האוצר, פנחס ספיר, ב־רשימת הכנסת במקום בטוח, כי אז היתה נשללה ממנו האפשרות בתקופת הכהונה ה־באה להיבחר לראש ממשלה אם הנסיבות יחייבו זאת. הוא הדבר לגבי אבא אבן, ש־

שבה ובתשובה — למערכת השבועון האמ־ריקאי „ניוזוויק", אשר חזר על הסיפור ו־קבעה ברורות שהוא „חסר שחר". (היא הוסי־פה, כי אפילו יש לה הבדלי דעות עם מספר שרים בממשלה אין זה אומר כי הדבר מחייב את אי הכללתם בממשלה).

כאשר פנו בענין זה לאבן, היתה תשובתו אחת: אני לא רוצה להתבטא... שהרי אין בכוונתי לסלק את עצמי מן הממשלה. מישהו אחר (ביתר דיוק אחרת) צריך להתבטא!

היה ברור לספיר (מתוך שיחה עם שר־החוץ), כי אבא אבן אינו יכול לעבור על כך לסדר־היום. דיפלומטים כערביים שהזהו על הפירסום ב„ניוזוויק" האמריקני וב„ג'רוז־לם פוסט", שאלו כאן אישים שונים: האם באמת מתכוונת היא (גולדה) להוציא אותו מן הממשלה?!

בהגיע ספיר לשיחה עם ראש הממשלה פגש את השר ישראל גלילי ואת מזכירה ה־כללי של מפלגת העבודה, אהרן ידלין, שהיו שקועים בשיחה על עסקי בחירות. כה אתם מדברים על בחירות — הטיח ספיר כלפיהם — הנה אני שומע שאבן אינו מוכן להשתתף במערכת הבחירות! ואם הוא לא ישתתף — גם אני לא אשתתף!

אם היתה דרושה הוכחה נוספת למידה שבה נכון פנחס ספיר להלחם למען אנשיו, הנה הדוגמה עם השר אבן, המבליטה את התקוממותו של שר־האוצר כאשר נדמה לו, שמישהו מבקש להתנכל לאחד מאנשיו, בחי־נת „אל תגעו במשיחי"...

● השרים ייאלצו להתפטר מהכנסת

ההכרח לפצות את נציגי עדות ונשים הגבירו את בעיותיו של ספיר, בבואו לטפל בהרכב רשימת המועמדים של חטיבת מפא"י. הביקוש עלה בהרבה על יכולת ההיצע. וכך הגיעו למסקנה, כי אין מנוס מהפיכה מקרה לשיטה: בעבר, בשעת־הדחק, הוסכם כי בור־עבר לפי בממשלה יתפטר מחברותו בכנסת על מנת לפנות מקום למען הכללתו של כי־שמוכרחים היו בסיבות שונות להכלילו. הפעם נוטים מראש לקבוע, כי השרים מחטיבת מפא"י (שהרי הבעייה בחטיבות אחרות אינה קיימת כאצל חטיבת מפא"י) לא ייכללו ב־רשימה לכנסת ב„מקומות בטוחים" כבכ־הכנסות שעברו — כשרשימת מפלגת הע־בודה בכל גילגוליה היתה כתפאורה בשמו־תיהם של השרים — ועל־ידי כך אפשר יהיה לדחוס לתוכה את כל אלה ש„מוכרחים" להם מקום בטוח. אגב, אם תצא הכניה זו אל הפועל יהיה צורך להודות בעובדה, כי ספיר השתדל לפתוח לבצע את הניתוח הקשה הזה, במינימום של כאב: אילו היה מבקש ערך כר או שנים לא ייכללו ברשימה ל־כנסת — אפילו תוך הבטחה שייכללו בממ־שלה הבאה — פי אז היו, מן הסתם נעלבים ושואלים: מדוע נפל בדיוק הגורל עלינו?

כועמדוהו לתפקיד ראש הממשלה מובאת בחשבון על־ידי „הגוש" התל־אביבי, במקרה שפנחס ספיר יוסיף, כדבריו, להעדיף „הה־אבדוהי" על פני כהונת ראש הממשלה...

אפשר שהיום בעמדים אלה הנוקשים ב־מעשה־מרכבה, שלא שקלו בכובד ראש את ההצעה, שהעלה לפני ארבע שנים שר־המש־פטים יעקב שמשון שפירא: חבר־כנסת ה־נכנס לממשלה — יוצא אוטומטית מן הכנסת לתקופה, שבה הוא מכהן כשר, ובמקומו נכנס לכנסת אחד מן העומדים בתור. חדל שר לכהן בתפקידו — חוזר הוא לכנסת ומי שמילא את מקומו יוצא ממנה. נוהג כזה קיים בנורווגיה ובהולנד והונהג גם בצרפת עם עלותו של גנרל דה־גול לשלטון. תכלית הצעתו של שפירא היתה לייעל את עבודת הכנסת, שהרי המציאות היא, שהשרים וסג־ניהם אינם נוטלים חלק בעבודת הכנסת: נמצא שהמעמסה נופלת על יחידים. אילו נתקבלה ההצעה היתה סיעת המערך, וכל סיעה אחרת, זוכה במספר חברי־כנסת פעילים כמספר חבר הממשלה (להוציא את ראש הממשלה, שגם לפי הצעתו של שפירא, אינו צריך להתפטר מן הכנסת עם כניסתו ל־תפקידו).

● תגובת ארה"ב למיסמך גלילי

לא ברור מדוע לא נתקבלה הצעה זו. עובדה היא ששר־האוצר הו־ב למצוא דר־כים אחרות כדי להביא כיסוי לגרעון החמור במקומות־בטוחים לכנסת.

אך דאגתו של ספיר אינה נתונה רק לבחי־נה הכמותית, אלא גם לבחינה האיכותית של המועמדים. רוצה לומר, תפיסתם המדי־נית והשתייכותם הפנים־סיעתית. באותו טעם שבשעתו דיין התעניין בשעתו בהרכב רשימת המועמדים של המערך לכנסת — בכנסת היוצאת יש רוב מכריע של „יונים" — מאותו טעם עצמו מעוניין עתה ספיר שבכנסת הבאה לא יקוצצו כנפי ה„יונים". אין הוא מאושר מ„מסמך גלילי". אמנם „ב־הור כדיני כוסבר" בישר השבוע, בשיחות פנימיות, כי וואשינגטון לא הגיבה בשלילה על המסמך, אבל אין זה לגמרי הדיוק. עובדה היא, כי כאשר אחד הכתבים בוואר־שינגטון שאל במסיבת־העתונאים השבועית את דובר משרד־החוץ האמריקאי מה דעת אר־ה"ב על „מסמך גלילי" (הכתב הסתמך ב־שאלתו על כתבה שפורסמה של „ניו־יורק טיימס" בישראל שכיסם את הד"ר לובה אליאב על „מסמך גלילי", שהגדירו כ„תרפה") היתה מוכנה עם הדובר תשובה מקורית מאד: הוא אמר, כי וואשינגטון עודנה מעיינת במסמך הזה ונמנעת מהתבטאות בשאלת הגבולות, אבל בינתיים — — היה מוכן צבו נאום של צ'ארלס יוסט (לשעבר שגריר ארה"ב באו"ם ומי שייחסו לו את רעיון „הפתרון הכפרי") מן ה־1 ביולי 1969, שהעתקים ממנו

חולק הדבר בו במקום לכל דיכפלו. דומה, כי הכנה מדוקדקת כזאת לשאלה צפויה אינה רק סימן ליעילות אמריקאית במסגרת השרו־תים לכלי־התקשורת, אלא גם תגובה כלשהי למסמך הישראלי המתייחס לעתיד השטחים ובאותו נאום אמר צ'ארלס יוסט, בין השאר, כי ממשלת ארה"ב מצטערת על כל צעד חד־צדדי שיש בו כדי להקשות על הסדר וכי חובה היא לשמור על אבנה־ב־נבה בשטחים הכבושים.

מעניין הדבר, כי בשלב מוקדם של הדיונים של שרי „העבודה" על הנושאים שהעלה שר־הבטחון כהצעה למדיניות בשטחים לאר־בע השנים הקרובות, — שבנוסח מתוקן מה־וה את „מסמך גלילי" — נשאלה השאלה: האם נפרסם את כל המסמך? תשובתו של גלילי היתה: לא, עוד נדבר על כך. על כל פנים הובן, כי „מסמך גלילי" בנוסחו המלא ייחשב כמסמך פנימי ואילו כלפי חוץ יפורסם נוסח מקוצר, שלא יהיה בו כדי לגלות את כל תבנית־הפעולה של הממשלה בשטחים. אלא שהמציאות היתה שונה. תוכן הדיונים של שרי „העבודה" דלף בהדרגה אך בהת־מדה, כך שלא היה עוד טעם להסתיר את אותו מוצא שלא דלף ההוצה. חוץ מזה, ייתכן ששר־הבטחון היה מעוניין, כי ההתנחלות לא רק תיעשה בבוא העת, אלא שתכניתה גם תיראה מראש לעין כל. בין כה וכה, גם פנחס ספיר ואבא אבן הוצרכו לקבל את הדין, אם גם לא את דיין, ולומר כלפי חוץ שאין המסמך החדש שונה מן המצב הקיים ומה שהיה הוא שיהיה.

אף על פי כן ייעשה נסיון מצד אבן וספיר למתן את המצע של המערך כלפי חוץ וכלפי פנים (כדי לנסות ולהחזיר את מורדי הקיבוצים לתמיכה במערך). שר־החוץ שקוד עתה על השלמת הפרק המדיני של המצע. אפילו יימצא הנוסח האלגנטי והמתון ביותר, כי יום אחד אחרי הבחירות — ואולי אף לפניהן — שוכחים מה כתוב במצע ומה שקובע הוא מה „ייכתב" ב־מציאות. נראה, איפוא, כי יותר משמד־איגה אותו ברגע זה מערכת הבחירות לכנסת ובכלות הכל מה שהפסיד המערך בבחירות להסתדרות אינו מצטרף אפילו לשני מקומות בכנסת) מדאיגה אותו השאלה מה יהיה טיבו של הממשל הישראלי. ספיר חש, כי הזמן משחק לטובת דיין ומן ההכרח ליצור שיטת־בלמים כזאת, שתדלל את „מסמך ג־לילי", מפני שאם הביצוע ותרגומו של ה־מסמך לשפת המעשה ייעשו בקצב ששר־הבטחון מתכנן — יישארו אבן וספיר עם השקפתם המדינית המוצקה...

● ספיר שוקד על הרכב הסיעה

ספיר גם יודע כי „מסמך גלילי" לא בא רק כדי להפיס את דעתו של שר־הבטחון ולמנוע את פרישתו. מחברו, שזכה שהמסמך יישא את שמו, מאמין ומזוהה עם תוכנו לא פחות מדיין. די לבחון את נאומיהם של השניים בדיון במזכירות „העבודה" על המדי־ניות בשטחים. ההבדל הוא אחד: דיין נוטה להתבטא גם בפומבי „פורגרמה אקטיוויסטית" ואילו ישראל גלילי מדרבן את העשייה בפועל ממש בשקט, „עוד דונם ועוד דונם". הקיצור, ספיר אינו רוצה בשום פנים להיות נגרר אחרי המאורעות, אלא גורם פעיל ב־עיצובם. „מסמך גלילי" מפקיע מידיו במידה רבה את היכולת הזאת, אם כי לא באורח מוחלט. הדבר יהיה מושפע מהרכבה של הסיעה בכנסת ומהרכבה של הממשלה. ה־עשייה גם על פי מסמך גלילי תלוייה בכלות הכל באישורים מוקדמים של ועדת השרים לעניני התיישבות (וההתנחלות בשט־חים).

הרכבה של הממשלה יהיה נתון בידי גולדה מאיר וייקבע בעיקר על פי נטיותיה תוך התחשבות במידת ההכרח בצרכי התנועה. (בעבר, ב־1969, בחרה, למשל, בחיים גבתי כשר־חקלאות, איש התנועה הקיבוצית. הפעם לוחצת תנועת־המושבים ותובעת שתיק החק־לאות יופקד בידי איש שלה, אהרן אוזן, קרוב לוודאי, כך מוסרים לנו, כי הפשרה תהיה שגם גבתי יישאר וגם לאוזן יימצא מקום בממשלה הבאה). הרכבה של ה־סיעה בכנסת יהיה ככל שניתן על פי נטייתו של פנחס ספיר.

נוסף על הטעמים שמנינו אותם יש, כנראה, לספיר עוד טעם אחד: להשפיע על המהלכים לכשתגיע שעת ההכרעה בשאלות מדי־ניות. הממשלה במדיניותה רואה עצמה כבו־דה על פי הביטוי השגור „ההלכה הממ־שלה והכנסת".

● מי ינוח ומי ינוע

אלו הם כבלים הקיימים עוד כימי „ממשלת הליכוד הלאומי". פרי ניסוחם של ישראל גלילי ומנחם בגין. לא אחת הצהירה ראש הממשלה מעל במת־הכנסת כי על כל שינוי במדיניות הממשלה תבוא לקבל את אישורה של הכנסת. משמע, הכנסת מהווה גורם, שבאמצעותו ניתן להשפיע על מהלכים מדי־ניים, שהרי כל החלטת ממשלה שהאושר על־ידי הרוב בכנסת אפשר לראותה כאילו „הצם ההל"ס". והמדובר, ככל הנראה, בארבע השנים הבאות לא בקפה, אלא בשאלות מדיניות מדרגה ראשונה. מכאן שקידתו של פנחס ספיר על מעשה־מרכבה.

יש בלא ספק גם צידוק לטיעון של העושים במלאכת השיבוץ, כי מן ההכרח לרענן את סיעת המערך בכנסת, שלדבריהם לא פעלה כראוי. הסיבה לדבריהם היא שהסיעה היתה מושפעת באנשים עסוקים כדי. אם זה חברי ממשלה וסגניהם ואם זה מזכ"לים, שהיה הכרח לב"יים לישיבות־הירום, אך בעבודתה הפרלמנטרית השגרתית והאפורה, שהיא, ככלות הכל, נשמת אפה של העבודה הפר־למנטרית נפקד מקומם. אמת, לא אחת יכולת לראות בהגון ובמסדרונות אנשים יפים. שארשת של שעמום פרושה היתה על פניהם, שלמראם לא יכולת להימלט מן השאלה: מה בעצם הם עושים כאן, שבוע אחר שבוע, שנה אחר שנה — וכך ארבע שנים תמימות — והלא בקושי ניתן לך לשמוע את מה שיש להם — אם יש להם — להשמיע בסוגיות פרלמנטריות.

הפעם, כך מסבירים לנו, „אנו שואפים כי סיעתנו תהיה יעילה ואנשים שייבחרו כחברי־כנסת ייקומם יהיה ניכר בעבודה הפרלמנ־טרית".

זוהי, לכל הדעות שאיפה נכבדה, שבדין שתתגשם. אבל כעקב אחר רשימת הנכנסים — ויוצאים נוטע בך את ההרגשה, כי אין זה העקרון היחיד המנחה את השוקדים ב־ימים אלה, ערב הימים הנוראים, על הר־ומנים וסופריו והותכים: מי ינוח ומי ינוע מי יעלה ומי ירד...

מאה סעיפים — ואפס תכלית

במרכז האו"ם נפתח מרתון־הנאומים של העצרת הכללית. והמטרה שהציבו לעצמן מדינות ערב היא לצבור 100 קולות להחלטה בדבר הטלת סנקציות על ישראל ✶ עם רגיעת המלחמה הקרה בין מזרח למערב, עומדים דיוני העצרת השנה בסימן הסכסוך הסובייטי־סיני.

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

מרכז האו"ם, טלגרפית

מאראתון־הנאומים המסור־תי — המושב השנתי של עצרת האו"ם — נפתח ב־ניו־יורק השבוע. כבכל שנה עומדים על סדר היום כ־100 סעי־פים, ייאמרו כמה מיליוני מלים ו־יירשמו בפרוטוקולים, ייערכו הצב־עות על כמה מאות הצעות שרובן יאושרו ומקצתן יידחו. טונות רבות של נייר יתווספו על תגזים בגנזכי־האו"ם. אולם ההשפעה על המצי־אות בעולם תהיה אפס.

מעולם לא היו מצומצמות יותר יוקרתו ו־חשיבותו האביונית של האו"ם בזירה המדי־נית של העולם; וכמעט אין סיכוי שמצב זה ישתפר בקרוב. כאשר מהלך אדם במסד־רונות ובאולמות של מגדל־השחקים הנאה בלבה של ניו־יורק — שבעת הם מלאים אדם, ורוב השנה הם שוממים — אי־אפשר להימנע מן המסקנה, כי המשקל העיקרי של ביסוד הוא זה: לזה היה בעולם היום, היו פתחות כחר שיחות על ייסוד ארגון עולמי חדש.

ייתכן כי השנה יימשך מאראתון־הנאומים כן רב יותר, ויגדלו יותר מבכל שנה מספר הצבעות, מספר ההחלטות שיתקבלו ומספר ה הנייר שבגנזכים — כי עכשיו, אחרי קבלה שתי המדינות הגרמניות, יש בארגון הבינלאומי 135 חברות. ביכוס מקובל הוא אולמות האלה וליד הבאים השונים שב־ין (הללו כמעט לעולם אינם ריקים באדם) אמר, שאם כי האו"ם הנחיל אכזבות מרו־בות, על כל פנים הגיע לכלל אוניברסאליזה.

שגיאה כפולה של סטאלין

בחודשים הבאים יידובר בשאלות רבות ייאמרו נאומים על כל נושא שאפשר. ב־מסדרונות יש אומרים, כי הבעיה החשובה יותר תהיה פירוק „פיקוד האו"ם לקוריאה" הוקם ב־1950, עם פלשה צפון־קוריאה ה־קומוניסטית לדרום־קוריאה, על פי הוראה של סטאלין, שטעה והניח כי ארה"ב לא תגן על דרום־קוריאה. האמריקנים — בעצם מדינאי אחד: סוחר־הגלנטריה ממיזורי, הארי טרומאן — החליטו להתנגד לסטאלין, וצבא אמריקני נשלח להילחם בפולשים הקו־מוניסטים.

טרומאן היה חכם יותר מיורשיו שהסתבכו בויטנאם, והשיג אישור מן האו"ם למבצע האמריקני בקוריאה. הדבר נתאפשר אולי רק משום שבזמן ההוא עשה סטאלין עוד שגיאה כמציאותית, וברית המועצות החרימה את מועצת הבטחון.

הרבה נשתנה מאז. אף דרום קוריאה, שע־דה אנטי־קומוניסטית, נושאת ונותנת עם צפון קוריאה הקומוניסטית — אולם פיקוד האו"ם עודנו קיים על גבי הנייר, אף שזה עשרים שנה אין שם שום כוחות־צבא זרים חוץ מהאמריקנים. גם אותם היתה ארה"ב מחזירה ברצון, אלא שסיאול רוצה שיישארו — כנראה בתקווה, שכך יגדל כוחה במיקוח עם הצפון.

„נצחונות" — לגניזה

כמובן, בלי הבדל מה ההחלטות שמחליטה עצרת האו"ם, כל הצדדים האלה יוכרעו על פי האינטרסים של ואשינגטון על פי הלחץ שסיאול, פקינג או מוסקווה מסוגלת להפעיל עליה, ועל פי התמורה שתוצע לה.

לדעת אחרים יצטיין המושב הנוכחי של העצרת בעיקר במערכה נמרצת נוספת של הערבים נגד ישראל. מפי נשיא מצרים אנור סאדאת מוסרים כי זו תהיה הפעם האחרונה שהערבים יתלו תקוותיהם ב„התקפה דיפ־לומאטית" באו"ם. כמובן עדיין זוהי זירה — אולי הזירה בה"א הידיעה — ששם הם יכולים לנחול „נצחונות", להשיג החלטות והצבעות, לצבור רוב כרשים. אשתקד הצ־ביעו יותר מ־80 מדינות בעד החלטה „אנטי־ישראלית" חריפה.

אומרים שהשנה מקווים האסטרטגים ה־ערביים לזכות ב„נוסח תקיף עוד יותר" שיקרא לסאנקציות — כמובן על גבי הנייר בלבד — ולצבור עד 100 קולות. זוהי מט־רה, שאולי איננה קרובה למציאות, אבל אי אפשר לשלול אותה לגמרי. מכל מקום רב הספקות, אם „נצחון" כזה ישפיע השפעה שונה מ„נצחונות" דומים של הערבים ב־שנים קודמות, שירדו ישר לגנזכים ולא הוצאו עוד מן הגניזה, ולא מילאו שום תפקיד מעשי כלל.

כל ההתרוצצויות, הכינוסים, הנאומים ה־מבים הדיונים בחודשי־מלונות הם אירוע של שנה בניו־יורק, בסתיו, זוהי העונה ה־יפה ביותר של השנה על החוף האטלאנטי של יבשת צפון־אמריקה; השמש עדיינה חמה, אבל אינה לוהטת, והשמים בהירים וגם הם־האוויר איננו כעם אותם.

האירוע נערך על רקע מאבקי־אדירים. שנים רבות היה זה המאבק בין המחנה הקומוניסטי, שהלך בצייתנות לרגלי הפיקוד הסובייטי, ובין ארה"ב שנבחרה להתייצב בראש העולם הלא־קומוניסטי. מאבק זה נדחק עכשיו לצדדים — אולי רק לשעה — מפני מאבק אחר, חריף יותר, התופס את הזירה: המאבק הסיני־הסובייטי.

במרכז האו"ם מאפיל צילו של מאבק זה על כל הבעיות. לקראת קבלת שתי המדינות הגרמניות חדלה ברית המועצות מלהאשים את בון, שהיא עומדת בראש „שואפי הנקם", מתקווה שבך תמנע התהוות ציר פקינג־בון, כשבעבר קונראד אדנאואר חלם עליו. וראה זה פלא, הסינים הם חסידים נלהבים של ברית־נאט"ו יותר מכל מדינה מן המדינות החב־רות בה, ותומכים באיחוד גמור של ארצות השוק המשותף האירופי יותר מארצות הגוש עצמן. דבר זה בא לכלל ביטוי בפגישה של

הנשיא שמפידו עם ראש ממשלת סין צ'ו אן ליי בפקינג לא מכבר.

בקו זה דוגלים הסינים, כמובן, כדי להוכיח שהם תומכים בהתגבשות כל קבוצה־מדינות, המסוגלת להתנגד להגמוניה הסובייטית בכל מקום שהוא, ובייחוד על גבולותיו המערביים. כך, הם מקווים, יצומצם הלחץ של הסובייטים על סין במזרח.

„סין סוחרת עם גזענים"

במסדרונות האו"ם מתגלים עתה מאמצים דומים של הסינים, ומאמצי־נגד של הסובייטים. בשלושת החודשים של מושב־העצרת הנוכחי יהיו מאבקים רבים על ההשפעה בין שני הגורמים, שנעשו עתה מנהיגים עיקריים בסכסוך הגדול של שנות העשור האחרונה במאה העשרים.

הסובייטים מקנאים בסין על ההצלחות, שקצרה באפריקה בשנים האחרונות — גם מצום שהסובייטים מסוים אך בקושי את בוזם לכושים ואינם מסוגלים לשכנע אותם כי הם רוחשים לאפריקנים יחס של רצון טוב, וגם מקום שסין כרונה באזני האפריקנים שברית המועצות עצמה איננה מעצמה גדו־לה, אלא מדינה בלתי־מפותחת. עתה טוענת מוסקווה, שסין העממית מקיימת מסחר פורה עם המשטר הגזעני של דרום־אפריקה.

ביום שנפתח מושב העצרת, נתפרסם בבול־טין של המשלחת הסובייטית, המכוון בעיקר אל המשלחות האפריקניות, מאמר ארוך ש־נועד להוכיח, כי אכן גדול סחרה של פקינג עם משטר־האפארטהייד. וכך נאמר במאמר, שהועתק מ„פראבדה" המוסקבאי:

פקינג „בגדה בערבים"

„היחסים המסחריים עם הגזענים של ה־רפובליקה הדרום־אפריקנית, של רודזיה ושל המושבות הפורטוגאליות הם מן „הסודות" השמורים ביותר של סין המאואיסטית. אבל „אמת מארץ תצמח", ואכן נודעו ברבים העסקות של המאואיסטים עם דרום־אפריקה".

בנושא אחר מגלים נציגי מדינות רבות מיבשות שונות, שנתכנסו בניו־יורק, את דע־תם כי אנשי־הרשות הסובייטיים יתאמצו להפיק רווח ממה שהם מגדירים כ„בגידת פקינג בערבים". הכוונה היא לביקורו של שר החוץ הסיני בטהראן לא מכבר ולהכרזתו, כי איראן זכאית לעליונות באיזור המפרץ הפרסי. באותה הכרזה גינה שר החוץ הסיני — בעקיפין, אבל בצורה שאיננה משתמעת לשתי פנים — את כל התנועות המהפכניות „הפרוגרסיביות" הערביות באיזור, המכוונות נגד איראן ונגד השליטים השמרניים של נסיכויות ערביות שונות — אף שאך לא מכבר נהנו תנועות אלה מתמיכה נמרצת של פקינג.

לדברי מקורות אלה נובעת התמיכה של סין באיראן משאיפתה של פקינג למנוע התמו־טטות פאקיסטאן, הנחשבת כאחד המיבצרים החשובים ביותר באסיה נגד מזימות הסובייטים להפוך את האיזור לשרשרת מדינות, העוינות את סין. לפני שנתיים נקרע מעל פאקיסטאן חלקה המזרחי — היא באנגלה־דש. עכשיו צפויה פאקיסטאן הקטועה להתפ־פצלות נוספת, בשל התמרדות השבטים ה־פאתאניים בקצה־הצפון ושל השבטים הבא־לוצ'יים בדרום.

כאן מאשימים את הסובייטים ב־תמיכה במורדים, ובבאלוצ'ים תומכת גם עי־ראק. התפוררות פאקיסטאן תהיה חמורה גם מנקודת־ראותה של איראן.

זהו הרקע לסולידאריות החדשה בין סין לאיראן. ולדעת המתכנסים באו"ם עכשיו, זהו הרקע לגל חדש של אהדה סובייטית לערפאת ולצוותיו, וזו הסיבה שגרמניה ה־מזרחית נבחרה כסוכנה ראשית של מוסקווה לטיפול בטרוריסטים הערביים ולהושטת סיוע להם.

במסדרונות האו"ם מדברים בימים אלה גם על ארצות אחרות, על אזורים אחרים ועל תנועות אחרות, שהמאבק הסיני־הסובייטי עלול להשפיע עליהם השפעה בלתי־צפויה, והוא עלול לשנות בין רגע מן הקצה אל הקצה את יחסיהם עם צד זה או זה.

10 ב־100 ל"י

אם יש לך 10 ידידים שאתה רוצה להגיש להם במתנה לחגים את

„אצלנו"

של שלום רוזנפלד

תוכל לרכוש 10 עותקים ב־100 ל"י בלבד.
במכירה בודדת תשלם תמורת כל ספר 10 (עשר) ל"י, ותוכל להשיגו בחנויות או באמצעות התלוש המצ"ב.

ספרית מעריב

לכב' ספרית מעריב, ת.ד. 20208 ת"א
א.נ.,
אבקש לשלוח אלי את הספר „אצלנו".
מצ"ב צ'ק ע"ס 10 ל"י, משוך ע' בנק ....
שם .... ת.ז. ....
כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

האדם לבו

מكزامن الأصل

صكدا من الاهل

מתתיהו פלד

שיקולים של ימי בחירות

— רסיסי מפלגות אין בכוחן להשפיע ולהכריע

יתכן שבבחירות האחרונות להסתדרות נתגלתה אצלנו לראשונה התופעה של „הקול הנייד", כלומר של ציבור בוחרים המסוגלים להצביע לא על פי רגשי נאמנויות מסורתיים אלא על פי הרגשתם ביום הבחירות, ובהתאם להעדפתם הרגעית.

ציבור זה היא הקאזור שבציבור, החלק הבוחר שבקהל המצביעים, המסוגל, בתנאים מסויימים, לגרום להחלפה של מפלגה אחת ולהעלאתה לשלטון של מפלגה אחרת. הבוחרים החדשים יכולה לבחור על פי שיקולי הרגע, המעתיקים את המצביעים ממפלגה למפלגה הם המפיחים בדמוקרטיה את רוחה. עד כה ציבור הבוחרים הישראלי בהעדר כיהלם של בוחרים כאלה, גרם לאדרת הופעה מוזרה ובלתי־ידועה, שבתקופה שהדמוקרטיה הישראלית נגלה מ־ [illegible] לא חל כל שינוי מהותי במבנה המפלגתי של השלטון בארץ.

בתקופה זו השתנה הרכב האנושי של האוכלוסיה באופן קיצוני, נשתנה מעמדה של המדינה בזירה המדינית והבין לאומית, נשתנה הנוף הכלכלי כשם שנשתנה הנוף הסביבתי, אך הרכב הממשלה כבחינה מפלגתית נשאר יציב, ולמרות שהאחראים למצב [illegible] ללא ספק לבצע על חייהם בתנאה ברובה, שכן הישגם בהבטחת יציבותו של השלטון מבחינה מפלגתית הנו בודאי גדיר במינו, הייבים הם להודות כי הדבר קשור במחיר גבוה של אפטיה כרונית בקרב ציבור הבוחרים.

לאפאטיה זו תרמו שני גורמים עיקריים: הישוב הותיק בקלט למסגרת של באמנויות המסורתיות שלא היה בכוחו להשתחרר מהן, הישוב החדש, בעיקרו, היה מחוסר כל מסורת של חיים פוליטיים חפשיים, ונשבה בתוך המערכת המפלגתית שיכתה בלעדיה, בלא שנגלה כל יכולת להבחנה. הנגדיים הראשונים של ההתגודות בצד עולים הדשים למציאה מאולצת זו בתוך המערכת הקיימת הופיעו, לא כרכה הסלא, רק עם הצלחה הרזונית החדשה, שמיצגים עדיין נגלה בידה היאדיה להערכה של עצמאות והבנה בעדין שהפרט בוחר לו את מפלגתו ולא הולך אליה כשלל כל־כך. התוקים והבוטים שבמפלגי המפלגות מגחכים ואומרים כי לא יצולם הסק, וכי גם אלה החדשים, יילכו בקדיהם לקבוצות שהותכו להם. בעצם תאר פרופסור לייבוביץ את כעצה הולכת העולים בין המפלגות כהליכת עבדים בין בעלי הלאטיפונדיות הגדולות, ויש בדימוי זה כדי לסבר את האוזן לפחות.

תוצאותיה של אפאטיה זו על ציבור הבוחרים הן חמורות ביותר. כל אזרח לבד לדעת, כי את המעבר הפנימי בתוך המפלגות אין לשנות, ואילו יחסי הכוחות בין המפלגות הם נתון קבוע, כאילו מכתב הוא על ידי אותם חוקים המניעים את גרמי השמים במסילותיהם, ואין לשנותם. התוצאה ההכרחית: ממצב זה היא מנגנוניה של החיים הפוליטיים, ונתק הפרט מהולך בכל ההנגנות המפלגתיים. כל כי שיקולו אלה לעומת אלה את היתרונות המפלגתיים של מצב זה לעומת המגבלות שהוא מטיל על חיי הציבור, חייב יהיה להגיע למסקנה כי הבאזן הנו שלילי ביותר.

●

הוצא מן המבוי הסתום הזה יכול להיות רק אחד. חייב לקום דור של בוחרים המשוחרר מנאמנויות המסורתיות, המחדר מידה מספקת של בטחון עצמי, שיעז לבחור כראות עיניו ביום הבחירות: לבצע את קולו במפלגה שהוא מואס בה ולתתו למפלגה שהוא מאמין בה — ולא לעזה. אם המפלגה שוכחת באמונו הבחירה, יתן קולו בפעם הבאה למפלגה אחרת. המלמן אחרי הכל אינו חזקה ואין כל בא־כח להצבירו מדיה של מפלגה אחת לידיה של מפלגה אחרת. דברים אלה מבוצעים מזורים במתוני היינן, אך די להציץ מבט לנעשה באה"ב, באנגליה, באוסטרליה, בקנדה, כדי להיוכח כי יש בידיעה בהם הדברים מתנהלים בדיוק כך.

אלא שבכל כי שיציץ כבר לעבר ארצות אלה ההדגמות להן יגלה דבר נוסף, רב משמעות: בארצות אלה הבחירה הנהגוה בידי הבוחר, היא בין שתי אפשרויות. כבחינה מעשית, כאשר עומדת בפני הבוחר יותר משתי אפשרויות, נוטלה ממנו האפשרות לבחור ולהכריע. כאשר עומדות בפני הבוחר אין סוף אפשרויות, (וכל כמספר העולה על שתיים שנה יצורך זה לאין סוף) ניטלה ממנו היכולת לבחור ולהכריע. לענין זה ישראל איננה מהווה דוגמה יחידה אבל נסיונה של ישראל הוא בודאי בין המובהקים ביותר בשטח זה. כי כאן כתברר, כי הצעתו של המשטר הרב־מפלגתי, ובעיקר בשטר הרב־מפלגתי, הוא מעצים החיוני של כל אלה שהסטגנאציה הפוליטית נוחה להם. לעובדה זאת, כל כי שהדינאמיקה של החיים הפוליטיים חשובה בעיניו, חייב לפעול להקמת משטר הדו־מפלגתי ולהלחם בכל כוחו בריבוי המפלגות.

במשטר כזה, כאשר הבוחר אינו מוכן להת אמונו במפלגה אחת, מסייע נותן הוא את אמונו באחרת. גם אם אין הוא מצביע כלל, יש להמנעו יותר כשקל במשטר דו־מפלגתי מאשר במשטר רב־מפלגתי. אך בכל מקום, אין בפניו אפשרות להתחבר בהכרעה על ידי בריחה לעבר מפלגה קטנה, הפרת מפני כל שהוא

להשפיע על דרכה של המדינה, ולהפסיק בכך שבאותו זה כוחה כתאה כל שהוא, דלת רובם וחכרת תועלה. ואכן זהו הדבר שקרה הפעם בבחירות להסתדרות. ה„קול הנייד", הבהווה הפעם בפלוגה אהודיב מבלל המצביעים בבחירות, הנו קול במובנה. כוחו אפסי, בהכרעות החשובות הוא לא יורגש, ובויקרי הכוח נשארו כפי שהיו. אם מגמה דומה תתגלה גם בבחירות לכנסת, עלול ה„קול הנייד" להיות גדול יותר. אך אם גם אז יבוזבז הוא על ידי דליפה למפלגות הקטנות, שוב לא יוכל להפיק השפעה של ממש.

●

חברי המפלגות הקטנות ותומכיהן עשויים לטעון, כי בדרך אחרת לא יוכלו להפגין את כתאבם, את אי שביעות רצונם; כי המעבר הפנימי במפלגות הגדולות אינו בחיר להם להתבטא אפילו באותה מידה זעומה המאפשרה להם במסגרת המפלגות הקטנות. זוהי טענה נכונה, אך היא רק מוכיחה כי הדמוקרטיה, אינה ניתנת לחלוקה, וכי העדר דמוקרטיה אמתית במפלגות סם לאל את הדמוקרטיה במדינה. אין ספק כי על מנת שקילות הבחאה יוכלו להתבטא בתוך המפלגה, חייבת לחול דמוקרטיזציה של החיים במפלגות עצמן. בעצם הימים הללו, ככלל עדות הביניים פעולה בבלא הקיטור, צרים אנו לכל הבלותה של ההצעה כי ביום הבחירות יוכל הבוחר באמת לבחור ולהכריע. המסקנה היא כי את הכלכלה לכונן הדמוקרטיה, ולכונן ההכרעות הפוליטיות השונות, יש לנהל בפה ובעונה אחת בבית — בתוך המפלגות — ומבחוץ, בקרב כלל ציבור הבוחרים.

המפלגות הקטנות, ביחוד אלה הדורשות לקמי לאחרונה, למעשה כתתיקות מן המאבק על הדמוקרטיה בתוך המפלגות הגדולות, ומקפחות בכך את סיכוייהן בקרב ציבור הבוחרים. נקח כדוגמה את „בוקר", „המרכז", „ברי", ו„חזית השמאל". בעצם, הרי לא תוכלנה מפלגות אלה לעשות דבר לקדום הרעיונות שלכונם הן נאבקות, ואילו במסגרה המערך יכלו הן להעניק משקל נוסף לאותם יסודות הקרובים אליהן בתפיסתם המדינית. כוונה שגיכה כזו מחייבת שלא להיותר על קצו של יוד, אלא להתרכז בעיקר. אך סביב העיקר יכלו הן בהחלט להתרכז. במסגרת ה„מערך", ולהגדיל את כיכר יכוכן הן להשפיע על דרכו. דוגמה חיובית כאד של היעילות של דרך פעולה כזו אפשר לראות בסיעה של המפלגה הדמוקראטית באה"ב בבחירות האחרונות. אילו היו כל היסודות המתקדמים, אלה שהתלכדו סביב מקגוברן, מתארגנים כמפלגה עצמאית, לעולם לא היה אדם כמקגוברן זוכה להיות מועמד המפלגה הדמוקראטית לנשיאות. אילו אמרו כל אלה שרצו בו, כי לא ילכו במסגרת משותפת עם הריאקציונרים הדרומיים, עם בעלי ההון המצטוניים, אלא יתגדרו בדלת אמות של התוגים הליבראליים, לא היה נעצה הכועמד שלהם אישיות כרכזית במערך המדיני האמריקני, ולא היו זוכים באותה מדה אדירה שמעמדו מטעם המפלגה הגדולה השנייה לרשותם. העובדה שמועמד זה לא נבחר, אינה גורעת מחוקף שיקוליהם. רישומי רעיונותיו על בעבר בהן לא ימחקו מהתודעה הפוליטית של ציבור הבוחרים בארה"ב, והנשיא הבא, יהיה מי שיהיה, יחבר על מנת להנשים חלק חשוב מרעיונותיו של המועמד ה„שמאלי" שהפעם נדחה על ידי ציבור הבוחרים, אך שיכול היה להשפיע עליהם בכוחו של מנגנון מפלגתו, שלעולם לא היה עומד לרשותה של מפלגה זעירה.

●

אילו היתה „מפלגת העבודה" נתונה היום למאבק רעיוני אמיתי, עשוים מנגנון מפלגתי לא יכול היה להחניק, יתכן כאד שתופעה כ„מסכן גלילי" לא היתה נולדת בה. ברור שרבים חברי המפלגה אינם מאושרים ממסמך זה, אלא שהסרו הם מנה גדולה יותר של כוח כתסיס על מנת לתת להסתייגותם ביטוי מפורש. הניסיון של מפלגה גדולות בארצות דמוקראטיות בכלוא מבחן המילה, מלבד, כי לצפות לא דרוש יותר כשרלושה אהודים של כלל חברי המפלגה על מנת להביא להכרעה עקרוניות. חיבור מתסיס זה, נמצא כיום מחוץ ל„מפלגת העבודה", ומחוץ ל„מערך" כולו, ולפיכך רישומו יהיה אפסי. לעומת זאת, אותם יסודות בתוך מפלגת העבודה, שאיתם יכלו כל אלה שהסתלקו למעצה אל מולי החיים הפוליטיים לשתף פעולה, נתונים בעמדה של חולשה נוראה.

ראש הממשלה הצביעה לכהן הנכון כבאמריה על אלה שהצביעו בעד „בוקר" כי ליבה אליאב ליבד אותם לעשות זאת. אבגם האמירה כשלעצמה היא שטות מבדרגה ראשונה. אם היה כי כלייבד את אלה שהצהיקו את קולם מ„הכערך" אל „בוקר" הרי הרת זו ראש הממשלה עצמה, שעכודרתה ודבריה כסוגלים ליאאש כל אדם המצפה לאיזו שהיא תזוזה לקראת התמודדות של ממש עם הבעיות המעיקות עלינו. אך בכל זאת, הודה האתה שבה יש סיכויים לכל אלה המאמינים בשינוי היזבי, לנהל מאבק כשמעותי, היא המסגרת של מפלגה שמאלית גדולה. כיום, עקב הודעתו של לובה אליאב בתוך המפלגה, קל מאד להרבה מחברים לתת קולם ל„מערך" למרות שעל פי טיבם היו חייבים הם להצביע בעד ה„ליכוד הלאומי". המסקיות של אנשי „הרשימה הממלכתית" ושל אותם אנשי תנועה „ארץ ישראל השלמה", שעבורו

אל האגף הימני בגלוי, היתה נכפית על רבים אחרים אילו לא מצאו בכפגת העבודה אותו מיעוט פעיל הכהנה לכפות עליה את הכריעה הי מבלצה על ידי ה„ליכוד".

אם יש דבר שחייב להדאיג את מי שמעוניין בפתרון הבעיות החמורות המעיקה עלינו, ובתחום לקראת השגת השלום עם שכנינו, הריהו ש„מפלגת העבודה" איננה כשיר זה להיות על דגלה כיום כשיכיבה שתהיינה אותה כמפלגה שבאלית כחסם שהוא האבד ל„ליכוד" את אותם הבוחרים שאמנם רואי להם להצביע בעדו. הנו ההכבר להשלכה הבחירה של אישים כמו ספיר, אבן, בר־לב, ואחרים עם תכנית פעולה של משקף אובייקטיבי כמוה איתה עם אותן מבבוה שנגדן דבוד זה לא מכבר באופן כל כך חד כשכעי. אך מובן שישוקלי בחירה אלה שלהם עלולים עוד להכריע. אותם חוגים בציבור, המבדדים באמת בקו של מיכה דיין שאושר ב„מסמך גלילי", יעשו בהבנה אם ילכו בעקבות ה„רשימה הממלכתית" ויצביעו בעד ה„ליכוד". אחרי הכל, מי כתוכם בדיין חייב להצביע בעד ה„ליכוד". אם כתוצאה מהצבעה זו יגיע ה„ליכוד" להישגים כשמעותיים, וכל מה שיוחסר לו זו היוקרה של דיין ועוד מספר הברי כנסת מקבוצת רפ"י לשעבר, יש להניח כי יגאל הורוביץ ומחבריו יידעו ליצור קשר ישיר עם דיין ואולי גם לשכנעו להעתיק את אהלו במחנה ה„עבודה" למחנה ה„ליכוד". בכל מקום, דיו לאיום מוסווה כזה כדי להטיל את מפלגת העבודה עוד יותר ימינה, לעבר ה„ליכוד", עד כדי הקמת ממשלת „איחוד לאומי".

כנגד מהלכים כאלה יכולים לקום רק אותם כחות כתקדמים בתוך מחנה העבודה, וביחוד בתוך „מפלגת העבודה". אך אם כחות אלה יתפצלו בכל מיני רסיסי מפלגות שמשמאל, לא יהיה בידם לעשות דבר לבצע כחך זה.

יעקב שרת

בדרך לבחירות

בדרך לבחירות, בדרך לבחירות ● אפשר לפגוש דמויות, מאוד מאושרות ● הנה, למשל, יש אזרחים לא מעט ● שתמיד הצביעו ומצביעים כאוטומאט ● בלי להתלבט ובלי להתחבט ● לכל אחד מהם אות יש קבועה חזק באלף־בית ● כמו שהצביעו אלף הם מצביעים עכשיו אמת ● הם מצביעים חלטעם כמו פעם צדי או גם חית ● יש להם אמון מלא, ממש מדהים, במנהיגים ● הם לא צריכים תעמולה, ולא כרזות ולא חוגים.

המנהיגים יודעים היטב היטב את זה הסוד ● הרוב נמצא כבר בכיסם לא יתקומם, ימרוד ● לכן ההצגה חוזרת שוב פה על עצמה ● מדי ארבע שנים בשינויים של מאומה ● מכאן יודעים מראש שהשלטון קבוע ויהי מה ● אולי רק יצטרכו הגדיל לדת את תשלומה ● מכאן יודעים, לאופוזיציה הם נולדו וזהו זה, לא עוד ● מכאן יודעים להצטרף לקואליציה „בכבוד" ● לכל אחד תפקיד מוגדר קבוע בתסריט ● והוא עושה אותו היטב מראש ועד אחרית.

לכן על סף בחירות קרבות, בזעם ותרון ● בלי כפפות מתגוששים גולדה מאיר, בראהרון ● ובמצודת חלטעם (בתי סבורה שמדובר פה בממתק „עליתי" חדש) ● עושה לו עייזר „סא ו" האיש לא חל ולא נרגש ● כי מה זה משנה, ומה יוסיף, יגרע ● לא יהיה שינוי בתוכן וגם לא בצורה ● אפילו כוכבכבון האינטלקט, מאיר שמינו ופעיל ● שמעו לי, עוד תראו, אף לעצמו הוא לא יועיל ● אולי אי־אילה ענקים הדרך יפרצו אל על ● משה ברעם יהיה שר עבודה, ומשל — המזכ"ל ● וגם לרבין יש סיכוי להיות בממשלה ● נו, מילא, יסתובב, הנמושה, גלגל שביעי בעגלה.

בדרך לבחירות, בדרך לבחירות ● אפשר לפגוש דמויות מאוד מאושרות ● כל פיצצות הרוק באפריקה להן גשמי ברכה ● לא יתרגשו ש„צים" הפכה למפיית הברחה ● מצוקת צמרת „כללי" אינה נוגעת להם כלל ● מלחמת תעש האויר — עניין סתום ומעורפל ● יש להן אמון מלא, ממש מדהים במנהיגים ● המנהיגים יודעים זאת — וכך בדיוק מתנהגים.

חיים הרצוג

אסור להצליח בישראל?

על האוירה שנוצרה סביב התעשיה האוירית

לוא נשאל אזרח „ברחוב" על התעשיה האוירית, מן הסתם היה נוטה לענות כי זאת עוד חברה ממשלתית עם הפסדים אשר עלתה על הדרך אשר הובילה חברות ציבוריות רבות אחרות, המתנוססות מעל כותרות של העתונות מדי יום, לכשלון מחפיר. כאשר אתה מסביר שבכל זאת המצב אינו כך, אתה נתקל בתשובה הסתמית: „אבל זה לא יכול להיות, הרי כתוב בעתונים..."

העובדה היא, שעד שפירסמה התעשיה האוירית באחרונה עובדות, היתה התמונה שהשתקפה — מתוכה מה שמצטייר כמערכה מתוכננת — לא כעובדות, לצורות שאיש לא יכול לומר בדיוק מה „לא בסדר".

מה שקורה עכשיו בתודעה הציבורית, סביב התעשיה האוירית הוא מסוכן לא בשל עצם העניין — אם כי הוא חשוב כשלעצמו — אלא בשל ההשלכות המראות מה קורה כאשר נוצרת אוירה ללא התבססות על עובדות. אין כוונתי, ולא יהיה מן הנכון, להתערב בויכוח הפרסונלי המתנהל כיום סביב התעשיה האוירית. זה נושא שחייב להיות מוכרע על־ידי מועצת המנהלים ו־בעלי המניות, דהיינו, ממשלת ישראל. יש רק לזכור, כי כבעלי המניות מייצגת ממשלת ישראל את הציבור הרחב, דהיינו, את משלם המיסים.

אני מוצא חובה להתבטא בנושא זה דווקא כחבר מועצת המנהלים של התעשיה האוירית, חבר צעיר יחסית, אשר מצא את עצמו בקבוצה הכוללת בתוכה מבכירי הכלכלה והפקידות הממשלתית בארץ, אנשים בעלי נסיון רב בשטחים שונים של הכלכלה שאל־נכון יודעים להעריך מתי הם יושבים בחברה מצליחה ומתי הם יושבים בחברה כושלת.

מועצת המנהלים הביעה את אמונה המלא במנהל הכללי. כאשר התעוררו שערוריות כלכליות שונות במדינה, בחברות ממשלתיות, שאלו בצדק העיתונות, אמצעי התקשורת והציבור, איפה היו נציגיהם במועצת המנהלים. סוף־סוף, אנחנו, כחברי מועצת המנהלים, מייצגים את האזרח, את משלם המיסים, ואכן הורגשה באחרונה מגמה ברורה להשמיץ הנהלת חברה ציבורית ולהשתמש בלשון הכללה בלי לפרט, כאשר ידי אותה הנהלה, מסיבה זו או אחרת, קשורות מאחורי הגב.

כי הרי כל הנוגע לנושא הבטחוני חסוי, והחברה זו עוסקת בעיקר בעניני בטחון. נדמה לי, כי הגיעה השעה, שמישהו, המצוי בנושא יעמוד לפני הציבור ויגיד, כי הגיעה העת להפסיק את ההשמצה ולהציג את הסוגיה באורח ענייני ככל שניתן (ולא הכל ניתן לפרסם, מסיבות ברורות).

אתה קורא מאמרים ואתה נדהם לא רק על מה שנכתב אלא על המשמעות הנובעת מעצם העובדה שכל מה שנוצר, כנראה, במדינה הוא „ליצור אוירה" ואזי מותר להשתמש בלשון הכללה על־מנת להשחיר פני יהודים מסורים, אשר הקימו בניין לתפארת, ואשר תרמו תרומה עצומה אשר לא תסולא בפז לבטחונה ושגשוגה של המדינה. ומכיון שנוצרה האוירה של חשד ופחד, אזי אלה שהיו צריכים לצאת ולהגן על משהו מפואר, מוכים באלם ואינם מוציאים הגה מפיהם.

קשה להשתחרר מהרגשה מאוד לא נעימה, לאחר מעקב אחרי הפרסומים המגמתיים ליצור אוירה סביב התעשיה האוירית. נדמה כי בדיוק כפי שיש צורך בחקירה ציבורית של אותם הכשלונות הכלכליים אשר היו לסדר־היום במדינה, כן יש צורך בחקירה ציבורית לגלות, מדוע מנסים לשוות אופי של כשלון לחברה ציבורית, שהיא אחת ההצלחות הגדולות שלנו והמוכרת ככזאת לא רק בישראל אלא גם בעולם התעשיה התעופתית ברחבי תבל.

לא פעם שמעתי מפי מומחי התעופה בעולם הערכה על התעשיה האוירית, והדיבורים הם במונחים של סופרלטיבים. סוף סוף, ממשלת מכסיקו אינה באה ומבקשת כי התעשיה האוירית הישראלית תקים תעשיה אוירית בארצה, מפני שהתעשיה הישראלית צברה „גרעונות של מאות מיליונים".

*

מה הן העובדות? קמה חברה שהיא בין הגדולות ביותר בישראל, עם 14,000 פועלים, עם יחסי עבודה יוצאים מן הכלל באיכותם, אשר הביאו לידי כך, שלא היה בה יום אחד שביתה. הנהלת החברה הצליחה לרכז במדינת ישראל צוות מוכחים ברמה בינלאומית בנושא בתחומם כמו תעשיה אוירית ואלקטרוניקה אוירית. רבות המדינות המתקדמות, אשר היו רואות בריכוז צוות ברמה הזאת בתחומן, כהישג וברכה. קשה להגזים באשר למשמעות הלאומית במהותית של במציאות צוות כזה במדינתנו.

טוענים נגד הטבות לעובדים, כאילו רק בתעשיה האוירית קיימת תופעה זו. אני כשלעצמי אף פעם לא ראיתי פסול במתן הטבות לפועלים על עבודתם. ראיתי פסול במתן ההטבה שלא תמורת עבודה ותפוקה. אם העובדים, המועלים במפעל הזה, שהם צוות מסור ומומחה, נותנים תפוקה מבורת התנאים שהם מקבלים, מה רע בכך אם נעשה הדבר במסגרת מקובלת על הדעת?

הבעיה בישראל איננה איזה שכר מקבלים תמורת עבודה. הבעיה היא איזו עבודה מקבלים תמורת השכר. — ואם הגענו כבר במדינה למפעל אחד, שבו שוררים יחסים תקינים והדוקים בין ההנהלה לבין העובדים, האם גם זה חייב להיות נושא להשמצה ולביקורת? מה יותר זול למדינה: מצב כזה, או שביתות וסכסוכי עבודה חדשים לבקרים? אם ידעה ההנהלה לשים דגש מיוחד על יחסי עבודה זה והצליחה — האם פסול הדבר?

לעומת התמונה המצטיירת של מחדל וכשלון, מה הן העובדות? התעשיה האוירית קיימת כחברה (מקודם היא היתה מפעל של משרד הבטחון) זה כ־5 שנים. היא הראתה רווח נקי לפני מס כל שנה מאז קיומה כחברה. יתרת הרווח במאזן החברה ל־31 במרס 73 היתה 38.6 מיליון לירות. לזה יש להוסיף רזרבות לתשלום מיסים של 22 מיליון לירות.

דובר הרבה על ההשקעה בפיתוח מטוסים אזרחיים. אין מקרה בעולם שבו הרוויחו על הסדרות הראשונות של מטוס חדש. אין מקרה בעולם של ייצור מטוס חדש, שבו לא מתעוררות בעיות ובו עומדים בתחזית ביחס להשקעה. לא כל שכן בייצור המטוס הישראלי האורגינאלי הראשון. ולמרות שלמטוס הזה המכירות בתנופה כלשהי, כבר יש מי שקובע כי ה„וסט־וינד" וה„ערבה" הם כישלון. אלה שקנו את המטוס אחרי בדיקה יסודית אינם סוברים כן.

העובדה היא כי מועצת המנהלים וועדת שרים לעניני כלכלה, לאחר בדיקה יסודית מאוד של הכדאיות, אישרה בניין סדרות נוספות של וסט־וינד וערבה. וכי השאלה איננה כיום אם נמכרו אלא אם התעשיה האוירית תהיה מסוגלת לעמוד בהזמנות אשר קיימות ולספקן במועד.

*

לפני זמן־מה קמה מהומה ציבורית סביב עיסקת 13 מטוסי בואינג 707, והבטחה לציבור כי הנה עוד כשלון כלכלי. התעשיה האוירית הרוויחה מהעיסקה. מדוע שורר כיום שקט בנושא ואין הוא מתפרסם רק מפני שהוא משקף הצלחה?

היקף המכירות בחברה הוא 500 מיליון לירות לשנה. מעריכים, כי השנה יסתכם היצוא בלבד של התעשיה האוירית בכ־160 מיליון לירות. מספר זה כולל מוצר כמו טיל „גבריאל" שהינו מבוקש בעולם. רוב העבודה של התעשיה האוירית מבוצעת בשביל מערכת הבטחון, הקובעת את המחיר, שהוא זול יותר מן המקובל. על העבודה הזאת אי אפשר להרחיב, אי אפשר לפרסם. על ההישגים המרשימים ביותר של התעשיה האוירית אין לדבר ואין להזכיר.

זאת אומרת, התעשיה האוירית, אשר לזכותה הצלחות אשר כל מדינה מתקדמת היתה מתברכת בהן, ואשר את חשיבותן למדינת ישראל אין למדוד במספרים של רווח והפסד, חייבת לספוג התקפות ציבוריות ללא כל אפשרות להציג את הישגיה העיקריים החשובים לאין־ערוך.

*

אוסיף ואומר, כי לוא היתה התעשיה האוירית מפעל המפסיד בהיקף ניכר אך מייצרת ברמה שהיא מייצרת היום, גם אז כדאי היה למדינת ישראל להחזיק אותה בדיוק כפי שכדאי למדינת ישראל להחזיק מפעלים וגורמים רבים שאינם רווחיים התורמים להבטחת קיומנו.

אין משרד במדינת ישראל, ולא כל שכן מפעל, שאין למצוא בו פגמים. אין משרד או מפעל במדינה, המעסיק כמה עשרות עובדים, שייכנס בו מבקר ולא יימצא בו מה לבקר. מותר להניח, כי בעניין זה התעשיה האוירית איננה שונה בהרבה מכל מפעל, יחידה צבאית, משרד ממשלתי או אפילו מערכת עתון. מותר גם להניח, כי במציאות הישראלית, בארגון של 14,000 עובדים, יימצאו גם ליקויים. מותר להניח, שאדם אשר התחיל בחזון ובחלוציות בצריף בפינה נידחת של שדה־התעופה, והפך את בית־המלאכה לחברה כזאת, איננו יוצר רק ידידים.

אבל מותר גם לדרוש, כי במדינת ישראל תהיה הערכה להצלחה, יהיה גיבוי ליוצר ולבונה, וכי לשחות לא תהיה ההשמצה שכר ההצלחה. ביקורת היא חיובית וחשובה ובמסגרת הביקורת בתעשיה האוירית היא די ענפה. אם ישנן טענות ענייניות — תיבדקנה על ידי גוף ציבורי כמו ועדה של הכנסת, אם הביקורת המופעלת על־ידי משרד הבטחון ומבקר המדינה איננה מספקת. אולם ייבדק גם הנסיון ליצור אוירה שלילית ללא הצדקה סביב מפעל חיוני לבטחון המדינה.

*

אינני נוגע בנושאים הפרסונליים השנויים כיום במחלוקת, אולם אני סבור כי הציבור חייב לדעת, כי בתעשיה האוירית קם מפעל לתפארת, שחשיבותו למדינת ישראל היא מעל לכל שניתן לומר היום, וכי לא יתכן כי מתוך צרות־עין, אי־ידיעת הנושא או שיקולים אחרים — להבדיל מביקורת לגיטימית ורצויה — נחדיר את ההכרה כי במדינת ישראל גם אסור להצליח.

בשכר דירה חודשי:
1. בסביבת כיכר דיזנגוף דירת 4 חדרים ריקים, קומה ב', טלפון.
2. בסביבות שלמה המלך ק.ק.ל. דירת 2 חדרים מרוהטת, טלפון.
3. בסביבת כיכר דיזנגוף דירת 2 חדרים ריקה, קומה א'.
4. בסביבת כיכר מלכי ישראל דירת 2 חדרים ריקה, טלפון.

למכירה:
במחיר הזדמנותי בתל־ביבים דירת 4 חדרים, קומה ד', מעלית הסקה.

לפנות:
ה. ברגר בע"מ
זכרונות 9, ת"א
טל. 223224/5
8.30—12.30
4.30—6.00

למכירה
1. דמפר 1 קוב תויל
2. דמפר 1 קוב עם כף מקשים
3. פגושים לבנין
כל הציוד במצב טוב
בדבר פרטים נא לטלפן 234201

חדש בפתח־תקוה
סדור פרחים בבתים
עציצים לחגים
„סנדרה"
מוהליבר 27 פ"ת

מבצעים
שרותי עליזות
לפי הזמנה טלפונית
שירות מהיר ואחראי
טלפון 239882

להשכרה
וילה נהדרת
ברמת־גן
מתאימה בהיקפה למוסד או שגרירות
לפרטים: נא להתקשר לטלפון 412608

לעבודה ולבלוי
נגררים למכירה
במגרש „רכב האינטרסדיון" רמת־גן

הנהג.
בחזונך בדרכים אל תשכח לאסוף את החייל

GALA לפטורי מס במטבע מקומי*

עתה ניתן לרכוש מכונת כביסה גאלה בסכום של 1,800 ל"י בלבד במטבע מקומי

בסכום הנ"ל וכלולים גם השרותים הבאים:
שחרור מהמכס.
בדיקת המכונה בבית המלאכה.
הובלה לבית הלקוח.
הרכבת והדגמת המכונה ואחריות לשנה.

לקוחות פטורים ממס יכולים להפקיד את הסכום הנ"ל לזכות מפעלי יצוא ויבוא בע"מ בכל אחד מהבנקים הבאים
בבנק הפועלים - חשבון מס' 59510
בסניף הראשי שד' רוטשילד 50 ת"א. או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.
בנק אגוד - חשבון מס' 811200/45
בסניף בורסת היהלומים ברמת־גן או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.
בנק דיסקונט - חשבון 3829/6
סניף השוק החקלאי. החשמונאים 88 ת"א או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.
בנק לאומי - חשבון 39600/58
סניף רח' החשמונאים 91 ת"א או בכל אחד מסניפי הבנק ברחבי הארץ.
את אישור הבנק על ההפקדה עם פרטים מפורטים של שם המפקיד וכתובתו יש להמציא למפעלי יצוא ויבוא בע"מ רח' החשמונאים 107 ת"א או לאחד מסוכני "גאלה" בכל רחבי הארץ.
* ואת בנוסף לאפשרות של רכישת המכונה במטבע־חוץ־118 שטרלינג + 590 ל"י.

מפקד המחבלים, שחבריו השתלטו על שגרירויות סעודיה בחארטום ובפאריס, ואף רצחו בני ערובה כתביעה לשחררו מן הכלא הירדני - שוחרר, אך ספק אם יחזור לפעילות כי בעיני חבריו הוא בוגד

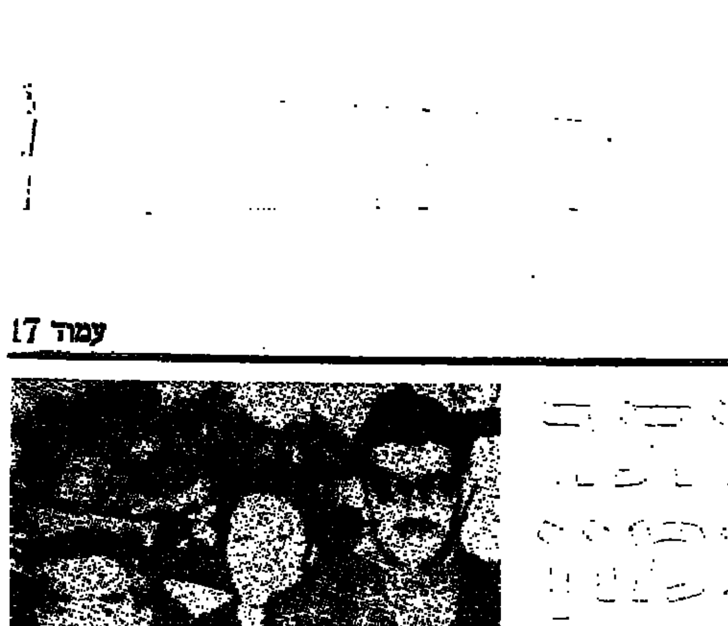

אבו דאוד אחד מראשי ,,ספטמבר השחור" בחברת צ'וארלאי ראש ממשלת סין, בעת ביקור בפקין

מאת עודד גרנות

יום שחרורו של אבו־דאוד מן הכלא הירדני הוא, כמדומה, היום המשמח ביותר בחייו של מנהיג המחבלים ואולי גם המעציב שבהם. בי שמונת חודשי שבתו בכלא עשו חבריו מאמצים לחלצו משם, ועתה, משחננו המלך, הוא ,,חשוב כמת" — הוא האיש שמכר את עצמו לשטן והסגיר את סודות אל־פתח לשירותי הבטחון הירדניים.

בהיותו בהנהגת המחבלים, כיהן אבו־דאוד כראש ענף, ,,הגף המבצעי" ביותר של אל־פתח שבו עלילי הירדנים כאן בספטמבר 1970. הוא האיש אשר עמד מאחורי שגרירות סעודיה — בחרטום ובפאריס — ,,בכבשי" לבכן הילחשו והלושת הדלוכבים בערבים בגלל בירדם.

המחבלים האשמים באו להוכיח, כי יש הבדיפון הירדני, אבל מתוכד, במגמה בחיפוי קולה, הוא קריית קולו של אבו־דאוד בהופיעו בטלויזיה הירדנית ובהקיעו בפומבי את הנהגת המחבלים. אחר־כך כתבו, לאור הדינויים הקשים שבוצעו בידי המודיעין הירדני, אין פלא כי ,,נשבר". אבל הכנה שהנהיה המחבל הכבוד ל רוח הבריה איננה נהגה לחרוק. הוא, בבאתו להושלך, לא זכה אבו־דאוד למחיות כתף של יאסר ערפאת ולהבלהלה־פעם של גיבור. ימים ספורים אחר שנלכד בירדן נשאל על ידי כתב בפרובי: ,,אחרי כל מה שקרה, האם תוכל לחזור אי־פעם לשורות אל־פתח ?"

,,הם יקבלו אותי בחזרה — השיב הגבר גבה־הקומה ומתור־השפם — כי רק ארצה בכך, זה תלוי בי".

,,מיבצע הקומנדו הנועז ביותר"

אבו־דאוד, יליד כפר השילוה, הצטרף לאל־פתח בשנת 1968. הוא טיפס במהירות בסולם הפיקוד וכעבור שנים היה במפקדי המחבלים בקרבות עם צבא ירדן. כשהתכוחו המחבלים בכלם ובילים עד צמרת מנהיגי הארגון, ולימים נבחר לעמוד בראש מיבצע שהוגדר על־ידי עתונים לבנונים כ,,מיבצע הקומנדו הנועז ביותר של ארגוני החבלה בירדן".

אבו־דאוד היעבד בראש חוליה בת עברים אים שבגעהותה להחזיר לרבת־עמון, להשתלט על בניין ראש הממשלה הירדני ובנייני ממשלה אחרים, ולכוד שרים ירדנים כבני־ערובה לשחרורם רק תמורת שחרור כל המחבלים הכלואים בבתי־הכלא הירדניים.

בעזהו הפשטה אבו־דאוד על אבו־ציאד, סגנו של ערפאת, שהוא האחראי לתיכנון הפעולה. אבו־דאוד הוא שהורה לרכוש מכונית ,,מרצדס", להעבירה ללבנון ולהטמין בה כתבאים ביהודים להטמנת הנשק לצורך הפעולה ברבת־עמון. והוא שסיפק למבצעים את התעודות המזויפות.

על פי התוכנית נקבע, שאבו־דאוד יצא תחילה לירדן כדי לבדוק דרכי כניסה ויציאה בסתר, שבהן אפשר להחביא את המכונית ולפרוק את הנשק. אחר־כך היה אמור להצטרף עד כניסת המחבלים בבתי קבוצות, להדריך אותם בביצוע הפעולה ולהזהר לחשפ.

אבו־ציאד, סגנו של ערפאת, עקב מקרוב אחר ההכנות שעשה אבו־דאוד להחדירה לירדן ו,,הצמיד" אליו צעירה בת 15, שאותה היה עליו להציג כאשתו. השניים התחזו כאחדים ויצאו במכונית ,,מרצדס" אל תחנת הגבול ,,ה־4".

האשה נראתה צעירה מדי

,,שעת היציאה — סיפר אבו־דאוד — נקבעה כך, שאוכל להגיע ל,,הינ" בלילה, כאשר שומרי הגבול עייפים והראות מוגבלת. החשוב היה למנוע כל אפשרות שמישהו יזהה אותי בגבול. כאשר עברתי את נקודת הגבול התהגתי במכונית ,,פולקסוואגן" לבנונית נוסעת בקרבתה. הנוהג אותה לי לעצור ואמר: ,,אבו־ציאד כלה אותי להודיע שהכל אצלך בסדר"."

אבו־דאוד ו,,אשתו" טירו עם הלבנוני ורעיתו בסביבות רבת־עמון עד שנתקלו במחסום של הצבא הירדני, החיילים ביקשו לעיין בתעודותיהם. בדרכונו של אבו־דאוד היה רשום שהוא נשוי, אבל ,,אשתו" נראתה צעירה מדי לצורך הדבר זה. הנערה התבלבלה, המכונית והתחכשות שנשאה עמה, והחבורה כולה נעצרה בו־במקום. המחבלים שבאו בעקבותיהם נפלו כפרי בשל בידי שירותי הבטחון הירדניים.

הודעה קצרה שנתפרסמה ברבת־עמון על מעצרה של ,,קבוצה כוויתית, שניסתה להחדיר לירדן לביצוע מעשים נגד במחנה הבדיעה", הולה זעזוע עמוק בשורות אל־פתח. אבו־דאוד לא היה סתם מחבל בן השורה. הוא היה ממונה על קשרי ההנהגה של אל־פתח ובמקום להכיהן בירדן ביקר בבית הצבאית לתיאום התנועה שבוסיטה פקן לכתבלים, תכנונות המבצעים הכמוסים ביותר של הארגון היו ידועים לו.

אל־פתח לא הכחיש לאבו־דאוד בבילה בעצמו, אבל בהודעה שפירסם כתב שהוא ואנשיו היו ,,בדרכם לישראל לשטחים הכבושים כדי לפקח על ארגון מאבק נרחב, שאותו יהיו הורגבו באחריה בפלשתין הכבושה".

הירדנים אילצו את אבו־דאוד להטיב בירך: ,,לא הייתי בדרכי אל השטחים הכבושים ולא ביצעתי בעולם שום פעולה בתוך השטחים הכבושים. המשימה שהוטלה עלי היתה לפעול בתוך רבת־עמון".

,,זמירותיו" של אבו־דאוד

אבו־דאוד ,,זימר" וגילה את כל הידוע לו. השאלה היא רק אם עשה זאת ברצונו או באונס. מבקריו במחנה של חמיין גורסים, כמובן, שאבו־דאוד פתח פיו בשום שחכד כי ,,עינו" אותו — אבו־ציאד עלהו למשיכה הבאבות. כדי להוסגר בבני עלידי גילוי אחנם של הירדנים על כניסתו להמומי הממלכה.

כך או כך, בשתי הופעות בטלויזיה ירדן הסב אבו־דאוד נזק בל־יחובר לארגונו. הוא גילה, לבטל, ש,,ספטמבר השחור" אינו קיים כלל וכי אל־פתח ו,,ספטמבר השחור" חד הם. הוא הצביע על אבו־ציאד, סגנו של ערפאת, כמתכנן טבח הספורטאים הישראליים במינכן ופעולה הראווה שנועדה להתבצע בירדן. את הכנית הרצח במינכן מסר עד פרטי־פרטים, וגילה עד כה היה בקי בסודות ארגונו.

הוא הוכיח, כי יאסר ערפאת מעורב אישית במבצעי ,,ספטמבר השחור" וכי ארבעה מאנשי החוליה שנועדה להחדר לירדן בפיקודו נבחרו על־ידי ערפאת.

ואם לא די בכך, הבריח המחבל המפורסם הכבשם כי כל מטרה של הפעולה בירדן היתה לשחרר את הידיעה על הידלדלותה של תנועת המחבלים. ,,בשלוש השנים האחרונות — ענה בתשובה לשאלה מראיינו בטלויזיה — סבל אל־פתח מהידלדלות שורותיו, היה הכרח לבצע מייד פעולה כלשהי כדי לבלום עריקת החברים ואובדן אמון במפקדים".

במצב זה התגבשה בצמרת אל־פתח הכרה שיש לפעול במהירות ובכל דרך אפשרית כדי לחלץ את אבו־דאוד מהכלא, כדי להכחיש ולהכניע דליפת סודות נוספים.

המחבלים הקימו קול זעקה על בריאותו המתערערת של אבו־דאוד, וסאדאת ואסד ביעצו כיצד ללחוץ על חוסיין לבטן שחרורו. לוב ואלג'יריה לחצו על הליגה הערבית לפעול בעניין זה ופניות הגיעו אל המלך חוסיין ממנהיגים ערביים שונים. אבל חוסיין לא נסוג. לא כל יום נפל בחכה שירותי הבטחון שלו דג זהב כזה.

כך נולד רעיון ,,מיבצע חארטום"

כך נולד הרעיון של מיבצע חארטום, שיאסר ערפאת פיקח על מהלכו. כ־ין בבאריס הטילהו אנשי ,,ספטמבר השחור" על שגרירות סעודיה בחארטום, בעיצומה של מסיבת פרידה לדיפלומט האמריקני בסודאן, התביעה לשחרורו של אבו־דאוד עמדה בראש רשימה של התביעות אחריה (שחרור ביטארה סירהאן, רוצחו של הסנאטור קנדי, כנופיית באדר־מיינהוף ועוד), שהציגו המחבלים תמורת חיי הדיפלומטים הזרים, שנכבשו בשגרירות, לרבות שגריר סעודיה בחארטום ו[illegible] הירדני.

המבצע נכשל. המלך חוסיין הכריז: ,,לא אשא ולא אתן על שחרורם של פושעים מן הכלא". הדיפלומטים הזרים, שני אמריקנים ובלגי, נרצחו. אבו־דאוד נשאר בכלא.

זמן קצר אחר רצח הארכוב אישר חוסיין פסק־דין מוות נגד אבו־דאוד וחבריו, אך בלחץ בין־ערבי הבהיק כעבור שבועיים את גזר דינם למאסר עולם. למחרת התנוססה בעתוני רבת־עמון תמונתה של אם אבו־דאוד, בחילה הרעיה תהה על צואר המלך.

אבו־דאוד לא ירד מכותרות העתונים. בתחילת ספטמבר השתלטו מחבלים, חברי קבוצת ,,העוקב", על שגרירות סעודיה בפאריס והחזיקו את פעולתם בשם ,,המבצע לשחרור אבו־דאוד וחבריו".

העלובה היסר השחר שבמבצעה נהברה, לכאורה, כאשר נתפרסמו תובעות הקירתב של המחבלים בידי כלי־טובות כוויות. הפעולה בפאריס לא כוונה להביא לשחרורו של אבו־דאוד, אלא באה כמבצע ראווה לניגוח יאסר ערפאת ולהשפלה דיוני הבדינות הבלתי־מזדהות באלג'יר. הפעולה בוצעה ביזמת נציג אל־פתח בעיראק, אבו־ניזאל, שסירב לקבל את מרותו של יאסר ערפאת ונתמך על־ידי ממשלת עיראק.

נדמה היה כי על אבו־דאוד נגזר לבלות שנים רבות בכלא ירדן אך היקא או ההכשר במפתיע על שחרורו בהוקף חנינה כללית שהעניק המלך למחבלים ולאסירים פוליטיים — מחיר התפייסותו עם מצרים וסוריה.

בני משפחתו של אבו־דאוד אצו בכפר השילוה להקביל את פניו בצאתו מן הכלא ולי[illegible] פניה של צואריו המלך. אלא שהיום המשמח ביותר בחיי אבו־דאוד הוא אולי גם המעציב שבהם. כי מי שיכול להוות ספלון קפה בחברת המלך חוסיין בשערי הכלא אינו יכול להיפגש עם צמרת אל־פתח, המבקשת את נפשו של המלך.

יצחק בן־אהרון במזכירות הקיבוץ המאוחד

עשיתי ארבע שנים בהתמודדות תוך אי־אמון וחתירה נגדי מצד ראשי העם ★ לא אלך ל,,קרב תיישים" ולא אהיה מזכ"ל לשלושה חדשים רק כדי לא להפריע למערכת הבחירות לכנסת ★ תבעתי פורום לאחריות משותפת לממשלה ולהסתדרות ★ ביקרתי במפעל טקסטיל של חברת ,,כלל" ומצאתי שם פועלת שכל שכרה היומי הוא 18 ל"י, ובאותו שבוע העניקו חצי מיליון ל"י מהמניות לבעלי ,,כלל" ★ בחדשים הקרובים לא אעבור על זה לסדר היום וזה לגמרי לא חשוב באיזו קומה אני אשב

תוך ארבע השנים הללו, שבהן כיהנתי, אינני יודע מה מספר הפעמים שבהן ניסו להדיח אותי. תנועת ההדחה החלה עוד לפני ההתחלה. האיום הזה עמד תדיר עוד בהיותי על הסף. לא נכון, שבעבר לא היו מקרים שנמנעו מלבחור את המזכיר לפני הבחירות. בכל שנות עבודתי הציבורית לא זכור לי מקרה דומה — תמיד נקבע המזכיר המיועד בטרם הבחירות.

אספר לכם, כי חדשים לפני הבחירות שבגרו ההמנתי לכיחות על־ידי אהרון בקר, שהודיע לי כי הוא עומד להפסיק את שליחותו. נקראתי על־ידי מזכירות המפלגה גולדה מאיר והוצע לי להיות מזכיר ההסתדרות המיועד. לאחר שנתתי את הסכמתי שובצתי ברשימה במקום הראוי ופורסם ברבים כה שפורסם.

הדבר בא לידי ביטוי בעתונות המעמדית האחרת ואז כבר נמצאו בשני הזרמים הללו מהרהרים ומערערים וכך נמשך הדבר עד תודעה ובהבנה, ואפילו בטרם ההכנסותו הראשונה של הוועד הפועל של ההסתדרות ב־1969. אז ניסו להתפתל ולא להציג את מועמדותי דרך מרכז המפלגה וחשבו להסתפק באיזו ,,לשכה". הדבר הגיע למרכז, אולם לא להצבעה, כלומר, כביכול היה שיהיה פעולה והעניין עבר והפך לעובדה.

,,יש לי הרגשת גאווה וסיפוק על ארבע שנות העבודה בהסתדרות. השגנו יעדים רבים בתנאים הנתונים. הפעם הלכנו לבחירות ללא הכרעה לגבי עתידי במפלגה. בתחילה ניסו לא לקיים את הבחירות כלל, ולא מהטעמים שהוצעתי בעטעו במסגרת הרפורמה — לזהות או להפריד בין הבחירות להסתדרות והכנסת — אלא מטעמים אחרים לגמרי, שאתם יודעים אותם. הדבר נעשה על־ידי קבוצה של מפא"י לשעבר, אולי ,,הגוש", או שתם קבוצות, ואין זה כל מפא"י ואינני רוצה להדביק באלפי חברים מפא"י דברים שלא נעשו על ידם.

לא אהיה מזכיר לשלושה חודשים

אולם אין ספק שחלק נכבד בתוך מפלגת העבודה עירער על הקו שלי, על הקו של הוועדה המרכזת, על סגנון וכיוצא בזה. אני חייב לומר לכם באחריות מלאה, כי כל שנמסר על־ידי נמסר גם על־ידי ההסתדרות או על ידי הוועד הפועל או על ידי הוועדה המרכזת, ראוי שתדעו, כי הרוב המכריע של ההחלטות שנתקבלו נתקבלו פה־אחד ועל כן אינני בטוח עם הדיבורים האלה על כבדינות יחיד.

אכן, המערכות שלי במשך השנים האלה היו מערכות כהחות וללא ספק הן יצרו אווירה מתעשלת ומחלוקת בתוך המפלגה, אבל כל שהוה הוכרע.

מעולם לא דרשתי אישור לכהונה נוספת. לא עלה על דעתי לבקש כויטי. מה שהיה הוא ערעור ואי־חידוש הכהונה, תוך הפרחת מועמדים אלטרנטיבים בעוד ,,בהורנו חי", האה בתוך מערכת הבחירות גופא.

בתחילה נכתב על כשל ואחר־כך בא הראיון המפורסם של אברהם עופר ב,,הארץ" הגדיל אהרן ידלין במוצאי הבחירות. האם העניין עומד רק סביב כהונה חדשה? יש כאלה, שאצלם לא קיימת שום בעיה לגבי כהונה שנייה ושלישית...

האם הציג מישהו איזו פרוגרמה חדשה ושונה, האם הציג מישהו איזו דרך? עמדנו יחד בלחץ קשה בוועדה המרכזת. כולנו קיבלנו והגענו לכלל מסקנה, שעדיף לקיים את הבחירות במועדן עם השארת סימן־שאלה לגבי עתיד מזכיר ההסתדרות. ואני אומר: שגינו בקבלת הפשרה הזאת. הקביעה הזאת לא היתה לכבודנו, לא היזקה אותנו. היא יצרה אוירה חמורה וקשה, ומבוכה אמיתית בציבור לאורך כל מערכת הבחירות.

עכשיו נוצר מצב שבו רוצים מזכיר הסתדרות לשלושה חודשים. אני לא אהיה מזכיר ההסתדרות לשלושה חודשים רק כדי לא להפריע למערכת הבחירות. גם לא אחכה עד תום שלושה החודשים כדי שאזכה באהבת ,,הגוש", ואין זה מעלה או מוריד מה כוחם. אינני מסכן כל קאריירה כלל ואיני רוצה שיבכוהו לי דבר בעניין זה.

בבחירות האלה לא היתה רק מטרה חיצונית של התמודדות עם הגוש הימני ורסיסי הסיעות הקטנות. לבחירות האלה היתה גם מטרה פנימית: יריבות מבית. אומר לכם: דיון בכך צריך להיעשות, אולם הוא לא יעשה כאן. זאת צריך לעשות במוסדות של אלה שאליהם אני שייך.

הדברים יותר מדי חמורים בכדי שנטשה את הדבר בצורה כזו. לא ברור לי, מדוע צריך להעניש מפלגה על עיינות סתומה כלפי אדם אחד. הרי אפשר היה לסגור זאת כבר לפני הבחירות.

תבעתי פורום לאחריות משותפת

אני רוצה להעמיד דברים בבהירות ובחדות. היחסים בין ההסתדרות והממשלה אינם ספורט התגוששות. זה נושא הדורש בירור והכרעה. אני מבקש את הבירור הזה מאז אני נמצא בבית ההסתדרות, פעם ופעמים — אינני יודע כמה פעמים — תבעתי: בואו ניצור פורום משותף של אחריות משותפת.

אני מודיע לכם: לא יעלה על הדעת, כי יקבלו הצהרות הנוגעות במאות אלפי חברים ללא בירור אתנו. הנה, אני שומע ברדיו, עם בבוקר קורא בעתון, על שינוי כוהותי במדיניות הביטוי — ואני, שומע זאת לא בפורום כלשהו, אלא קורא זאת בבוקר, בעתון. האם דבר כזה בכלל בא בחשבון, באורח עקרוני, לאור מצב הוהה של מפלגה? פה תוציאו את עניינו של בן־אהרון מסדר היום. פה דרושה איזו שהיא הדינה, דרוש איזהו פורום לגיבוש, להחלטה, לבירור.

יש מלאכת יום יום. לכך צריך סמכות. עם כל הכבוד שאני רוחש לי ודעי הצעובים המזדהים אתי, ולמפים, לא יכול להיות מזכיר ההסתדרות שהוא עליהם בלבד. אותי הם לא יוליכו לטבמה זאת. אני זקן מדי ולא אלך לקרב תיישים.

לא יתכן, שיהיה מזכ"ל שאין לו אמון של ארבע הסיעות המרכיבות את המערך או אפילו אמון של סיעה אחת; בוודאי לא סיעת רוב. אני אומר ,,רוב". אחרי הבחירות עלינו לדעת שהכל בתגמה, וגם אנחנו בפרופורציה מתגמדים. אינני אומר, שסיעה אחת צריכה לקבל 100 אחוז של עבודת המפתה במדינה.

עשיתי בהתמודדות זו ארבע שנים בתוך אי־אמון וחתירה נגדי מצד ראשי העם — שר העבודה, ראש מטה הבחירות בעת מסע הבחירות. אי־אפשר להיות מזכ"ל על פי רוח פופוליסטית. מישהו ילך עם נשי רינזהור ואני אלך עם פועלי הגבל.

דמי לא הפקר!

אפשר היה לחשוב, כי לאחר הבחירות יתקיים פרק ונגיע לידי גיבוש דעה לגבי החודשים הקרובים. איש לא דיבר על היחס שיהיה לנו בעוד שלושה חודשים מראש הממשלה, שר הבטחון, או שר האוצר. האם היה למישהו מהם ספק, כי הם עובדים ברשימה ולא יעמדו בממשלה הבאה? זכור לי מקרה אחד לגבי שר האוצר, וכבר למחרת היום היתה הכחשה של כל הממשלה.

אולם בנושא מזכ"ל ההסתדרות לא עמדה להם המפלגות, ובוודאי לא העדיפות האלקטורית. מייד קמו כותרות ודליפות והחלה מהדיר התנועה לגבי מזכ"ל ההסתדרות.

דמי הפקר? לא! לא יבטיכו להתיבלל בי! זו מכוח התהללות. היו בחירות, היתה מערכה, יש מזכיר ההסתדרות — ולא יתכן שמזכ"ל המפלגה יענה בשידור הטלויזיה: ,,אנו לא יודעים עדיין דבר".

אולי אינכם יודעים מה היתה לדיד מערכת הבחירות, איך היא אורגנה. אבל לא היה שבוע, לא היו שבועיים ללא משבר פיננסי. שבוע לפני תום המערכת נשלחו הודעות לכל ראשי המחלקות להפסיק כל פעולה. בטענה שאין כסף, ואכן הופסקו אסיפות, כירעות ופעולות אחרות.

רצתי לחפש דרכים והסתייעתי בקבוצים אישיים כדי למצוא איזה כלים מאות אלף לירות להצבולות הבחירות למערך, ובו בזה הופיעו בעתונים מודעות על עבודים שלבים בעניין ההוצאה של המערך לראשות עיריית תל־אביב. אינני רוצה לאבוד את ערכן בכסף. אתם יכולים לתאר לעצמכם איזה אבסורד היה זה באותו רגע.

ככה בילים על סגנון ותוכן. יש סגנון, אבל יש עיקר ויש טפל ויש תוכן ויש בעיות־יסוד. ואינני נסוג מההכבונה בנושא זה. אינני מבקש מחילה ואינני חוזר בי. אני יודע, שהערעור אינו על סגנון שלי אלא על התוכן.

אני מוכרח לשאול אתכם: האם סגנון של חברת ,,כלל" טוב ונאה ליבהחירות? ביקרתי בבכה בפעליב. היינו בחברת הטכסטיל של חברת ,,כלל", מצאתי שם פועלת שכל שכרה היומי, אחרי הפרמיות התוספות, הוא 18 ל"י. ובאותו שבוע, רבותי, העניקו חצי מיליון ל"י כמניות לבעלי ,,כלל" נוסף לשכר של 120,000 ל"י. זה סגנון?

אני מרכה לעצמי לומר לכם: ילכו ויגישו הן עתק, את כל אנשי הבחירות, ויפילו את מספר המודעות — ולא יכסו על הכוביה שיפוה השכר בבכק אפילו במלאכה ארגון כושלכת.

ראיתי זאת, ובחודשים הקרובים לא אעבור על זה לסדר היום, ואין זה חשוב באיזו קומה אשב.

הבריט, לפי תפישתי אני מוקיר כל גרגר של אחווה ושל חברות של ציבור־הפועלים, מתגאה באהבת פועלים החוזרים לי כה שאני מעניק להם. אבל עם כל יראה־הכבוד לפועלים זה לא החליף להנהגה הפוליטית. ההסתדרות לא תוכל ללכת ללא מליהוה פוליטית מוגדרת, שעבבדה היא נבילה מבנה בצורה ללא תקדים.

אינני נכון להתנחם בנחמות קלות. לא זה כדרוש להחזרת הכבדים, לברות כל הפרטובים. זה עורבא פרח. אני לא רוצה שום סמכויות, לא של שר האוצר ולא של שר הבטחון, לא של מנכ"ל בנק הפועלים. זה נועד להפחיד את האוזנים.

דרושה סמכות אחת ויחידה: מזכ"ל ההסתדרות יהיה נציג של תנועתו ולא צבחן שהוצנח לתוך המערכה. לא עצרנו, אלא בלבנו את הנסיגה של תנועת העבודה, והנסיגה שהחלה בשנות ה־60 נבלבה ולא נחסמה.

אני דורש שתכריעו מי נותן בי אמון ומי לא

השאלה העומדת היא לא שאלה של יצחק בן־אהרון. היא באה על פתרונה. לא אהיה מזכ"ל לשלושה חודשים ואחכה להדר אנשי הגוש. זה לא יתכן, רבותי אנשי הקיבוץ המאוחד.

לא נולדתי להיות מזכ"ל ההסתדרות ואנו לא כחותנים. אבל צריכה להיות דרך־ארץ. הואיל והעמידו בספק את כיבוד כהונתי, ואמרו עלי שאני מייצג רק את מפ"ם והקיבוץ המאוחד, ועוד נחלתי מפלה — אני דורש שתכריעו מי נותן בי אמון ומי לא. אבי להשאיר את המצב כפי שהוא היום? המפלגה גדולה באה. אינני יכול להישאר על־תנאי.

ובכן: לא הגשתי התפטרות על ידיה במספר הקולות של המערך. זה לא היה הדבר המביה. אני מבקש כי הפורום הזה להחליט, כי בן־אהרון לא יכול להמשיך בתפקידו אלא כשליחה המוכר של מפלגת העבודה, ומאחר שהוטל במוקדים ערעור, הכרחי לכנס את מוסדות המפלגה על מנת שיאשרו את המשך תפקידו.

בוא לגור באחד המקומות היפים - גני-פאן-לון בראשון לציון

על יד התותחי של ראשון לציון באחד האזורים היפים של העיר. בתוך שכונה מקסימה עם גינה ושירותים שכונתיים מפותחים -

בונה חברת פאן-לון דירות איכות בבתים רבי-קומות. גימור מעולה, הקפדה על איכות הבניה ועל איכות הסביבה.

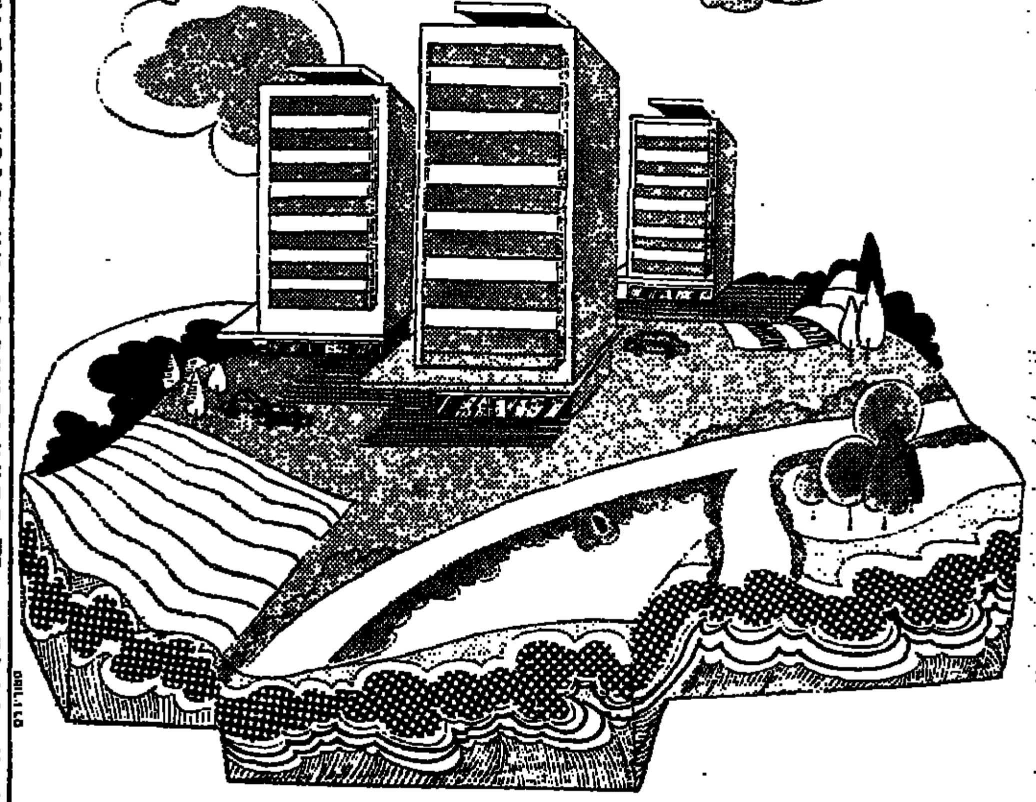

פאן-לון
משרדי מכירות
ראשל"צ — רוטשילד 50. בת־ים — רוטשילד 34. חולון — שנקר 47. רעננה — ראה הרצליה. אשדוד — רוגוזין 4. פתח־תקוה — ראה מנירברק. בני־ברק — רח' ז'בוטינסקי 20 (פינת רבי עקיבא). רמת־גן — ראה בני־ברק. הרצליה — סוקולוב 58. יועצי השקעות חוץ — פרישמן 10, ת"א.

هكذا من الأصل

עליה וקליטה 1973 (5)

המשפחה מקייפטאון ההולכת לקיבוץ

מאת יהושע א. גלבע

במרכז הקליטה שבקיבוץ גבעת ברנר פגשתי משפחת עולים מדרום אפריקה. זוג צעיר, בשנות השלושים, וארבעה ילדים בגילים מחמש עד אחת עשרה. פגישת אקראי עם הזוג, דנה וברק מארקו, משכה קורת־רוח. הלשון העברית עדיין מגומגמת בפיהם, אבל בפה מלא הם מודיעים: אנחנו מאושרים!

משפחת מארקו היא בבחינת איפכה לכוטיבציה חברתית של עליה מארץ־רווחה. מבחינה חומרית לא חסר להם דבר בקייפטאון, מכנה באו. דנה היא פיזיותרפיסטית. ברק הוא רוקח. המרקחה שבה היה בעסק גדל. ככה במנוחה, כירב הנאתו. „אבל נמאס — אומר ברק. זה הדבר שאיכנו לעצמו כבר בצעיר; קודם נקרא בירן — פירוק העבריים אחרי שנה. מהריה ר' מאמשוי".

בני הזוג היו, כדבריהם „ציונים". הרבו לנסוע לישראל. הם עצמם וילדיהם למדו בבית־ספר יהודי. אך מהסבריהם אני מבין, כי את המניע העיקרי לעלייתם אכנם יש להסביר בחיפוש אחר משמעות. הכסף והגלות־החיים הנוחים בו נאמנו למחנק שבנו ביקשו להשתחרר — ועוד יותר, לשחרר כבנו כבעוד מועד את הילדים.

בדנה וברק מארקו קשה „לסחוט" תלונה. מרוצים הם מן האולפן הקיבוצי ומעיסוקיהם במשק (יום במרכז הקליטה שבקיבוץ מחולק חציו, בערך, ללימוד עברית וחציו לעבודה). אם יעיד כשהוא „קיבוצי" (דרך כשל, האוכל אינו לפי הרגליהם וטעמם), עושים הם זאת בחיוך־צחוק או בעדינות התנצלות, בתנאה כהדגשת בגלגלים הם של לשונם את הביטויים „הכל בסדר" ו„אין בעיות". אכזבות? כן, יש. הם אינם מוצאים בארץ אותה ... ואותה חוצפה, שלפי סיפורים כוזבים אשר כבשו לפני בואם ציפו להיתקל בהן...

בשעה זאת כבר מצויים דנה וברק בקבוצת גינגר. שם נתקבלו כחברים. בעלייתם התכוונו מלכתחילה (כפי שהסבירו לי) לקרבב שיתופי או לקיבוץ. את השינוי המיוחל בחייהם לא היו יכולים למצוא כאן בעיר, ודאי לא בעיר גדולה. כל ההדרכה „תל־אביב" התדדית, אבל לא כדי להיהל להוכה עקרה בקייפטאון.

מרכז הקליטה בגבעת ברנר

בגבעת ברנר אני מחליף דברים עם חוה הדני ואלין לב, חברות הקיבוץ המועסקות במרכז הקליטה שם. חוה היא מותיקות הקיבוץ, ואילו אלין היא בעצמה עולה חדשה (מצרפת) — בוגרת המחזור הראשון של אותו מרכז קליטה. שתיהן עומדות על המגמה המיוחדת, או הנוספת, של מרכז קליטה בקיבוץ: לקרב אליו אנשים המבקשים אורח־חיים חדש. העולים מכירים את הקיבוץ מקרוב, כותפים חיי־חברה שלו, עובדים בתוכו — זו ה„אינפורמציה" המהימנה ביותר עליו.

מקובל להניח כי אל מרכז הקליטה הקיבוצי באים אנשים המגלים מראש נטיה כלשהי לקיבוץ, אבל אין להית־פס לאשליות: מגיעים גם סתם בחורים ובחורות, חסרי מקצוע, אנשים שהושבו כי כאן השהייה הזמנית נוחה לעצמם ובעיקר לילדיהם. תמצא פה עולים שכבר הירבו לחפש „סידור" בעיר, או שמוסיפים לתור אחרי אפשרויות אחרות גם בימי שבתם בקיבוץ. אבל הנסיון של מרכז הקליטה בגבעת ברנר כלמד, כי כמחצית מבוגריו אכנם הלכו לקיבוצים — „זו תוצאה טובה", אומרת חוה הדני. „התוצאה טובה" במיוחד נותנים עולים מדרום־אמריקה. במחזור האחרון של המרכז בגבעת ברנר נמצאו 11 משפחות מאמריקה הלאטינית (כמחצית מקיבולו) — וההה רושם כי הלקן נדבקו בקיבוץ.

באספקלריה יומיומית של „אוכלוסייה" מרכז קליטה אחד — מסבירות חוה ואלין — אתה רואה הרבה מהבעיות הכלליות של קליטת־העליה. קיבוץ־הגלויות קטנים מוזקרים לעיניך: אקלים אחר, מזון שונה, עבודה שהעולים לא היו רגילים בה, שיטה רפואית שלא היתה מקובלת בארצות־מוצאם. בנוסף לזווית אלו יתוספות להן מציקה, כמובן, אי־ההדאות ביחס לעתיד. כאן יש לציין איזו תהוכה־תיסכול הנובעת כמצבם הכבר — ככל שהוא זכבי הכרחי — של אנשים עצמאיים, מבוגרים, פעילים ומפעילים, אשר לפתע אחוזים בידיהם, מכוונים אותם על כל צעד והם מקבלים הכל מן המוכן.

הנני מתעניין במידה ה„סביעה" של העולים ממרכז הקליטה בחברה של הקיבוץ. בגילוי־לב אומרות חוה ואלין: גם אנשי הקיבוץ בינם לבין עצמם אינם בהויים „חברה פתוחה לכל". כיום אין מתרועעים בנוכח הכל עם כולם, ודאי לא בקיבוץ גדול. קירבות מחיכות נוטפות בין חברי הקיבוץ לבין העולים, שאחרי ככלות הכל הם תושבים זמניים במקום ומתחלפים. למותר להסביר שעל המגעים ההדדיים מכביד חוסר לשון משותפת. אך למרות הכל נקשרים יחסים ידידותיים. יש עולים המבי־עים בצעדם דרכם לחברה הקיבוצית — על־ידי ההשתתפות באירועים של המשק, ביקורים בגרדן וכו'. וכל הכל חלה התקרבות רבה תוך עבודה משותפת בענפי־המשק השונים.

דנה וברק מארקו וארבעת ילדיהם — מקייפטאון למרכז־הקליטה בגבעת־ברנר ולקבוצת גינגר.

חשיבותם של העניינים הפעוטים

בבטון־העולים „בית ברודצקי" ברמת־אביב אני מתבונן בשני לוחות־מודעות שבאולם־הכניסה. האחד כיד עד להרצות רשביות והשפיות־לבחנה, הוא כבפר על פעילות חברתיות ותרבותיות, חוגים לספורט ולדראמה, הרצאות, כיפגשים, טיולים (נאמר לי כי הדיירים־העולים בן המערב בצלמים, בדרך־כלל. את מחירם, ואילו העולים מבריה"מ נהגים מטיולים מסובסדים); קבוצות ליהודי יהדות, מועדי ישראל, מלאכת יד, ציור, ידיעת הארץ. פעילות בגורנת. בנוסף ללימודי העברית באולפן. הלוח האחר הוא בבחינת „שוק חפשי" — והוא מאלף מאוד. כאות מודעות ופתקים בעניני קניה, מכירה, תיווך. כל מיני שירותים מוצעים לעולים: הובלה, העתקת מסמכים, כסויים, התעמלות, הרזיה, טיפול קוסמטי, מיספרה, רופאי שיניים ובתי־מסחר רבים. הצעות של עולים: הפצים למכירה, עסקי חליפין, ביצוע עבודות שונות. אם תרצה, יש בלוח כזה כדי להפריך הרבה מן הטענות של „הישראלי הגזלי" בגלל העליה. אדרבה, אתה מוצא כאן הוכחה מיניאטורית לתמריצים שכביאה העליה לרווחה בארץ.

שיחות הטופות עם כמה מדיירי הבית מגלות שביעות־רצון מסדריו ומן השהות בו. אף כי זה „מוסד", מסעיכים העולים את האווירה התופ־שית בתוכו. הפרטיות יכולה להישמר. אין כל „קסרקטיניות".

מנהל הבית, מרדכי ציוני, מוצא לנכון להזכיר פרט חשוב ביותר: אחרי ככלות הכל, אין הדייר־העולה מקבל שום דבר חינם. ביום מן הימים צריך יהיה להחזיר את הוצאות החזקתו. אמת, המחירים הם אולי סמליים. ארוחת־צהרים, למשל, עולה שלוש וחצי לירות. אבל בכל־זאת יש מחיר. ולעובדה זו נודע ערך חינוכי ופסיכולוגי.

תלונות של עולים? ודאי אינן חסרות. מוצדקות או לא מוצדקות, הן תופעה אנושית טבעית — אומר לי עולה אחד. אילו עשיתי רישום מדויק ואינדקס של התלונות, נדמה לי כי תשע עשיריות מהן נוגעות לביורוקראטיה: הבשורדים המטפלים בעולים, או באים אתם במגע, קרויים לעתים קרובות „הם" — כמו משהו זר, מתנכר. ואת למרות הכרה וידיעה על היחס הרב שמקבלים העולים. מספרים לך הרבה על הרצה מבכרד למשרד, מזלה לדלת, מפקיד לפקיד.

לעתים קרובות מתברר, כי התלונות כרוכות בעניינים פעוטים: פה פקידה לא ענתה באדיבות, שם צריך היית להמתין שעה. אי־הבנות רבות נובעות, פשוט, מחוסר שפה משותפת. מרדכי ציוני אומר שאפשר להפחית את הטריוּת עד למינימום ע"י שיחה עם העולים בלשונם, או ע"י „היועץ לשוני".

הדבר מתקשר עם הלהיטות של העולים ללמוד עברית מהר, כפי שמתרשם ציוני (והוא בתפקידו הקודם כמנהל־אולפן). לפעמים רכישת הלשון נראית להם יותר חשובה מקבלת דיור (אולם כפי עולים מבוגרים אני שומע גם על עדיפות הפוכה). על כל פנים, בבית־האולפן התפיסה מלאה. ומעשה בעולה מברזיל, אשר הסעים כי אינו מבקש המיטה ודירה אלא רק זירוז ההיגבור לימודיו העבריים בצורת מורה פרטי, נוסף לכיתת־האולפן — ואכנם קיבל את מבוקשו הקודם לסיים את הקורס שלו.

קליטה חברתית באופקים

בהחלקה לעליה ולקליטה של הסוכנות קיים אגף לעבודה סוציאלית, במשמעות, לטיפול במשברים. כמאה עובדים בכל הארץ. לא מדובר בטיפול דווקא במקרי־סעד כרוניים. בעצם, כמעט לכל עולה צפוי משבר כלשהו. עובדים סוציאליים אלה, כמו הם כעובדים אחרים במרכזי־הקליטה השונים, כדגישים בפניך את החשיבות של הדאגה לקטנות־יום־יום, כדי למנוע תסכול, מרירות והצטברות כיותיות. העולה נכנס לחדר שהוקצה לו במרכז־הקליטה ומוצא בו פרחים וכרטיס־ברכה — ודאי אין בכך מענה לשאלות ולספקות המבקרים במחוזו, אבל הכוונה מתפוגגת מעט...

אכן, הרבה תלוי באופיים, התנהגותם, סבלנותם וכשירותם של עובדי מחלקה העליה והקליטה של הסוכנות ועובדי משרד הקליטה של הממשלה. אבל אלה בלבד אינם עושים עדיין את „אווירה־הקליטה" הנאותה. וזאת לדעת: קשיי־ההתערות של עולים מתייחסים בעיקר במישור החברתי היומיומי.

אסייע איפוא כאמר זה ב„קליטה חברתית" יפה כמצאתי בעיירה הפיתוח אופקים. בכלל, למי שלא ביקר כמה שנים בעיירה זאת אולי קשה יהיה להכירה. כלום צריך אני להזכיר ששמה הלך לפניה כסמל של גיוון, כייצוב „פרובלמאטי"? עתה — התבססותה והגעתה נראים לעין כל. והעתיד? אולי אפשר להמחיש את הסיכויים בסימן לא כל־כך מעודד: מחירי הקרקעות והדירות מאמירים באופקים... לא כעט, כמובן, קשורה התפתחות זאת בבאר־שבע, שאופקים מרוחקת ממנה רק 24 קילומטר ויש המנבאים כי בקרוב תיהפך לפרבר־הבגורים של עיר־הנגב הגדולה... עם זאת ודאי זינקה אופקים קדימה גם בכוחות עצמה.

אך בעיני כרגע לא בדמותה הכללית של אופקים, אלא ביחסה לעליה. ההפתעה הגדולה היא שעיירה זאת, בת 11,000 נפש, נהנית עתה מביקוש גדול של עולים. יצוין: לכעלה כ־80 אחוז של אוכלוסי העיירה הם יוצאי ארצות אסיה ואפריקה — והעולים הנמשכים אליה הם רובם ככולם יוצאי־אירופה, ובינתיים ה„שידוך" הזה בין המארוקנים (60 אחוז כאוכלוסי אופקים), הטוניסאים, הפרסים, ההודים המצרים לבין הרוסים והרומנים שזה מקרוב באו — ה„שידוך" עולה יפה.

כשבעים משפחות של עולים מצויות בעיירה. אילו היה דיור, אפשר היה לקלוט משפחות נוספות. פעילי העיירה, אנשי המועצה, אינם מסתירים שהם מעוניינים בעליה „אירופית" — ואין הם מתחרטים על מאמציהם בכיוון זה. ורבים מן העולים שהשתכנו באופקים מבקשים להבטיח כאן מקום גם לקרוביהם (העתידים לעלות, או שנמצאים לפי־שעה במקומות אחרים בארץ).

מה יתרונה של אופקים? לא בהלה־זהב, או־קדחת־נפט... אדרבה, עניני פרנסה אינם קלים כאן, וזאת משום שהתעסוקה מבוססת בעיקר על שלושה מפעלי־טקסטיל — ענף שבו שכר־העבודה (בכל הארץ) נמוך יחסית. הסוד של אופקים — אומר לי יו"ר המועצה שלה, יחיאל בנטוב — הוא שבמקום זה, במידה מרובה, „הרחוב קולט".

שיחות עם עולים באופקים מאשרות „סוד" זה. מסתבר, כאשר האשה המארוקנית לוקחת את האשה הרוסית לשוק, כאשר הוותיקה מציעה לעולה החדשה להחזיק את המיצרכים במקרר שלה — זאת „קליטת־עליה אלף־אלף"...

(המאמר הששי מחר)

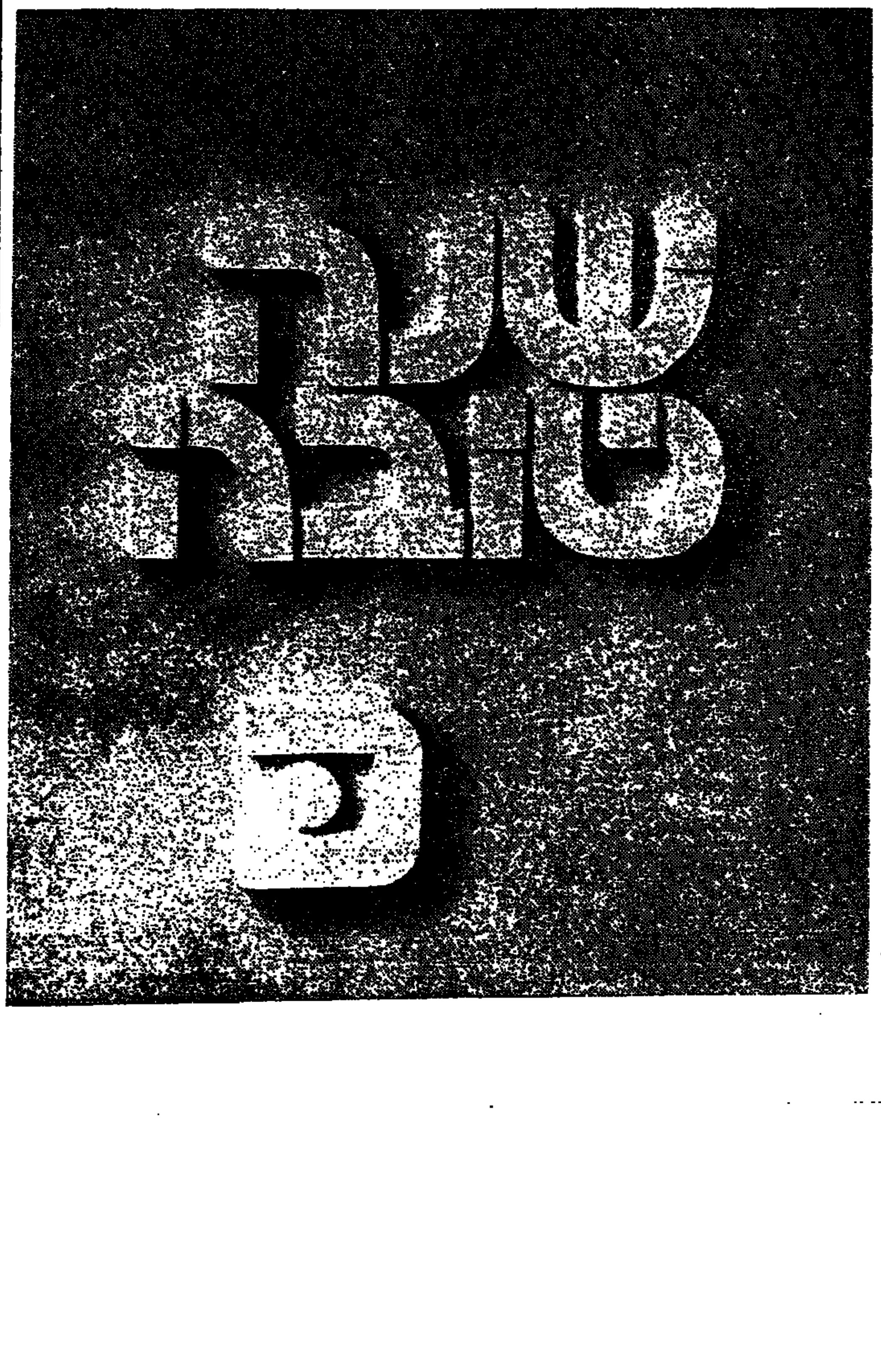

פעם הלכנו מכות בגלל... מפלגות

מאת כרמלה לכיש

אומרים עלינו הישראלים, שפחדנים אנחנו, אדישים, סוסים הולכי בתלם. הראיה: כל השנים בוכים, וכשמגיע יום הבחירות מצביעים כמו... אבותינו לפנינו, ושום דבר איננו משתנה.

באותות ובמופתים מוכיחים לנו מעל דפי העתונות כי הנה: יש אלטרנטיבות, אין הכרח לבחור שוב במפלגות האמונות שנים רבות על השלטון, ומסבירים לנו כמה טוב ובריא לכולם, לכולנו, אם יבוא חידוש או שינוי בנוף פתקי הקלפי.

אני שייכת לאדישים, או נכון יותר לומר לכיואשים מן המפלגות ומן הבחירות גם יחד. דוקא משום שאיכפת לי מאוד מאוד מה נעשה כאן בארץ יום יום, לילה לילה, שנה שנה, ומה יהיה אתנו בכלל ובפרט.

אני משוכנעת שהשינוי המיוחל לא יבוא ביום הבחירות. גם אם יעלה הליכוד, ירד המערך, יעלה מוקד, ירדו הדתיים. יש מפלגה אחת שאני פוחדת שמא תעלה, וזוהי רקיח כמובן. אבל הרי היא איננה שייכת לנוף פתקי הקלפי שלנו. מי שהוא רקיח, היה כך לפני שנים ויש חשש שישאר כך להבא. בעיקר אם הוא ערבי המאמין בבעלותו שלו על ארץ ישראל, וכתנגד לישות הישראלית הזיה והקיימת.

פעם האמנתי שאם נתאמץ מאוד כולנו, נתגייס, נחלץ, נפעל, נדבר, נשכנע — התגבר מפ"ם על יריבה הגדולה מפא"י והכל יהיה שונה. טוב יותר, כמובן.

אז באותן שנים, כי שמע על חוגי בית? היו אספות, עצרות עם, נאומים בכיכרות, ברחובות, המועברים ברמקולים לכל חוצות העיירה או המושבה. על לוחות המודעות נתפרסמו שמות הנואמים הגדולים והנושאים עליהם ידברו, כמו למשל: „המדינה — לאן?" „אנחנו ועולם המהפכה", „בריה בן־גוריון והיכין", „לקראת הבאות", „חבורות בחברה הישראלית", ו...תוכנית אמנותית.

ולבסוף, היתה מודפסת בקשה־הודעה־הכרזה: בואו בהמוניכם!

●

זכור לי תנועה שבו היו עתוני התנועה מדווחים על האספות הללו. מספר הפעמים שבהן מחא הקהל כפיים, הדברים חוצבי הלהבות שאמרו הנואמים, והסיפא שתמה כל ידיעה כזו: „ובשירת ההמונים נסתיימה האספה". ההמונים היו אז שנים עד שלושה, חלוץ אם שרו גם „התקווה"...

אלו היו שנות העליה הגדולה, הקריה גם המונית. שנות הצנע. יהודים התגוררו בצריפים, פחונים, בדונים, בהים ערבים נטושים. עבודה לא היתה לדורשיה הרבים — מפרנסי משפחות גדולות, חסרי מקצועות ומקצוע.

אל הנגב דליל־האוכלוסיה נורקו עולים כארצות האיסלם למושבים שכוחי־אל. היאוש אכל בכל פה הפך לאדישות מנוונת. המדריכים החקלאיים לא ידעו אל מי לדבר ועל מה. ואמנם, הצעירים דאז, חניכי השומר הצעיר, הסתערנו על היעדים הללו. היתה התנדבות (קצת כפויה...) ואמונה, אבל היתה גם זרות גדולה בינינו לביניהם, המצביעים הפוטנציאליים. זה היה בקיץ שנת 1955. לראשונה בחיי הצבעתי אז בבחירות. והיתה זו הפעם האחרונה שפעלתי למען הצלחת מפלגה בבחירות...

חוגי בית לא היו, אבל ביקורי בית היו גם היו. לא בן־גוריון או יערי ביקרו בבתים, אלא אנחנו עשינו זאת. לאחר יום עבודה בן 9—10 שעות בשדה או במטע, לא תמיד היינו נלהבים לצאת לביקורים הללו. אבל, היתה רשימה תלויה על לוח מודעות בחדר האוכל, ליד סידור עבודה, והמתחמק אכן ינוגה בכל פה... יצאנו. במשאיות, בעגלה, בדרכי העפר המסוליגו האבוקות, קדימה לבאר שבע הכרך הגדול, שהאטרקציה שלו היתה אז: גלידה באר שבע. חולקנו לחוליות והלכנו בסמטות לכבוש את שכונה א'. אני מרשה לעצמי לקוות שלא גרמתי נזק גדול מדי למפ"ם, באותן בחירות, מפני שפעם אחת קיצרנו מאוד מאוד את הביקור, וישבנו לנו שנים, הוא ואני, בלב ערוץ לס חום ומתפתל הקרוי היום הגן הציבורי שבדרך הנשיאים, ושוחחנו על אודות... הנשואין. הוא היה מוכן לחכות עוד קצת, אבל אני לא. ובכל זאת דחינו את הנשואין עד אחרי הבחירות...

●

בדרך כלל לא ידעתי להגיע ל„הכליתי" בביקורי־הבית הדהם. נהניתי לשבת בין אנשים השותים תה עם נענע, (ולא עם סאכארין כפי ששתינו בקיבוץ) לפספס מעט ערבית, לשמוע סיפורים על חוץ לארץ כמו מצרים, עיראק, מרוקו, ולספר על הארץ שלי אשר בכל לבי רציתי ועודני רוצה שתהיה גם שלהם. איך שהוא, הם תמיד ידעו לומר משהו טוב על בן־גוריון, ולא הצלחתי להבהיר להם שאני לא בדיוק מאותה אסכולה. בשבילם היו „מפאי—מפים תו דבר". והבעיות היו נעוצות בתחומים הרבה יותר חשובים של חייהם כמו: השיכון הצר והמחניק, הילדים הרבים הזקוקים למזון ולחינוך, מחלות העינים והמעיים שפקדו אותם, פה ושם גזזת ואוזן זבת מוגלה...

אמרו לנו בקיאים ומנוסים שחשוב מאוד להזכיר ל„אנשים שלנו" שלא ישכחו לשים „מ" בקלפה ביום הבחירות. וזה בדיוק הדבר שלא ידעתי לעשותו, ולא הייתי מצליחה לנווט את ספינת השיחה המגומגמת בערבית מדוברת מאוד, אל המסקנה הברורה דלעיל. אולי מפני שהייתי אנינת טעם מדי. במשך הזמן התברר לי, להדהמתי הרבה, שמפא"י לא בחלה באמצעים הרבה יותר ברורים ותוכפים כדי להזכיר לאנשים את „האלף" שלהם...

עכשו, כל זה כמובן הרחק מאחורינו. כי הרי יש כבר „צוו למערך בטרם פורענות". אבל אז היה פזמון שהותר בלהקת מפ"ם אודות מפלגה אחדות העבודה ואחות הסודות, שפרשה מדרך המלך ההיסטורית מארקסיסטית־לניניסטית. בפזמון סופר על כלה העומדת תחת החופה, והנה — היא הרה. אבל, טוענת הכלה, זה רק טיפ טיפה, פיפטיפונה, כזאת קטנה כזאת קטנטונת.

●

טיפלנו גם במושבים הסמוכים לנו. אחוזם נפלה בחלקו של קיבוץ דביר. קשה לתאר שני ישובים כה קרובים זה לזה וכה רחוקים, כשני עולמות. אותה תקופה „חולקו" המושבים הגבוהים כרבבי העולים לפי המפלגות השונות, ומדריכי הסוכנות עסקו גם בהספפות פוליטיות. כשום מה נפל מושב אחוזם, בחלוקה גבוהה זו, בחלקה של המפלגה הפרוגרסיבית. מפלגה ותיקה ביישוב בטרם קום המדינה, על טהרת בעלי ההשכלה הגבוהה, דוקטורים ייקים לרוב, ואנשים הדוברים לפחות שלוש שפות אירופאיות. נוסף על מפ"ם והפרוגרסיבים הורשו גם הדתיים את אחוזם, ונראה להם היו אלה שידעו לדבר אל ליבם של המתיישבים.

יום אחד, „חטפו" אנשינו הצעירים באחוזם מכות יבשות אחדות כאות אזהרה על מה שיכול עוד לקרות אם יוסיפו להטריד את המתיישבים בדברי הבאי שלהם נוסח מפ"ם. מיד החלטה בועדה הפוליטית המקומית לא לוותר. אין מקפלים דגלים. למחרת יצאה חבורת לאחוזם. 10 בחורים בסנדר פורד 100 תחת, זה עתה נרכש ע"י המשק. האנשים שוכמו בכפר, נכנסו לכמה בתים, חילקו חומר התעמולה מודפס. ואז, במקום אחד יצאו לעומתם כמה בעלי־גוף והמכות לא איחרו לבוא. מתכנני המבצע המקומיים האמינו כי הכפר יעמוד לימינם בראותו את בחורינו האמיצים עומדים בכבוד בשדה המערכה. ואולם לא כך היה. בקרב המתיישבים החדשים באחוזם (חדשים באמת יותר לאלו שנמצאו שם כבר 4 שנים) היתה תפיסה אנטי־פרולית מובהקת, קלריקלית אמיתית... הקיצור, הנסיגה תוכננה ובוצעה בעזרת הסנדר ובעזרת חיילי צה"ל שהיו שם בסיור שגרתי (הגבול היה אז לא רחוק מאתנו והמסתננים היו בשפע). החיילים השפיעו על אנשי אחוזם שיפסיקו להשתולל, ואיפשרו לאנשינו להסתלק. התוצאות: שתי שיניים שבורות לנהג הסנדר, ראש חבול למארגן המבצע, משקפים, צלעות — ועוד אי־אלו אביזרים חסרי חשיבות — פגועים ונהרסים לשמש שלושה מן הבחורים... אכן, מלחמת מצוה אמיתית. כך נמחקה אחוזם מן המפה הפוליטית של מפ"ם. אמנם, היתה סולחה לאחר הבחירות, המתיישבים הסבירו כי אבוד להם שאנחנו שונאי ישראל (מחינו גמ־רצוה!), מחללי שבת (לא הבנו על כך) אוכלי בשר חזיר (כנ"ל) ולא מקיימים מצוות יסודיות. לכן „התחממו" כל־כך, כך אמרו לנו. בבחירות 1955 זכו הדתיים ברוב קולות באחוזם. לכן גם הפרוגרסיבים נכשו בערכה אבודה זו.

●

היום — אחוזם הנו מושב חקלאי, בו כל העובד (ומעביד!) מתפרנס היטב, הילדים לומדים בבי"ס תיכון אזורי, והדת שוב איננה תופסת מקום כה מכריע בחיים, אף כי כבודה במקומו מונח. דומני שלפני 4 שנים זכה שם גח"ל לקולות לא מעטים. גם בקיבוצי השומר הצעיר התחוללו שינויים. הפלורליזם התגחל בהם התמרלות קבע. אמנם רק למערך זכות לפרסם תעמולה על לוח המודעות של הקיבוץ. ובכל זאת לוח המודעות מקודש באותיות רבות. אמנם יש בעיות בקשר להזמנות מרצים. את מי מותר ומי אסור, ועל פי דרישת מי מן החברים יוזמנו הנואמים המפלגתיים השונים? אך באים מרצים ונואמים. לא תמיד מצפה להם קהל. כמו כן אסור לחברי מפלגה אחרות (קרי „מוקד", מרי", ברית השמאל) להדריך בתנועה החינוכית של השומר הצעיר, אבל — מותר לשלם מסי חבר מקופת הקיבוץ למפלגות אחרות, לחתום על עתונות יומית מפלגתית או בלתי מפלגתית ע"ח הקיבוץ, ולצאת לעבודה למען מפלגה אחרות על פי הסדרים מקומיים בכל משק.

כל זאת — בתחום הנדור ע"י שני קוי בטחון. האחד הוא הציונות והשני הסוציאליזם. כלומר, לא תוכל ליהנות מן הזכויות הנ"ל אם אתה חבר רקי"ח וזאת מחמת העדר הציונות. ואם לגח"ל אתה — חסרון הסוציאליזם מונע ממך מימוש הזכויות הנ"ל. אבל, בדרך כלל אין בודקים בציציות, פרט לקיבוצים אשר יש להם השגות ישנים.

●

בחירות ל־1973, בחירות. אשרי המאמין בדמוקרטיה הפורמלית, אשרי הבוטח בשינויים שיתחוללו בצורת פתקים קטנים, לבנים או מודפסים.

האם ישנה „הליכוד", אם יעלה לשלטון או אם יתקבל לחברה הגבוהה ע"י המערך, את בני האדם בישראל? האם „הליכוד" ינסה להראות לנו איך להיות פתוחים יותר וקשובים לאנשים שאינם דומים לנו בכל, כמו למשל עם ערבים, בדואים, עולים חדשים, או סתם בעלי דעה אחרת כשלנו? האם „מוקד", שהיה כהיר לערבי בירעם ואיקרית לחזור אילו היה בשלטון — היה עוזר למתיישבי שדות או דקלה? מי מבין המפלגות המבטיחות על קולותינו תשכיל לעזור לנו לשמור על סביבתנו הקרובה? החוף, החורשה, הכנרת, סיני? האם „המנתרים" יחשבו רגע קט על ההנהגה בכבישים? האם המערך יבין את כלוא משבצות הענין של מגירת פערים עדתיים, אם בתוכו פנימה קיימת חלוקה עדתית? ומי בכלל ינסה לעצור את הדהירה המטורפת בעקבות הכסף, הרהיטים, המערכה האלקטרונית, ארוחות החולילה הרודפות אותנו בכל חנינה וכסיבה עד כדי מחנק ובחילה בעצמנו? אולי ברי"י? כי מבין פעילי המפלגות תושב על החיים כאן, חסרי הכבוד ההדדי וגודשי פראות, תוקפנות, אטימות, שלא לדבר על לכלוך שהוכו בבבואנו? אולי צעיקי הבפר"ל?

אין לנו כל ברירה אלא לצוות את כל הדברים הללו לבד. לכתוב, לכעוס, לא להסכים, לבחור, להצביע, לא להתיאש, לא לוותר, והעיקר — להראות שאפשר אחרת. ע"י דוגמה אישית, כמובן. כי הרי המפלגות אינן מסוגלות להוה הנדכה כזו.

לגבי הדברים הללו אין חשיבות, לדעתי, איזה פתק נשים בקלפי.

מיהו „בץ" ומיהו „יונה" — בירושלים

עם השגת הפשרה בין טדי קולק ל„עבודה" הובטחה בחירתו מחדש לראש עירית ירושלים, ו„הליכוד" ימקד את מערכת הבחירות בנושאים מדיניים

מאת א. בנגל

אחרי „פשרת בנבנישתי—רוזן" שהושגה השבוע במפלגת העבודה, ניתן לומר ש־כבר נבחר בירושלים ראש העיר וסגניו לארבע השנים הבאות — חודש לפני יום הבחירות הרשמי. תושבי ירושלים ייקראו, איפוא, רק לקבוע אם המערך יירד או יעלה במנדט או שניים, אם הליכוד (קרי גח"ל) יגביר כוחו או יישאר יציב ואם המפלגות הדתיות תמשכנה לשמור על כוחן המיוחד בעיר הקודש.

ייתכן כי גם בחיפה אפשר כבר להכריז על שמו של ראש העיר הבא, אבל עדיין אי־אפשר לבחור לו סגנים ולהרכיב לו קואליציה. ואילו בתל־אביב אין שום ודאות לגבי זהותו של ראש העיר הבא. משלוש הערים הגדולות בישראל רק בירושלים נסתיים מעשה המרכבה העירוני עוד לפני הבחירות. תהיה זאת קואליציה מקיר־אל־קיר ולראש העיר טדי קולק ייבחרו שישה סגנים — שלושה מן המערך, אחד מגח"ל, אחד מפד"ל ואחד מאגו"י.

כולם ויתרו במפלגת העבודה בירושלים, כולם הפסידו וכולם זכו. יו"ר המפלגה בירושלים משה ברעם הצליח „להחזיר" את מזכיר המפלגה צבי רוזן להיות סגן של טדי קולק. ראש העיר טדי קולק הצליח „להחזיר" את מירון בנבנישתי להיות סגן ראש העיר. רוזן יתפטר מתפקיד מזכיר המפלגה בירושלים ובכך השיג קולק כי לא תהיה חפיפה בין הפקיד בכיר עירוני ונבחר מפלגתי. ובכלל יהיו בפנים הקואליציה העירונית מוכן פחות לעימות בין המפלגה לעיריה, כאשר [illegible].

כל צד גם חש כי גם הצד השני „קצת צדק". זה לגיטימי שמפלגה פוליטית תבקש לשלוח את הנציגים שלה לנהל את העניינים בעיר וזה לגיטימי שראש עיר מיוצר יבקש לבחור בעצמו את עוזריו וסגניו הראשיים אבל מבחנו של טדי קולק בקדנציה הבאה יהיה בהתנהגותו הבלתי־מפלגתית כלפי שותפיו המפלגתיים.

אחרי שייבחר קולק יאמר בפעם השלישית מה שאמר בשתי הפעמים הקודמות: „בחרתם בי? עכשיו הניחו לי לעבוד".

לעבוד כראש עירית ירושלים פירושו גם לחתור ל„הלשים" יותר. על ידי ויתורים למפלגות האחרות בקואליציה, ניהל טדי קולק לחצים קואליציוניים. גם נציגי גח"ל בהנהלת העיריה נהגו להחליט על פי שיקולים עירוניים ולא מפלגתיים, הואיל וכך נהג ראש העיר. גם סגן ראש העיר מגח"ל יהושע מצא [illegible] סניף מפלגתו (חרות) לשרת אינטרסים מפלגתיים, אבל הוא שיחק את המשחק לפי הכללים שהוכתבו מלכתחילה: כל אחד נותן לרעהו לחיות כשההחלטות מוכתבות על ידי הצרכים השונים. כלל יפה זה אפשר היה לקיים רק כאשר ראש העיר — השולט ברוב מוחלט של הנציגים במועצת העיריה (16 מתוך 31) נהג נדיבות כלפי שותפיו הזוטריים בבחינת ה צ ו ל ה על גודל יצובם.

גח"ל — במשעול הצר

סיעת גח"ל, כחותפת ב„ליכוד" גם בירושלים, תחוש היטב בקושי „לרוץ" לבחירות במשעול צר מאד בלא לכעוד: מצד אחד היא רוצה לבקר כדי להציג עצמה טובה יותר ומתאימה יותר, ומצד שני היא חברה בקואליציה, רוצה להציג כושר עשייה, מוגבלת בביקורת.

„ברור שהאחריות לנעשה בעיר היא משותפת", אמר השבוע יהושע מצא סגן ראש העיר מטעם גח"ל המחזיק בתיק שיפור פני העיר והתברואה. „אין זה הוגן להוקיע מעשים שאתה שותף להם. אבל נחשוף את חילוקי הדעות ה ע ק ר ו נ י י ם".

זה היה רמז ראשון כי מסע הבחירות של גח"ל בירושלים ידגיש את המימד ה מ ד י נ י של ירושלים ופחות את המימד ה ע י ר ו נ י. כל המפלגות בירושלים שותפות למעשיה ולמחדליה היומיומיים של העיריה. ולכן יודעת כל אחת כי ביקורת על חברתה תוקפת גם אותה לביקורת דומה. כך מתקיימת מערכת בחירות בעיר ללא אופוזיציה. אי־אפשר להתפלמס בחריפות על נקיון ועל בנייה לגובה ועל ריבוי בקרים סוציאליים ועל כבישים ועל שיכון לזוגות צעירים ועל חיסול משכנות עוני ועל העסקה ומסחר, ועל זיהום אויר ועל פארקים שאינם. בכל הנושאים האלה הפולמוס הוא בין תושב ירושלים לבין העיריה — ראשה וסגניו — ולא בין המפלגות לבין עצמן. לכן ניצב תושב ירושלים חסר־אונים לתת ביטוי הצבעתי לביקורתו על ניהול ענייני העיר. לכל היותר הוא צומד בין הצבעה למפלגה חילונית להצבעה למפלגה דתית כדי לקבוע את צביונה של העיר. מתברר שראש העיר החילוני טדי קולק היה זה שסגר רחובות בשבת יותר מקודמיו. סיעת גח"ל־הליכוד אינה נוטה לדוש בנושא זה ולכן תבליט את חשיבותה כבלב השמירה על מעמדה המדיני של ירושלים כבירת ישראל. יהושע מצא ביטא זאת כך: „בירושלים אין לנתק את הנושא האורבני מן הנושא המדיני. הויכוח סביב נבי סמואל הוכיח זאת. טדי קולק נאלץ לתבוע סיפוח נבי סמואל לירושלים למען עניין אורבני וכמובן סיפוח הוא עניין מדיני".

הבעיה היא שמצא הגח"לי, המגדיר את טדי קולק כ„יונה", טוען — כפי שטען משה דיין במפלגתו של קולק — שאין צורך בסיפוח כדי לבנות את נבי סמואל. „לא סיפוחים יבצרו את ירושלים אלא בינוי סביב לה", הסביר יהושע מצא. „אין גבול להרחבת העיר ואפשר כך לספח עוד הר ועוד גבעה. אדרבה, אנו בדעה שאת נבי סמואל צריך לבנות על המורדות הפונים לצפון־מזרח כדי שלא ייראו הבתים מירושלים ולא יפגמו ביופיה".

מבחן נבי סמואל

אין ספק שאילו העמיד גח"ל־הליכוד מועמד בעל כישורים ביצועיים ומדיניים, אפשר היה לערער את בטחונו של קולק. כמובן שבמועמדותו של ח"כ בנימין הלוי יש יוקרה האיש נהנה במוניטין של אדם ישר ועצמאי, אבל גח"ל חייב לשכנע שהוא רוצה בו לראשות העיר ולא לקישוט הרשימה. בזמנו, לפני כשנתיים, הוצע לעזר וייצמן „לרוץ" לראשות עירית ירושלים אך הוא השיב כי שאיפותיו והתעניינותו הן בתחום הארצי מדיני ולא בתחום המוניציפלי.

ואמנם מודה יהושע מצא כי בירושלים לא נראית כל־כך לעין ההתמודדות על ראשות העיר, אלא ההתמודדות כאן היא, לדבריו, „למען חיסול הרוב המוחלט שיש לקולק במועצה".

בזמנו הודיעה סיעת גח"ל כי תפרוש מן הקואליציה אם יכונה מירון בנבנישתי לסגן ראש העיר. היה זה אחרי פרסום „מיסמך בנבנישתי" ובו הצעות בדבר אפשרויות לארגון החיים העירוניים בירושלים לפי עיריות־משנה לפי הדוגמה הלונדונית. סיעת גח"ל טענה כי יש בכך הסכנה לחלוקת ירושלים והדיר קולק העדיף את שיקול שלמות הקואליציה על פני מינוי בנבנישתי, שרבים מודים בכשרו הציבורי הביצועי. עתה יהיה גח"ל מוכן לחיות בקואליציה כשבנבנישתי הוא סגן ראש העיר לענייני תכנון. „היום המיסמך עבר מן העולם", מסביר יהושע מצא, „ובנבנישתי אינו עוסק עוד במזרח ירושלים אלא בתכנון".

גח"ל ינסה עתה להבליט את „כניעתו" של קולק לתכתיב המפלגתי ולחסל תדמיתו כמי שמופיע מעל השיקולים המפלגתיים. „המיתוס הזה", טען השבוע סגן ראש העיר מגח"ל, „נגמר יחד עם הפשרה שמזכיר מפלגת העבודה יהיה אחד הסגנים".

השיקול הפוליטי ואיכות החיים

אך את תושב ירושלים מטריד תו אחר באי־שיתוף של קולק ובמדיניותו. כמי שהיה פעם יו"ר מועצת המנהלים של החברה הממשלתית לתיירות, מבקש קולק לכסות את העיר בבתי מלון. אי־רגישותו המספקת להתקוממות אזרחית מעידה אך לי כי הוא בטוח בצדקתו שיש להקים בתי מלון בשכונות מגורים שקטות וליד בתי ספר, אבל היא מעוררת מבוכה בתוך חוגים שהציגוהו לראשות העיריה ב־1965. אלה טוענים כי אם טדי קולק הצליח בביצוע המדיני של ניהול העיר, הנה נכשל בביצוע האורבני.

אלא שבירושלים השיקול המדיני הוא חלק מן השיקול האורבני ולפי מירון בנבנישתי „הויכוח הוא על איזון נכון". הדוגמה היא הויכוח על הבינוי ברמות ונבי סמואל. כמובן בממשלת ישראל היא המופקדת על שמירת האינטרסים הלאומיים של ישראל בירושלים שהם: ירושלים מאוחדת, בירת ישראל ובעלת רוב יהודי. ב־1970 החליטה הממשלה כי כדי להבטיח את שלטון ישראל בירושלים המאוחדת והשלמה, יש להקים מאחזים בארבע שכונות סביב העיר. זו היתה החלטה פוליטית שהדריכה את העיריה. ומירון בנבנישתי טוען: „ראש עירית ירושלים אינו מופקד על בטחון ירושלים (בטחון הצבאי) אלא על גורלה כעיר ואת התכתיב המדיני הוא מקבל מן הקבינט. להחלטה הפוליטית השלכות אורבניות מרחיקות לכת. אני לא מתווכח עם התכתיב המדיני אבל אני מזכיר כי לשיקול הפוליטי יש מחיר כלכלי".

בזה רצה מירון בנבנישתי, שיהיה סגן ראש עירית ירושלים לענייני התכנון (וזה זמן מה הוא מופקד על התכנון בלי התואר סגן), לומר, כי מאז יוני 1967 מתכנן הפוליטיקאי את ירושלים ולא האדריכל. בויכוח הנרגש על בינוי ירושלים כולם בדכים — הכולם צודקים. כלומר, לכל דבר יש מחיר שלו וההחלטה היא לבחור בין האלטרנטיבות אף היא אינה ללא מחיר. בנית לגובה, לבעל? זה שובר קו רקיע. לא לבנות לגובה? — ייתכן שפירוש הדבר פחות יחידות דיור לזוגות צעירים ולמפוני שכונות עוני. לכל אלטרנטיבה צדק פנימי שלה ופתרון בעיה אחת יוצר בעיה אחרת. אותו איזון פנימי עדין בין אלטרנטיבות צודקות — כל אחת לעצמה — נועד לשמור על מה שהוגים בתורת קודש באחרונה בשם „איכות החיים".

צודק בנבנישתי כי איכות החיים אינה ניתנת למדידה מדוייקת. האם רק יופי קובע את איכות החיים? יש מקומות יפים ומשעממים שאנשים בורחים מהם ועוקרים למקומות יותר מכוערים אך מעניינים.

הבעייה של המחליט החלטות בעיר מתעוררת כאשר נדמה כי אין שוקלים את כל ההשלכות של ההחלטה. המשבר האורבני, לדעת בנבנישתי, נובע דוקא מן התיחכום הרב וההכהות הביהודים של כל התום באורבניסטיקה. הכנת התכנית, למשל, נעשה בדיוק כדעי מכס כמו מתמטיקה, אבל אם בכלל צריך כביש או מעוניינים בכביש במקום כסויים — זו החלטה ערכית לא כל המוכחה לתחבורה. בסופו של דבר, אומר מירון בנבנישתי, כל הכפות המדוייקות של המומחים מבוססות על פילוסופיות חברתיות ואסתטיות ובהם אין מומחה. וזהי כבר תפיסה ערכית. האידיאלי הוא, איפוא, להשתמש במדע בכל התחום אורבני מתוך התפיסה הכוללנית.

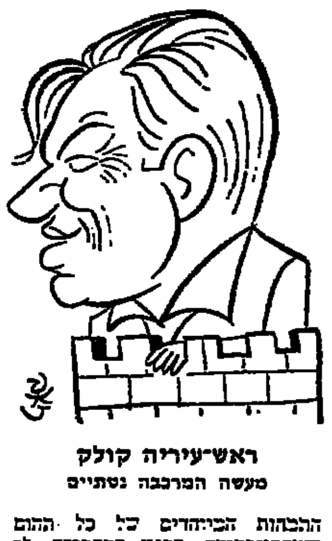

ראש־עיריה קולק
מעשה המרכבה נסתיים

נצים, יונים וערביי ירושלים

אך עיקר חיציו של גח"ל־הליכוד בירושלים יופנו נגד מה שמכנה סגן ראש העיר יהושע מצא „המדיניות הפייסנית של טדי קולק כלפי הערבים". מצא רוצה במדיניות של ש י ו ו ן בין חלקי האוכלוסיה השונים ומצטט בהקשר זה את זאב ז'בוטינסקי: „שם (בא"י) ירווה לו משפע ועושר בן ערב, בן נצרה ובני". את מדיניותו הליברלית של קולק כלפי ערביי מזרח ירושלים מגדיר מצא כ„התרפסות לפני הציבור הערבי ולא שיוויון זכויות וחובות".

המחלוקת בין מצא לבנבנישתי מציגה את המבוכה של הירושלמי (והישראלי) בשאלה המדיניות כלפי הערבים. הדבקת תגים של „יונה" ו„נץ" פשוט איננה נופלת לגבי המדיניות בירושלים.

בנקל אפשר לטעון שהמדיניות הליברלית של קולק בירושלים היא מדיניות לאומית, כמעט ניצית, שכן אם התכתיב המדיני הוא לשמור על שקט בירושלים המאוחדת — מדיניותו של קולק משיגה זאת. גם כאן יש שאלה של מחיר. כדי שישראל תוכל לעמוד בלחצים הבינלאומיים, כדי שיבואו עולים לירושלים להגדיל בה את הרוב היהודי, כדי שאפשר יהיה לחיות בעיר הזית בלי פצצות ורימונים — כל מה שנגזר מן התכתיב המדיני — צריך ראש עיר לשלם מחיר והוא לספוג את הטענה שהוא מעדיף את הערבים על פני היהודים. הנה כן כן טדי קולק המכונה „יונה" על ידי גח"ל יכול לטעון כי דוקא מדיניותו משרתת את האינטרס הלאומי שגח"ל רוצה בו.

את האמת הזאת מבינים הקיצוניים הלאומנים הערבים יותר מן היהודים. חלק ניכר מן הטרור הערבי שהיה בירושלים לא נועד לפגוע ביהודים אלא נועד לגרור הוליגניזם יהודי שיפגע בערבים. אילו היה בירושלים מיבצע ערבי מקופח היה נוח יותר לארגוני המחבלים לשכנע על חוסר שקט בעיר המאוחדת כי־היא תחת שלטון ישראל. הן אין פוליטיקאי שקול מימין ועד שמאל — להוציא קיצונים קצרי מבט — שידרוש מדיניות של עשיית צרות לערבים כדי שיעזבו את ירושלים. בענין זה תמימי דעים מצא ובנבנישתי, גח"ל והמערך.

אף כי בירושלים אין התמודדות אמיתית על ראשות ירושלים, הויכוח האורבני־מדיני הנטוש בה — ועליה — הוא המרתק, הרגיש, והאמיתי ביותר מבכל ערי הארץ. רוצים ירושלים גדולה ואינטימית, עם הרבה כבישים אך גם הרבה גנים. עם הרבה תעשיה ובלי זיהום אויר. מי היאר לפני כמה שנים כי הערבי שכונת בית הכרם או רחביה יבקשו „לברוח" לפרוור מרוחק? — רוצים הרבה מכוניות, אבל לא רוצים פקקי תנועה. לא רוצים פקקי תנועה אך גם לא רוצים כי העיר כולה תהיה שתי וערב של כבישים. רוצים כי יהיה בה שקט, ולא מוכנים לקבל כמובן כאילו כתוצאה לכונן הערבים במזרח העיר.

בלבול המושגים המדיני בירושלים עשוי להרים תרומה לפוליטיקה הישראלית בכלל ולחסל הדבקת תגים לטכסים הישנים. מי שרוצה לספח את נבי סמואל כדי לא לבנותה — האם הוא „נץ" או „יונה"?

חרבו של קליין

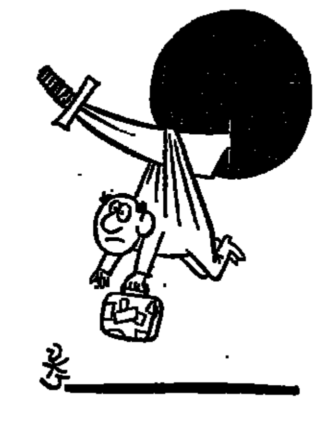

קליין היה מאושר.

באחת מחנויות האנטיקה ברחובה הראשי של טוקיו הוא קנה חרב. לא סתם חרב, אלא סיף של סמוראים, מהמאה ה־16, כמו ב„ראשומון". כך, על כל פנים, אמר לו המוכר היפני באנגלית עילגת. אמר והניף בהשתחוות ונתן לקליין את הלוקס הארוך הנכבד ב־5000 יין, שהם כ־20 דולאר. שאלתי את קליין אם המחיר אינו זול מדי בשביל חרב סמוראים מהמאה ה־16? אבל הוא הרגיע אותי שזו חרב סמוראית אמיתית, הוא למד את הנושא עוד בבודאפשט. „סבא שלי מצד אמי היה קצת סמוראי, — הסביר לי — ותאמין לי שקניתי מציאה".

המציאה שקלה ארבעה קילו ובצאתנו מהחנות השתרבב הקצה המעוגל שלה בין ברכיו של קליין והוא השתטח מול היפני המשתחווה, כמו אדם המגזים בנימוסיו. אחר כך קם על רגליו כאילו לא קרה דבר ונשא את חרבו בגאוה, כיאה לסמוראי הראשון שקם לכפר סבא. בבואנו לארמונו של קיסר יפן, שלף קליין את חרבו כנראה כדי להצטלם בפוזה הרואית, ובתנועה אלגנטית דבר את כמעט הבוגית שהונחה במקום. „זה בגלל הספרק של החרב" — ניסה קליין להסביר לנהג בעברית, אבל איטיכוטו לא התייחס לעניין בהבנה וקליין שילם לו 5000 יין פיצויים ובכך הכפיל את מחיר החרב.

אחרי שלוש שעות של טיול ברגל בגניה המטופחים של טוקיו התחילה החרב להכביד על קליין והוא שכח אותה, בכוונה בלתי מודעת, על ספסל. אבל היפנים הם, כידוע, אנשים הגונים והם הזעיקו מהספסל כמה פסיעות, כבר רק אחרינו יפני צעיר ותוך כדי השתחוויות חוזרות מסר לידי קליין את החרב. אחר כך נכנס קליין לבית שמוש ציבורי, כדי לשכוח בו את החרב. אבל גם נסיון זה עלה בתוהו, הודות לערנותו של הממונה על בית השמוש, שנטש את משמרתו כדי להחזיר לקליין את האבדה. האדון קליין והאדון מבית השמוש החליפו קידות. בסוף הצליח קליין להפטר מהחרב ברכבת התחתית וקיבל אותה בחזרה מידי קצין משטרה יפני, שחיכה לנו בבית המלון, כאשר בידו האחת קלסתרונו של קליין ובידו השניה המציאה.

נער המעלית במלון נעלב עד עמקי נשמתו, כאשר קליין הציע לו את החרב כשי. כן המפורסמת הוא, שעובדים ביפן אינם מקבלים טיפ או מתנות וקליין עשה שתי השתחוויות אקסטרה, עד שנער המעלית סלח לו. קליין נסוג לחדרו עם החרב, מבלבל כשהו על הארא־קירי.

„היא לא נכנסת למזוודה. בגלל השפיץ" — הסביר לי למחרת בבוקר, בדרכנו לשדה התעופה. „אסור לקחת נשק למטוס" — אמרה הפקידה של חברת התעופה. „אבל היא לא נכנסת למזוודה שלי" — התנצל קליין וראיתי שהוא עומד לפרוץ בבכי. „בצער, — אמרה הפקידה — אבל אסור, במטעני בטחון".

„אז קחו ממני את החרב. לנצח!" — צעק קליין. „החרב היא של אדוני" — השיב לו קצין הבטחון היפני בנימוס סלחני.

מאז לא ראיתי את קליין. אם תפגשו בטוקיו סמוראי מכפר סבא, המדבר יפנית במבטא הונגרי, מסרו לו ד"ש ועזרו לו לשאת את החרב. והשתחוו.

דוש.

את מקום הפרודוקציה ירשה הפיקציה

התוספות נטו פוגעות בכלכלת המדינה ומגדילות את הפער החברתי

מאת דן בבלי

בגל השביתות ושביתות ההאטה הפוקדות אותנו לאחרונה, בלטה אחת, שבה העובדים במשרד ממלכתי, פסקו לגבות כספים, סרבו לקבל קהל, האיטו קצב עבודתם, אך הקפידו לרשום בכרטיסיהם דו"ח נוכחות עם שעות נוספות. ברור כי המשכורת לחודש שבה נתקיימה שביתת ההאטה שולמה במלואה, הן המשכורת והן התוספות לשעות נוספות שעליהן חל שיעור מס מוקטן.

לא מקרה הוא כי בסיכום השביתות בשנים האחרונות עיקר הישגי הפועלים ובעיקר הפקידים, היה לא בהגדלת המשכורות ברוטו, אלא בקבלת הטבות, שעליהן לא חל מס הכנסה.

יעברו שנות־מחקר רבות עד שהסוציולוגים יסיקו סופית כיצד השפיעו שיעורי מס הכנסה, הגבוהים יותר בכל מקום אחר בעולם החופשי, על התנהגותם של עובדי המעמד הבינוני, האינטליגנציה האקדמאית, בעלי המקצוע ודוברים וכיצד פותחו בפרוצת הזמן שיטות ההיכגנות או אף התחמקות ממס בדרך של ההקלה המקבלות עידוד בלא ברשותיה משרד האוצר. קשה היה לחזות רק לפני 15 שנה ואף פחות מזה, עד לאיזה היקף עצום יגיעו ההטבות המשולמות לשכירים שלא בדרך המשכורת הרגילה. המסקנות מהרחבת הטבות אלו והעיוותים שיצרו, רבים ומגוונים. על כמה מהם יודבר להלן.

נגע הפיקציה

בעבר היינו מודעים לנגע ההעדפות — פרוטקציה בלשון העם — אך בעשור האחרון פשה נגע חדש, נגע הפיקציה. כמעט כל אקדמאי מתחיל יודע כי כחלק אינטגרלי מעבודתו עליו למלא טפסים פיקטיביים כגון דו"חות אש"ל, נסיעה; מכוניות וכו'. בפיקציה זו משתתף באופן מעשי כל מקבל משכורת העשוי להשתייך לקבוצת המתנכים והקבצים בנושאים של השקפה עלום ציבוריות; חברי כנסת מקבלים השתתפות אש"ל ללא ניכוי מס, כתרומה על עבודתם בוועדות הכנסת, אף כי ידוע לכל כי אין זה אלא הוספה למשכורת, פטורה ממס והוא הדין גם בפקידים או מרצים בכירים באוניברסיטאות הממלאים ספסי דו"חות נסיעה פיקטיביים בידיעין, על מנת לקבל השתתפות המפעל, האוניברסיטה או בית החרושת בהוצאה נסיעה, כתחליף למשכורת. אין ספק כי הכל, בהנהגת הממשלה והאוצר וכלה בעתונות ובציבור, מודעים להדרדרות זו במוסר הכיסוי, אך עד כה לא נעשה דבר מהותי להפסקתה.

חשוב לדעת כי ההטבות השכיחות או העקיפות גדלות באופן פרופורציונלי ישיר לתפקיד. דהיינו, ככל שהמדובר במעמד, דרגת משכורת, הפקיד בכיר יותר, כך התשלומים הספציפיים ללא־מס גדלים יותר. התוצאה היא כי יש מבין בעלי משכורות המקבלים הטבות שלא במכלול המס, סכומים הגדולים בערכם באופן מהותי מסכומי המשכורת ברוטו הרשומה בתלוש המשכורות שלהם.

התוספות השכיחות ומשמעותן

עשרות אלפי עובדים רכשו מכוניות ונכנסו עקב כך להתחייבויות מכבידות, וזאת לאחר שמעבידם לקח על עצמו לכסות את הוצאות הרכב שלהם במלואן או בחלקן הגדול. מתוך אלה, רבים מאוד לא היו זקוקים מעשית למכוניות אלו, והיו שמחים ביותר לו היו ממשיכים בנסיעות מרוכזות מהבית למקום עבודתם ומקבלים תמורה כספית האפשרות שימוש גמיש יותר מאשר אפשרות השימוש במכונית. אין ספק כי מספר המכוניות בישראל גדל במידה מהותית מכיוון שמוסכם — אף כי ספק אם זה מרצה בחוק — כי חלק מהותי מהשתתפות בהחזקת מכונית הינו פטור ממס.

לרבות מכוניות זו, לשימושן מדי יום בכבישים, משמעות רבה מעבר להתחמקות ממס. ניתן לומר כי הקילומטרז' הרב מגדיל את הצפיפות בצירי התנועה העיקריים, בעורקים קריטיים ובעורקי בעיות־חניה ובעיות אקולוגיות אחרות. נושא ההשתתפות בהוצאות מכוניות שבאבה כשמסות את היצור חייב פתרון, שבוודאי ניתן למצאו במסגרת הנחיות מדוייקות של רישום וקיום ביקורת עניינית, במקום המסגרות הפורמליות הקיימות, שלמעשה אינן מהימנות וכותר איפוא להגיע לחלק הארי של ההשתתפות בהוצאות המכוניות בלתן במסגרת ההחזקות ממס.

בהיקף קטן יותר, אך גדל והולך אנו עדים לעידוד נסיעות לחו"ל. כרבית ההוצאה הקשורות בהשתלמות מקצועית. החלפה ידע, שבתוך של עבודה בחו"ל הינן דה פקטו מוכרות כניכוי לצרכי מס הכנסה. ואם התועלת בהשתלמות לשנים קרובות מפוקפקת, הצריכה של מטבע זר ברורה, ומהווה תוספת למשכורת.

בזמן האחרון גדל היקף העובדים הנהנים מהקלת מס מהותית על עבודת שעות נוספות. קשה לומר כי מורגשת עליה בתפוקה עקב עבודת שעות נוספות אלה. אך בצורת הסיכמה כי יש לעודד עבודה נוספת, מקבלים עובדים הבכירים בלוקש עד 3,000 ל"י לחודש, שכר נוסף, שממנו מנכים במקור מס מוגבל. ברור שבנסיבות אלה, כשדנים באפשרות לקצר את שבוע העבודה ל־5 ימים, חלק ניכר מהעובדים יהנו בעיקר מהקלת מס כאשר שיעבדו גם ביום הששי, על מנת לקבל שכר החייב במס מוקטן.

רבים, רבים הם העובדים הנהנים מתוספת ספרות מקצועית, שבאמצעותה כזכור קיבלו תחילה פקידי הממשלה ולאחר מכן אחרים, מענקים פטורי ממס. אילו היו עורכים מחקר בנדון, היה נמצא כי סך ההשתתפות בספרות מקצועית עולה במידה ניכרת על סך כל מכירות הספרים המקצועיים על ידי כל חנויות הספרים בישראל.

לאחרונה החלו עובדים בממשלה לקבל בנוסף למשכורת השתתפות בהוצאות ביגוד במענק פטור ממס, ויש להניח כי בעתיד הקרוב יתפשט נוהג זה גם בסקטורים אחרים של המשק. ספק אם יחול שינוי מהותי בסגנון או בצורת התלבושת של הפועל או הפקיד הישראלי הממוצע. פרט לשינויים שבאופנה הוא ימשיך להיות לבוש בסגנון בלתי רשמי ונוצר אך כעת יהנה המעביד בתקציב ביגודו.

מאז החלו בהשתתפות ביגוד, החלו וצרים שונים בלחץ שהוא מעין פועל יוצא מהשתתפות זו, להשתתפות בהוצאות כביסה. כי הרי ברור שאם הלבוש ממומן על ידי המעביד, סביר כי זה האחרון ישתתף ישירות בשכירת נקיון לבוש זה, ובלבד שהשלטונות יכירו בנקיון כנושא שאינו בר מס.

האם סוגנה פקודת מס הכנסה למטרה זו? לא. האם היו מתירים אי ניכוי מס למעביד ולעובדים לפני מספר שנים? בפירוש לא. האם נערך דיון בכנסת או בוועדת הכספים בנושא זה ובו הוחלט להתיר ניכוי ההוצאה ולא לחייב את מקבלי טובות ההנאה? ושוב התשובה היא שלילית. ההחלטה בוצעה כתוצאה מלחצים ולחצים נגדיים בין עובדי המנגנון והפקידים הבכירים במנגנון זה, ולא הובאה לידיעת המחוקק (אלא, יתכן, לאחר מעשה).

יש מאבור עוד צורות מצויות שונות של השתתפות המעביד בהוצאות העובד או בתוספות סמויות, המוכרות כולן או מקצתן ע"י שלטונות המס לפחות בדיעבד. במידה ששלטונות המס אינם מכירים בחלק מן ההוצאה נוהגים בעת המו"מ לגביית הפרשי המס מהמעביד להתפשר על שיעור המס השולי שאינו מגיע העובד.

כיצד פוגעים תוספות אלה במשק

על ההטבות האמורות שאינן כלולות במסגרת המשכורת השוטפת, אף שבפירוש משפרות את רמת החיים, אין מפרישים לחסכון להגבלים, לפיצויים או לפנסיה.

כבר היום מורגש כי עובדים ותיקים משתדלים להימנע מלפרוש מעבודתם כי הם יודעים שרמת חייהם תקטן באופן מהותי מאחר שהכנסת הפנסיה שלהם מתייחסת רק לחלק ממשכורתם. וכך נוצר בהם נוסף, לבכלול הכתחים הפיקטיים כל כך על המבוגרים לפרוש בבהקן ממקום עבודתם.

יוצא כי שיטה זו של הטבות גם משפיעה על הקטנת החסכון לטווח ארוך מול עידוד הצריכה השוטפת. היא מקשה על חילופי תפקידים במישרות בכירות וביניוניות, דבר רצוי

(המשך בעמוד 26)

مكنز من الاحيل

ל אוגרים, הכל מ

דירה שיש לה אב
כאשר אתה רוכש דירה בחב...
אתה יכול להיות סמוך ובטוח
את הטוב ביותר
חברת
"גן"
בפתח-תקוה
מתכננת, בונה, מוכרת ו...
...האיכות שלה בכל חלק...
...את כמות הדיירים ש...
דיירי "גן" והם יעידו
"גן"

סגן ראש ממשלת הונגריה שמצא השבוע מותו בכבשן־האש נועד בנעוריו להיות ...רב

מאת נפתלי קראוס

ב שנה אחרי שיחרור הונגריה מעול הנאצים, ב־1946, אירע בעיר ההונגרית מישקולץ פוגרום, שבמהלכו נרצחו שני יהודים ואחד נפצע קשה וניצל רק בנס. בשעתו נמסר מפה לאוזן, כי הפוגרום אורגן בהשראת הקומוניסטים, כדי להסיח את הדעת מהמצב הכלכלי הקשה ולתלות את קולר האשמה בצוואר היהודים, העוסקים ב„שוק שחור". השבוע, מקץ 27 שנים, נהרג באותה מישקולץ, בנסיבות טראגיות ואף מיסתוריות, יהודי, קומוניסט, שנשא את התואר הרם של סגן ראש ממשלת הונגריה.

האיש, פטר וואלי, אחד מכלכלניה הבכירים של הונגריה של היום, ביקר במפעל לייצור פלדה. ההודעה הרשמית מספרת, כי הוא רצה לראות מקרוב את הליכי הייצור, התכופף לתוך הכבשן הלוהט — ונפל לתוכו. כעבור [illegible]

„שום דבר לא נותנים בחינם" — אומר הפזמון ההונגרי הפופולרי, המובא מתחת לקריקטורה, עוקצנית במקצת, המתארת את וואלי בהיותו מיניסטר האוצר ההונגרי: הקריקטורה ראתה אור בבטאון המפלגה הקומוניסטית — „נפסאבאדשאג"

הונגריה, כי וואלי בת מפעציו. יתכן שאי־פעם יתברר, כיצד זה „נפלה" אישיות רמת־מעלה, הערוכה בבפעל ביקור פרוטוקולארי, אל תוך כבשן האש, ואם לא היה בו ה„סיוע" בידי וואלי לעשות את הצעד האכזארי האחרון. בינתיים הגיעה לסיומה הקאריירה המהירה של בחור יהודי מכפר, שאלמלא ההפיכה הגדולה, יכול היה להיות אפילו... רב בישראל.

אבא היה גיבור...

פטר וואלי נולד ב־1919, בעיר ההונגרית סומבאטהיי, במשפחה יהודית כשרה. אביו, באני (צבאוואל) וואלי, בעל בית חרושת ללבנים, היה חבר הנהלת הקהילה היהודית הדתית, ובתקופה מסויימת אף שימש כראש הקהילה, בכורו בעירו. כי אבא וואלי הלך עם שלושת בניו (ביניהם פטר) כל שבת לבית הכנסת וביתם היה בית יהודי כשר.

פטר וואלי
סגן רה"מ למד גמרא...

במשפחה היו מספר רבנים, גם בצד האב וגם בצד האם, ובהן [illegible] בנוגעיה, חבר נעורים של פטר וואלי מספר, כי בתקופה מסויימת הבטה המשפחה כי פטר המוכשר הצעיר, שהיה די חלוש בבחינה גופנית, יהיה רב בישראל. בבקביל ללימודיו בגימנסיה הכללית, שהיתה בין הטובות של כבורים, לבד פטר לימודים יהודיים באופן פרטי (חומש, משניות ואף גמרא!) וכאשר נ.ר. ההכנון לעלות ארצה, בשנה 1938, ולצורך זה החל ללמוד עברית, סייע לו ידידו, פטר וואלי, והתברר כי הוא יודע דקדוק עברי וקורא בשטף עיתון עברי, שהגיע מארץ ישראל...

...והבן קאריריסט

כאשר עלה הכורת על יהדות הונגריה, בשנת 1944, ניצלה משפחת וואלי בזכות לאייבין, הודות ל... גבורה ראש המשפחה בימי מלחמת העולם הראשונה. לפי החוק, היו היהודים, בעלי אותות הצטיינות גבוהים (אות הגבורה מזהב), פטורים מתוצאות יהדותם, וכך נשארה כמעט המשפחה היהודית היחידה בסומבאטהיי, אחרי שכל הקהילה הושמדה בקרונות־משא והובלה למחנה השמדה.

כר נ.ר. מספר, כי פטר וואלי היה תלמיד מצטיין בכל התחומים הכבורים שניהלו את הגימנסיה העלו אותו על נס בכל הזדמנות. הם אף כינו אותו בגיל צעיר ביותר, כספרן הגימנסיה. כאשר עלה נ.ר. ארצה, הביע וואלי הצעיר התלהבות נוכח אומץ לבו של חברו, שמוכן לצאת יהודי אל ארץ רחוקה ולא נודעה. הוא עצמו, אבל, יראה כיצד יצליחו החלוצים הצעירים, ואם הכל יילך כשורה, יילך אף הוא אחריהם...

בינתיים הוא נסע לבודפשט וגם נם למכללה, שם גמר את לימודיו בפקולטה להנדסה. כיד עם בוא הצבא הרוסי, הצטרף למפלגה הקומוניסטית, מילא תפקידים שונים, לרוב כספיים, שהוטלו עליו, והחל לטפס אט־אט בסולם ההיראררכיה המפלגתית. במכתב שקיבל ממנו ידידו, בזמן רודן־זה, בתקופה זו, כתב וואלי בהתלהבות על עבודת השיקום של בודפשט ההרוסה, הנעשית בראשות המפלגה הקומוניסטית. אולם, כאשר כתב לו נ.ר., כי הוא בונה לבנות את ארץ ישראל, נפסקה ההתכתבות וידיד משותף כתב, כי פטר חרד לקאריירה שלו ורצה לא לכתוב לו...

השלישייה שחוללה פלא

עלייתו של פטר וואלי לא היתה בסחררת. בביאוגרפיה הרשמית שלו (ב„ביתו כי" ההונגרי הרשמי, שמו „פלה בחלצי", כיקדיות לו כט שר הה...) מסופר, כי עבד בהעצייה העירית ההרוסה ובראשית שנות ה־חמישים היה מנהל המחלקה לתעשיה בוועד הכרכזי של המפלגה הקומוניסטית. ב־1954 נתמנה סגן מנהל המשרד להיכנון ושם הוא עבד עד 1967, שנה שנתמנה לשר האוצר. לפני שלוש שנים נתמנה לסגן ראש הממשלה, ממונה על התיכנון הכלכלי, הוא (יחד עם עוד שני יהודים, ההאס היבאר ואישטוואן פורדי) נחשב כאבי הרפורמות הכלכליות ההן, שהופעל לפני ארבע שנים ו־הליל את כה שמכונה „הפלא הכלכלי ההונגרי".

הרוסים לא הביטו בעין יפה על „פלא" זה, שהיה בכוון להפלאת רבת ההייה, בעל והעבר לבה ל„מקובל" בגוש הקומוניסטי, הגד קיום יחסי כלכלה אמיצים עם מדינות המערב. גם בהונגריה גופא היו ל„כבאוניבי" בהגגדים רבים לוואלי, שנחשב איש מקצוע, לא היה „גבר" חזק במפלגה. הוא נבחר רק באחרונה לוועד המרכזי, בעוד שבמוסד הפוליטביורו לא בא.

באו עלייתו לגדולה ניתק כל קשר עם קרוביו. „לא רצינו", ב... שבא לביקור בישראל בימי מלחמת ששת הימים, נהוה עלירידי וואלי ר־כבר אחיו (שניהם כמלאים תפקידים בכלכליים), שסירבו לראותו והודיעו לו על כך באמצעות המזכירה שלהם. בעת ובעונה אחת נתקבל ברדוד הישראלי בשמחה עלידי הוריו הזקנים של וואלי, שהיו עוד בחיים. אחרי מותו הטראגי, האבל הכלכלי ושריפת הגויה, ככתוב ב„שולחן ערוך" הקומוניסטי, עדיין ניצב סימן שאלה על נסיבות מותו של האיש, שהוריו הועידוהו להיות רב ולבסוף לא זכה אפילו לקבר ישראל...

„מרתה הנוראית" שוב פוצצה פצצה

מרתה מיצ'ל, אשתו של מי שהיה שר המשפטים האמריקני, שהסעירה את ארה"ב בפיה הרחב, לשונה השנונה ושיחות הטלפון הליליות שלה עם אמצעי התקשורת ההמונית — שוב חזרה לחדשות, והפעם בהודעה שבעלה עזב אותה ובהכחשה נמרצת שאושפזה בבי"ח לחולי־נפש

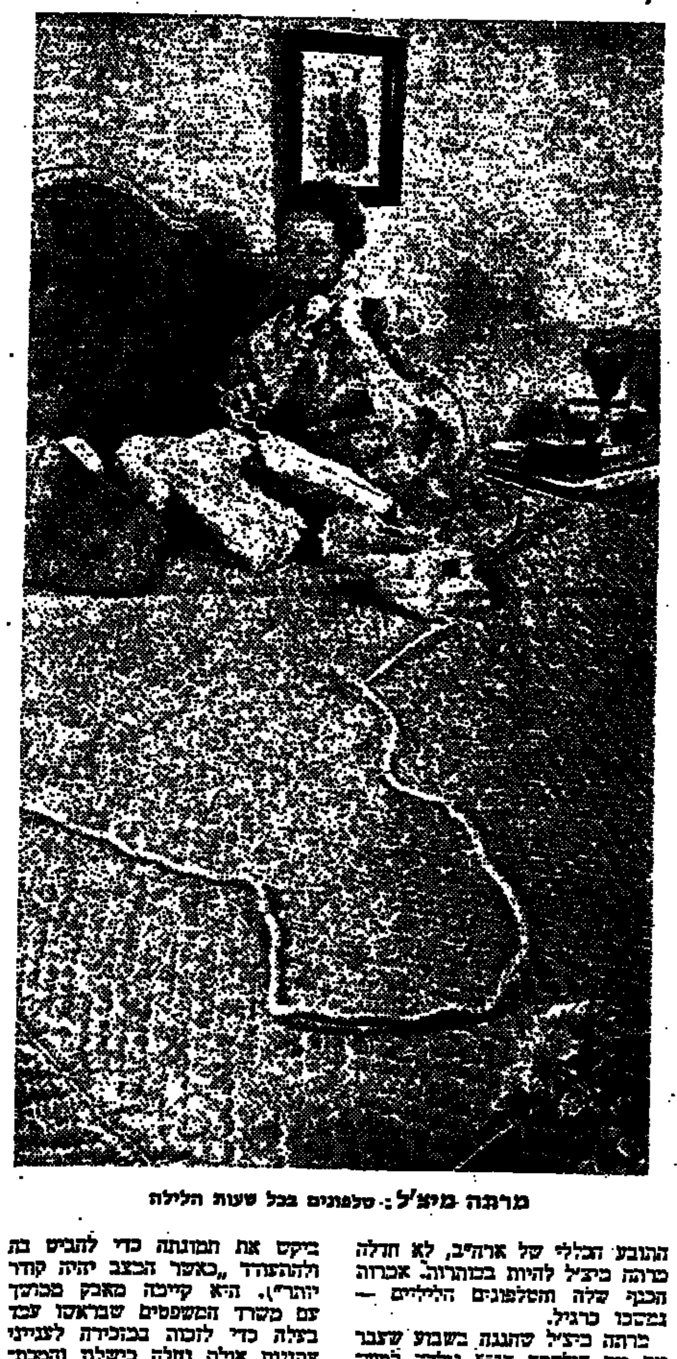
מרתה מיצ'ל: טלפונים בכל שעות הלילה

מאת חזי כרמל

במסיבות האחרונות, כשפרשת ווטרגייט נראתה כשלבי דעיכתה האחרונים, יכולה היתה רק אישה אחת להכניס פעם נוספת חיים חדשים בפרשה: מרתה מיצ'ל, אשתו של התובע הכללי לשעבר של ניקסון — שעלול להיות הקורבן העיקרי של פרשת ווטרגייט. כפי שהגדירו של עתונאי אמריקני: רק „מרתה הנוראית" יכולה לפוצץ את הפצצה הכבדה ביותר ברגע שבו מרתה עצמה היא כמעט שיכולה לפוצץ כל פצצה!

הפצצה חזרה להופיע לאחר ש־סיפרה לעתונאים בשיחה טלפונית, כי בעלה עזב אותה. בו בזמן פרסם „הניו יורק טיימס" סיפור על אשפוזה בבית חולים לחולי נפש. בחצות הלילה שלכחרת טילפנה מרתה לניו־יורק טיימס: „הסיפור על אישפוזי הוא הבל ורעות רוח".

הטלפון הכחול

לא היתה זאת שיחת הטלפון של חצות הראשונה של מרתה מיצ'ל. למעשה זכתה לפרסומה הגדול בעקבות שיחות הטלפון שהיתה נוהגת לנהל עם עורכי עתונים — בעיקר בשעות הקטנות של הלילה. חשבונות הטלפון המנופחים שלה, מספרים ידידים, היו אחד המסמכים שבעלה ג'ון צירף לנתוני הבדיקה הפסיכיאטרית אשר ביקש לערוך לה.

בעיותה הכלפון שלה היתה נערת בעתונאים, כחלקה להם ציונים ומד־ ליפה להם ידיעות. חלק ניכר מהשי־ חות אלה היתה מקיימת מטלפון הקיר הכחול שבביתה השימוש שלה „כדי שניון לא ישמע". חברים מעגו כי חלק כשיחות אלה היתה כבולת אחר שהיתה שותה כוסית או שתיים יותר כדי. אולם קולה הטלפוני היה לסיוט כוכר לעורכי עתונים רבים. על כן, כאשר טילפנה לפני כמה שבועות לחברי ועדת הסינט החו־ קרת עדויות בפרשת ווטרגייט, והו־ דיעה כי ברצונה למסור עדות — ציפו כולם להצגה גדולה.

ה„גיוחויק" מתחילת התדש הכתיר את מאמרו בכותרת „עד כמה יודעת מרתה מיצ'ל ?"

מרתה עצמה טענה פעמים רבות במשך השנה האחרונה כי בעלה ג'ון הוא „הקרבן" של פרשת ווטרגייט וכי הנשיא ניכסון יודע על „הפרשה המ..." ורק מנסה להטיל כעת את כל האשמה על ג'ון מיצ'ל. אולם, עד כה לא הציגה מרתה כל הוכחות אף הוכחה כעשית מלבד האינטואיציה הנשית שלה (שהוכיחה את עצמה פעמים רבות בעבר).

האם באמת יש בידי מרתה מיצ'ל הוכחות נעלמות בפרשת ווטרגייט ? מרתה היתה הראשונה שהעלתה את „הצדדים האפלים" של פרשת ווטרגייט. היה זה שבוע אחד בלבד לאחר הפריצה לווטרגייט כשמרתה ובעלה שהו בקליפורניה במסגרת מסע הבחירות של הנשיא ניקסון שג'ון מיצ'ל ניהל (לאחר שהתפטר מתפקידו כתובע הכללי).

פליטת־פה וזריקת ארגעה

מרתה בקשה לטלפן לאחד העתו־ נאים מידידיה ולספר לו על „כל הדברים הכלוכלכים המתרחשים סבי־ בי". אולם באמצע השיחה, מייד לאחר שפלטה את המשפט הזה, בה־ טף הטלפון כידה על ידי אחד מ־ שומרי ראשה. שומר הראש עקר את הטלפון מהקיר, הזריק למרתה זריקת ארגעה כיותרה וכלא אותה בחדר מבודד בוילה הקליפורנית.

פליטת הפה של מרתה גרמה כנר־ אה התרגשות רבה בקרב הנגי ה־ בית הלבן שהיו מעורבים בפרשת ווטרגייט. אין כבעם ספק שג'ון מיצ'ל — שהיה אז האחראי לניהול מערכת הבחירות של ניקסון ושלט על הכספים והפעולות המיוחדות — ידע על הפריצה לווטרגייט, אם כי אין להניח שהיה כמתכנני או הוגי הפעולה. מכל מקום החלו היחסים בין מרתה ואנשי המטה של ניקסון להימתח במידה רבה. מרתה הושמה תחת פיקוח וכמעט הפכה לדמות כעצם סוהרית. שיחותיה הטלפוניות הועמדו תחת פיקוח ויש להניח כי המצב הזה הביא תוך זמן קצר להת־ פרצות המפורסמת אחר בעקבותיה הכריז ג'ון מיצ'ל ביולי 1972, כי הוא מתפטר מתפקידו „כדי לשמור על שלום הבית ולהקדיש את עצמו ל־ משפחתי". קיבה להכרזה של מיצ'ל הודעה אולטימטיבית של מרתה ש־ התפרסמה בכל העתונים כי תתגרש מבעלה אם לא יתפטר מבחירה.

כיסוי להתפטרות הבעל

האמנם היתה זו התפטרות בלחץ נסיבות משפחתיות ? כיום יש פרש־ נים אמריקניים רבים (היו כאלה גם ביולי 1972) הטוענים כי „מריבה מר־ תה מיצ'ל" היתה רק כיסוי שנועד לאפשר את התפטרותו של ג'ון מי־ צ'ל מתפקידו כיו"ר ועדת הבחירות של ניקסון, בשעה שהיתה קיימת הערכה כי פרשת ווטרגייט עלולה להתפתח ולהקיף את המקורבים של הנשיא — קורים שהובילו אליו. הטקטיקנים של הבית הלבן דאז — ארליכמן והלדמן — העריכו כנראה כי כוכב יותר שיתפטר מיצ'ל על רקע משפחתי ויפגה על ידי כך את זר־ קורי הפרסומת כבמו הוראו.

אולם, גם לאחר התפטרות בעלה, בתקופה שהחלה להיות עצובה של ההובע הכללי של ארה"ב, לא חדלה מרתה מיצ'ל להיות בכותרות. אכרוה הכנף שלה והטלפונים הליליים — נמשכו כרגיל.

מרתה מיצ'ל שחגגה בשבוע שעבר את יום הולדתה ה־55 נולדה למשפחה אמריקנית פשוטה ומוצצת בפיין בלאף במדינת ארקנסו. בעיירה הקטנה יש רחוב ראשי אחד, רופא אחד ו...הרבה רכילות. מרתה הקטנה אף פעם לא היתה תלמידה מצטיינת וכאשר הוחלה להתפרסם סיפר אחד ממוריה כי מעולם לא היה מעלה על דעתו „שיהיה לה אי פעם מה לאמר שיוכל לעניין את כלל האוכלוסיה האמריקנית". מורה אחר אמר שהיו לה „מחשבות לא רעות בפעמים ה־ מעטות שהיתה הרצבנה". היא רצתה להיות שחקנית אולם אמה התנגדה, ובסופו של דבר, לאחר שהחליפה שלושה קולג'ים — סיימה את ה־קולג' במיאמי „בשום שקם סקי ה־מים היה המוצלח ביותר".

לאחר נישואין ראשונים לא־מוצ־ לחים לסוכן נוסע מווירגיניה שנמ־ שכו כ־10 שנים, התגרשה כנכנו ר־ הכירה את ג'ון מיצ'ל במסיבה אצל חברים משותפים בניו־יורק לפני 18 שנה. אולם, למרות שבעלה היה עורך דין מצליח הם גרו בוילה מפוארת באחד מפרברי ניו־יורק ה־ אקסקלוסיביים ביותר — לא התבל־ טה מרתה באותם ימים ומעטים מאוד הכירו אותה. כאשר כבר היתה מפור־ סמת, נזכרו רבים במועדון המהודר אשר בשכנותם כי הם בעצם הכירו אותה. „אולם באותה תקופה, סיפר אחד מעובדי המועדון, היא היתה סתם אישה אפורה".

התאווה לפרסום

השינוי החל לאחר שעבר לוושינ־ גטון עם המינוי שקיבל בעלה כניק־ סון לכהן כשר המשפטים. ג'ון מיצ'ל היה ידידו הקרוב של ניקסון והם הכירו שנים רבות. אולם, היחסים ביניהם היו כנראה יותר על בסיס עסקי ומשפחותיהם לא נהגו להיפגש לעתים קרובות. כאשר ביקש ניקסון למצוא לו מנהל מוצלח למערכת הבחירות הקשה שניהל ב־1968 (כנגד הוברט האמפרי) נפלה בחירתו הרא־ שונה על ג'ון מיצ'ל.

כשעברו המיצ'לים לוושינגטון, התגוררו תחילה (למרבה האירוניה) בדירת שרד גדולה ב...ווטרגייט (רק כמה שנים לאחר מכן התפנה הבניין וחלקו הגדול הושכר כמטה המפלגה הדמוקרטית לבחירות לנשיאות של 72'). זמן קצר אחר בואם לוושינג־ טון החלה מרתה להתבלט באירועים רשמיים, במה שאחר כך כונה סמלה המקצועי — פיה הגדול. כמה עתונים אמריקניים נכבדים ביותר הקדישו טורים שלמים לתיאור פיה (תיאור פיזי) ולאחר מכן הוקדשו עמודים שלמים לאמרות שפר שלה. התהילה פרכוסה באה לה, כאשר אמרה בראיון טלוויזיה ב־1969 כי „מצעד השלום של נובמבר (1969) בוושינגטון, הז־ כיר לבעלה את המהפיכה הרוסית". במשך תשעה ימים רצופים הפכה לפתע לחביבת אמצעי התקשורת. כל העולם בא לראיין אותה ולפתע נדלק במרתה מיצ'ל זיק התאווה לפרסום.

מאותו יום ואילך עלתה מידת ה־ פרסום שלה במשאלי דעת הקהל. ב־1970 כבר היתה האשה השניה הכי ידועה בארה"ב (76%), לאחר ז'קלין קנדי־אונאסיס. 43% מן הנשאלים היו כאוהדיה ורק 33% מתנגדיה. היא הוכמה נגדה את השמאל. העתונות הליברלית (לאחר מכן גם את הא־ ניברסיטאות) באמרי השמר השנינה שלה. אולם באמריקה המבוגרת ובד־ שמרנית נהפכה מרתה לסמל של לוח־ מת לשמר ולהתמודדות על ארה"ב.

הדואר שהיה מגיע אליה הכתבם באותה מכתבים ליום (תושב מסמכי ביקש את תמונתה כדי להביט בה ולהתעודד „כאשר המצב יהיה קודר יותר"). היא קיימה מאבק מתמשך עם משרד המשפטים שבראשו עמד בעלה כדי לזכות במזכירה לענייני עתונות אולם נחלה כישלון והמכת־ בים החלו להיערם בערימות גדולות במחסני הוילה שלה ושל בעלה.

„ניכסון — האיש הסקסי ביותר שפגשתי"

היא הקפידה לקיים רישום מדוייק של שמלות אשר בהן הופיעה באירועים חשובים ואשר בהן היא צולמה כספר פעמים. „איני רוצה שיחשבו שאני לובשת כל הזמן אותו הדבר", אמרה. באותה התקופה ממש, כאשר (עדיין) חיבבה את הנשיא ניקסון, אמרה עליו כי „הוא האיש הסקסי ביותר שהכרתי". לאחר מכן הוסיפה בחיוך: „אבל אל תספרו על כך לבעלי".

באחד הצלצולים הליליים המפור־ סמים של אותה תקופה העירה את עורך „הארקנסו גאזט" בשעה שתיים בבוקר ואמרה לו: „אני רוצה ש־ תצלוב את פולברייט — זהו זה!".

תמיד היתה מוקפת שומרי ראש מטעם האפ.בי.איי. (שפעל במסגרת משרד המשפטים של בעלה). אולם, חלק מהעבודות שהיתה מטילה על השומרים עליה בחדאי לא היו מתאי־ מים לתקני העבודה של אנשי אפ.בי.איי. שקבע אדגר הובר. אחד משומריה היה מגיש לה ארוחת בוקר למיטה ביום החופשה של העוזרת ואילו אחר „נלכד" בצילום של העתון „לייף" כשהוא כובס את שמלותיה.

בעת אחד מביקוריה באנגליה נג־ רמה שערוריה זוטא כאשר אחד מ־ קרובי המלכה תקף אותה משום ש־ סירבה לבצע את הקידה המסורתית בעת שהוצגה לפני המלכה. „לנו האמריקנים אין חובה לקוד לפני המלכה הבריטית, אמרה מרתה בזעם, ואני מתנגדת לכוף ראשי לפני שום זר".

היא עוד תחייג...

אולם, היו לה גם עצות של הומור. באחת מהופעותיו של סגן הנשיא ספירו אגניו בכנס קרן הבחירות של הרפובליקנים נתבקשה מרתה להציג אותו לפני הקהל. היא עלתה על הבמה עשתה עצמה כמחייגת בטלפון בלתי נראה והחלה מדברת לתוך השפופרת הבלתי קיימת: „הלו? האם זה יו.פי.איי.? השיגו לי בבק־ שה את איזבל (אחת מידידותיה לי־ שיחות הטלפון המפורסמות). איזבל? הלו כאן מרתה. לא! לא! אני לא בוכיה, אני במלון שרתון פארק. אינני יכולה לדבר בקול רם כי ג'ון באוזין (צחוק בקהל). אני עומדת להציג את סגן הנשיא אגניו, המשי־ כה מרתה בדיאלוג הטלפוני המדומה, והנו לי לאמר רק עשר מילים. מה אני יכולה לאמר עליו בעשר מילים? שהוא מה? נחמד? כמובן היא נחמד! יש לי בשורה בשבילך — היא האיש הסקסי ביותר שנולד אי פעם באמריקה!

ספירו אגניו לא איבד את חוש ההומור שלו לאחר התקרית זו. „אני מודע שמרתה מטלפנת לאנשים רבים, אבל כשעלה לבמה, והמעתי כי קיסינג'ר ביקש שיוציאו את שמו מספר הטלפונים..."

מרתה, שנשארה לבדה אחר שבעלה נטש אותה, מבטיחה שעוד ישמעו ממנה. „היא קריקטורה של אישה בתזר (דמות של אמריקאי [illegible]) בכלוריות האמריקנית) ומסאולים אר־ הארה"ב, הגזיר אותה לאמורה ה־ שכונת „גיוחויק". יכל זמן שעוד יש בה כוח להחייג האי נשכח מ־ מרתה מיצ'ל.

מעשים או מעשיות?
הנושא: אישפוז
בתי־החולים העירוניים ממשלתיים - „איכילוב". „הדסה". „הקריה" - שוכבים חולים במסדרונות. הצפיפות מגיעה לשיא. המחסור במיטות מסכן את בריאות החולים.
צריך לשנות. צריך עוד מיטות.
כל האמת על תל-אביב-יפו
גח"ל
גוש חרות-ליברלים
יש סיכוי לשינוי בתל-אביב-יפו

הכל אוגרים, הכל מתייקר

סוחרים, החוזים התיקרות גדולה אחרי הבחירות, אוגרים מצרכים שונים, בצפיה לרווח ניכר, גם אחרי ניכוי הריבית והמס

מאת אריאל ווינשטיין

סוכן ירושלמי של אחד מבתי-החרושת הגדולים לייצור מזון בטי-סי התקשה השבוע לספק את דרישות החנוונים. העיכובים באספקה באו, לדבריו, מחמת קלקול שחל באחת המכונות הראשיות במפעל. ספק אחר תלה את הקולר באוניות שפריקתן מתעכבת בנמלים ואילו למחסור ששרר באורז ובסוגים שונים של שימורים לא נמצאו הסברים „מכאניים".

השבוע חברו כמה גורמים והגבירו את העצבנות בשווקים, הולידו שיבושים באספקה, העלולים להחמיר בעתיד הקרוב, אם ייכשלו מאמצי ראשי האוצר, החקלאות ומשרד המסחר והתעשיה לסלקם.

שלושת הימים הרצופים של ראש השנה והתקופת החגים שלאחריהם הגביר גרמו „להתכוננות" השוק, ד עליית מחירים גבוהה יותר מאשר בתקופות אחרות של השנה, והודעת נתנה שהצטיידו, יבואנים, ספקים וחנוונים ינצלו תקופה זאת גם השנה. מדוע איפוא לא נהג חלק מהם לפי ההגיון הזה, הוריד „מתחת לשולחן" מוצרים אשר לדעת כל המומחים מצויים במלאי?

נראה, שההעלאה המובטחת על הצרכן, שבחלוף שלושה חודשי „מדיניות הייצוב" — בסוף חודש זה — יוחזרו כבלי הפיקוח הרופף ובעוד שלושה-ארבעה חודשים תעלה הממשלה עצמה את מחיר מרבית מוצרי היסוד — לחם, חלב, סוכר, שמן, בשר, ביצים, אורז ועוד.

על ההתייקרות הצפויה טלה ההתייקרות המדהימה שחלה בשנה האחרונה במחירי המזון בעולם, הודיע שר האוצר פעמים אחדות. אבל אגירה המלאי של מוצרים בסיסיים כשימורים ואורז, הניתנים לאחסנה תקופה ארוכה, בלי לחשוש לקילקולם, בצידה שהאוגרים מעריכים, כי העלאת המחירים תהיה ניכרת. במלים אחרות, סוחר הנאלץ לשלם כיום ריבית שנתית של 20 אחוזים ויותר מזה בעד אשראי בנקאי רגיל, הניתן לו לרכישת סחורה, מעריך שההתייקרות המוצרים תהיה גבוהה יותר מן הריביה וגם לאחר תשלום מס הכנסה יפיק רווח נאה מן הספקולאציה.

הקדם וקנה

חישובים דומים לאלה החלו לחלחל בשבועות האחרונים במעגלים רחבים של צרכנים.

„שום ממשלה — אפילו ממשלת ליכוד רחבה — לא תוכל להעלות באחוזים ניכרים את מחיר הלחם, הביצים והחלב, ולהניח למוצרים האחרים" — אמר צרכן, שהחליט להקדים בשנתיים את הוכניה: להחליף את מכוניתו הישנה בחדשה. כמותו נהגו אחרים, שעטו על סוכנויות היבוא והייצור המקומי של רהיטים, כבורגלה, מקררים חשמליים, מקלטי רדיו, טלוויזיה, כלי-חשמל, מזגנים ומכונות כביסה.

סוכנות יבוא, שהעריכה נכונה את המצב והזמינה מאות-מכוניות מדגם 1973 — הבהייסקן בימים אלה — שמחיר כל אחת כהן כ-40 אלף ל"י, יכלה להסתפק במהדורה אחת בעתונות, כדי למכור את כל המלאי. בימים כתיקנם היתה נזקקת לשבועות רבים.

סביר, שככל שיתקרב המועד להעלאה הרחבה במחירים, יצטרפו לאוגרים סוחרים וחנונים, המתקשים למצוא מקורות מימון למלאי מבוטח, ואל החנויות יגיעו צרכנים שגם הם, מחמת המחסור במזומנים, יעכבו קניותיהם עד „חמש דקות לפני השעה השתים-עשרה".

גורמי המשק שעקבו בחודשים האחרונים אחר הידיעות הרשמיות והבלתי-רשמיות, יכלו להגיע על-נקלה להערכה שבשנת 1974 תהיה רצופה התייקרויות.

ייקור אחרי ייקור

בתחילה יבוא סיום „מדיניות הייצוב". אחר-כך יועלו מחירי המזון הבסיסיים ואחר-כך תבוא העלאה מסים-עקיפים, כשלב ביניים עד להפעלת מס הערך המוסף, בקיץ 1974.

אומנם, ההכרה המשתמע להאט את קצב הפעילות במשק, עשוי לפעול בכיוון נגדי, אבל התמונה הכללית המצטיירת היא עליות מחירים, ובכמה תחומים בשיעורים ניכרים.

התורה הכלכלית מלמדת, שלהגדלה הברורה במסים ובמחירים מצטרף „הגורם הפסיכולוגי", היונק מהתנהגות ציבור הצרכנים. הממשלה, המעלה את המס על מכשירי-חשמל בשיעור כולל של עשרה-אחוזים, בהנחה שהמחיר לצרכן יעלה ביחס דומה, עלולה להיווכח, שההתייקרות היתה למעשה גדולה יותר, בשל פעילותם היתירה של הצרכנים, העטים על הרכישות, בציפייה להתייקרויות נוספות.

מי שבוחן היטב את ההתרחשויות בהווה, יאמת הנחה זו. הוא ימצא, לדוגמה, שמחיר מקרר חשמלי מיובא, שהיה בעבר כ-3,000 ל"י, לא השתנה לכאורה, אך למעשה התייקר הרבה, משום שהספק תובע עתה את מלוא הסכום, תוך הבטחה בלתי-מחייבת לספק את המקרר כעבור ארבעה חודשים, אם יסכים הצרכן לחתום על התחייבות לשלם בשעה שהמקרר יגיע תוספת „כמידה שהמחירים יעלו".

במשרדים הממשלתיים רשום, מן הסתם, היבואן הזה כשותף נאמן למדיניות הייצוב. אף שמעצם החזקת סכום 3,000 ל"י במשך ארבעה חודשים לפחות, הוא נהנה מתוספת של 300 ל"י למחיר שהוא נוקב בפרסומיו.

כיצד אפשר לאתר את הבערה המתפשטת? האם בהכחשות, שאיש אינו מאמין בהן, משום שהן באות בניגוד להכרזות רשמיות בעבר, כי נשענו על המציאות בעולם? דומה, שגם האוצר שותף להערכה זו בדבר העדר תועלת בהכחשות כוללניות.

מדיניות לוליינית

נראה לי, שהאוצר יכול לבטל את „הגורם הפסיכולוגי" על-ידי אחיזה בעסק דומה, כדי לעבש את ציפיותיהם של ספסרים למיניהם. שר האוצר יכול לשקול הפעלת מדיניות לוליינית של מחירים — להכריז שבצד ההתייקרויות יהיו גם הוזלות אחדות של מחירים ולעורר בקרב צרכנים, ובעיקר בקרב סוחרים, יבואנים ובעלי מפעלים, ספק בדבר הכדאיות לאגור ולהעלים תוצרת.

הפעלת מדיניות כזו כשבמוצרים יקר בהיר אחד יתפרסמו צווים להעלאתם ולהפתעתם בדרבובן על מחירים, כעבור שבועה או חודשים אחדים אפשר להמשיך במשחק הלוליינות על יציבות בתחום אחד, להוזיל מחירו של מוצר בסיסי או שניים שהתייקרו בשלב הראשון, ולייקר מוצרים שלא זועזעו.

יתכן, שהאוצר יצטרך לשאת הפסד היפתי של כמה עשרות מיליוני ל"י, אבל חישובים מדוקדקים הנעשים לפני הפעלת המדיניות הלוליינית, שרק שר האוצר ושניים-שלושה עוזרים נכנסים לסודה, עשויים, בחשבון כולל, לאזן את ההפסדים ההתחלתיים.

אלה הן דאגות לטווח הנראה עתה רחוק למדי, לתקופה שלאחר הבחירות הכלליות. בינתיים מדאיגים את ראשי משרד המסחר והתעשיה בעיקר יוה הטווח הקצר, הימים לפני ראש השנה ותקופת החגים כולה.

„למנוע השתוללות"

ד"ר משה מנדלבאום, המישנה למנהל הכללי במשרד המסחר והתעשיה, צופה שפע של מיצרכים במחירים סבירים. המשרד חידש את אספקת הבשר הקפוא, במחיר של 9.75—9 ל"י הק"ג וגרם הוזלת מחיר דג הבקלה ב-10—19 אחוזים. משווקים אחרים הודיעו, לדברי ד"ר מנדלבאום, על כוונתם להוזיל מהר ככל האפשר מחיריהם של כמה מוצרים, ובאשר לתקופת הייצוב המסתיימת בסוף ספטמבר, הודיע המישנה למנכ"ל על כוונת הממשלה למנוע השתוללות של מחירים.

בעיקרה, תישאר המדיניות הנוכחית בתוקפה, אף כי אמות-המידה להתרת התייקרויות מחמת סיבות שונות יהיו גמישות יותר מאלה בשלושת החודשים החולפים. הכרזות הארבעה, שבאו באמצע השבוע מן הקריה בבירה, אולי ציננו מעט את ה„התחכמות" שחלה קודם לכן, אבל הגורם היסודי — ציפיה להתייקרויות ניכרות — עודו טבוע עמוק בתודעת הספקים והצרכנים.

דירה
שיש לה אבא!

כאשר אתה רוכש דירה בחברת "גן"
אתה יכול להיות סמוך ובטוח שקנית
את הטוב ביותר.

חברת
"גן"
בפתח-תקוה

מתכננת, בונה, מוכרת ונותנת שרות
לדירות האיכות שלה בכל חלקי פתח תקוה.

שאל את מאות הדיירים שגרים שנים
בדירות "גן" והם יגידו לך.

"דירה בחברת "גן" תקנה —
כשתגור בה מרוצה תהיה"

"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

אורח לרגע
האיש שלנו באו"ם

מאת עפרה אליגון

איך מרגיש שליחנו באו"ם יוסף תקוע. מה אומר בעליו של הקול המיטיב לדבר בשמנו. האם אינו מתוסכל? אל מי הוא מדבר? מי שומע אותו? מה מידת ההשפעה של דבריו על ההחלטות, אם בכלל? האם דבריו מכוונים להרגעת הזעם המצטבר בלבנו והוא מדבר, איפוא, אל עמו, ומה הוא עושה כאשר הוא צריך להגן על עמדה ומעשה שאינם עולים בקנה אחד עם הגיונו ומה מידת המקצועיות ומה מידת האני מאמין שלו? שאלות כאלה הבאנו עמנו לפגישה ערב אחד לפני שובו לזירת הקרב שלו בשדרה השניה בניו-יורק.

ניסה לחטוף לעצמו שבועיים ולהיות סתם בן אדם שנח בכיסא-נוח, שזוף את פניו וגם קצת את החזה והגב, והשמש עשתה את שלה, והעלתה סומק מהיר כזה, השאירה בהרות קיץ על הפנים, וזהו. שאר הזמן נאכל בתפקיד. התחילה ללוות את ולדהיים, אחר-כך התייעצויות ביחס לעצרת. „כך שאני נמצא כאן בעצם בתפקיד. בעבודה..."

נפגשנו באולם ההמתנה של בית מלון גדול בתל-אביב. בתו, שזה לא כבר פשטה את המדים, ישבה בסמוך עם עוד חברה, לשמוע. „אף פעם לא שמעתי איך אבא שלי מתראיין", אמרה.

האו"ם אולי אינו חשוב, אבל הוא הגדול במרכזי התקשורת בעולם. אין לך סוכנות ידיעות, טלוויזיה, רשת רדיו, אין לך עתון המכבד את עצמו, שאין לו שם משרד פעיל. קולט ופולט מיליוני מלים בגלי קול, בעטפות. ביקי ראתה אולי את אביה יותר על מסך הכסף הקטן, ששמעה אותו יותר ברדיו וקראה יותר בעתון, מאשר במכתבים, בפגישות, בסתם חיים של משפחה.

אין צורך לרחם על ביקי. זה נעים מאוד להיות הבת של תקוע, ובייחוד שיש ראש בלונדי ופרצוף חמוד כפי שיש לה, לחיות במוסקווה ובריו ובניו-יורק, ולא סתם, אלא בראש המולה ההבלילי בטכסי פתח המייצגת מדינה. אולם ביקי היא כאותן נערות שגדלו בשרות החוץ אך הוא לא נבנה להן לראש. להיפך. היא פשוטה הליכה. בעיקר, בתנענעה לשתב אבא ככל האבות, אבל כל כך בזה ראתה ממנו בשל עבודתו, עד כי אינה מוכנה לוותר על רגע אחד שתוכל לבלות בחברתו, וסקרנית היא, כמו כולם, מה הוא חושב על דברים העומדים ברומו של עולמנו, וכמו כולם יש לה פעם רצון לחוץ את ידו על שאמר להם כפי שאמר, ואפילו לומר תודה.

אנשים העוברים ב„לובי" עומדים ומביטים. יש שניגשים ולוחצים יד. יש שאומרים: יישר כוח. „בחיי הערצתי אותך איך יצאת מן העניין הזה של יירוט המטוס. עד שלא שמעתי אותך מוכרח להגיד שהתביישתי. דאגתי. לא ידעתי מה עושים. מה אגיד לך, שמעתי אותך והשתכנעתי" — אומר זקן נשוא פנים, במבטא גרמני כבד.

„הלב גבה", אומרת אשה שבאה מקצה האולם ולוחצת את ידיו לחזות הגבוה. תקוע נבוך כלשהו. וביקי הביטה בעיניה הבהירות ושאבה נחת כבר אמא טובה.

אנשים עוצרים אותו ברחוב, מקיפים אותו בתחנת בנזין שאליה מגיע במכונית שכורה קטנטנה. „שמע — אומר מפעיל המשאבה — אתה גאון. הוצאת לי את המלים מן הפה..."

ואותו איש עם צינור הדלק בידו מריט זרוע ארוכה לטפוח על השכם, אבל היד נעצרת באוויר. האיש היושב מאחורי ההגה של המכונית הקטנה, שעל אפו בהרות קיץ שובבות וראשו פה וגם אדמוני, מעביר בו רטט של יראת כבוד, זה לא רק איש — זה קולו של האומה. מה שלא יעשו הידים — הקול הזה יכבה, יסביר, יזעק, ידהים ויתקיף.

*

„עזוב שטויות — אומר לו חבר, שרגיל בגדולים — זה מקצוע. לא מאמין לחצי מן הדברים שהוא אומר. לא מאמין. שאל אותי. אני נהג על שר, שהיה פעם עורך-דין. אמר לי: „שמע. הכל מקצוע. אני יכול להגיד זה ואני יכול להגיד בדיוק להיפך, ובאותו הלהט". הכל חנטריש. לומדים את זה באוניברסיטה. ויש כאלה שכותבים להם ולומדים בעל פה".

*

„מה זה" שואל תקוע. „החתום כאן. את החתימה שלך בבקשה", מודיע המופקד על המשאבה.

„אני משלם במזומן".

„לא זה. לא צריך כסף. תן את החתימה בשביל להראות בבית. בשביל הילדים כשיגדלו..."

מר תקוע — אתה נמצא בניו-יורק כבר שש שנים. האם אין הניתוק מישראל גורם לך לניתוק? הלא בזמן הזה חלו שינויים בארץ, לא כן? גם הלך-הרוח השתנה, ואתה צריך להיות דוברה של האומה הזאת, של העם הזה. האם אינך מרגיש מנותק, מבודד?

„אני רוצה לחזור לישראל. בעצם, אף פעם גם לא רציתי לצאת. דחיתי את יציאתי לאחר מלחמת ששת הימים ככל שיכולתי ואף הרווחתי חצי שנה. יצאתי בינואר 1968. יש שינויים בארץ, יש בניה, יש עליה, באה גם לאות מסויימת ואולי עייפות במצב של לא מלחמה ולא שלום, אבל העם נשאר צעיר ורענן ועד להתרגשות. מעטים העמים שמתעניינים כל-כך במה שקורה בארץ ומחוצה לה, שהעניין הלאומי הוא כל כך עניין אישי לגביהם, כפי שזה קורה בישראל.

„אני בא ארצה למלא את המצברים. אחרי ביקור בארץ אני חוזר כמו בביקור במשפחה שלי, כמו בבית-הבראה לנשמה. מי יכול לומר שאני חי ופועל שם בבודד?"

*

אגב, עולה מברית-המועצות. אותו ערב שבו נדברנו להיפגש בלובי של המלון איחר תקוע מעט, וחיכינו לו. בתו ואני. ואז הגיע איש שיחנו, התנצל על האיחור וניסה לשוות לקולו רוגע מנוסה.

„קרה לי דבר מרגש מאוד", מבלע בגרונו וסיפר כי בבואו למלון נתקל בבחור, שעמד בדרכו ואמר שלום. תקוע החזיר לו שלום, אך הבחור עומד ואינו זז.

„זוכר אותי?" שואל הבחור.

„זוכר".

„מי אני?"

„אתה, אתה אחד הצעירים שפגשנו, לפני עשר שנים על חוף הים בריגה..."

ביקי נזכרת: לפני יותר מעשר שנים נסעו לחופשת קיץ קטנה בריגה היא ואמה ואביה ואחיה והיו הולכים יום יום לשפת הים, ושם היתה באה לקראתם קבוצת צעירים. היו מתקרבים ואומרים: „הל חי!" יותר לא ידעו לומר בעברית. אומרים „הל-חי" ועוברים על פניהם. ויום אחד נכנסה ביקי לים, ושם הושיטה ידה ונתנה בידי נערה יהודיה שיודעת להגיד רק „הל-חי" מגן-דוד זעיר עשוי זהב, שענדה על צווארה. אותה נערה היא כיום אשתו של הבחור שידע לומר רק „הל-חי", והוא אחד מפעילי עולי ברית-המועצות, אשר בהתאקלמו כאן כבר בנו בית קולט עולים.

*

מה ממלא יותר את המצברים, הפגישה עם העם, או עם אנשי משרד החוץ?

„נו, טוב... שאלת אם המרחק אינו גורם לריחוק, לניתוק. המבחן הראשון של נציג ישראל בחו"ל הוא ביכולת לחיות את הארץ הקורה בה יום יום ושעה שעה. זה תלוי בו ובמרכז המזין אותו. אני הרגשתי שאני ממשיך לחיות בארץ יום יום ושעה שעה בשבתי בברית-המועצות, בברזיל, באו"ם.

„בלי קשר מתחילים להתרחק. „להיות עורך-דין. ואסור לנציג ישראל להיות עורך-דין. אולי אצל אומה אחרת זה אפשרי. מקצוענות בלי מעורבות אישית. אבל מי שמדבר בשם ישראל מדבר על עצמו, על העם, על משפחתו".

— ומה קורה אם אינך מזדהה עם המעשה שעליו אתה צריך להגן, או שאתה חייב לתקוף מדינה אחרת על תגובה שלה שאתה חושב שהיא מוצדקת. אנחנו מיירטים מטוס ואומרים לך: „לך, מצא תרוץ נאה, תוציא אותנו מן הבוץ..."

תקוע דיפלומט מנוסה. פניו שקטות. אינן מסגירות דבר. אינו רוצה להרחיב את הדיבור על המקרה האחרון. גם לא על שלושה-עשר המיגים.

עיניו מקשיבות פנימה. זוכרות לאחור ומתכוננות לעתיד. היושב עמנו על הדשא המוריק מול הים רואה את ג'ו השגריר, את דניאל בגוב האריות: „אם אתה מבין שאנחנו נתונים במאבק צודק ביסודו, אז אתה בתחילה יכול להיות מסוגל להסביר כל דבר ודבר. אם אתה מבין שאתה חייל, מוצב במקום שאתה מוצב.

„במצב כזה חייב הנציג להרגיש כחייל בשדה, שאינו יכול לשפוט בשום אופן את ההנחיות הבאות מן המטה. אתה חייב לומר לעצמך: הידיעות במרכז, אצלם כרוכים כל הנתונים. בידיהם הכוח לשקול ולהחליט. וזהו. השיקול עליהם נכון וצודק. וזהו. אחת ההחלטות הגבאיות בשרות החוץ בעולם היא שהדיפלומט, הנציג של מדינה מסויימת, מנסה להבין יותר מדי את הצד שכנגד. „הראו, קיבלתי מממשלתי הנחיה, לומר דברים אלה ואלה", יאמר הדיפלומט והוא מתנגד יוסיף, שהוא אישית אינו מזדהה עם הדברים שהשמיע. אני שולל בהחלט גישה כזו".

— ולא קרה לך שמישהו מן הנציגים של מדינות אחרות אמר לך דברים אלה לאחר נאום? האם לא גרם לך הדבר קורת רוח?

„קרה, פעמים אחדות קרה. אבל אין לייחס לזאת חשיבות. מנציגים ליחסים אישיים וחברותיים עם נציגים של מדינות אחרות, מגיעים להבעת דעות אישיות והבעת סימפטיה, אבל אין לייחס לזאת חשיבות. המדיניות הרשמית קובעת. נציג טוב חייב להזדהות עם מדינתו, וביחוד כשזו שרויה במאבק. אם הוא מתחיל להביע רגשות והסתייגויות אישיות, הוא מכשיל את מדינתו ואת עצמו".

*

אז מה הוא נציג? כלי, מכשיר? מה החשיבות יש לאישיותו?

„יש מקום רב לביטוי אישי. בכל מקום, בכל תפקיד, חייב כל אדם לנסות להשפיע. ואני מנסה. בטרם מחליטים על פעולה מתייעצים אתי, אני שולח הערותי לפני שחואלים, מציע טיפול, קווי מדיניות. נפלה ההכרעה, ניתנו קו פעולה — אני פועל לפיהם. עכשיו ניתנה לך הזדמנות שניה לפעול ולהפעיל את אישיותך. אתה נמצא על במה עולמית, מדבר בשם המדינה והעם שלך, אבל אתה מדבר בסגנונך, בדרך הנימוקים שלך, במכפל במחיכת בצורה הנראית ההולמת אותך, ואת אישיותך".

— ולא היו לך תקלות? אם משאירים אותך כדוברה של האומה והעם, האין זה סימן שרוצים במדיניות תוקפנית?

„המדיניות אינה תוקפנית. אני עסוק לא בניח מקום למתנגד. אני מייצג מדינה ומדיניות בטוחה בעצמה ובדרכה, שאין לה היסוס ביחס לצדקתה, שאינה מרשה ולא תרשה לערבים לפגוע בנו. מדיניות שאינה מבקשת על נפשה ואינה מצטדקת ואולי משתמשת בתקיפות כשיטת פעולה בזירה הבינלאומית. מצטער. אולי אין זה כל כך אלגנטי, אבל מי שרוצה להיות נציג ישראל חייב לזכור שישראל אינה בלגיה או ונצואלה או כווית. נציג ישראל אינו יכול להרשות לעצמו להיות דיפלומט מכופתר עם צילינדר. אלה אינם המדים ההולמים נציג של עם בעל בעיה חמורה של קיום, הנתון במאבק על חיים או מוות".

— הגד לי בסוכך, איך מרגיש אדם היודע שהוא מגן על עניין אבוד? שבעצם הוא מדבר אל העצים והאבנים. הרי עוד לפני נאומו כבר הוחלט מה תהיה ההצבעה.

„אני ניגש לעניין בלי אשליות. לערבים יש רוב מובטח. אסור לנו ליצור אשליה שאנחנו מסוגלים למחוק את העובדה, שישנה מדינת ישראל אחת ושמונה-עשרה מדינות ערב וחמש-עשרה מדינות מוסלמיות, ומדינות הגוש הסובייטי. במסגרת קשה זו חייבים לתמרן ולמנוע מן הארגונים הבינלאומיים להפוך למכשירים יעילים בידי הערבים. העובדה שהערבים מנהלים נגדנו באו"ם מאבק מתוכנן, עקבי ועיקש, ובשנה השביעית אחרי מלחמת ששת הימים עדיין אנו יושבים באותם קוי שביתת נשק, ויושבים בגבולות, ויש עליה מתמדת, ויש פיתוח עצום, — כל אלה מוכיחים מה הרצג. מנענו את הפיכתו של האו"ם למכשיר תוקפני נגדנו. לא כפי שזה היה בשנת 1956.

„אז היינו צעירים. חסרי נסיון. פחדנו מן האו"ם. היום שוב אין פוחדים, או"ם שמום — זה לא בדיוק כך. פעם אמרתי שהאו"ם הוא מום, מום שחייבים ללמוד לטפל בו, לחיות אתו, אך אי אפשר למחוק אותו", אומר תקוע.

„דעת הציבור מבטלה אותו, ועם זאת הוא המוסד המפורסם ביותר בעולם. הדיונים בו ממלאים את העמודים הראשונים בעתונים — והוא כלום. מה בעצם כוחו, לבד מהיותו מרכז העצבים של תקשורת המונית? מה הוא מסוגל לעשות? מסוגל ועוד איך. לולא הווטו האמריקני היינו נראים יפה מאוד... החמור מכל אינו גינוי. גינוי אינו נעים אבל לא נורא. החמור מכל היא היכולת להטיל סנקציות. או"ם יכול לקרוא למדינות להימנע מסיוע כספי, להפסיק מסחר ומכירת נשק.

„החלטות מועצת הבטחון מחייבות את המדינות החברות באו"ם, ההחלטות בעצרת הן יותר בבחינת המלצה. עד כה טרם נתקבלה במועצת הבטחון החלטה על הטלת סנקציות נגד מדינת ישראל". ישראל גונתה כמה פעמים בכהונתו של תקוע. הוא אינו יודע אם מישהו ספר אותם. אולם מאז כניסה לאו"ם לא היתה החלטה בעצרת שישראל יכלה להצביע בעדה, ולא היתה החלטה אחת של מועצת הבטחון שגינתה תוקפנות ערבית או הביעה צער על אבדן חיי ישראלים".

יוסף תקוע
שגריר ישראל באו"ם

ישראלי שמזדמן לניו-יורק אינו מחמיץ ביקור בבניין האו"ם. הוא יושב על ספסלי האורחים ביציע, בעת דיון במועצת הבטחון על נושא ישראלי. האם אינו יכול להקל על לבו בדיבורים, לפחות יראה איך עושים זאת הנציגים שלנו. בדרך כלל האולם משמים. נראה קצת כמו הכנסת שלנו. ריק. מישהו קורא מן הכתב. היו"ר דופק בפטיש וקורא לסדר. פקידים מסתובבים ומחלקים הודעות. אנשים מסתובבים כל הזמן. המשלחות יושבות בתאים תאים. כמו מיגר מרכבות בלי סוסים. הנה הרכב, אחריו האדון, ואחריו יועצים ושמשים. הנה „מעשה המרכבה" הישראלי. מי יושב שם? כנראה לא חשוב. הסגנים, ובעצם מוכחים מן הארץ, חברי כנסת, יועצים. הו — מתחיל להיות מעניין, הולך כשהו. תקוע הגיע. ושמח. עתים מגיע אבא אבן, ועוד יותר שמח. היציע מתמלא. שומעים בחדשות, קוראים בעתונים — יש יותר משלושה מיליון יהודים בניו-יורק. זה לא הודו. מדברים על ארץ-ישראל. יש מאתים אלף יורדים ישראלים בניו-יורק, זה לא סתם. ומה על כל היורדים?

אבל עוד משהו. למרות העובדה שישראל כמעט אינה יורדת מן הפרק, כשהיא עולה — שמח. יש התרגשות. יש התנגשות ואיכפת וכואב וזה איכשהו אמיתי. בארמון המלאכותי הזה של השלום. למרות הוותק שלנו והשיפשוף הדיפלומטי, קורע לעצמו הישראלי את הלב, הולם באגרופים על לוח לבו הכאוב של העולם, הולם עד פציעה עצמית. והוא אוכל את עצמו, ואינו מרשה לעצמו אפילו את האתנחתה של הספק, של תהייה, של פקפוק, של חולשה, מתנת אלה המותרת לחזקים מאוד באמת. האסורה על קטנים כמונו...

— מר תקוע — האם אתה רואה את עצמך כנציג עם ישראל או מדינת ישראל?

„איך ניתן להפריד בין השניים?"

— מנין אתה שואב את הכוח והסמכות לא להסס, לענות בצורה בוטה לעתים? ובכלות הכל, אותה הרגשה של בדידות — האם לא נוצר פתאום חלל, הנה אתה, יוסף קוקי-ינסקי מבילורוסיה, שגדל בסין והגיע לישראל אחרי נדודים, ויש לך אשה וילדים שלושה, בן אדם שקם בבוקר לראות את השמש ולנשום אויר ולחיות את חייו, והוא עומד יום אחרי יום, ושנה אחרי שנה, ונואם לפני אולם שכבר החליט החלטתו — איזו תכליה, איזה צידוק חיים יש לך? איזה מין עיסוק הוא זה? העם יכול וראשי לו להתברך בך, אבל אתה, יוסף תקוע, מה אתה אומר לעצמך כשאתה מביט בראי ורואה את האדם הצעיר ביותר בשרות החוץ הישראלי, שהיה לשליח ציבור/ בגיל 24 ושגריר בגיל 32, והוא בשרות המדינה הזו כאן קומה ועדיין לא מלאו לו חמישים? צעיר מאוד מבחינה דיפלומטית. איש גימלאות מבחינה צבאית. גיל של איסוף פרי מבחינה נפשית? יש לו נפש לג'ו, ויש לו הגיון ושכל מנתח — האם באמת מדליק נצח ישראל את נר התמיד של הלב היהודי, עד ביטול מוחלט של האני הפרטי?

אבל שאלות כאלה אין שואלים. חוזרים לשאול אם הוא מכין את נאומיו בעצמו („מכובן"): מה מידת הספונטניות בתשובותיו, כמה הוא „מקצועי" וכמה „אני מאמין".

— ולמה אתה כה תקיף עם הרוסים?

„אני פשוט משיב להם בלשונם. אנו מבינים זה את זה היטב... את הנאום מכינים מראש, כלומר, את קוי הפתיחה היסודיים. מכינים חומר, עובדות. חייבים להגיב על שנאמר שלפניך, להיות מוכן לוויכוח. קרה שהנציג הסובייטי מאליק טען, שהנציג הישראלי תמיד עומד הכן להסיב בציטוטים ובמספרים ויש לו צבא שלם של חוקרים, וכותבים, ואוספי מידע — ארמיה שלמה — וזעק — עומדת לרשות הישראלים".

„אחרי אותה ישיבה קמו עתונאים ועתונאים וניגשו אלי ולעוזר היחיד שלי באיסוף חומר ועובדות, ואמרו: „נעים מאד להכיר, מיסטר ארמיה".

*

להיות שגריר ישראל באו"ם, להיות ג'ו תקוע, זה גם הרבה עבודה שחורה, הרבה ימים ולילות של קריאה, הרבה כתיבה, הרבה שמיעת חדשות, הרבה כוננות, הרבה צער — אבל גם יותר מקור טוב של אושר מלא כשבאים לישראל והיא בית, בית שכל אחד בו אוהב השמח לראות פניך, שפוגי אומרות: „אתה רואה, יש שביתות, ויש בחירות, ומלחמת בחירות, ויש זוגות צעירים שאין להם שיכון, ויש עולים מרוסיה, ומן הגבולות לא זזנו, ועדיין מתוכחים על שטחים, ויש ליכוד ויש עבודה ופנתרים שחורים אולי ילכו לכנסת, ובונים כבר את האוניברסיטה השישית בישראל, וכבר שלושה חדשים אין שביתת נמל אבל יש שביתה בחדרי הניתוח, ויש פסטיבאל בחגיגות עשרים וחמש שנות המדינה ותערוכת פרחים והפדיה לישראל וביקורים מירדן ושלושה-עשר מיגים ואייבי נתן העושה שלום — וזה רק קצת מן הקצה מהרבה יותר שיש במדינת ישראל למרות או"ם-שמום, ואולי גם בשל האו"ם-שמום שיושב בו ג'ו.

هكذا من الأصل

مكتز من الاجل

יסביר מדוע...

ל פני ימים כספר הופיע שר־הבטחון, משה דיין, בהרצאה לפני ציבור עובדים של מפעל בטחוני.

הנושא הרכזו בהתפתחויות המדיניות ב־אזור והשיכהן „לקראת הבאות".

סיים דיין את דבריו: לדעתי לא צפוייה לנו מלחמה בעשור הקרוב, אבל אם בכל זאת תפרוץ מלחמה — אאסוף אתכם שוב כדי להסביר לכם מדוע.

ענין של הגדרה

כ אשר ישב שר־הבטחון, משה דיין, שעה ארוכה בזכירות מפלגת העבודה והקשיב לדיונים הנמשכים על „המדיניות ב־שטחים" ניכר היה בפניו, כי אין דעתו נוחה מן ה„בידבורים" הרבים של כמה מן הנואמים.

הוא העביר פתק לאחד מחבריו שישב בסמוך לו ובו כתב: הוא מדבר על „מדי־ניותנו בשטחים — חוששני שזהו השטחיות של מדיניותנו !..."

גזוז בעברית צחה

ר ראש תנועת החרות, ח"כ מנחם בגין, הו־פיע השבוע באסיפת בחירות של „הלי־כוד" בנס־ציונה.

לאחר האסיפה באו אל בגין כמה מתושבי המקום, וסיפרו לו, שיש אשה המבקשת להיפגש עמו.

כדובר היה בבעלת בית קפה קטן, שגילתה כי ב־1942, הופיע אצלה בגין, בבגדי הצבא הפולני, וביקש לקנות גזוז. האשה התפלאה לבגין על העברית הטובה שבפיו, ושאלה אותו, כיצד הוא לובש את מדי הצבא הפו־לני, בעוד הוא מדבר עברית צחה כזאת.

בגין השיב, כי גם בהיותו בפולניה דיבר רק עברית.

השבוע נפגשו בגין ובעלת בית הקפה בנס־ציונה, והעלו זכרונות משותפים מלפני שלושים שנה...

טעות לעולם... מה?

ב תכנית הדו־שבועית על אודות היפה, המשודרת ב„שידורי ישראל", ראיין ד"ר שבח וייס מוהל חיפני ושאלו, אם גם מוהל עלול לעשות טעות בעבודתו. „גם מוהל עלול בהחלט לטעות" — השיב המוהל.

על כך העיר לו המראיין: „אם כך, הרי זו כמילה באמון".

נא לשלם!

ב „ערב זכרונות" שנערך בקיבוץ שכרת בגליל המערבי, הוקראו באזני הנוכחים קטעים ממסמכים ומכתבים שנגנזו בארכיון הקיבוץ. בין השאר הוקרא מכתב שנת־קבל בקיבוץ, בחתימתו של שלמה רוזן (כיום — ח"כ וסגן שר הקליטה), שנכתב ב־24.6.47, ובו נאמר: „הנכם נדרשים לשלם את חוב־כם לעתון „משמר" (כיום — „על המשמר") בסך 6 לירות ו־650 מיל, כדי לאפשר את... המשך קיומו של העתון".

מתנת לורד קרדון — לנתניה

ר אש הסופרים ומפקד „גדוד מכבי אש המתנדבים" הראשון בנתניה, צבי אורנ־שטיין, סיפר השבוע, כיצד השיגה נתניה את משאבת הכיבוי הראשונה שלה:

ערבי מטול כרם הודיע ב־1942, כי בכפרו הניחו הבריטים משאבה והם מוכנים להעבירה לאיזה כפר ערבי למכור אותה. אורנשטיין לבש את מדי מפקד גדוד המכבאים (אותם השיג מעמיתיו התל־אביביים), נסע לטול־כרם, שם התקבל בכבוד בגלל רושם המדים, והשיג את המשאבה, המורה הריצה בלבה.

לכתרה ההקצר עימו עוזר בן עמ"י, הבר הועד המקומי (כיום ראש העיר) ושאל אותו בכעס: „מדוע לקחת, בלי רשיון הממשלה, משאבה מטול כרם? הבריטי יו פוט רוצה לאסור אותך ואני הצעתי לו השלום". אורנשטיין הרגיע את בן עמ"י ואמר: „תן לי לדבר איתו ואת התקציב שבור לגדוד".

בפגישה עם יו פוט (לימים לורד קרדון, מנסח החלטה מס' 242) אמר מפקד המכב־אים דאז: „אנו מוקפים בנוטות צבא. כל פעם שפורצת שריפה במחנה שלכם, אתם מבקשים אותנו לעזור בכיבוי. לכל כפרי הסביבה חילקתם משאבות, מדוע יקופח חלקנו?".

הדברים השפיעו על הבריטי והמשאבה ניתנה ללא תמורה...

חשיש — למימון התקציב העירוני...

א חת הדאגות המעיקות על ראש עיריית נהריה היא: כיצד להשיג את הכספים הדרושים לכיסוי פעולותיה של העיריה?

השבוע העלה מר גרשון מק, ראש עיריית נהריה, רעיון למקור כספי חדש לכיסוי הוצאותיה של העיריה. בפגישה עם אלוף פיקוד הצפון יצחק חופי, שהיה אורחה של העיר, אמר כך: „לפני כמספר שבועות נתפסה מול חוף נהריה סירה מצרית ובה כמה טונות חשיש, ששוויים מיליוני לי"י. אני סבור, שההכנסה ממכירתו צריכה להגיע לקופת העיריה. כמעט מדי שנה נלכדות מול נהריה כמה וכמה סירות עם חשיש. מכירת החשיש והעברת תמורתו לעי־ריה, יכולות להיות מקור הכנסה בלתי רגיל, ואולי נגיע לכך, שנוכל לשחרר את כל תוש־בי נהריה מתשלום מסים עירוניים"...

אולם לראש העיריה נכונה אכזבה, משנא־מר לו, כי הצעתו אינה ניתנת לביצוע, משני הטעמים הבאים: ראשית — הסירה הנכ־רית נתפסה במרחק ניכר מחופה של העיר; ושנית — החשיש הנתפס בידי אנשי זרועות הבטחון — נלקח להשמדה.

הגיב ראש העיריה: „את הבעיה הרא־שונה נוכל לפתור בקלות: פשוט נחליט במועצת העיריה על הרחבת גבול המים הטריטוריאליים של נהריה"...

גילה ה„סוד" לאשתו...

מ סיבת הגן (התורשה) המפוארת, שנער־כה בחודה, לרגל יום הולדת השבעים של עזרא דנין, היתה למעשה כינוס של „אלה הם היזי". קרואים מכל הסכבות, הקשורים בכל תקופות חייו של בעל היובל ובכל תחומי פעילותו, ובראשם ראש הממשלה הגברת גולדה מאיר, השתתפו בשמחה.

סיפר אחד הקרואים: כאשר הוציאו אנשי הכנופיות פסק־דין מוות על עזרא דנין, בא אחד הידידים לביתו ומסר לו על כך בארבע עיניים, כדי לא להדאיג את רעייתו צפורה.

בו בבקור פנה אליה עזרא דנין ואמר בחיוך: „צפורה, את שומעת, הוציאו עלי פסק־דין מוות". ואחר־כך אמר למביא הידיעה: „בוא, ניגש לקפה, נבער את הידיעה".

פרולטריון על גלגלים...

י שיבת מרכז מפ"ם, שהיה צריך לכנס אתמול בבקר לבחירת מועמדי המפלגה לכנסת, נדחתה לשבוע הבא — בגלל שביתת הקואופרטיבים להתחבורה.

הציר אחד מאנשי מפלגת העבודה, כש־נודע לו על הדחייה: מפ"ם שומרת על צבי־ונה כמפלגה פרולטרית. אם אין אוטובוסים, לא ניתן לקיים ישיבה. אני שואל את עצמי, אם גם במפלגת העבודה היה צריך לבטל ישיבה במצב כזה, או שרוב החברים היו יכולים להגיע ב„פריבטים" שלהם?

„מיהו יהודי" ברמת דוד...

ל קבוץ רמת דוד מגיעים מתנדבים רבים וכרגיל אין שואלים אותם שאלות „מיהו יהודי" — העיקר שיתנהגו כראוי ויעבדו כ־דרוש. השאלה — אם יהודי הוא (או היא) — אינה קיימת כלל.

והנה, יום אחד מגיע לקבוץ זה צעיר אמריקני, ששערותיו הבלונדיניות גולשות עד לעבר הכתף, והדובר רק אנגלית. בוודאי „גוי" — אמר בלבו מרכז האולפן. למרבה הפתעתו, גילה כעבור כמה ימים שברשותו של ה„גוי" תפילין. „בטח יהודי" — פסק המרכז.

כעבור זמן מה נסע לו הבחור ואמר כי ילמד זמן מה ב„ישיבה" בירושלים, אך שב מהר. „הלימודים שם קשים מדי עבורי", הסביר עם שובו לקבוץ, כשהוא חובש כיפה על ראשו והציצית בתוך למכנסיו.

הפתעת היום של אותו מרכז אולפן היתה, כאשר המתנדב בא להפרד והמרכז סיפר לו לתומו, כי בעת הגיעו, חשב אותו ללא־יהודי.

השיב לו המתנדב: „אהה, אני יודע, אני באמת לא יהודי"...

בריחה מן ההמון...

ב פתיחת הסמינר לכתבי מדע מאירופה שנערך במכון ויצמן השבוע, סיפר פרופ' שניאור ליפסון — ראש המחלקה לפיסיקה כימית — כיצד עבר עליו הייד בבריחה מן „ההמון".

„כאשר הגעתי ארצה" סיפר לבאי הכנס, „התגוררתי בתל־אביב, בה היו אז שלושה רחובות. משנוספו לעיר עוד רחובות הרגשתי

שהיא גדולה עלי ויחד עם עוד 18 בחורות ובחורים הלכתי להקים קיבוץ. כעבור שנים כספר גדל הקיבוץ ושוב היתה לי הרגשה שהמקום גדול עלי. נטלתי, איפוא, את חפצי ובאתי למכון ויצמן שכלל באותה תקופה בניינים ספורים בלבד. עכשיו הפך המכון למרכז מדעי גדול..." התחייך הפרופסור ויא יסף.

יותר שערים ממיגים...

ב מסגרת משחקי גביע המדינה בכדורגל שנערכו בשבת שעברה, שיחקה קבוצת הפועל שלומי מליגה ג', נגד קבוצת הפועל רמת גן מליגה א'. במשחק זה הושגה תוצאה בלתי שיגרתית במשחק כדורגל 0—6 לטובת קבוצת רמת גן. בדקות האחרונות של המש־חק, כשהתוצאה היתה די גבוהה, פנה אחד משחקני הפועל שלומי לשופט בשאלה מה התוצאה?

כאן התערב חברו לקבוצה שהקדים את השופט ועגה, מה זה משנה? את מספר המטוסים המיג שהופלו השבוע כבר עברנו...

באר חפרוה בעצת פאפן...

ע ובדה מעניינת נתגלתה עתה, עת ותיקי העמק חוגגים יובל: הבאר הראשונה ש־נחפרה ליד בלפוריה, נחפרה על פי הוראתו של לא אחר מאשר פון־פאפן הגרמני — מי שהיה לימים סגן־הקנצלר של היטלר ולאחר מכן שגריר ארצו בטורקיה והתפרסם בפרשת הריגול הנודעה „ציצרו".

זקני העמק מגלים עתה, כי פון־פאפן זה ישב בשעתו בנצרת כגאולוג ועל פי הוראתו חפרו את הבאר הכיסים הגרמנים ליד מרחביה.

„המעניין — מוסיפים אנשי העמק — כי הוא עשה עבודה „גרמנית" יסודית: הבאר עד היום מפיקה מים"...

רוצים את הפרופ', לא המזכירה

פרופ' רות ארנון

הטלפון מצלצל במשרדה של רות, מן העבר השני שואל הקול: „במשרד פרופ' ארנון ?" „כן", היא משיבה. „אבקש את הפרופסור". „מדברת" היא עונה. „לא את המזכירה, את הפרופ־סור", מבקשים מן הצד השני.

פרופ' רות ארנון, שהתמנתה השבוע כראש המחלקה האימונולוגית במכון וייצ־מן במקומו של פרופ' סלע שיצא לשנת שבתון, רגילה לפתיחות טלפוניות מסוג זה. כי גם במכון ויצמן מתוך 96 פרופ־סורים, רק חמש הינן נשים. אומרת רות: „העובדות הן, שבתחילת העבודה המד־עית במכון, מספר הנשים והגברים שווה, אך ככל שמתקדמים לעבר הדרגים ה־גבוהים, הולך ופוחת מספר הנשים. איני חושבת שהסיבה לכך היא שהן פחות מוכשרות, אלא רק התנאים האובייקטי־ביים בבית, שעוצרים בעד התקדמותן. הילד חולה, או שהמטפלת לא הגיעה, אין כל סיבה לכך שהבעל לא ישאר אף הוא לפעמים בבית. לעיתים קרובות שני בני הזוג עובדים במשרות מקבילות, אבל כשקורה משהו במשפחה, האשה היא זו שאינה הולכת לעבודה. אני רואה בכך עניין חנוכי טהור. שטיפה בת מן הגיל הרך, שמשרתו של הגבר חשובה יותר. ניקח לדוגמא את הפרסומת ברדיו ל־איזה בנק או ביטוח: האיש אומר: אין דבר אם בתי לא תהיה פסנתרנית טובה, העיקר שתהיה אמא טובה. ואילו על הבן, הוא אומר: ובלבד שיהיה בעל מק־צוע טוב".

„נכון", מוסיפה רות, „שאין שיוויון בין גברים ונשים, כל זמן שיש הבדל בהתנקציות הביולוגיות שלהם. אבל ל־דעתי נשים יכולות להילחם לשיווי זכוי־ות, ולהשתדל להשיג מה שיותר".

את דרכה אל הצמרת המדעית עשתה רות במסלול ישיר וללא כל מכשולים. היא ילידת תל־אביב ובוגרת גמנסיה „הרצליה". בת שבע עשרה התקבלה ל־עתודה האקדמאית וסיימה את הפקולטה לכימיה. ומשם לשירות צבאי בחיל־הים כימאית במעבדה וכאשה נשואה לאורי ארנון — באותם ימים סטודנט בטכניון. אחרי השירות הצבאי היא מתקבלת כ־דוקטורנטית במכון ויצמן בו היא מוע־סקת עד עצם היום הזה.

„לי היה מזל", מקישה רות על לוח השולחן. „הילדים היו בריאים, והיתה לי מטפלת שהחזיקה מעמד שלוש שנים תמימות, פול־טיים. כשבתי נולדה הפסק־תי את עבודתי, במשך חצי שנה, כי רציתי לטפל בה. כאשר נולד בני השני בארצות הברית, הייתי כבר עזות היסט־ריות. הדבר אירע, כאשר נסעתי לעשות „פוסט דוקטורט" במכון רוקפלר בניו־יורק, בעלי עשה בתקופה ההיא דוקטורט בפולימרים. לקחנו איתנו מטפלת ישרא־לית. כשחזרתי ארצה, התחלתי לעבוד במחלקה הנוכחית".

קשה לרות למסור אותן של הדיוק על עבודתה המדעית. היא מתאמצת למצוא חילופי מילים שתהיינה מובנות לכל נפש, במקום המונחים המדעיים השגורים על פיה.

„אנחנו עובדים עתה על דלקת מח נסיונית בחיות, אשר הינה דומה למספר מחלות המופיעות בבני אדם. הצלחנו לייצר חומר סינטטי מדכא את המחלה הנסיונית ואנו עובדים על המנגנון של דיכוי זה, כדי לראות באיזו מידה ניתן ליישם תוצאות אלה לגבי בני אדם".

בניגוד לכל דימוי, שיצרנו לנו, על אשה מדענית, שהיא קשה וקשוחה, רות הינה נשית, רכה, ונראית צעירה הרבה מגילה. בנוסף למעבדה הענקית שעומדת לרשותה, היא קיבלה גם את חדר הניהול של המחלקה.

„אמנם קבלתי עכשיו תפקיד אדמי־ניסטרטיבי, אלא שלא אזניח את העבודה המדעית. יש לי שתי קבוצות, שעובדות תחת הדרכתי ואנו נמשיך במחקרים".

כאשר לוחצים על רות, ושואלים: ובכל זאת, כיצד ניתן לשלב מחקר, ב־דרגה כה גבוהה, עם חיי משפחה נורמ־ליים, משיבה רות: „זה נכון, שאני מבלה במעבדה יותר מ־8 שעות. אלא שבשעות הצהריים, בנאמנות דתית, אני קופצת לביתי שנמצא במרחק 3 דקות נסיעה. אוכלת עם הילדים ארוחה קלה, שומעת כל מה שהיה בבית הספר, נמצאת עמם עד שעה שלוש, לאחר שהם פנו לעיסוקיהם, אני חוזרת למעבדה עד לשעה 5.30. דירתי הקרובה למעבדה, מאפשרת לי קפיצות נוספות בערבים ובלילות, אם יש צורך לעקוב לעיתים יותר תדירות אחרי ניסויים".

חלק גדול מהסיפוק בעבודה מייחסת רות לכנסים המדעיים הבינלאומיים בהם היא מרבה לקחת חלק. „יש בזה הרבה חילופי אינפורמציה ויחסי אנוש. היום אני מכירה באופן אישי כ־20 אחוז מה־אנשים בכל העולם העוסקים באותו נושא".

וכיצד מתנהלים החיים בבית כאשר היא נעדרת לתקופות ממושכות? מס־תבר שגם מטבחה של רות, מתנהל ב־צורה מדעית. „הילדים אינם מוכנים לוותר על הבישולים שלי. ולכן אני מכינה מראש ארוחות, מכניסה אותן ל־כלים פלסטיים ומקפיאה אותן בפריזר. על כל כלי מודבק פתק, המתאר את תכולתו. ועל המקרר תלויה רשימת המאכלים, כל מה שנאכל — נמחק. וכשלא נותר דבר, יודעים שהגיע מועד שובי הביתה".

נשי ישראל הקדימו חברותיהן בעולם

פנינה הרצוג

כאשר פנו אל פנינה הרצוג לקבל עליה את תפקיד „יושבת ראש מועצת ארגוני הנשים" — היססה. לא ראתה עצמה מקופחת כאשה, לא בהקיפה לימודיה ולא כאשת מקצוע.

מה ששכנעה לקבל את התפקיד, זה שישנה מועצה שיושבות בה נשים מ־ארגונים שונים, שמייצגות נקודות מבט שונות, הן פועלות יחד כדי למצוא את המשותף שיש לכולן, ולא את ההבדלים. „וכשמדובר בעבודה ברוח של שתוף פעולה", אומרת הגב' הרצוג, „אני תמיד בעד".

ביתה של משפחת הרצוג ברחביה: הדור, מאופק ושלוה רוגעת. על הכוננית הצלום של בעלה המנוח יעקב הרצוג ז"ל. גברת הבית ממלאת היום תפקיד של ראש משפחה, נוסף להיותה סגן ראש היחידה לפרמקולוגיה קלינית במשרד הבריאות, מקום שהיא מועסקת כעשר שנים.

על עיסוקה החדש מספרת הגב' הרצוג: „מועצת ארגוני נשים הוא ארגון גג ש־הוקם בשנת 1957 ביוזמתו ובעידודו של משה שרת המנוח. הוא חשב אז, שחשוב שיהיה ארגון או מועצה של נשים שלא במסגרת ממשלתית, ולא במסגרת פוליטית כלשהי, שיקיים קשר ומגע עם ארגוני ומועצות נשים בין־לאומיים. הארגון ב־ארץ מייצג כשבע מאות אלף נשים, ממרבית ארגוני הנשים בארץ, כגון: ויצ"ו, מועצת הפועלות, תנועת האשה הדתית".

„המועצה הבין־לאומית של הנשים מת־כנסת אחת לשלוש שנים, ובדיוניה היא עוסקת בנושאים רבים ומגוונים, כגון: האם והילד, הילד והמשפחה, חינוך, בריאות, איכות הסביבה, כלכלת הבית, דיור, יחסים בין־לאומיים, מעמד האשה, סעד, התעסוקה, וכו'. כל במה נוספת של כנוסים בין־לאומיים שישראל מיוצגת בה, יש לה חשיבות. ולכן כשפנו אלי, הרגשתי בזה המשך של התפקיד הייצוגי שמלאתי לצדו של בעלי. כי יש כאן מגע עם נשים בעולם וייצוגה של ישראל".

השילוב של אשה בעלת הופעה אצילה, חינוך מסורתי ואשת קאריירה מאפיין גם את דעותיה של פנינה הרצוג על מקום האשה בחברה של ימינו.

„בכנס האחרון של המועצה הבין־לאומית, שהתקיים בחודשים יוני—יולי ב־וינה, שמתי לב שכמעט בכל ועדה, ותת־ועדה, קמו נשים, שנלחמו בדגל של הסופרז'יסטיות, וציינו את העובדה שה־אשה שייכה למטבח מותלה לרעה. פעם בשיחה לא־רשמית עם אחת הנציגות של אנגליה, ציינתי שמעמדה של האשה הוא נושא שיש לדון בו בוועדה להחוקה, ב־ועדה לאשה ולתעסוקה, בכל יתר הוועדות יש לדון לגופם של נושאים ולא לערבב את ענין מעמדה של האשה. ואז אמרה לי האנגליה: „אתן במדינות הצעירות, ההולכות מיד בדרך הנכונה, אתן דאגתן שתהיה משכורת שווה, בעד עבודה שווה. אבל דוקא במדינות הגדולות של המערב, יש לנשים הרבה יותר קשיים. ולכן עד עצם היום הזה הן נלחמות על זכויותיהן".

אז גם הרגשתי", ממשיכה הגב' הרצוג, „שישנה כאן בעיה שהיא כואבת לנשים רבות, אחיותינו בעולם. וישנם נושאים שישראל יכולה לשמש בהם דוגמא".

יש לפנינה הרצוג כמה השגות על רוח התנועה לשחרור האשה שחדרה לארגוני נשים שונים: „אני מאמינה שנשים וגב־רים נולדו כדי לחיות יחד, לעבוד יחד, בשתוף פעולה, לאהוב ולהשלים זה את זה, ולא כדי לשנוא ולהתחרות איש ברעהו. כיצד ניתן להשיג זאת? זה תלוי בשני בני הזוג, אלה הם דברים שלא יכולים להיות מוכתבים, כל אחד מתכנן את חייו בהתאם לנטיות לבו, ובהתאם לדרישות האישיות של בן־זוגו. אך יחד עם זה אני בעד זה שייעשה הכל כדי שינתנו אפשרויות שוות לגברים ונשים, לדאוג לשכר שווה על עבודה שווה, לאפשר לאשה להשלים את לימודיה על ידי מעונות יום, יום לימודים ארוך וגם הקלות במס הכנסה, כדי שיתאפשר לה להעסיק עזרה בבית כשהיא יוצאה ל־לימודים או לעבודה".

הבריש מ„אקאלי" והפרה מכרם מהר"ל

ד"ר עדנה יונס

מה דעתכם על הכנת דג ים — אי־לה עדנה יונס? ובכן, צדים בריש צעיר ליטים, רצוי שאורכו לא יעלה על מטר, מתבלים אותו בזיתים כבו־שים, פלפלים חריפים, מטבוקו — תב־לין הודים־אמריקאיים היחפים — ושמים את כל זה בתנור — ההצלחה מוב־טחת.

אלא שלשם כך יש להימצא בים הקריבי, רצוי על גבי רפסודה.

לסתוחיד של דג המרף הפעודות להרוחה ובבליסוה כמה מורי שייטים הזה, מקשי־בות עתה את מנוגה של עדנה בשיכוני הרופאים אשר בתל־השומר.

זאת אינה הפעם הראשונה שעדנה ה־בלונדית ההחינית עומדת באור הזרקו־רים. אפילו כאשר קיבלה את דיפלומת הרפואה צויין שבה באופן מיוחד בעתו־נות, בכותרת: „הרופאה בכינוי, הת־קבלה בבחינות בפייס".

„תני לבשר בעצם כבה רופאות, אני יבקשתי שורסם שהוי אז באופנה. את תשובת הלב עידורתי כבראה, שלא צעד־תי קובביות כבו שאר הבנות. אלא ש־רצתי אל הבבה כמנהגי הבית, ואת הת־נופפו קולי הפקטורן ההתחצאות היו איהן בהיאה כפיים ידועה"...

במבט ראשון, קשה לייחס לעדנה את רוח ההרפתקנות שבה אופייניה לה. היא בהירה ובבירידה ובבשאה מטגיד את ביקום התצאה: פראג, צ'כיה. „עליתי ארצה בגיל 7. גרנו בכיכב כרם־מהר"ל בהרי הכרמל. לא, זה איני בייכב דתי למרות שזה נשמע כך. גרים בו עולי צ'כיה. חינוך תיכון רכשתי ב„ריאלי" של חיפה. גרתי באותה תקופה בבית ההלו־ת, ולצבבה נסעתי הביתה.

„כבר באותם ימים גילתה עדנה רוח התנגדות לגפיפה, שבבבבה היבילה אותה לחפיפה „אקאלי". מספרת עדנה: „בכוכב פריצה נהלה קרות הפרה ד בהבנות רבות בתי. הייתי אז במחלקה העירונית, והחלטנו יישולים בילוגית, כדי לסייע את ההחזה שלהם, לקחתי פרה ביתה וניהנהי אותה, וכרות אותה הגופה בדעית שבחזה עלי פניתי אל המורה ל־ביולוגיה ושאלתי אותו אם הוא רוצה בשלד של פרה. הוא ענה בהתלהבות „כן, בוודאי". הזמנתי את החבור שלי מן המושבה להשתתף במבצע. הבעיה ה־ראשונה היתה כיצד להפריד את הבשר מן השלד. החלטנו לבשל את הפרה. את ימי השישי השבת בילינו באיסוף זרדים. הבאנו את החבית הגדולה ביותר במו־שב. במאמצים עליונים העלינו אותה על אבנים, שפכנו לתוכה מים והכנסנו את הפרה. הדלקנו זרדים, והתחלנו לבשל אותה. שערותי, גבותי וריסי עיני נחרכו כמעט כליל. כולי הייתי מפויחת ואילו לאחר 24 שעות, הפרה לא נתבשלה. לא נכנעתי והודעתי לחבורי „אין דבר, נמ־שיך בסוף השבוע הבא". נסעתי לחיפה. ואילו הפרה הפיצה ניחוחה על פני כל המושב. כשחזרתי ביום שישי, חיכו לי השכנים עם מקלות בתחנת האוטובוסים. לא התרגשתי והודעתי שאנו ממשיכים בבישול. בתום 24 שעות נוספות הת־בשלה הפרה. הסרנו את הבשר ואת ה־עצמות הנחתי בשק שגררתיו בשארית כוחותי לחיפה.

„הזורה תחושת נצחון פניתי אל המו־רה והודעתי לו שהעצמות לפניו. כל שעליו לעשות הוא — לחבר אותן לשלד. הוא הסתכל בשק וההוויר, ופלט: „ב־עצם, אין צורך, מספיק רק הראש"".

פהיה כפרי טובה היו הפרופסורים ש־ישבו בוועדת הקבלה בפקולטה לרפואה. כאשר נשאלה עדנה לנסיונה בביולוגיה, סיפרה את „פרשת הפרה", הוועדה המלו־מדת פרצה בצחוק אדיר. ועדנה התקבלה ללימודי רפואה.

שלוש שנים לבדה בירושלים, ואז עברה לאוניברסיטה תל־אביב. כי בינ־תיים נישאה לגבר תל־אביבי. בתקופת הלימודים נולדה רינה, היום בת 9 שנים ואחר־כך עדי — בת 4.

היכן היו הבנות בתקופת היעדרותה הארוכה — ארבעה חודשים ושלושה שבועות? מספרת עדנה: „בנותי רגי־לות לבלות לבד היות ואני כיום רופאה ויש לי תורנויות רבות. סיפרתי לבנות עלי לצאת כרופאה של משלחת מדעית, הבת הקטנה לא הבינה בזה הרבה, אך הגדולה יודעת שהמטרה של אמא היא לטפל באנשים. כשחזרו שבעו את הבי־ניהם הם הכילו עלינו תרם. הטבה עצל־ידי זה יוכלו לכפות עלי לחזור על ה־נסיעה. זה לא עזר. יוסי חברי הבנגד לשמור על הבנות".

יוסי, צעיר וחברמני, אינו מסתיר את געגועיו והאגהו לעדנה בזמן היעדרה ו־שמחתו לשובה. מספר: „בעשרת הימים הראשונים היו קצת בעיות עם הבנות. הם כאילו לאבא, והתנגבצו אליה. לאחר זמן הן התרגלו. כדי להקל על ההצים שלהן, נתתי להן לדבר לתוך רשמקול. הסברתי להן שזה יגיע לאמא. אחרי חודשיים הפסקנו גם את זה".

עדנה, שבשלוש השנים האחרונות התמחתה בהרדמה ואף קיבלה סביבה לכך מבינת שהמיבצע היווה תפנית בחייה. „הגענו בסוף המבצע לבבג של התצלות. נראה לי שבצה אינני יכולה לשוב לחיים שיגרתיים. אני רוצה שיש ברצוני לנצל את ... הרפואה בצורה הרבה יותר אנושית — רחבה, כאשר ב־עבר".

במערכת סלון קומפלט במחיר בית חרושת

דגם „אמבסדור"

אפשר למצוא אצל „אפרתי" כמעט כל רהיט שתרצה לרכוש - במחיר בית-חרושת.
מבחר רהיטים לחדרי סלון, חדרי שינה וחדרי נוער.
אפשר לשלם מקדמה לפי יכולתך, השאר בתשלומים.
תנאי התשלום, ההנחות והמחירים - בתוקף רק עד 30.9.73

...עריש משוו...

עוד שביתה

...שחקים בנצרת...

אל-עריש משווקת לולבים

בדואי סיני, המספקים השנה 50 אלף לולב, ייקרו סחורתם ב-25 אחוז

אורזים לולבים באל-עריש: אברהם עיני (ימין) מישראל ואל עטראש מדיר-אל-באלח. בתמונה משמאל: חג' אברהם אלמליח (72) מכפר אבו סיגל מדגיש אחיזת לולב בסלסלה

מאת עזרא ינוב

ארבעים יום לפני חג הסוכות כבר עסוקים רבים מתושבי אל-עריש בקטיף ענפי ד-לים להספקת לולבים ל-...ארת לחוגגי סוכות בארץ ...שלמה ובגולה הדווית.

...ד כה כבר יצאו את גמלי ישראל ...בות לולבים כשרים למהדרין, וה-...ה ישווקו בניו-יורק בלבד כ-100 ...ף מהם. לולבי סיני נשלחים באר...ת ובמטוסים ומגיעים לכל פינה ...ולם, מברית המועצות ועד ארה"ב, ...ריטניה עד יפן.

...מרכז אתרוגי ישראל", חברת ה-...וק הגדולה בעולם של ארבעת ה-...ים, רוכשת חלק מלולביה מאברהם ...י האשקלוני, החולש על כל נחמי ...די הדקלים ברחבי סיני, ואומר ל-...ק השנה כ-50 אלף לולב.

...ד השנה השישית עוסק אברהם עיני בלולבי סיני וביה"ד-האריזה הקטן שהפעיל בכפר אברסיג'ל ליד אל-עריש, עובד עתה בקצב מלא. בבקרי בוקום פגשתי את חג' אברהים אל מליח, בן 70, ועלי עואד בן 55, ש-ארזו חבילות של 100 לולבים בבב-לים עשויים ענפי תמרים מיובשים. עליהם פקח בשבע עיניים עבדול עזיז אל אטראש, בן 30, מדיר אל-בלח שהוא יד ימינו של אברהם עיני.

תושבי סיני מגחכים כלשהו נוכח ההבולה שעושים יהודים סביב ענפי התמר.

„עץ זה", אמר לי עבדאללה יאסיר מאל-עריש, „היה לבדואי מאז ומ-תמיד מכל וכל. הוא נותן צל ומקום מרגוע, את פירותיו היבשות נאסוף להקים סוכותינו וגגות לגדרות בצא-ננו. את הענפים היבשים נצית לבשל מזוננו ולחמם גופנו בחורף, ונעמיד כגדר בין שכנים. את הפרי נקטוף לאכול לח ויבש ואף נעשה ממנו מיץ וריבה. יקירי אשכול התמרים הם מטאטא וכניפה, וכאשר בה העץ ישמש גזעו להוליך מים מן הבאר ל-שדה או לעבוד בביתנו. הנה, בא היהודי אברהם וגילה לנו עוד שימוש בתמר — לולבים".

חצי שנה לפני עונת הלולבים כבר עוסקים הבדואים בניסור ענפי תמר מיובשים להרכבת מיכלים להובלת הלולבים. מחיר כל מיכל כזה הכש ל"י באל-עריש.

שבועיים בטרם החלה עונת קטיף ותמרים כבר לנה המשפחה כולה ב-מטע התמרים, מחשש גנבות. כל בני ההמולה נוחמים לולבים — הענפים הצעירים והרכים, הצומחים בזוגות או בשלשות על דקל אחד מדי עונה. גיזום הלולב אינו פוגע בתנובתו.

השנה החליטו הבדואים בסיני ל-ייקר את הלולבים ב-25 אחוז. הלולב הטוב ביותר הוא קצה רחוק מהים באזור היבש והמלוח. לולב כשר וטוב שאורכו לא פחות מ-120 ס"מ, שידרתו זקופה וללא כיפה, עולה לירה עד שתי לירות במדבר. אך יש לולבים שבראשם „כפתורי", ה-מבוקשים יותר ונמכרים, כמובן, ב-מחיר גבוה יותר.

בעלי יוזמה גילו, כי מעלי לולב פסול ניתן לשזור סלסלות מיוחדות המכילות את כל ארבעת המינים — לולב הדס וערבה ואתרוג. השנה עשו הבדואים בסיני יותר מכאה אלף סלסלות כאלו והכפילו מחיר כל אחת ליותר מחצי לירה, ואף סיימו את מלאכות הלולב והסלסלות וכבר החלו בקטיף התמרים — רצף עבודה ופר-נסה בשפע.

חג' אברהים אל מליח אומר, ש-אל-עריש לא ידעה שגשוג שכזה מאז ומעולם.

עוד שביתה כזו ו...

השביתה שפרצה השבוע בצי הסוחר של חברת „צים" הבליטה שאת את הסכנות הצפויות לעתידה של הספנות הישראלית

מאת ראובן בן-צבי

בשנסתיימה בתחילת השבוע בחיפה מסי-בת עתונאים עם מנ-כ"ל „צים" משה ...ותי, בה תקף קשות ובחרי-...ת את נציגות קציני הים, ...שביתה את אוניית המכו-...ת החדישה של החברה ...ים-מונטריאול", העיר עתו-...י: „מה שנאמר כאן היום ...זור כל כך, עד שבוודאי ...ריפו היחסים כדי שביתה ...לית בצי".

...שה קשתי המתוח הגרגנו הגיב ...מה של יאוש: „אימרו לי אתם ...אני יכול לעשות. אני אינני יודע ...ר כיצד לנהוג".

...יה זה שפל שטרם נודע ביחסים ...הנהלת „צים" ונציגות איגוד ...ני הים, שנבחרה לפני כמה חוד-...: אחר הפילוג באיגוד הימאים ה-...יטבי בין הסיבות הדירוגים וה-...נים. מאז הפילוג, נגרר באבקו גור-...ספנות רבים, ובראשם משה קשתי, ...ה הדרדרות תמורה ביחסי שני ...דים, והשבוע הוכרזה שביתה כל-...באוניות הישראליות בנמלי חיפה, ...דוד ואשקלון, אשר נסתמו להלוטין ...צירופם של הנתבים לשביתה. ...דרכלית, היתה עילה מגוחכת ל-...וך האורך: תביעה לתשלום ...3 דולר שהוגשה ל„צים" בהגיע לחיפה — בהפלגתה הראשונה — „צים-מונטריאול" (מניפה דגל ליבריה). על-ידי קציני האוניה כפיצוי על תשלום ששולם לדירוגים שביצעו עבודות תיקונים באוניה בעגנה ב-נמל פנמה 13 יום.

„צים" סירבה לשלם את הסכום ב-טענה כי הקצינים לא עבדו בתיקו-נים, אך היא היתה מוכנה לבוררות בעניין זה וכן בתביעה נוספת של תשלום עבור כתונת בים שקושיה באוניה. איגוד הקצינים הסכים. אך העמיד תנאי: „צים" תפקיד באיגוד 3,000 דולר — הסכום שסביבו נסב הוויכוח.

„צים", שבעסקים נותנים בה אמון בסכומים המגיעים למיליונים, נעלבה כשהתברר לה שאיגוד הקצינים אינו מוכן לתת לה אשראי של 3,000 ודחתה את תביעת ההפקדה. התוצאות — „צים-מונטריאול" הושבתה בנמל חיפה.

השביתה השביעית

ההשבתה פגעה בחברת הספנות ה-לאומית באחת הנקודות החלשות ב-יותר שלה, וממילא גרמה נזק גדול ביותר. „צים-מונטריאול" היא אחת משש אוניות המכולה המופעלות בקו הארוך ביותר של החברה, כיפאן ל-ישראל דרך ארה"ב וקנדה, וכל שי-בוש בלוח ההפלגות מסב נזקים חמו-רים ביותר למערכת כולה. ההפסד הנקי של יום השבתה באוניה זו הוא 18 אלף דולר, שלא לדבר על הפגיעה במוניטין החברה והשיבושים לכל אורך הקו.

זאת ידעו החברה והקצינים כאחד. הנהלת החברה היתה כמעט כיואשת. השביתה ב„צים-מונטריאול" היתה שבי-עית שהכריזו אנשי איגוד קציני הים בשבעת החודשים האחרונים, אשר גרמו לחברה נזקים בכספים עצומים.

מנכ"ל „צים" משה קשתי, אמר ל-עתונאים: „בכתובבת לה קבוצה של נציגים שהם אסון לענף, בעוד שה-מצב בים שונה להלוטין והקצינים מ-גלים הבנה רושיה ובכירות. קשה לי להבין את המצב ואת כה שבדרך את נציגי הקצינים, שיביאו בסופו של דבר לחיסול הענף כולו. כל זאת ב-עשה. ויכול להיעשות, רק מתוך זדון, רשעות ורצון לפגוע.

„לא נוכל לעבור על כך לסדר היום. החברה עומדת לפנות אל הקצינים באוניותיה ולהציע להם לחשוב ב-רצינות רבה אם האנשים המייצגים אותם אכן משרתים את האינטרסים שלהם ואם לא הגיע הזמן לחשוב על שינויים בנציגות איגוד קציני הים" הוא הוסיף, כי טעה טעות חמורה כשנכנע עד כה לדרישותיהם חמש פעמים, והדגיש שיותר אי-אפשר ל-המשיך בדרך זו. „הגענו למצב, ש-אנו לא יכולים יותר להתקיים ואינני יודע אם ישאר לנו עוד הרבה זמן מה להשבית".

דברים אלה נגד הנציגות הנבחרת של הקצינים היו ביטוי לבדירות, חוסר-אונים ויחסים משובשים ביותר שהשתררו בין החברה לבין איגוד קציני הים. הנוקטים עמדה נוקשה וקיצונית שכמותה לא ידועה בצי זה שנים רבות. ואכן, התגובה לא איחרה.

בתום דיון דחוף שיגרה מזכירות איגוד קציני הים מברקים אל ראש הממשלה, שר התחבורה, שר העבודה, מזכ"ל ההסתדרות ויו"ר מועצת ה-מנהלים של „צים" ותבעה את פי-טורי המיידים של משה קשתי: „לא ייתכן — נאמר שם — שמנכ"ל ש-מינוי פוליטי ושגילה בורות מקצו-עית. חוסר ידע וחוסר התחשבות ב-צרכיהם של קציני הים, יעמיד את חופש הדמוקרטיה והבחירות הדמוק-רטיות באיגוד מקצועי בסימן שא-לה".

דוברי איגוד הקצינים טענו כי צי-בור קציני הים עומד איתן מאחורי נבחריו, ואכן כבר וועצה חיפה פע-מיים לקול צפירות ממושכות של אוניות ישראליות חורות בנמל חיפה ונמל הקישון שתמכו קולנית בתביעת איגוד הקצינים לפטר את משה קשתי.

מאחר שהמברקים לא נענו, התכנ-סה מזכירות איגוד קציני הים פעם נוספת, והחליטה להשבית את כל ה-אוניות הישראליות בנמלי חיפה אש-דוד ואשקלון ולסתום את הנמלים בפני אוניות זרות על-ידי צירופם של הנתבים, החברים באיגוד הקצינים, לשביתה.

יחסי אנוש מעוותים

מאחורי העילות להשבתה מסתתרים יחסי אנוש מעוותים. „במשך חודש אחד — טענו נציגי הקצינים — שי-גרנו לחברה 12 מכתבים שאפילו אחד מהם לא נענה. כששאלנו מדוע, אמ-רו לנו בחברה ש„מכתבים מסופשים לא נענים". בוררויות ודיונים נמש-כים חודשים ארוכים ועד היום מת-כחשת החברה להסכמים. עד היום ייצגו את איגוד הקצינים עסקנים בל-בד. מעתה יש לאיגוד ייצוג ראוי לשמו שלא מוכן שיציגו אותו לפני הציבור כעושה צרות או כחבר הרפתקנים ש-יטילו עליו כשלונות מסתריים של מנהלים כושלים".

לחברות הספנות ובראשן „צים" ו-למנכ"ל משה קשתי טענות קשות נגד הדרך הבלתי-אחראית שבה הולכת הנציגות החדשה של איגוד הקצינים. „לכל הסנקציות שהוטלו על החברה וגרמו לה משבר ונזקים והפסדים כס-פיים חמורים לא היתה כל עילה. ב-קצת סבלנות, אורך-רוח ואחריות ני-תן למצוא שפה משותפת ופתרון ל-כל", אמר השבוע מנכ"ל חברת ה-ספנות הלאומית.

הושבתו שלושת נמלי הארץ ו-נחסמו. שעות אין קץ צריך היה מחזיק תיק הימאים בהסתדרות, משה לוי, לעמול כדי לגשר ולנסות להפ-גיש את שני הצדדים, שכל אחד מהם תבע את כניעתו המוחלטת של ה-אחר. כשהצליח להפגיש בסוף השבוע בשעות הלילה המאוחרות את שני הצדדים במלון „דן כרמל" ולהביא לידי הפסקת השביתה ולשיחות היתה האווירה מתוחה ורווית משטמה.

השביתה הופסקה והדיונים החלו, אך ספק רב אם השביתה השביעית שפרצה השבוע היתה אחרונה. ה-חששות שהובעו לפני הפילוג ב-איגוד הימאים הפדרטיבי, שהוליד שני איגודים נפרדים ועצמאיים, הת-אמתו מהר, וקיומה של הספנות ה-ישראלית הועמד בספק.

גורדי שחקים בנצרת עילית

מאת יוסף ווקסמן

נצרת עילית, המצטיי-נת בתנופת פיתוח כלכלי ואיכלוסי, ר-שמה הישג נוסף: ...ד השחקים הראשון בצפון ...רץ, בן שש-עשרה קומות, ...קם בה, ולידו כבר צצים ...גמדים בני שמונה קומות.

...רד שחקים נוסף — אף הוא בן ...עשרה קומות — יוקם בקרוב, ש-...לדבר על אלף דירות הנבנות עתה ...ת עילית בבתים בני שלוש-ארב-קומות, 2,600 דירות שבנייתן תס-...בשנים 1974-5 ו-3,000 דירות ...בשנים 1975-6.

...כלוס אלפי הדירות הללו יכפיל אוכלוסיית העיר בת השבע-עשרה ...תמנה קרוב לשתי רבבות.

...רד-השחקים הראשון מוזקר לעין ...יש חיפה-נצרת, ממגדל העמק, ...ולה ומכביש נצרת-טבריה. על ה-...ות, כי הוא נטע זר בנוף, משיב ...ל משרד השיכון בצפון, אברהם ...דוד:

...צלוי מהיכן מסתכלים. יש מקומות ...ש כבר בראיה ראשונה מתמזג ה-בניין הגדול עם הנוף ההררי הגבוה. כאשר יסתיימו בנייתם של שני המב-נים הסמוכים והבניין הנוסף של שש-עשרה קומות, לא הרחק מה„מגדל" הנוכחי, תהיה זו תמונה מרשימה".

● **בשלושה חדשים**

הנוף כמרומי הקומה השש-עשרה עוצר נשימה. עמק יזרעאל ועמק בית שאן פרושים לפניך כשטיח ירוק. ב-צפון נראות טבריה וצפת, הרי הגליל והחרמון. במערב חיפה, הכרמל וכל רצועת המיפרץ עד עכו וראש הנקרה.

איכות הבנייה בגורד השחקים הנצ-רתי מעולה. הדירות מרווחות — שט-חן 104 מ"ר. ובכל אחת שלושה חדרי שינה וחדר הסבה גדול. בין הנוחיות — סליק אשפה המתרוקן אוטומטית, שתי מעליות. מכונת כביסה במרתף הבית המופעלת בהכנסת מטבעות כסף וחיבור מראש לרשת הטלפונים ולאנ-טנה טלוויזיה מרכזית.

מתכנני משרד השיכון הקפידו לה-קים במקום משחקים ליד הבית הגבוה ושני שכניו. כן מוקם במקום מרכז-קניות קטן ובו כשמונה חנויות, ולכל משפחה הובטח בכביש חניה למכונית. בין שלושת המבנים הגדולים משתרע מישטח מרוצף, היוצר מעין כיכר.

את הבניה מבצעת בהזמנת משרד השיכון החברה הקבלנית א. אמית ו-שות' מחיפה. העבודה נעשתה בשיטה „מתועשת". תשע הקומות העליונות הוקמו במשך שלושה חודשים בלבד.

בניית רבי קומות בנצרת עילית באה בעיקר בשל מחסור בשטח. ככל שהדבר ייראה מוזר, מתחיל שטח שי-פוטה של העיר להיות צר, וכבר עכ-שיו נתקלים מתכנני העיר בהעדר שטח נאות לתעשייה. לאור זאת הוצע לצרף לעיר שטח רחב-ידיים ובלתי-מנוצל המשתרע מנצרת לכיוון ציפורי, בקרבת הכביש המהיר נצרת-הקריות, שהוא גם כביש עורקי ראשי לקישור חיפה עם טבריה והגליל כולו.

● **„אי-אפשר בלי"**

סיבות אחרות לבניה לגובה — ל-דברי אברהם בן דוד — הן טופוג-רפיות אורבניות („אי-אפשר לבנות עיר בגובה אחיד מבלי להקים כמה דגשים בצורת רבי-קומות"). ותקצי-ביות (למעשה, ההוצאה הסופית מת-אזנת בין הוצאות פיתוח קטנות יותר לבניין רבי-קומות לבין ההוצאות ה-קשורות ברמת פיתוח גבוהה יותר כ-אשר בבנייה רגילה).

„ההרשמה טרם החלה — אומר מנ-הל משרד השיכון בצפון הארץ — אבל אנחנו כבר יודעים שהביקוש יע-לה על ההיצע, גם בטרם נקבעו מחי-רי הדירות".

בקיץ הימים...

לחכימא ברמיזא

בקיץ הימים.
ב-21 בספטמבר,
כ"ד אלול של כבר-לא-
קיץ-אך-עוד-לא-סתו.
נקח לעצמנו „סוף-אוט" קליל מן הסמבו
(לא זה שלוגמים. עם קשית מבקבוק, בערב —
כי אם המטרף הלזה, של טרדות סחרחרות,
של דחק-אוטובוס קיץ ודח"כ ערב-בחירות)
וסתם, מיבשאן „כף", נחפף על החול החמים
של חוף ה„ביקיני", ה„מאסקות", ה„קרמים".
בקיץ הימים...

כיצד לרגלינו, מול סתם ים של חול וחולין,
סוכה ילדתנו („פצצה" בת ארבע) במין נפש
זחוח,
שקט ובלתי-פרטנציוזי, מחול — מגדלים..
והם יציבים ויפים פי מאה ופי אלף
מכל מגדלי המליצות הנבובות של אח"כ,
מכל ארמונות הבטחות-טרום-בחירות (כלן סלף..)
של כל המחזרים אחרי קולותינו.. ריחם
של מלח וים יעלה בנחירינו, לא מים
רוקפים, עכורים, בם דגים עסקנינו — תמימים
(אותם התמימים, אשר בם יבגדו תוך יומים
משעת נעילת קלפיות — לא פיוה..) במרומים
ינוף עפיפון צבעוני, תירס חם יתגלגל בין שינינו
ו„חסאקה" לנו תקרץ בין גלים רדומים
(כמעט כמו עדרי הנפתים לסיסמות בחשבנינו).
בקיץ הימים...

בקיץ הימים
נפרד מאותו הקרח
רב קיץ אשמאי, ששסה בנו כל הסינים
(ומה כבר יצא לו כזה? כלום נשברנו?
שטויות! מוץ פורח):
הוא, תרח זקן ובלתי-פופולארי, יוצא — ויצא —
מכליו
ואנו, עם רוח הסתו הקרירה שוט שטים אל האופק
ושום רוח-זרש שוטה ומתסכלת (ממש רחמים..)
אותנו משם לא תשיב, על כרחנו.. יקח אותה
אופל..
ביי-ביי, קיץ חם, לבנסיני!
להת'
רק
בקיץ הימים...

בקיץ הימים
נהפך, בפתאם, את עורנו.
(עורנו החם, השזוף, שבשמש נצלה)
ולא נשים „דאם" על הפראזות של שלל גוהמינו
(שלא מתקנים, אף לרגע, לכל הבלה-בלה..)
ונלכה, במקום לאנה ולקטר על הלירה
שאין לה כסוי (כן, מצב קלקלי די ספיר..)
נשרוק למחזור החדש שהגיע העירה
של בנות-העשרה על החוף
(בלי כסוי, אך כביר!..)
את, לוא בעדן להצביע אפשר היה — מי
היה משתמט מן הקלפי
בקיץ הימים!..

מעט יוסי גמזו

בקיץ הימים
נסתכל, ממרבץ כסאנו.

هكذا من الأصل

דב גולדשטיין · ראיון השבוע עם שמחה דיניץ, שגריר ישראל בארה"ב

אין ישראל מתבקשת לעשות כל צעד לעידוד יוזמותיו של ד"ר קיסינג'ר ואף משה דיין לא דיבר על ,קצה חוט'

מינוין של קיסינג'ר כשר החוץ משמח כל שוחר שלום בעולם, אבל אני ספקני אם יוכל להזיז את מצרים מקשיחותה, ובלי תזוזה כזאת אין סיכוי לתהליך של מו"מ ● מדיניות ארה"ב, כך הבטיחו לי קיסינג'ר וראש לא תשתנה, ומרכיבי היסוד שלה הם: ישראל חזקה, אי־כפיית פתרון מבחוץ ומו"מ להדברות בין הצדדים ● מסכת היחסים שנרקמה עם קיסינג'ר, נמשכת גם עתה ● לפעמים קל יותר לקבל החלטות מאשר ליישמן, אך אני שבע רצון לחלוטין מהקשר עם משרד החוץ ● אני מוצא במסלולים שלי עקבות חיוביים של פעולתו של יצחק רבין; כל שגריר תורם משהו מתכונותיו האישיות לקידום הענין ● ישראל צריכה להיות נייטראלית ביחס ל,,תיקון ג'קסון"

אפשר ששגריר ישראל בארה"ב, שמחה דיניץ, בא לארץ להפיג את הדאגות. השמועה מספרת, כי דיווחו באוזני השרים בישיבת הממשלה השבוע, נתקבל ברגש של הקלה וכי השרים לא הסתירו את נחת־רוחם, שדברי השגריר הסבו להם.

במקום לדאגה — היה. ההתבטאות של נשיא ארצות־הברית, ריצ'ארד ניכסון, בהיותו כלוחויה משחרר כחוק אל חוק, כי שני הצדדים בסכסוך המזרח־התיכון אשמים במצב, שאין בהנהל בארה"ב להסדר הסכסוך — היתה הראשונה כסוגה כפי. כאשר הצהרה זו באה בהקשר של ביתוה עמדתה של ארצות־הברית בשאלת משבר האנרגיה בעולם וכאשר הנשיא בביצוע אותה בימים שד"ר קיסינג'ר נתמנה כשר־החוץ האמריקני וכל נכנסים לצידו ליוזמות אמריקניות חדשות במזרח־התיכון, אין בשביל ישראל בעבר פחות נוח כאשר נביאה ביתותפה באשמת הקיפאון, יחד עם הצד הערבי בסכסוך.

— אדוני השגריר, מינויו של קיסינג'ר כשר החוץ של ארה"ב, מה היא משמר אצלך: השמחה בפני יוזמה, העלולה להיות לא־נוחה לישראל? או אולי תקוה לשבירת הקיפאון ולהתקדמות להסדר במזה"ת?

המינוי כשלעצמו הופעה, שהיתה קיימת קודם לשבעה, אם לא להלכה, יש בזה, מבחינה הראיה האמריקנית, ואולי הכללית, ברכה כפולה. ראשית: הנהגת משרד החוץ והנהלת הכוללת, במובנים של ארה"ב, ניתנת בידי אדם, שהלב כבילא על הנושאים המרכזיים בתחום מדיניות החוץ של ארה"ב. היא כצבירה לרשותו ולרשות המדיניות את כל המנגנון המבצעי של מחלקת המדינה, על כליו.

שנית, המינוי מביא את ניהול מדיניות החוץ של קיסינג'ר ההה בקירבת הקונגרס. בהיותו יועץ הנשיא לבטחון לאומי, היה קיסינג'ר משוחרר מחובת הדיווח לקונגרס. קיסינג'ר עצמו ראה בתפקיד זה דבר חיובי. כפני שהוא יפעיל בידו להצעיד את המדיניות האמריקנית, כשלב התיוה ההתוה, של סבירת מוסכמה ויצירת ההליכים גלובאליים חדשים, לשלב הביסוס. אחרי הפריצה שהיתה למדיניות האמריקנית ביחסים עם סין ובריה"מ ובמזרח הרחוק, הגיע עתה הזמן לבסס את ההישגים האלה, לבססם ולבנות עליהם.

לא ארה"ב היא מקור הקפאון באזורנו

מיום כך, כל מינוי של אדם בעל שעור קומה כקיסינג'ר לתפקיד מרכזי כזה חייב, לדעתי, לעורר הערכה ותקוה בלב כל אדם, שהתיבות השלום בעולם יקרים לו.

— זו השתתפות במגיעיה כללית בין כל האנשים בעולם, כה כאשר הגיעו לגבי המזרח־התיכון?

כה שנגע לאמרנו — לא האמנה, ואינני מאמין גם עתה, שארה"ב או מדיניותה, הן הגורם לקיפאון במזרח התיכון. ולכן, עם כל רצונו הטוב ויכולתו הנכבדת, אינני בטוח, שקיסינג'ר יוכל להפיג את הקיפאון במזה"ת. הסמכאמצאה הנוכחית במזה"ת היא תולדה מהעדר ההידברות בין הצדדים, העדר ההידברות נובע מן ההתקשחות בעמדה המצרית, המתנה היום עצם קיום מו"מ, הן לגבי הסדר חלקי והן לגבי הסדר כולל, בקבלת התחייבות ישראלית מראש לנסיגה טוטאלית.

רצונו ויכולתו של קיסינג'ר להפעיל יוזמה הוא, איפוא, דבר אחד. אבל הפעולה להתקדמות במזה"ת תלויה בשינוי העמדה המצרית הזאת.

— ואם לא יהיה שינוי כזה, מה יהיה על יוזמותיו של קיסינג'ר?

אם לא יהיה שינוי כזה — לא ייתכן עיוכת של התהליך הבא־המכון.

— האם נובע מכאן, להערכתך, כי המאמץ הראשון של קיסינג'ר יהיה מכוון כלפי המצרים, לשכנעם לשנות מקשיחותם?

אין זאת אומרת, שהאמריקנים לא ינסו לשכנע את שני הצדדים בתועלת ובחיוב שבפתיחת הדרך למו"מ. אני סבור, שלא יהיה כל קושי לשכנע את ישראל את הרעיון, שהדרך לשלום היא דבר חיובי. אני רק מספק, אם האמריקנים יוכלו להזיז את המצרים מעמדתם — ובלי תזוזה כזו אין התהליך של הידברות יכול להתחיל.

נהלתי שיחות ארוכות עם דיין ולא מצאתי שדעותנו חלוקות

— כל זה, אם אמנם מסכימים האמריקנים, שישראל מסוגה להתחיש בשיטה לקראת ביישב מעכתיותיה שלה. האם אתה מוכן להנהיג על שר הבטחון, מ. דיין, כי ישראל צריכה לתת בידי קיסינג'ר ,,קצה חוט" לשם קידום יוזמותיו?

עד כמה שאני מבין, הביטוי הזה, ,,קצה חוט", נאמר על־ידי עתונאים, כאילו כך אמר שר הבטחון. היו לי עתה שיחות ארוכות עם מר דיין ולא מצאתי שדעותינו חלוקות. ממשלת ארה"ב היא הממשלה הידידותית ביותר לישראל והאחראית ביותר במכלול מדיניותה במזה"ת. לא היתה שום סיבה — ואין גם בהווה ובעתיד — שינוי המשלוה הידידותית, ארה"ב וישראל, לא יחליפו ביניהן מחשבות ורעיונות על כל נושא שבעולם, ובעיקר כאשר מדובר במאמצים לקידום השלום.

— כלי קשר עם הדיוק בציטוט התבטאותו של מר דיין על ,,קצה החוט", הלא לא אמר, שאנכם חלוקים בדיעותיכם, האם צריכה ישראל להגיש משהו מצידה לפתיחת הדרך למו"מ?

עוד אינני יודע, מה ישראל יכולה לעשות כרגע. לפי הערכתי, אין ישראל מתבקשת לעשות צעד מאומה, מלבד להתמיד ברצונה להיכנס למו"מ עם שכניה, ללא תנאים מוקדמים. אני רוצה להזכיר, שלא היתה בעבר שום יוזמה המכוונת למו"מ, שישראל לא קיבלה אותה, ובמקרים מסויימים אף יזמה אותה. ישראל הסכימה למו"מ בהיר־יארינג בשלב הראשון, כאשר בשלב השני יתקיים מו"מ ישיר; ישראל הסכימה להתדיין על הסדר חלקי לפתיחת תעלת סואץ, לפני הסדר שלום; ישראל הסכימה לקיום מו"מ קירבה; והסכימה לקיים שיחות בנוסח רודוס; וקיבלה את החלטה 242 של מועצת הבטחון, כבסיס למו"מ בין הצדדים. אינני רואה כיצד אפשר להאשים את ישראל בהמשך הקפאון הנוכחי או להצביע עליה כעל הגורם המעכב הזוה חיובית להסדר.

— כאשר אתה נפגש עם קיסינג'ר, האם יש לך הרגשה, שרקמת היחסים האישית, שנרקמה בינו לבין השגריר יצחק רבין, עימה את שר החוץ האמריקאי החדש מקורב לצורכי ישראל ולמצבה?

לד"ר קיסינג'ר היו מספר פגישות עם ראש הממשלה, גולדה מאיר, עם שר החוץ, אבא אבן, עם השגריר רבין — ואותה מסכת יחסים נמשכת גם עתה. אם כי ד"ר קיסינג'ר לא עסק עד עתה ישירות בבעיות המזה"ת, הרי האחריות, שנטל בפני הנשיא לטיפול בבעית מרכזית וגלובאלית, בודאי ,,אילצה" אותו ללמוד את הבעיות ולהתייחס לשאלה המזה"ת, במסגרת זאת למד קיסינג'ר היטב את בעיותיה של ישראל ואת צרכיה. אין לי שום סיבה להניח, שלא יגלה כלפי ישראל הבנה, במסגרת יישום מדיניותה של ארה"ב לשמירת מאזן הכוחות במזה"ת.

מרכיבי היסוד של המדיניות האמריקנית במזרח־התיכון

— כאשר קיסינג'ר וראש אומרים לך בשיחותיך האחרונות איתם, כי מדיניות ארה"ב במזרח־התיכון לא תשתנה, למה הם מתכוונים בדיוק?

הכוונה, לדעתי, היא, שאותם מרכיבי היסוד, שהדריכו את מדיניות ארה"ב, במיוחד בשנתיים האחרונות, ימשיכו להוות את הבסיס למדיניותה גם בעתיד. ואלה הם המרכיבים:

● המשך שמירתו של מאזן הכוחות במזה"ת. ארה"ב סבורה, ובצדק, ששמירת מאזן הכוחות במזה"ת ושמירת כוחה ההרתעה של ישראל — הם הערובה החשובה ביותר למניעת התלקחות. יתרה מזו: כל פתרון פוליטי ניתן לקדמו כאשר האופציה של פתיחה באש יורדת הסיכוי למו"מ עולה. ארצות־הברית מעולם לא רצתה, שישראל תיכנס לתהליך של מו"מ כשהיא חלשה, בוודאי, או מאוימת.

● מרכיב שני, שלא ישתנה: ארה"ב אינה סבורה, שניתן להתקדם לפתרון באזור על־ידי כפיה מבחוץ. תוכניות, המעובדות על־ידי גורם חיצוני, שמחוץ לאזור, ומנסים לכפות אותה על הצדדים, לא רק שאינה יכולה להוביל אל השלום, אלא היא יוצרת אצל מחבריה מחוייבות כלפי הצדדים בסכסוך. לשון אחרת: מדינה, המציעה תוכנית, הקוראת להסדר בתנאים מסויימים, יוצרת לעצמה מחויבות לגבי יישום ההסדר הזה ושמירה על עקרונותיו, אם אחד הצדדים מתנכל לו או שאינו עומד בהתחייבויות הנובעות מן ההסדר. לדעתי, אין דבר, שממשלת ארה"ב רוצה להמנע ממנו יותר מאשר למצוא עצמה מעורבת מבחינה צבאית, ללא צורך גם הצעה, הקוראת לצדדים, להענות לתכנית של מעצמה שמחוץ לאזור, יוצרת אצל אותה מעצמה מחויבות לשמירת הביצוע של התוכנית, במידה שהיא תופר, לאחר שהצדדים יקבלו אותה. גם מסיבה זו אינני מאמין שארה"ב תסכם לעצמה תוכנית. לשם כפייתה על הצדדים.

● ומרכיב שלישי, הנובע משני הראשונים וקשור בהם קשר הדוק: עיקרון ההידברות המו"מ. כל קברניטי המדיניות האמריקנית חוזרים ומדגישים כלל יסוד זה במדיניות הבינלאומית ומצביעים על היות המזה"ת היוצא־מן־הכלל הכמעט יחיד, שאצלנו לא התחיל מו"מ. התהליך כזה אינו רק הכרחי לשם קידום כל פתרון שהוא, אלא זהו התהליך, התואם את המגמות הבינלאומיות של היום.

ארה"ב מעוניינת ביציאה מן הקפאון במזה"ת ובמדיניותה הנוכחית לכך, כל עוד נשמרים המרכיבים במדיניותה, וכל עוד אין ישראל נתבעת להתחייב לתנאי זה או אחר, לשם כניסה למו"מ, עולה שאיפתה של ארה"ב בקנה אחד עם זו של ישראל.

— בהתייחסו למשבר האנרגיה אמר הנשיא ניכסון, כי שני הצדדים במזה"ת אשמים בכך שלא נפתח המו"מ. באותו ענין, ולפני הנשיא, אמר מר סיסקו, כי תהיה זו טעות להניח, שמשבר האנרגיה לא ישפיע על מדיניותה של ארה"ב. האם אין התבטאויות אלו כלבורה, כי ארה"ב פתחה כבר בתהליך של מהאזונה במדיניותה כלפי המזה"ת?

על דברי ניכסון כי ,,שני הצדדים אשמים"

לדעתי — לא! יש לקרוא כל ראיון וכל התבטאות בהקשר הכללי של הדברים ובמגמה המציינת אותם. דברי הנשיא ניכסון היו מכוונים בראש וראשונה לקריאה לעם ולקונגרס האמריקאניים, להשתחרר מהתלות בנפט הזר ולא לחיות בחסדי המדינות מפיקות הנפט. הנשיא אמר שמדינות ערב הן הקושרות את בעיית הנפט לסכסוך הישראלי־ערבי וקרא בהזדמנות זו לשני הצדדים להרום להתחלת תהליך של מו"מ. אם היה ספק לגבי פרשנות הדברים, הרי כעבור זמן קצר, הופיע קיסינג'ר בועדת החוץ של הסנאט והבהיר שמדיניות ארה"ב מנדדת בתהליך של מו"מ בין הצדדים ואינה גורסת כפיית פתרונות מבחוץ. הוא אף חזר והדגיש, שאין שינוי במדיניות ארה"ב. ואכן, אני סבור, כי אין שינוי במדיניות ארה"ב.

קוראים לזה — ביקור עבודה. עבודות — היה מגדיר, אולי, באופן מדויק יותר את משמעותו של ביקור כזה: דוחסים לתוך ימים ספורים עשרות־עשרות פגישות, דיונים, התמקחויות, ויכוחים, ונאומים, עם שרים וקבוצות שרים ועם פקידים בכירים. שגריר ישראל בארה"ב מביא אתו דרישות שלום ונוטל עמו סנא חדש של דרישות, שמילוין יעזור לשמור על השלום.

שמחה דיניץ הוא איש מאיר־פנים, חייכן, אוהב בדיחה טובה, באידיש או בעברית או באנגלית. יש שני שמחה דיניץ, ואולי ראוי כך כאשר מדובר בדיפלומאט. יש דיניץ בשיחה פרטית — שופע דברים, מרתק במיטון הנושאים שבפיו. פתוח, גלוי. ויש דיניץ, שאף על פי שאינו לובש מקטורן ואינו עונב פרפר, הוא זהיר ושקול, מבקש לרשום ולמחוק ולתקן ולנסח אחרת — ובלבד, שמשמעותם של הדברים לא תגרום נזק ולא תנעל דלתות פתוחות ולא תוסיף קשיים על הקיימים ממילא. זהו דיניץ המתלבט: להגיד או לא? ואיך להגיד? ומתי?

— מר דיניץ, כיועצה המדיני של ראש הממשלה, היית בהדאי שותף להחלטות החשובות, שהתקבלו. כשגריר ישראל בארה"ב לבמאן ולייעמן ולהגן עליהן. כשגריר בארה"ב האם אינך מוצא את עצמך לעתים בעמדה של אי־הסכמה להחלטה, הבאה מירושלים, ואתה נאלץ להגן עליהן, כתפקידך כשגריר?

מצאתי שדעת שגריר נשקלת בכובד ראש

האמת היא, שלפעמים קל יותר לקבל החלטות מאשר ליישמן. אך הואיל ונמצאתי משני עברי המתרס, אני יודע, שלפעמים גם קשה מאד לקבל החלטות. לא, לא מצאתי את עצמי חלוק על עמדת ממשלתי. לעתים קרובות העברתי את חוות דעתי בנושא זה או אחר, שהיה בתהליך של דיון. אינני רוצה לומר, שדעתו של שגריר תמיד צריכה להתקבל, אבל אני מוצא, שהיא תמיד נשקלת בכובד־ראש ונלקחת בחשבון. ואני מכירה להגיד, שאני שבע־רצון לחלוטין מן הקשר הקיים עם משרד החוץ, המשמש הצינור לביצוע מדיניות החוץ של הממשלה.

— האם אתה מוצא במסלוליך בארה"ב את עקבותיו החיוביים של קודמך, יצחק רבין? איך זה מתבטא?

אף שגריר אינו נכנס למדבר שומם ולחלל ריק. אינני גורס שבואו של אדם או עזיבתו של אדם, מתחיל תקופה או סוגר תקופה ביחסי מדינות וממשלות. השגריר לשעבר רבין עשה עבודה יעילה וחשובה בארה"ב, בתחומים שונים, ועקבותיו בודאי ניכרים בשטחים רבים, שבהם הוא הקל על עבודת הבאים אחריו. יחד עם זאת, כל שגריר, כמו כל אדם, נותן בטבעו שלו ובדרך פעולתו שלו תורם מתכונותיו האישיות לקידום המטרה המשותפת. כך עשו אליהו אילת, אבא אבן, הרמן הרבין. אינני חושב שיש צורך ותועלת בהשוואות בין השגרירים ואני בטוח, שגם השגריר הנוכחי יעשה דברים — לפי סגנונו ותפישתו שלו.

— כיצד עמדתך בשאלה המעסיקה עתה את הציבוריות האמריקנית: תיקון ג'קסון, הנוגע במישרין ליהודי בריה"מ?

כידוע לך מדיניותה של ממשלת ישראל גורסת אי־התערבות בענין זה, שהוא ענין פנימי של ארה"ב. לממשלת ישראל ישנה עמדה ברורה וחד־משמעית לגבי בעיית יהודי בריה"מ והיא פועלת בכל כוחה לגיוס את דעת הקהל ואת כל הגורמים, כדי לעורר אותם למצבם של יהודי בריה"מ ולהביא לעליית היהודים, הרוצים בכך, לישראל. יחד עם זאת אין ממשלת ישראל מתערבת בתהליכים החוקתיים או פרלמנטאריים של מדינות זרות.

לפי מיטב ידיעתי אין ישראל מתבקשת להתערב התערבות כזאת על־ידי אותם הלוחמים האמיצים בכל שדרות הציבוריות האמריקנית, הפועלים לקידום מטרותיהם של יהודי בריה"מ המוצעות.

שיאכלו לחם!

מאת ארט בוכוואלד

הכל אומרים כי הרוסים עסק טוב עשו כשקנו את יבול החיטה של ארה"ב לשלוש השנים הבאות. אבל דבר זה גורם בעיות חמורות, אשר לא פורסמו.

דו"ח מן הישיבה האחרונה של הפוליטבירו במוסקווה גילה, שעיסקת החיטה יוצרת מהם ללא־נשוא אצל הצרכן הסובייטי. להלן קטעים מן הדו"ח על הפגישה:

,,חברים, האזרחים שלנו מתלוננים מפני שאנו גורמים להם לאכול שלוש ככרות לחם ביום".

,,אז מה? הם אינם מבינים, שאנו הרסנו את כלכלת ארצות־הברית?"

,,נכון, אבל האזרחים שלנו אינם רגילים לאכול כל כך הרבה לחם. אינו יכולים אפילו לחלק את הלחם חינם".

,,האם נתת פקודה, שכל פועל תרוסה יאכל שני כריכים עבקייב בכל ארוחה?"

,,כן, חבר. נתנו גם הוראה, שכל אזרח יזלול תריסר ענגות־חיטה בארוחת־בוקר. אבל גם זה לא יעזור לנו להיפטר מכל החיטה שקנינו בארה"ב".

,,מה בדבר פודינג לחם?"

,,ציווינו על כל מאפיה במדינה להגיש עשרה אלפים ליטראות פודינג־לחם מדי יום. בלנינגרד פרץ מרד שעבר כדר פודינג־לחם וחמישה־עשר אנשי מיליציה טובעו בצריכות הבצק של מאפיה ,,ביקי ואנגלס". מנהיגי ההסתה נאסרו".

,,מה עשיתם להם?"

,,הם נשפטו להיות על לחם ומים".

,,טוב, אבל, חברים, אם היתה מרידה בלנינגרד — יכולה להיות מרידה בכל מקום. אנחנו חייבים למצוא דרכים להשתמש בעודף החיטה. כמה טונות הצלחנו לאלץ את גרורותינו לקבל?"

,,הכרחנו את פולין לקחת 10 מיליון, צ'כוסלובקיה — 14 מיליון והונגריה — 12. ביקשנו מטיטו לקחת קצת, אבל אתם יכולים לתאר לעצמכם מה הוא אמר לנו לעשות בחיטה שלנו".

,,הוא זקן נוקשה".

,,מדוע לא נשלח את מטוסי ה,אליושין' שלנו להפציץ את בלגרד בככר מיליון טונות חיטה?"

,,זה יהיה רע מבחינת דעת הקהל העולמית. יאשימו אותנו בניהול לוחמה גרעינית־חיטה".

,,טוב, למי יש רעיונות טובים יותר?"

,,אולי נביא את ראשי החץ המפוצלים שלנו במטבע החיטה ונבגר אותם לסין?"

,,זה יפגע בהפגת־המתיחות בין ארה"ב לבריה"מ. הברירה, התשובה היחידה היא להגדיל את צריכת החיטה במדינה".

,,אבל איך?"

,,בתקופת השפל בארה"ב, הם הקימו תורים ללחם על פני כל המדינה. למה לא נעשה זאת גם כאן?"

,,אבל הם עשו זאת משום שלא היה להם לחם".

,,העיקרון זוכה אצלנו — מי שלא יעמוד בתור ללחם, יודח".

,,זה רעיון טוב. אולי גם נודיע, שכל מי שיעשה דיאטה יישלח לסיביר?"

,,צריך שהעם הסובייטי יבין, שעם כל פרוסה לחם הנאכלת כאן נוסף קפיטליסט רעב בארה"ב ואנו מתקרבים צעד נוסף למהפכה הסוציאליסטית העולמית".

,,זה טוב. האמריקנים יועש כי שיהיה סאלים על הצלחה הבריתנית שלנו — ואנו נגבה אותם בלהבניינות".

אירופה בכיסך

דלת ניקוטין בעישון עשירת טעם וארומה

לפני צאתך לאירופה–הצטייד בסיגריות 'אירופה' בחנות הפטורה ממכס, בשדה התעופה לוד.

הסבה מקצועית

מאת צדוק אשל

בתעודת העולה היה כתוב: השם — אפראמשוילי; המקצוע — רוכל.

פקיד הקליטה הביט בו בחמלה. לפניו עמד בחור צעיר בעל סבר פנים אינטליגנטי. ,,אין דבר", ניחם אותו, ,,נעשה לך הסבה מקצועית" ומיד שלחו לאולפן בקיבוץ.

חודשיים התגורר שם אפראמשוילי. עבד בבננות, בפרדס, במספוא, בשעות אחר הצהריים למד עברית. היה הם מאד ר לפעמים נתערפלו חושיו. באחד השיעורים נרדם ונחירתו עוררה צחוק כללי בכתה. כשפקח עיניו הרגיש עצמו נלעג, נטל חפציו וברח.

למחרת התיצב במשרד המחוזי. הפקיד הקולט עיין ארוכות בתיקו ומשנגילה כם אישור גומריני הבעיד כי הבוער סיים עשר שנות לימוד הוליכו לאפשר לו במסגרת הסבה מקצועית המשך לימודים באוניברסיטה.

לאפראמשוילי הוענקה מילגה והוא צורף לכיתת המכינה, עליו היה לשהות בה כשבעה חודשים.

למרבה הצער לא החזיק אפראמשוילי מעמד. לאחר שלושה חודשים ,,נשבר לו" אך פקיד הקליטה לא נכנע, עד מהרה צרף אותו לקורס לבגרות. בוגרי קורס זה נחטפים לבתי המלאכה. מנהלי מפעלי התעשיה רצים אחריהם. גם צר הנוער הישראלי רעב לכבנאים הבולים קיפצה בסדנה בחדר הכוונות. אך אפראמשוילי לא גילה את הציפיות. המדריך דיווח שזה שבועיים אין הוא משתתף בלימודים הורה להפסיק את כתן כענק ההסבה המקצועית.

אך פקיד הקליטה גילה סבלנות אין קץ, הוא הריץ מכתב לאפראמשוילי הזמין אותו למשרדו, ביקש לשלב אותו בקורס טבחים.

אך, אפראמשוילי נעלם, כאילו בלעה אותו האדמה. הדבר ציער מאד את פקיד הקליטה, לאחר המאמצים שהשקיע, הסידורים שעשה, הכספים ששולם היה הכשלון חרוץ. יתכן שאפראמשוילי כבר ברומא, מחפש דרכו לארצות הברית ואולי חזר לווינה ומתדפק על שערי ברית המועצות?

פקיד הקליטה היה מייסר עצמו לכאב אכזבתו שלו היא. אולי לא עשה די כדי להקל על אפראמשוילי בחבלי הקליטה יתכן שלא טיפל בו מספיק וגרם למה שגרם.

בוקר אחד כשצעד פקיד הקליטה מן האוטובוס אל משרדו ועבר ברחוב ,,דוברין" המשמים ברכה מאולתר לשיוק קבעונאי, בגבבה לפתע דמותו של אפראמשוילי בין דוכני המכירה. פורק היה בזריזות ארגזי ירקות ופירות ומסדר אותם על הדוכנים. הפירות היו יפים ותנועותיו של אפראמשוילי מהירות להפליא.

כשהבחין בפקיד הקליטה חייך אליו חיוך של גאווה, שם פירות בשקיק ניילון והגיש לו. ,,מתנה ממני אדוני, תקח לבישול ותאכל בתיאבון".

הפקיד גילה סקרנות ואפראמשוילי סיפר להומ ,,אני רוכל, קונה את הירקות בתעבך, את הפירות העץ מביא ברכת הגולן. יוצא בלילה ובבוקר כבר כאן".

,,ויש לך לפחות מזה לחב?" קולו של הפקיד היה רחוק וחבים. בחור צעיר הסכן כל כך, ללא מקצוע, ללא כדור. אך אפראמשוילי כלל לא נבוך.

,,בעזרת השם" אמר ,,אני עושה את האלפים לירות נטו בחודש. לפעמים אפילו יותר, הרבה יותר. פרנסה טובה, הכל טוב, ברוך השם". עיניו של פקיד הקליטה התרחבו. משכע רוכל זה גם בתתכר כפול ופי שלושה ממנו. גם מרוצה ושמח בחלקו וזאת ללא הסבה מקצועית כלל. כשצעד לעבר הכביד היה ראשו כפוף. מבטו היה כלפי מטה אל המדרכה האפירה.

גולם הנפט קם על יוצריו

פרופ' ז. לקוויר וא. לוטוואק

חברות הנפט הגדולות רצו לנצל את אירגון מפיקי הנפט „אופ"ק" לתועלתן הכלכלית ★ מיניסטריון החוץ האמריקני מנע התארגנות המדינות הצרכניות ועודד את פיוס „אופ"ק" ★ שני מומחים חלוקים: עניני הנפט יוכרעו לפי הגיון כלכלי או בניגוד לו?

הרעיון לנצל את הנפט כנשק פוליטי נגד ה„אימפריאליזם" ונגד ישראל לא חדש הוא בעולם הערבי. שנים רבות מטיפים הקיצוניים בקרב הערבים לשיטה זו, אולם באחרונה גברו האיומים לכפות על המערב כניעה בדרך של מניעת נפט, והם זוכים בפרסום נרחב.

באחד השנה דיבר שליט לוב מועמר קדאפי על הנפט „כאמצעי ההגנה ערבי". פייצל מלך סעודיה, שבעבר דיקדק מאוד לא לערב נפט ופוליטיקה, רמז כי ארצו לא תוכל להגדיל את תפוקת הנפט, אלא אם כן תשנה וושינגטון את מדיניותה כלפי ישראל. השאה של איראן אף הוא השתדל, בביקורו האחרון בוושינגטון, להבהיר למימשל האמריקני כי שינוי במדיניות ארה"ב כלפי ישראל, ובלי ספק הוא יגבר, אולי הספקה יציבה של נפט במחירים סבירים.

התוצאה היא, שכבר החל לחץ על ישראל, ובלי ספק הוא יגבר. אולי אף יגבר מאוד. אולם האמת היא שאפילו היתה ישראל מסכימה לכל דרישות הערבים — אפילו היתה נכחדת לגמרי — עדיין לא היו מפיקי-הנפט הגדולים מספקים נפט זול יותר אף בפרוטה אחת, ולא היו מספקים כמויות גדולות יותר מכפי שעולה בקנה אחד עם האינטרסים שלהם. כדי להבין את הסיבות ואת המשקל בכך לעתיד, יש לבדוק את מהות היחסים של עסקי הנפט הבינלאומיים ואת מדיניות המדינות מפיקות נפט.

שוק-של-קונים — להלכה

להלכה צריכים להשתלב שלושת גורמים של עסקי-הנפט הבינלאומיים — הכלכלי, הפיסקאלי והמדיני; אבל אם בכלל הם מצטלבים, הרי שזה רק לעתים רחוקות בצורה ודאית ברורה. בדרך כלל אין השבון זה עולה יפה. כלכלן-נפט בעל מוניטין, פרופסור מ.א. אדלמן מן המכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס, הכריז שאין שום מחסור בנפט כשלעצמו, ואף יש עודף גדול של נפט בשיעור עד 1985 ואפילו אחר-כך ודאי יציבות למחירים; ובו בזמן לא מובטח מובהק לא פחות, ולכך לי, בכיוון תרמה גדולה למחירי הנפט בשוק ושואל, ובכלל המצב אפשר, שכולם מסתכסכים פחות או יותר על אותן עובדות, אלא שכל אחד מהם פונה אל צד אחר של עסקי-הנפט.

לפי התיאוריה הכלכלית צריך שיעור מלאי-הנפט המוכח באזור המפרץ הפרסי — 367 ביליארד חביות — ליצור „שוק של קונים" כשופע בהספקה, כפי שחוזה פרופסור אדלמן. כי גם ב-1985 אין להניח שהתבואה של כל ארצות תבל מאזור המפרץ הפרסי יעלה על 15.5 ביליארד חביות לשנה, ובכלל זה קצת פחות מ-4 ביליארדים חביות לשנה שתקנה ארה"ב.

לשון אחרת, אפילו נניח כי הארצות הבוכחים של סעודיה, איראן, כווית, עיראק והנסיכויות לא יגדילו אף בחבית אחת, עדיין יספיק מלאי הנפט של המפרץ לתצרוכת העולם כולו במשך 23 שנה וחצי — בשיעור-הצריכה של 1985. יתר על כן, כל מומחי-הנפט סבורים כי אומדן מלאי של 367 ביליארד חבית נמוך הרבה יותר מדי.

לעובדות — אין חשיבות...

מבחינה פיסית וכלכלית הצדק איתו עם פרופסור אדלמן. יש נפט לרוב וכיוון שהוצאות התפעול הן כ-5 אחוזים ממחיר-השיווק, או לכל היותר 10 אחוזים בשדות צעירים אלה, אין מקום להגדלת מחיר הנפט ואפילו יגדל הביקוש ב-400 אחוז. אדרבה, המחיר צפוי לרדת אם בעלי השדות הקונים יתחרו אלה באלה כדי לזכות בנתחים גדולים יותר של השוק.

התזיתו של וולטר לוי בדבר הביקוש הכל-עולמי לנפט של המזרח התיכון עולה בקנה אחד עם תחזיתו של פרופסור אדלמן. אבל לא על העובדות הם חלוקים. לוי סבור, כי לעובדות הכלכליות לא תהיה שום חשיבות. הוא עוקב אחרי עסקי הנפט כבר השלושים ואינו רואה שום סיבה להניח כי יחול שינוי במבנה ה„קארטל" המגביל של הנפט. יהיה רק הבדל אחד: במקום קארטל של החברות יהיה קארטל של „המדינות המארחות" (אם כי מונח זה מחייך עכשיו, כיוון שה„מארחים" דוחקים את רגלי אורחיהם ונוטלים לעצמם את שלל-ההפקה, או, על כל פנים, את הזהב של שלל זה).

אם אכן תתכונן אירגון „אופ"ק" (אירגון המדינות המייצאות נפט, שחבריה בו אבו-דאבי, אלג'יריה, אינדונזיה, איראן, עיראק, כווית, לוב, ניגריה, קטר, ונצואלה וסעודיה) לפעול כקארטל בפועל — אומר לוי — לא תהיה חשיבות לעודף הפיסי בנפט, כיוון שהמדינות „המארחות" יגבילו את התפוקה ויגבו כל מחיר שאפשר להשיג.

העושר — מסוכן

הארצות המפיקות נפט של המפרץ הפרסי, חוץ מאיראן ועיראק, אף אינן זקוקות לתוספת כסף שיכניס להם שיווק נפט בכמויות גדולות יותר. לוי מסיק, כי ייתכן שאין שום דרך להניע אותן שיגדילו את ההפקה, ועל כל פנים לא יהיה להן הכרח להחיל את התוצרה כדי להרחיב את השיווק.

עודף גדול עוד יותר של כסף מזומן בן יהפוך את השייח' של אבו-דאבי — ואף את הסעודים — למטרות בפתוח גדול יותר של ההסדרות או של פליטה. בסעודיה היציבה הוצאה כספים לפיתוח כלכלי והברות בעיה ביותה גדיל מעמד חדש של בדואים בנוער בן ההייכות המסורתית, והללו שוב לא יסבלו מלוכה, שלאחר שנה-דורות של שיבוש יספוד עוזגה זהה לרוב ערבי המדינה.

חלק גדול מן הכסף, שישלמו חברות הנפט לארצות האלה, הופקד כבר בבנקים שווייציים או במערב-אירופיים בריבית נמוכה מאוד, או הושקע בניירות-ערך של דולרים. שערכם פוחת.

שתי דעות-מומחים

הגשם הראשי במשבר הנוכחי הוא גורם לכוחו התוך של אופ"ק הוא — לדברי אדלמן — מיניסטריון החוץ האמריקני. הוא בטוח, כי מיניסטריון זה הוא שתמך ב„גדולים" („שבע האחיות" בפי משמציהם — „בריטיש פטרוליאום", „גלף", „אקסון", „סטנקל", „טקסאקו", „גאלף אויל" ו„מוביל אויל") בפיוס ארצות אופ"ק והתנגד בהתמדה לכל הדיבורים על סאנקציות נוכח הסחטנות.

הפתרון שמציע אדלמן הוא שיניחו את „הגדולים" להסתלק מצד ההפקה של הענף. כך יתאפשר להברות-המשווק, שיהיו הן כל המבצעים לקנות נפט במחירים הזולים ביותר, כדי להגדיל ככל האפשר את רווחיהן בסוף דרך השיווק. אדלמן אומר, כי דבר זה יחליש את קארטל „המדינות-המארחות" של אופ"ק, ואולי אף יתפורר האירגון כיוון לחברותיו יתחילו להתחרות זו בזו בהוזלת המחירים.

לוי חוזה תוצאה הפוכה. הוא מציין, כי המדינות המפותחות בעולם זוגלות בחד-צדדיות קצרת-ראות, הניכרת בצורה כואבת גם ביחסים בין מזרח למערב, ומבקשות הסדרים של כל אותם קיסרים, מלכים, נסיכים, שייחים ונשיאים בחסדי-עצמם במפרץ הפרסי.

היפנים הבינו, שלעולם לא יתבכנו בהפעלת כוח צבאי או אף בלחץ פוליטי נגד מפיקי הנפט, ורוב בעמי-אירופה תמימי דעים עמם. כי לוכר, המדינות העצירות של המפרץ הפרסי, הרופפות מבית והנטולות כל הגנה, יודעו להיחלץ לפעולה נגד המערב. שהוא בגדר בלהבה כלכלית (ומבחינה זו נמנית יפן עם המערב). בעוד המערב מגביל את עצמו עד כדי היכנעות מכל אמצעי לחץ נגדי. לוי סבור שבאין המבליך נאות — בכסף בלבד לא די — עשויה רק הסכמה פוליטית בין המדינות-הצורכות להביא את משק-האנרגיה של המערב לכלל איזון, בהצלותה את האפקטיביות המעשית של איום בכוח.

רא לוי, לא אדלמן, לא שום כלכלן-נפט אחר בעל מוניטין, שסבורים שיש חליפה בכביסה לנפט של ארצות אופ"ק בעשור הקרוב ואפילו עד אבבע שנות-ההספקה. אחת התליפות, שעשו לה פרסום רב, היא הפקת דלק בהולדה-והפת של קנדה, אך זו תצריך הספקת-יסוד של כ-60 מיליארד דולר, ועוד ביליארדים רבים לצנרת ראשית ומשנית, ולכבליראגירה של מתקנים, שלא להזכיר את הפגיעה בסביבה — כדי לספק את כל צרכי יבוא הדלק ההדייב של ארה"ב לשנת 1985.

נשתפרו סיכויי האנרגיה הגרעינית

ההשקעות הדרושות לכך בבורה היכון יהיו כהות מעשירית הסכום הזה, וכבטש לא תהיה צריכה בבבי-בה.

אולם לבוון ארוך טובים עכשיו הסיכויים של האנרגיה האטומית הרבה יותר משהיו אף לפני שנים אחדות. עד לא כבר היו כל תכנות הכורים המהוכנות מבוססות על ביקוע גרעיני, שאינו יעיל באותו דרך בכמויות גדולות של אורניום, וכרוך בבעיה חמורה כיצד להיפטר מן הפסולת הרדיואקטיבית. לעומת זאת, עשוי ההליך של מיזוג גרעיני לספק חום ללא הגבלה כמעט, שאפשר להפכו לחשמל: והדיאוטריון (איזוטופ כבד של מימן), שעליו יושתת התהליך בבאת-ההמימה אספקתו-הנכלה שלא הכלה.

אבל עדיין יש צורך בפתרון בעיות מדעיות וטכנולוגיות חמורות. ההדרכה לכן אבצע שנות השלבים כדי ביבה, וכוהידוהה של ההתקדמות הטכנולוגית הזה תלויה בבידה רבה בהקציבים הכספים שיוקצבו, אולם הנעלבים המדעיים עודם קייבים, וייתכן שתקציבים נוספים למהר יהיה בגדר בזבוז.

תכנית יקרה ומזיקה

כרגע יש לתעדה לאנרגיה אטומית של ארה"ב הקציב של 90 מיליון דולר בלבד לשנה לבבהר בתחום המיזוג הגרעיני. לאלפת העובדה, כי כמה הברות-נפט גדולות, ובהכון „גאלף אויל" ו„של", החילו לעסוק בענייני גרעין בשנים האחרונות.

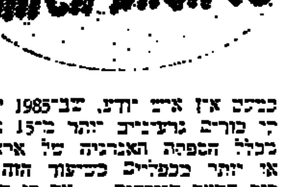

כבעת אין איש יודע, שב-1985 יספקו כורים גרעיניים יותר מ-15 אחוז בכלל הספקת האנרגיה של ארה"ב, או יותר כבפליים כשיעור הזה בסוף הבאה הנוכחית — אם כי הרבה תלוי בשיעור העדיפות שיעניקו לשאלת ההספקה העצמית של אנרגיה.

בהקמה של גידול שנתי אחד של התוצר הלאומי ברוטו כסגולת גם הטכנולוגיה הנוכחית לספק את כל תצרוכת האנרגיה ואת כל סוגי-הדלק הסינתטיים הדרושים.

ואשר לתכנית האספקה העצמית „הבזיאתית" לארה"ב, שמציעה כעת מועצה-הנפט הארצית שתוכלים בה „הגדולים" — תכנית שפניה לאספקה עצמית בשיעור 90 אחוז עד שנת 1985 — היא גם יקרה וגם בלתי רצויה מבחינת שימור הסביבה. בין השאר מחייבת התכנית זו הקמת 435 תחנות-כוח גרעיניות (בשיטת הפיצול), בהספק של מיליון קילוואט כל אחת, וכן 70 מפעלים להפקת נפט בציפחה, להפקת גאז בפחם, להפקת דלק נוזלי בפחם ולניצול חום בדור הארץ.

יתר על כן, התכנית כרוכה על הנחה, שעד 1985 תגדל הפקת הגאז הטבעי והנפט בארה"ב בשיעור של 37 אחוז, והפקת הפחם ב-176 אחוז.

אף כי הנקה נפשו בשהדלני האכולוגיה ואפשטן הבהלה שלהם יבין, שהתכנית זו תגרום נזק חמור לסביבה — ותייקר בבידה רבה את המחיר שישלם הצרכן בעד האנרגיה.

אין קארטל לצרכנים

כבינתן, לו היו עסקי הנפט דומים לענפים אחרים, כלומר, כשנהלים על פי שיקולים כלכליים של רווח והוצאות, כי אז לא היה כדי להדאיג בתחזיה הנוכחית של צרכי-האנרגיה של אירופה ושל יפן ושל ארה"ב, כעם שלא היה בתחזיות יבוא מכוריות-פאר ו„מארחה" סקנדינוויות כדי להדאיג את מדינות אופ"ק.

אילם אין „ארגון של מדינות צורכות בינלאומי" ואין קארטל בינלאומי לבליוכנים, ולעומת זאת יש „ארגון ארצה מייצאות נפט" השואב עוצמה מן הסולידריות של נצחונות בשיקים ומן הציפיה המבוססת היטב להצלחות גדולות עוד יותר בעתיד.

דוברי אופ"ק, כגון שייח' יאמני מסעודיה, אינם מצטנעים בדיבוריהם. הם איימו להרוס את התעשיה הצבאית של ארצות המערב אם לא ייענו לדרישות אופ"ק. אמת, יכבו דיבר באוזני קהל, אבל עדיין ארה"ב רואים את העניינים באורה זה, במלוא הרצינות.

כאשר נוסד אופ"ק לפני 13 שנה שיערו רק מעטים, כי ברית השסגיה זו של מדינות שמדיניות תיהפך למפלצת רבת-עוצמה של עולם הנפט. ככל גוף בינלאומי סיגל לעצמו אופ"ק בניין-מטה, מזכ"ל (מוגבר אלה), סגל בני-הבות של שרים נוכלי עכל גאה, וסגל יועצים יקרים עוד יותר, הכוכבים להגיע בכל עת ד"יהות בבהרים בבריכה הדורה.

אבל להבדיל מארגונים רבים אחרים, בעלי אותם אבזרים, היה לאופ"ק גם מטרה ברורה, בעצם רק בסרה אחת: „יציבות המחירים", כלומר, מחירים גבוהים.

מכשיר לשמירת מחירים גבוהים

כיון שאופ"ק הוא קארטל, אין היא יכול להיות חזק יותר מן החלוש שבחבריו, ועם חבריו נמנו (ונמנות) אחדות מן המדינות הרופפות ביותר בעולם: כווית עדיין היתה כפופה להגנה בריטית; איראן וסעודיה היו לקוחות נוצצים של ארה"ב, ובכולן, חוץ מעיראק, שלטו הקונצרנים להפקה, שהתבקמו בתוכן.

גם העיראקים נהגו לא להרחיק לכת יותר מדי, ועל אף דיבוריהם המפוצצים נמנעו מהלאמה השדות של חברת הנפט העיראקית. בעצם היה אופ"ק יצור שבריר כל כך, עד שיכול להתקיים רק משום ש„הגדולים" התייחסו אליו בשיטה של התנגדות פומבית מתונה ותמיכה נמרצה בחשאי.

כאשר התאוששו „הגדולים" מן הזעזוע של יצירת חזית משותפת כבד הוליגרים (דבר שהם עצמם עשו עשרות שנים), הבינו כי אפשר לנצל את אופ"ק כנשק כבריש במאבקם לשמירה על גובה המחירים בעל ההחרות תוקפנית מצד ה„בלתי תלויים", ה„לאומיים" (כגון א.נ.י. האיטלקית ו„פטרובראס" הברזילי) והרוסים.

רק דבר אחד לא שיערו „הגדולים" בשעותיו הראשונות של אופ"ק — כשעדיין קל היה להכחידו — שכוח אחר חולתם יוכל לנצל את הארגון. והאמת היא שאיש גם לא שיער כי השאה של איראן, שפעם היה צייתן כל כך, ייהפך למנהיג תוקפני של אופ"ק (אמנם, קדאפי קולני יותר מן השאה, אך הכנוף האמיתי הוא בידי השאה, לרבות היכולת להתיר את רצועתו של קדאפי או לבלום את הלובים. מאמציו המתמידים של השאה — שהצליחו לבסוף — להגדיל בשיעור ניכר את הכנסותיו מן הנפט, הם שהפכו את אופ"ק לשארש של רב הכות של ימינו.

הבריטים לא רצו

השאה הציב לעצמו תוכנית רבת-היקף של פיתוח כלכלי וכל ורפורמה אגרארית, עם הרחבה בקבלה של הצבא והמשטרה שהם בסיס שלטונו. באיראן, שיגדיל בבהירות את הגפקה וממלא את הכנסותיו מן המיסים. לכן התחיל ללחוץ על הקונסורציום אך בעל ההשתלבות של החברה. הי בנצלות את הנפט באזור המפרץ, לא היה לשותפים בקונסורציום האיראני שום הכרח להגדיל את התפוקה באיראן על חשבון גידול ההפקה בממלכות אחרות באזור.

להברה התקועה ביותר באיראן, „בריטיש פטרוליום" (שלה 40 אחוז מן התפוקה) כבר היה מלאי גדול של נפט גולמי והיא לא היתה מעוניינת בתוספת באיראן. היא העדיפה להגדיל את חלקה בכווית, שבה יש לה 50 אחוז מן ההפקה, או באבו-דאבי, שאמנם יש לה בה רק 23.75 אחוז, אך הרווח לכל חבית נפט גדול יותר.

שונה היה מצבה של חברת „אקסון" האמריקנית. בהפקה האיראנית יש לה 6 אחוזים בלבד, לעומת חלק של 30 אחוז בתפוקה של „ארמבקו" בסעודיה — ולפי הכללים של „ארמבקו" מטילים קנסות על שותפים שאינם נוטלים את מלוא חלקם בתוספת-תפוקה.

התחילה המתעשש השאה ברעיון של פתרון-כלכלי (כלומר, הפחתת המסים), אבל אחר-כך יצא למערכה פוליטית. הוא איים בפעולות גבול, אלא אם יסכים הקונסורציום להגדיל את תפוקת הנפט בשיעור רב, בקצב קבוע. בו בזמן הצליח להפיג את התנגדות מצד מפיקים אחרים באזור (שתפוקתם היתה נפגעת) בהציעו קריטריון חדש מבוסס על אוכלוסייתה הגדולה וצרכי-הפיתוח הרבים של איראן, ובהבטיחו תמיכה מדינית, וסיוע בשהתי של ארצו החזקה למדינות החלושות בצד המערבי של המפרץ.

פייסו את אופ"ק בלמו את הצרכנים

בסיבוב ראשון זה נקבע מירקם המאורעות שהוליך עד להפקעה: מיניסטריון החוץ האמריקני הפציר ב„גדולים" שיגלו פייסנות; הבריטים הכריזו על נכונתם „לעזור" לאיראן אם הקונסורציום ירצה להתנגד. מאיטליה עד יפן הפגינו אי-החלטות ואי-אחדות של המדינות הצרכניות.

איש לא הופתע, שהלובים הלכו בדרך זו: ביטמבו את ההפקה (ב-1970), העלו את המיסים (פעמים אחדות), ולבסוף הפקיעו את חזקותיה של „בריטיש פטרוליום" (ב-1972) ושל שותפתה האמריקנית „הבלתי-תלויה" חברת „באנקר האנט" (ב-1973). צדק פרופ' אדלמן באמרו, כי אנשי הנפט של מיניסטריון החוץ האמריקני הפריזו בהדגשת כוחן של המדינות „המארחות" בביקוח ויעצו לפייסן, ובו בזמן שפכו מים צוננים על כל נסיון ממשי של שיתוף-פעולה בין המדינות הצרכניות.

אופ"ק, כמוהו כ„גדולים", דוגל בהפקה רווחים גדולים ככל האפשר מכל חבית, במקום הגדלת ההכנסה ככל האפשר על-ידי הרחבת השיווק — אותה סיבה שעדיין דוגלים בה יזמים רבים מחוץ לענף הנפט. כלל כך, אפילו יסכימו המלכים והנסיכים של ערב להגדיל את התפוקה עד לרמה הנדרשת — בלי ספק באמצעות ויתורים פוליטיים נאותים — קרוב לוודאי שמחיר הנפט של המפרץ הפרסי יגדל מ-1.80 עד 1.95 דולר לחבית כעת ויגיע ל-3 או ל-4 דולרים לחבית במכלל ההסבעה. הדבר יכפה על הארצות המפותחות נטל כבד הרבה יותר של תשלומים, שיגרור בעיות פינאנסיות חמורות.

בכל הסיבות האלה הכריז וולטר לוי (שאיננו ידיד ישראל, וגם עכשיו תמך בהתמדה בהסתגלות לדרישות המדינות „המארחות") בוועידה האירופית-האמריקנית שנערכה באמסטרדם במארס השנה, שאי-אפשר לאזן את מבואה האנרגיה בעולם אם מוותרים על הגורם של סאנקציה בכוח. אך לפי שעה לא נתגבשה שום צורה של שיתוף-פעולה אמיתי בין המדינות הצרכניות, והסיכוי של שיתוף בהפעלת אמצעי כוח עודנו רחוק מאוד.

הלאמה גמורה — עד סוף העשור

מכיון שלא שיקולים כלכליים שורים בענף הנפט, יש הסיבות מרובה בכל עיון בסיכויי העתיד לאותן המדינות, שברשותן האוצרות הגדולים ביותר והיכולת הנוספת לספק נפט — סעודיה, איראן ונסיכויות המפרץ הפרסי.

לפי כל התחזיות יהיו כל שדות הנפט ומיתקני הנפט מולאמים בסוף העשור הנוכחי, או שלמדינות המפיקות תהיה בהם שותפות של קרוב ל-100 אחוז. על כל פנים, כמעט אין ספק שהממשלות המקומיות יפקחו פיקוח מלא על התפעול, ולכן יש חשיבות כבירה לשאלה מי יחזיק את השלטון בריאד, בטהראן, בכוויית ובאבו-דאבי.

עד לא כבר ההזה דעה, שהשליטים יאלצו למכור את הנפט שלהם, כיון שאינם יכולים לשתותו. דבר זה נכון ביחס למדינות מאוכלסות יותר כגון איראן, הנצרכות לכל הכסף שיידו כלו להשיג לביצוע תוכניות-הפיתוח השאפתניות שלהן. הדבר נכון רק בחלקו לגבי סעודיה, שהשנה „הצליחה" לנצל רק 60 אחוז מהכנסותיה מן הנפט.

„בעיני מדינות זעירות ככוויית — שכבר צברה השקעות של כ-6 מיליארדים דולר — אין בעצם חשיבות לביליארד דולר פחות או יותר. קדאפי או הכוויתיים טוענים בצדק, שהואיל ומחיר הנפט עולה בהתמדה, שווה חבית נפט בקרקע יותר מחבית נפט בשוק. תפוקתה הנוכחית של לוב היא רק כמחצית התפוקה שלה ב-1970. כושר התפוקה של כווית כיום הוא 200 מיליון טונות לשנה, אך ממשלתה הלכה בעקבות לוב והעמידה השנה את ההפקה על 150 מיליון טונות בלבד (והאופוזיציה — בכוויית יש מעין פרלמנט — דורשת קיצוץ נוסף עד 120 מיליון טונות).

אשר למדינות קטנות כגון אבו-דאבי, שאוכלוסייתה 55 אלף נפש ובעוד שנים אחדות תהיה הפקת הנפט שלה כשל כווית כיום, קשה להעלות על הדעת ניגוד בשבעג מצד המערב, שהרחבת ההפקה לפי צרכי המערב כדאי לה.

אמנם, הערביים אינם יכולים לשתות נפט, אבל גם אינם יכולים לאכול זהב המתקבל תמורתו.

המדינות הקטנות במזרח-התיכון, משצברו כמה ביליארדי דולארים, יוכלו לקצץ בהפקה או להפסיק לגמרי זמן מסוים בלי שייגרם להן נזק כספי.

התערבות ישירה תתכן

הטבע חילק את שדות-הנפט של המזרח התיכון ללא שום צדק. הוא היה צריך לשים אותם במדינות עניות כמצרים, הזקוקות מאוד להון, אבל לא שם הם, ואין ספק שהתוצאה הפוליטית ההיא מרחיקה לכת.

אפילו יצברו המדינות החלושות דלות האוכלוסין אוצרות גדולים, עדיין יהיו חלושות וחשופות לסכנה. בתקופה נאורות פחות היו השכנים אדירי-הכוח מתחלקים של מדינה אחת או גובים כופר. כשם שבני-הבדואים המדבר צריכים עשירות לשלם כופר לאבירים-שודדים ולשודדי-דרכים. ביכינו יש שיטה מהוד כמות יותר כגון ההתלסות על-ידי שלית.

אין זה שולל לגמרי את האפשרות של התערבות ישירה של מעצמות-חוץ אם יהיה המצב במזרח-התיכון פרוץ לגמרי; לא היתה זו פעם ראשונה שהמזרח התיכון יחולק לתחומי-השפעה. אף אפשר להצדיק במושגים מארכסיסטיים-לניניסטיים פעולה אליבה כזאת: אם בארצות מתקדמות אין סובלים מונופולין, ודל הצעירים מאד מטילים מסים כבדים או מפקיעים את נכסיהם, אין שום סיבה להשלים עם מצב שעניינים שונה בזירה הבינלאומית, כמובן, בתנאי שמשלבים פצויים נאותים לבעלים הקודמים ומספקים נפט במחיר זול לכל המדינות.

צעד כזה אולי ייראה עתה רחוק מן המציאות, אבל מה יהיה אם בעוד כמה שנים יחמיר המצב בצורה רצינית? ביהריים, סביר הרבה יותר כי המדינות הנוגעות בדבר ישמרו על עצמאותן, אבל יתהוללו בהן הפיכות פנימיות קיצוניות והמפרץ הפרסי יהיה בהדרגה לאחד מאזורי הסכנה העיקריים במדיניות העולמית.

(מאמר ראשון בסידרה)

מיכליות נפט בכווית: נשק במאבק הערבי נגד ה„אימפריאליזם".

חילול קברי יהודים בתירוץ אנטי־ציוני

מאת עדה לוצ'אני
סופרת „מעריב" ברומא

„עקב הישנות הוואנדאליזם נגד בתי־כנסת, בתי־קברות ומצבות זכרון — מעשה ה־חילול האחרון היה לפני זמן קצר בוורונה — אנו מבקשים מכם להגביר את הפיקוח במטרה למנוע התקפות, וכן להודיע עליהן בפירוט לשלטונות".

הוראה בנוסח זה שלח לאחרונה לרבנים הראשיים, ולמנהיגי הקהילה היהודית באיטליה „איחוד הקהילות היהודיות", הגוף המייצג את 35 אלף היהודים היושבים במדינה זו. מאז נפילת הפאשיזם ועד תחילת שנות ה־60 לא היה צורך בצעד שכזה, אך גל האנטישמיות בעשור האחרון הוא עובדה שאין להתעלם ממנה. השאלה רק כיצד להתמודד אתה.

מי ומה גרמו לתחיית האנטישמיות באיטליה? היסטוריון של דתות, כתב כדיני ופסיכיאטר, בשיתוף עם קבוצת חוקרים צעירים, השלימו עתה מחקר ראשון על תחיית האנטישמיות, ה־קרוי „אנטישמיות באיטליה: 1972—1962" ובהיקף 250 עמוד (לרבות עדויות מצולמות רבות). עורכי המחקר, פרופסור אלפונסו די נולה, כתב „קורייירה דלה סירה" יוג'יניו מלאני, והפסיכיאטר פיליפו פרי, אינם יהודים. הם עבדו בשיתוף פעולה הדוק עם „איחוד הקהילות היהודיות", ועם „המרכז לתיעוד יהודי במילאנו", ד־נהגו מגישה חופשית לארכיוניהם.

העשור שנבחר מתחיל בתקופה שבה הוכנה הוועידה האקומנית של ה־ואתיקן ותגלו ניצני התעמולה ה־אנטישמית של קבוצות ניאו־פאשיסטיות ואנשים פרטיים. ששה חודשים סיקרו עורכי המחקר יותר מ־10 אלפים כתבים, ובחרו מתוכם 351 „מקרים" — כתבות ספסודו־היסטוריות ו־פסבדו־תיאולוגיות, ספרים גזעניים „קלאסיים", סיסמאות גסות ובצליבות, ומעשי חילול קודש.

החוקרים סיווגו את תופעות האנטישמיות לשלוש קטיגוריות: 1. ב־עתונים וכתבי־עת; 2. בספרים ו־חוברות; 3. בהתנהגות ובמעשים. הם ניתחו אותם מבחינת מוטיבאציה מדינית, סוציולוגית ופסיכולוגית.

הספר אינו רק מסמך מדעי. הוא גם כזהיר מפני נקודה מסוכנת, ש־מעבר לה ייפגעו גם הזכויות, הבטחון והחרויות של שאר האוכלוסים.

בהקדמה עומד פרופסור די נולה על שורשי האנטישמיות המצוגים בדעות קדומות.

קיימת האנטישמיות הקאתולית ה־מורכבת משני זרמים הפועלים בד בבד: המורשת בת מאות שנות רדי־פות, שהולה ב„אבות הכנסיה" בימי־הביניים ודחתה כל שינוי בדוקטרינה של הכנסיה, והזרם האנטי־ציוני, ה־אנטי־קאפיטאליסטי, והאנטי־אימפר־יאליסטי של הקאתולים השמאלניים, הצועד יחד עם החשש כי גישה אוהדת לשיבת היהודים לארץ הקודש עלולה להזיק לקשרי הקאתולים ועמי ערב.

לדברי פרופ' די נולה, „הוועידה האקומנית היתה מאורע מכריע בדינא־מיקה של האנטישמיות באיטליה. היא עודדה הפגת דעות קדומות, אך גם עוררה תגובות אנטישמיות חזקות מ־חדש — והשפעתם של אלה עדיין נמשכת".

קיימת גם אנטישמיות של השמאל, ולא אחת מתגלגלת איבת קבוצות שמאלניות לישראל, אמריקה והקפי־טאליזם לאנטישמיות נגד יהודי איטליה.

ניתוח המסמכים האנטישמיים עשה לאל את נסיונותיה של המפלגה ה־ניאו־פאשיסטית להיראות מתונה, לא־גזענית ואף פרו־יהודית. הובהר, כי ככל שהפגינה מפלגה זו אהדה כלפי ישראל, היה זה אך ורק משום ש־ראתה בה עמדה מערבית נגד „העולם השלישי".

כלפי חוץ מעמידה המפלגה הניאו־פאשיסטית פנים של ארגון דמוקרטי, אולם מאחורי הקלעים היא תומכת ב־קבוצות לאומניות ופשיסטיות הדוגלות באידיאולוגיה אנטישמית־נאצית. ה־חוקרים, העומדים על הקנוניה הבו־דעת והבלתי־מודעת בין הארגונים ה־„מתקדמים" והניאו־פאשיסטים האנטי־שמיים, מציינים כי השמאל דחה בזעם האשמות כי האנטי־ציונות שלו עלו־לה להתדרדר לאנטישמיות, אולם עובדה היא כי „שירי תנועת ההתנג־דות הפלשתינית" הוצאו לאור בעת ובעונה אחת על־ידי תנועת הסטודנ־טים השמאלנים במילאנו ועל־ידי ה־ניאו־נאצים בפאדואה.

פרופ' די נולה מדגיש, כי המו"ל פראנקו פרדה מפאדואה, שהינו ימני קיצוני, הוא שהקים את התנועה ה־אנטי־ציונית הקיצונית בשנת 1962, וכעבור שבע שנים התרברב בארגון ההפגנה הגדולה הראשונה נגד „פשעי הציונות".

יתר על כן, הקבוצות המפגינות אהדה לפרדה בתקראות „הוועדה ה־אנטי־ציונית הקבועה" והן שביצעו באחרונה את מעשי הבריונות נגד בתי כנסת, ובתי קברות, בפרארה, ברומא ובפאדואה.

„אפשר מאוד — כותב פרופ' די נולה — כי שיתוף־הפעולה בין מ־הפגנים שמאלנים וגורמים ריאקציו־נרים התבטא לא רק בתחום המילולי הטהור, וכי הם עשו יד־אחת גם במבצעים מעשיים".

את מקום הפרוטקציה ירשה הפיקציה

(סוף מעמוד 19)

שהיה עשוי להועיל במידה רבה לכלכלה הישראלית.

חלקו של תוספות אלה מסך הכול ה„נטו", דהיינו החלק של הצריכה הפרטית של העובד, גדל והולך בממדים עצומים. יתרה מכן, לו השלטונות והמעבידים יחד עם העובדים לא היו מוצאים „פתרונות" אלה, היו חפצים להגביה את רמת החיים הנוכ־חית, היו צריכים, ברמת המס על פי הפקודה כיום, לשלם לעובדים משכורות העלה פי כמה על זו שמקבל העובד כיום.

מטבלה להלן האיור מבטאי מה קורה לבעלי משכורות קצה למעלה מבינונית, אך לא קטנות אבל מקורב בכירים ולא כל כך בכירים, מהנדסים, רופאים ובעלי מקצוע אחרים ומה היקף ההטבות המבוצעות שהם מקבלים:

	תוספות נטו לחודש ל"י	ל"י
א. שכיר, 2+3, במשכורת שנתית 24,000 ל"י		
קבוצה א'		
תוספות המורכבות לפי הוראות וצווים כלליים —		
הבראה (לשנה 300)	25	
נסיעות לעבודה	45	
ספרות מקצועית (לשנה 335)	28	
בגדי עבודה (לשנה 330)	27	125
קבוצה ב'		
תוספות הכרוכות ב„ברמה מקובלת" ולעתים ברישומים „פיקטיביים"		
טלפון	30	
אש"ל	150	
רכב	300	480
		605

ב. כה היה קורה אילו גולם ערך ההטבות נטו לשכר ברוטו וכיצד היה זה בהשוואה לשכר הנורמלי (שעורי מס 1973)

	שנתי	חודשי
א. שכר ברוטו	24,000	2,000
עליו חלים מסים ומלוות	6,220	518
שייר חופשי נטו מחושב על פי טבלאות	17,780	1,482
לזה הוסף כאמור לעיל תוספות נטו	7,260	605
סה"כ הצריכה הפרטית נטו למעשה	25,040	2,087
ב. על מנת להגיע לשכר נטו כנ"ל שעליו ישולם מס מלא במשכורת גלויה יש לקבל שכר (לעומת 24,000 ל"י דהיינו משכורת ברוטו נוספת של כמעט 20,000 ל"י על מנת ליהנות מההטבות נטו של 7,260 ל"י, כי שיעורי המס המלוות המוטלים על תוספת משכורות בסכומים כאלה הינם כ־65% בקירוב)	43,685	3,640
מזה לנכות מס ומלוות (לעומת ה־6,220 ל"י המנוכות כיום)	18,645	1,553
משכורת נטו	25,040	2,087

האם קיימת דרך ליישר עיוותי נטו אלה

כיצד יוצאים ממבוך זה. ברור כי את ההטבות שניתנו בעקיפין לאוכלוסיה גדולה מאוד, לא ניתן לבטל. הנסיונות שנעשו בכיוון זה לא רק שנכשלו, הם אף הגדילו יותר את מפעילי המנגנונים להימנעות ממס. מסתבר כי נוצרו נגדנים גדולים מדי וכבדי משקל כנגד שיעורי המס ה־קשים. המסקנה היא כי יש לתקן את פקודת מס הכנסה, אך הכיצד?

לבריאות המשק והציבור רצוי מאוד כי המחוקק יקבע בפירוש ומחדש כי כל הטבה שהיא, הינה בת מס לעד־בד, אך יחד עם זאת הוא חייב להב־טיח כי שיעורי המס לא יהיו עד כדי כך גבוהים ולא ישמשו עילה להיווצרות קשר בין עובד ומעביד, כולל הממשלה, למתן תוספות שכר נטו.

ניתן למצוא את הממוצע השכיח של ההטבות הנ"ל ואני מציע כי בשיעור הטבות אלה יותקנו שיעורי המס ה־חלים על השכירים, דהיינו באם מק־בל כי על תוספת הוי"ל, מכוניות, הש־תתפות בשכר לימוד, בגנון ובקייטנת הילדים בתוספות, הבראה, ספרות מקצועית, ביגוד ובכיסה לא חל כיום מס, או שהוא מגולם רק בחלקו, שוב לא יותרו אלה או נושאים דומים אח־רים, כאמור החל מה־1 באפריל 1974. מאידך, שיעורי המס יוקטנו באופן יחסי כך שלכשיוסמו הטבות אלה לגוף המשכורת באותו תאריך, לא יהיו הנ־שומים חייבים במס נוסף. אולי ניתן לומר כי מוצעת כאן כעין קונסולידציה של מרכיבי המשכורות השונים והמס החל עליהם תוך תיקון שיעורי המס המאוחרים בפקודת מס הכנסה או בחלים אחרים: ההטבות נטו יומרו למשכורות ברוטו גלויה. שיעורי המס יותקנו כך שהסכום הכולל של המס שחייב בו אדם כיום לא יעלה עם „הלבנת" תוספת השכר.

מה תהיה המשמעות באם תתוקן הפקודה בהתאם?

	שנתי	חודשי
במקרה כזה הרי בדוגמה שהבאנו		
יתוסף למשכורת הברוטו הנוכחית שלו בת ה־	24,000	2,000
התוספות נטו כאמור	7,260	605
ומשכורתו המתוקנת והאמיתית תהא בת	31,260	2,605
ואילו סכום המסים ומלוות שיחולו עליו יהיה עדיין	6,220	518
והשכר נטו יגיע ל־	25,040	2,087

שיעורי המס הממוצע התיאורטי שלו ירד מ־26% בקירוב לכ־20%. סכום המס האמיתי שישלם לא ישתנה, שי־טת הגביה תהא פשוטה בהרבה וה־פעילות הפיקטיבית, לפחות תיאורטית, תעלם.

אין כל חכמה בהצעה זו. ביצועה פשוט לחלוטין, אך אין לפתור מפשטותה, בפועל ביצוע כזה יחסוך בהו־צאות לאחזקת פקידי ביקורת על ידי רשויות המסים ובפקידי מנגנון במוס־דות ובמפעלים כלכליים שעד כה היו מכינים מרכיבים ומשלמים הטבות אלו. הסכון כזה בפעילות ביורוקרטית יג־דיל את רווחי המפעלים והחסכון ב־פקידים אצל הגורמים הממשלתיים ה־שונים יביא לשימוש יעיל יותר של כספי משלם המסים.

הקשיים העיקריים בקבלה החלטה כזו הם שניים:

1. בגלל לחצים של חוגים אופוזי־ציוניים בתוך המערך ומחוצה לו יטענו כי נוהגים מתנות לאמידים (ואין זה כלל נכון, הרי גם כיום מקבלים הם הטבות אלו) וקשה יהיה לרשות ול־מחוקק למצוא את האומץ לבוא בהמ־לצה שתהווה רפורמת מסים אמיתית.

2. קיימות קבוצות לחץ ובכירים בודדים אך משפיעים במשק, שהנאו־תיהם הסמויות האחרות גדולות יחסית בהרבה מהממוצע שהבאנו והם יפעלו למנוע תיקונים כגון אלה.

לסיכום, העם בישראל לא יוכל לשאת לאורך זמן במידמה מוסכמת שבה אקדמאים צעירים, כלכלנים, מהנדסים ואחרים יבואו למעביד ב־פוטנציה ויגידו „טוב, ברור לנו מה יהיה בתלוש המשכורת, וכמה תהיינה התוספות האחרות ובאיזה היקף יהיו סכומי נטו אלה?"

לפיכך, תיקון מעין זה חיוני לברי־אות המשק, וטובה שעה אחת קודם.

בע"ה

לראש משפחתנו

ר' ישראל זאב פולק

בהגיעו לגיל שבעים

יהי רצון שתרווה עוד שנים רבות בריאות, אושר ונחת מכולנו.

רעיתך: יהודית
ילדיך: רחלי ומשה פולק
שולמית ושולי אכרמוביץ
אורה וצדיק ביגו
נכדיך: דורית, גילי, רבקלה, אסף, שמוליק והדרי

תודה לאנשי רפי ולחברי הרשימה הממלכתית

מאז גילה המערך בסקר פנימי־לא־לפירסום, כי הרשימה הממלכתית מצוייה בעליה, לא פסק מלרכז את חיצי התעמולה שלו נגד הרשימה הממלכתית.

באו הבחירות להסתדרות והוכיחו שמערכת הכזבים, הבדותות המרושעות, והרהורי לב של צמרת המערך קוממו נגדם יריבים וידידים כאחד. עובדה: בוחרי רפי — הרשימה הממלכתית העניקו למערך סטירת לחי מצלצלת, הצטרפו לליכוד.

רבבות אנשי תנועת העבודה שאינם משלימים עם שלטון ספיר ו„הגוש": שלא ישכחו לעולם את גילויי השיטנה של מנהיגות מפא"י כלפי דוד בן־גוריון; היודעים היטב מה יחסם של מושכי החוטים המקצועיים במערך אל משה דיין וחבריו — מצאו ברשימה הממלכתית, במסגרת הליכוד, את הנציגות המבטאת את השקפותיהם ודעותיהם.

המערך קיבל את המגיע לו בהסתדרות -
הוא יקבל זאת כפל כפליים בבחירות לכנסת!
בוא עם רפי - הרשימה הממלכתית לליכוד -

- כי האינטרס הממלכתי מחייב זאת;
- כדי לקדש שינוי שיטת הבחירות;
- כדי לפעול להבראת המשק והמיבנה החברתי;
- כדי לתמוך בעמדת רפי בעניין ההתנחלות בשטחים ועתיד גבולות המדינה;
- כדי להגשים את הסיסמא „ממעמד לעם".

עם תחילת מערכת הבחירות לכנסת גוברת הצטרפותם של מאוכזבי „העבודה" לליכוד

חל
הצבע
טעם

רפי - הרשימה הממלכתית

מעריב לנוער מציע:

מנוי־שנתי ב־20 ל"י !!!

במבצע־מנויים חסר־תקדים, יעניק „מעריב לנוער" לכל מנוי שנתי (או המחדש מנויו לשנה נוספת)

פרס יקר־ערך חינם:

לכסיקון חדש בצבעים

שמחירו — 45 ל"י

והכולל 600 עמודים, 16.000 ערכים ו־1500 תמונות
המילה האחרונה בתחום ספרי העזר לנוער ולמבוגרים

אולם הפרס העיקרי יגיע לביתך מדי שבוע בשבוע: עתון מתקדם, אקטואלי וחינוכי לנוער המתבגר, הכולל חומר־עזר רב ללימודים.

אם תפעל מייד, תהנה מן היתרונות הבאים: —

- השבועון יגיע לביתך בדואר, מדי שבוע, ללא תשלום נוסף.
- אתה זוכה בהנחה ממשית של כ־28% ממחיר הגליון הבודד.
- על־ידי תשלום מראש, אתה מבוטח מעליית־מחירים צפויה במשך השנה.
- ומעל לכל: פרס־אישי יקר־ערך, אשר יעניק לילדך שעות רבות של עיסוק והנאה ויסייע לו להיות תלמיד טוב יותר.

גזור, מלא ושלח עוד היום

תלוש חתימה

☐ מנוי חדש
☐ חידוש מנוי קיים

מספר המנוי במקרה של מנוי קיים

לכבוד
מעריב לנוער מחלקת־מנויים
ת.ד. 20020 תל־אביב

הריני מעביר לכם צ'ק/המחאת־דואר על סך של 65.— ל"י כדמי־מנוי לשנה אחת, על „מעריב לנוער", כולל דמי משלוח הפרס לביתי.

שם המשפחה: ________
שם פרטי: ________
כתובת: ________

קופל
נהיגה עצמית בע"מ

מודיע על

מכירת מכוניות
שנת ייצור 1972

פורד טאונוס XL
פורד אסקורט
פיאט 124 רגיל
פיאט 125 (עם מזגן)
פיאט 127
רנו 16 רגיל
רנו 16 אוטומטי
ווקסהול ויוה 1300
ווקסהול ויקטור סטיישן

בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטלפון 285202 תל־אביב למנהל.

אפשר לראות את המכוניות במשרדנו ברחוב הירקון 252 (מול מלון שרתון).

כובעי בורסלינו

הידועים בעולם

Borsalino

אפשר להשיג אצל:

מרקו פסח, רחוב נחלת בנימין 48, תל־אביב.
אליעזר יעקבי, רחוב נחלת בנימין 18, תל־אביב.
דן גבריאלי, רחוב הרצל 18, חיפה.
מאיר רוסנק, רחוב הרצל 52, חיפה.
אברהם פרסטר, רחוב בן־יהודה 13, ירושלים.
דוד פרסטר, רחוב מלכי ישראל 8, ירושלים.

הכונו לשוק צמחי נוי ושימורי מתיקה

במחיר זול בחוזה לכבוד החג, הנערך ע"י ועד נשי ירושלים ביום ראשון ה־23.9.73

בגן־העיר רח' המלך־ג'ורג' בשעה 9.00 בבקר עד 6.00 בערב.

ספו
ת יצא מגדרו כש.דיקסי
שיאו המובלא: 60 שער
...קטנים
...גדולים

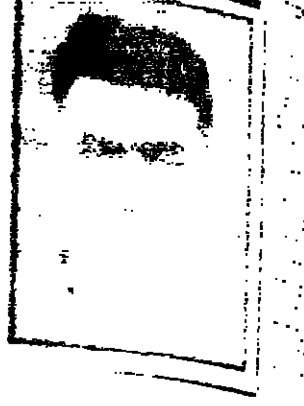

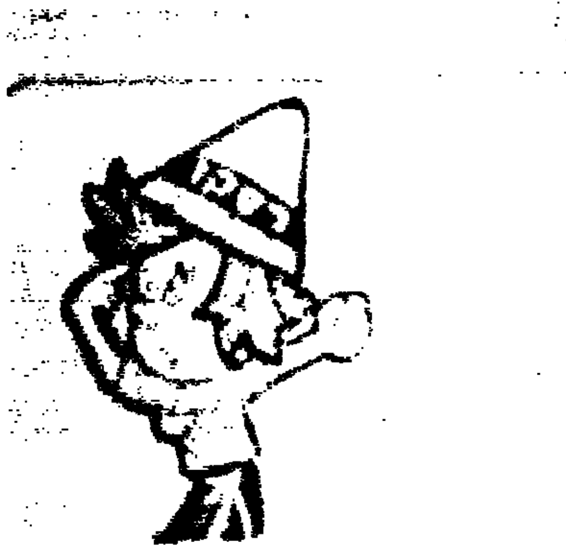

דירות רווחה

(יהוד)

מעריב הספורט

זו דעתם של פרשני־כדורסל... תורכיים, על ירביתה של נבחרת ישראל באליפות אירופה

„רומניה שיפרה את הכושר הגופני — אך שכחה לשחק"

מאת ש. כהן, סופר „מעריב" בתורכיה

בן 27, ג'אורגי אוצלאס (200 ס"מ).

כאזנה של ישראל עם רו־מניה (במשחקים רשמיים) הוא שני נצחונות ושני הפסדים — כולם באליפויות אירופה. ב־1969 שני שחקנים נוספים ייקבעו השבוע.

פעם האחרונה בתבגרה רש־מית, נפגשה ישראל עם רו־מניה ב־1969, באליפות נאפו־לי ונוצחה 75—74.

פרשני הכדורסל התורכיים קבעו בסיום המשחקים: „רו־מניה שיפרה אולי את הכושר הגופני שלה, אבל שכחה לי־שחק כדורסל"... דעה אחרת היתה: „מהירה — אבל חלשה בקליעות לסל".

אין ספק כי הדבריב נאמרו בעקבות הנצחון הרומני הסנס־ציוני, כלעצמו, על רומניה 59—55. בשום מה שכחו ה־מארחים בשברון הנצחון שלהם כי רומניה הנחילה בכל זאת הפסד לבולגריה 71—69 וליוון 76—75, אך נוצחה על־ידי יו־גוסלאוויה החזקה רק 72—78.

● מאבי — כופה

בהרכב הרומני שהופיע ב־חודש מארס בישראל בשני משחקים לא רשמיים לא הלו שינויים מרשימים — להוציא את סילוקו מן ההרכב של ה־וותיק בשחקנים הפעילים כיום בקבוצות הנבחרת הרומנית, אלין מאבו, בן 32, שכנראה הגיע אינו מאפשר לו לגעת בהחירות המספיקה. ככל בקום באיסטנבול הוא לא שיחק. לעומה זאת החזרו להרכב שני גבוהים, שלא הופיעו ביד־אליהו (80—86 לרומניה) או בנצקן (83—85 לישראל) וש־העדרותם נזקפה בשעתו על־ידי המאמן הבנוגה פופסקו, בהה־נוה. הללו הם אוריה דביאן שגובהו 201 ס"מ, ול־ביאן קפיאני בן 22 שגובהו 202 ס"מ.

שמונה משחקני הנבחרת הזו הופיעו באליפות אירופה ש־נערכה במערב גרמניה לפני שנתיים, כאשר רומניה תפסה מקום 8. הרומנים שהו באח־רונה כמעט חודשים בכחנה סגור, תחילה בהרים ואחר כך ליד הים — כדי להתכונן ל־אליפות אירופה הנוכחית.

עצם העובדה שהמאמן ה־„זקן" אלכסנדר פופסקו התעקש בחורף האחרון לחזור ולהדריך את הנבחרת — מצידה עד כמה היו זקוקים עוד לעצותיו.

● מעקב אחר ישראל

האבנם פופסקו „שם עין" על ישראל ולא הסתפק בכך שראה את הנבחרת של חבו, ברודי וליבוביץ במארס נגד נבחרתו ואחר כך באפריל בבוקרשט נגד שתי הקבוצות המרכיבות את נבחרת רומניה „דינאמו" ו„סטיאווה" — אלא טרח ונסע אחריה לחיפה ועקב שם אחר כל משחקיה. הוא הירבה לר־שום רישומים, להביע דעות על משחקה, להסתודד עם המו וכביכול לייעץ לו מה לעשות.

הרכבה של רומניה בבאדא־לונה יהיה: אוריה דביאן (201 ס"מ, בן 28), ואסילה פופה הליגה הטוב ביותר של רו־מניה: לוציאן קאמפיאני, (22, 202 ס"מ), ניקולאי פירשו (186 ס"מ), דן ג'ורג'סקו (בן 24, 201 ס"מ), ראדו דיאקונס־קו (ראש הקבוצה, בנה של רופאה המקובלת מאוד על רא־שי השלטון בבוקרשט, בוגר אוניברסיטת מוסקווה, בן 29, 186 ס"מ), ג'ורג'ה נובאק (195 ס"מ, בן 28), ואסילה פופה (196 ס"מ, בן 24), מירצ'ה ציבולסקו (187 ס"מ), סיסוס סאראו (המסוכן והזריז בשח־קנים בהחות לסל, 198 ס"מ).

לגבר האמיתי... Brut by fabergé

בחירת „ספורטאי השנה" תשל"ג

ספורטאי השנה

שם .... ת.ז. ....

כתובת ....

הנני מתכבד להציע בזה את הספורטאי שבעיני להואר „ספורטאי השנה" תשל"ג.

תשל"ג לא היתה שנה של הישגים בולטים בספורט הישראלי. שום ספורטאי לא בלט מעכמו ומעלה. ובכל זאת, לאחר שיקולים בחרה בערכנו „מעריב לספורטאים" להמליץ על 6 הספורטאים שצילומיהם מצורפים בזה — כמו עמדים ראויים לתואר „ספורטאי השנה". אך אין אתם מוגבלים בבחירתכם גם לגבי אחרים!

צ. ברודי כדורסלן
י. דיבנבאר אתלט
ב. ליבוביץ כדורסלן
א. מגדל משקולן
צ. סינגל כדורגלן
צ. פרוסט כדורגלן

לאחר מילוי השאלון הכנס אותו למעטפה, ביול ושלח ביד ל„מעריב לספורטאים", ת.ד. 20010 תל־אביב בשביל „ספורטאי השנה". יובאו בחשבון רק מעטפות שיגיעו אלינו עם החותמת דואר לא יאוחר משבעה ימים לאחר פרסום השאלון.

בין המשתתפים יוגרל פרס כספי לנבחר הנבחר בכדורגל, כולל כרטיסי כניסה למשחקים.

Fabergé לאהבת החיים

האלופים בוחרים ב... Brut by fabergé

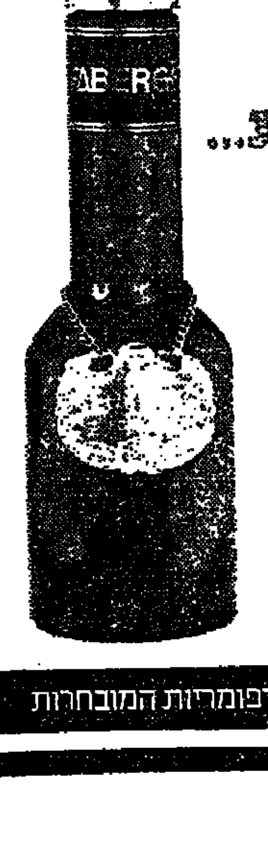

אחרי גילוח... אחרי מקלחת... אחרי הכל!...

לאהבת החיים

משווק ע"י „לון", להשיג בפרפומריות המובחרות

אורי אבנת

לאן השבת?

כדורגל
גביע המדינה

הפועל ת"א — הפועל תל־חנן (בלומפילד, ללא קהל)
הפועל עפולה — הפועל ר"ג
הפ. ק. אתא — מגדל העמק
הפועל צפת — בית"ר ירו־שלים (ימק"א, 15.00)
בית"ר טבריה — הפ. נתניה
הפועל הרצליה — מכבי יפו (מכבי יפו, 15.00)
הפ. לוד — הפ. קיסריה
עירה־הכרמל — שמשון ת"א
הפ. ק. שמונה — הפועל י"ם (הפועל י"ם, 15.00)
נחליאל — הפ. טבריה (12.45)
הכלום רבילה — מפלסים (11)
בני יהודה — הפ. בת־ים (15)
מכבי ת"א — הפועל רמלה (פ"ת, 15.00)
גם ביונה — צפרירים
הפועל חדרה — הפועל יהוד
הפ. מרכזים — הפ. פ"ת
מכבי כ. קאסם — מכ. הרצליה (מכבי פ"ת, 15.00)
הפ. כפ"ס — בית"ר תל־חנן
הפ. ראשל"צ — מכבי פ"ה
בית"ר ת"א — הפועל נהריה (אבו־כביר, 15.00)
הפ. כיפה — מכ. בית־שאן
הפועל ק. אונו — מכ. נתניה (מכבי נתניה, 15.00)
הפ. עכו — בית"ר נתניה
הכה ר"ג — בתה־יהודה
בית"ר רמלה — מכבי חולון
צביר — הפועל דימונה
הפועל ב"ש — מכ. שערים
א.ס. לוזוס — הפועל ק. גת
הפועל אזור — מכבי חיפה (הפ. חולון, 15.00)
הפ. בני ציון — הפ. ב. שבע
בני נצרת — הפ. אשקלון
(השעה הראשית למשחקים 15) משחקי ידידות
טורניר נוער בהשתתפות קבוצות בית"ר ת"א, מכבי הרצליה, הכח ר"ג והפועל ר"ג יתקיים מחר משעה 08.30 בבוקר במגרש „גלי גיל".

כדור־מים
ליגה לאומית

הפועל ת"א — ג.ב.פ. (כישי, 5 אחה"צ)
אפ"קים — אס"א ירושלים (שישי, 5 אחה"צ)
אפיקים — הפועל פ"ת (שבת, 5 אחה"צ)

✱ גמר גביע המדינה ב־כדורמים ייערך מחר ב־11 ב־בוקר בבריכה בת־גלים.

קליעה
התחרות ברובה אוויר נגד שוודיה הרגיל 40 כדור לגב־רים נוער ונשים תתקיים מחר ב־9 בבוקר במטווח ה"א.

שחיה
המשך אליפות ישראל

המשך התחרויות אליפות יש־ראל בשחיה — היום ב־4 אחר הצהרים ומחר מ־9 בבוקר ו־3 אחה"צ בבריכה בת־גלים ב־חיפה.

משקולות
הערב ב־8 תתקיים ב„בית שרת" בבבעתיים אליפות „מכ־בי" ישראל בהרכת־משקולות לזכרו של דוד ברגר ז"ל, ב־נוכחות משפחתו שתבוא מ־ארה"ב.

איגרוף
הערב ב־8 תתקיים במועדון מכבי ת"א תחרות איגרוף ל־דרגה ב' לאגודה מכבי. כן ישתתפו מתאגרפים ממועדון ספיר.

חתירה
אליפות מועדון הסיישים ב־ת"א תיערך בנהל הירקון היום משעה 3 אחה"צ ומחר ב־8 בבוקר.

הירבות שלנו בבאדאלונה

הקהל יצא מגדרו כש„דיקסי" דין קבע את שיאו המופלא: 60 שערים בעונה

סיפורים קטנים על ספורטאים גדולים

זה קרה ב־6 במאי 1928 באיצטדיון הכדורגל של „אברטון" ✱ שיא זה מחזיק מעמד עד היום ואפשר שלעולם לא יישבר

ה־6 במאי 1928, היא ... [illegible]

זהו חובבי הכדורגל בלי־ברפול, לא ידע בעולם ההרג־שות כזאת. אדרה כזאת של צפיה, כפי שאפפה אותו יום את האיצטדיון „גודיסון פארק".

זה היה בסיום הליגה האנ־גלית של עונת 1927—1928, ע־בי עבדי להתמודד „אברטון" ו„ארסנל". להוצאה לא היתה חשיבות לאף אחת מן הקבו־צות. „אברטון" כבר הבטיחה לעצמה את הזכיה בתואר ה־אליפות, כך שתוספת נקודות לא שינתה לגביה מאומה. ... משחק זה ... בה רבה?

איש אחד היווה את המפ־תח לשאלה זו — ה„יגה" ה־גדול של „אברטון", ויליאם ראלף דין, האיש ש־נודע בשם החיבה שלו בכל ... עולם הכדורגל כ„דיקסי" דין. ... „דיקסי"? ... בכיון שבהיותו נער, היו לו עור כהה ושער שחור ומתולתל. וכך הדביקו לו חבריו לבית־הספר את ה־כינוי „דיקסי". והשם דבק בו גם כאשר הצטרף ל„אברטון", כשהיה לאומני.

● כוכב של כבוד

„דיקסי" דין היה כוכביע ה־מעריב הגדול ביותר בכדורגל האנגלי, וגיבור צבא האוהדים של „אברטון", משום ש־היא — יותר מכל שחקן אחר של איזה קבוצה לצויינות — היה אחראי לכך, ש„אברטון" זכתה בכתר האליפות של ה־ליגה הראשונה.

במשך חודשי החורף של אותה עונה לאיגשכחה, הבר־קיע „דיקסי" בסדירות של מכונה, עד שנתקבל הרושם שבידה יותר מאפשרות ש־הוא יוכל לשבור את השיא של 59 שערים ליגה ב־עונה אחת — שיא שנקבע בעונה הקודמת בידי ג'ורג' קמפל, חלוצה הברכוי של קבוצת „מידלסבורו".

אבל ככל שקרבה העונה ל־סיומה, התעוררו ספקות בקר־רב אוהדי „אברטון". כאשר נותרו עוד שלושה משחקים לסיום, חסרו במאזנו של „דיק־סי" 10 שערים, כדי להשוות את השיא.

● הרעיה ה„דיקסי"

אבל „דיקסי" חביב היה מו־כן לקבל אתגר, ובשני משחקי הליגה הבאים כבש 7 שע־רים. עתה עמד כאשר הכולל של 53 שערים, כשנותר לו עוד משחק אחד. שני שערים נוספים, היו משווים את השיא. 3 היו שוברים אותו.

האם יוכל „דיקסי" לעמוד באתגר? — זו היתה ה־שאלה שבאלו 60 אלף צופים משולהבים, כאשר התכנסו ב־אותו יום של חודש מאי ב־איצטדיון „גודיסון פארק".

כאשר עלו הקבוצות על ה־מגרש, הרשעה תרועה מייד הדת לכבודו של „דיקסי", אבל הקהל לא שכח גם לערוך קבלת־פנים ביוחדת, לראש קבוצת „ארסנל", צ'רלי ביוקן, אחד מכדורגלניה הגדולים ב־יותר של אנגליה בכל הזמנים. צ'רלי עמד אז לקיים את הו־פעתו האחרונה במשחק ליגה — סיום לקריירה מבריקה.

היה זה יום עצוב להלוך מרכזי גדול אחד — והאם יהיה זה גם יום שבח לחלוץ גדול אחר? 90 הדקות הב־אות יספקו את התשובה...

המשחק נפתח בצורה מפ־תיעה. כבר לאחר שתי דקות שכן הכדור ברשתה של „אר־סנל" — והיה זה „דיקסי" דין שהכניסו שם! היה זה שער נפלא, אחד מסימני ההופ־עה של „דיקסי". עתה הוא היה זקוק רק לשני שערים נוס־פים, כדי לקבוע שיא חדש.

„„דיקסי" הטוב והוותיק!" — שאגו ההמונים השמחים. „עוד אחד — — — !"

● השיא השוה

עוד בטרם שככה מהללת הקהל, וכבר נכבש שער שני — אבל הפעם היתה זו „אר־סנל" שכבשת את השער. ה־דבר לא הוריד בכיווד את אוהדיה של „אברטון". איתם לא עניינה התוצאה. אלא האם יוכל „דיקסי" לשבור את ה־שיא.

ואמנם לא עבר זמן רב לפני ש„דיקסי" העניק למע־רציו הזדמנות טובה להריע לו. הוא כבש שער נוסף, שע־רו השני תוך 5 דקות, שער שהשיווה את השיא.

עתה היה האיצטדיון כולו להרצעבש כשאב כריאה אחת בלבד: „זהו אותו, דיקסי!".

כל איבה שהכדורגלן בעל השיער השחור בחולצה ה־כחולה נגע בכדור, הגיעה ה־בקהלה באיצטדיון לקרשנדו פראי. „דיקסי" נתן את כל אשר היה בכוחו, כדי להבקיע את השער הקובע בשבילו, אבל הגנתה של „ארסנל" הי־תה לא פחות נמנו נחושה ב־החלטתה, שלא להיות שלהניה כלפיו...

● ההמונים רצים

אולם שער נוסף אומנם נפל לפני תום המחצית, אלא ש־טוב היה זה שער שוויון של „ארסנל". ההפסקה איפשרה ל־אוהדים המשולהבים להרגע קצת, אבל רק שבו השחק־נים במהדרי ההלבשה, ובמקהלה השאגה התחדשה.

„אברטון" פתחה את המח־צית השניה בהתקפה כללית. „דיקסי" שיחק כאילו היה שני אנשים, היתל במגיניה של „ארסנל". בעט בכדור כל פעם שנקרתה אפילו הצ־הזדמנות לרגליו — אבל כל זאת ללא הצלחה.

15 דקות חלפו... 20... 30... אבל השער הגורלי טרם היבקע. עתה, נראתה הגבחה של „ארסנל" כבלתי ניתנת להדירה. „דיקסי" נראה כאילו הוא בנסה לנפץ חומה אדם.

וכחוגי הזמן התקדמו. נות־רו עוד 10 דקות למשחק. ולפתע, נראה אלכם טרופ, ה־קיצוני השמאלי הפקוטי של „אברטון", דוהר ליד הקו ה־קיצוני, כשהוא חולף בדרכו על פני שניים מבגיניה של „ארסנל". „בסור את הכדור ל„דיקסי"!" — שאגו ההמו־נים. אבל הסקוטי צפה עד שיראה כי חבר הגדול בת־קום הזהב, ואז הגביה את הכדור בקשת בדו־לית בכיוון ירהבת הפוגשה.

● נגיחה — ושיא!

הבירה של שהקבים בחול־צות הכחולות והאדומות, ניתרו אל הכדור באוויר — אבל היה זה ראשו בעל השיער השחור של „דיקסי" דין, שהתרומם גבוה יותר מכולם. ראשו פגש את הכדור, ונגיחה אחת לאחר מכן קלעה ידיו של שומר „ארסנל" רק את האוויר. הכ־דור שכן ברשתה של „אר־סנל"!

לרגע נדמה היה כאילו החבין האבן על מקומו. ואז התפוצץ „גודיסון פארק" בארת השאגה הר־גדולות ביותר שליבבפול שמעה מעודה. 60 אלף צו־פים יצאו בקצב מטורף.

למשך כמספר דקות נעצר כלל המשחק, כאשר „דיק־סי" דין, פניו קורנות באו־שר, היקף על־ידי חבריו ל־קבוצה. אחד הראשונים ש־ביהר לברכו, על הישגו הג־דול, היה ה„קפטן" של „אר־סנל" צ'רלי ביוקן. הוא זכה כי במשחקו האחרון בליגה, היתה עדה לשיא בכדורגל ה־אנגלי.

„דיקסי" דין, הנער שרצה להיות נהג קטר, לפני שההי־ליט להיות כדורגלן, היה ל־כדורגלן בין־אלפות, בעל שי־אי הנפלא של הבקעת 60 שע־רים בעונת ליגה אחת — שיא שעד היום טרם נש־בר, ויתכן שיא ייתכר ל־עולם.

רק כספר שנים קודם־לכן, הוא סבל פצעים קשים בתאו־נה בכבישים, והרופאים אמרו לו, כי לעולם לא יוכל לי־שחק כדורגל...

סר סטנלי מתיוס בן 58

למרות השיבה שזרקה בשערו, כשהוא כבוש חי־סהיר את הקרחת הכתפ־שה. סר סטנלי מאתיוס בן ה־58 עדיין משחק כדורגל. כדי יום ביומו. לפני כמונה שנים פרש ל„גילאות" אבל עדיין הוא מבהק בהופעות לצרכי צדקה, ובאמן שישה הוד־שים בשנה נערים כושים בדרום־אפריקה. „אינני מר־גיש שאני זקן — כך מצוק שאני משחק", אמר בראי־יון ל„דיילי אכספרס" ה־לונדוני.

סר סטנלי כתפוס על ידי התאחדות הכדורגל של השחורים (באנטו), ומבלה את שארית זמנו באימון במאלטה או בבלקפול, עיר מגוריו.

אברהם צור לקורס מאמני איגרוף

ההתאגרף הוותיק אברהם צור (39), עומד לצאת בתחי־לת השבוע הבא לארצות־הב־רית לקורס בינלאומי למאמני איגרוף.

הקורס בו ישתתפו 30 מת־אגרפים, יתקיים בכשך הוד־שיים בחוות האיגרוף בניו־יורק של מאמן נבחרת ארה"ב במכביה. מי שהיה מאמנם של ארבעת אלופי עולם.

רצונך ללמד שעורי־עזר? הרשם למדריך המורים 445379

למכירה חנות ברמת־אביב טלפון 410898

A. Mikulinsky & SONS LTD טל: 220603
א. מיקולינסקי ובניו בע"מ, דיזנגוף 127 127, DIZENGOFF ST.
הגיעו מיטב דגמי חורף 1974 של בתי אופנת הנעלים הטובים ביותר בעולם
BALLY MERCURY ODDO
שנה טובה לכל לקוחותינו

דירות־רווחה בקריית ביאליסטוק (יהוד)
כל הדירות בשלב א' נמכרו! התחלנו בשלב חדש של דירות־רווחה 3 ו־3½ חדרים.
פנה עוד היום: „רסקו" תל־אביב, רח' הר־סיני 1 טלפון 622211.
רסקו RASSCO
על הספר אפשר לספור!

שי רפי ... הממלכתית ... מניע לו בהסתדרות ... כפליים בבחירות ... הצבע ... שימה הממלכתית

מעריב לנוער מציג ... מנוי־שנתי ב־20 ... לבסיקון חדש בצבע

مكزامن الأصل

هكذا من الاصل

האחרון והגדול שבארועי הכ"ה

חושו אחים חושו, קחו את המשפחה, את החברים ובואו לראות וליהנות בתערוכת המאה. כל ערב חוויה; בתערוכה זו בה אינכם צופים בלבד אלא משתתפים ממש.

„נתיב החלומות" של המתיישבים הראשונים, חצר המושבה, האוהל ומחרשת הברזל.

דפוס עתיק בו תוכל לקבל למזכרת את עתון „חבצלת", פינת חי לילדים, היקב מראשון־לציון בו היין מחולק חינם, תמונה למזכרת ליד הצריף של דגניה. צעד בזהירות על אדמת הלס המבוקעת בביתן „משממה לפריחה", בביתן המים, באר ראשונה מול המוביל הארצי. חידושי המשק של היום ומחר.

תוש והזדרז — עד שתאמר נלך כבר יהיה מאוחר.

סולימאן הגדול יכבד אותך בפינג'אן קפה, מסביב למדורה בנוסח הפלמ"ח. שוק פרחים ססגוני, האגם מלא דגים, שכור חכה ותפוס לך דג.

ב„יד־היוצר" הזדמנויות נדירות לרכוש בזול דברי אומנות ומלאכת מחשבת של יוצרים בהתיישבות.

ערב ערב חזיון קול ואור „חומה ומגדל" על הדשא ליד האגם. באמפיתיאטרון — כל ערב מופעים המועברים למסך טלוויזיה ענק המוצב בחניון קק"ל.

על תערוכה זו אל תוותר - עוד 9 ימים לנעילת התערוכה.

תערוכת 100 שנות התיישבות

התערוכה שתבקר בה יותר מפעם אחת.

גני התערוכה, יריד המזרח, מ־12.9 עד 3.10 • התערוכה פתוחה: ימים א'-ה' 16.00 עד 23.00, מוצ"ש עד חצות

צ'ילה בחדשות – ועל בולים

פינת הבולאי

הלאמת מפעלי הנחושת ע"י איינדה

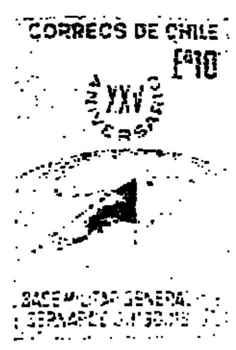
בסיס צבאי באיזור אנטרקטיקה

בול מוקדש לחיל הים הצ'יליאני

מחבר הפואמה לה ארוקאנה דה ארסייה

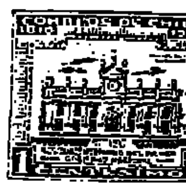
בנין הממשלה בצ'ילה ב־1910

"עתידה של צ'ילה בים"

בול המוקדש לעצמאות צ'ילה

ערך נקוב של 2 ס., במלאות 150 שנה לפתיחת הפרלמנט הראשון, לאחר קבלת עצמאות צ'ילה.

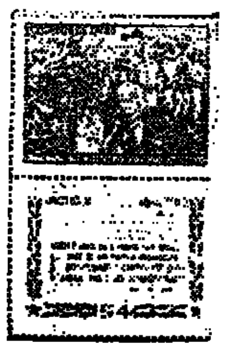
נאומו של איינדה באפריל 1972

הבית הלבן — על בול של בריה"מ

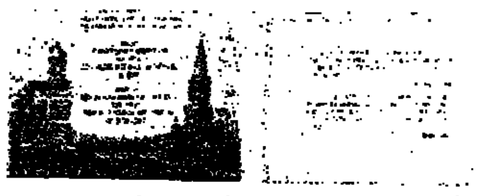
בול סובייטי חדש, המוקדש לביקורו של ברז'נייב בבון

מצבת זכרון לקרבנות הנאצים — על בול מזרח גרמני

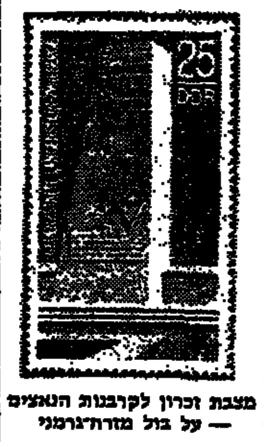
מצבת זכרון לקרבנות הנאצים — על בול מזרח־גרמני

שני חברי המחתרת האנטי נאצית — על בול צרפתי

גיבורי המחתרת האנטי־נאצית על בול צרפתי

מלומד מוסלמי, שהסביר את הלוח היהודי — על בול תורכי

מלומד איסלמי, שהסביר את הלוח היהודי

תיקרות דקורטיביות
ביצוע תיקרות, קירות, ומחיצות מעץ אורן ופורניר — קבלת ייעוץ ותיכנון חינם
*
טלפון 798816 בשעות הערב יוסי.

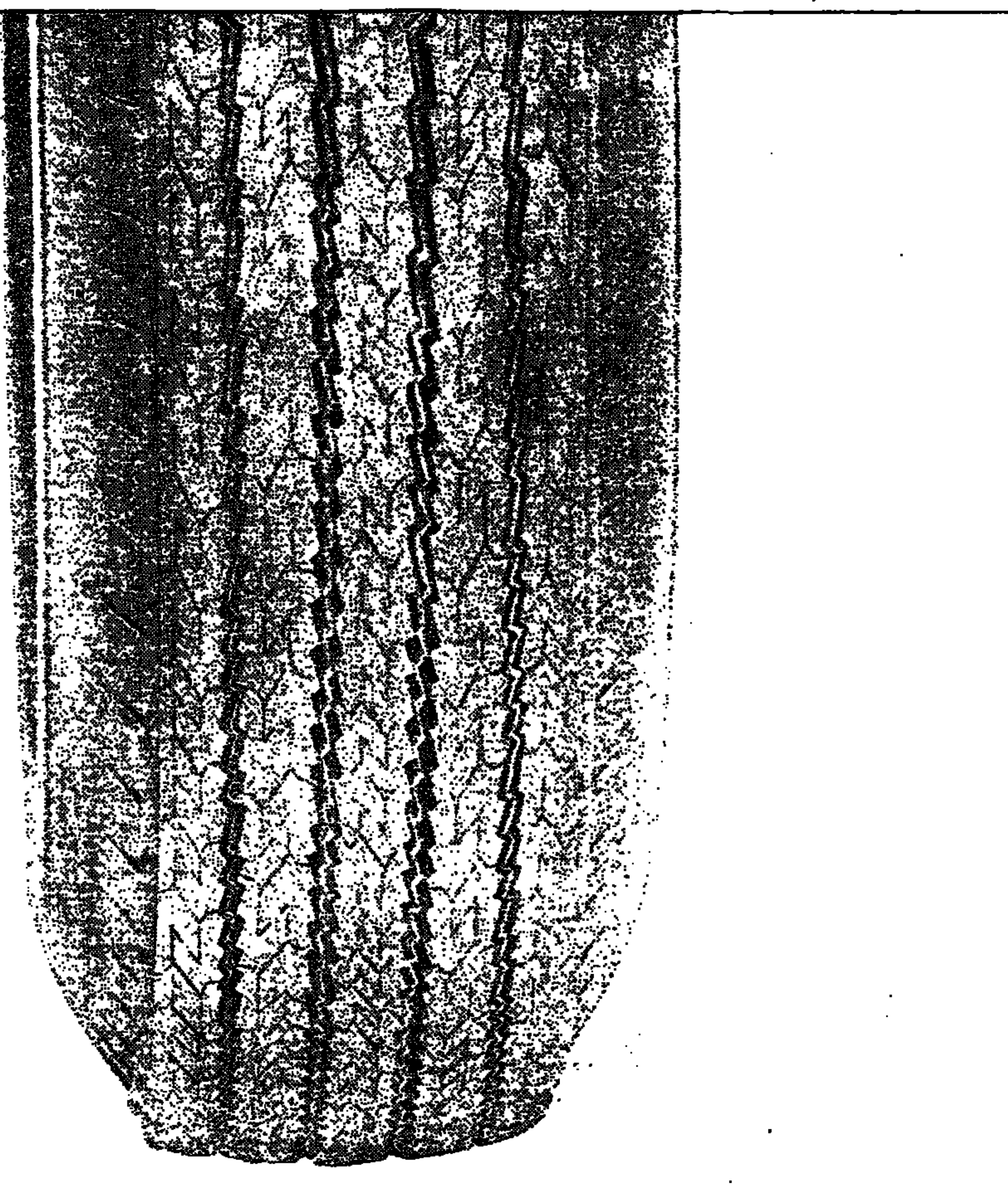

הציר המהיר

בעת ובעונה אחת נפתח את הרהובות העורקיים בלב המסחרי של תל אביב—יפו לתנועה שוטפת ע"י ביטול העצירה והחניה לכל אורכם. באזורים המסחריים עצמם יונהגו סדרי חניה חדשים.

במקרים של "סתימה" ופקקים רציניים יופעלו צירי—פינוי חדשים ומתוכננים.

אלה כמה מן הפתרונות. הם ניתנים לביצוע מידי.

הפעם הבחירה היא אישית

גחל
גוש חרות-ליברלים

להט לתל אביב - יפו

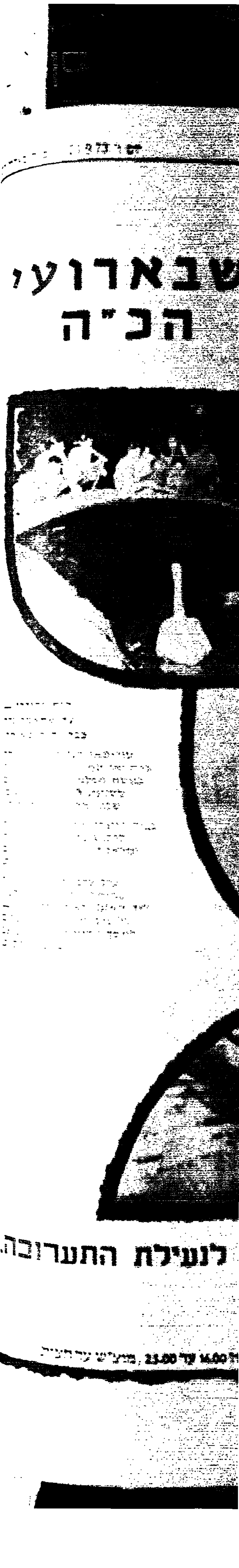

مكزامن الأصل

مكذا من الاجل

שח מט

חילופי משמרות באיגוד השחמט

ההנהלה החדשה של ה־ איגוד הישראלי לשחמט הנבחרה בשבוע שעבר ל־ ישיבתה הראשונה לאחר הבחירות. כיו"ר האיגוד נבחר אביעד יפה ושני סגני יו"ר ... אבשלום ... בן גורבין.

בכך באה לסיומה הרי־ בי תקופת פעילות בראשותו של ישראל אבל. היתה זו תקופה של פריחה נרצנה ר והבת־כבוד לפרחב וכיבוש מקום־כבוד בבהל הבורה של השחמט העולמי. לכיאה הגיעה פעילות זו בשלושה כנסים בינלאומיים גדולים, שנפלטו על צבענו: א) אולימפיאדת 1964 (שבה גם נקבע שיא עולמי במספר המש־ תתפים), ב) אליפות הנוער העולמית ב־1967, ג) אולימ־ פיאדת הסטודנטים 1967. כיום כדינה, אף גדולה ר צבירה כאתנו, לא נמלה על צבכה ביצוע שלוש משימות גדולות, כל כך בפרק זמן קצר כל כך. עכשיו בכך ב־ כבוד. כוחו הארגון שגילתה ישראל הוציא לה מוניטין בהיכלים בעולם — ההכבה על כך מגיע לתנופתו ולמר־ צו של ישראל אבל. לא ל־ חרם סיפקו חברי הנהלת ה־ איגוד „לשחרר" אותו, אף לאחר שהודיע, כי ייבצר ממנו מטעמים אישיים להשתתף בהנהלתו החדשה של האיגוד. הוא נענה להפצרות להישאר לפחות כחבר ועדת הביקורת.

ההנהלה החדשה, בראשותו של אביעד יפה, הצבורך עתה להתרכז יותר בפעילות־פנים, ויש הרבה מה לעשות. דרוש הריש מעמיק יותר בקרב ה־ נוער. יש צורך בפעילות שו־ טפית רבה יותר גם לשחמט־ אים הבכירים שלנו (התחרויות!) . דרושה פעילות נמרצת ומקיפה בבתי־ הספר. צריך מעל רחב יותר של כאמנים, כדי להחזיר לתחר־ גים רחבים יותר. וכל זה מצריך תקציב גדול יותר.

אביעד יפה היה בעבר שח־ מטאי מצטיין וחזקה עליו, ש־ ייטיב לדעת מה חסר לשחמט הישראלי. תקופת פעולתו כ־ ראש האיגוד מחייבת תנופה מעשה.

התחרות חזקה במצבי בבריה־המועצות הולה התחרות בינלאומית חזקה, בהשתתפות 16 איש, בהם 10 רבי אמנים ו־6 אמנים בינלאומיים. בין המשתתפים: אלוף העולם לשעבר ספסקי ד טל. לאחר 6 סיבובים הוביל טל עם 4.5 (1) ואחריו סימן 4. הרי בתונו של אמן בינלאומי על רב אמן.

רשקובסקי — טאבו

1. 4ד פ־ו6, 2. 4ג 6ו, 3. פ־ב3 ר־ז7, 4. 4ה 6ז, 5. פ־ז3 0־0, 6. ר־ה2 5ה, 7. 0־0 6ג, 8. צ־הז ה:ד, 9. פ:ד4 צ־ה8, 10. ר־ו1 (על 3ו יבוא 5ד) פ־7א, 11. 3ח מה־ב6, 12. ה:ג מה:פ (על ר:ד4 יבוא 13. מה־2ד ר־ז7, 14. 5ז ואח"כ 3ב עם ר־ב2 ולל לבן עמדה עדיפה), 13. 5ז פ־ז7 (על מה:מה יבוא 14. צ:מה ר:פ, 15. ב:ר צ:ה4, 16. צ:6ז), 14. ר־ה3 מה־ה5, 15. מה־ז2 פ־ב6 (אין שחור יכול למנוע נפילת 6ד), 16. ר־4ד מה־7ד, 17. מה:מה (או 17. מה־2ג ר־6ז, 18. צ־ד1 מה־5ג, 19. בב 5ז, ושחור משתחרר מחולשתו 6ד) ר:מה, 18. ר:6ד ר־6ה, 19. צ־ד1 ר:פ, 20. ב:ר ר:4ג, 21. ר־ר פ:ר, 22. ר־5ג! (כדי שהרץ ישתלט על ה־ אלכסון הארוך) צ־6ה (לא יצלח צ־ה5 בגלל 23. ר־4ד צ:5ה, 23. ר־6ה), 24. צ־4ד פ־5ה, 24. צה־ד1 צ־8ג6 (לא 6ח בגלל 25. צ־ד+8 צ־8ה, 26. ר־ה7), 25. 3ו 6ג, 26. 6ו 5ז 2ז (?) (סאבו הבנוהה סרעה מחמת להתגונן המתמשך של יריבו ה־ מתמסם עתה במהירות), 28. ה:ו פ־ו7 (עתה הבחין סאבו כי על 4ז יבוא 29. ר:פ+ צ:ר, 30. צ־ה7+ מ־8ז, 31. מ־ז8 עם צ־ו1), 29. +6ו מ־8ז, 30. ר־4ו 6ח, 31. ז:ח צ־8ה, 32. צ־4ג 6ב, 33. צ־7ד 5ו, 34. ר:5ו פ:ר, 35. צ־ד7+ מ־ז8, 36. צ:פ צ:ה6, 37. 4ג צ־8ז, 38. מ־3ז 5ג, 39. צ־ה7 שחור נכנע.

רב־אמן קרוגיוס (בשחור) סיים בהתקפה מכ יפה, רצה הקרבת מלכה, את משחקו עם ספירידונוב. התבולת ה־ כם מצריכה התוילה העברה הצרית השני לאגף המלכה.

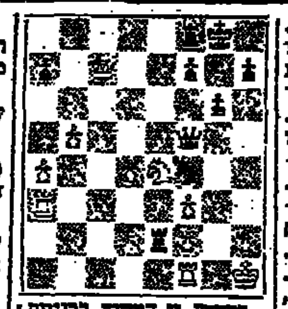

בעמדה זו המשיך קרוגיוס: 23. — צ־8ג, 24. מה־5ה מה־ה3, 25. צ־ו1 מה־ז2+!, 26. צ:מה צ־ה1+, 27. צ־ו1 צ:צ+, 28. מ:צ צ־ה1X.

משחקי חצי הגמר „לפכרי היא (10 סיבובים): ציסקוב ולדרמן 7 (2), גלפר 6 (1), בירנבוים 5 (3).

המבריין (8 סיבובים) רדשקוביץ, הרוחי, קלדור משיאן 5.5 עמד 5 (1). חיפה (8): בליימן 6 (1) פיינהולד 4.

ירושלים (7): זובקין (1), דהקוב ומנייביץ 5, זור 4.5.

משחקי הבית המרוכז יחו־ לו כ"ד באוקטובר ברמת־ במקום במרכז הנוער בת־

● קבוצת „אימפריאל" לג'י" התארחה ביום ו' אילת וניצחה את המארח בשיעור 1:8, אולם הפסי 6:3 נגד מרכז הנוער בת־

● פרמיש כבר הבנ כניסתו להחרות המועמד גלר ופולגייבסקי נאבקים הפרטיס השני. שאלי ...

ממפת תל־אביב נמחקו כמה כתמים

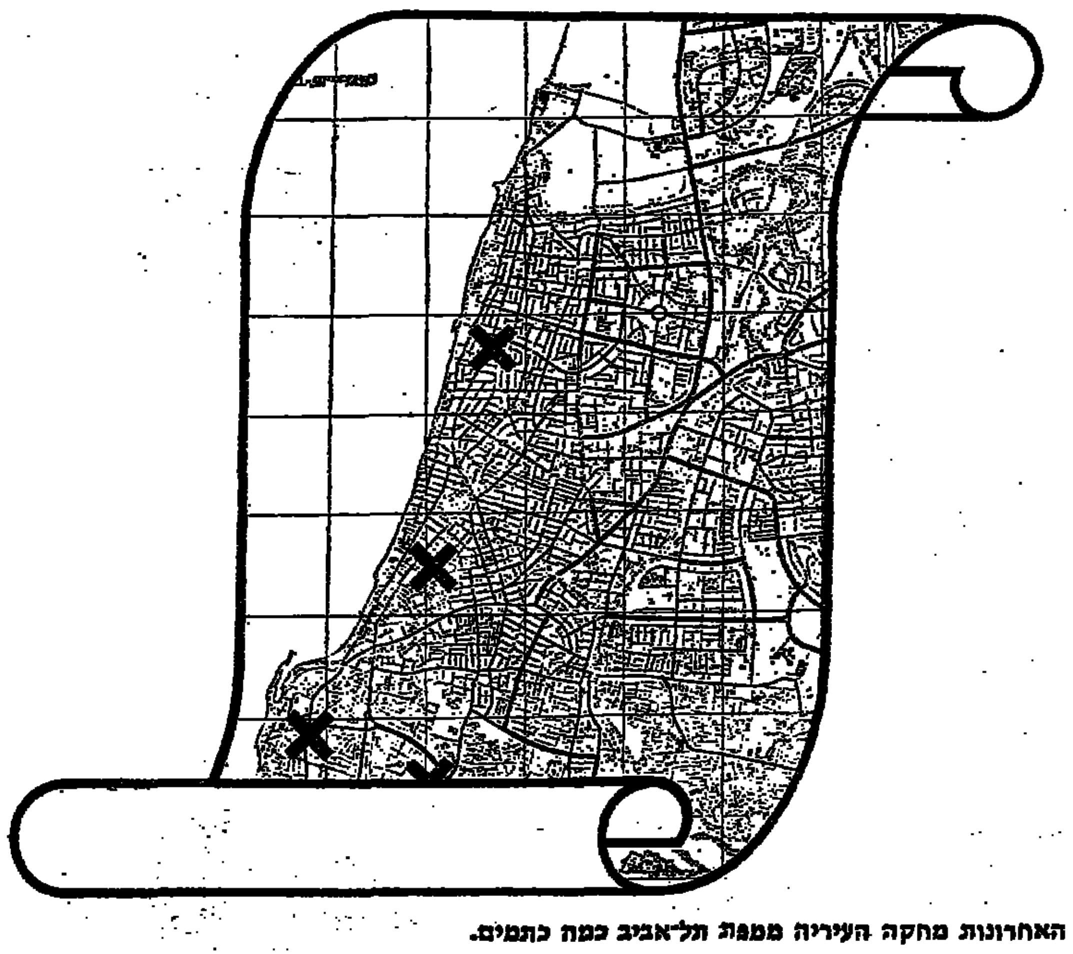

ב־10 השנים האחרונות מחקה העיריה ממפת תל־אביב כמה כתמים.

✖ ראש העיר מחק את כתם־ה"שטח הגדול".
✖ הוא מחק את כתם ה"סחנות".
✖ הוא מחק את כתם "מחלול".
✖ ועתה הוא מחק גם את כתם "מנשייה".

משטחי מנשייה פונו כ־3050 משפחות, המונות כ־20 אלף נפש. בפינויין ובשיכונן מחדש הושקעו 36 מיליון לירות. כיום נותרו לפינוי רק עוד כ־200 משפחות בלבד.

ובמקום שכוח־אל זה תשתרע ה"סיטי" של תל־אביב.

ובחוף מנשייה — הולך ומושלם גן קלור.

ובמזרח — משפרים ומרחיבים את גן הכובשים.

ממפת תל־אביב הולכים ונמחקים כתמים בזה אחר זה. על מפת תל־אביב הולכים ונרשמים מעשים בזה אחר זה.

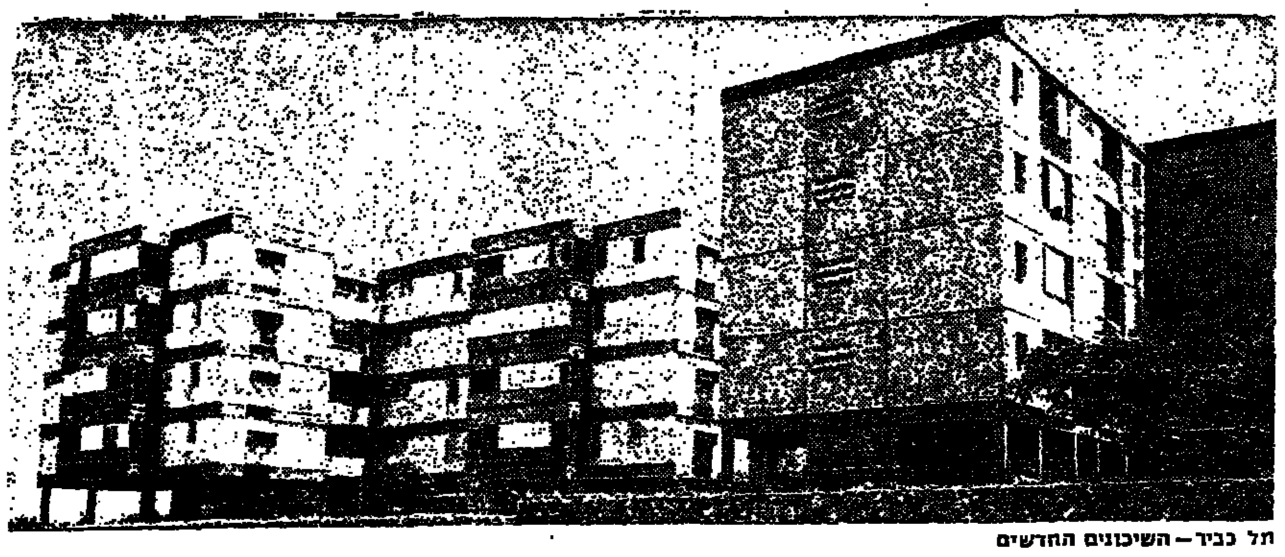

תל כביר — השיכונים החדשים

תן להם לדבר
תן לנו לעשות

אמת

המערך מפלגת העבודה הישראלית/ מפ"ם

תשבץ „מעריב" מס' 874

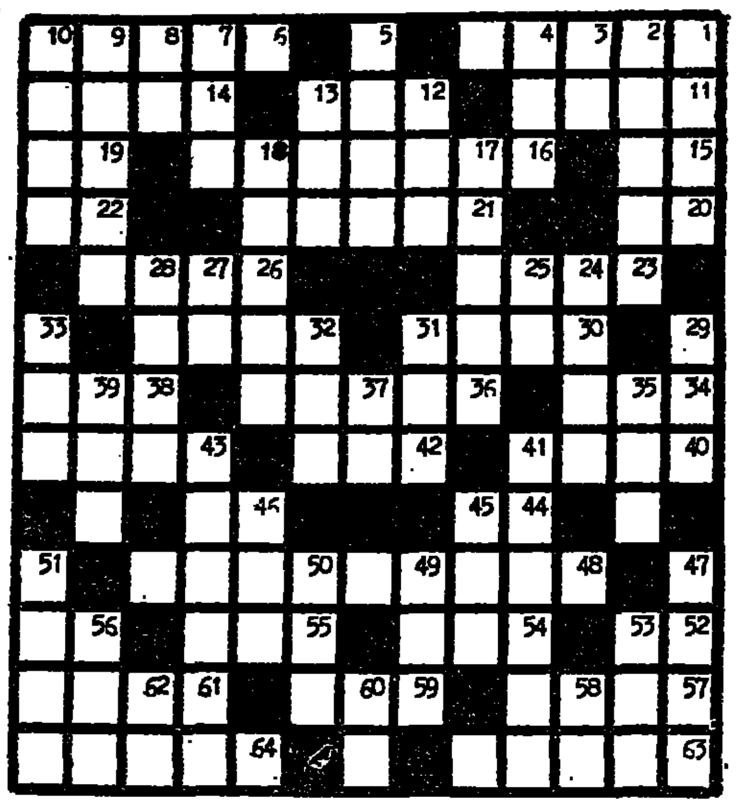

מאוזן: 1) צייר יהודי, 6) מין בחלה, 11) שירה בסגנים, 12) גנן, 14) מין עוף, 15) אי אנגלי, 16) צייר הולנדי, 19) קריאת צער, 20) עוד, 21) עיר בקפריסין, 22) אלוהים, 23) ינוק בכרכים, 26) עיר באנגליה, 30) ביפסטק בעברית, 32) שם, 34) מלת תנאי, 36) עיר בארץ, 38) קצה הציר, 40) תקיף, 42) דרגה בצה"ל, 43) אבבוש, 44) רוגע, 46) כלי־מאור, 48) עיר באלג'יריה, 52) מין בד, 54) חיה, 55) פעולה חשבונית, 56) שם משפחה של משורר עברי, 57) שהות, 59) שייכות, 61) זר, 63) העמדה על האש לבישול, 64) שלב.

מאונך: 1) מחלת ילדות, 2) המכה מיוחדת ה־ מוענקת לבעל בנייה או למבוטח בחברת ביטוח, 3) מלת סרוב, 4) הוולד הבכור, 5) עכבר שדה, 7) הראשון בארבע דרכי הפירוש של המקרא, 8) רסיסי לילה, 9) פיסיקאי אנגלי אשר גילה את הנויטרון וזכה בפרס נובל 1935, 10) נהיכה קלה, המיה, 12) פרי קוצני, 13) מין תכשיט, 17) נמלץ, 18) זאת אומרת, 24) משכיל, 25) מלת תנאי, 27) קרס, 28) פוחז, 29) במקום זה, 31) חורבן, 32) עוף קטן במקצת מיונה, 33) כתם, 35) מלת שאלה, 37) מקוה מים, 39) עדיין לא, 41) ירק מאכל, 43) מדינה בארצות הברית, 45) ללא תשלום, 46) רסס, 47) שער קטן, 49) מלבוש הודי, 50) חפץ בעל ערך, 51) זמן קצר, 53) צמח תבלין, 56) צמח שממנו מפיקים אופיום, 58) היכן? 60) שנון, 62) ממצעי המיטה.

בואו חשבון (864)

מביש
מאד
כלימה
אדישה
הנים
כאבמבב

האימרה: 648071 פ46 חפרו 748ר8

10459 ב2פ 7473

בפעולת כפל זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות התאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי פיענחת אימרת חז"ל ממסכת בבא מציעא.

פתרונות החידונים הקודמים

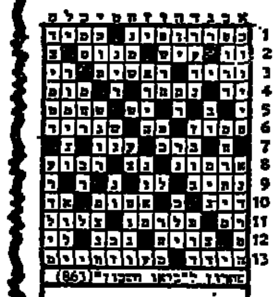

פתרון ל„שהלפו היוצרה": 66x55=3630; 66-55=6+5=11; 6+3=9=3²

רז המעגלים

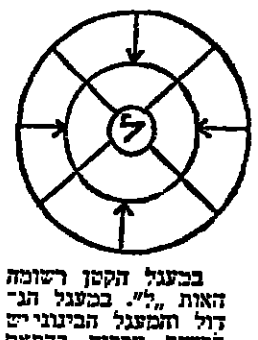

אלה הכניים, יתקבלו עוד שיבה ערכים בני שלוש אותיות, בהתאם להגדרות, הנקראים מבחוץ פנימה ומסתיימים באות „ל" שבמעגל הקטן.

בבמעגל הקטן רשומה האות „ל". במעגל הגדול והמעגל הבינוני יש לרשום ערכים בהתאם להגדרות, כך שנוסף על

הגדרות: המעגל הגדול: חום רב; המעגל הבינוני: גוזל איירון; מבחוץ פנימה (ואז היקא מסדר שבירושמי): משועבד; חום מתכת; מם מיותר; מים לנשיאת דליים; פסק מלהתקיים; עיר נפירת מזרח בצפון צרפת.

✱

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", ת"א, ת.ד. 20044. צרפו את הגפסים דלעיל ורשמו על גבי המעטפות „תשבץ מס' 874", או „בואו חשבון (864)", או „רז המעגלים".

שלושים ספרים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סלמן

מה שרצית לדעת על הבחירות בישראל

תמצא בחוברת שהופיעה בהוצאת שירות הפרסומים במרכז ההסברה. להשיג ללא תשלום במשרדי מרכז ההסברה: ✱ רח' קפלן, ירושלים ✱ רח' אחד העם 13, תל־אביב ✱ רח' אחד העם 5, חיפה ✱ מרכז הנגב, באר־שבע.

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ...

סרטי נח מציגים:
שייקה אופיר
בסרטו של המפיק
מנחם גולן

אבו אל בנאת

ביים: **משה מזרחי**
ובהשתתפות:
זהרירה חריפאי
יוסף שילוח
מיכל בת־אדם
אבנר חזקיהו
גדעון זינגר

הצגת גאלה למוזמנים ופתיחה חגיגית של המרכז הקולנועי בנוכחות חברי כנסת, אישי ציבור, אמנים, כוכבי הסרט ויוצריו, תתקיים ביום שני — 24.9.73, כ"ז באלול תשל"ג בשעה 9.45 בערב, באולם סינמה 1, ת"א.

הצגת בכורה עולמית ב־7 ערים בעת ובעונה אחת, ממוצ"ש 29.9

סינמה 1 תל־אביב
במרכז קולנועי חדש ומפואר
רחוב יונה הנביא 2, טלפון 57952

ירושלים "רון"	חיפה "אורה"	רמת־גן "אורדע"
באר־שבע "חן"	חולון "ארמון"	אופקים "כוכב"

החייט · ואשת הסנדלר

הצגות ה־150
לתושבי תל־אביב

לתושבי כפר סבא והסביבה „עמל" הערב יום ו' 21.9 ב־9.00
אביחיל בית הגדודים מחר 22.9 ב־9.00
באר טוביה יום ה' 27.9 ב־9.00
ת"א „בית־דור" יום ו' ב' דרה"ש 28.9 2 הצגות 9.30—11.30
ת"א „בית־דור" מוצ"ש 29.9 ב־9.00

טל. קופה בית־דור 263178
כרטיסים לאן טל. 231655
ובבאר המשרדים

מפיק: א. ברנזון טל. 448345

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה

נשי וינדזור העליזות
קומדיה
תל־אביב האולם הגדול
מוצ"ש 22.9 ב־8.30
יום א' 23.9 ב־8.30
הבעל הנצחי
מאת דוסטויבסקי
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 22.9 ב־8.30
יום א' 23.9 ב־8.30
חתולה על גג פח לוהט
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 6.10 ב־8.30
בוסמן ולנה
יום ג' 25.9 השור
הבימרתף
תמונות במבוא
מאת שון אוקייסי
הערב 21.9 ב־9.30
מוצ"ש 22.9 ב־9.00
טל. הקופה 283742, ת"א

התיאטרון הקאמרי

שעיר אחד לעזאזל
מאת נסים אלוני
מוצ"ש 22.9 תל־אביב
יום א' 30.9 תל־אביב
בעוב בעיניכם
„אחת ההצגות הסקסכפרייה המצוינות ביותר שנראו אי פעם בארץ". ב. עברון, „ידיעות אחרונות"
יום א' 23.9 תל־אביב
יום ב' 24.9 תל־אביב
יום ג' 25.9 תל־אביב
יעקובי ולידנטל
(שם זמני)
מאת חנוך לוין
מוצ"ש 22.9 חיפה
יום א' 23.9 צוותא
מוצ"ש 29.9 ב־8—10.30 צוותא
מאורע מוצלח
יום ב' 24.9 צוותא
יום א' 30.9 צוותא

התיאטרון העירוני חיפה

הצגות בכורה
עפולים אחרונים
מאת א.ב. יהושע
במוי: עודד קוטלר
מחר 22.9 חיפה
יום ג' 25.9 חיפה
מוצ"ש 29.9 חיפה
אנשים קשים
מין קומדיה
מסעל אמנות לעם
יום א' 23.9 כרמיאל
מוצ"ש 6.10 חיפה
במה 2
סטאטוס קוו ואדיס
תל־אביב צוותא
מחר 22.9 ב־8.00—10.30
יום א' 30.9 חיפה
בקרוב
המשפט האחרון
מאת יהושע סובול
רכוש מנויים לעונת תשל"ד!

התיאטרון הלאומי הבימה מציג
הבעל הנצחי

מאת פ. מ. דוסטויבסקי · עיבוד ולטר ליבליין
עברית צבי רוזן · בימוי עדנה שביט
תפאורה ותלבושות אלי סיני
בהשתתפות: ניסים עזיקרי, שלמה בר־שביט, טוני זד, דינה רוייטקוף, תחיה שמואלי, גד קינר
הצגות בכורה תל־אביב, האולם הקטן

מוצ"ש 22.9 ב־8.30	יום ב' 24.9 ב־8.30	מוצ"ש 29.9 ב־8.30
יום א' 23.9 ב־8.30	יום ג' 25.9 ב־8.30	יום א' 30.9 ב־8.30

טלפון הקופה 283742, תל־אביב

מועדון התיאטרון
בית הבידור הקל
בהנהלת אלי בביאר
רח' יוסף לוי 47, טלפון 660900, 642542

תכנית חודש ספטמבר
ערב ערב (פרט לימי א')
★ **רימה קדילאק** מלכת חשפניות פריס במופע סקסי נועז וחדש.
★ **יזהר כהן** כוכב המחזמר לילי־נם
★ **LISA BERTRAN** זמרת השנסונים מצרפת.
★ **PATRICK QUERROS** צמד כי־סים פנטסטי מויטנאם.
★ **יוסי ברק** יוצא להקת פיקוד הצפון.
ותזמורת המועדון עם ג'יג'י ליד הפסנתר

גבי עמרני
בקומדיה האדומה של ... במחזה „אבני הגרליאל"
בני הדוקטור

היום יום ו' 21.9 באר שבע גילת 9.00
מחר מוצ"ש 22.9 ת"א ב החייל 7.45־9.45
יום ב' 24.9 קרית ים ניצן 9.00
יום ג' 25.9 תל־אביב אלהמברה 8.30
יום ו' 28.9 חיפה אורה 9.00־11.00
מוצ"ש 29.9 ירושלים מיטשל 8.30
טלפון המשרד 284862
הפצה ראשית: משרד לאן טל: 231655

צוותא לתרבות מתקדמת
אבן גבירול 30 ת"א טל. 250157

ליל שבת 21.9	ב־9.00: רסיטל עם אילנית בליווי ותזמורת. בהשתתפות „הנשמות הטהורות". בחצות: „קשת בענן" — שירי עמים — עם סוזן ופרן, ישראל גוריון, בני אמדורסקי.
שבת 22.9	ב־11.11 בבקר: סדרה 11:11 שחרית מספר 2 עונת 1973. בתוכנית: רמי ברניב, כרמי קורל, שלמה מיקי — כינור. יצירות מאת באך — בוזוני — ורציני — ו.א. מוצארט — מ. רוול — פ. ברחיים — גרשוין — פ. שופן — לקוואנה.
מוצ"ש 22.9	ב־8.00 וב־10.30: במה 2 של תיאטרון חיפה: „סטטוס קוו ואדיס".
יום א' 23.9	ב־9.00: צוותא והתיאטרון הקאמרי מציגים: יעקובי ולידנטל (שם זמני).
יום ב' 24.9	ב־9.00: צוותא והתיאטרון הקאמרי מציגים: „מאורע מוצלח" מאת: ס. מרוז'ק. בימוי: דן רונן.
יום ג' 25.9	ב־9.00: „סטטוס קוו ואדיס".

בצוותא מתקיימת תערוכת ציורים של בשיר אבו רביע ומוחמד עאום.

התיאטרון העירוני ... מציג:
הקומדיה המצחיקה את כל המדינה
תפוס את הגנב

בתפקידים: ... לביוש, מרים גבריאלי, טובית צפיר, אשר צרפתי, רוטל עמית, אירית מאירי
22.9 מוצ"ש ישורון ב־9.00
23.9—25.9 תל־אביב (הצגות סגורות)
27.9 ראש השנה אולם השחר ב־9.00
ב' דראש השנה 28.9 גבעתיים „שביט" ב־8.30, וב־10.30.
כרטיסים: גבע, רכבין, עתיד
מוצ"ש 29.9 חיפה „שביט" ב־9.00
הפצה ראשית: „עתידי" טלפון 31688

יהורם גאון
בתכניתו
אהבה ים תכונות
קטעים ושירים מכל התכניות
קולנוע „רינה" חולון
הערב 21.9 ב־9.00
כרטיסים: „כרטיסטרון", „בידורון", בבתי־ים „היובל"
יפו, „אלהמברה" יום א' 23.9 ב־9.00

התיאטרון העממי א. דשא (פשנל)
לקבוצות ומוסדות רוקוקו טל 248824

פסטיבל
הגשש החיוור
הצגות אחרונות
גבעתיים „שביט" הערב 21.9 ב־9.00
יפו „אלהמברה" יום ו' 28.9 ב־9.30
ירושלים „בית העם" מוצ"ש 29.9 ב־8.45
קרית־ים „ניצן" יום ב' 1.10 ב־9.00
גדרה „בית רחל" יום ג' 2.10 ב־8.45
חיפה „שביט" מוצ"ש 6.10 ב־9.30

המתנה האידיאלית לגבר מוכירת כיס „זכריה" להשיג בכל־בו „שלום"
חולצות הגשש להשיג בת"א אך ורק בחנויות „איונייר" אלנבי 31, דיזנגוף 129

להקת „כוורת"
סיפורי פוגי
קרית־ביאליק „סביון" הערב 21.9 ב־9.00
יפו „אלהמברה" מחר מוצ"ש 22.9
2 הצגות ב־7.45 וב־9.45

התיאטרון הצעיר מציג
שנה שניה
הצגות ה־350
אל תקרא לי שחור!

מחזמר צבעוני על שחור ולבן
חיפה, „שביט" הערב 21.9 ב־9
תל־אביב, „בית התזמורת המורים" מוצ"ש 22.9 ב־7.30—9.30
תל־אביב, „בית־החייל" יום א' 23.9 ב־8.30
כרטיסים: „עתידי" 31688 ובשאר המשרדים בעיר.

מוזיאון תל־אביב
מחר מוצ"ש ב־19.30
הדגמת תהליך הוצרתו של הדפס מיוחד ע"י האמנית זיוה ליבליך, בתערוכה
ההדפס האמנותי בישראל כיום
בביתן הלנה רובינשטיין
פרטים על ארועים נוספים של מוזיאון ת"א ראה עמ' 89 ב„ימים ולילות".

בית ציוני אמריקה
הערב, יום שישי 21.9 בשעה 11.30 בלילה
ג'אז לתוך הלילה ע"י סדנת הג'אז
אלברט פיאמנטה, דני גוטפריד ואחרים
כרטיסים: ב„לאן", בית ציוני אמריקה ובמשרדים.
הפקה תיאטרון הזמן טל' 229626

הסינמטק הישראלי

מוצ"ש — 22.9 — שעה 19.00
זמר הג'ז — אלן קרוסלאנד
הטיסה לחלל — ג'ורג' מליאס
צעירים בישראל — זאק קסמור
שעה 21.30
המלכה האפריקנית — ג'ון יוסטון
המלאך — דרק מאי
האמלט ג'נג'ור — אברהם הפנר

מכתמים ... ה"שטח הגדול ... ה"סחנות. ... "מחלול". ... את כתם "מנשייה"

(ל־אביב ... מה כתמים ... דבר ... עשות ... הסתדרות העבודה הישראלית / מב"ם)

مكتوم الأصل

هكذا من الاصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

הבייבי סיטר

"פשטה את הרגל!"

כולנו לדרייב-אין

קולנוע "דרייב-אין"

הקולנוע ללא בעיות: • בייבי-סיטר • חניה • עישון • פרטיות

כל ערב בשעה 7.15
* דין מרטין * ג'רי לואיס
וכוכב "איירונסייד" ריימונד בר
בסבכי הרפתקאות עליז ומשעשע
"צעירים לנצח"

כל ערב בשעה 9.30
סרט המתח השובר שיאי קופה
"מלכודת למפקח"
שבוע 4

בחצות! במוצאי שבת 22.9 בלבד "צעירים לנצח"

פרסום ר

במוצ"ש 22.9
הצעירים באים
לתערוכת "100 שנות התיישבות"
גני התערוכה ת"א, בשעה 8.00 בערב
מופע ענק בחינם לכל בדשא המרכזי
בתכנית:
פתיחה: דב ינאי, מנהל המדור לצעירים במרכז לתרבות
ברכות: יצחק בן־אהרון מזכ"ל ההסתדרות
אורי אלפרט מזכיר מ.פ. ת"א־יפו
שמואל בהט מנהל המחלקה לקשרים בינלאומיים
אמנות ובידור:
* גדי יגיל
* אריק לביא
* מירי אלוני
* מתעמלי הפועל
הגישה למופע — חופשית.
דמי כניסה לתערוכה 3 - ל"י.
ריקודים בדיסקוטק — בביתן 22
פרחים מההסתדרות להתיישבות
הפקה הסתרון

המועדון
מחר
בן־יהודה 77
גילה אלמגור

בערב שירי קברט
התכנית מתחילה ב־9.30
כרטיסים במשרדים ובערב במועדון.
התכנית הסטירית החדשה
"לוקש 73"
— נא לא לדרוך על המדינה —
בהשתתפות:
גליה ישי, אהרן אלמוג, אריה מוסקונה
הצגות בכורה: יום ששי 28.9
2 הצגות ב־9.30 ובחצות.
מוצ"ש 29.9 התכנית הסטירית ב־9.30

ערוץ הקולנוע הראשון בישראל

סינמה 1 / סינמה 2 · CINEMA 1 / CINEMA 2

סינמה 1 · CINEMA 1
פתיחה חגיגית במוצ"ש, ג' תשרי תשל"ג 29.9.73
סרטי נח מציגים
שייקה אופיר
בסרטו של המפיק: מנחם גולן
אבו אל בנאת
במאי: משה מזרחי
* זהרירה חריפאי * יוסף שלוח * מיכל בת־אדם
פתיחת הקולנוע ובכורה עולמית תתקיים ביום שני 24.9.73 בשעה 9.45 בערב, בנוכחות:
חברי כנסת, אישי ציבור, אמנים, כוכבי ויוצרי הסרט

סינמה 2 · CINEMA 2
יפתח את שעריו במוצ"ש 3.11.73
עם סרטו הנודע של הבמאי קן ראסל
"משיח פרא" "SAVAGE MESSIA"

השלגר החדש לנוער!

לאלו

המפיץ הבלעדי:
רייזמן שמואל
צעצועים ודברי ספורט בסיטונאות
רח' אוסישקין 2 (בסג' רסקו) פתח־תקוה, טלפון 913882
*
הכונו לתחרויות קליעה בחופש חנוכה
על התחרויות תתפרסמנה מודעות נפרדות.

---

* בדור לעם, נועם סמל מציג: *
הצגות ה־150
אריק לביא
בתכניתו:
מתש"ח באהבה
בלווי הזמורתו של אלכס וייס
אורח הערב:
גדי יגיל
תל־אביב, אולם "בת־דור"
הערב, יום ששי, 21.9.73 שתי הצגות ב־9.30 ובחצות (12.00 בלילה)
כרטיסים להשיג ב"רוקוקו", "לאן" ובערב המופע בקופה: "בת־דור".
המשרד: בדור לעם, דיזנגוף 108, תל־אביב, טלפון 223174/5

קונים מצלמות משומשות
פוטו ספפורט, בן־יהודה 8, תל־אביב

סבן־טלית באים להציג:
בחסות שגרירות יפן UNDER AUSPICES OF THE EMBASSY OF JAPAN

להקת הנבליות של מימורה
בקטעים נבחרים
מתוך יצירות: מוצארט, הנדל, טיבור סרלי, יאנוס קיס ועוד.
13 נבליות מקסימות בקטעי מוסיקה קלסית ועממית יפאנית

שיקגו טריבון: היעג וירטואוזי מרשים ... תופעה מוסיקאלית מרהימה...
ניורק טיימס: אנסמבל הנבל של מימורה מקסים במקצועיותו ... עבודת צוות נקיה ומדויקת...
גרנד איילנד: כל אחת מהנבלנות מוסיקאית מקסימה, מקצועית ומוכשרת...

לתושבי תל־אביב־יפו וגוש דן
היכל התרבות
שתי הופעות בלבד
יום שלישי 2.10 בשעה 8.30
יום ראשון 7.10 בשעה 8.30
כרטיסים ב"רוקוקו" טל. 223663 וביתר המשרדים

ירושלים "בנייני האומה" יום שני 8.10 ב־8.30 כרטיסים "כהנוי", טל. 222831	חיפה "שביט" מוצ"ש 13.10 ב־9.00 כרטיסים "גרבר" טל. 84???	באר־שבע "קרן" יום ששי 12.10 ב־9.00 כרטיסים "ברקוני" טל. 2421
יגור "יד לבנים" יום חמישי 4.10 ב־9.00	איילת השחר "יד לראשונים דלבנים" יום חמישי 11.10 ב־9.00	עין השופט אולם אזורי "מגידו" יום ראשון 14.10 ב־9.00

פרסום רץ

התיאטרון "יובל" מציג:
שמעון ישראלי

בתכנית הבידור
צפורים בראש
בלווי תזמורת
שנה שניה של הצגת הבידור המפליאה
ב"ס "בית תרבות לצעירים" הערב 21.9 ב־9.00
ת"א "בית לסין" מוצ"ש 22.9 ב־9.30

האירועים המרכזיים בראש השנה
לתושבי תל־אביב

"היכל התרבות"
מוצ"ש, מוצאי ר. השנה 29.9 ב־8.30
מצעד פזמוני השנה
* אריק איינשטיין * שלום חנוך
* עדנה לב * צביקה פיק
* שלמה ארצי * רותי נבון
* אושיק לוי * הצ'רצ'ילים
* אילנה רובינא * גבי שושן
* חיה ארד * יוני נמרי
* להקת "או שכן או שלא"
בניה: גדי ליבנה
כרטיסים: "לאן", "רוקוקו", "קסטל", "הדרן", "צמיד"
הפצה ראשית: "לאן"

אולם "הסינרמה"
יום ששי, ב' דרה"ש 28.9 ב־9.30
השנה שחלפה
בזמר, בדור, ראיונות, אופנה
יהורם גאון
במבחר שירים וקטעים מכל התכניות
* שלמה ארצי * מוטי גלעדי
מני פאר
מראיין ובוחן את השנה שחלפה אישים בהרכבות, בספורט, אסטרולוגיה, קרקס
* תצוגת אופנה, דגמי חורף 73
עם דוגמניות הצמרת: * פנינה רוזנבלום
* קארין דונסקי * ANGELA,
* מירי אורן.
כרטיסים: "לאן", "רוקוקו", "קסטל", "הדרן", "צמיד" ובערב המופע בקופה מ־18.30. הפצה ראשית "לאן"

SHARP חויה סטריאופונית אמיתית, יבוא, שרות והפצה: סלון טוקיו ת"א, רח' שינקין 10, טלפון 289722, אלנבי 53, טל. 283770

FRANKENTHAL
מכונת הדפסה ¼ במצב מצוין
למכירה
טלפון 822692 ת"א

מה...? גם הערב סרט?
ארמון שלום
מועדון השעשועים הישראלי
פתוח מ־10 בבוקר עד 11.30 בלילה

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב

במוצאי שבת: 7.15 — 9.30
בימי חול: 4.30—7.15—9.30

אסתר: ברים לי ביג בוס

אורדה: שבוע 6 הגרם האצבעותי פריץ ההתול

[illegible]: 8.00 שבוע 7 קלרק גייבל הזה של [illegible]

אלנבי: שבוע 3 הצגה בכורה [illegible]

אסתר: שבוע 2 הצגה בכורה [illegible]

בן־יהודה: שבוע 2 הצגה בכורה [illegible]

גורדון: שבוע 19 [illegible]

גת: וולטר מתיאו [illegible]

דקל: שבוע 3 בכורה ארצית [illegible]

דרייב־אין: 7.15 [illegible] 9.30 [illegible]

הוד: שבוע 3 בכורה ארצית [illegible]

זהור: 7.30, 9.30 שבוע 3 [illegible]

זמיר: הגרם היווני [illegible]

חן: 7.00, 9.30 שבוע 4 בכורה ארצית [illegible]

לימור: שבוע 3, [illegible]

מוגרבי: שבוע 3 הצגה בכורה [illegible]

מקסים: שבוע 6, לינדה בלייר [illegible]

מרכז: [illegible]

מתמיד: [illegible]

סטודיו: 7.00, 9.30 שבוע 25 [illegible]

סינרמה: 7.00, 9.30 שבוע 11 יהורם גאון קזבלן

עדן: 6.45, 9.00 [illegible]

פאר: 7.30, 9.30 שבוע 10 רייאן אוניל [illegible]

פריז: ג'ודי ג'ייסון [illegible]

צפון: שבוע 3 [illegible]

רמת־אביב: 6.15, 9.15 [illegible]

תכלת: שבוע 3 הצגה בכורה [illegible]

תל־אביב: שבוע 4 [illegible]

תמר: הצגה בכורה ארצית [illegible]

יפו

נגה: 7.15, 9.15 [illegible]

ציון: 7.00, 9.15 שבוע 3 יהורם גאון קזבלן

בת־ים

בשעות: 7.15, 9.30

אורנים: [illegible]

בת־ים: שבוע 4 יהורם גאון קזבלן

מגדלור: הגרם היווני [illegible]

עצמאות: שבוע 2 [illegible]

רמת־יוסף: [illegible]

חולון

בשעות: 7.15, 9.30

ארמון: ז'אן פול בלמונדו [illegible]

גיל: 7.00, 9.15 [illegible]

מגדל: 7.15, 9.15 [illegible]

[illegible]

רון: 7.15, 9.15 [illegible]

רינה: [illegible]

קרית אונו

[illegible]: 7 [illegible] 9.15

אור־יהודה

[illegible]: 7.15, 9.30 [illegible]

רעננה

[illegible]: 7.00, 9.15 [illegible]

קולנוע שרון נתניה
של 22909
בקולנוע „שרון"
נתניה
„זנב העקרב"
סרט מתח בלהי רגיל
7 — 9.15

חיפה

במוצאי שבת: 6.45—9.00
בימי חול: 4.00—6.45—9.00

[illegible]

אורה: רוברט ריאן [illegible]

[illegible]

[illegible]

ארמון: שבוע 2, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פאר: ז'אן פול בלמונדו [illegible]

רון: שבוע 2, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

עכו

[illegible]: צ'רלס ברונסון [illegible]

נהריה

בשעה: 6.45—9.15

[illegible]

[illegible]: יהורם גאון קזבלן

קרית־שמונה

[illegible]: 6.15—8.40

[illegible]: 6.45—9 [illegible] 110

עפולה

[illegible]: 6.00, 8.30 [illegible]

[illegible]: 6.30, 9.00 [illegible] 69

פרדס־חנה

[illegible]: 7.00, 9.00 יהורם גאון קזבלן

חדרה

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

[illegible]

[illegible]

נתניה

[illegible]: 7.00, 9.15 [illegible]

הרצליה

בשעות: 7.00, 9.00

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

כפר־סבא

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]: 7.00, 9.00 יהורם גאון קזבלן

פתח־תקוה

[illegible]: 8.15 [illegible]

[illegible]: 7.00, 9.00 [illegible]

[illegible]: 7.00, 9.15 [illegible]

[illegible]: 7.00, 9.15 [illegible]

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00 — 9.00
בימי חול: 3.45—7.00—9.00

[illegible]

[illegible]: 6.30, 9.00 [illegible]

[illegible]

[illegible]: שבוע 3 [illegible]

[illegible]

חן: שבוע 3 [illegible]

[illegible]

[illegible]: שבוע 2 [illegible]

[illegible]: שבוע 2 [illegible]

[illegible]

רמלה

[illegible]: 7.15, 9.30 [illegible]

לוד

בשעה: 7.00, 9.15

[illegible]: ז'אן פול בלמונדו [illegible]

[illegible]

[illegible]: 14 [illegible]

ראשון־לציון

בשעות: 7.00, 9.15

[illegible]

[illegible]

[illegible]

נס־ציונה

[illegible]: 7.00, 9.00 [illegible]

רחובות

בשעה: 7.00, 9.30

[illegible]

[illegible]: יהורם גאון קזבלן

[illegible]

קרית־מלאכי

[illegible]: 7.15—9.15

[illegible]: 7—9.15, [illegible]

אשדוד

בשעה: 7.15—9.30

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אופקים

בית העם [illegible]: 7—9.30 [illegible]

גדרות

[illegible]: 7.15, 9.30 [illegible]

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30

[illegible]: שבוע 2 [illegible]

[illegible]: שבוע 3 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]: 4.00, 8.00 שבוע 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]: שבוע 3 [illegible]

[illegible]

[illegible]

פרוספקטיבה
בבית הסופר: קפלן 6
1. הערב ב־9.30 „חזור" מ. מסטרויאני,
2. בחצות „זרע אנדרומדה" Science Fiction

מגזין 73
תיאטרון מסכות של 223212, מציג
תל־אביב
אהל (בית ארלוזורוב)
הערב יום ו' 21.9
2 הצגות ב־9.30 וב־24.00 בחצות
ערב שירי תאודוראקיס בעברית
AERA **תאודוראקיס**
בהשתתפות: **ליאור ייני**
נגה שלם (כהן), יונית שחם, גיא יפה, עוזי חיטמן
ראיונות ★ אורחים
כרטיסים במשרדים: „לאן" פסג' דיזנגוף, „רוקוסו" „קסטל", „חדרן", „כנף", „כרטיס".

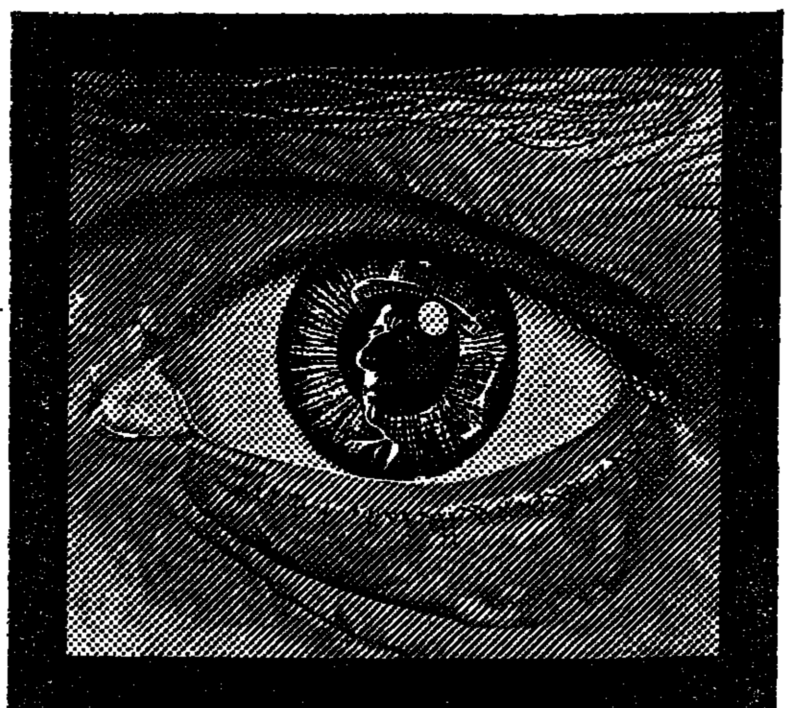
סרטו של פרד זינמן
נשיא על הכוונת
THE DAY OF THE JACKAL
מבוסס על רב המכר של פרדריק פורסייט
בהשתתפות:
אדוארד פוקס אריק פורטר
בקרוב בבתי הקולנוע:
„אלנבי" תל־אביב - „עדן" ירושלים
„ארמון" חיפה
הספר במהדורה העברית בהוצאת שוקן (ש.ש.ש)

פרסום עט

אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת ת"א

מועדון בר־מינן
יום שישי 21.9.73
★ בשעה 21.30
אורי כהן ותזמורתו
★ בחצות וחצי
באודיטוריום ברשירה גירסתו החדשה של
זפירלי
לסיפור אהבה של שקספיר
★ בשעה 21.45
באודיטוריום ברשירה
מגזין סטודנטים
בתכנית
★ ראיון מרכזי עם אלוף (מיל.)
שלמה (צ'יץ') להט
★ שיחה עם שמואל רוזנטל
לקראת עונת הכדורגל
★ פרפראות
הכרטיס כולל את הסרט ו/או ריקודים בבר־מינן
מוצאי שבת 22.9.73
★ בשעת 21.00
סרט פעולה עם
צ'ארלס ברונסון
★ בשעה 21.30
חוג ריקודים סלוניים
★ לאחר הסרט והחוג
ריקודים לצלילי תקליטיה

פ.ל. לשלטון

120 הצגות הוצגו
120 אלף איש ראו
את זאב רווח
בקומדיה המצויינת
פאפא ליאון
הערב 21.9 גבעתיים „הדר" ב־9.00
מחר מוצ"ש 22.9 ירושלים „בית־העם" ב־9.00
יום ב' 24.9 יפו „אלהמברה" ב־8.30
יום ו' 28.9 באר־שבע „קרן" ב־9.00
כרטיסים „עתיד" 31688 וביתר המשרדים

תיאטרון יובל: בעם מציג:

חוה אלברשטיין והפלטינה
בתכנית חדשה — הצגות בכורה
חיפה „שביט" הערב 21.9 ב־8.30
תל־אביב „בית־דור" מוצ"ש 22.9 ב־9.00
ת"א יום ב' 25.9 — כל הכרטיסים נמכרו.
חיפה „שביט" יום ו' 28.9 ב־9.00
ת"א „בית ארלוזורוב" (אהל) מוצ"ש 29.9 ב־9.00
ירושלים ה„חאן" מוצ"ש 6.10 ב־9.30

סינרמה
הצגת בכורה ארצית ממוצ"ש 29.9
2 הצגות בשעות: 7.15 — 9.30
חדש! שאפט מס' 3
ריצ'רד ראונדטרי
הגוץ הגדול והטוב מכולם
מרתק מרהיב עין
שגם את תהגי ממנו
בראשונה בקולנוע קרבות קראטה

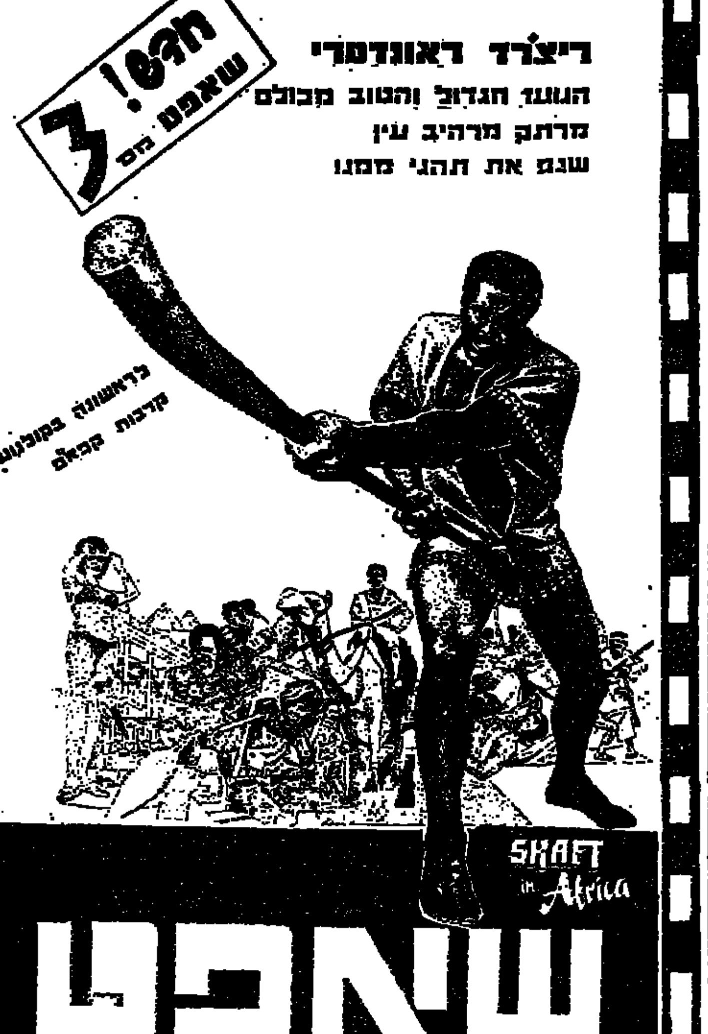

שאפט אפריקה
תסריט: סטירלינג סיליפאנט („בחום הלילה")
תאזין ללהיטים של ג'וני פאט הצועדים בראש מצעדי הפזמונים בעולם
סרטי נח מפיצי סרטי מטרו־גולדין־מאיר

המועדון „המקסים"
לאקדמאים/ות צעירים/ות ומילאי 25 +
מצרף חברים חדשים במוצאי שבת ה־22.9.73
★ ריקודים לצלילי התזמורת המעולה
הנרקיסים
★ הגרלות
מיזוג אויר — אוירה סולידית ושקטה
המלך ג'ורג' 48 (במרתף)

מועדון לילה
„ריביירה"
בת־ים
הערב 21.9.73
★ שולה חן
★ צדוק סביר
★ קובי אשרת ולהקתו
★ אינגורן כסילופוניסט
★ סלווטורה פוליצ'י
תזמורת „האולטרה ויאולט"
הזמנות בטל. 448966

מועדון הצפון
מזמינכם לרקוד ולבלות
במוצ"ש 22.9.73
באולמי רות
רח' בן־יהודה 84 ת"א ומול קולנוע „בן־יהודה")
לצלילי תזמורת
„היהלומים"
ליד המיקרופון
סם אנטוני
בתכנית האומנותית
הזמרת החיננית
שושי שקד
מיזוג אויר מלא

מועדון 2, 2 במכניון
יום שישי 21.9.73
★ שני סרטי קולנוע
★ ריקודים עם להקת ה„סטפס"
★ בחצות:
הצועדים בראש
★ צביקה פיק
★ דותי נבון
★ גבי שושן
★ יוני נכרי
★ דודו טופז
הדיסקוטק פועל בימים ג', ד' ומוצ"ש. סרטי קולנוע בימים א', ב' וה' ב־21.00. לכל הפעילויות הכניסה לסטודנטים ובנות בלבד.

★ ריאן אוניל
★ ז'קלין ביסט
★ וורן אוטס

האב שבא לסעוד
הצגת בכורה ארצית
שבוע 10
קולנוע „פאר" ת"א
4.30—7.30—9.30

מיפגש האמנים „חצות וחצי"
רח' המסגר 51 ת"א
בימי שישי ובמוצ"ש
בתכנית
משה הלל
תזמורת לריקודים
הצברים
והופעות אומנותיות
עשירות
ערב הגרלות וריקודים
הכניסה לבנות בימי ד' — חינם!

במוצ"ש
המקום
היפה
ביותר
במועדון
הצמרת
רח' יצחק שדה 38 ת"א
באולמי הנשואים
תזמורת
הגומלים
בתוכנית שולמן הקטן
חופני
שימו לב למודעות שלנו
כי עוד מעט אנו עוברים
למקום אחר

צ.ל.ע.
מועדון חברים
הערב
ריקודים
ובשעה 23.30
יוקרן הסרט
יחפים בפארק
(בהשתתפות ג'ק למון)
המלך ג'ורג' 48 ת"א
(בנין קולנוע מקסים)
★
הכונו לנשף
ראש השנה!

לה פונדה
מסעדה דרום אמריקאית
ניוקים, קנלוני, פלמיטוס, פריז'אדה אסאדו, צ'וריסו, עגל, כבש בגריל ובתנור, ועוד...
מבחר ממעדני המטבח הדרום אמריקאי
אוירה ביתית ● מחירים סבירים
פתוח — צהרים וערב — כל יום גם יום שישי ושבת (ביום א' סגור)
יפו, רח' שמעון בן־גמליאל 9
(הרחוב שממול ל„אלהמברה")

בגן־הוואי כל ליל שבת ומוצ"ש
תזמורת הוואי
ליד המיקרופון הזמר **דוני מנדס**

הנהג,
הצטרף למסיעי חיילים־טרמפיסטים

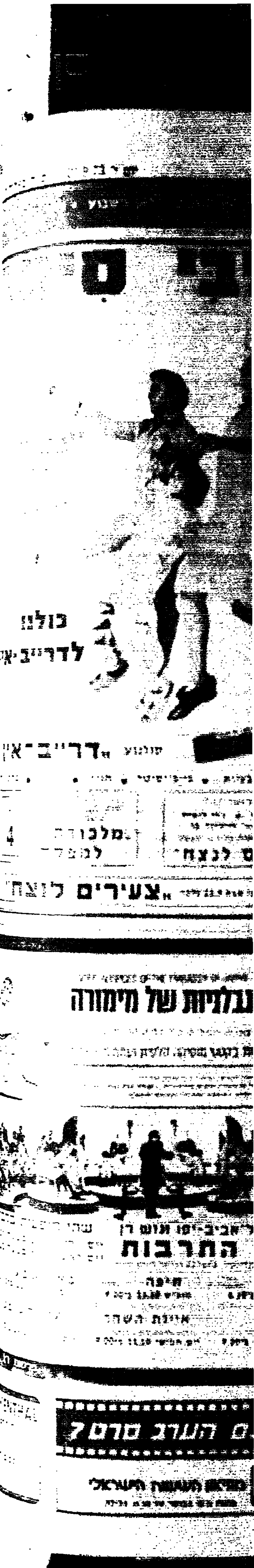

מכזון הלأصل

مكذب من الاهل

מודיעין

זמני הדלקת הנרות:

	ע"ש שבת	מוצאי שבת
ירושלים	5.02	6.13
תל־אביב	5.30	6.11
חיפה	5.13	6.14
באר־שבע	5.17	6.14
אילת	5.16	6.14

יום ששי ✶ כ"ד באלול תשל"ג ✶ 21 בספטמבר 1973 ✶ שקיעת החמה: 17.39 ✶ זריחתה מחר: 5.28

- פרק יומי: צפניה: ב
- משנה יומית: ע"ז ואבות: א. ד—ה
- דף יומי: ע"ז והורי': ד
- הלכה יומית: שבת: כט, א—ג
- פרשת השבוע: נצבים

יום שבת ✶ כ"ה באלול תשל"ג ✶ 22 בספטמבר 1973 ✶ שקיעת החמה: 17.38 ✶ זריחתה ביום א': 5.28

- פרק יומי: צפניה: ג
- משנה יומית: ע"ז ואבות: א. ו—ז
- דף יומי: ע"ז והורי': ה
- הלכה יומית: שבת: כטו ד—ו
- פרשת השבוע: נצבים

בטלוויזיה — ראה "ימים ולילות" עמודים 94, 95

ברדיו — ראה "ימים ולילות" עמודים 94, 95

בבתי־קולנוע — ראה עמוד 33 ✶ מבחר סרטי השבוע — ראה "ימים ולילות" עמוד 59

בתיאטרון ובקונצרטים — ראה "ימים ולילות" עמוד 61

מטוסים

● נחיתות: טי.וו.אי. 888 פניו יורק 10.45; מארום 245 מבוקרשט 11.55; אל־איטליה 738 מרומא 13.15; טי.וו.אי. 740 פניו יורק ופרנקפורט 13.25; סוויסאייר 302 מציריך 14.05; אל על 522 מנייו־יורק 14.15; אייר פראנס 194 מפאריס 15.25; אל על 468 מפאריס ופרנקפורט 15.30; טי.וו.אי. 810 מבוסטון, פאריס ורומא 15.35; אל על 464 מרומא ואתונה 15.45; אל על 16 מניו יורק ולונדון 16.15; אל על 348 מציריך 16.20; טי.וו.אי. 840 מניו יורק, רומא ואתונה 16.35; סוויסאייר 332 מציריך 18.15; בי.אי.אי. 484 מלונדון 19.55; אלאיטליה 746 מרומא 21.05; אל על 164 מניירובי 21.05; אייר פראנס 133 מפאריס ואתונה 21.10; אל על 584 מאיסטנבול 22.30.

● המראות: טי.וו.אי. 881 לאתונה וניו יורק 12.45; מארום 246 לבוקרשט 13.25; אל על 465 לפריס ולונדון 13.25; אלאיטליה 739 לרומא 14.00; סוויסאייר לציריך 14.45; טי.וו.אי. 810 לבומביי באנגקוק 16.25; אייר פראנס 194 לטהראן, הונג קונג 16.40; אל על 583 לאיסטנבול 17.50; אלאיטליה 747 לרומא 21.50.

מספר הטלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 614656

עזרה!

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת — 2444; חדרה — 22444; טבריה — 20444; קרית־שמונה — 40444.

מכבי אש
ירושלים, ת"א, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842112; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 923222; נצרת — 5522; קרית־שמונה 40133.

מגן דוד אדום
ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 2102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נהניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון לציון — 943333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 3333; חדרה — 22333; פתח־תקוה — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית 02-69911.

רופאים

תל־אביב והמרכז
ד"ר בגל, רח' בלוך 12, טל. 247860.
מד"א: בבד"א, טלפון 614333 במצא רופא תורן בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר, התורן ביקורי בית גם לחברי קופ"ח.
עזרה ראשונה לטיפול שיניים
בברפאה ברחוב פייבקין 31 ת"א, טל. 228036. ששי: 9—5 אחה"צ; שבת: 12—10 בבוקר, 5—2 אחה"צ.
קופ"ח "אסף"
תל־אביב: מד"א, טל. 101
גבעתיים: מד"א, טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.
קופ"ח מכבי
תל־אביב — ששי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת): מד"א טל' 101.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר לחו מריאן, דיזנגוף 75, טל' 235143, 235924; ד"ר אנגל (ילדים) ככר מלכי ישראל 10, טל' 268021.
גבעתיים — ששי (מ־14.00 עד 19.00): ד"ר סגל (כללי), ר"ג, ארלוזורוב 27, טל' 736029; גב' ד"ר בוגוחובסקי (ילדים), רמת־גן, הרצל 43, 738591. מ־19.00 עד 07.00 בבוקר — רופא תורן בבד"א, ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר רכלר (כללי), רמת־גן, שלם 18/2, טלפון 763896; ד"ר אידלסון (ילדים), רמת־גן, הרצל 1, טל' 726680. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.
בת־ים: טל' 863333.
לוד: טל' 962133.
מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר ביום שבת, ומ־19.00 בשבת עד 06.00 בבוקר יום א'.
חולון: טל' 843133.
מ־12.00 בצהרי יום ו' עד 07.00 בבוקר יום א'.
נתניה: טל' 4—2333.
אשדוד: טל' 22222.
רחובות: מד"א, טל' 951333.
ראשל"צ: טל' 942333.
קופ"ח "לאומית"
תורנות לילה בכל סניפי מגן דוד אדום ברחבי המדינה.
קופ"ח "עממית"
תל־אביב: מד"א, טל. 101.
רחובות — ששי ושבת: רופא כללי, ד"ר נסימוב, רח' טלר 20, טל' 952907; רופא ילדים, ד"ר ואליס, רח' הרצל 152, טל' 951465, בין השעות 9—8 בבוקר, 5—4 אחה"צ. אחות תורנית ובית מרקחת במרפאה הסניף, רח' בנימין 23 (בין השעות 9—10 בבוקר).
אשדוד: על חברי אזור ה' באשדוד וחברי סניף א' באשדוד לפנות לרופא המטפל.
גדרה: ד"ר הסגר, טל' 91136.
יד השרון: לפנות לרופא המשפחה.
כפר־סבא: ד"ר קראוס, שכונת אליעזר, טל' 925772.

ירושלים והדרום
קופ"ח מכבי
שרות לילה
מד"א טל' 54122/4. שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "עממית"
מד"א טל' 101 או 54122/4.
באר־שבע — לפנות לרופא המשפחה.
קופ"ח "מרכזית"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 4—54122.
עזרה ראשונה לטיפול שיניים
בבנין מד"א, רוממה
ששי: מ־15.00 עד 19.00; שבת: מ־10.00 עד 13.00, ומ־15.00 עד 19.00.

חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.
קופ"ח "אסף"
רופא תורן כללי וילדים, טלפון 254530.
קופ"ח "מרכזית"
נצרת: ד"ר עטאללה, טל' 54096.
קריות: סקטי באליק, טלפון 711515, 713232.
קופ"ח "מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00. צפת (מ־13.00 עד 07.00 בבוקר יום א') מד"א טל' 101.
קופ"ח "עממית"
חיפה: ד"ר פרידמן, 524922; רופא תורן כללי וילדים — 254530.
אבן־יהודה: ד"ר פ. כץ, רח' איילת השחר.
טבריה: ד"ר קוברין, 20301.
חדרה: מד"א טל' 22333.
עפולה: ד"ר אהרונוביץ', טל' 23061.
נתניה: מד"א, טל. 4—2333.
פתח־תקוה: לפנות לרופא המשפחה.
רמת־גן והסביבה: מד"א, טל' 781111; ד"ר יעקב שוורץ, רח' הררי 5, טל' 764335.
קופ"ח "מרכזית"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גבעתיים: מד"א, טל' 781111.
חדרה: מד"א, טל' 23333.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

בתי חולים תורניים

ירושלים:
ששי: שערי צדק (ילדים), בקור חולים (פנימית); הדסה (כירורגית מוח, א.א.ג., נשים, כירורגית, עיניים).
שבת: ביקור חולים (ילדים, נשים); הדסה (כירורגית־מוח, א.א.ג, עיניים, כירורגית, פנימית).
תל־אביב:
שיני השבת: איכילוב.
חיפה:
ששי: רכבים (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, א.א.ג, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת): רוטשילד (נשים).
שבת: רמב"ם.

בתי־מרקחת

ירושלים
ששי: אברמוביץ, רח' המלך ג'ורג' 21, טל' 224972; אל קודס אל כברא, רח' הרון אל רשיד, טל' 283333.
שבת: רחמה, רח' דוד ילין 31, טל' 222788.
מוצ"ש: בית הכרם, רח' בית הכרם 19, טל' 521089; אל זהרא, רח' אל זהרא, טל' 283543.

תל־אביב
ששי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; קסטל, רח' אבן גבירול 147, טל. 443716; "אני", רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
שבת: מושקוביץ, רח' המלך ג'ורג' 25, טל' 282650; נורדאו, רח' בן־יהודה 183, טל' 242673; "אני", רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.
מוצ"ש: הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 73, טל' 286740; צפון, רח' יהודה המכבי 33, טלפון 449995; תרופה, רח' דיזנגוף, 217, טל' 223488.

באר־שבע
שבת: "הנגב".

חיפה
ששי: המזרח, רח' הרצל 87, טל' 663211.
שבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל' 662289.

רמת־גן ובני־ברק
ששי: הדסה, כצנלסון 151, גבעתיים, טל' 722271.
שבת: תלפיות, אבא הלל 30, טל' 723554; בני ברק, רח' רבי עקיבא 110, בני ברק.

חולון ובת־ים
ששי: עזרא, רח' בלפור 135, בת־ים; אסותא, רח' סוקולוב דור 4, חולון.
שבת: נאות שושנים, רח' גאולים 44, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.

נתניה
ששי: הדסה, רח' הרצל 34, טל' 22243.
שבת: נתניה, רח' הרצל 11, טל' 22842.

פתח־תקוה
ששי: הירקון, רח' שטמפפר 24, טל' 910946.
שבת: מרכז השרון, רח' חובבי ציון 40, טל' 911078.

רכבת

מירושלים
- לתל־אביב — 07.52, 10.52, 12.46, 14.13
- לחיפה — 07.14, 12.12.
- לבאר־שבע ודימונה — 07.14, 07.52, 12.13

מתל־אביב
- לירושלים — *07.17, 10.06, 12.02, 13.57
- לחיפה — 06.10, *06.39, *08.02, *08.35, *09.55, *11.27, 12.20, 13.48, 14.30; במוצאי שבת: *20.00, 21.50
- לנהריה — *08.02, *13.15.
- לבאר־שבע ולדימונה — 06.33, 09.02, 12.54.

מחיפה
- לירושלים — 06.48, 11.50.
- לתל־אביב — 06.00, *06.30, *07.10, *08.25, 08.57, 10.25, *11.40, 12.33, *13.26, 14.00; מוצאי שבת: *19.50, 21.42
- לבאר־שבע ודימונה — 06.48.
- לנהריה — 06.28, 09.14, 14.34.

מנהריה
- לתל־אביב ולחיפה — 05.36, 07.50, 10.35.
- לירושלים, באר־שבע ודימונה — 05.36.

מדימונה
- לתל־אביב ולירושלים — 06.18, 12.47.
- לחיפה — 06.18.

מבאר־שבע
- לתל־אביב ולירושלים — 06.47, 09.28, 13.14.
- לחיפה — 06.47.
- • רכבת מהירה

האוטובוסים לא יצאו עם שחר...

ממשלת המערך שוב גרמה להשבתת שירות חיוני ביותר.
היא חתמה על הסכם עם הקואופרטיבים לתחבורה, ולא קיימה אותו.

התחבורה הציבורית הושבתה. בדרכים - אנדרלמוסיה. נגרם סבל לציבור כולו.

לו היתה מתקבלת תכניתנו החיובית לבוררות ממלכתית בשירותים חיוניים, גם סבל זה היה נמנע מן הציבור.

האזרח,
אל תשלים עם תופעות חמורות אלו.
פעל למען שינוי יסודי במדינה.
העלה את האלטרנטיבה - הליכוד

חל הצבע טעם

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

פונדק אנטוניו

אנו מודים לידידינו הרבים עבור אחוליהם ליום הולדתנו הראשון ומזמינים אתכם להצטרף כחברים ל־

SCORPIOS

מרתף יין, גלריה לאמנות ובוטיק

הכתובת: מתחת ל"פונדק אנטוניו" מול "מלון השרון" הרצליה פיתוח, טל. 932680

בהזמנה בלבד

הועדה הבין מושבית

מתכבדת להזמין את חבריה

ליום המושב

שייערך ביום שני כ"ז באלול תשל"ג 24.9.73 בשעה 20.30 — באמפיתיאטרון בגני התערוכה, תל־אביב.

דברי פתיחה: **מנחם הכהן** — הרב של תנועת המושבים
בתוכנית האמנותית תוצג התכנית:

"איזה מין מושבניק"

המעלה בשיר בזמר ובמחול קטעי הווי מחיי המושב.

כתב וביים: **יובב כץ**
ניהול מוזיקלי: **עודד פנחסי**
בהשתתפות: **עוזי מאירי**
צמד מיתרי המושבים
להקות דרמה, מחול, זמר ופולקלור של המושבים

תיאטרון בימות

קשת בעון

שדה עמוס

מתוך "מועדון הצועני השורק" ועוד

סחן, פרו, הדודאים

תל־אביב "בוהמי" הערב 21.9 בחצות
בית חנן מוצ"ש 22.9 ב־9.00

תיאטרון עממי באידיש
מציג
מרי סוריאנו
בקומדיה המצחיקה של השנה באידיש

חולון "ארמון" הערב 21.9 ב־8.30
תל־אביב "אהל־שם" מוצ"ש 22.9 ב־6.45 וב־9
קרית־חיים "היובל" 27.9 ב־8.45
מגדל העמק "דליה" 28.9
רמת־גן "רמה" מוצ"ש 29.9 ב־6.45 וב־9
תל־אביב "אהל־שם" יום א' 30.9 ב־8.30

הרב שמואל הכהן אבידור
יהודה מטמור
אורי טלע
רמי בר־גיב
נחום שליט
רפי עיילר
יוסי קוזה
פרדי מאיר
פנינה אנגרי

פרקי חייו של הרואה קוק

גבעת ושינגטון יום ב' 24.9 ב־8.30
אוניברסיטה בר אילן מוצ"ש 29.9 ב־8.30
רעננה — כפר בתיה יום א' 30.9 ב־8.30
קרית שלום מרכז תרבות יום ג' 2.10 ב־8.30

מעונינים
במחסן או קרקע
עד דונם
בסביבות המפרץ
או צ'ק פוסט.
לפנות 04-723052.

סטקייה משגשגת
בלב דיזנגוף — למכירה
פרנסה לשתי משפחות.
טלפון 867084, 21—19.

תכנית הלו
תתגוררות בז

משרד השיכון

תכנית דיור +3

תכנית הלוואות לשיפור תנאי הדיור למשפחות המתגוררות בצפיפות של שלוש נפשות ומעלה לחדר.

משרד השיכון מודיע על פתיחת תכנית הלוואות מיוחדת למתן סיוע למשפחות עירוניות הגרות בצפיפות של שלוש נפשות ומעלה לחדר.

ההלוואות מיועדות לשיפור תנאי הדיור בדרך של:

א. רכישה עצמית של דירה על ידי המשפחה.
ב. שכירת דירה בדמי מפתח.
ג. הרחבת הדירה הקיימת (תוספת בנייה).

סכום ההלוואה למשפחה ייקבע בהתחשב:

א. במספר הנפשות במשפחה המתגוררות בדירה בפועל, דרך קבע ליום 31.3.73 (לפי הרשום בתעודות הזהוי).
ב. במספר החדרים ומצב הדיור הנוכחי.
ג. בצרכי הדיור של המשפחה להטבת תנאי המגורים.
ד. בערך הדירה הנוכחית הנמצאת בבעלות או בדמי מפתח.

סיוע נוסף יינתן למשפחות המבקשות לעבור לאזורי פיתות.

התכנית אינה מיועדת למשפחות המבקשות לעבור מאזורי פיתות.

הלוואות ינתנו בסכומים שבין 10,000 ל"י ל־70,000 לתקופה של 15 עד 25 שנה, לפי הכללים שפורטו לעיל.

ההחזר החודשי של ההלוואה יהיה בתנאים נוחים. בשלוש השנים הראשונות לא יעלה סכום ההחזר על —.180 ל"י לחודש להלוואה מכסימלית.

סכום ההחזר גדל בהדרגה בשנים שלאחר מכן.

מבקשי ההלוואות המחזיקים בדירות בבעלות או בדמי מפתח יחוייבו להציע כזכות ראשונית לרכישה על ידי משרד השיכון.

תכנית הסיוע מבוצעת בתאום עם הנהלת מרכז השלטון המקומי.

קבלת ההלוואות באמצעות „טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ

למען החשת הטיפול נעשו סידורים מיוחדים באמצעות „טפחות", בנק משכנתאות לישראל בע"מ, אליו תפנינה המשפחות הנכללות בתכנית זו

החל מיום ראשון כ"ז אלול תשל"ג 23.9.73

משרדי הבנק יבצעו את כל הטיפול בבקשות ההלוואה לרבות הבדיקה והאימות של הפרטים הממולאים בבקשות ועד לביצוע מתן ההלוואות.

לנוחיות מבקשי ההלוואות יש לפנות למשרדי בנק „טפחות" שיהיו פתוחים לצורך זה יום־יום למעט ימי ששי וערבי חג בשעות אחה"צ בין השעות 18.00—15.30 במקומות הבאים:

ירושלים — הלני המלכה 9	טל. 227331
תל־אביב — החשמונאים 123	טל. 263141
חיפה — המגינים 209	טל. 668177
באר־שבע — מרכז הנגב רח' מצדה	טל. 6183
אשדוד — מרכז מסחרי א' רחבת שרת	טל. 31615

טופסי בקשה לקבלת הלוואה ניתן לקבל בסניפי הבנק כאמור, בפניה אישית או בטלפון או באמצעות התלוש שבשולי ידיעה זו.

לכבוד — בול

בנק „טפחות"
בנק משכנתאות לישראל בע"מ
רח' הלני המלכה 9
טפחות ירושלים

משפחתי מתגוררת בצפיפות של למעלה מ־3 נפשות לחדר. אני מבקש לנצל את הסיוע באמצעות הלוואה הניתנת ע"י משרד השיכון. נא שלחו לי טופס בקשה ופרטים.

שמי........ (בכתב ברור) מס' ת.ז.........

כתובת:
....
רחוב מס' שכונה עיר
....

חתימת הפונה.................

הועדה הבין מושבי
ליום המושב
איזה מין מושבניק

הכל מן הציבור כולו.
תופעות חמורות
יסודי במדינה.
הליכוד

هكذا من الأصل

هكذا من الاحتل

הענק לביתך סדרה ד' - 1973 של ספרי טיים־לייף בעברית

מולקולת ענק

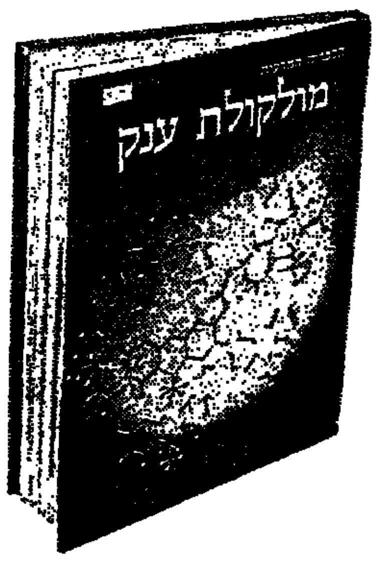

מולקולות ענק סינתטיות חוללו מהפכה בטכנולוגיה העולמית, שהוליכה לשפע של תוצרים חדשים בעלי תכונות שלא נודעו מעולם בחומרים הבאים מן הטבע. ספר זה מספר את סיפורן של מולקולות הענק מעשה ידי אדם, ומאות השנים של התפתחות הכימיה שהוליכו ליצירתן של מולקולות אלו והגידול המהיר והמרהיב של המחקר והייצור ההמוני במרוצתן של עשרות השנים האחרונות.

אירלנד

הארץ רבת הניגודים — בעלת הנופים השלווים הטעונים חומרי־נפץ; התושבים האוהבים את שלוות הכפר והפאב ומוכנים ליהרג במאבק חסר פשרות; הארץ שתושביה פייטנים כולם אך מוכנה כבר לפתוח שעריה לפני התיעוש של המאה ה־20; הארץ שרבים מבניה ירדו ממנה וממשיכים לשמור לה אמונים. ארץ מקסימה שאינה יודעת שלווה מזה עשרות שנים.

סידרה ד'
של ספרי טיים־לייף בעברית 1973
כוללת את הספרים הבאים:

* מולקולת ענק * צרפת
* אירלנד * האניות
* התא * יפאן

מחירים:

מחיר ספר יחיד מספרי הגיאוגרפיה	—.19 ל"י
מחיר ספר יחיד מספרי המדע	—.22 ל"י
המחיר לשישה ספרים במכירה בודדת (3 גיאוגרפיה ו־3 מדע	—.123 ל"י)
המחיר המוזל לחותמים על הסידרה מראש	—.110 ל"י בלבד

כיצד החתום על הסידרה:

עם החתימה צרף	—.25 ל"י
לאחר קבלת הספר הראשון שלח	—.17 ל"י
לאחר קבלת הספר השני שלח	—.17 ל"י
לאחר קבלת הספר השלישי שלח	—.17 ל"י
לאחר קבלת הספר הרביעי שלח	—.17 ל"י
לאחר קבלת הספר החמישי שלח	—.17 ל"י
ס"ה	—.110 ל"י

עם צאת הספר השישי תקבלו כמובן ללא תשלום נוסף

להשיג בחנויות הספרים או באמצעות תלושים אלה.

תלוש להתימה על סדרה ד'

לכבוד ספרית־מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב

הנני חותם בזה על סידרה ד' של ספרי טיים-לייף 1973 ומצ"ב המחאה ע"ס —.110 / * מצ"ב המחאה ע"ס —.25 ל"י ומתחייב לשלם את השאר בסך —.85 ל"י לפי לוח התשלומים הבא:

לאחר קבלת הספר הראשון —.17 ל"י
לאחר קבלת הספר השני —.17 ל"י
לאחר קבלת הספר השלישי —.17 ל"י
לאחר קבלת הספר הרביעי —.17 ל"י
לאחר קבלת הספר החמישי —.17 ל"י

את הספר השישי אקבל ללא תשלום נוסף.

שם........ ת. ז.........
כתובת........
חתימה........ תאריך........
* מחק את המיותר

הופיעו שני ספרים מסדרה ב' של ספרי טיים־לייף לנוער

התנהגות בעלי החיים

המחקר על התנהגותם של בעלי החיים הוא תחדש יחסית — אך הוא מאפשר לאדם להבין את היצורים החיים סביבו. באמצעות מחקר זה נדע איך ולמה נוהגים רוב בעלי החיים כפי שהם נוהגים. המחקר על התנהגות בעלי־חיים מאפשר לנו, במידה מסויימת, להבין טוב יותר גם את דרכי ההתנהגות של האדם. בספר מובאים נסיונות שונים שנעשו בבעלי־חיים במעבדות ובטבע. הנסיונות מומחשים לקורא בצילומים ובציורים.

הים

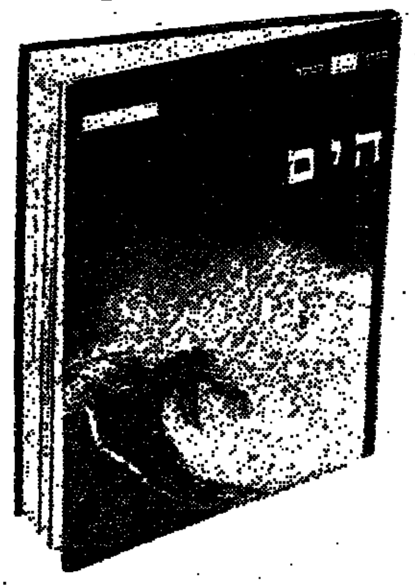

עד לא מכבר היה המחקר המדעי של הימים הגדולים מוזנח למדי, אולם מזה עשר שנים מפנים מדענים את תשומת לבם לים. מעבדות ימיות מתרחבות במהירות ותלמידים רבים מקבלים הכשרה בכל הצדדים של האוקיאנוגרפיה. ספר זה מקיף את כל הצדדים של האוקיאנוגרפיה וכן הוא נושא את עיניו לעתיד — בו יוצרך האדם להפיק מן הים הרבה יותר מכפי שהוא מפיק כיום — כדי לכלכל את האוכלוסיה המתרבה של העולם.

* זוהי סידרת טבע המיועדת לנוער וגם למבוגרים
* זוהי סידרה המציגה את הנושאים הבאים:

* התנהגות בעלי־החיים * היקום
* הים * הדגה
* כדור הארץ * הצפורים

* כל ספר מקיף את הנושא הנדון בטקסט ובתמונות צבעוניות.
* כל ספר נכתב על ידי מומחה.

מחירים:

מחיר ספר יחיד מספרי טיים־לייף לנוער	—.19 ל"י
המחיר לשישה ספרים במכירה בודדת	—.114 ל"י
המחיר המוזל לחותמים על הסידרה מראש — 6 ספרים	—.102 ל"י

כיצד החתום על הסידרה:

עם החתימה צרף	—.22 ל"י
לאחר קבלת הספר הראשון שלח	—.16 ל"י
לאחר קבלת הספר השני שלח	—.16 ל"י
לאחר קבלת הספר השלישי שלח	—.16 ל"י
לאחר קבלת הספר הרביעי שלח	—.16 ל"י
לאחר קבלת הספר החמישי שלח	—.16 ל"י
ס"ה	—.102 ל"י

עם צאת הספר השישי תקבלו כמובן ללא תשלום נוסף.

מפיצים וסוכנים יפנו: „תרבות לעם" תל־אביב, רח' בארי 17, טל. 234613

תלוש להתימה על סדרה ב' לנוער

לכבוד ספרית־מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב

הנני חותם בזה על סידרה בת 6 הספרים הבאים של ספרי טיים לייף לנוער. הספרים יופיעו — ספר אחד כל חודשיים: התנהגות בעלי החיים. הים. כדור הארץ. היקום. הדגה. הצפרים. הנני מצרף בזה המחאה ע"ס —.102 ל"י / * מצ"ב המחאה ע"ס —.22 ל"י ומתחייב לשלם את השאר בסך —.80 ל"י לפי לוח התשלומים הבא:

לאחר קבלת הספר הראשון —.16 ל"י
לאחר קבלת הספר השני —.16 ל"י
לאחר קבלת הספר השלישי —.16 ל"י
לאחר קבלת הספר הרביעי —.16 ל"י
לאחר קבלת הספר החמישי —.16 ל"י

את הספר השישי אקבל ללא תשלום נוסף

שם........ ת. ז.........
כתובת........
חתימה........ תאריך........
* מחק את המיותר

פרס מיוחד

למנויים על כל אחת מהסדרות

לכל מנוי החותם ורוכש אחת משתי הסדרות

ומשלם תמורתה עד ל־30.4.74 — זכות השתתפות בהגרלה מיוחדת בה יעלו הפרסים הבאים:

* טיסה לניו־יורק
הלוך וחזור (לא כולל מסים)
* טיסה ללונדון
הלוך וחזור (לא כולל מסים)
* טיסה לרומא
הלוך וחזור (לא כולל מסים)
* טיסה לקפריסין
הלוך וחזור (לא כולל מסים)
* טיסה לקפריסין
הלוך וחזור (לא כולל מסים)

EL AL

כל הטיסות במטוסי אל־על,
נתיבי אויר לישראל

TIME LIFE
ספרית מעריב

על ספרות ...

תלמוד - תורת כהנים?

אין במבטו של מור זה, אף אין בכוח כותבו, לפתוח בויכוח כפור־ רס ועייני עם כל נפתלי קראוס, אשר באמרו „כי ערך את התל־ מוד" מופיע בעמוד הבא של מדורנו. אך דומה, כי אין מפלט מויכוח נוקב עם תפיסתו, כפי שהיא מתבטאת בביקורתו הנחרצת על הספר „התלמוד הבבלי בהתהוותו ההיסטורית" לביא טננבלאט. בר־ טרם ניגש לעיקר הדיון, כן החובה לציין, כי גם במבט ראשון ותוך קריאה תכופה בכוונה בפרקיו של הספר — לא נותר כל ספק, כי מר טננבלאט הוציא מתחת ידיו מלא־ כה מכובדה בתחומו ולפי תפיסתו, וכי תרומתו והשפעתו של הספר הינן בספירת התלמוד, בספירת לימוד התורה, בספירת עולם ההל־ כה. ספר זה אינו גורע מכבודו של התלמוד, ולרבים וכן שלכים הוא בבחינת מוסיף.

הערעור הוא על הנטיה לפסול על הפי כל גישה מחקרית־היסטו־ ריה להלכה. ממאמרו של מבקרנו הנכבד עולה נטיה זו בבירור, אף בנעימה של קוצר־רוח (שלא לומר חוסר־סובלנות), שאינה ממידתו של תלמיד חכם. סירוב זה לקבל כל גישה מחקרית, כל ביקורת תל־ מוד (על משקל „ביקורת המקרא") — הוא המעורר התנגדות והדורש תגובה.

כהדיוט גמור, מעם עם־הארץ, שזה למעלה מעשרים שנה מפלס לו דרכו מעט מעט ובקשיי־קשיים אל תוך עולם התלמוד, יכול אני להעיד, כי כשעול הכניסה אל טרק־ לין רם ונישא זה, אל עולם אדיר ומופלא זה, הוא בנתיב ההיסטורי, במסלולי החיים המוחשיים של יהודי התלמוד, בריאליה, בהתחשת הכימות והרילוואנטיות של עולם זה לגבי אבותינו ואבות אבותינו. בלא גישה היסטורית־מחקרית, בלא הארת־עיניים לגבי מעמדו של הד־ תלמוד בתוך מערכת חיים מציאו־ תית — לא יהיה כשעול זה פנוי לבאים להיכנס.

*

אך לא זו, כנראה, דעתו של מבקרנו. גזר־דין נוקשה ואכזרי מטיל הוא על כל מי שנפשו חשקה בתורה: או שתלך לישיבה — או שאין לך מה לעשות במחיצת הד־ תלמוד. במקום אחד פסק הוא: „וככן, תלמוד לומדים בישיבות". למה הכוונה? — האם לכך, כי כל נסיון ללמוד תלמוד בדרך אחרת פסול מעיקרו? במקום אחר אנו קוראים, כי יהודי פיקח גילה כי „העולם — הוא בית המדרש". למה כאן הכוונה — לגדור סביב בית־ המדרש בחומה גבוהה, שלא תחדור קרן־ראות, לא מן הפנים חוצה ולא מן החוץ פנימה? גישה זו יש לה רק משמעות

טור ראשון

אחת — הסגרת דרכו של היהודי בן־זמננו אל אוצרות מורשתנו הד־ רוחניה. יש בה משב של הסתגרות עד כדי התבדלות. היא מזכירה את עמדת־הייחוס וההוקה השבטית־ הכיתתית של הכהנים בימי קדם, שבידם היתה התורה ולא ניתנה רשות לכל אדם זולתם להעמיק בה, לדרוש ולהכור אותה או לפסוק הלכות־חיים לפיה. גדול־ תם של זוגות התנאים הראשונים וממשיכיהם היתה בכך שהפקיעו את התורה מחזקתם של מיוחסים מעטים והחדירה לכל עם ישראל והפיצה ועשה לנחלת הרבים. דוקא אלה, הרגילים להזהירנו מפני סכנת פילוג העם — חייבים לתת דעתם ברצינות על הדרכים לשמירת אחדותו ולקירוב רחוקים בו. כל הפוסל גישה היסטורית־ מחקרית לתלמוד — אינו תורם לאחדות ולקירוב לבבות.

מ. ש.

יסורי אהבה - בשני סיפורים

מאת אפרת פאיאנס

● פ. מ. דוסטוייבסקי „הכ־ פיל, פואימה פטרבורגית, היד־ גם ברוסית מ.ז. והיפובסקי, עם עובד, תשל"ג — 1973, 182 עמ'.

● תומאס מאן טוניו קרוגר, סיפור, תרגם י. ליכטנבום, ספריית תרמיל, הוצ"ע — 1973, 122 עמ'.

פ. מ. דוסטוייבסקי

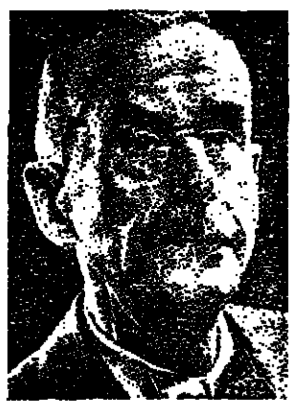
תומאס מאן

עימות מכרי בין שתי הסיפורים וגילות ספרותיות לנראש במעמ־ והה ונאפשר באחרונה לקורא העברי עם הופעתם המקבילה (בהוצאות נפרדות): של „הכפיל" לדוסטוייבסקי ו„טוניו קרוגר" לתומאס מאן. שני הגיבורים — זה של הסופר הרוסי וזה של הסופר הגרמני — מתלבטים ביסורי אהבה שאיננה נענית, אך הנובהיהם ואורח חייהם שונים זה מזה שוני רב ואף בעשיהם ובהשבתם מעוצבים בידי יוצריהם באפיקים שונים. יחד עם זאת יש משהו מן המשותף לטוניו קרוגר ולגוליאדקין, כמוהו שאינו נתפס כל־כך במוחש, אך קיים באהירה וב־ כוון, בתאמות הרגשית לנשוא־האהבה הבוגדני ובהתייסרות הנכנעת ואוהד־ היד.

סיפורו של דוסטוייבסקי ניתן ל־ בחינה כשתי נקודות־ראות: האחת — לעצמו, כסיפור שלם ובעל קיום עצ־ מאי; האחרת — כחוליה בשרשרת יצירתו של מעצבו. נראה, כי הבחינה הראשונה היא התופסת. שכן בן הד־ בחינה האחרת ידוע שסיפור זה הוא השני שיצא מתחת ידו של יוצרו ואחריו באו סיפורים גדולים ומורכבים כמנו עד שהגיע דוסטוייבסקי אל שיא יצירתו בכתיבת „החטא ועונשו" ו„האחים קרמזוב". אין איפוא הכרח להקביל את „הכפיל" ליצירותיו הד־ מאוחרות של דוסטוייבסקי, כפי שד־ נוטים מבקרים לעשות, אלא יש לבחון אותו לעצמו ולהתייחס לנתוניו כד־ שלמות.

אין עלילתו של „הכפיל" עשירה בביוחד. לעשכה כתאר הכתבר כספר יש־ב בחייו של גיבורו, היועץ הד־ טיטולארי יעקב פטרוביץ' גוליאדקין, אותם ימים שקדמו לאשפוזו בבית חולי־הנפש, כפי שמרומז בבירור ב־ סופו של הסיפור. בימים אלה של איבוד צלילות־הדעת והתפוררות הד־ מיכעת העצמית והשליטה השקולה על מהלך הענינים עושה גיבורו של דוסטוייבסקי תערובת של מעשים־ שבשגרה עם התרסות מופגנות, כמת־ נדנד בין מציאות להזיה ובתפקד בו־ זבעית בשני עברי הביתרס. הוא גם ההא שצבר — הוא גם ה„אחר", הכפיל, ירינו יליד מוחו הקודח, המדרדרו אל־ תהום השגעון. העלילה האמיתית של הרומאן היא איפוא בעימות שבין גוליאדקין האמיתי לבין כפילו. יליד רוחו. עימות המבהיק כולו בטי־עוד ההת־הודעה אף כי הוא לובש לעתים כחוות של מציאות־כביכול.

הכפיל איננו איפוא כפיל־של־בפיק. הוא יציר־דמיון שתכונותיו מנוגדות לאלה של גוליאדקין האמיתי ומש־ לימות את אישיותו באותם פרטים שהטבע לא העניק לו במציאות. „גו־ ליאדקין הצעיר" (הוא כינויו של הד־ כפיל) הינו יצרו הרע של גוליאדקין הקשיש (הגיבור האמיתי), שרוסן כל הכונים בתוך נפשו של הפקיד הקשיש והנכנע, סגן מנהל המדור במחלקה הא־חשובה של המשרד הממשלתי הבלתי־מוגדר. התפרצותו של „אני" אחר זה מתחום הנפש אל פני השטח והשתלטותו של גוליאדקין האמיתי (או אולי דווקא הוא גוליאדקין הד־ אמיתי — כי יודע?) היא הולדה של דחף הצעיר — נשף אירוסיה של בת מיטיבו. „העלמה שהוא אוהב בסתר והנה היא נכבכת סופית כאחיותו, אף כי אהבה זו דמיונית בלבד. הד־ מספר מוליך את הקורא בנתיב הסלול של הידרדרות גיבורו, כשהוא פותח את הסיפור בתיאור יום הנשף זה התחתנותו הראשונה של הגיבור, הד־ שוכר מרכבה ויוצא מקרוא לנשף זה, אליו לא נקרא כלל. שהרי בהיראכיה הפקידותית הפטרבורגית של אותם ימים לא ייתכן להעלות על הדעת שיקרא לנשף אשר כזה פקיד זוטר כסוגו של גוליאדקין, גם אם מיטיבו האיש־חסדי הוא בעל השמחה. העובדה שאין הוא מורשה להיכנס אל הבית איננה מונעת את הגיבור מלפרוץ ב־ דלת האחורית, לאחר לבטים של שעות ועפיפה מנושכה במסדרון. התוצאה ההכרחית מבעפה זה — ומעשרה

האירועים בישי־הכול שהוא מחולל בכבי־כתו אל אולמי השמחה — היא, כמובן, השלכתו החוצה בידי המשר־ תים.

עד כאן קילחת העלילה במישור הריאליסטי. העובדות מתיישבות עם הדעת ולכל תוצאה יש מסובב הנטוע באדני המציאות. אולם, מכאן ואילך עוברת העלילה למישור התת־תודעה. גוליאדקין פוגש על הגשר לראשונה את כפילו ויוצר בכך את הרקע ל־ עימות שבהמשך הסיפור. הזיהויו הד־ איש־זה, המתחילות בהיותו עם עצמו בלבד, מתרחבות לתחום הכלל כש־ הוא „פוגש" לבחרה את כפילו במש־ רד, ליד השולחן אשר מולו. עליו להתמודד מיצחה עם הכפיל בגלוי, לעיני כל, כשהכפיל הרע מלגלג על בן־דכותו הקשיש ודוחק את רגליו במדרגה בעבודה ובמקומות פומביים שונים. התעללותו של הכפיל ב„מקור" היא מכוונת ומרושעת בכל שיכול להמציא כמת מאמוכיסטי של תולד־ אישים, שאינו מצו לצמוד על רגליו ומבקש מסתור וסעד בביתו־הלב הד־ כמוסות. גוליאדקין־שבמציאות נוקם את נקמתו בעצמו על־ידי גוליאדקין הצעיר, כפילו בעל התכונות המנוגדות לשלו. אם בחיים המציאותיים הוא מופרש ומובדל מן החברה, אינו נחשב ואינו מוכר בעבודה — הרי לכפילו יש תכונה־התחבבות ברורה, הוא מש־ תופף בצילם של הפקידים רמי־המע־ לה, הוא איש סודם ונאמנם ואף בא־ביתם ואורח רצוי במסיבותיהם. כל אשר נבצר ממנו בורא תסכולו בכפילו. ואם לא די בכך — הריהו מתנצח עם הכפיל, נאבק בו על־פי דרכו ולבסוף משתעבד לו כולו עד שדעתו מתבלעת כליל. חליפת המכ־ תבים הדמיונית בין המקור והכפיל ובין המקור וידידו הפקיד שאתארוב אף היא ממחישה את ניתוק הוטי המציאות והריחוק הכולל של הסיפור בספירה העל־מציאותית, תוך גחיתות זמניות אל המציאות. לשם יצירת נקר־ דות־אחיזה להמשך התיאור התת־ תודעתי.

בין אם הושפע דוסטוייבסקי מגוגול ומאחרים ביצירת דמות הכפיל (ואין ספק שהושפע במעט או בהרבה) ובין אם הרצון ליצור סיפור זה בא לו בהשראת המציאות של פטרבורג בימי הפקידות הצארית הסדורה והשרירר־ תית — אין ספק כי הסיפור בכללו מקורי הן בדרך עיצובו והן בגרעינו הרעיוני. דוסטוייבסקי השכיל לרקום מסכת של כבציב ואירועים — מצי־ אותיים ועל־מציאותיים — המבהיקה את אוירת העיר הגדולה הנשלטת על־ידי הפקידות, את סולם־ההעמדות הנוקשה ואת תסכולו של הפקיד הקטן, שאינו יכול להתקדם וכל אשר נותר לו הוא הבריחה אל חיק הדימיונות. אמנם, החוט הדק שבין הדמיון הברגיע לבין השגעון הגואל נשבר בלחצו של גוליאדקין הוא־עצמו נשר משורות החברה החפשית אל בין כתלי בית־

(סוף בעמוד הבא)

אסף בן מנחם

שני שירים

משוטטים בכוכב

מְשׁוֹטְטִים בְּכוֹכָב.
מְקוֹם הַהֻלֶּדֶת מְתַכָּה
כְּמוֹ כֶּלֶב רָעֵב

מִסְתַּכְּלִים אֵיךְ הָרוּחַ
מֵבִיא וְלוֹקֵחַ חוֹל
נוֹתֵן וְלוֹקֵחַ

מִסְתַּכְּלִים אֵיךְ אֲדָמָה
חוֹמָה נוֹפֶלֶת
עַל הַפָּנִים עַל הַצַּוָּאר
וְאֵיךְ חוֹתְכִים בְּאֶבֶן
עַל הַבָּה,
עַל הַסָּדִין הֲכִי לֹא טוֹב קָנָה בַּבַּיִת

פתיחה

לִשְׁפַנָּה הָעֶרֶב
פָּתְחוּ צְדָדִים צִפּוֹר בְּאֶמְצַע הָאֲוִיר
נָפְלוּ מִתּוֹכָהּ קְרָבֶיהָ
כְּמִתּוֹךְ קֻפְסַת שִׁמּוּרִים

בַּתְּחִלָּה הֶחֱזִיק בָּהּ הֵיטֵב
אַחַר־כָּךְ פָּשׁוּט בָּגַד בָּהּ
כְּשֶׁהוֹלִיךְ אֵלֶיהָ הַיֹּשֶׁר
אֶת הַמַּתֶּכֶת הַמְּהִירָה, הַנּוֹצֶצֶת
וּפָסַק לִסְעֹד אֶת בִּנְיָנָהּ הַמְּאֻזָּן
וְעוֹד לָצֵאת לִתְמִיהָתָהּ

אֶת קוֹלָהּ הַנּוֹפֵל הוּא הוֹלִיךְ אֶת צְרִיחָתָהּ

המלים שבחיינו

אימפיצ'מנט

מאת הוראציוס

כל הצפרדעים שהנשיא הפרוב־ לסור, רב־הפעלים, דיקי ניכסון, נתבקש לבלוע, אינן אלא פר־ פראות בסעודה, שעיקר תפריטה קיפוד בעלי־בנגה: אימפיצ'־ מנט!

לא אינדיטמנט (אינדיקטמנט), שהיא סתם קורטבי־חוזים, הפל־ לה גנגסטר, בוטלגר, פושאר, מאפיוזה, אלא אימפיצ'מנט, כא־ מור: הבא בדין הסנהדרין, כביכול.

הפיסקה השישית בסעיף השלי־ שי של תקנה מספר אחד („אר־ טיקל אוף אימפיצ'מנט", חוקת ארצות־הברית, המונחת לפני) עו־ סקה בנשיא שסרח.

„הסמכות לשבת בדיני אימ־ פיצ'מנט", נאמר בה, „נתונה ב־ ידי הסנאט, שעל מדוכתו חייבים ב„הן צדק". אין נשיא מובא לער־ כאה אלא לפני שופט עליון, הד־ מכהן בישיבה זו כאב־בית־דין. אינו יוצא חייב אלא בעצני שליד שי קולות הסנאט".

פיסקה רביעית מוסיפה ואומרת: „יצא חייב בדינו — מעבי־ רין אותו מכהונתו ושוב אינו משמש בכל משרה שיש עמה כבוד, שילטון או רווחה עצמי, אך לא יהא עצמו חמור מכך. מצד שני אפשר יהיה להעמידו אחר־כך לדין החוק הפלילי (אינ־ דיקטמנט). תהילת מירדין איפוא בקודש. אחר־כך, כיוון שורד, רד...

לפני שנצא מגני ה„אליפסה", נצעד לאורך שדרות הקונסטי־ טוציה ליונין־סקוור שבמורד גבעת־הקפיטול וניכנס (בהיתר מטעם הסנאטור הדימוקרטי מב־ מרי) לישיבת הסנאט, ראוי ש־ נתבונן באיש הבית הלבן ונשאל את עצמנו מה טעם הוא קרוי, בפי אמריקנים, פרזידנט.

„פרה", לפני, „סידרה", „סד־ רה", לשבת. אנו נשיא שלנו יכו־ לים אנו לתאר לעצמנו כשהוא יושב על קתדרא מוגבהת, פורס על במה, נישא על כולם, „פרזידנט" הוא מי שיושב לפ־ ני כולם. אמת, נכון הוא שלא ניכנסו אלא אגנוי כמעט בהא־ שיגנקם לפני הסנאט, אלא ש־ קונסטיטוציה לחוד והאנתיפוליטיקה לחוד.

נאמר כי יושב לפני האומה. היבת „פרזידיום" שייכת לכאן ואם תרצו, אף „סובסידיה". הד־ רוזנה הרומית, המצפה לצד „גת, גוף", הבהיג הגיד לשע־ הן בפעולה כתוך כריעה־ברכיים. היתה זו ישיבה במצב הכן, „סוב" (תחת), „סידייה". ללשוננו נכנסה בדמות קצבה, שמורה ל־ שעת הדחק בידי שר־האוצר. רוזווה, כאינן בתרגינה אלא ל־ שעילה...

פאראוויס, אגב אורחא, אינה לכין „סיט" שבאנגלית, „סידייה" שברוסיה, „זיצען" שבגרמנית, אף כי ישיבתו בעוינותינו קבע. „סר־ טוס" ביוונית בזון. להבדיל ב־ „היטוס" (זה טרוקה) של „ביטור"

אציה, הבאה מרומית ופירושה „מנעה". פאראזיט הוא איפוא בר־ נש שמקומו יכירנו תמיד בצד (פארה) הקערה. מי שמתנוקף ל־ גביר, שאל קולהנו הוא סמוה, מלחך פנכא. גרגרן, המזכר ב־ שכר סעודתו את שבחי אדוניו.

כיוון שהגענו לשולחן ערוך, נוסיף אולי ונאמר, כי „אכל" ברומית, „אלרה", „אלס". מכאן אכזלוציה, מלא מוק־אל־ין. „אם לא תאכל", אומרות לנו אמ־ הותינו, „לא תגדל". „אלרה" קרו־ בה משום כך ל„אלסקרה", גדול.

מכאן קואליציה. קואלרה — לצמוח כביכול יחדיו, בד־בבד.

היפוכה של קואליציה, אופו־ זיציה. פוזיציה שכנגד. לשון „פונרה" (קודם לכן „פוזינרה". פו — רחוק. סינרה — להניח, לעזוב). ממנה פוזיטיבי. ממנה דפוזיציה, אכספוזיציה, אופוזיציה.

„אופ" של אופוזיציה היא גיל־ גול תיבה „אוב" שבלטינית (מול, כנגד. אובייקט. אובייקט, עצם מוטלה כנגד פנינו). אופורטוניסט הוא מי שדי לו בנמל („פורט") הנמצא לפי־דרכו. יצא אמ־ גם לשפיצברגן, אך סינגפור חמה יותר, נוחה יותר. מוצא איפוא מחסה בסינגפור.

בין הבית הלבן ולקפיטול מר־ אים לך, בפנסילווניה אוניו, את משכן האף־בי־איי, או הפדראל־ ביורו־אוף־אינווסטיגיישן. עסקי ווטרגייט, ביחוד הגניבה מן הד־ גג, דהיינו שוד מיסמכי האי־ שיים של מר אלסברג, שודד מיסמכי הפנטגון, במשרד רופאו שבלוס־אנג'לס, שפך עליו אור כוזר במקצת. לנו אין עניין לח־ קור עתה את דרכו בחקירה, ענייננו בו — מקרדי פשוט, ביורו־ קרטי...

„ביורו", משרד. לשון „בורוס" שבלטינית, פורוס ביוונית (פור־ פירא, ארגמן). כנגד הסרטים האדומים שעטפו בהם לפ־ נים כל משלוח ממלכתי. מכאן „רד טייפ", ביורוקרטיה מופר־ זת, סחבת, ניירת, שיגרה.

סתם חפיסה היו קושרים כא־ מור בחוט־משיחה, או סרט אדום (באנדאג', לשון „באנה" שבצרפ־ תית, לצרור, לכרוך יחדיו). חבי־ לה כחולה היתה דפשה („דפאי־ שה", לסיגיה דה־פדיקרה).

לשון רגל („פאד", פדיקור, אורתופד). „פאדיקה" — אזיקים, נחושתיים. מכאן (דרך „פאנגרה") לאצור, לכרוך, לצרור („פאקט"). דה פדיקרה (דפאשה) — להת־ תיר מן החוטים, לשחרר כראוי־פיים. לדאפש בבהירות. אימפדיקרה (היפוך דפדיקרה, אמפאשה במקום דפאשה) — אימ־ פיצ'מנט. כמעט שתורתנו כפולה:

לכנוע מישהו ממשהו, כמי שלשלאות (פדיקא) מצבבות בידו (או ברגלו) בהגיע לכהור־ חתנו ולסבך בדין, להאי־ שים בהליך כזה. בזה עצוניו ווטרגייט, כמובן, רפש סולי־ טי, לא בזה (זה טרוקה), שפי־ רוכה אריג. משום יחד. אימ־ פיצ'מנט, אימפדיקרה.

קומפליקרה, כלומפליקרה — שים־כלום, סתם פיצפוץ!

דואר אויר - מספרות העולם

איינשטיין: האם נגמרת היצירה עם הנעורים?
★ קונולי, פריסטלי: גם לזקנים יש מה לומר.
★ סופרים אמריקנים: על הפורנוגרפיה בספרות... ★ פטריק ווייט — סופר אוסטרלי.

מאת סינדבאד

על־פי מספר הספרים, שהוקדשו ב־ עת האחרונה לחייו של אלברט אינ־ שטיין, אפשר להסיק, כי שמונה־עשר־ רה שנה אחרי מותו נתגלה עניין מ־ חודש במדען היהודי הגדול, אבי תו־ רת היחסות. בין הספרים הללו יש לציין, בראש וראשונה, את הכרך עב־הכרס — כ־600 עמודים — של רונאלד ו. קלארק, „אינשטיין: חיי־ היו והתקופה".

קלארק מגיש לנו קורפוס של פרטים על־אודות אלברט אינשטיין, שנולד באולם אשר בגרמניה ב־1879 ונפטר בפרינסטון שבארה"ב ב־1955. אחרי שנים אומללות שעשה בגימ־ נסיון קאתולי, דחה את האוטוריטות הגרמנית עוד בטרם מלאו לו עשרים, אף כי חזר אליה, בצורה מבולבלת יותר, אחרי כן כדי לעבוד במכ־ כון הקאיזר וילהלם בברלין. עד אז הדבר את מחקרו על התיאוריה של האור, — ראשון צעדיו בכיוון זה נעשה בעצה שעבד בביורו־הפאטנ־ טים השוויצרי בברן, ולא היה לו כל קשר עם שום פיסיקאי בעל שי־ עור־קומה. המדוכה. שכן היתה את תיאוריה היחסות שלו בעניין זה, ראה אור ב־1905, אך רק שלוש שנים אחר־כך זכה במישרה אקדמית לא־ חשובה. שנה לאחר שנתהימה מל־ חמת־העולם הראשונה והתיאוריה ש־ לו הוכחה על־ידי תצפית לקוי־ החמה של החברה האסטרונומית ה־ בריטית המלכותית, יכול היה לנוח

אלברט איינשטיין

כמעט בכל החוגים והאקדמיות ב־ עולם — בהתחייבות, שבאחדות כהן לא היה יכול לשמש בגרמניה, ובאח־ דות — כיהודי.

סיפורו של קלארק מעמידנו על כך, שבתקופה שהחלה לכן 1919 ועד יום מותו של אינשטיין באמריקה, שאליה גלה כפליט בגלל עליית הנאצים, לא עשה שום עבודה מדעית בעלת ערך קיים ועמיד; אפשר, כי כך אירע מפני שמותו הגאוני כבר הגיע עד אז לשיאו, ואפשר, כי במידה־מה בשום שעבודתו הונפה על־ידי מעין זה, הוא לא האמין באלוהים כלשהו שהיה מנהג את הרבים כשאלוהו בנדן, אולם המובן היה לו כבר־ מעט לדחות, והוא גורש לו בפסוקו, שכה הירבו לצטט, „האל הטוב איננו משחק בקוביה". כך או כך, באותן שנים היה קורבן של תשוקת העולם לגיבורים. השישה לדבוק בכל מ־ ש־ מגיעים לכלל גדולה יהודית.

לקלארק אין שום אשליה בקשר לאישיותו של אינשטיין: הגדולה

בהתפלה בגבעותו הבודדות, אך כאדם היה בריה רגילה בהחלט, אם גב הביבה מאין כמוהה. הוא לא שחר את הגאוה־התוכר, אך לא היה בולט בנינצרך לתת דעתו על תנאי־עבודתו; הוא היה פאציפיסט, עד אשר נאלץ להודות, כי הפאציפיזם אין בו ממש בפני גרמניה של היטלר; הוא לא ייחס כל חשיבות ליהדותו עד שהאנ־ טישמיות הגרמנית, עוד זמן רב לפני עליית הנאצים, ופקחתו של ויצמן גייסו אותו לתמיכה בציונות; ולהוצ־ יא את עבודתו, לא היה בוה־שיפורו כמציין במיוחד.

*

המסאי והמבקר האנגלי החשוב סיריל קונולי חוגג באלה הימים את יום־הולדתו השבעים, ומי שנוהג לקרוא את רשימותיו, אם בספריו ואם בכתבי־העת הבריטיים, הוא־ יבכה לדעה, כי עתה זה הופיעה אסופה חדשה שלהן, „שדרה־הזכוכית של הערב" (הוצאת דייוויד ברוס ואטסון), אשר 919 עמודיה כלולים מיבחר משובב־לב של מאמרים ומ־ סות, כמה אוטוביוגראפיים, כמה עוסקים בנושאים ספרותיים וכמה [illegible].

ידידי־נעוריו של קונולי, הלורד קלארק, מגולל בזכרונות על־אודותיו ב„סאנדיי טיימס", קלארק מצייר לפ־ נינו דמות של אדם שופע בשרונות ובעל סקרנות אינטלקטואלית שאינה יודעת שובעה, בן לאחד מהמומ־ חים לעוגנות דלחסרי־חוליות באנגליה, שלמד באוקספורד ונהנה בתרבות הברבונית. בהזדמנות זו מ־ ביע קלארק את תמיהה, על כי בכורת ספרים, שהוציא קונולי בחת־ יה, מתקבל הרושם כי ימי הלבדו באוניברסיטה לא היו נציחים ומלאים צער־חיים: קלארק זוכר את קונולי באותם ימים, כבחור שרוחו טובה עליו בהחלט, ומשא הכשרון הגדול, שלפנים יש שהוא הבין לעמסה על כתפי האדם, לא הכביד עליו כל עיקר.

קונולי עשה שנים רבות בצרפת והקדיש דפים לא־מעטים לסופרים

הוגי־דעות צרפתיים, ובכלל הרבה לנסוע, להתרשם ולהרחיב את אופקיו. לכן 1940 ואילך התיישב באנגליה, ערך — במשך שמונה שנים — את כתב־העת „הוריזון", שבו קרע חלו־ נות לספרות החדשה. האיש, שהיו אומרים עליו כי עצל הוא, לא פסק כל העת לקרוא ולכתוב. ספרו החדש כולל 109 מסות שלוקטו מבין מאות, ומכו המיד הן עושות רושם רב ב־ שנינותן, בברק־כתיבתן ובארודיציה הרחבה המשוקעת בהן. הלורד קלארק, שהוא מעריץ גדול שלו, גוער עליהן את התלל, אבל יש לו טענה אחת כלפי ידידו: סיריל קונולי הוא, לדעת קלארק, בעל בטיה „פר־היבור־ ביה" מגובהה, ובשבילו מתחיל הד־ צפון כאוור המטכס הלונדוני. הואיל וכך, אין קיימים אצלו אירבון ולא טארי־נדברג, לא מאגות ולא מינט. ופרוזה, ויונג. רק שני נוברי־הגרב־ ניה היהודים הנוכים להיסקף בכרך־ הכבוה האחרון. בכל אופן, גם על מגבלה זו מכפרה, אליבא דקלארק, הסקרנות שאינה גלאית, הרזיק ד־ העדר כל מכבעות שתוקים בבהבכה ובסגנון. הלואי, — כך הוא חותם את דבריו — שכמה מן המסות היו ארוכות יותר...

*

ג'. ב. פריסטלי קשיש מקונולי ב־ תשע שנים. אכן, הוא עומד לציין באלה הימים את היותו בן 79, והואיל וגם הוא ידו עודנה נטויה, פירסם ספר בשם „האנגלים" (הוצאת היינ־ מאן) שבו כבית סופר והיך זה את מחשבותיו על בני־עמו.

הספר הוא, כשם שמעידים המבק־ רים, עיון מעמיק באנגלים. פריסטלי עצמו מעדיף לכנותו: עיון ב„אנגלי־ תם" של האנגלים. זהו נושא המעס־ סיק אותו מבחור נעורים, והוא כבר נדרש לו בהזדמנויות שונות וב־ איבצלות לאין־ספור.

כמספר, מחזאי, מסאי, אוטוביו־ גראף, מבקר, הוגה חברתי ועתונאי, צייר פריסטלי את דיוקנה של אחיד־ לאומה מתוך רגשות מעורבים מאוד, כיוון מורכב של חיבה אירונית. הד־

שרת עמוקה, כאכירה קיצרה־רוח ד־ התפרי־עלבון. כצד אחד אנו פוגשים את החוכות הביורוקראטים האנג־ ליים, את בוני־האימפריה התרבותיים של „סר מייכל וסר ג'ורג'", הרומאן האחרון שלו, ובצד שני את הכיש־ אות הריקים בסעודה־הפגישה־הבחי־ רה, לאחר־המלחמה, בתקופת השפל הכלכלי, את שרידי צבאותיו של קיטשנר, הנמנעים מבוא לפגישה משום שאין כספם דיו לרכוש כרטיס או חליפה מהוגנת („מסע אנגלי", 1934).

סיפרו האחרון של פריסטלי — כותב המבקר ג'ון ריימונד — קופץ הארות חריפות, פתאומיות ובלתי־ רגילות. בהתבססו על יובל יותר כא־ שר על פרויד, קובע פריסטלי את העיקרון הנשי כתסתית האינסטינקט האינטואיטיבי האנגליים, ומקונן על כך שתוהים התוסים דוחקו את רג־ לית של האהבה המסורתית ואת היחסים הבתוקים בין האנגלים לנשותיהם, ד־ במקומם בא „פיתוי מישוכלל יהוד־

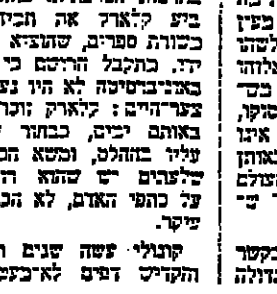
ג'. ב. פריסטלי

להי" דירש את מקומו, שלאחר זמן נתפס על־ידי הנולף הבריג'.

הסגולה היקרה שיש בפריסטלי, — יכולתו להזדרש לדיכוי הנאות — באה לכלל ביטוי בכל פרק בספר, לכן המסות העוסקות ביצירות־ספרות וכלה באלו הנדרשות להליכות־חברה. „רק נכרי ששהה שנים בארץ יכול להתחיל להבין מה מפריד מפסד הבי־ רתי" בקבל אחר כבישנהו. למה ה־ דבר דומה? לגדור הכתאדגן למצי־ עד ומכרותו בשים־לב את שורותיו

בתוך מה שעיניו של אורח המדינה לערפל סכריך.

ומה על עתידם של האנגלים? פריסטלי סבור, כי „כתות להיכותיב הקולניים, ההתאבצות הבריבות, קיים מאגר של רגשי־אחווה אינסטינקט־ יוויים, שעדיין לא נתרוקן אף־על־פי שייתכן כי איננו כהכלא עוד כהר לייחוד". לא הכל, הוא מוסיף, מסוגלים לשאוב ממאגר זה, ועדיין אפשר ע־ הקרב יאמיים בכי רע.

עד שיוכרע הדבר, הבה נתנחם ב־ קריאת המסות עצמן, ובאותה „אנג־ ליות", שרב־אמן זה לכד חוקה ל־ מיכבורה בסכותי סיפרו.

*

פטריק ווייט נחשב לגדול הסופרים האוסטראליים בני דורנו. בימים אלה הופיע ספר חדש מפרי־עטו. „בלב הד־ סערה", לדעת המבקר פרנסיס קינג הרי זו הוכחה נוספת לכך, כי ווייט הוא הרומאניסטן היחיד, הכותב ע־ תה בשפה האנגלית, שמעבר לכל ויכוח הריהו בעל זיק גאוני.

הוא, אמנם, יכול להיות כמורכב, כמובך, פתלתל, בעל שגעונות־לד־ בר־אחה, אך קשת יצירותיו בשלמותה, לכן יצירתו המוקדמת „סיפורה של הדודה" ועד לאחרון הרומאנים שלו, „לב הסערה", מתנשאת על־פני כלל הספרות האנגלית והאמריקנית בת־ זמננו, כדרך — אם נשתמש בלשונו הציורית של פרנסיס קינג — שהרי האלפים מתנשאים גבוה מעל גבעות קוטסוולד.

הספר החדש עוסק בישישה אבוכה, בפתנקת, הסרת־הרבים ועדיין יפת־ מראה, אליזאבת האנטר, המכבה ל־ כווה בביה אוסטראלי, אשר בו מ־ שמשות לפניה ארבע נשים, — סוכ־ נת־בית ושלוש מבפלות — בבעין מכס התר של הכבעה וציותנות לכל קאפריסה שלה. בנה, שחקן שובה בתואר אבירות, ובתה, שבעצמים של נישואין מסחריים היתה לנסיכה צר־ פתית, הוצים את התבל כדי לסכבע אותה להיכנס לאחד באותם מעונות שאינם אלא כבוא לכשרפה. הם מר־ אים את עיניהם לירושתה, ובאופן

בלתי־נמנע מתגלעת התמודדות נה־ עבה בין רצונה לרצונם. ביצירתו החדשה — אומר קינג

— גילה פטריק ווייט רהיטות שקודם־ לכן נמנעה ממנו, והקורא לא יחוש עוד, כדרך שהוא חש עד כה בקריאת ספריו של ווייט, במאבק הבלתי־ מוכרע בין השפה לבין הדמיון. הוא גם שיכלל, עד לכידה של דיוק אב־ זרי, את יכולתו להציף את הדלוזה דואר אויר בספרות העולם 3 — — הרוחנית והאינטלקטואלית של החיים באוסטראליה.

„לפנינו ניצב איפוא תומאס מאן אוסטראלי, ההתיבור בפאראדוכסים הנוראיים של מיתה ויצירה, שנאה ד־ אהבה", מסיים פרנסיס קינג את בי־ קורתו.

*

לפני זמן קצר פסק בית־המשפט העליון של ארה"ב, כי כל קהילה מקומית ברחבי המדינה רשאית לאי־ סור ספרים, כתבי־עת, מחזות וסר־ טים, אשר חבר פוסקים המורכב מ־ „בני־אדם ממוצעים, האוחזים בקני־ מידה המקובלים בקהילה בת־זמננו", מוצא שיש בהם משום חומר־תועבה.

ה„ניו־יורק טיימס" פנה בשאלה אל כמה סופרים אמריקניים בולטים, מה דעתם על פסיקה זאת ובאיזו מידה יש בה כדי להשפיע על יצירתם של־ הם. המספר הכהואי קורט ונגוט, שפירסם באחרונה להיט בשם „ארוחת־בוקר של אלופים", — המלופס בכל „הכלים הנסותי" שהסופר הצלה בדעתו כדי להלהיג, בין השאר, של ההמנון הלאומי, הדגל האמריקני ו־ ביוצא באלה סמלים מקודשים — ענה, כי בספר נתכוון ליצור מאמי־ רה על התועבה שיש בתרבות האמ־ ריקנית. לדעתו לא תפגע בו הפסיקה של בית־המשפט העליון מבחינה מק־ צועית, אולם הוא נפגע אישית: „מע־ ליבה אותי המחשבה שהקהילה תקבע כי הסיפור איננו אורח טוב, איננו אורח שימושי, כי הוא מרעיל את החברה, וכואב לאדם, ההא עבודתי אשר הוא, שמעמידים אותו כמו עד־

(סוף בעמוד הבא)

... ספרים מסדרה ב...
...ים לייף
התנהגות בעלי־החיים
כדור הארץ
הספר התחום על הסידרה

هكذا من الأصل

שני סיפורים של פוקנר

מאת גדעון תלפז

ויליאם פוקנר, הראשונים, ה־דוב, שני סיפורים, תירגם אמציה פורת, הוצאת דביר, תשל"ג, 178 עמ'

אתה קורא הנעם הממלא על לשונך הקסם ואמל בלבך: „עכשיו היה היער שלפניהם והאויר הכבד בגשם קול רעש גדול והיו צוללים מקול ההמולה והקול מהדהד ומשתבר אל הגדה שבגבם ומתלכד והומה ו־צולל עד שנדמה לגמר שכל הכלבים שהביאו ציד בין המצרים בארץ ה־זאת מימות עולם נובחים עליו. הוא הרים את רגלו על גב הפרדה כש־יצאה מן המים. בנן לא ניסה לעלות עליה שוב. הוא אחז בארכוף כשעלו בגדה וכיסה בצמיחה הנמוכה והלך בשולי הגדה התלולה וראה את ה־דוב עומד על רגליו האחוריות, גבו אל עץ, והכלבים הנועים מכרכרים מסביב לו, ושוב התגנב לביא ודינק התרומם כולו כן הקרקע" (מתוך „הדוב", עמ' 96).

בשני הסיפורים „הראשונים" וה־„דוב" שניתרגמו עתה לעברית, נהנה אתה שוב מן הכתיבה המתוססת, המסוקסה הזאת, המבולבלת לכאורה, מן המשפטים המורכבים הלא־נגמ־רים, שבכיכול נשמטו משליטתו של המחבר, שהוא כביכול נגרר אחריהם מבלי יכולת לרסנם, בעוד שבעצם הם יזומים מאד, תכליתיים מאד. זוהי פרוזה של איכר — ופוקנר אכן ראה את עצמו כאיכר הכותב סיפורים — ועם זאת, ורגישה מאד, מעודנת, מתו־שית מאד, ככל שהיא מעורסלת ו־מסורבלת, כולה האונה מרוכזת לרח־שים ולצלילים דקים.

הסיפור המרכזי, „הדוב", שהוא המ־שכו המדוייק כמעט של „הראשונים", הוא מעשה בחבורת־גברים, דרומיים לבנים ובני־תערובת כושים־אינדיא־נים, ובתוכם נער מתבגר, היוצאים בסתיו, בעונת הציד, לצוד איילים ולצוד אף את סבא בן, הדוב הגדול, הזקן, שהוא התגלמות יער־הפרא ה־נדון לכליה. הדוב הזה הוא „עז ואכזרי, שלא ישוב מפני כל ולא כדי להישאר בחיים בלבד אלא מתוך אר־תה בגאוה פראית עזה על החופש ועל החירות, וקנאי הוא לחופש ולחירות וגאה עליהם כל כך עד שהוא משליך אותם מנגד לא מתוך הפחד ולא מ־תוך החרדה אלא כמעט מתוך שמחה, וכאילו הוא משליך אותם לסכנה כדי ליהנות מטעמם וכדי שישתמרו עצ־מותיו הזקנות החזקות ובשרו הזקן רב הכוח גמישים ומהירים להגן עליהם ולקיימם" (עמ' 145).

הסיפור הוא גם סיפורו של סם פאתרס, „זקן אחד בן שפחה כושית ומלך אינדיאני, שירש מאמו את ה־

ויליאם פוקנר

תולדות הארוכה של עם שלמדו ענוה ושפלות־ברך מתוך היסורים ו־למדו גאוה מתוך העמידה בסבל ש־בילתה את היסורים, ומאביו ירש את התולדות של עם היושבים בארץ זמן רב כן הראשונים, אבל עכשו הם קיימים שם רק באחוה גלמודה זו שבין דמו הנר של כושי זקן ו־השוך־ילדים ובין רוחו הפראית הלא־מנוצחת של דוב זקן" (עמ' 146).

והסיפור הוא גם סיפורו של הנער איזק מקסלין, בגיל שבו הוא כבר יכול לכתוב את שנותיו בשתי ספרות, המצטרף לחבורת למבוגרים במגמה מוגדרת: כאשר יקיץ את דם החיה הגדולה, את דם הדוב, ייעשה לגבר, לצייד. אותו נער „ביקש ללמוד ענוה וגאוה כדי להיות מוכשר וראוי ב־יער אבל מצא את עצמו נעשה מוכשר כל כך מהר עד שחושש היה שמא לא יהיה ראוי לעולם כי לא למד ענוה וגאוה אף על פי שהשתדל, עד שיום אחד עמד זקן אחד שלא היה יודע להגדיר לא את זו ולא את זו והוליכו כאילו בידו למקום שדוב זקן וכלב בן־תערובת קטן הראו לו שעל ידי קניית עוד מידה אחת יקנה לו את שתי המידות ה־אלו" (עמ' 146). מידה זו, אומץ הלב, לא רק אותה עתיד הנער ללמוד תוך כדי הפיכתו לגבר. הוא ילמד לדעת גם את הרחמים, הכבוד, אהבת הצדק ואהבת החופש.

וזהו גם סיפור על לביא „כלב קטן בן־כלי־שם, ובן־תערובת, ובן לאבות רבים, מבוגר אבל משקלו פחות מ־שש ליטראות, שלא היה יכול להיות מסוכן כי לא היתה בריה קטנה ממנו בעולם, ולא עז ופראי כי לזה ייקרא סתם רעש, ולא עניו ושפל־ברך כי כבר היה סמוך לקרקע כל־כך שלא היה יכול להשפיל עוד, ולא גאה כי לא היה כלל במידתו כדי שישגיח אדם מה מטיל את הצל הזה, ואפילו לא ידע שאין לו חלק לעולם הבא כי כבר החלט שאין בו נשמה בת־אלמוות, וממילא לא יכול להיות אלא אמיץ בלבד, אף על פי שגם לזה ודאי היו קוראים סתם רעש" (עמ' 146).

הוסף על הכל הזה גם סיפורם מיער דה ספיין, גנרל קומפסון ה־זקן, בון הוגנבק, כל אחד מהם גבר בגברים. וזהו גם סיפורו של היער הקדמון („היער המסוכן והעויין, ה־יער הענקי, המוריש, בעל ההגות ובעל העמקות"), של ארץ־היער ה־פראית ההולכת ונכבשת, הולכת ונכ־רתת, על ידי האנשים הלבנים, ושל ארץ הדרום־שנחמסה מבעליה הקד־מונים ושעל כן רובצת עליה קללה כמו שמסביר מקסלין: „איננך רואה שכל הארץ הזאת, כל ארץ הדרום הזאת מקוללת, ושכולנו שיצאנו ממ־נה, שהיניקה אותנו מעודה, הלבנים והשחורים גם יחד, רובצת עלינו ה־קללה? נעניתי לך שבני גזעי שלי הביאו את הקללה אל הארץ, אולי משום כך צאצאיהם בלבד יכולים לא לעמוד בפניה, לא להילחם בה, אבל אולי לעמוד בה ולהאריך ימים עד שתוסר הקללה" (עמ' 130).

ועל הכל, סיפור זה, שיש בו שי־לוב נדיר של ריאליזם עם סימבו־ליזם קוסמי, הוא גם מה שצפירה פו־רת מגדירה במסת־המבוא שלה: „סובלימציה של רגש היסטורי אב־סורדי וחסר־פשר לקוסמוס מיתולוגי רווי משמעות". „הדוב" עמוס משמ־עויות מיתיות וכל כולו כעין מיתוס. פוקנר, מבהירה צפירה פורת, אינו עושה שימוש מקובל במיתוס אלא באותו המובן שהמיתוס בא להציל את הזמן ואת ההיסטוריה מפני ה־אבסורד, שכן המיתוס אצלו אינו ביטול הזמן אלא גילוי הצד האפוק־ליפטי שבזמן. המיתוס הזה, המבטא זהות קיבוצית ונסיון קיבוצי, הוא יציר תודעה צלולה להחליטין השוכנת באדם מבוגר שאיבד לנצח את יל־דותו. שום אדם איננו הוא עצמו בלבד, האמין פוקנר. כל אדם הוא גם כל אבותיו וכל הרקע שלו וכל הלב האנושי כולו כשהם מכונסים בראש־סיכה. רק בכלל ולא בפרט, ואף על פי שכל רגע של קיומו רווי מוות, יש לאדם חלק במחזור הנצחי של הרצף בן־האלמוות, וכל חלקיק של ההווה שלו מכנס בתוכו את כל העבר שהוליד אותו ואת כל העתיד שיוולד ממנו.

הזוג פורת העניק לנו בזה מתנה כפולה: המבוא המאלף של צפירה פורת משלים להפליא את מעשה־היצירה של אמציה פורת, מתרגמם של שני סיפורים אלו. מציאת הנוסח העברי הנכון לפוקנר היא אולי ה־משימה הקשה ביותר העשויה לעמוד בפני מתרגם. אמציה פורת ראוי לכל השבחים. ספק אם ניתן היה לצפות לתרגום קולע יותר, אמיתי יותר ו־מוצלח יותר ממלאכת־מחשבת זו.

מי ערך את התלמוד?

מאת נפתלי קראוס

מ. א. טננבלאם, התלמוד הבבלי, בהתהוותו ההיסטורית, הוצאת „דביר", תל־אביב, 316 עמ'.

מימיהם של אבותינו — כך מספר המדרש — לא פסקה ישיבה מהם. אברהם זקן ויושב בישיבה היה וכן יצחק ואף יעקב שלמד אצל שם ו־עבר. מה למדו? תחילה ודאי את עיקרי האמונה באל אחד ומיוחד, אח"כ אולי את שבע המצוות שנצטוו בני נח; ולפי הדיעה האומרת ש־קיימו האבות את כל התורה כולה לפני שניתנה — הרי שלמדו תורה ומצוות, טרם הגיעו למרגלות הר סיני.

משניתנה תורה — למדוה בני־ישראל בשקידה. היא נמסרה ליהושע, לזקנים, לנביאים, לאנשי כנסת ה־גדולה ולחכמי הדורות שבאו אחריהם. רבי יהודה הנשיא, הוא רבינו ה־קדוש, גבר למשמרת הנשיאות, חיבר את המשנה ואתו התנאים, אחריהם האמוראים, עד רבינא ורב אשי, ש־הם, לפי עדות הגמרא (בבא מציעא פ"ו) „סוף הוראה". לכאורה הכל ברור: יהודים לומדים גמרא, שעליה נסמכים פסקי השו"ע, הלכות־הליכות, ועליו נדבך על גבי נדבך ספרות השו"ת הענפה.

אולם מי שמעיין בספרו של מ"א טננבלאום, „התלמוד הבבלי בהתהוותו ההיסטורית", יגלה לפתע, כי שום דבר אינו ברור. עדות הגמרא על רבינא ורב אשי כ„סוף הוראה" — שהחל מרב שרירא גאון באיגרתו המפורסמת ועד רש"י ושאר מפרשי התלמוד הבינוה כולם כך ששני אמו־ראים שנקראו אלה ערכו־סידרו את התלמוד כפי שהוא לפנינו — עדות זו אינה אלא „מסורת תלמודית עמו־מה" וכיוון שכך איש כאותו שגב אינו יודע מי, מה ומתי חיבר, ערכו, קיבצו, סידרו, את התלמוד; האם אמוראים, או שמא סבוראים, והאם בעל־פה או בכתב, האם תלמוד וגמ־רא הם היינו־הך, וכו' וכו'??

אמנם, אין מחברנו הראשון שגילה את ה„בעיות" הללו. קדמו לו מחברי־מחקרי־סופרי תקופת ההשכלה, שגילו כי באיגרת רש"ג, שבאה בתשובה לשאלת רב יעקב בן נסים מקירואן על השתלשלות התורה שבע"פ, יש בעצם שני נוסחאות, נוסח ספרדי ונוסח צרפתי ויש סתירות, ביניהם, וממילא רב אשי אינו אלא רב אסי (עמ' 232 בשם א.ה.) ו„סוף הור־אה" פירושו ביטול ההוראה באיי (שם). ואם לא די בכך, הרי שיש בתלמוד תוספות מאוחרות „ובכללן מישורי ניהול פה וגסות רוח" (עמ' 200, בהערת שוליים מס' 44, בשם „ערך מליף של שייר"). לא פחות ולא יותר.

המחבר המלומד, המציג בספרו עש־רות שיטות של מבקרי התלמוד — על משקל מבקרי המקרא — אומר בדברי פתיחתו, כי מגמתו „איננה לשם ביקורת סתם ולא כל שכן לשם קינטור או התגרות במסורות ובמקו־בלות, אם ביקר ומקודש ביצירות רוח האומה" (עמ' י"ג). ואכן, הוא הש־קיע עמל רב באיסוף כל השיטות, הסירכות והתמיהות, הסותרות לא רק את המסורות המקובלות, אלא גם את עצמן, אך אינו מסכם ואינו קובע עמדה משלו במרבית הבעיות שהוא מעלה.

בעצם הדעות, הקושיות והפלפולי־התירוצים המובאים בספר בשם אומ־ריהם, אין איפוא כל חידוש. החידוש הוא בריכוזם של כל הדברים בספר אחד, ערוך בקפידה, המבהיר למעיין תוך כדי עיון, מה אינו מוחוור לו, בעצם...

החידוש הנוסף הוא בהצעה לפתיחת קתדרה ללימוד תורת שבע"פ „על קדרותיה ושלבי התפתחותה ההיסטו־ריים" והבעת התקוה כי „לא רחוק היום שמורים ומחנכים יראו צורך חיוני לצרף להוראת התלמוד במוס־דותיהם גם עיון ולימוד בהיסטוריה התלמודית... להקנות ללומד ומעיין חוש ביקורתי מפותח..." (עמ' י"ד).

דומה, כי בנקודה זו שוגה המחבר הנכבד, מתוך שהוא מתעלם מעובדה פשוטה אחת היא מיהותם של לומדי התלמוד. ובכן, תלמוד לומדים ביש־יבות. ראשוני המשכילים עוד למדו משהו בצעירותם, על קצה המזלג, ואחר כך שיקעו את עצמם בצד ה־חיצוני של תלימוד, הצד המחקרי, ההיסטורי, הביאוגרפי וכו', מעין „פר־פראות לחכמה". היום מי שלומד תורה לשמה, בישיבות, בארץ ובח־ו"ל, אין לו כל ענין בדעותיהם של בייגר, גרץ, רביק, קפלן וכו' על זמני חיבורו, תולדות התהוותו ובעיי־תיות עריכתו של התלמוד. ומי ש־עוסק בזה בתור „מדע" בפני עצמו, ספק אם מילא כרסו בש"ס ופוסקים וספק אם יודע הוא בהוויות דאביי ורבא.

מסיבה זו נראה ספרו של מ"א טננ־בלאם, כמו כל המחקר בנושא, כאילו נע בחלל ריק ותבל. משל למה הדבר דומה? ליהודי פיקח שסיפר פעם: המהרש"א (רבי שמואל אליעזר אי־דלס, ממפרשי התלמוד) אומר באיזה מקום: „מקשין העולם". עברתי ב־מקומות רבים בעולם, מספר היהודי, הייתי בפאריס, בלונדון, בוינה וכו' — ובשום מקום לא שמעתי שואלים את הקושיה, שהמהרש"א מביא בשם ה„עולם". רק באתי הביתה ונכנסתי לבית המדרש, ישבה שם קבוצת לומדים ומפיהם שמעתי את קושיית המהרש"א. סימן — סיים היהודי את סיפורו — כי „העולם" הוא בית המדרש...

„עולם" זה של לומדי תורה לשמה מקבל את נוסח „רב אשי ורבינא — סוף הוראה" כפשוטו — ואינו זקוק לקתדרה לשם כך.

לא בדרך המלך

מאת מ. משי"ב

באר לחי / שירים מאת בנימין גנן (גולדמן). הוצ' מסדה 1973, 273 עמ'. רישומים מאת י. קרמן

משך שנים רבות „פיזר" בנימין גנן (גולדמן) את שיריו במוספים ספ־רותיים של העתונות היומית ובכתבי־העת. רק עתה, לאחר 25 שנות יצירה (והשירים נכתבו במרוחק־זמן זה מזה) קיבצם בספרו „באר לחי" ו־סידרם מדורים מדורים על־פי נוש־איהם וסוגיהם.

והרי הם: „חלומות", שירים שיש בהם דברים על בית ועל הליכה ממנו, מנוסה אל החלום וחזרה ממנו, דרכי מכאובים והויה. „בעקבות" — הוא מדור שנכתב כולו בעקבות סיפורי התנ"ך ודמויות בולטות שבהם: יצחק, אוריה החתי, יעקב, תמר. „מחולות" — שירים ישראליים הברוכים רובם ככולם בהבזקי המלחמות, בלוחמים, במדבר, בסיני, במלחמת ששת הימים. „נופים" — מדור שעניינו כשמו. „הגות" — מדור המוקדש לדוד בן גוריון ובו שירים אקטואליים, הגם שפעמים לובשים הם צורת אליגוריה או משל, לרבות הזים פוליטיים טוב־הקים כעל עניין ה„פרשה" המפורסמת. ב„יצרים" אנו מוצאים שירי אהבה בעיקר, ב„זמר־עם" — שירים בעלי צביון זמוני, מוסיקליים מאד במש־קלם „וריקודיים" באוורירותם, שירים פשוטים וצחים; ולבסוף מדור „זכ־רונות" — בו פואימה יפה מאוד „יציאת יפו".

*

לזכותו של גנן כמשורר ייאמר קודם לכל, שאינו „בוזר" לפי אופנה ספ־רותית כלשהי בלשון השירית שלו, או ב„נושאיו" המשתרעים על־פני מרחב גדול (מד־...) או בשימוש ה„טכניקות" השיריות, וכבר בכך יש לו ייחוד משלו, מה גם שאסיף שירי זה של למעלה מ־25 שנה, נותן אפ־שרות לקורא לעמוד על ייחודו של גנן, ששירתו היא שירה „סיפורית" בעיקרה, פעמים „מסבירה" אך איננה רמזנית והאיבה בוסקה סימני־שאלה רבים במקום שאין צורך בכך.

הדימויים השיריים (האימאז'ים) אומנם קיימים בשירתו (שהרי אין שירה ללא אימאז') אך אלה אינם כופים עצמם על השיר, והם מצומ־צמים כדי מינימום. רק כשהוא כותב על נוף מוכר הוא הופכו לחלומי יותר, אולי כדי לצאת מן השיגרה ואז די־מוייו מתרבים והם מקוריים ועזים, כמו למשל בשירו „חלום באפורי" (תל־אביב): „— הצבא, / בפריכת נכנפה, / ולבש הים אלמנות; / לרגליה, / שוכבה קיוה יהודה. // — ענים יגעו לריפסוד; / באפשך יבוד — — / והלאו עטרים;"

*

שיריו של בנימין גנן הם לאביתר של דבר שירי־דוף, שירי־תגובה. ה־דבר אמור בטובנה הטוב אך גם הרע של תכונה זו — הכרוכה בתגובה „אירועית" לעניינים המתרחשים בר זמניה. שירי תגובתו על מלחמת ששת הימים, למשל, על כבוש נעלם באפסק ועוד — הם שירים פאתטיים ללא כיסוי שירי בשכבע.

גנן הוא כשורר מתאר ומצייר, אימפרסיוניסט — ובציוריו הוא כבקש להעניק לקורא „סיפור" קטן, סיפור על מצב, על סיטואציה — אך יפים בעיני מכל הם שירי הזכרונות שלו, ובביחוד הפואימה שכאילו זוהמה את ספרו רב־החכמות, הפואימה „יציאה יפו" (שנכתבה בשנת 1960) ויש בה צבעוניות רבה עם גיזווהו אותנטיים אמ־תיים, נוגעים ללב, של יפו דאז, תל־אביב הקטנה על חוליה, גרויה ואהרונותיה.

דומה, שעם ספרו זה של בנימין גנן, על הטוב (הפחות־טוב) שבו, נוסף נדבך מיוחד, גם מעניין, למק־הלת השירה הישראלית, ובהוצאתו לאור „הפקיע" עצמו איש משורר מאפרוריות מלאכתו (הוא עורך דין במקצועו), אל אורות חדשים.

יסורי אהבה־ בשני סיפורים

(סוף מן העמוד הקודם)

המרפא לתולי־נפש, אך קריאת־התיגר שלו נשארה מעבר מזה והיא מהדהדת גם היום, יותר ממאה ועשרים שנה לאחר שנכתב הסיפור. בקלות ניתן ליישמה במציאות עכשווית, אף כי אולי לא בכל מקום ולא באותה חריפות שטבע בה יוצרו על סמך נתוני המציאות שלו.

הקורא בן זמננו חש בהכרח אהדה לגיבור. אנטי־גיבור זה של דוסטו־ייבסקי. לא משום עצם חולשתו, ש־היא אנושית ועל כן איננה חריגה, אלא דווקא בשל תסכולו העמוק. ה־מטריץ אותו למרד כלשהו. יצירת הכפיל כדי להיאבק בו, כדי לנשל לנעוד וכדי להיכנע לו לבסוף ב־אמיסת־כתנה, ניתנת ליישום במקבי־לות רבות מימינו. משום כך קל לדלג על עשרות השנים הרבות, על סממני התקופה והרקע, וגם קל לנסוע את הטיפוס הייצוגי במציאות של זמננו. ואולי בכך יש לראות את גדולתו של סיפור זה.

ולבסוף — התרגום העברי של תול־עובסקי הריהו מלאכת־מחשבת. ה־מתרגם השכיל לשמר את התוכן והכלי גם יחד. הוא הריק לעברית את רתבות הסגנון של דוסטוייבסקי ואת לשון התקופה, תוך כדי שימור הנימה ה־אירונית המאופקת, הניכרת מבין ה־שיטין, המעברים הדקים שבתיאור.

*

גורל שונה והארה שונה להלוטין מוזמנים לפרשת אהבתו של טוניו קרגר לאינגבורג ההוהבת, ציר סי־פורו של תומאס מאן. גם כאן סובל הגיבור מעובדת ההדעה שהעדיפה נערת־חלומותיו גבר אחר, אך סבלו אינו מדרדר אותו להתמוטטות הייאוש, הוא מוצא לעצמו נתיב משלו, אף כי לא נתיב מאושר.

טוניו קרגר, בנם של הקונסול־הסוחר ובת־הדרום שהפליאה לנגן בפסנתר ובמנדולינה, איננו פקיד אפור כגוליאדקין. הוא ילד רגיש, בעל נפש של אמן, העשוי להתפתח בפורצת הזמן ולהיות משורר. מרחב העלילה של פרשת אהבתו חובק שנים, מגיל בית־הספר ועד לשיבה אל עיר המולדת לאחר שנים של חיים בניכר. כל אותו זמן נושא גיבורו של מאן בליבו את זכר אהבת נעוריו הצהבהבת כשהוא מדחיק אותה במודע לקרן־זווית ו־משקיע עצמו בהרהורים על מהותה של האמנות ועל נפשו של האמן. הכפיל של טוניו קרגר הוא איפוא כר־הרהורים, אך כיוון שנפשו רגי־שה וגם יש לו אוזן קשבת בידידתו הציירה הרוסיה ליזבטה איבנובנה — אינו מגיע לכלל טשטוש־תחומים בין המציאות לבין עולם ההזיות.

סיפור המעשה אינו נרקם ברצף אחד, אלא בדילוגים. אנו פוגשים ב־גיבור בתחנות שונות של חייו, כשכל פרק מהווה תחנה נוספת בדרך אל המיפגש הגורלי (החסר־האחיזה) בעיר הצפונית המרוחקת. עם סגירת המעגל, כשטוניו ניצב מאחורי דלת הזכוכית של האולם ורואה את האנס ואינגה מחוללים יחד וחוזרים ויוצאים מתחום חייו — כשם שנכנסו אליו בפתע ובלא אומר־ודברים — נשארת רק האכזבה המרה של האמן, אכזבה ש־הוא נותן לה ביטוי בכתבו לידידתו הרוסיה: „...אני מסתכל לתוך עולם־צללים שלא נברא עדיין, השואף להת־גלם וללבוש צורה. אני רואה המון דמויות בני־אדם הרמוזות אלי ומבק־שות את תיקונן: דמויות טראגיות ו־מגוחכות, כאלה שיש בהן מן הטרא־גיות והגיחוך כאחד — וכולן אהובות עלי. אך אהבתי העמוקה והנסתרת ביותר נתונה לבהירי השיער וכחולי־העיניים, המאושרים, החביבים וה־שכיחים". במלים אלה מתמצה גרעינו של האמן כאדם מגוע, אדם שעולמו האישי נהרס אך עולם־היצירה שלו נבנה מחורבנו. הכאב שבחיים הוא מלט לבנין השירה (ואולי נכון יותר לומר בעיקר הכאב שבחיים) וטוניו קרגר פונה אל מעיין־היצירה ברדת המסך על חלומות־המציאות.

יתר על כן, אכזבתו של טוניו קרגר מרה מאבדן אהבת־נעוריו האמת. ב־פגישה הגורלית שבפרק המסיים נק־שרים שלושה חוטים: טוניו, אינגבורג והאנס. האנס הוא חבר־מילדות, היפ־וכו הגמור של טוניו, אדם הנטוע בשתי רגליו בקרקע היודע לנצל את החיים כהלכה. נסיונו של טוניו לקרב את האנס לעולמו הרוחני (באמצעות „דון קרלוס" לשילר) נכשל בשל אטימותו של חברו לעולם־הרוח, ומאידך גיסא גם לא יכול האנס לשמש לטוניו נושא־חיקוי, אף כי בסתר ליבו היה רוצה להיות יפה ונערץ על העלמות כמו האנס. ידידותם של טוניו והאנס היתה איפוא קשר בין הפכים וקטיעתה באיבה עם נסיעתו של טוניו קטעה כליל גם קשר רופף זה. לעומת זאת, מובנת בהחלט המשיכה ההדדית שבין אינגה הצהבהבת לבין האנס, שניהם יפים, „בהירי־שער וכחולי עיניים", שניהם אוהבי החיים ומבצעיהם. בין בהינו התאותו ואילו טוניו, המעריץ האילם של אינגה והחבר הנידח של האנס, אינו מסוגל אפילו לגשת להת־ודע אל חבריו־לשעבר ומעדיף לצפות בהם מרחוק.

דמותו הרגישה של טוניו, שלא כדמותו המתוסכלת של גוליאדקין, זוכה לעיצוב מלא־אהבה מידי יוצרה. שאולי גם השקיע בה לא־מעט מעולמו הרוחני העצמי. כיוון שקווי־דמות זו חוזרים ומופיעים אצל תומאס מאן — סביר להניח שצייר בטוניו מעט מ־אישיותו־שלו בצעירותו. ואכן, מול האירוניה הדקה של דוסטוייבסקי, ה־מטלטל את גיבורו ממבוכה למבוכה בדם קר, ניתן בעליל לראות, כי מאן סובל יחד עם גיבורו ומזדהה עמו לאורך כל דרכו.

הנה כי כן, טוניו קרגר הוא סיפור סנטימנטאלי־חלומי, סיפור שיש לו מסילות אל לב הקורא ואשר רק עומס־ההגיגים שהמחבר מעמיס על יצורו מפריע מעט לקורא המתוצע להזדהות עם גיבורו. נעימת־החסד המשוכה על התיאורים והסיטואציות המביכות שבהן מעמיד המחבר את טוניו מטליטות את התמונה של מטווה עולמו של היוצר, אותו שם בפיו ורקם בדמותו של גיבורו. דווקא בשעה שטוניו חוזר אל נוף ילדותו, אל העיר שממנה בא, כדי למצוא שלוות־נפש — הוא נקלע לחוויה הבלתי־נעימה של חשד משטרתי וכמעט־מעצר. ואולי אופייני לגיבור זה שאינו מצטייד ב־תעודות ואף איננו מוכן להסתייע בשם אביו, הקונסול המכובד, כדי להיחלץ מן המיצר. מורשת האב, ה־מעוגנת בחיי החומר, איננה יאה לאיש הרוח המחפש לו שלווה. על כן, רק באורח נס הוא ניצל ממאסר. בזכות תמימותו — ולא בחסד מרצאו.

בעולמנו מעטים מאוד טיפוסים כ־טוניו קרגר. משום כך טוב עשתה „ספריית תרמיל" שהביאה את תרגומו של ליכטנבום בכלי חדש לקהל קור־איה צעיר, שליבו עדיין פתוח לאהבה וליופי.

ספרים חדשים / עיון ראשון

שירה

שירת לוחם

„מזמור ליהודי הלוחם" הוא הפואימה, בשמונה פרקים, של אריה הורשי. הפואימה מתארת דרך הקרבות של היהודי הלוחם גמו וארשה ועד שיהודי ירושלים. הוצאת אליף ומחירו 12 לירות.

שירי ביכורים

* 56 שירים כלולים בספרו של ציון מתתיהו „קול בעלמה", בהוצאת אליף. השירים ברובם הם שירי ... דת. המחיר 10 לירות.
* אסופת שיריה של רונית „כל הלילות באים אל הדם ו... אינני מלאה". נושאה העיקרי הוא למה הפנימי של אשה. המחיר: 10 ל"י.

סיפור

נצחון האהבה על הזמן

סיפורה של קורינה „כעין תשו... שהופיע ב„ספרית מקור" של ... הסופרים העברים בישראל הו... „מסודה", הוא סיפור בשנה מר... הסודרים לפי ימי המערכה ב... מת ששת־הימים. תגית מספרת ל... זוהה אגבי, בעת שבתן במקלט, קורות חייו, וכך נמוית דקמת־... שהיא „כעין תשובה" וכעין תו... לנצחון האהבה על הזמן. המ... 10 לירות.

אנתולוגיה לסיפורו...

„הסיפורת העברית בשנות ה... נה", זה שמה של אנתולוגיה ב... כת ד"ר אריך כהן, שהופיעה ב... צאת „אחיאסף". המלקט אף ה... מבואות לכל אחד מ־38 המספ... שאת יצירותיהם כלל באנתולו... קשת הסופרים שנכללו בספר ... לה בס. יוהר ונוהמת ברות ... אלמוג. נכללו באסופה יוצרים ... כתבו ב־25 שנות המדינה, אך ... מה נעדר ממנה מקומה של ... מרת הצעירה ביותר (רוב הס... הכלולים בה הם בגיל 35 ומ... המחיר: 32 לירות.

הרגל השלישית

ספרו של אפרים שעון „הרגל השלישית" הוא רומאן ישראלי, מקיף שורה של דמויות חסרות צורים, באהבתם, במלחמתם ובמ... תם לנקמה. הוצא לאור על־ידי ... שעון" באשדוד.

חוליות לשרשרת

סיפורו של גרשון נאמר ... ואונגלית „שלח עשרים הענ... שהופיע בהוצאת „מסדה", הוא ... סור קורותיו של מכתב השר... שמקבלו — בעל בית מלון — לשלוח אותו ל־20 אנשים נו... הוא מכין לו מעטפות לשיגור... תב, ובדרך זו נחשפות קורותיה... המנמענים. המחיר: 18 לירות.

סיפורים קצרים מסאלוניקי

בהוצאת אליף הופיע קובץ ... מאת ברוך קוזאל „בשערי סא... קי". המחבר, אחד מקבוצת ה... ניקאים שעלו לארץ ב־1914, ... חבר־הכנסת החמישית והשישית ... רך ספר סאלוניקי. בספרו זה מביא צרור סיפורים קצרים ... חייהם של בני עדתו. המחיר: ... לירות.

סיפורים ישראליים

שבעה סיפורים נאספו בספרו ... יעקב הביציש „ויראן", הקרוי שם אחד הסיפורים. המחבר ... קורות־חיים של דמויות מישראל ... רקע המיגוון העדתי, כשהוא ... את הבעיות המושבית והעיו... בעלייה. זהו ספר סיפוריו הר... של המחבר, שעד כה פירסם רק ... רה. הספר הופיע בהוצאת אלי... מחירו 8 לירות.

זכרון

פרקי חיים ופולקלו...

עם הגיעו לגבורות כונסו ... בשם „אלה אזכרה" פרקי חיי... פולקלור, מפרי עטו של חיים ... הוגשו לו כשי על־ידי בנו ... ומשפחותיהם. המחבר, תעשיין ... צוער, פירסם פרקי זכרונות אלו ... עיקר כספר הזכרון לקהילת ... חוברות „ידע עם". הספר מחולק שלושה שערים: „מעשי א... „עליתי לארץ־ישראל" ו„בתוך ... השכונות".

לזכרו של גוליבר

בהוצאת „עמיחי" הופיעה מה... שניה של הספר „אדם ולוחם"... סור חייו של רס"ן יצחק בן־... (גוליבר), שנפל שבע שנים ... מלחמת השחרור, בפעולת־תגמול. ספר זה כתב דוד בן־גוריון, כי שאר: „לא הגיעו לידי הרבה ... רים ברתקים, מזעזעים ומעו... כבוד, באון ויגון — כספר הזה". מחיר: 12 לירות.

דמותה של אמריקה הלטינית

בהוצאת „מסדה" הופיע ספרו ... פיטר קאל הוים „אמריקה הלט... — קונפליקט פנימי ושלום ביד־... מיי". המחבר סוקר בתמציתיות ... ההיסטוריה המדינית והדיפלומ... של מדינות אמריקה הלטינית ... זו, תוך הדגשת השינויים השונים ... בשכרים הפנימיים וההפיכות ... חוללו בחלק עולם זה במקר־גים. ... השאיפה ליציבות ביחסים הבין־... מיים — מאידך גיסא. הספר ת... לעברית בידי ה. לוויט ובסיומו ... אים ביבליוגראפיה עשירה וכמ... עניינים. המחיר: 15 לירות.

דואר אויר · מספרות העולם

(סוף מן העמוד הקודם)

מהם בארגה, וביחוד כמי שמשחית את הילדים".

המספרת ג'ויס קרול אואטס אינה מבינה כיצד הפסיקה תפגע ברומאנים הפילוסופיים, הקודרים שלה, ובוודאי אין לה כוונה לשנות את נוסח כתי־בתה. אמנם, הרומאן שלה „ארץ פל־אים" שם בפי בני־תישחורת מלים מסוג זה שגרם באחרונה את ביטול

טרומן קפוטה

הצגתו של הסרט „ירח של נייר" ב־עיר אולבאני שבמדינת ג'ורג'יה, אבל „אינני יכולה לדאוג לעתיד במובן אישי. הייתי מודאגת יותר בקשר למו"לים שלי מאשר בקשר לעצמי. אני מרבה לכתוב, אולם לא איכפת לי אפילו לא יפורסמו חלק מזה".

רוס מקדונאלד, הנחשב לגדול סופרי־הבלש בארה"ב, שיצירותיו יש להם איכות ספרותית מעולה, מותח ביקורת קטלנית על פסיקת בית־המשפט העליון. אחד מספריו האחרו־נים, „יפהפיה נרדמת", עוסק, בין השאר, ביחסי מין של בלש פרטי קשוח, אולם אינו נזקק למלים או למציאות שיש בהן כדי לפגוע ברג־שות סבתו של מישהו. „אבל יש ב־דעתי לכתוב על נושאים הקרובים מאוד אלי, ועניינם דורי־דורות של משפחתי... נושאים אלה נזקקים ל־חוויה הפוריטאנית בקאנאדה, שם התגוררה משפחתי, וחוקים חדשים אלה עלולים למנוע ממני, לחלוטין, לכתוב עליה ביושר־לב".

ג'ון אפדייק, מחבר „זוגות", אשר בשנות השישים היו מי שתיארו אותו כמין „פייטון פלייס" ספרותי — אבל הוא נחשב לאחד מגדולי המספרים של אמריקה בימינו — סבור כי ה־פסיקה היא „צעד אחורה". אמנם, כאמן הוא רואה בה „לא יותר מאשר הטרדה או הטרדה פוטנציאלית. מ־סופקני אם תשיג הרבה אפילו במה שנוגע להגבלת פורנוגראפיה אמי־תית". הפסיקה לא תשפיע על כתי־בתו הנוכחית וגם אינו מאמין, כי היא מבטאת ריאקציה פוריטאנית ב־רחבי הארץ ובעולם־המו"לות.

לעומת זאת גורס טרומן קאפוטה, כי הפסיקה היא „שערוריה", אף כי אינני סבור שאי־פעם כתב משהו שאפשר לכנותו „פורנוגראפיה". אין פירושו של דבר שלא יכתוב משהו מעין זה בעתיד. עכשיו הוא עסוק בחיבור רומאן ארוך בשם „תפילות שנענו", אשר קטעים מסויימים מ־תוכו עלולים להיראות בעיני „מסורף כלשהו" כפורנוגראפיים, כגון שיחה בין שתי נשים במסעדה על חוויותיהן המיניות עם אותו גבר.

ג'ויס קארול אואטס תיארה את הפסיקה של בית־המשפט העליון כ־„הבאת מלחמת וייטנאם הביתה" ו־סבורה, כי היא תגרום דיכוי גרוע. מקדונאלד טוען, כי היא מכניסה תחת אותו גג, ודנה לאותו יחס, את הטוב ואת הרע ואת הלא־איכפתי. ונגוט, כאשר נשאל מה נורא בחזרה אל תקופה שבה היה תוקף לחוקים נגד פריצת־מוסר ובכל זאת יצרו בה סופרים כטולסטוי, דיקנס ומארק טויין, השיב, כי עניין של עיקרון הוא שהחברה תתיר חירות־ביטוי מל־אה, זולת כשהדברים באים לעורר מהומות. ג'ון אפדייק ציין, כי סופרי העבר היו להם עיכובים שמקורם ד־עות חברתיות עמוקות־שורשים, אפי־לו לא היו אלו כתובות, „דבר אחד הוא להענות לגורמות מוסריות אלו, ואילו דבר אחר הוא, שהוא לך חי־רות, והיא תילקח ממך".

„מה שמחליש את האמנות איננו בפשטות הטאבו — הרבה המצאות מילוליות, אליגוריה מתוך אונס, ו־שפע של שנינות באו לעולם מתוקף האיסורים. מה שמחליש את האמנות הוא הוויתור על הסמכות המוסרית. אם נחזור אל הלשון הנקיה — נוותר על האשראי האמנותי שלנו".

כה אמר ג'ון אפדייק.

*

אירוניה של הגורל: ימים ספורים לפני מותו של ג'. ר. טולקין — רשימה על אודותיו פורסמה ב„על ספרות ואמנות" בשבוע שעבר — העניקה לו צרפת את הפרס לרומאן הזר הטוב ביותר לשנת 1973, לרגל הופעת התרגום הצרפתי של הטרי־לוגיה הגדולה שלו, „ארון הטבעות".

בהזדמנות זאת — וגם זה מכש לפני מותו של טולקין — פירסם המבקר הצרפתי ריימון לאס ורזינאגס מאמר הערכה עליו ב„נובל ליטרר" ובו קשר שבחים נלהבים לטולקין, „היסטוריון החלום", מי שיצר „אגדו־פיה צבירת־עד, שבה הווית אגדות עתיקות". לאס ורזינאגס הוכיח את בני עמו על פניהם שאינם מכירים את טולקין, זולת קהל מצומצם הכבוד באוניברסיטאות, וכך הם מחסרים הנאה מנפשם, — והרי רק תעלת ה־לאמאנש מפרידה בינם לבין הסופר, שהעולם האנגלו־סאכסי נושאו על כפים.

*

סלסט אלבארה היתה סוכנת־הבית ואשת־הסוד היחידה של הסופר ה־צרפתי הגדול מארסל („בחיפוש אחר הזמן האבוד") פרוסט במשך שמונה השנים שכתב בהן את עיקר יצירתו. פרוסט היה, כידוע, אדם ידוע חולי — הקצרת רדפה אותו רוב שנותיו — ורתוק לחדרו, שהיה ספון שעם כדי להבטיח בידוד מירבי מן העולם.

אשה צעירה זו — באותם ימים, כמובן, — שנישאה ב־1913 להנהג של פרוסט, אודילון, שמרה יום וליל על חייו של פרוסט ושקדה להבטיח לו את מירב האפשרויות לעבודתו היוצרת. הוא שאמר לה: „ידידך ה־קטנות, סלסט, הן שיעצמו את עיני". מאז 1922, השנה שפרוסט נפטר, דוחה סלסט אלבארה את כל ההצ־עות לכתוב את זכרונותיה. למעשה, בשנה שעברה, שינתה את דעתה והיא מסבירה תפנית זו בדפים ה־ראשונים של סיפרה העומד לצאת בסוף החודש בהוצאת „לאפון" ושמו יהיה „מר פרוסט". את הזכרונות רשם מפיה ז'ורז' בלמון.

ג'והן אפדייק

„במשך חמישים שנה", אומרת סל־סט, „סירבתי לכתוב את תולדות חיי לצידו של מר פרוסט כשום נדר שנדרתי לעצמי. אם החלטתי לבסוף לעשות כן, הרי זה דווקא משום שיותר מדי דברים בלתי־מדוייקים ואף בדיות גמורות נכתבו על־אודותיו בידי אנשים שלא היסיבו להכירו כמותי, או שלא הכירוהו כלל... זקנה כמותי, המחזיקה בגיל 81 לספר את כל הידוע לה, איזה עניין יכול להיות לה לבד מן האמת? בחייו לא יכולתי לשקר לו אף פעם; לא אתחיל זאת עתה — כי אם אשקר, לו אשקר. לפני שאמות גם אני, רצוני רק, במידת יכולתי, להשיב את דמותו האמיתית. זה הכל".

„מר פרוסט" אינו איפוא רק סי־פור מרגש, אלא גם אנדרטה למי שקטל עצמו במאמציו לחפש אחר הזמן האבוד. בעת ובעונה אחת שו־פע הספר פרטים אינטימיים מחיי היומיום של פרוסט — מה לבש, כיצד טיפל במראהו החיצוני ובבגדי־אותו, מנהגיו האנושיים והספרותיים וכל ה„סכים הקטנים" של הווייתו.

סינדקאט

- בארצות א...

ספר חדש

קהילה ואהבה

המחתרת - בארצות אירופה

מאת יעקב אבינוגה

ד"ר אלי י. הבין: ההוית ה־עניה / הארגון הצבאי הלאומי בארצות אירופה 1946—1948; הוצאה רון. תשל"ג. 357 עמ'.

בית־הספר לתעופה ע"ש ז. ז'בוטינסקי

עם הכרזת המרד (בתחילת 1944) עניה מפקדת האצ"ל בארץ־ישראל. לאחר ארגונה מחדש והעמדת מנחם בגין בראשה, בפני שורה של בעיות יסודיות ועקרוניות בשאלות של אוריינטציה ואיסטרטגיה — כלפי פנים וכלפי חוץ. על רקע עמדה בריטניה בהוקעת המלחמה העולמית — שטרם נסתיימה — והעדויות כי הממשלה הבריטית איננה מתכוונת גם אחרי השואה לשנות את מדיניותה למדיניות פרו־ציונית גלויה ומעשית, החל ה־אצ"ל הורג כך המעגל האנגלו־ציונטורי שבו היתה שרויה התנועה שילדה אותו לבין היוסדה. האצ"ל התקשה לבצע מהפך זה (שבוצע בשלמותו על־ידי לחי" בלבד) וההדרגה היתה ההליך, שהואץ הרבה על ידי המאבק המזוין. האיבה כלפי האדמיניסט־רציה המנדאטורית התחלפה באיבה לבריטניה והאנגלופיליות שהיתה נח־לת התנועה הרביזיוניסטית התחלפה לכן 1944 באנגלופוביה חריפה. אף־על־פי־כן לא התנתק גם האצ"ל, ש־ראה עצמו ישות מדינית־צבאית הרשה לבני החוגים מהם יצא — מן הא־וריינטציה על בריטניה. ב־21.9.44, למשל, כתב מנחם בגין מאמר בשם „ארץ־ישראל — מצע פתוח בנוף האימפריה הבריטית" ובו ביקש לפ־נות על השאלה האם קיים ניגוד יסודי עצמי בין בריטניה והציונות, או האם ייתכן ביסודו של דבר שותפות אינ־טרסים בין האימפריה הבריטית והעם ה־". על שאלה זו, ענה השואל, יכולה לענות רק בריטניה. יהודים יכולים רק להציג תנאים שיאפשרו או יכבדו שיתוף פעולה בין העם ה־עברי לבין אנגליה". הפרשת האצ"ל גרסה כי בבריטניה יש חוגים פרו־ציוניים ומאבק צבאי ופוליטי אקטיבי יהווה מנוף פיתוח של „תורת ההקץ", דהיינו, יסכנע את בריטניה לשנות את מדיניותה לפרו־ציונית ויעזור בה הכרה כי מדינה יהודית גדולה ובעלת־ברית תהיה נכס גדול לאימפריה ה־בריטית אחרי מלחמת העולם השניה. במאמרים שהופיעו בעיתון „חרות" באמצע שנות הארבעים רב השימוש באנלוגיה בין מלחמת השחרור של ארצות הברית של אמריקה לבין מל־חמת השחרור העברית. שם גם פה נלחמים עמים של ביניהם הרבה מן המשותף. שם גם פה המלחמה איננה צריכה להביא לידי עוינות האיבה נצח אלא ליצירת פעולה על בסיס חדש.

אולם אוריינטציה זו לא עמדה ב־מבחן המציאות. דבר זה כשלעצמו הציב בעיה קשה בפני האצ"ל. ביטויו של דבר התקשה האצ"ל להציע אוריינטציה אחרת. זו היתה בעיה, משום שהתפישה המדינית של האצ"ל גרסה כי בתנאים שלאחר מלחמת ה־עולם תנועת שחרור לאומית וב־ליגה לאומית עצמאית אינן יכולות בלי אוריינטציה על כישהו. האורי־נטציה פירושה — הצגה תמיכה וגמי־רית ופוליטית כמעצבים של שותפות אינטרסים פוליטיים מפוכחים. אורי־נטציה על מי, אפוא? הגוש הכוחני היה עוין לאחר המלחמה ואצ"ל הה־יצב בפרוש ובייד ליבין „העולם החופשי" והתייחס בהסתייגות גבורה ולמעלה מזה להפיכות הפוליטיות הי־בינלאומית של הלחי". נשארו מדינות העולם המערבי. היתה זכן כה אמונה בשיתוף פעולה עם ארצות־הברית, בשל ניגוד האינטרסים המהות' בין האימפריה הבריטית והאינטרס ה־אמריקני באזור התיכון. אך בתחרה ההיאוש האצ"ל גם באפשרות זו וקבע כי ארצות הברית „עשתה יד אחת עם הלורן בחוץ", משום שהיא מעוניינת בנפט המזרח־תיכוני בשותפות עם בריטניה. הדו ביקורים פוליטיים אח־רים — עקרים כולם.

על רקע זה יש להבין את פעילותו של האצ"ל בחזית השניה של המאבק נגד בריטניה מחוץ לגבולות ארץ־ישראל. מאבק זה נועד „לשכנע" את בריטניה להסתלק מארץ־ישראל כי שותפה על המדינה היהודית על בסיס חדש, וביריבות למצוא בעלי־ברית למאבקו של האצ"ל בבריטניה. המחבר הספר שלפנינו ד"ר א. הבין, כותב בעצמו בפתח הדבר כי האצ"ל בגולה „לא הצליח לטבוע את חותמו על מדיניות האצ"ל בארץ־ישראל להתרגע בהבעתו של שלוחה אופראטיבית בלבד". אולם העובדה כי המחקר כה רכז כולו בהיסטוריוגראפיה נארכיבית של פעולות הרכש, ארגון הצי־הכרוז והמאמץ המדיני של האצ"ל בהוץ־לארץ במבנך התקופה הקצרה שבין 1946—1948, איננה מהרצה, ל־דעתי, את הפסיחה על הרקע המדי־הרחב ועל ניתוחו. בדרך כלל מסתפק המחבר בהערות קצרות שאינן כוללות הרבה להבהרת הרקע לאותו מאבק, ומה שחשוב יותר, לבדיקה ערכו הה־אפקטיביות שלו לגבי מאבקו של האצ"ל ומאבק הישוב כולו. בכל הבהיבת מן המחקר (שמשוב כה אין בו לא סיכום ולא מסקנות) נובע כי להוציא התחומים החשובים מאד של ארגון עליה בלתי־ליגאלית ורכש — לא היתה לפעולת האצ"ל בהוץ לגבולות ארץ־ישראל אף הצלחה מש־מעותית אחת.

בסופו של דבר עובר הענין כפעילות שלוחות האצ"ל באירופה ובארצות הברית לבעיות אחרות לגברי, שאינן דווקא בתרכז הנושא. הענין עובר לבעיית היחסים הפנימיים בתוך „ה־תנועה הלאומית" דהיינו, הצ"ה, ביתר והאצ"ל, על שלוחותיהן מחוץ לגבולות ישראל, וכן אל בעיית היח־סים בין האצ"ל והלחי" מזה, ובין האצ"ל ו„ההגנה" והסוכנות היהודית מזה.

בכל מקום, יש ענין בתבונה ש־מבייר תבין בדבר היחסים בין הגיבור־תיה של התנועה הלאומית, ובדבר היחסים בתוך האצ"ל עצמו. אם הב־מייר לציוריו דימוי של תנועה הוכו־בית הפועלת כאיש אחד ובמשמעת פנימית נוקשה — הנה מתברר כי דימוי זה רחוק מן האמת ההיסטורית. את הוויכוחים העקרוניים בין האצ"ל לבין ביתר והצ"ח חושף הבין בגלוי. לעומת זאת נמצא בספר רק רמזים על חילוקי דעות בתוך צמרת האצ"ל עצמו, אף כי דווקא הוויכוח הפנימי (שאין לנו עדויות אותנטיות עליו) הוא המעניין מכל. המלכוס ההיסטו־רי־פוליטי הנוגע לשאלת היחסים בין האצ"ל ומוסדות הישוב מקבל גוון חדש כאשר בודקים מקרוב את מע־רכת היחסים בתוך האצ"ל עצמו. האצ"ל, שראה עצמו, כידוע, כ„צבא שחרור לאומי", אוונגרד של האומה, חופשי ואינו תלוי בשום גוף פוליטי אחר — חתר לאחוז בידיו את הסמכות המלאה על כל הפעולות שנעשו ב־פריפריה שלו וראה בכל פעולה בלה־בהואבה נזק ופגם. ב„מצע להקמת מוסד ממשלתי", התכנית הפוליטית שפרסם האצ"ל בתחילת 1944 ושבה נקבעו שלבי המלחמה הדרכיה, נאמר דברים המופנים כלפי „הוועד לשחרור האומה", הצ"ח וביתר: „הנציגות מפנה את תשומת לב המפקדה הרא־שית, שהגופים הנ"ל מנהלים את פעולותיהם בצורה עצמאית מבלי ש־יהיה כל פיקוח עליהם מטעם איזו שהיא סמכות עליונה. בגלל חוסר סמכות עליונה זו קיים בפעולות הגו־פים האלה ליקוי המור בקואורדינציה בכל שטחי עבודתם: הפוליטי, האר־גוני, ההנוכי־תעמולתי ואף בהגדרות אידיאולוגיות. מצב זה גורם להתנג־שויות רבות בין פעילי הגופים כש־לעצמם ויצר אטמוספרה של אי־הבנה ואף ריב פנימיי". תחירה זו לסמכות עליונה ולהיאום הרהיבה מפני פ־הפרה של משמעת כתבלטות, דרך משל, בתגובה בפקודת האצ"ל לרצח הלורד מוין. „ההורגים", כך כינו ב־אצ"ל את אנשי הלחי" הקרובים־ירו־ב־ם, „עשו מעשה רמאות שפל ואין לנו יותר שפה משותפת אתם. המעשה בקהיר לא היה במקומו בשעה זו וה עלול גם להביא נזק פוליטי". זוהי דוגמה למצב אופייני שבו גוף, „פו־רש", הדוחה „ברות לאומית" קימת, נאבק בתוכו פנימה, באמצעים שונים, למנוע „פרישה פנימית" הדיגה מ־כירהי האוטונומיה.

בספרו של הבין יש הערות מספר, שדיון בהן דורש מקום נרחב יותר ואולי במסגרת אחרת. אסיים רק ו־אומר כי הספר, כחיבור היסטוריו־גראפי, הוא אכזבה. יש בו, בלי ספק, תאור מפורט ומענין של אירועים בעלי חשיבות והוא מכיל כמה מס־מכים וגילויים שיש בהם ערך הי־סוי רב. אולם החיבור איננו מנצל את חומר העדויות והמסמכים שבידו לנתוח מעמיק והבהר. אילו היה זה חיבור היסטורי „סתם" אולי לא היה מקום להערה זו, אך כיוון שהחיבור נכתב במקורו כדיסרטציה (אגב, אני תמה האם מעורבותו האישית הפעילה של המחבר באירועים שהוא עוסק בהם לא היתה צריכה לשמש גורם בה־פ מפני עיסוק בו במסגרת אקד־מית...) הדורש יותר מתאור נרטיבי מדוקדק של אירועים — הזכני כי אעקר לסכם ולומר כי החומר ההיס־טורי שלקט ד"ר הבין עשוי להועיל מאד למי שיבוא לתאר את התקופה הנידונה מפרספקטיבה רחבה ושלמה יותר.

דף מספר חדש

על תהילה ואהבה

חכם עתיק בסין:

הַתְּהִלָּה וְחֶרְפָּה — כְּמוֹ יִרְאָה.
כָּבוֹד — סֵבֶל גָּדוֹל כְּמוֹ הַגּוּף.

מַה זֹּאת אוֹמֶרֶת: תְּהִלָּה וְחֶרְפָּה — כְּמוֹ יִרְאָה?
הַתְּהִלָּה מַשְׁפִּילָה:
קִבַּלְתָּהּ — כְּמוֹ יִרְאָה.
אִבַּדְתָּהּ — כְּמוֹ יִרְאָה.
זֹאת אוֹמֶרֶת: תְּהִלָּה וְחֶרְפָּה — כְּמוֹ יִרְאָה.

מַה זֹּאת אוֹמֶרֶת: כָּבוֹד — סֵבֶל גָּדוֹל כְּמוֹ הַגּוּף?
הֲרֵי יֵשׁ לִי סֵבֶל גָּדוֹל, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לִי גּוּף.
כְּשֶׁאֶהְיֶה בְּלִי גּוּף, מַה סֵּבֶל יִהְיֶה לִי?

לְפִיכָךְ מִי שֶׁכְּבוֹד הָעוֹלָם שָׁוֶה עָלָיו
כִּכְבוֹד הַגּוּף,
אֶפְשָׁר לְהַשְׁלִיטוֹ עַל הָעוֹלָם.
מִי שֶׁאַהֲבַת הָעוֹלָם שָׁוָה עָלָיו
כְּאַהֲבַת הַגּוּף,
אֶפְשָׁר לְהַפְקִיד בְּיָדוֹ אֶת הָעוֹלָם.

(מתוך: לאו צה, דאו דה צ'ינג. תרגמו מן המקור הסיני יורי גראוזה וחנוך קלעי, מוסד ביאליק, ירושלים, תשל"ג)

איש צעיר בישראל:

לעתים, הייתי עד־ראייה לפגישה שקיים עם אחד מחייליו פלוגתו. איזו יראה־כבוד הדרך־ארץ ומבט של הערצה! איזו התלהבות ואהבה כנה ודחוי ידידות למפקד גוליבר! גם סומא היה חש באהבתם הגדולה של פקודיו אליו, בכבוד ובהערצה שהיו רוחשים לו בקרב לבם.

מה שאיפיין את גוליבר זו המקוריות: מקוריות לכל אורך הקו, מקוריות המחשבה ומקוריות המעשה. דעותיו היו תמיד מקוריות והוא ידע להילחם למענן כל עוד היה משוכנע שהצדק אתו. לא תמיד הסכמנו עמהן, אך תמיד ידענו להעריכן כדעות שקולות ומנומקות.

היה מצטט ברגש ובהנאה מתוך שירו של ח.נ. ביאליק:

„יהי חלקי עמכם, ענוי עולם, אלמי נפש,
רוקמי חייהם בסתר, צנועי הגות ועלילה
הולכים בעלטה, מעטי דברים ומרבי תפארה".

דומה כי קורא הוא אל עצמו, סח אל לבו פנימה, שכן מאז ומעולם אך אהבת צלם־אלהים היתה לנגד עיניו; אהבת האדם באשר הוא אדם: אהבת הבריות בשלמותה הנעלה ביותר. וגוליבר אהב את האדם כאהוב את האדמה, ואת האדמה כאהוב את האדם.

„מה אתם יודעים? לעמוד עם קילשון ביד, להפוך גופך לקרני השמש הלוהטת, להתפלש באמא־אדמה, להתעטש ברגבי העפר, „כי עפר אתה..."

(מתוך „אדם ולוחם" סיפור חייו של יצחק בן־מנחם (גוליבר) — הביא לדפוס: מרדכי יעקובוביץ).

תיקון: אנו מצטערים על שגיאות־דפוס שנפלו בשבוע שעבר במדור זה, בציון שמות המחברים של הקטעים המצוטטים. מחבר הקטע הראשון היה הראי"ה קוק זצ"ל, ומחבר הקטע השני היה הסופר המבקר אברהם קריב ז"ל.

בין השורות

„האנעשאמע לאך..."

אוירת אלול של ימי ה„סליחות", המבשרים את בוא הימים הנוראים, נושבת בכל דפי גליון אוגוסט של „סאוועטיש היימלאנד", שהגיע אלינו זה עתה. במדור „הבה נשיר שיר חדש", במערך עורך הבסאון היידי סלי, „ארון" הירליס, שיר לכן, בלווה בתהים, שהפזמון החוזר שלו לקוח מאחד הקטעים הבריטיים ביותר של ספר ה„סליחות", אותן אומרים יהודים בעיניים דומעות בימים שלפני ראש השנה ובעשרת ימי תשובה. „האנעשאמע לאך והגוף שלאך" (או בעברית פשוטה: „הנשמה לך והגוף שלך") הוא אכבם שיר אהבה קטן וקשר יובדות ובכך יש פרו־פניציה של הרעיון המקורי, אך בכל זאת: אלול זה אלול, גם בפיסקסה...

באותו גליון הסופר גם כי „שיר השירים" הופיע בתרגום חופשי, באוקריינית. כשהוא נכלל באוסף שירים של סטאניסלב זינטשוק. אחד המבקרים כותב על כך, כי המשורר התאמץ לתרגם „אחדים מדפי השי־רה היפה ביותר של הספרות העב־רית"...

באותו גליון: התקפה ארסית — „התשובה לשאלות שהופנו בישראלי" — על פודריאטשיק, שעלה לישראל „ובספר שם שהיה חבר במערכת „סא־וועטיש היימלאנד": ראיון עם מרד־כי אבי־שאול, מוצהק ב„זו הדרך" של רק"ח, שמשובבים בו ציטוטין כמו „הזו טירצאך": (ולא תרצה) הסבר מפורט על המפלגות בישראל (בתשובה לשאלת קורא מלנינגראד) וההתקפה־רבצה על „הרמאות הגדולה של הציונות, שלא זו בלבד שאינה מגאלה את היהודים מה„גאלעס" (גלות) אלא מביאה אותם לתוכה. „יצירה" זו, המלוקטת מההתהגות הסובייטית (וקטע מ„פירס"...) משת־רעת על 14 עמודים, כי הרי ס.ה. הנו ירחון ספרותי־אמנותי, כפי ש־הוא מעיד על עצמו...

ש. ק.

מכתב לעורך

עורך נכבד,

על השאלה אם יש או אין הסיבה לעורכת הביקורת של מר גרזון הל־פז על ספרי „בשליחות ההצלה" יחובו אחרים — אם יתפנינו בה. אבל למען קוראי המדור הזה ב„מעריב" הייתי רוצה להעיר שתי הערות בע־לות אופי אינפורמטיבי.

א. מלבד סיפור אחד אין סיפור־י „בשליחות ההצלה" מתרחשים ב„ארץ ישראל המנדאטורית" או העותומנית כפי ששוכן מר הלפז — לפיכך מטעה לכנותם „סיפור־י ילדות השייכים לז'אנר ר' כר' ". לא ברור לי כוונת נטל מר הלפז את זיהוי הזמן.

ב. אני שמח לגלות ששמות כמו פרומקין, דבורקין וכו' מייצ־גים לדעה ג.ת. את „ארץ ישראל הפרולטארית" אבל אני מכיר גם כמה פרדסנים בשמות דו־מים. אשר לשמות הבשופשפים כמו „בנק צוותמן" וסיגריות „כספיאן" — דפדפתי והבאתי־ בספרי רק 4—5 שמות כאלה.

מסקנה הכרחית ומועילה: תביעה־ המבינים כלפי כל מבקר הוא, ש־יתייחס אל הסיפורים המבוקרים על־ידו — ולא, דרכם, אל סיפוריו שלו עצמו.

בכבוד רב
יעקב שביט

פרס עירית חולון לספרות יפה תשל"ד

עיריית חולון מודיעה בזאת על חלוקת הפרס הספרותי ע"ש חיים קוגל ז"ל, לשנת תשל"ד, גובה סכום הפרס הוא — 2,000 ל"י.

הפרס מיועד ליצירות בתחום הספ־רות היפה. הדרה המשפטים תיקבע בהחלטתו של הוועד המרכזי לאגודת הסופרים.

להגשות ניתן להגיש יצירות מוג־מרות, של לא פחות מ־2 גליונות דפוס, באים בחשבון גם ספרים ש־יצאו לאור לפני כספר שניה.

הסופרים והמו"לים המעוניינים מת־בקשים להמציא לעיריית חולון מח' התרבות, את החבורים ב־4 עותקים עד יום ראשון, יד' בכסלו תשל"ד. 9.12.73.

ספרי רבקה גובר תורגמו ליפאנית

שני ספריה של רבקה גובר: „ה־אחים" ו„מסעות לכיסי" — תורגמו ליפאנית ויוצאים לאור ביפאן, ב־הוצאה מהודרת, במפעל התנדבות, שהכנסותיו קודש לקרן ע"ש אהרן קציר ז"ל.

קרן זו נוסדה ביפאן, תודות ל־מפעל התנדבותה של העיתונאית הי־יפאנית סצ'יקו סגוצ'י, שתירגמה מאנגלית את הספרים, של הוציאה לאור המהדורה הישראלית.

הגב' סגוצ'י אמרה, כי ברצונה לתרגם את הספרים ולהקדיש את ההכנסות למטרה כלשהי שהמחברת תבחר בה.

הדבר היה אחר הסבה האיום בכינ־כן, הגב' רבקה גובר בחרה ביד ללא היסוס את המטרה: ההכנסות יישארו ביפאן וישמשו להקמת קרן לזכר אהרן קציר ז"ל. המתרגמת היפאנית נלהבה לרעיון ומצאה לו שותפים בארצה, ובסופו של דבר יצא הספר הראשון לאור והשני נמ־צא בדפוס.

מחיר הספר המהודר הוא מחיר של תרומה: 2,000 ין, שהם 32 לירות ישראליות, דהיינו פי שניים במחיר ספר במתכונה זו ביפאן. שני הספ־רים הראשונים של „האחים", נשלחו לישראל, כדי למוסרם לראש הממ־שלה גב' גולדה מאיר ולמר דוד בן־גוריון. (ע)

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

איפה תהיה בראש השנה?

תתפלל בחוים בבית כנסת בו המתפללים —
מאמינים בהתחדשות המסורת היהודית בהתאם לרוח זמננו,
מכבדים את העבר היהודי כמקור להשראה להווה ולעתיד,
מכבדים את זכויות הנשים כמשתתפות בעלות זכויות שוות בתפילה.
מאמינים שיש להפעיל ערכים יהודיים הלכה למעשה בבעיות הבוערות בחברה הישראלית

תפילות לימים הנוראים תשל"ד

ירושלים קהילת „הראל" באולם בית הכנסת. רח' שמואל הנגיד 16 טל' 223841. הרב א.ש. נאור. החזאן: ש. כהן. כרטיסים במשרד הקהילה. רח' שמואל הנגיד 16 בכל יום מ־8.30—12.30 ומ־16.30—18.30.
היברו יוניון קולג' רח' המלך דוד 13. טל' 227455, 227456, 234784. הרב: פרופ' עזרא ספייזהנדלר.

חיפה קהילת „אור חדש". ת.ד. 6241. אולם טביס. רח' הספורט. הר הכרמל. הרב: מרדכי הופמן. החזן: מוריס שלקס. דרשנים: הרבנים מרדכי הופמן, ראובן סמואלס וד"ר חנוך יעקבסן. כרטיסים: סוכנות גרבר. מרכז הכרמל: משרד הקהילה, רח' מגידו 6 טל' 83925 בימים: ראשון מ־10—12, שני מ־6—8, שלישי מ־5—7, רביעי מ־6—8.

תל־אביב קהילת „הדם". רח' קרליבך 20. טל' 257621. הרב: משה זמר. החזן: מרדכי בר־שחר. כרטיסים בבית"ר רח' קרליבך בימים א—ה, בשעה 7—9 אחה"צ. או בטלפון מס' 257621, 410985.

רמת־גן קהילת „אמת ועונה", ת.ד. 2252 אולם קולנוע „ארמון". הרב: טוביה בן חורין. החזן: שלמה כהן. כרטיסים: סוכנות רגניק. רח' ביאליק 57; חנות שלמה כהן. אבא הילל 88. משרד הקהילה, בנין רמה. קומה ב' בכל יום מ־5—8 טל' 734658.

נתניה קהילת „נתריה". רח' מקדונלד 3. בית לינת נשים. הרב: עדי עסבי. החזן: אינו סופר. כרטיסים: בטלפון: 25169 או 22280 או לפי ת.ד. 450.

נהריה קהילת „אמת ושלום" ת.ד. 205. התפילות בבית הנוער בבית רמה. מנחה: מר שלום בן־חורין, חזן: מר זאב הררי. כרטיסים בכתב אצל אודקרק ביטוחים, געתון 20 או מר יעקבזן, רח' ויצמן 61.

נצרת עלית קהילת „הרצל". מרכז העיר 308/44 מנחה: שלמה מעוני. פרטים להשיג בטלפון מס' 54848.

באר־שבע הקהילה ליהדות מתקדמת בישראל בבית יציב. הרב: דוד פורמן. זמני התפילה: ליל א' דראש השנה בשעה 6.00, א' דראש השנה ב־9.30 בבוקר. ערב שבת ב־6.00. כרטיסים לפי טלפון 73322.

רמת אביב הקהילה ליהדות מתקדמת בישראל אוניברסיטת תל־אביב, אולם פרץ נפתלי. הרב: אשר הירש, מנחה: ישעיהו איתן. כרטיסים לפי טלפון: 282361, 241705, 414961.

בחסות:
האגוד העולמי ליהדות המתקדמת

לראש השנה - ספר לילדיך

* ספרי פז
* ספרי ורד
* ספרי פלא

ספרי הילדים מלאי הענין המודפסים בצבעים מרהיבים

הוצאת עמוס
הפצה סטימצקי

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

הופיעו ספרים חדשים

* **משני עברי הגבעה** — ג'ון ודוד קמחי. תיאור מאורעות שאירעו בוואשינגטון, בירות ערב וישראל עצמה במלחמת השחרור. מחיר —.16 ל"י
* **מעבר למדבר** — יוסף מאיר [יהושפט]. סיפורה המופלא של המחתרת החלוצית בעיראק בעשר שנות קיומה 1941—1951. מחיר 15.60 ל"י
* **הגדודים העבריים** — יגאל עילם. תאור הקמתם. פועלם ומעשיהם של הגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה. מחיר 15.50 ל"י
* **ללא תקוה ללא פחד** — לוחמת שריון באירופה 1940-45 — ג'נרל פון זנגר־אטרלין. זה אחד מספרי הזכרונות המעניינים ביותר של מפקדי מלחמת העולם השניה. מחיר —.16 ל"י
* **יסודות בחינוך גופני** — עריכה ד"ר הלל רסקין. הספר דן בהבנת גוף האדם וחינוכו לפעילות גופנית. מחיר —.15 ל"י
* **עיונים בספר ירמיהו** — דברי חוג העיון בתנ"ך בבית נשיא המדינה. מחיר 16.80 ל"י
* **פרשיות נעלמות ג'** — לקט פרסומי „במחנה" — סיפורי קרב, ריגול, מודיעין וחבלה. מחיר —.10 ל"י
* **המלחמה לאחר המלחמה** — מרדכי נאור. סיפורה של „מלחמת ההתשה" מחיר 7.50 ל"י
* **ספרי „תרמיל" חדשים** — טוניו קרגר - תומאס מאן; מבין החומות - משה ברמל; סיפורי אהבה - אמיל זולא; מכתבים מקפריסין - יצחק בן־יוסף. מחיר כל ספר 1.50 ל"י

את הספרים אפשר להשיג: בחנויות ספרים שקם ובבית ההוצאה לאור רחוב ב' מס' 29 הקריה ת"א. המפיץ בחנויות „ספרים לעם" רחוב יבנה 7 ת"א.

הוצאת ספרים „המנורה" רח' עירדורד 6 פינת בלפור 24, תל־אביב. טל: 615395

ספר חדש מאת ד"ר דוד לאזר
„לחסד ולשבט"
פיליטונים ספרותיים, ספר שני.

הוצאה הדורה, פורמט 16X23, המחיר — 25 ל"י.
ניתן להשיג גם החלק הראשון „מסה ומריבה" — שני החלקים בקופסה. המהדורה סט אסתטי, במחיר 40 ל"י.

ההפצה: סוכנות קיסרי, רח' בלפור 4, תל־אביב.

ספרי אברהם יהושע השל — הוצאה „המנורה" רח' עירדורד 6, ת"א טל' 615395 — ירושלים

מודיעים על הופעת הספר המונומנטלי:
קֹאצק
במאבק על האמת
מאת פרופ' אברהם יהושע השל

הדמות הנפלאה והנשגבה: רבי מנדל מקוצק, רבותיו ותלמידיו — על רקע ההתפתחות הרוחנית איזאית של תנועת החסידות.
הספר הופיע ביידיש, מקיף 696 עמודים.
מהדורת־פאר בשני כרכים בקופסה. מחירו —.60 ל"י.

הוצאת הספרים הארץ־ישראלית ירושלים. ת.ד. 7031

ספר יקאטרינוסלאב — דנייפרופטרובסק
הקהילה מהיווסדה עד היום בברה"מ
70 מאמרים. עשרות אילומים. 336 עמ' פוליו.

בין המשתתפים: האדמו"ר מליובאוויטש, ד"ר צבי הרכבי (עורך. 15 מאמרים), אברהם שלונסקי, חנניה רייכמן, ד"ר יש. קלויזנר, ד"ר שמריהו לוין, אלחנן ל. לוינסקי, ר.ר. בירמן (בת 97, רתובות), ח"כ אהרן בקר, הרוצאה ד"ר רוזה לייקינה (יומן השואה בעיר, מכת' י ברוסית), דוד ברגלסון (גם ביידיש), הרב יהודה־לייב לוין ממוסקבה, ועוד.

מהדורה ביבליופילית — המחיר — 49 ל"י
בסיוע קרן הנשיא שזר.

„עקד" הופיע
„כוכבי עיניים"
שירים
ספר חדש מאת לוי קנטור
עם 45 ציורים של הגר גילה
הספר רואה־אור בצורה אלבומית.
ניתן להשיגו בחנויות הספרים הגדולות.

הנהג, בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את החייל

...תלמוד ?

אהבה־
סיפורים

هكذا من الأصل

هكذا من الاجل

הבדידות המאחדת

מאת רחל אנגל

אחת מהתערוכות המושכות שאפשר לראות השבוע בתל אביב — היא התערוכה־היחיד של אריאן ברמן בגלריה לאמנות וגרפיקה שברחוב גורדון. התערוכה היא של הדפסי־משי, חיתוכי־עץ וליטוגרפיות, והיית יכול כמעט לומר שהיא כמין סניף קטן לתערוכת „התדפס האמנותי בישראל" בביתן רובינשטיין, אלא שאריאן ברמן אינה ישראלית. היא יהודיה אמריקנית היושבת ויוצרת בארצות הברית, היא לבדה אמנית הגיעה ב„האנגלי" קולג' אשר בה באוניברסיטה „ייל", שם זכתה בתואר מ.א. באמנויות היפות. באחרונה נערכה של התערוכה בגלריות שונות בניו־יורק ובפילאדלפיה, וכן בריבא יפאריס. עבודותיה הוצגו בתערוכות־קבוצה שונות, בהן התערוכה ניידת של הדפסים אמריקניים ועוד. באין כנאום, כמדומה, הדפסים, בשעם הראשונה.

יכולתה הטכנית הרבה של האמנית, שליטתה באמצעי הביטוי עד כדי וירטואוזיות, הן המעוררות כאן תשומת־הלב, קודם כל. הן פותחות לפני הצופה את עולמה של האמנית; בתוך הדף הצבעוני למשל, „סצינה בבית־קפה". דמויות בודדות יושבות כאן על כסאותיהן, הבדידות המבודדת כל אחת כהן לעצמה, היא, דומה, המאחדת אותן, היא הדבר העיקרי המשותף להן, היא המשווה להן כבו פרצוף אחד, וזהו עד לייאוש. בית הקפה נראה בעצם כעין פארק גדול, אין כאן הרוח החמימה, האינטימית בלכהו, של בית־קפה כלל, אלא אווירה רשות הרבים שתחת כיפת השמים. על רקע ירוק־דשא, בהיר, מצהיב, הפרוש על פני התמונה כעין שטיח חלק וגדול, יושבות להן הדמויות, שותקות ודומות, ללא קשר ביניהן; שורת עצים שגזעם צבוע שחור וצמרתם גושי עלים ירוקים־כהים, מטמטים כאן כבו תפאורה, ספק של טבע אמיתי, ספק של דקורציה מלאכותית.

ת„גלליות", 1.80:1.80 ס"מ; את „ה"מרובע הפתוח", 1:1 מ', וכו'.

הערוכתו זו של קורן באה כהמשך לפסלי המוצגים ברחבה שלפני מוזיאון ישראל, וכמה פסליה קטנים בתערוכתו התל־אביבית צורם כמוצבים גם הם בחומרים הנקיים־מהוקצעים החולקים יותר האופייניים להערוכתו הירושלמית. קשת, למשל, העשויה פלדת־אל־חלד עמומת־ברק, או אוביקט צירוסמה קטן המהווה כעין רישום בחלל של ספר פתוח.

אדם ונוף

אורי רייזמן הביא אל תערוכתו בגלריה הקבוץ ציורים שצייר במרוצתן של שלוש השנים האחרונות. הוא קורא לתערוכתו בשם „אדם ונוף", ואכן יש בה ציורים של בני אדם, ציורים של גופים, ויש בה גם ציורים שדמות האדם נתפסה בהם למעין נוף של טבע, או פינות נוף המעורבות אדם להן.

הנה למשל פורטרט של חבר משק.

אריאן ברמן — סצינה בבית־קפה (הדפס־משי, ניר יפאני)

היתה עץ אחר, „פרומבאתר", בצבעיו הצוננים, הבהירים, ניכרים עצבות לא־שתות כקודמו. כאן מתרחשת ההתרחבה באפיק ממש, על ספסל אחד, יושבים שני בני נוער, היא בקצה בזה, היא בקצה מזה, הם פונים גב איש לרעהו, וביניהם בשריר מרחב הספסל הריק.

הדפס־משי אחר יפהפה של ארבע דמויות, קרוי „סילואטות", הדמויות הן בעצם דמות אחת, אשה בפרופיל, החוזרת ארבע פעמים בתנוחה אחת, כמו ארבע כפילות של אשה אחת, צועדות בשורה, זו אחר זו, ותן נבדלות רק בצבע לבושן, ואילו מיתארי הלבוש, הכובע רחב השוליים, השמלה הארוכה הצמודה לגופה, זהים — אפור, כתום, ורקע ההמונה הירוק, פרוחים בצבע סגול צומחים על פני הדף כמו על טפטים, אלא ספרה אחד מהמלא פתאום הים, קופץ מן הצורה, משתלב מן הרקע האחורי אל הקדמי, ובכסה, כעין אודנבנט היו, את חלק גופה העליון של ה„כפילה" שבראש השורה.

רעיון הזהות־הכפילות חוזר וכופיע בדפים אחרים, בהרכבי צבעים שונים, ביחודיים־בגינם. בהדפס־כסוי ה"קרוי „חלוקות הקיץ": כדור־גובי אדום" שלושה ילדים זהים, ושלושה כדורי־משחק אדומים; בהיתוך עץ צבעוני אחד, שלוש ילדות, פניהן אל הצופה, ידיהן שלובות מאחורי גבן, וזו סילואט אחיד לשלושתן, והן נבדלות זו מזו רק בצבעונות בגדיהן. יש כאן, בלי ספק, מהשפעתה — המודעת, והמכוונת של אמנות ה"פרוסמה המפיהוה כל קו באמנות הברית, והתערבה בכל ההוםי הייל של האמנות האמריקני.

ציורים ושטיחים

בגלריה דבורה שוקן ברחוב הובבי ציון שוב פתחה את עונתה — הפעם בתערוכה־יחיד של אביבה ברנליה: ציורים ושטיחי־קיר 73—1970. בין הציורים כרובם צבעוניים מאד, בולטים שניים באלגנטיות המהודר־לבן שלהם: הציור „בראשית", ספסי־לבן דקיב הנחמים בו, על פני שכח שחור ה„ככוכר", ההים מלבני, בתוכי כרחף בעין גוש כקוקוס לבן. הבר לי הוא הציור „הנוכה", גם הוא רקעו בהיר והצורה ספיראלית בלבן (בתוספת כניעה מאד של שבי הים) ממלא את אבעת הדף.

כעין תוספת־לוואי לציורים ואחד הציורים של אביבה ברנליה, העשויים צבעי אקריליק ונבנה על דפי נייר, הלויים בתערוכה שלושת השטיחים שלה (ארוגים, על פי דגם מעשה ידי האמנית, בסדנה של רבבות, בעלה, בעין הוד). שניים מהם, „סיגני" ה„הגן הקסום" בצבעים של צהוב־כתום־אדום־ירוק בהירים־לוהטים עד לשגור מקסים את קירות אולם התצוגה הרחב, ואילו השטיח השלישי, הקרוי „אביב", בשוב ככהוד קטן, אחרוריסטי, בו השקט הוא היה בעינינו אביבי יותר, בכולל הצבעים העמוק והעשיר יותר, בכחולים הדהולים הירוקים שלו.

פסלים כרישומים בהלל

התערוכה היחיד של שלמה קורן בגלריה יהודית הופכת את הלל גלריה הנרחב לבקים שונה מן הרגיל. פסל הבינשטין זה, המתגורר יותר באז 1950 באמסטרדם, עשה כאן באוביקטים הפיסוליים הרבגוניים שלו כעין כעקה עליבת־סביבה החרה, בינגה מלבני של כוסה ברזל שחור, בעל בלדרת צנקים, 1:5 מ', בלבן בהלל" כמו, הוא כמו רישום גדול בחלל, הבכ"א, על אף היותו חלול, לכאורה, את מרביתו של אולם התצוגה. והיפים בכוון ביוזהר, פלסיים ואחרוריים בעת ובעונה אחת. הם גם הפסלים האחרים של שלמה קורן בתערוכה זאת. רישומים במרחב, על גב ובתוספת הוצגים את

אוסף משה שפיצר בתצוגה

מאת נעמי בנצור

בגלריה הבצנעה כההה לשם „הגלריה הקטנה" מוצגת עתה תערוכה ברכה כוויאלית מן הטובות החברתקות שהוצגו בירושלים מזה וזמן רב. הכוונה לחלק מאוסף הפרטי של ד"ר משה שפיצר הכולל עבודות גראפיות של אמנים אירופאיים בלבד, החל מאמציה הזמיה שנפטר בשלהי המאה הי"ט וכלה באמנים בני־זמננו שהם עדיין בביסס שנותיהם.

האספן, ד"ר משה שפיצר, הוא סייפולוג בבקצועו שהוציא לאור סדרות רבות של ספרי אמנות. לפני מספר חודשים הציג מוזיאון ישראל תערוכה מיוחדת שהוקדשה לפעלו בתחום עיצוב הספר העברי. באוסף יצירות האמנות שלו בא לידי ביטוי טעם מעודן הוש מפותח של ראית הנולד. שפיצר „הכיר" על אמנים צעירים כשהיו עדיין בראשית צעדיהם. כשהם זכו לפרסום — מצא את עצמו בעליהן של יצירות רבות־ערך.

ארנסט בארלאך — זקן (ליטוגרפיה)

הלק כרבני בתערוכה תופסות יצירותיהם של אמנים השייכים לזרם הגרמני של האקספרסיוניזם. רוב האמנים שיצירותיהם מוצגות התחרטו עם עליית הנאצים לשלטון והם שגורשו מגרמניה. אחד מאבות הזרם הזה, אמיל נולדה, מיוצג על ידי שתי יצירות. הדמויות שהוא מצייר אוצרות בהכן כוח רב הבא לידי בטוי, בדרכו, בהגוצה הידים ובריצבה.

בפסל ארנסט בארלאך הפסל האקספרסיוניסטי מוצג הדפס רב־עוצמה: דמות אדם זקן שאינו עיף ובגומגם כדרך הזקנים. זהו אדם מתוח והדוך כפוף על מקלו ונראה כרוח רעה בעלת כוח הורסני, כהתגלמות השטן עצבו.

עניין רב מעוררים הרישומים והתחריטים של גיאורג גרוס, שהם בעלי רמה טכנית נדירה. גרוס, שהוא כיום בין שבוגים עדיין בצייר, החל את דרכו האמנותית כצייר מופשט. הוא היה ביחסבר בבאוהאוז אך שלק בבריחתו עם עליית הנאצים. בתערוכה סידרה של ארבעה רישומים שאינם אלא הדגמות להלבידיו. רישומים כיוואפוריים אלה הם דוגמה בעולה לקו עדין ונקי, לאיזון בלתי רגיל בין הקו הרקע הלבן שמאחוריו.

בין האמנות הצרפתית בחר ד"ר שפיצר באמני האבסטרקט הלירי שאחרי מלחמת העולם השניה. בולטות בהם יצירותיה של ז'אן באזין שהן הדפסי־אבן צבעוניים. באחת מיצירותיה הוא יוצר זיקה בין כתמים צבעוניים ורישום נברץ בשחור המצרף לעתים לכדי רבגים פיגוראטיביים. ביצירה אחרת הוא יוצר תנועה רכה ונציבה בגוונו תכלת־אפור.

פייר סולאז' כציג את סגנונו הקאליגראפי האפייני. במחברים הצרים שלו הוא יוצר בתוח פנימי באמצעות כעיבות קוי שחור־דעיב, התוצים אלה את אלה.

גם האנס האריטנג, האמן יליד גרמניה אשר חי בפאריס זה שנים רבות, יוצר בסגנון קאליגראפי. הכערכת הקוינית שלו אפיינית מאד לדרך ציורו, רווית תוקפנות ומתח רב.

ז'אק וייון — אחיו הצעיר של מרסל דושאן — הגיע אף הוא לציור הפיגוראטיבי דרך הציור המופשט. בין הדפסיו המוצגים — דמות אשה מעודנת ושני רישומים שבהם רשת צפופה של קוים מכסה על הרישום ומעניקה לו אופי רמוזי.

אלפרד האדליצ'קה מאוסטריה מיוצג בתערוכה את הזרם הניאו־אקספרסיוניסטי הוינאי. בציוריו יש הרבה מן המחאה החברתית, דמויותיו מציגות כבראי את הוולגאריות שבחברה האנושית. אנגורה דומיה, שהקדים אותו במאה שנים כמעט, עוסק בנושא עצמו אך נוקט בדרך של הומור. בסגנון קאריקטוריסטי אפייני הוא מציג את הדמויות האפייניות לתקופתו, חושף את העמדות הפנים שלהן ואת כל הבנחוך שבהן.

בתערוכה מוצגות גם יצירות של שני אמנים שעשו בארץ תקופה ממושכת. אחד מהם, צייר מאיסלנד בשם פאור (גודמונדור גודמונדסון), מציג סדרות של דמויות. ביניהן קבוצת חסידים בבגדים אפייניים, דמויות המתפתלות סביב עצמן כדוגמת הדמויות הידועות של מירו אלא שאצל פאור הן הרבה פחות סכימאטיות. גם איוו דניאל מכלגיה חי תקופת־מה בארץ. הוא מציג סידרה של רישומי גוף ירושלים בסגנון הרישום של הי"עשור הקודם. סידרה זו נראית פשטנית לנוכח הרמה הכללית של התערוכה.

לאור צפיה בעדית אמנותית זו מתעוררת בהכרח השאלה כי תימצא בקרוב ההזדמנות הנאותה להצגת החלקים האחרים של האוסף הברשים הזה.

תערוכה רטרוספקטיבית של שלום רייזר

בגלריה „עקד" בירושלים מוצגת עתה תערוכה בעלת אופי מיוחד. ארגנוה ידידיו של הצייר שלום רייזר שהוא כיום אדם חולה, בבטחה להושיט לו עזרה חמרית ובבידית האפשר לעודד את רוחו ואולי גם להיטיב את מצבו.

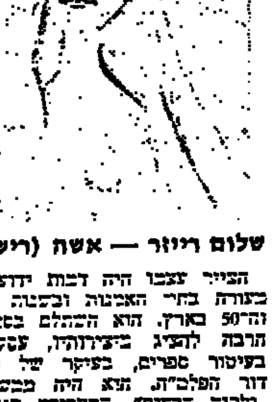

שלום רייזר — אשה (רישום)

הצייר עצמו היה דמות ידועה בצורות בחיי האמנות ובשנות ה־40 וה־50 בארץ. הוא הצהלם בשירבה, הרבה להציג ביצירותיו, עסק גם בעיטור ספרים, בעיקר של סופרי דור הפלמ"ח. הוא היה מבעלי התפ„ילקוט הרעים". התערוכה הנוכחית היא רטרוספקטיבית — כוללת יצירות החל כ־1958. בולט בה העושר כבחינת הכגינות ההשפעית המתחלפות.

ביצירות מן השנים המוקדמות פרפיעים הרבה מוליכים יהודיים־הגי...

במוזיאונים ובגלריות

אלכסנדר סונינו הנהג, כבד הגוף, כיפה דרוזית, צבעונית־כרוקמה, לראשו.

אורי אומר שיש לו „יום רותני" ויש לו „יום אגרסיבי" והימים הללו ניכרים בציורים. אבל על פי רוב עולה איזה שקט גדול מאד ומלאסוד מציוריו. על פי רוב יש בהם כעין מראות־גוף נרחבים עד להפתיה.

הנה למשל סימטת „התחול הדג דגים" הכבד כלואה בין שתי חומות, גבוהות עד אין סוף, אותה צייר בימי שהגיע לאמירה בפאריס. או ציור גב הרעפים האדום הצף כעאום זעיר־בימוים, במרומי שדות חיטה זהובים ללא קץ, כמו על קצה להבליג את אינטימיותם של השדות.

אריקה והמוסיקה

בגלריה אמני ימו הקתיקה מציגה הנה נדיר, בוגרת מכון אבני, (אף לבדה בערי אירופה שונות אמנויות שמרניות כגון ציור על הרסינה, קרמיקה, אריגה) מיבחר כקיף של רישומים צבעוניים. אלה דפים בעלי חיות, עשויים ביד קלה ובקוו כמו מרקד ומזמזם להנאתו. לפעמים הוא עליו ושמח עד כדי בדיחות־הדעת, והומור בעל קריצה טובת־לב עולה כמנו.

שתי „סריות" גדולות מחולקות כאן את התצוגה. לשני מתנה שונים. האחד — ציורים שנולדו בהשפעת המוסיקה, השני — מתנה הציורים שהולידה „אריקה בהריון". את ציורי המוסיקה ציירה הניה בשעת האזנה לקונצרטים הנערכים בכנסיית „עמנואל" שביפו, ואילו אריקה, חברתה של הניה, שכשה בתשעת חודשי הריונה לשורה ארוכה של רישומים ההומוריסטיים. אלה גם אלה עשויים בטוב טעם וביד אמונה — ציורי אילוסטרציה בעלי רמה אמנותית.

כים. בדרך שיש בה מן הנאיביות מערבב הצייר מוקדם ומאוחר ובונה עלילה על פי רצונו. כך למשל באחד הציורים היפים בתערוכה ברוכזת העלילה סביב שלושת המלאכים שבאו לאברהם לבשר לו על לידתו העתידה של בנו. ליד המלאכים ניצבת שרה (אשה אצילית, מארכת, שתנועותיה מלכותיות, כדוגמת רוב הנשים שאותן מצייר ריזור) ונושאת בידיה את התינוק. אברהם מן הצד מנעים לאורחים מנגינות כשהוא פורט על גבי פסנתר. נושאים תנכיים אחרים החוזרים ונשנים ביצירות: סולם יעקב, סיפור דוד ובת־שבע.

בציורים מן התקופה האחרונה מפיגה העלילה המאורגנת את מקומה לרישום קטע שאין בו עקביות. גם הדמויות משתנות: בתוח הדמות הנשית רבת ההבעה מופיעה דמות הכשורטטת לרוב בפרופיל סכמאטי חסר־ייחוד ואטום. הניגוגים הצבעוניים המעודנים מתחלפים בקו בעל צבע אחיד. האיכות הרישומית נשארת בעינה: בכל התקופות בולטת היכולת הרישומית של האמן הנרקם בקו חפשי בטוח ובדויק ללא כל היסוסים או „גמגומים".

ענין מיוחד מעורר אוטופורטרט שצייר בתקופה האחרונה אשר מזכיר בכידה מדהימה את הדיוקן העצמי של ון־גוך. ריזור בציג בו את עצמו ללא כחל ושרק כפי שיושבי קרנות בירושלים ודאי זוכרים אותו: גבר תבנוני חבוש כובע שפתו הבידי נצין בו בעל כבע בוהה ומרוחק וצל של חיוך־שבהעלמה על שפתיו.

תחריטיו של אריה אגמון

אריה אגמון הוא יליד ונגיס, 1938. את השכלתו האמנותית רכש בפאריס שם הוא כשלים עתה את לימודי הדוקטור שלו בתורת הקולנוע. הוא ההתתף כבר בתערוכות קבוצתיות בצרפת וכן בביאנאלה להתריכים בלונדון.

בתערוכת היחיד שלו בגלריה „אבגלי" הוא מציג סדרה של הדפסים אשר הידע הטכני בולט בהם. בחלק גדול מהיצירות הוא יוצר זיקה בין נושא בעורכם בהוהד־לבן ואיננו נושא עצבו כשהוא מופיע בעיבוד צבעוני. התוצאה, כפי שודאי צפה זאת האמן, היא שהצבע משנה מאד את הבראה, יוצר אשליה של צורות צורני, נראה אחר שחוזר ביצירותיו הוא דביות אביסיות הכלואות בתוך קוביות — בעין כלובי זכוכית שהאנשים נעים בתוכם בזהירות ובאריות. לעניב כלואות הדביות בתוך מסגרת עלולה יתן בהתערבלות בהוכה.

רעיון נוסף שעליו כבוסס חלק בהיצירות הוא הלוקת המחבר לאזורים שהגה אשר בכל אחד בהם מתרחשת עלילה בנפרד. לכל האזורים הללו מכנה משותף אחד שהוא המוביל להכללתם באותה היצירה. באחת היצירות הללו מפרק אגבון את גוף האשה לרכיביו. כל אבר כלוא בתוך מסגרת ובהותה יצירה בעיר אפנין עיט לה קיים משלה. רישום בן הצד של גוף האשה היא המבנה הבסיסי לכל המבנה. ביצירה אחרת ממנג זה אך שהות בתהכבת, הוא מציג בסבבצות דגמים של סבריגגים פרי הונים ועקידים שהוי ודאי בשבהים את לבו של כל בעל גלגשריה. ליד הדגמים הללו מוצג לכם הנמאה עריב גבי בוהאציות ביטואליות.

אחת היצירות הטובות בתערוכה היא „אשה בהנועה". הוא מציגה בה דמות גבית כפיפה עם שתי כפילות שלה הנהבות באותה הבועה עצמה אך בעצמה משתנה. הרעיון הבשובץ כאחורי הדמויות הללו אמור כבדהה לבדור באלו את עצבת תנועתה. להגבין יש בכל הבראה לפין יכולת טכנית. לא נותר לו אלא לבטא את רעיונותיו ולהביא אותם עד גביתא.

ספרית פועלים
ספרים חדשים

דוד הורוביץ
חידת הצמיחה הכלכלית
מחקר הדוגמה הישראלית

בין פרקי הספר: גורמים מעריצים וגורמים בולמים; רמת־החיים והתפוקות ההכנסות, משאבים אנושיים, משאבים טבעיים הצמיחה כלכלית; דמוגראפיה, המצב הגיאו־פוליטי התיעוש, הבניה; ר'ב־צורות הברותית־כלכלית; המרות הצבאיים והמדיניים והשפעתם על כלכלת ישראל; השטחים המוחזקים; המעבר לתעשיית מתוחכמות ועתירות־מדע; התבנית החדשה; חידת הצמיחה הכלכלית — סיכום ומסקנות.

מותקן גם כספר לימוד אוניברסיטאי.

מרדכי אמיתי
צוואתו של ד"ר טוריה
המכנה המשותף לסיפורים שבספר: בידודו של האדם וניכורו גם בחברת השיתופית השוויונית. לא כתב־אשמה ולא צידוקו־הדין — תיאור מצבים אנושיים שהטראגי והגרוטסקי מעורבים בהם זה בזה.

נעמי וישניצר
חרוז כחול של מזל
או קחו אותי הביתה

ציורים: תרצה

סיפורה של נערה עולה מסוריה, המנסה להקלט במושב, על רקע התקופה הסוערת של טרום־מדינה היא נתונה לנערות, לאט. היא לומדת לשמוח, ותוך כדי אירועים דרמטיים מתחשלת הופכת מכביה לאסתר. לבני הנעורים.
זכה ב„פרס יציב" 1972

האומה

רבעון בהוצאת המסדר ע"ש זאב ז'בוטינסקי הופיע ונשלח למנויים גליון מס' 38

בתוכן:
יעקב הורגין: מפרקי הימים ✱ אליהו גלמור: תאפפיות של בית"ר ✱ עליזה טורמלכא: שמשון (שיר) ✱ ח. ברירוהם: עם שנת החמישים לבית"ר ✱ מדברי זאב ז'בוטינסקי על בית"ר ✱ שבח ויס: את מי מייצגת הכנסת השביעית ✱ נפתלי ה. טוקר: זויק אחוות הקבר בהר־הזיתים ✱ בנימין גור: את שהאלת מדוע (שיר) ✱ צמאה (שיר) ✱ שמעון תודד: שכם והר המוריה בתודעת עמנו ✱ דב לנדאו: האדם מול אלוהיו בשירי אנקריאון לאי"צ גרינברג ✱ חיים לזר: יוסף גלזמן — דמותו של לוחם בית"רי בתקופת השואה ✱ דוד ורדמסקי: ממלת היסורים של בית"רי — אסיר ציון בבריה"מ ✱ רחל דוידי: טרף נטורף יוסף (שיר) ✱ שאול הון: כיסופי חרות לאור הנר ✱ אברהם טובלאס: אליהו אהרנבך — חלוץ ההגשמה מבין ציוני גרמניה ✱ מאקס פלסמאן: עזרא פאונד — משורר, אנטישמי, בוגד ✱ פרס שלמה מרץ לאליעזר ליבנה ואורי פורת ✱ יוסף נבנה: בימי מסה ועבירה ✱ י. עמוס: העיר שהיא סבור הארץ ✱ משה גולדשטיין: חוויות רוחניות במחנה ההשמדה ✱ מיכאל וולף: „התסביך היהודי" של הצלבים ✱ יוסף פרידלנדר: צפונות מחייה של יהדות ברית־המועצות.

— ● —

בהזמנות נא לפנות לת.ד. 21174 תל־אביב

מחיר הגליון — 5.— ל"י, דמי חתימה לשנה — 20.— ל"י.

הוצאת עם עובד — תרבות וחינוך
ספרים חדשים

הישוב בתקופת העליה הרביעית / דן גלעדי
מחקר העוסק בתקופת העליה הרביעית 1924—1929 מהיבט כלכלי, אידיאולוגי, פוליטי במגמה להראות את השפעת הגומלין ביניהם. תקופה בעלת ערך מכריע בעיצוב דמותו ותכנותיו של הישוב העברי בארץ ישראל. 329 עמ'

בקעת הירדן ומדבר שומרון / צבי אילן
ספר ראשון על האיזור המצוין שבין ים הכלה ובקעת בית שאן. ספר עזר חשוב למדריך ולתלמיד וספר הדרכה למטיילים. 392 עמ'

סג'רה / בן־ציון מיכאלי
בספר מסופר על נחשוני המתנחלים ועל הקולקטיב הראשון. בסג'רה חיו ועבדו אישים דגולים, שהיו הנדרים הכרות יעוד והון. חומר חדש, פרק היסטורי מרתק. 256 עמ'

ידיעה חשובה לחובבי ומטפחי גינות הנוי!!
נספר לבריכה יופיע בימים הקרובים הספר

גינת הנוי ופרחיה / דוד צפריר
ספר עזר ומדריך למטפח גינות הנוי.
מודפס על ניר כרומו בארבעה צבעים.

חומש	PENTATEUCH
עם	WITH
פרוש	RASHI'S
רש"י	COMMENTARY

Hebrew text of the Tora with English translation Targum Onkelos, Rashi's Commentary in square Hebrew type and full vowelling. English Translation of Rashi exhaustive notes, appendices and Haftorot.
Edited by Rabbi A.M. Silbermann
Five volumes 2544 pages
IL 150.00
Available at better bookstores
Distributed in Israel by
FELDHEIM PUBLISHERS LTD.
39 Rehov Tachkemoni, Jerusalem

צא איתנו לסאפארי
בקניה-טנזניה-ואטיופיה

טיולים ואתרי נוף משגעים, חיות בר בסביבתם הטבעית, והווי היי שבטים פראיים. כל אלו מצפים לך באפריקה. נצל את החורף בארצנו, לבלות באפריקה האביבית ולספוג חוויות בלתי נשכחות.

טיול מס. 2.
אטיופיה — קניה — טנזניה.
יציאה בתאריך:
11.2.74 ל־39 יום.

הטיולים כוללים:
טיסה הלוך וחזור, ארוחות מלא, טיסות פנימיות, תחבורה צמודה ברכב מתאים.

טיול מס. 1.
קניה — טנזניה — אטיופיה.
יציאה בתאריך:
4.1.74 ל־25 יום.

הטיולים יודרכו ע"י מדריכים ישראלים.

הצטרף לטיולי I.S.T צא לסאפארי באפריקה.

פרטים והרשמה:
„סביב כל העולם" בע"מ
רח' בן יהודה 20, תל־אביב.
טלפונים: 53996, 57353.

IST
ISRAEL SAFARI TOURS

פרסום דגש

רינטקס

"צואן מוסמך צ.ל."

חברה לטקסטיל בע"מ

יצרני מעילים ספורטיביים ואלגנטיים

לנשים גברים וילדים.

מבחר דגמים מגוונים בקו האופנה האחרון

לחורף 73/74

להשיג בחנויות האופנה המובחרות

המפעל: פתח־תקוה, אזור התעשיה הוותיק, טל: 911916

אתגר

שרותי ביטוח חיים

מייצגים את מנורה חברה לאחריות ולבטוח משנה בע"מ

אנשי ביטוח חיים מנוסים ומנהלי מכירות בתחומים אחרים

השואפים להתפתח בתחום ההדרכה בענף ביטוח החיים יוכלו להשתתף בקורס מיוחד למנהלי מכירות (Sales Managers)

הכישורים הדרושים:

* כושר ארגון וניהול מעולה
* ידע ונסיון במכירות
* ידע והבנה ביחסי אנוש

המסיימים בהצלחה ישולבו בסגל ההדרכה של החברה.

המעונינים, מכל הארץ, יפנו טלפונית — למס' 614776 (03) לגבי ברכה קליין.

הלוחמים

* נגד סילוף „מיהו יהודי"
* בעד קדושת השבת והארץ
* נגד ניתוחי מתים
* בעד חינוך תורתי
* נגד גיוס בנות

מברכים את עם ישראל בברכת שנה טובה ומבורכת

גד

חזית דתית תורתית

אגודת ישראל פועלי אגודת ישראל

והדתיים בלתי מפלגתיים

להנאתכם ולבריאותכם שתו מים מינראליים. ממעיינות המרפא המפורסמים של רומניה

בורסק - BORSEC

להשיג בשופרסל, צרכניות וחנויות מכולת.

יבואן פרי־עד — 772182 — 264990.

אנו מרשים לעצמנו להעמיד לשרותכם

ארוחה מפוארת

שמיטה מוחלטת

המוכנה ע"י אשף המטבח של המלון

במחיר -.18 ל"י למנה

לבריתות: -.10 ל"י למנה

באולמות המפוארים של מלון דבורה

אולם מיוחד לאסיפות בחירות ואירועים מיוחדים עם ארוחות במחירים סבירים.

*

מלון דבורה

תל־אביב, רח' בן יהודה 87, טלפון 244366

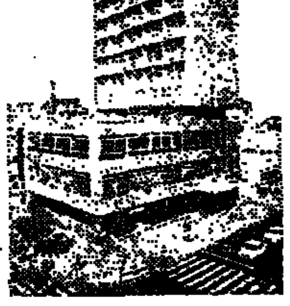

מלון דבורה מאחל לכל לקוחותיו שנה טובה ומבורכת

הקץ לגניבות!

רדיו טרנזיסטור למכונית

LARK

שני גלים AM OM

בתום נסיעתך שלוף אותו מהמכונית

והפוך לך מכשיר רדיו, על משמר בטיולים, לבית ולטיולים, להנאתך ולהנאת בני משפחתך

במחיר מרשים ללא תקדים!

מכשיר רדיו + מתקן מהיר במכונית

₪450

אמנון ברבוב

קרן קימת 87 ת"א טל. 296766

abala

עירית חיפה

האגף לחינוך

ביום שני, כ"ז באלול תשל"ג, 24.9.73 יחוגו אזרחי עירנו, כמנהגם שנה־שנה, את

יום המחנך

קבלת הפנים המסורתית תתקיים בגן האם, מרכז הכרמל בשעה 8.15 בערב.

בתכנית:

* תזמורת נוער של האגף לתרבות, חברה נוער וספורט
* חוה אלברשטיין — פרקי שירה
* שמואל רודנסקי ושמואל סגל — פרקי קריאה

ציבור המחנכים מוזמן

לעובדי ובוגרי כפר הנוער ניצנים

למלאת 25 שנה ליסוד כפר הנוער ניצנים

מתבקשים בזה כל עובדי ובוגרי המוסד לשעבר להמציא לנו את כתובותיהם למען נוכל לשתפם בתכנון

חגיגות 25 שנה למוסדנו

את הכתובות נא לשלוח: כפר הנוער הציוני ניצנים ד.נ. אבטח.

הנהלת כפר הנוער הציוני ניצנים

למסירה מחסן במפרץ־חיפה

400 מטר מרובע — כולל הרבה שיפורים וסידורים — חשמל מים ביוב וטלפון.

בתוספת חצר 600 ממ"ר ועוד 280 מטר גלריות

מתאים למפעל יצרני

לפנות: — בטלפון חיפה, 535231 או בכתב אל ת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 499 (מיקוד 31040).

כ"ה שנים למדינת ישראל מרכז ההסברה

כנס ארצי — פלמ"ח הועדה המארגנת

לוחמי הפלמ"ח - חטיבת הנגב

מגיני קו המים בנגב, מלווי השיירות לדרום, חיות הנגב, לוחמי ישובי הנגב הנצור, בית־אשל ונבטים, כובשי באר־שבע, הודפי הצבא המצרי, משחררי הנגב, מניפי דגל ישראל באילת, כולם, על משפחותיהם, נפגשים ביום ג', ה' דחוהמ"ס, 16.10.73 בשעה 16.00 אחה"צ בפרק הירקון בתל־אביב.

בתכנית: מפגשי רעים

עצרת פלמ"ח חגיגית

דמי הרשמה בסך —.20 ל"י למשפחה יש להעביר לאחת הלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה:

ירושלים: בנין משרד ראש הממשלה, הקריה.
תל־אביב: רחוב אחד העם 13.
חיפה: רחוב אחד העם 5
באר־שבע: בנין מרכז הנגב.

לנרשמים יוענק מדליון מיוחד שהוטבע לקראת הכנס ועלון הפלמ"ח.

כולם לובשים חולצות לבנות! איש בל יעדר!

אוניברסיטה בר־אילן

המזכירות האקדמית

הודעה לתלמידי האוניברסיטה בשנת תשל"ד

הרינו מודיעים כי הקטלוג „ידיעות לסטודנטים" לשנה"ל תשל"ד (הכולל את מערכת השעות) יצא לאור.

מפאת קשיים שונים לא ישלח הקטלוג לתלמידים באמצעות הדואר, וניתן לקבלו (עם הצגת אישור תשלום ראשון) ליד ארכיב המזכירות האקדמית בבנין המינהלה.

הערה: מערכת השעות של המחלקה לכלכלה אינה כלולה בקטלוג וניתן לקבלה במזכירות המחלקה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י/הועד הפועל מפעלי תרבות וחינוך בע"מ — מישלב — מח' הקולנוע

זה עתה הופיעו 2 סדרות של שקופיות צבעוניות מועדי תשרי

2 הסדרות כוללות 75 שקופיות המכילות תמונות של גדולי הציירים, איורים, קטעי מקורות, טקסטים מסבירים, וגרפיקה עתיקה חדשה, בהם ניתן ביטוי של חגי חודש תשרי ולמנהגי החגים השונים בארץ, בגלויות ובעדות השונות.

הפצה: מחלקת הקולנוע, רח' שיינקין 12, טלפון 280125.

ספרי, רח' נחלת בנימין 30

למכירה

מכבש וגליוטינה תוצרת „סימת"

מנוף הידראולי מורכב על גורר

קומפרסור אויר וציוד מסגרות אחר

לפנות מסגרות הכוכב, אזור התעשיה ב' חדרה — טלפונים 063—25867 — 063—26416.

קבוצת משקיעים רצינית מחו"ל מעונינת לרכוש ולהשקיע

ב־בתי מלון

קיימים, או בשלבי הקמה בדרגות 5, 4, 3 כוכבים.

נא לפנות בצרוף פרטים לת.ד. 1334 ת"א, למספר ל'/51391.

מגמן בע"מ מברז 1/73

מוצע למכירה כלי רכב פולקסוואגן 1300 חיפושית פרטי, מודל 1971, 68,000 ק"מ. פרטים וטפסי מברז ניתן לקבל אצל משפ' זיתוני רח' אספרגוס 24, רמת־ישראל, ת"א. טל' 30561. כלי הרכב ימצא במקום. מועד אחרון להגשת ההצעה — יום ו' 28.9.73 שעה 13.00.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו, אמנו וסבתנו היקרה

חנה היקרי ז"ל

בת הרב יוסף כהן ז"ל

ההלויה התקיימה ביום שני 17.9.73.

המשפחות: היקרי, לוי, כהלני, כהן, דהרי, ירקוני, קריגר בארץ ובחו"ל

אספן מחוץ לארץ

מעונין לקנות

איקונים מרוסיה עם אמאיל

כמו כן מעונין לקנות

מטבעות רוסיות מכסף וזהב

לפנות מלון גרנד־ביטש, תל־אביב טלפון 241252, למר קורט פרנקפורטר, מ־30.9.73 עד 7.10.73

חומש ...TEUCH

צא איתנו לספארי בקניה-טנזניה-ואטיופיה

IST

ISRAEL SAFARI TOURS

מכזא من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

הדרך למשרה טובה יותר ולהכנסה גבוהה יותר!

אנו מציעים לך לרכוש מקצוע מבוקש או להגיע לתעודת בגרות באמצעותנו, בביתך ובזמנך הפנוי, באמצעות שיטת הלימוד המהפכנית בכתב.

באמצעות שיטת הלימוד האמריקאית, שמקורה בארה"ב, הכשרנו אלפי צעירים ומבוגרים כאלקטרונאים, כתכנתים, גרפיקאים, אדריכלי פנים, צלמים וכו', כמו כן הכנו חלק ניכר מתלמידינו למבחני הבגרות. שיטת הלימוד שלנו מאפשרת לך ללמוד „ליכחדים פרטיים" בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך, כאילו למדת אצל מורה פרטי. כשאתה לומד באמצעותנו, אתה חוסך לעצמך את הטירחה, הזמן לנסוע בערבים לקורסים שונים ואתה חוסך כ־70%—80% בשכר הלימוד שהיית משלם עבור אותו קורס בכתה. היות והטיפול שלנו הוא אישי, תוך התחשבות בנקודות התורפה שלך, הרי שבשיטה זו תוכל לרכוש מקצוע או תעודת בגרות ביתר קלות מאשר בקורס כיתתי, ובהצלחה רבה יותר.

אנו מציעים לך מבחר מקצועות שבהם קיים מחסור בכח אדם ואשר העוסקים בהם זוכים להכנסה גבוהה ומקדמים את מעמדם החברתי.

בגמר לימודיך, אנו נפנה אותך למקום עבודה מתאים ונעזור לך לקבל משרה משתלמת.

| ללא תלות בגיל ובהשכלה | | חומר הלימודים בעברית |

לקבלת חוברת הסבר חינם, גזור ושלח את התלוש הרצ"ב למכונים האמריקאיים להשכלה בכתב ת.ד. 28124 תל־אביב.

סמן ב־X את הקורס בו אתה מעוניין:

☐ בגרות
☐ מזכירות
☐ תכנות מחשבים
☐ גרפיקה שמושית
☐ אדריכלות ועיצוב פנים
☐ רדיו, אלקטרוניקה וטלויזיה, כולל מכשירים והרכבה מקלט טרנזיסטורי
☐ צילום — כולל מכשירי הגדלה ופיתוח
☐ ניהול עסקים

שם .... כתובת .... טל. ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

קורסים מזורזים

למבוגרים • לנוער • לסטודנטים

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה • כתבנות • חשבונאות • ארכיב •

קורס בוקר: 24.9 • קורס ערב: 23.9

נקוב בשיטת I.B.M.

• כולל קורס חינם בכתבנות •
• קורס מזורז ב־6 שבועות •

כתיבה במכונה

• קורס מזורז ב־12 שעות •
• כל יום נפתח קורס חדש •

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים • מבחני גמר בבית הספר. סוגים: 1+2, 2, 3.

קורס בוקר: 25.9 • קורס ערב: 24.9

שרוטל

תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 724335.
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748.
רמת־גן ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335.
חולון סוקולוב א'/70 (7—4 אחה"צ).

למד עיצוב פנים בביתך בזמנך הפנוי

האם אתה אוהב רהיטים יפים? האם אתה מרגיש כי יש ביכולתך לעצב ולהביע רעיונות חדשים?

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב מוכנים לבדוק את כשרונך והתאמתך למקצוע אדריכלות פנים בביתך.

ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד „המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב" ת.ד. 28124 תל־אביב לפי' 66 אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ובחון התאמת כשרון למקצוע אדריכלות פנים.

שם: .... גיל: ....
כתובת: .... טל: .... (1)

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

עיצוב־פנים
אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה
בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193 ת"א ולטל. 668048 חיפה

לכ' המכון להכשרה מקצועית,
ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות־פנים.
שמי............ גיל............
כתובתי............
1

גימנסיה ריאלית

משכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד לכתות בוקר ו', י"א, י"ב

תיכון עיוני במגמות: **הומניסטית ריאלית**

מגמות מקצועיות: **רדיו אלקטרוניקה וטלויזיה**
גרפיקה • שרטוט

תוספת חוג מקצועי במגמות אלקטרוניקה, גרפיקה, שרטוט

כל המגמות כוללות הכנה לבחינות בגרות ✶
הוראה ע"י מורים אקדמאים בעלי נסיון ✶ סטיפנדיות

פרטים והרשמה: 8—5 ; 1—9 ת"א, ברנר 17 פינת אלנבי 55. חיפה, שמריהו לוין 30.

מועמד לאוניברסיטה!

עבורך אנו עורכים קורס הכנה בהתכתבות למבחני הכניסה באנגלית.

הבטח כניסתך לאוניברסיטה

קח את הקורס של המכון הישראלי לשפות המבטיח ללומדים בהצלחה את היכולת לעמוד בהצלחה במבחן הכניסה באנגלית.

לימודים במקום ובזמן הנוחים לך

קורס אנגלית בהתכתבות מאפשר לך להתכונן לבחינות הכניסה היכן ומתי שתרצה מבלי שתצטרך לבוא למכון. אתה מקבל את כל החומר הדרוש באמצעות הדואר, שנה על התרגילים המתבקשים ומחזירם למכון. מורי המכון מתקנים את העבודות ומחזירים אליך בצירוף תיקונים והסברים חדשים.

לרשותך TUTOR — מורה מדריך

ביכולתך לבוא לבה"ס לשם התיעצות בע"פ עם המורים.

מאחורי הקורס עומדים
אנשי אוניברסיטה היודעים
בדיוק מה אתה צריך
לדעת כדי להתקבל אליה

גזור ושלח

לכבוד המכון הישראלי לשפות
ת.ד. 4068 רמת־גן
נא לשלוח אלי פרוספקט בלי התחייבות.
שם............
כתובת............
21.9.73 מע

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30, טל. 252337
חיפה: נורדאו 30, טל. 667040 ירושלים: בית הפקיה, נסריק 10, טל. 66380

אוניברסיטת הנגב

מודיעה

על פתיחת

מכינות ערב

לבחינות המיון במדעי הטכנולוגיה במועד אוגוסט 1974

המכינה נפתחת בראשית נובמבר 1973 ומסתיימת ב־31.7.74

מקצועות הלימוד:

מתימטיקה ופיסיקה

4 שעות שבועיות בכל מקצוע

הלימודים יתקיימו פעמיים בשבוע בין השעות 17.00—21.00.

דמי הרשמה — 25 ל"י.

הערה: המכינה מיועדת לבעלי תעודת בגרות הומנית, ריאלית ואחרות.

ההרשמה מתחילה ב־1.10.73 ומסתיימת ב־15.10.73.

פרטים והרשמה במשרד המכינה, בבית־יציב, באר־שבע, טל. 057-2354.

25 שנים למדינת ישראל

הוא תקופה רבת הישגים בכל התחומים וכל העם מתגאה בהם. לציון מועד חגיגי זה, החלטנו להקים קרן מילגות בת 100,000 ל"י שבאמצעותה נעזור ל־1000 תלמידים חדשים לרכוש ידע, השכלה והשתלמות במקצוע. לבחירתך 500 קורסים ומקצועות, הניתנים ללימוד בביתך ובזמנך הפנוי, בשיטתנו המוסכמת והיעילה, הבדוקה:

מדעי המסחר	טכנאות והנדסה	השכלה כללית
☐ הנהלת חשבונות	☐ בניין	☐ בחינות בגרות ומקדימות
☐ ...	☐ בנאות	☐ בחינות מיון לטכניון
☐ פקידות ומזכירות	☐ חשמל	☐ בחינות בלאום למורים
☐ ראיית חשבון	☐ חשמלאי ...	☐ פסיכולוגיה
☐ כלכלה ומשק	☐ שרטוט טכני	☐ אנגלית (כל הדרגות)
☐ ציור וגרפיקה	☐ רדיו וטלויזיה	☐ עברית (כל הדרגות)
☐ ...	☐ רדיו מעשי (קיט)	☐ ערבית
☐ ארגון ...	☐ אלקטרוניקה	☐ צרפתית ☐ גרמנית
☐ ...	☐ תכנות במחשב	☐ G.C.E.
☐ ...	; ...	☐ Cambridge Proficiency

שמי .... כתובתי ....

25% הנחה משכר לימוד!

זוהי הענקה מיוחדת במינה, אשר אותה כדאי מאד לנצל לטובת קידום עתידך. הבטח את הכשרתך בידינו המאומנות. אנו בעלי נסיון ומוניטין בתור בית הספר בכתב הגדול בארץ ומהחשובים בעולם. לשם קבלת פרטים מלאים ופרוספקט חנם סמן את הקורס המבוקש ושלח את התלוש בהקדם!

ירושלים בן־יהודה 2, ת.ד. 3259 | תל־אביב פינסקר 2, ת.ד. 4637 | חיפה בלפור 9, ת.ד. 4123

המכונים הבריטיים

המבצע מסתיים ב־30.9.73

ד־גרפיקה־ד

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 668048 חיפה.

או מלא ושגר:

לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור,
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב (1)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי............
כתובתי............
גיל............

משרד החינוך והתרבות
היחידה לחינוך מבוגרים

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית
תרבות ישראל וידע הארץ

קורס לעברית מדוברת - 3 שבועות

הנ..יתה: 30.9.73

לתיירים, עולים ותושבים ✶ מתחילים בלבד ✶

בתנאי פנימיה ✶ תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים.

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חבצלת השרון טל. 053-24506

תוך זמן קצר

תלמדך כתיבה במכונה בשיטה עיוורת.
עברית-אנגלית ופקידות. למסיימים/ות תעודה ועזרה בסידור עבודה.
★הנחה לחיילים/ות, סטודנטים/ות.
★חינם קורס מלא לרוכש אצלנו מכונת כתיבה.

טכנו-כתיב

רח' פרץ 44 ת"א (תחנה מרכזית) טל. 611742

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

אהב

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

נמשכת ההרשמה ללמודי ערב לשנת תשל"ד

* החוג לכלכלה
* החוג למינהל עסקים
* ביה"ס לחשבונאות

* החוג לעיתונאות ולתקשורת המונים
* החוג למדעי המדינה
* החוג לסוציולוגיה

בית הספר לשפות

קורסים בשפות הבאות: אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית ורוסית.
אנגלית — הכנה לבחינת הבעה באנגלית כשפה זרה של אוניברסיטת קמבריג' בשתי רמות:
1. Lower Certificate
2. Cambridge Proficiency
הבחינות נערכות באמצעות British Council.
צרפתית — כיתות בשיטה אורקולית, בשיתוף עם שגרירות צרפת בישראל.

הכנה לבחינות של אגודות המהנדסים הבריטיות

לקראת התואר מהנדס אלקטרוניקה.

לקראת התואר מהנדס מכונות.

לקבלת פרוספקט מפורט ללא כל התחייבות, פנה אל האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה, ת.ד. 17054 תל־אביב 61170.

פרטים נוספים והרשמה במשרדי האוניברסיטה, בנין בי"ס תיכון אליאנס רחוב רידינג, רמת־אביב, תל־אביב.

מועדי ההרשמה:
בימים א'—ה', בשעות 17.00—20.00
בימים ג' וה', בשעות 11.00—13.00.

בינ־ליניאל

השכלה אקדמאית בכתב

לקראת תוארים אקדמאיים B.Sc. B.A. של LONDON UNIVERSITY

גם לחסרי תעודת בגרות

בתנאים מיוחדים

מינהל עסקים ✱ כלכלה ✱ משפטים ✱ מתמטיקה ✱ ב.א. כללי ✱ שפות ✱ הסטוריה ✱ פילוסופיה ✱ גיאוגרפיה ✱ יחסים בינלאומיים ✱ מדעי החברה ✱ תיאולוגיה ✱ איטלקית ✱ אנגלית ✱ גרמנית ✱ צרפתית.

✱ הבחינות נערכות בארץ באמצעות ה־BRITISH COUNCIL.

✱ הבוגרים יכולים להמשיך בלימודיהם לתואר שני באוניברסיטאות ישראליות.

✱ התארים המוענקים מוכרים בעולם וב־ישראל.

✱ המוסד היחידי מסוגו המייצג מוסד בעל מוניטין בינלאומי.

פרוספקט מפורט יישלח על־פי פניה לת.ד. 11030 תל־אביב.

שעות הקבלה: כל יום בשעות 9—1 בצהרים בימים א', ג', ה', גם בשעות 5—7 אחה"צ, במשרדי WOLSEY HALL OXFORD רח' בר־כוכבא 28 (על יד כיכר דיזנגוף), ת"א.

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו פ"ג בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכתם בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
ת.ד. 28124 ת"א למס' 77
ללא תלות בגיל והשכלה
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה ומבחן התאמה כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם: .... גיל: ....
כתובת: .... טל: ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

נפתחים קורסי ערב חדשים

אנגלית הכנה לאוניברסיטה

✱ לחיילים הנחה ✱ גם קורס בכתב

הכנה לטכניון

לבוגרי המגמה ההומנית לאוגוסט 1974

בגרות מתמטיקה אנגלית

פרטים והרשמה: בשעות 4—8 בערב
תל־אביב: בנין גימנסיה „הרצליה" ז'בוטינסקי 106 ובמרכז, דוד המלך 11 9—1, 4—7, טל. 268128.
הלימודים בת"א בבנין גמנסיה „הרצליה"

אורט ישראל-מבוגרים

החטיבה ללימודי מינהל מתקדם

האם חשבת על התקדמות בעבודתך?

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד לקורסים הבאים:

* נושאים נבחרים במדעי המחשב (שני שלבים)
* מזכירות בכירות
* מזכירות
* קצרנות ממוכנת
* קצרנות ידנית
* מזכירות אנגלית

פרטים והרשמה:
כל יום בין השעות 8.00 בבוקר עד 19.00 בערב;
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193.
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכור) טל. 226455.
חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666812, 664671.
או במועצת הפועלים חדר 515, טל. 641781.

בזמן קצר ובהדרכה מקצועית מעולה
החלה ההרשמה לקורס הקרוב
ספרות נשים
קורסים יום וערב
תעודה מוכרת למסיימות
ריינס 1 ת"א ככר דיזנגוף
טל. 226066

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ — חיפה

מודיע על

פתיחת ההרשמה ללימודי מתקדמים סמסטר א' תשל"ד

הקורסים ללמודים מתקדמים נערכים במסגרת ביה"ס ללימודי מוסמכים ומאפשרים לבוגרי בתי הספר הגבוהים לצבור נקודות זכות אשר עשויות להיות מוכרות (חלקן או כולן) לקראת תואר גבוה, זאת במידה והתלמידים יתקבלו לבית הספר ללימודי מוסמכים כסטודנטים מן המנין.

ההרשמה תחל ביום ב' 1 לאוקטובר 1973 ותסתיים ביום א' 30 לאוקטובר 1973

ההרשמה תתקיים במדור ללימודי חוץ חדר 22א' בטכניון הישן בהדר הכרמל בשעות 10.00—12.00 בבוקר ומ־16.00—18.00 אחה"צ פרט ליום ו'.

שכר הלימוד לקורס בן שתי נקודות הוא 260.— ל"י ולחיילים בשרות חובה — 40.— ל"י.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למדור ללימודי חוץ ת.ד. 4959, חיפה טל. 667818; 661151.

כתיבה במכונה

תלמדו ב־12 שעות בבי"ס למסחר

„ר־מון"

ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985
שיטה עוורת
פיקוח ממשלתי

משלב בית ספר ערב לאכסטרנים

בתל־אביב

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

החלה ההרשמה לכיתות ערב בגרות ומוקדמות למועד אפריל 74

תאריך הפתיחה 2.10.73

מישלב, תל־אביב, רח' ויצמן 53, טל. 263185, 8—1 לפנה"צ, 5—7 אחה"צ

המרכז לתרבות ולחינוך מישלב מכון ישראלי להשכלה

נמשכת ההרשמה לסניפי מישלב

ירושלים :	בית־ספר כי"ח, רחוב כי"ח פינת אגריפס, 5—7 אחה"צ.
חיפה :	בנין בית חנוך תיכון, רח' שבתאי לוי 26, טל. 520797 8—11 לפנה"צ 4—7 אחה"צ
חולון :	בית־ספר רביבים, רח' השומר, 5—7 אחרי־הצהרים.
צפת :	בית־ספר ממלכתי א', רחוב הפלמ"ח, 5—8 אחרי־הצהרים.
נס־ציונה :	מועצת פועלי נס־ציונה, 4—6 אחרי־הצהרים.
רעננה :	מועצת פועלי רעננה, 4—7 אחרי־הצהרים.

נמשכת ההרשמה!

בית־ספר מכני תיכון
אורט ישראל
לימודים אקסטרניים לבגרות

לימודי ערב לבחינות

בגרות ומוקדמות חיצוניות

למועד אפריל 74.
הלימודים בתל־אביב וכפר־סבא מתחילים השבוע!
נמשכת ההרשמה בחיפה.

פרטים והרשמה:
מזכירות ביה"ס שד' דוד המלך 39 תל אביב
טל. 269165
בימים א', ג', ד' 7.30—14.30
בימים ב', ה' 8.00—18.00
ביום ו' 8.00—12.00

פרוספקט יועבר לכל דורש!

נמשכת ההרשמה

אולפנים לאנגלית

בשיטה אמריקנית ENGLISH 900

קורסים ב־7 רמות — מתחילים, מתקדמים, שיחה

הפתיחה מ־1.10

תנאי תשלום נוחים! ✱ הרשם עוד השבוע!
תל־אביב: בבנין „גמנסיה הרצליה", ז'בוטינסקי 106, 4—8 בערב.
במרכז: שד' דוד המלך 11, לפנה"צ 9—1, 4—7 אחה"צ.

בתל־אביב הלימודים מתקיימים בבנין גמנסיה „הרצליה".

טכניקום

נפתחים קורסים חדשים בלמודי יום וערב

אלקטרוניקה־טלויזיה
חשמלאים מוסמכים
אלקטרוניקה תקשורת

סוג 2 (אלקטרונאים מוסמכים)
בפקוח
משרד העבודה
חיפה הרצל 44. ת"א בן יהודה 28

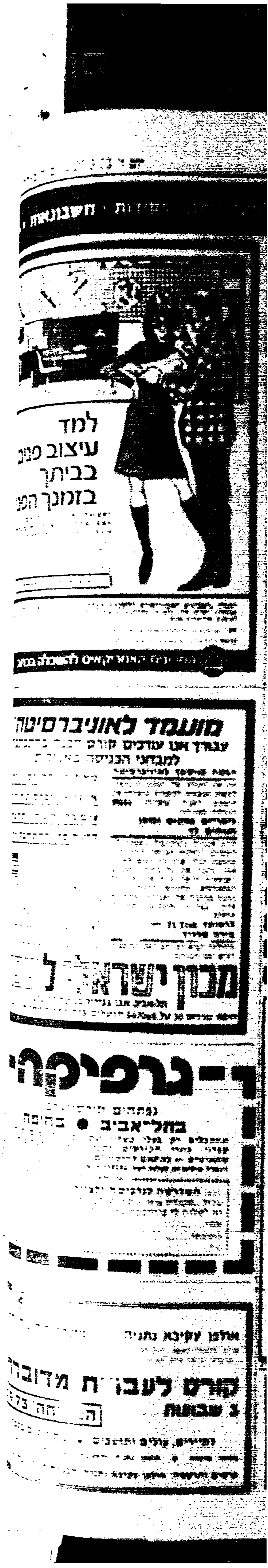

مكان الأصل

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אלסינט בע"מ
מכשור מדעי

דרושים

חשמלאי מוסמך
כאחראי לעבודה התקנה ואחזקה של מערכת החשמל במפעל.
נדרש נסיון בתפקיד דומה ויכולת לנהל צוות.

מנהל חשבונות בכיר
בעל נסיון של 3 שנים בתעשיה. ידיעת השפה האנגלית יתרון. סיכויי התקדמות טובים למועמד המתאים.

מנהל עבודה
לניהול בית מלאכה קטן לעבודות מסגרות, נח ועבוד שבבי.

איש אחזקה
לטיפול ואחזקה תקינה של הציוד והמכונות שבבית המלאכה.

מכשירן בוגר בי"ס מקצועי
בעל נסיון מעשי.

ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

בן M

לחב' מ.כ. מור־כרמי בע"מ
תכנון יעוץ ופקוח באלקטרוניקה, בקרה עבוד נתונים, כלכלה וספרות טכנית

דרושים:

מהנדס אלקטרוניקה בכיר
נסיון של 5 שנים לפחות בתקשורת ו/או בקרה למיצוע תיהול פרויקטים גדולים.
תנאים מיוחדים למועמד המתאים.

מהנדס אלקטרוניקה
לבקרה ולמערכות דיגיטליות

מהנדס אלקטרוניקה
הנדסאי אלקטרוניקה
לתכנות ספרות טכנית בשטח הבקרה

כתבניות בעברית
ממ"סים

נא לפנות טל. 252620/7/8 רחוב טיומקין 13, תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD

דרושה

מזכירה
לתפקיד בכיר בהנהלת המפעל

- נסיון בקורספונדנציה באופן עצמאי בעברית ובאנגלית.
- נסיון בניהול משרד.

המעוניינות תטלפנה 914931 למחלקת כח אדם או תפנינה לת.ד. 38, פתח־תקוה.

סודיות מובטחת

EXCHANGE NATIONAL BANK OF CHICAGO

— REQUIRED —

FIRST RATE CLERK
FOR IMPORT & EXPORT DEPARTMENT
WITH 3 OR 4 YEARS BANKING EXPERIENCE IN ABOVE FIELD.

PLEASE CALL (03) 56287 ATTN: MR. BLOOM

לבית הזקוק באשדוד דרושים

דרושים

מכונאים מעולים
בעלי נסיון בתעשיה הכימית ו/או בצי הסוחר.

מכונאים צנרים ומסגרים
בעלי נסיון בצנרת לחץ וידיעה בקריאת שרטוטים

מכשירנים מעולים ומתחילים
בעלי נסיון בתעשיה הכימית ו/או יוצאי חיל האויר.

חשמלאים
בעלי רשיון 60 אמפר.

מופאים

מהנדס חשמל מתחיל

נא לפנות בכתב לת.ד. 338 אשדוד בציון פרטים מלאים ונסיון קודם.

למועצה לשיווק פרי הדר

דרושים נוטרים
לפקוח בדרכים

לאזורים: ת"א, חיפה, חדרה/נתניה ראשל"צ/רחובות, אשקלון, ירושלים.

הכישורים הנדרשים:
א. יוצאי צבא
ב. ידיעת קרוא וכתוב בעברית
ג. כושר בריאות טוב
ד. רצוי רשיון נהיגה
ה. מגורים באזור העבודה

המעונינים יפנו בכתב בצרוף פרטים אישיים מלאים לת.ד. 2590 ת"א, עד ליום 30.9.73 ולציין על המעטפה „מכרז נוטרים".

בית החולים שערי צדק

דרוש מנהל עבודה
ליחידת המשק

הכישורים הדרושים:
1. „איש ביצוע".
2. השכלה תיכונית מושלמת.
3. רקע מקצועי באחד ממקצועות הבנין.
4. נסיון בניהול עבודות בנין ואחזקה.
5. בקיאות בהלכות שבת.
6. גישה חיובית ביחסי אנוש.

על המעוניינים לפנות בכתב עם פירוט השכלה, הכשרה ונסיון, אל מהנדס בית החולים, ת"ד 293, ירושלים 91000.

דרוש באזור חיפה
לפרויקט פתוח תעשייתי

מהנדס
לרכוז בצוע
נסיון קודם הכרחי.
עדיפות למהנדסי מכונות

נא לפנות לת.ד. 1708 חיפה 31000

An International Consultancy Firm's Tel Aviv Office Requires A GIRL FOR GENERAL OFFICE WORK, WITH KNOWLEDGE OF HEBREW AND ENGLISH
Work includes contact with people, reception, switchboard and filing. Office Hours: 8-4 Telephone 03-267775.

„אשטרום" — חברה להנדסה בע"מ
סניף ירושלים, רח' הנביאים 60

דרוש
מהנדס ביצוע
לפחות 3 שנות נסיון

לשם קביעת ראיון, נא להתקשר ל־02-226787, 02-231429 ירושלים.

דרוש מפעיל
למפעל לייצור בטון
בעל רקע טכני

בדבר פרטים נא להתקשר לטלפון 2—844171

דרוש
מגיה
לעבודה פעמיים בשבוע
בשעות 02.00—21.00
רכב קל הכרחי
עדיפות לסטודנטים לכלכלה

לפנות לטל. 30964/5/6

למשרד עורכי־דין בצפון ת"א

דרושה
כתבנית
עברית אנגלית מעולה
ליום עבודה מפוצל
תנאים טובים למועמדת המתאימה

טלפונים 241039 — 220137 תל־אביב.

לחברת יצוא ויבוא
דרושה
קורספונדנטית עצמאית
מפעילת טלקס
— אנגלית
מ־8 עד 16
לפנות בציון פרטים מלאים לת.ד. 1808 תל־אביב.

למפעל מזון בפתח־תקוה

דרושים
1. מסיק דוודים לעבודה זמנית
2. מסגר כללי
3. מפעיל מתקנים לעבודה במשמרות
4. חשמלאי אחזקה מנוסה

נא לפנות ל־903781 בין 8.00 ל־17.00

דרוש(ה)
שרטט(ת)
למשרד מדידות

לפנות 02-228687 או בערב 02-523372, 02-523831.

למשרד תכנון
כבישים דרושים:
מהנדס ✶ טכנאי
✶ שרטט/ת
✶ מזכירה
טל. 04-663588

מלון מגדל דניאל
daniel tower hotel

1. **מנהל משמרת בקבלה**
2. **NIGHT AUDITOR**
3. **פקיד קבלה**
4. **טלפוניסטית**
5. **מלצר ראשי**
6. **קומי**

לפנות: מנהל כוח אדם
מלון מגדל דניאל הרצליה חוף ים
טלפון: (03)930380

HERZLIA 930380 הרצליה חוף ים

למשרד מהנדסים
מ. מורצקי, י. רוזן
מהנדסי בנין בע"מ

דרושים
שרטטים/ות בנין
עם נסיון

לטלפן 456575, 457935, תל־אביב
— סודיות מובטחת —

דרושה
כתבנית עברית
רצוי גם אנגלית

נא לפנות לטלפון 530169, 537648 — חיפה.

דרוש
רתך/צנר
5 ימים בשבוע בתנאים טובים.
✶
לפנות בטלפון: 448621 בערב.

דרוש מהנדס חשמל
זרם חזק
תנאים טובים בהתאם לכישורים.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון לפי הכתובת „ציוון" הנדסת חשמל בע"מ ז'בוטינסקי 76 רמת־גן או לקבוע ראיון אישי טלפון 733514.

למפעל גדול במפרץ חיפה דרושים

1. **מכשירן ראשי**
בעל נסיון בניהול עבודה.

2. **מכשירנים**
בעלי נסיון בציוד פנאומטי.

3. **כתבנית אנגלית**

על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 4353 חיפה, עבור מס' 500 (מיקוד 31040).

לעבודה אחראית במפעל מבוסס דרוש:

מהנדס חומרים - מטלורג
עבודה מענינת בתחום האלקטרו־מכניקה

נושאי העבודה: —
שימוש במתכות ואל מתכות, ספלים, תהליכים, תקינה ובקורת.

כשורים נדרשים: —
מטלורג או בוגר מכמה לחומרים, נסיון מקצועי ושליטה בעברית ואנגלית.

המעונינים יפנו לקביעת ראיון ל־ת.ד. 75 יהוד, מיקוד 56100, או בטלפון 757211 למחלקת כח־אדם.

אלתא
התעשיה האלקטרונית בע"מ

אשדוד

דרושים עבור
מפעל השפופרות:

1. **מהנדס שפופרות ואקום**
עם רקע בתכנון ובנית שפופרות וטכנולוגית ואקום; רקע בשטח מיקרוגלים רצוי.

2. **מהנדס כימי**
עם רקע במטלורגיה, קרמיקות לשימוש בטמפרטורות גבוהות, ציפוי וחומרים בטכנולוגית ואקום.

- על המעונינים לפנות למחלקת התעסוקה של „אלת"א" — אשדוד.

למספנות ישראל בע"מ
חיפה, ת.ד. 1282, טל: 724401

דרוש
עובד בכיר
במחלקת אספקה

בעל נסיון קודם בתעשיה (רצוי באניות) — בהזמנת ציוד טכני מחו"ל ושליטה בשפה האנגלית.

נא לפנות בכתב ולפרט קורות חיים ונסיון בעבודה.

דרושה
מוכרת
מנוסה

למשרה של חצי יום
בוקר ואחה"צ לסירוגין
במחלקת טקסטיל/אופנת

בבית כל בו גדול בתל־אביב
תנאים טובים למועמדת המתאימה
להתקשר 793111

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות

דרושים
פועלים פועלות יצור
לעבודה של 5 ימים בשבוע
✶
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו ישירות למפעל עקרון רחובות ליד בי"ח קפלן.

לבנק דרוש

מנהל חשבונות ראשי
בסניף מרכזי בירושלים
●
בעלי נסיון יפנו בכתב
לת.ד. 33157 תל־אביב 61330
עבור כס' 769

אמקור
FEDDERS
מזוג אויר בע"מ

דרושים מרכיבים
לתנורי חימום עם ארובה. עצמאים בעבודה עם רכב, בעלי נסיון.
לפנות טל' 228166, תל־אביב.

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

טכנולוגיה מדעית בע"מ

דרושים
טכנאי אלקטרוניקה

לעבודה בצוות פתוח.
הכישורים הדרושים: בוגר בית־ספר מקצועי בעל נסיון של 3 שנים לפחות במעגלים אנלוגיים וספרתיים, במערכות סרוו, זרם ישר ובמערכות אלקטרו־מכניות מורכבות.

אחראי שרטטיה

התפקיד כולל: ניהול עבודת חדר שרטוט וארכיון.
הכישורים הדרושים: ✱ נסיון רב בניהול צוות, בתאום ובפקוח שוטף על זרימת עבודה ✱ נסיון רב בבדיקה ובבקורת שרטוטים מכניים ואלקטרוניים ✱ נסיון בארגון והפעלה שוטפת של ארכיון שרטוטים ✱ הכרת ציוד וחומרי שרטוט ואחזקתם השוטפת.

שעות העבודה 8.00 - 17.15.
5 ימי עבודה בשבוע.

נא לפנות בכתב־יד תוך פרוט נסיון קודם אל טכנולוגיה מדעית בע"מ ת.ד. 330 הרצליה ב' או בטלפון 930281
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח בתל־אביב

דרוש

עובד בכיר
כאחראי
לביטוח משנה/משותף

שליטה מלאה בעברית ואנגלית הכרחית.

●

נא לפנות לת.ד. 29494 תל־אביב למספר 100 בצירוף תולדות חיים.

סודיות מובטחת.

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
אלביט מחשבים בע"מ

דרושות

עובדות ייצור באלקטרוניקה

✱ עבודה מגוונת ומעניינת
✱ אין צורך בנסיון קודם
✱ ההכשרה תינתן במקום ובשכר מלא.
✱ שבוע עבודה של 5 ימים. מיקוד 31051.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ל־
ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כוח אדם. פניה מובטחת.

למוסד למחקר ופיתוח בסביבת חיפה

דרוש
פיסיקאי

לעבודה בפיסיקה שמושית.

הכשורים הדרושים: נסיון קודם באופטיקה, אלקטרואופטיקה ואינפרה־אדום.
השכר בהתאם לכישורי המועמד.

אנא פנה לת.ד. 9757, חיפה, 31096 (עבור „פיסיקאי") וציין קורות חייך, השכלתך ונסיונך המקצועי.
— סודיות מובטחת —

למפעל מתכת גדול בחיפה

דרוש מחסנאי ראשי

לניהול ופיקוח על מחסנים טכניים ומחסני מתכות כולל ניהול צוות עובדים.

נדרש נסיון קודם, השכלה תיכונית לפחות וידיעת שפות עברית ואנגלית להבנת מפרטים טכניים (רצויה גם ידיעת גרמנית).

נא לפנות בכתב לת.ד. 20140 ת"א מיקוד 61200 ולפרט קורות חיים ונסיון בעבודה.

סודיות מובטחת.

פקר פלדה

למפעלנו בכפר־סבא
דרושים:

★ מלגזנים
בעלי נסיון
★ מנופאים
★ עוזרי מנופאים
★ בעלי מקצוע בענף המתכת
★ בלתי מקצועיים

שיוכשרו כמפעילים

על המעונינים לפנות בכתב או להתקשר טלפונית למנהל כוח־אדם של מפעלי „פקר פלדה" בע"מ בכפר סבא אזור התעשיה ב' טלפון 925621.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי הטבע
המכון למדעי החיים
משרה פנויה של

אסיסטנט במחלקה לביוכימיה

מכרז מס' 331/73

על המעונינים להיות בעלי תואר „מוסמך" או תואר מקביל אחר בביוכימיה, בציון כולל „טוב" וציון כללי „טוב מאד" בעבודת הגמר, ולהתקבל תוך שנה כתלמידי מחקר שלב ב' לתואר דוקטור בביוכימיה. המתקבל יועסק בהוראה.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים, אישורים על לימודים קודמים — תוך פירוט הציונים, רשימת פרסומים ושמות ממליצים, עד התאריך 7.10.73 אל: — המכון למדעי החיים, הפקולטה למדעי הטבע, האוניברסיטה העברית בירושלים 91009, ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס' 331/73".

פז

לפז חברת נפט בע"מ

דרושה כתבנית־עברית

לעבודה במשרד הראשי של החברה בחיפה

הכישורים הדרושים:
✱ נסיון קודם הכרחי.
✱ שליטה מלאה בשפה העברית.
✱ רצויה ידיעה בהדפסה באנגלית.

המשכורת תקבע בהתאם לכישורים

מועמדות תפנינה בכתב תוך ציון פרטים מלאים על הכשרה ונסיון לאגף כח־אדם, פז חברת נפט בע"מ, ת.ד. 434 חיפה, 31000.

תדיראן

למפעל מוצרי חשמל באזור
דרושים

1. **מנהלי עבודה**
למחלקת הרכבה מגוונים. נסיון בניהול צוות עובדים בוגר בי"ס מקצועי.

2. **מבקרי איכות**
נסיון 2 שנים בבקורת איכות לביצוע מדידות מכניות.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למח' כח אדם ת.ד. 648 ת"א 61000 בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או טלפונית לטלפון 856111.
— סודיות מובטחת —

לחברת תאום ופיקוח על בניה
דרושים לעבודה בסביבות ירושלים

1. מהנדס בנין
2. הנדסאי בנין

בעלי רכב

לפנות ת.ד. 2045 ירושלים למס' 696 או טלפון 02-232959 בשעות 2—8.

משרד העבודה — הנוער העובד

דרוש

מודה מדריך

לבי"ס לחניכים בקרית־גת

מועמדים בעלי נתונים מתאימים יפנו לת.ד. 121 קרית־גת טל. 051—91468

קופת חולים מכבי

דרושות

פקידה כללית
פקידת חשבונות
פקידת קבלת קהל

הכישורים הדרושים:
✱ בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי
✱ שליטה בשפה העבריה וידיעת שפה נוספת
✱ רצוי נסיון קודם בפקידות

מקום העבודה: תל־אביב רמת־גן

מועמדות מתאימות יפנו בכתב יד עם ציון קורות חיים ונסיון עבודה קודם לת.ד. 4026 ת"א, מיקוד 61040, עבור מח' המנגנון או טלפונית למס' 614401 לשם קביעת ראיון.

פרסום פרסם

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:

מזכיר המכון ללימודי אסיה ואפריקה

מכרז מס' 282/73

תיאור התפקיד: אחראי לכל הפעולות האדמיניות והמנהליות במכון ובחוגים/יח' הכפופות למכון; פיקוח על עבודת הסגל המינהלי של המכון ושל החוגים/יח' הכפופות למכון; ריכוז עדות של המכון ופיקוח על הארגון האדמיניסטרטיבי של ההוראה בחוגים/יח' הכפופות למכון; טיפול בענייני כוח אדם אקדמי ומינהלי של המכון ושל חוגים/יח' הכפופים למכון; ריכוז מינהלי של פעולות המחקר של המכון; פיקוח אדמיניסטרטיבי על שרותים כלל מכתיים (כגון ספריה, שכפול וכו') ועל שרותי משק והספקה; ניהול תקציבי המכון.
דרישות התפקיד: ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין; רצויה השכלה אקדמית; רצוי בוגר הפקולטה למדעי הרוח וידיעת השפה הערבית; נסיון של 4—3 שנים בתפקידי ארגון וניהול, כושר ניהול משא ומתן.
הדרגה: 4—5 בדירוג מח"ר — לבעלי השכלה אקדמית.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עם העתקי המלצות ותעודות עד תאריך 30.9.73 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים 91009 ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס' 282/73".

למפיצי Miele בישראל

דרושים

✱ פקידה מנוסה
הדפסה טובה, ידע טוב בהנהלת חשבונות. שכר נאות למתאימה.

✱ מנהל/ת חשבונות
רצוי עם ידע ביבוא. אפשרי גם פנסיונר.

✱ פקידה מתחילה

בפרטים נא לפנות:

ישראמיל בע"מ
בונטיפיורי 32 טל. 623428, ת"א.
— סודיות מובטחת —

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בנהלת המוסד
מנהלת חשבונות מתחילה

בעלת סוג 1 בהנהלת חשבונות.
לאחר שרות צבאי.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה — 32000 — עד יום ו' 28 בספטמבר 1973 בציון מספר המכרז 109/73.

לחברת יצוא בנתניה

דרושה

כתבנית אנגלית

עם קצרנות

שעות העבודה 8.00—16.00

לקביעת ראיון טלפון 053—92857

ש.א.ש. — בטחון ימי — חברת קרל זינגר בע"מ — השמירה בע"מ

דרושים לתפקידי אבטחה
ברחבי - העולם

יוצאי יחידות קרביות ששרתו בתפקידי פיקוד והדרכה בצה"ל

(עדיפות תינתן לקצינים)

הכישורים הדרושים: —
✱ בוגרי תיכון
✱ כושר בריאות תקין
✱ ידיעה בשפה זרה
✱ נכונות לעבוד מינימום 6 חודשים.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
(חלק מהשכר ישולם במטבע זר).
הכשרה מיוחדת תינתן לקראת תחילת העבודה.

●

המעוניינים מתבקשים לפנות עם פנקס מילואים ר6 תמונות פספורט למשרדינו:

בחיפה: ש.א.ש. — בטחון ימי — רח' המגינים 60
בין השעות: 09.00—18.00

בתל־אביב: חברת השמירה — רח' בן־יהודה 77
בין השעות: 09.00—18.00

דרושות בחורות

— אם את רוצה לעבוד 3 שעות בבוקר ו/או בערב...
— אם את מעוניינת לעבוד עם אנשים...
— אם יש לך כושר הבעה...
— אם את בעלת הופעה נאה...
— **ואם את מעוניינת במשרה מעניינת שבה תוכלי להרוויח למעלה מהממוצע, את מוזמנת לשמוע את הצעתנו.**

!

טלפון: 249019 — בשעות 8—10 בבוקר.
אנו חברה ידועה המתחילה תוכנית שיווק חדשה.

קולסו בע"מ

A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA

"יצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד 7206, טל.520071

דרושים

כרסמים
משחיזנים
מעולים
עובדות להרכבה

למכשירים עדינים. נסיון קודם לא הכרחי.
— תנאים עבודה נוחים —

קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
שתוצרתו ליצוא

דרושים עובדים.
לעבודה במשמרות

1. אפשרויות קידום.
2. תנאי שכר מעולים.
3. עבודה קבועה ומעניינת.

— סודיות מובטחת —

על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 1809 חיפה, עבור „מנגנון".

דרושה פקידה
להנהלת חשבונות סוג ג'

בעלת ידע בסיסי בהנה"ח, הכנת רשימות מאזניות ועריכות דו"חות שונים. אחרי שרות צבאי.

נא לפנות בכתב אל תקליטי סי.בי.אס (ישראל) בע"מ תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם.

— סודיות מובטחת —

ת.ד. 81, תל־אביב — 61000.

CBS

דרוש — עובד בנין

דרושה — מוכרת מנוסה

מנהל חשבונות ראשי

דרושים

פועלים

דרושים עובדות בניין

דרושה ... עברית

דרוש ... /צור

מהנדס חשמל

מנהל ... מסלול

מכזا من الأصل

مكنز من الاجل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · ביטאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

למפעל של התעשיה האוירית באזור ראשל"צ

דרושים:

* מחסנאי טכני/מעתד מלאי בעל נסיון תעופתי
* פקח יצור
  בוגר בי"ס טכני במגמה מכונאות מטוסים לאחר שרות צבאי.
* קנין בעל רקע טכני
* טכנאי אלקטרוניקה
  בעל נסיון של שנתיים עד חמש שנים בתכנון ויצור מתקני בדיקה או בתחום הספרתי.
* פקידה כתבנית
  ידיעת השפה העברית הכרחית שפה נוספת רצויה. ידיעת הדפסה.
* מרכזנית לאחר שרות צבאי

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב אל: יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל תעופה לוד.

אוניברסיטת תל-אביב

ביה"ס למוסמכים במנהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי
להב — לימודי הכשרה וניהול

דרוש מנכ"ל

דרישות התפקיד:
ייזום וניהול תכניות להשתלמות מנהלים, ניהול צוות עובדים, מגע שוטף עם מוסדות הפקולטה והאוניברסיטה, ניהול עצמאי של יחידה תקציבית, בקרה ומעקב של תכניות הלימוד הקיימות. יחסי צבור וקידום תכניות.

כישורים:
1. השכלה אקדמאית.
2. אישיות רפרזנטטיבית.
3. יכולת יצירת קשרים בין אישיים עם מורים, תלמידים ודרגי ניהול בכירים.
4. רצוי נסיון קודם בניהול הדרכה.
5. רצוי ידע בתקצוב ובקרה.
6. גיל: 50—35.
7. נסיון ניהולי של חמש שנים לפחות.
8. שליטה מלאה באנגלית.

המועמד המתאים יהנה משכר ותנאים נאותים.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים אל: לה"ב, ת.ד. 39010, רמת־אביב, ת"א, עבור מנכ"ל.
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח בחיפה

דרושים:

* **פקיד/ה**
  למחלקה אלמנטרית
  התפקיד: קבלת עסקים וטיפול בסוכנים.
* **מנהל/ת חשבונות**

לפנות לת.ד. 4505 חיפה, 31040 עבור „פקיד ביטוח"

תדיראן

למחלקת השרות דרושים

1. **מכנאי שדות חוץ**
   למזגני אויר לאיזור חיפה. בוגר בי"ס מקצועי במגמת קרור, נסיון של 3 שנים בתחום מתן שרות ללקוחות.
2. **מכנאי שדות חוץ**
   למקררים לאיזור ת"א.

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למחלקה טל. 285151/6.

למשרדנו בתל־אביב

דרושה

מזכירה עצמאית ואחראית

נסיון בעבודות משרד; שליטה בעברית ואנגלית; הופעה נאה.

לפנות בכתב בפרוט נסיון ולציין מס' טלפון לת.ד. 23107 מיקוד 61230 תל־אביב עבור מזכירה

לחברה לבנין בתל־אביב דרושה

מזכירה בתבנית

עדיף נסיון בחברה לבנין.

טלפונים 230631 — 222724 — בבוקר.

נעמן בע"מ

דרושים

★ **פקיד כללי**
עם ידע טכני.
הכישורים הדרושים:
א. נסיון בעבודות משרד וקשר עם לקוחות.
ב. ידיעה בשפות עברית אנגלית הכרחית.
ג. נסיון קודם בעבודות כנ"ל במפעל תעשייתי.

★ **עוזר לחשב משכורת**
הכישורים הדרושים:
א. נסיון קודם בעבודות הכנת משכורת על ידי לשכת שרות.
ב. נסיון קודם במפעל תעשייתי.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1423 חיפה או טלפונית למספר 04—711126/7.

דרושים

1. **כרסומאי** (פרזריסט)
   בעל נסיון רב בעבודות כרסום
2. **מסגר מעולה למכניקה עדינה** (בנית מבלטים)

*

נא לפנות לאיזמל בע"מ אזור התעשיה אפרידר, אשקלון

לחברה מסחרית גדולה

דרוש

מומחה לצביעת טקסטילים

הבקיא בכל תהליכי הצביעה והאשפרה בעל ידיעות בכימיה טקסטילית, עם נסיון של 5 שנים לפחות בעבודה דומה

תנאים מצויינים למועמד המתאים לקביעת ראיון פנה ת.ד. 22174 ת"א, עבור „מומחה".

סודיות מובטחת

„אורים" ביכנו להכנך מקצועי קדם צבאי קרית טבעון

דרושים

מדריך מקצועי

למכונאות גנרטורים ומכונאות רכב

המעונינים יפנו ל„אורים" רח' הכרמל 62 קרית טבעון טלפון 04—931180 או לכברד העבודה חיפה, רח' העצמאות 82 טלפון 04—666141 חיפה.

למפעלנו דרושה

פקידה מנוסה

★ ★ ★

מפעלים גרפיים ב.מ. בע"מ
טלפון 253311/2

לחברה פיננסית בת"א

דרושים:

1. **נערה**
   לעבודות משרד, לשליחויות, גיל 16—15.
2. **פקידה טלפוניסטית**
   לאחר שרות צבאי, רצוי נסיון מתאים.
3. **פנסיונר**
   בעל נסיון בהנהלת חשבונות, פקודות יומן, התאמות בנקים ועוד.
4. **כתבנית עברית**
   לאחר שרות צבאי, בעלת נסיון.

●

תנאים טובים למועמדים המתאימים. שעות העבודה רצופות. טלפון 621003.

בית יציקה באזור חיפה

מחפש

מנהל עבודה

דרושה השכלה מקצועית ונסיון בניהול עבודה בתעשיית המתכת

אתגר מקצועי ותנאים טובים לאדם המתאים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון ת.ד. 655 חיפה ולציין עבור „מנהל עבודה".

— סודיות מובטחת —

דרוש

עוזר מפקח בניה

בעל הכשרה ונסיון כטכנאי בנין

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים, הכשרה ונסיון לחברה לפיתוח יפו העתיקה, סמטת מזל דגים 17, יפו

חברת פרי אור בע"מ
מעוניינת ב־

מנהל בית אריזה באשקלון

הכישורים:
נסיון בניהול מפעל רצוי רקע טכני, ידע בענף ההדרים אינו תנאי לקבלת העבודה.
גיל 30 פלוס.
על המעוניינים לפנות למריס טל. 251261 תל־אביב. סודיות מובטחת

דרושים

מתכנים - מתכנתים

בעלי נסיון במחשבי „סנצ'ורי" ושפת NEAT לעבודה מענינת.

נא לפנות לטלפון 9—284268—03

למשרד בטוח בירושלים

דרושה פקידה-בתבנית

עם נסיון — תנאים טובים למתאימה

טלפון: 222829, 233808

משטרת ישראל

תזמורת המשטרה
מודיעה על משרות פנויות

לנגנים

בכלים: **חליל, אבוב, קלרינט חצוצרה, קרן, קרן־יער, טובה, טרומבון.**

הגיל — עד 37.

מגורים בירושלים — חובה.

● **על המעונינים לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון, למטה הארצי, במחלקת ההדרכה, — שייך ג'ראח, ירושלים.**

טכנומטיק
חברה לאוטומציה בע"מ

דרושים:

★ **מנהל עבודה**
מחלקת עיבוד שבבי (חריטה וכרסום)

★ **אלקטרונאי/מכשירן**
רצוי ידע בפניאומטיקה

לפנות בכתב עם פרוט ידע ונסיון קודם לת.ד. 10120 מפרץ חיפה.

„סולב"
מפעלי ריהוט ועץ של סולל בונה בע"מ

דרושים

1. **צבעים לצביעה בהתזה**
   בעלי נסיון בהתזה בעץ או במתכת.
2. **פועלי יצור**
   לעבודות במכונות נגרות.
3. **עובדי אחזקה**
   בעלי נסיון באחזקה וכיוון מכונות לעבודות ייצור.

להתקשר טלפונית: 04-722661 או לכתוב לת.ד. 1330 חיפה.

למחלקת המעליות

דרוש/ה שרטט/ת

בעל/ת נסיון של שנתיים לפחות

נא לפנות בציון פרטים מלאים לת.ד. 1969 ת"א עבור „מעליות".

דרוש

מנהל פרדס

לשטח של 600 דונם בערך בסביבות באר־טוביה

בהצעות לפנות ל„הדרי תידר" בע"מ רח' עמינדב 17 ת"א כל יום ראשון משעה 10.00 עד 15.00 ובימי רביעי משעה 8 עד 15.00, טלפון 35054/5.

למפעל תעשיתי באיזור חיפה

דרוש

טכנאי ייצור

לטיפול בנושא שכר עידוד ושיפור שיטות

המעונינים יפנו לת.ד. 1423 חיפה, או להתקשר למס' 04—711126 הנדסת יצור.

בית ברל

המדרשה להכשרת מדריכי נוער

בשיתוף עם משרד החנוך והתרבות וההסתדרות הנוער העובד והלומד

דרושים מדריכי נוער

בכל חלקי הארץ

אם ברצונך לרכוש מקצוע רב אתגרים ולבטוח לעצמך עתיד בשטח החינוך. הרשם לסמינר למדריכי נוער למחזור אשר יתחיל את לימודיו בנובמבר 1973.
משך הלימודים 11 חודש.
מתקבלים בוגרי צבא בעלי השכלה תיכונית גם ללא תעודת בגרות. לאלה תינתן אפשרות נוספת להבחנות בגרות תוך כדי לימודים.
למסיימים בהצלחה תינתן תעודת מדריך מוסמך מטעם משרד החינוך
קיימת אפשרות להשתלמות בסופה מיוחדת. למסיימים בהצלחה תינתן תעודת מדריך בכיר מוסמך מטעם הפועל
הלימודים בתנאי פנימיה.
למסיימים בהצלחה מובטחת עבודה.
פרטים והרשמה: המזכירות לנוער רח' פינסקר 20 ת"א טל: 286225

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של: —

סגן מנהל חשבונות ראשי במינהל הכספים
מכרז מס' 141/73

תיאור התפקיד: תיאום פעולת המערכת החשבונאית במוסד; תיאום הפעלת מערכת הדיוות החשבונאי והתקציבי; תיאום פעולות ההכנה של המאזן השנתי; עזרה למנהל חשבונות ראשי בתפקידיו השונים.
דרישות התפקיד: השכלה אקדמית בתחום כלכלי ורצוי ראיית חשבונות מוסמכת; נסיון בניהול מערכות חשבונאות גדולות; ידע מקיף בעבוד נתונים אוטומטי של מערכות חשבונאות וכספיות; כושר ניהול מו"מ וכושר הפעלת צוות עובדים גדול; ידיעת השפה העברית ושפה האנגלית על בוריין.
הדרגה: ב—א בדירוג מח"ר.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עם העתקי המלצות ותעודות עד התאריך 30.9.73 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים 91009 ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס' 141/73".

תדיראן

לאגף התקשורת בפ"ת

דרושות

פועלות יצור

לעבודה של 5 ימים בשבוע.

מועמדות מתאימות תתקבלנה ישירות למפעל רח' כורזין 18, פ"ת (ליד מחסני סופרגז בבבייש פ"ת)

דרושה מיד

מטפלת מוסמכת

(עם המלצות)

לטיפול בתינוק

★ **לינה במקום הכרחית.**
תנאים טובים למועמדת המתאימה

לקביעת ראיון, נא להתקשר בין השעות 3.00—1.30 בטל. 37725 ת"א.

למפעל מתכת באיזור חיפה

דרושים

1. **טכנאי יצור**
   עם נסיון של שנתיים
2. **מודד זמן**
   עם נסיון בהערכות זמנים של לפחות שנה

על המעונינים לפנות ת.ד. 1078 חיפה מיקוד 31000.

לסניף החיפאי של
חברת בטוח ישראלית גדולה

דרוש

ארביבר מנוסה

(עם 3 שנים נסיון לפחות)

לכתוב בצרוף קורות חיים למעריב חיפה למספר 759

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

א.אי.ל ישראל בע"מ — תעשיות אלקטרוניקה (AEL)

דרושים

לאגף הכספים
* **מנהל חשבונות עצמאי**
* **פקידה**
  * רצויה ידיעת הדפסה עברית אנגלית
* **מזכירה עברית אנגלית**

לתחום לוגיסטיקה
* **פקיד הזמנות יבוא**
  * נסיון ברכש
  * ריכוז הזמנות רכש חו"ל
  * דרושה ידיעה בסיסית ברכיבים אלקטרוניים
  * ידיעת גרמנית ואנגלית יתרון
* **מחסנאי טכני לציוד אלקטרוני**
  * אחראי על מחסן משלוחים
  * נסיון קודם הכרחי

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות טל. 787131 או 782141 אל מח' כ"א במבצע קדש 48 בני־ברק. 51203.

סודיות מובטחת!

לפוטו סטריאו ספפורט בן־יהודה 8 ת"א

דרושים
* **מוכר** למחלקת הסטריאו
* **צעירה** (כגיל 20) למחלקת התקליטים

תנאים טובים — אוירה נעימה

לפנות במקום למרק.

קסי — מערכות עיבוד אינפורמציה בע"מ

דרושים:

★ **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
— נסיון של 5 שנים לפחות במערכות ספרתיות
— נסיון וידע מקיף במחשבים קטנים, מערכות מבוקרות מחשב ומערכות REAL-TIME ו־ON LINE
— כושר ניהול ואירגון פרויקט פיתוח.

★ **מנתח מערכות / מתכנת בכיר**
— Msc (Bsc) במתמטיקה, מדעי המחשב
— נסיון של לפחות 5 שנים בתכנון ותכנות מערכות
— שליטה מלאה בשפות FORTRAN ו־ASSEMBLER
— נסיון קודם במחשבים קטנים ובמערכות ON-LINE ו־REAL-TIME
— הכרת מערכות הפעלה OS ו־DOS יתרון

★ **הנדסאי / טכנאי**
מדידה/כבישים/בנין לעבודה משולבת במחשבים.

★ **מזכירה / פקידה**
שליטה מלאה בעברית ובאנגלית, הדפסה בשתי השפות, נסיון קודם בנהול משרד.

נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 758 תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

לחברת בטוח גדולה

דרושים:

סניף תל־אביב

מנהלי חשבונות למשרדות מלאות וחלקיות

הכישורים הדרושים:
* השכלה תיכונית
* סוג ג' בהנה"ח
* 2 שנות נסיון: רצוי בהתאמות בנקים וחברות

מבקר - גזבר לאזור המרכז

הכישורים:
* השכלה תיכונית
* סוג ג' בהנה"ח
* נסיון של 3 שנים לפחות בהנה"ח ובביקורת
* כושר לקיים מגע עם קהל רב
* בעל רשיון נהיגה — עדיף בעל רכב פרטי

הערה: מילוי התפקיד הנדרש הוא גם מעבר לשעות העבודה הרגילות.

סניף באר־שבע

מנהל חשבונות

הכישורים:
* השכלה תיכונית
* סוג ג' בהנה"ח
* 2 שנות נסיון: רצוי בהתאמות בנקים וחברות

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 2926 תל־אביב עבור "מ".

סודיות מובטחת

למשרד רואה חשבון בירושלים

דרוש **מנהל חשבונות** סוג ב'—ג'

רצוי בעל נסיון בבקרת חשבונות והכנת משכורות.

טל. 33690 החל משעה 3, פרט לשבת

לכפר נוער במרכז הארץ

דרוש/ה **מנהל/ת מטבח** (כ־550 אוכלים) מגורים במקום

בעלי נסיון קודם יפנו בכתב לת. ד. 4333, ת"א 61040 למס' 20

להנהלה מרכזית של בנק בתל־אביב

דרוש **ארכיבר ראשי** לניהול הארכיב המרכזי של הבנק

הכישורים הנדרשים:
בעל השכלה תיכונית מושלמת לפחות, בעל ידע בשפה האנגלית ורצוי שפה לועזית נוספת (צרפתית או גרמנית). נסיון מעשי בעבודה בנושאים הקשורים בארכיב של 3 שנים לפחות, ובעל יכולת פיקוח על צוות עובדים מצומצם. גיל 45—40.

תנאים טובים לאיש המתאים

● בהצעות ובהן פירוט תולדות חיים בכתב יד, נא לפנות לת.ד. 4333 תל־אביב מקוד 61040 למספר ב/12.

— סודיות מובטחת —

דרושים **מכונאי רכב בנזין**

תנאים טובים. נוע בע"מ, המוסך המרכזי רחוב המסגר 40 תל־אביב.

דרושים
1. **מנהל/ת חשבונות** סוג ג', אפשרי פנסיונר/ית
2. **פקיד/ה** בוגר/ת בי"ס תיכון

לפנות ביה"ר גרינפלד בר־יוחאי 7, פינת הרצל 101, ת"א.

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA U.S.A.
ייצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071

לעבודה מיוחדת במינה

דרושות

עובדות לייצור
לשעות הבוקר וגם לשעות אחה"צ — (15.30—20.30). אפשרי גם סטודנטיות.

עובדות לבקורת
לשעות הבוקר וגם לשעות אחה"צ — (15.30—20.30). אפשרי גם סטודנטיות.

על המועמדות להיות בעלות השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.

קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

הדר חברה לבטוח בע"מ
המחלקה לבטוח חיים

דרושים:

א. **Supervisor** מפקח סוכנים

ב. **יועצים לבטוח חיים**

מועמדים בעלי השכלה תיכונית יקבלו הדרכה והכוונה בקורסים שינוהלו בתל־אביב.

על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 1996 תל־אביב מיקוד 61000.

— סודיות מובטחת —

הקרן הקיימת לישראל

מודיעה בזה על משרה פנויה:

מכרז חוזר

מכרז מס' 16/73

המשרה:

עוזר לעניני עובדים

תיאור התפקיד: עזרה בניהול כח אדם במינהל פיתוח הקרקע: בניהול תקן ומצבת עובדים; קבלת עובדים חדשים קבועים, זמניים וארעיים. ריכוז הטיפול השוטף של תנאי עבודה, שכר ומשכורות ותביעות לפצויי פיטורין. ריכוז הטיפול השוטף בהשתלמויות עובדים. מעקב אחר שנויים בתנאי עבודה, שכר ותנאים סוציאליים והכנת נוהלים. ריכוז והכנת דו"חות חודשיים תקופתיים.

דרישות המשרה: השכלה תיכונית מושלמת לפחות, נסיון רב בעבודה מינהלית, כושר הבעה בכתב ובע"פ, מגורים בירושלים.

הדרגה: עפ"י הכישורים.

על המעונינים, והממלאים אחר דרישות המשרה הנ"ל להגיש מועמדותם בכתב, בצירוף תולדות חיים בכתב יד: השכלה, נסיון וגיל, לא יאוחר מיום 2.10.73 לפי המען: אגף האדמיניסטרציה, ת"ד 283, ירושלים, ולציין על המעטפה עבור מכרז מס' 16/73.

בפתוח ימי מהפכנה בקרוב

פקידה בכירה

בעלת ידע ונסיון בוגרת אוניברסיטה במרקי ההברה.

בהצעות רציניות לכתוב לת.ד. 1060 בני־ברק.

לחברת איימס יישום בע"מ ירושלים

דרושים:

מזכירה כתבנית בעברית

מזכירה כתבנית באנגלית

עוזר למנהל חשבונות

עם ידיעה בהכנת משכורות בשיטה ממוכנת.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות־חיים ונסיון לחברת איימס יישום בע"מ, מחלקת כח אדם, מרכז שטנר 3 גבעת שאול ב', ירושלים.

דפוס מערכות ארוזה בע"מ דרוש **מתכנן אריזות**

בעלי הכשרה בעיצוב ו/או גרפיקה או מתכנני אריזות, המעונין במקצוע מעניין, יפנו לת.ד. 20181 ת"א עבור "דפנ"ר".

לגוטקס מודלס בע"מ
רחוב מרדכי אנילביץ' 62 תל־אביב (מול הסינרמה)

דרושות מיד

תופרות

למכונות זינגר, אוברלוק ו־2 מחטים.

תנאים טובים למועמדות מתאימות

לפנות במקום למר פאול
אוטובוסים: 11, 53, 33.

תדיראן

דרושות

עובדות יצור

לעבודה מעניינת בשעות אחה"צ (5 שעות ביום) (לעבודה של 5 ימים בשבוע)

תנאי עבודה טובים עם הסעה של החברה לאחר שעות העבודה.

לפנות לטל. 255121/3 או לפנות ישירות למפעל רח' הפלד 58 אזור

ההסתדרות הציונית העולמית — מחלקת הנוער והחלוץ
ההיחידה לצפון אמריקה — מפעל מחנות הקיץ

מפעל השליחות למחנות הקיץ בחו"ל מתחיל בימים אלה בגיוס המשלחת לקיץ 1974

דרושים

מדריכי מחול, מוסיקה, דרמה, אמנות, טבע, צופיות, ספורט, אקורדיוניסטים וכן מדריכים כלליים מנוסים

1. יתקבלו רק מועמדים שסיימו שרות צבאי ו/או שתאריך שחרורם יחול לא יאוחר מה־5.6.74.
2. לא תתקבל מועמדותם של זוגות נשואים.
3. המפעל עלול לדחות מועמדים בשל גילם.

על המועמדים לפנות עד יום ג' ה־31.10.73 בכתב בלבד (פניה טלפונית לא תיענה) בצרוף תולדות חיים, השכלה ופירוט נסיון חינוכי, לכתובת: מחלקת הנוער והחלוץ, מפעל מחנות הקיץ בחו"ל, ת.ד. 92 ירושלים. תשובות תשלחנה בתום המכרז.

יתקבלו רק מועמדים רציניים ובעלי נסיון השולטים בשפה האנגלית.

למשרדנו בראשון לציון

דרושה **פקידת שרות**

לעבודה הכרוכה בטיפול בקהל לקוחות

מועמדות רציניות תפנינה בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 3336 ירושלים.

— סודיות מובטחת —

דרוש **איש מכירות** לחנות גדולה בירושלים

לפנות טל. 233366

לליאו גולדברג בע"מ
מחלקת הנהלת היהוף

דרושים

1) **פקיד** בעל רקע טכני וידיעה יסודית בעברית ובאנגלית

2) **פקידה** בעלת נסיון וכתב ברור בעברית ובאנגלית

לפנות בשעות העבודה למנהל המחלקה, טל. 284111, דרך פתח־תקוה 65, תל־אביב.

אן־רסקס קנדי־קומפני ירושלים בע"מ
למפעלנו באזור התעשיה תלפיות

דרוש

מכונאי אחזקה מעולה

למכונות יצור, בתנאים טובים למשמרת שניה

נא לפנות בשעות העבודה לטלפון 61208—02

דרושה מטפלת

בעלת נסיון והמלצות לילד בן שנתיים וחצי (עם לינה).

טלפונים: 415342 או 723842.

1800 לירות לחודש בכל מקום בארץ

באם יש לך השכלה תיכונית
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי
תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

1

שם .... גיל ....

השכלה ....

כתובת ....

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד 28125 לכס' 35.

למשרד אדריכל גדול בירושלים

דרוש.

מנהל חשבונות מעולה

למשרה חלקית

נא לפנות בצרוף פרטים ונסיון קודם ות.ד. 2591 ירושלים למספר 969.

דרוש **סדר מכונה**

תנאים טובים. אפשרות גם לקבל כתלמיד מתקדם.

טלפון 38275.

דרושה **מנהלת חשבונות** סוג ד'

עם נסיון של 3 שנים לפחות, ידיעה בעבודה במכונה להנהלת חשבונות והכנת משכורות.

לפנות: טלפון 53787 תל־אביב.

לחברה העוסקת בשטח האלקטרוניקה

דרושים

אלקטרונאים טכנאים ומתלמדים

לפנות בכתב ת"ד 577 בת־ים.

— סודיות מובטחת —

למשרד רואי חשבון

דרושים עובדי בקורת

עם נסיון של 1—2 שנים לפחות.
תנאים טובים.
טלפון 623426.

דרוש בירושלים **טכנאי אלקטרוניקה** לשרות טלוויזיה

רשיון נהיגה הכרחי
טל. 533016־02.

למפעל מתכת בבני־ברק

דרוש חרט מקצועי

טלפון 745503.

לחברת כלל־טקס

דרוש שליח

לעבודות שליחות ולעבודות משרדיות.

נא לפנות טל. 622571 ת"א קו פנימי 484 או 70 לשוש.

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

האם אתה בקי בתובלה ימית?

דרוש לנו אדם צעיר ודינמי בעל נסיון רב בנושא הספנות והתובלה הימית.

בתחום פעולתו: טפול בחוזי חכירה ימיים, שחרור משלוחים בנמלים, עריכת חשבונות וכיו״ב.

לאיש המתאים — תנאים הולמים. ידיעת השפה האנגלית על בוריה הכרחית. ידע בהנהלת חשבונות חיוני. מקום העבודה בתל־אביב.

לפנות בצרוף קורות חיים והנסיון בעבר לת.ד. 20207 תל־אביב, עבור מס׳ 202. סודיות מוחלטת מובטחת.

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה באזור
דרושים:

1. **הנדסאי אלקטרוניקה** לניהול צוות בוחנים אלקטרונאים בקו יצור. יישום שיטות בקרת איכות בתהליכי היצור, הדרכה ותפעול צוות גדול של טכנאים. התפקיד כרוך בניהול מגעים ברמה טכנית גבוהה.
2. **שרטט מכני או אלקטרו־מכני** שרטוטי הרכבות מכניים וחשמליים. רצוי עם שנת נסיון בתחום הנ״ל.
3. **טכנאי אלקטרוניקה** לכוון ובדיקות מכשירים ותת הרכבות אחור תקלות ותקון מכשירי קשר. אלקטרונאי בוגר בי״ס מקצועי או קורס צבאי בעל נסיון בתחום מכשירי קשר.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד למחלקת כח אדם ת.ד. 648 תל־אביב 61000, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי. סודיות מובטחת.

תדיראן תדיראן

תלמי אליהו

מושב עובדים להתישבות חקלאית שיתופית בע״מ — בחבל הבשור

דרוש מרכז משק

הכישורים הדרושים:
התמצאות בעבודות חקלאיות; התמצאות בגידולי ירקות, פרחים ובענף הלול (הודיים); ידיעת השפות — צרפתית עברית.

תאריך הגשת הצעות עד 15.10.73.

בהצעות: נא לפנות ליעקב רון — ת.ד. 5 באר־שבע.

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות מנוסה

תנאים טובים למועמד המתאים.

לפנות למושב שדות ד.נ. נגב טלפון 73330 (057).

דרושים

אלקטרונאים טכנאים ומתלמדים

לתיקון בס׳ משדריות

לפנות: טל. 211631, 237978.

לחברת בטון מובא

דרושים לעבודה במחלקת חשבונות, בעלי התפקידים:

1. **פקידות** מתחילות
2. **פקידות** עם נסיון בנושא לקוחות.
3. **פקידות** עם ידע ונסיון בהתאמת חשבונות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1719 רמת־גן.

דרושים

- **איש הרכבה ואחזקה** למכבשים כולל תפקיד ניהולי.
- **מסגרים, פחחים, חרטים, מלטשים, כרסמים** בוגרי בי״ס מקצועי וטכנאי מכונות.

לפנות טלפונית 251652 תל־אביב בין השעות 14.00—8.00.

ל„פרדיז״ דרוש

פקיד

למחלקת יצור

- ✱ לאחר שרות צבאי.
- ✱ השכלה תיכונית מושלמת.

נא לפנות לחברת „פרדיז״, דרך פתח־תקוה 150 ת״א טל. 255225.

למשרד רואה־חשבון בת״א

דרוש/ה

פקיד/ת ביקורת

רצוי/ה סטודנט/ית לראיית חשבון או מנהל/ת חשבונות סוג ד׳.

לפנות לטלפון 224491.

לחברה קבלנית לבנין

דרושים

1. **מהנדסי בצוע** לניהול אזורים.
2. **מהנדס לתכנון הבצוע**
3. **מהנדס -** לניהול מחלקה, לחישוב כמויות, הכנת מכרזים, עריכת חוזים ועריכת חשבונות סופיים.

המעונינים, בעלי רמה מקצועית גבוהה, נסיון מתאים, מוזמנים לפנות ל:

צוות ד.י.ל לבניה והשקעות בע״מ,
רח׳ מונטיפיורי 32, ת״א
טלפון 615316.

מכרז על משרה פנויה מס׳ 116/73

לבנק ישראל בתל־אביב
דרוש
עוזר למנהל יחידת הנהלת חשבונות

הכשירויות הדרושות:

1. השכלה תיכונית מושלמת (רצויה השכלה אקדמאית).
2. ידיעה בהנהלת חשבונות ברמה של סוג 3.
3. נסיון רב בהנהלת חשבונות.
4. נסיון בניהול צוות עובדים.
5. שליטה מלאה בלשון העברית.
6. ידיעה טובה בלשון האנגלית.
7. כושר ניסוח בכתב ובע״פ.
8. רצויה ידיעה ונסיון בעיבוד נתונים אוטומטי.

המעונינים לקבלת שאלון אישי יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780 ירושלים, מיקוד 91000, את השאלון האישי יש להחזיר עד יום 3.10.73. נא לציין את מספר המכרז בגוף השאלון ובכל פניה הנוגעת למכרז זה.

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות
דרושים

1. **עובד מקצועי מתכת** יצור והרכבת דגמים ליצור ספקי כח. בוגר 2 שנים בי״ס מקצועי במגמת מתכת. בעל נסיון מעשי של שנתיים.
2. **אלקטרונאים** בוגרי בי״ס טכני של ח״א במגמת אלקט׳ ליצור והרכבה של ספקי כח.

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב למחלקת כח אדם במפעל ת.ד. 75 רחובות בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או טל: 950051/6.
סודיות מובטחת.

תדיראן תדיראן

למשרדנו בחיפה

דרושה

פקידת שרות

לעבודה הכרוכה בטיפול בקהל לקוחות.

מועמדות רציניות תפנינה בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 3336 ירושלים.

— סודיות מובטחת —

לחברת ג׳נרל אלקטריק ת״א

דרוש

טכנאי

אחרי צבא

לתיקון מוצרי בית קטנים: (מגהצים, מייבשי שיער, שואבי אבק וכו׳).

לפנות לדרור, טלפון 51713, 53143

להסתדרות מדיצינית הדסה בירושלים

דרוש/ה לבורנט/ית

למעבדת מחקר לפתולוגיה

משרה מלאה או חצי־משרה.
להתקשר טלפון 31670—02

ההתאחדות העולמית של הסטודנטים היהודים — המרכז הישראלי

דרוש מנהל אדמיניסטרטיבי

פרטי המשרה המוצעת:

1. משרה מלאה מותאמת לסטודנט ישראלי הלומד בלמודי מ.א. (לא יותר מ־4—6 שעות לימודים בשבוע).
2. בעל יכולת ארגונית מעולה והתמצאות בבעיות תקציב והשגת משאבים.
3. רצוי רווק.
4. בעל אישיות חזקה ומסוגל לעבודת צוות.
5. דובר אנגלית שוטפת.
6. נסיון קודם בעבודה סטודנטיאלית, במיוחד עם סטודנטים מחוץ לארץ.
7. משכורת מוצעת 1,000 ל״י לחודש נטו.

✱

בהצעות יש לפנות מידית ביום ראשון בבוקר ה־23.9.73, להתאחדות העולמית של הסטודנטים היהודים רחוב ריינס 3, קרית־משה, ירושלים. טלפון: 535918 (02).

למפעל תעשיתי בירושלים

דרושה

מזכירה למנכ״ל

הכישורים הדרושים:

נסיון בעבודות מזכירות, יכולת עצמאית בנהול משרד, ידיעת השפות עברית ואנגלית ו/או גרמנית על בוריו. רצוי ידע בהפעלת מכשיר טלקס לועזי.

נא לפנות בכתב יד בציון פרטים ונסיון קודם (נא ציינו מספר טלפון בו ניתן להשיג), לת.ד. 2306 ת״א עבור מס׳ 21/73.

לחברת בניה גדולה בתל־אביב

דרוש

מנהל חשבונות

רצוי נסיון בענף הבניה.

לפנות בכתב, ת.ד. 29505 ת״א עבור מס׳ 90 בציון נסיון קודם ומשכורת מבוקשת.

דרושות

כתבניות עברית

מתחילות

נא לפנות בכתב לת.ד. 2136, ת״א 61000, עבור „כתבניות״

לפרחים ב״ע

דרושה פקידה

עם ידע בהנהלת חשבונות

✱

נא לפנות טלפונית לקביעת ראיון טלפונים: 286047, 290298, 290901, לאילנה.

למשרד מהנדסי בנין — דרושים

שרטטים - שרטטות קונסטרוקציה

בעלי נסיון קודם בלבד.
תנאים טובים למתאימים.

להתקשר בטלפון 241196, 234022 בשעות 08.00—15.00.

משטרת ישראל

משטרת ישראל מציעה תפקידים מעניינים במדור המרכזי בתל־אביב (בבגדים אזרחיים)

לגברים בעלי הכישורים הבאים:

1. השכלה של 10 שנות לימוד לפחות
2. לאחר שירות בצה״ל
3. רמת בריאות גבוהה
4. גיל — עד 30 שנה
5. רשיון נהיגה

המעונינים יפנו אישית לבשורי הקבלה
בת״א, רח׳ הרכבת 14
בירושלים, רח׳ יפו 191
בחיפה, דרך העצמאות 82

יביאו עמם תעודות אלה:

1. תעודת זהות
2. תעודת מלואים
3. תעודות בי״ס וקורסים
4. רשיון נהיגה

כימיקלים ופוספטים בע״מ

דרוש לנו:

מהנדס ייצור

להקמת וניהול יחידת הנדסת יצור במפעלנו

המועמד חייב להיות בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתפקיד דומה.

● מועמדים מתאימים יפנו אל מחלקת כח אדם במפעלנו לקביעת ראיון אישי, לפי ת.ד. 1428, חיפה, 31000 או טלפונית: 721381-04.

לחברת תיירות בינלאומית

דרוש

מנהל נסיעות

התכונות הדרושות:
נסיון של 5 שנים לפחות בישראל, ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין (שפות נוספות — רצוי).

מועמדים רציניים יפנו בכתב לת.ד. 1144, תל־אביב, עבור „מנהל נסיעות״ בציון מקומות העבודה הקודמים, נסיון, שפות וגיל.

סודיות מובטחת.

לחברת בניה

דרוש

מהנדס ביצוע באתרים

במרכז הארץ

נסיון של שלוש שנים רצוי.
עם רשיון נהיגה.
תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות לת.ד. 1378 תל־אביב — 61000 —

ל־

AUSTRIAN AIRLINES
תל אביב, רח׳ נחלת־בנימין 52, טל. 53556

דרוש

מעודד מכירות

הכישורים הדרושים: נסיון קודם בחברת תעופה, ידיעת השפות עברית ואנגלית, גרמנית רצויה.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לאוסטריאן איירליינס, רחוב נחלת בנימין 52, תל־אביב.

לוח

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

עבודה

הצעות עבודה

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

יהלומים

[illegible]

שליחים

[illegible]

חרטים ומסגרים

[illegible]

מספרות

[illegible]

זבנים

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

פקידים

[illegible]

המשך הצעות עבודה בעמוד 6

הכשרה לעבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

"מעריב" מפרסם אלפי מודעות "לוח" מסחריות ומשתדל עד כמה שניתן אפשרי לדאוג לכך שהתוכן המודעות לא יטעה ולא יוליך שולל. בכל מקרה שהקורא יגלה כי הוטעה, אנא פנה למכון לסחר הוגן, רחוב אחוזת בית 3 תל־אביב עם קטעי המודעה ופרטים על המקרה.

חקלאות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

טרקטורים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

שרותים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

שעורים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

דודי שמש וחשמל

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

צילום

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

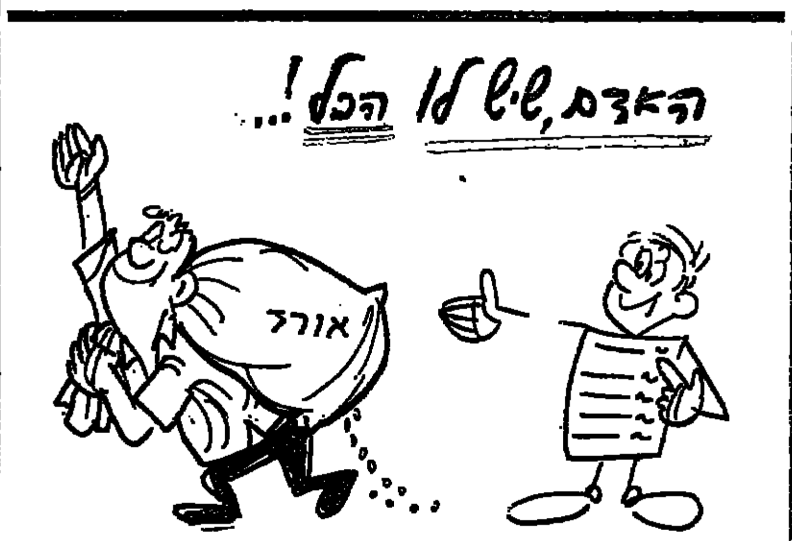

אפילו הוא עצמו עשוי למצוא לפעמים
איזו הצעה מעניינת בלוח מס' 1

מודעות ל־ לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2 · סניף "מעריב" ת"א, שדרות רוטשילד 33 · בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) · אלנבי 123 · בן־יהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16 · סניף "דחף": בכתובתו החדשה רח' יפו 43

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32 · סניף "דחף" הרצל 11 · ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81 · סניף "דחף" רח' ההסתדרות 78

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

סכנה من الاجل

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
בין 8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות

ברמתגן — הדירה האידיאלית עבורך. דירות בנות 3, 3½, 4, 5 חדרים החל מ־75,000.— לפנות דירות גיל, הרצל 185 (במכבי מול תכשיטרה). טלפון 956859

אם החלטת לרכוש דירה, כדאי לך לפנות תחילה למשרדינו. ברשותנו מבחר גדול של דירות 5—2 חדרים, בתנאי תשלום נוחים. „דירון דירות", וייצמן 66 כפר־סבא. 922541, אחוזה 100, רעננה — 921963.

קנה דירתך בדירות „בינגרי" — כ־400 דירות בראשון־לציון וב־פתח־תקוה.

בכפ"ס, רעננה, הוד השרון — מיטב הדירות, בתנאים נוחים (דירות שרון) וייצמן 106 כפ"ס טל' 923633.

ברעננה במקום שקט אך מרכזי, 3½, 4, 4½ חדרים, מעלית, הכל יפה, שרותים כפולים. דירות אקסקלוסיביות במחירים סבירים „דירון דירות", אחוזה 100, רעננה. 921963.

בפתח תקוה מתוך לבעיתר ב־רכישת דירה בחברת „גן" תמצאו מבחר של מאות דירות בכל חלקי פתח־תקוה. משכנתאות ו־הלוואות לא צמודות. „גן" חברה לבניין, חיים עוזר 20 פתח־תקוה.

ברעננה מבחר עצום של דירות פאר משוכללות בכל האזורים „אבריקודרד" אחוזה 135, רעננה.

אנו מחפשים דחוף עבור לקוחותינו דירות, וילות להשכרה ולמכירה בתל־אביב והסביבה. אנא חייג 03—446294 למשרד נדל"ן לנר סוכנות לנכסי דלא־ניידי והמצא אצלנו שרות כהיר ואדיב.

ברמת־אביב „פרסום דירות" — לתווך, מכירה, קניה והשכרה ברודצקי 33. 413848.

בפתח תקוה חברת „דירונדירות" — מציעה דירות מפוארות בכל ה־גדלים בינוי אחרי בניה בשלבי בניה שונים. הרצל 30 פתח תקוה 053־25195.

ברעננה ב„נאוה אחוזה" דירות בנות 3½, 4, 4½ חדרים — בניה אחרונה של הבנין ולכול טוב הקיימת רק ביוליות. „מטי דר אבגרון", אחוזה 106, 926495.

בפתח תקוה חברה „גן" בונה דירות בגדלים שונים בתכנון והביצוע המעולים של חברת „גן" (הלוואות ומשכנתאות לא צמודות). „גן" חברה לבנין, חיים עוזר 20, פתח תקוה.

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות למכירה

גבעתיים: 1) למכירה — 2½ חדרים מרווחים — קומה ד' — גג, ז'בוטינסקי. מציאה. — 150,000 ל"י. 2) רוטשילד קרוב לסינקין, בניין חדש, 3 חדרים, הסקה כללית, מעלית, כניסה מיידית. 200,000 ל"י. ארלוזורוב 48 תל־אביב — טלפון 229560, 235020, 234919.

דירות למכירה מכל סוג וגודל. תיווך דסקל, הרצל 176, טלפון 951102.

בנתניה בבית חו נותרו למכירה כמה דירות מפוארות 3—4 חדרים במחירים סבירים. עדיני, טלפון: 053־28646, יזמה טלפון 57757, 54594, 54597 תל־אביב.

בפתח־תקוה ליד כוזיאנו גוף הארץ, דירות בנות 3—4 חדרים ופנטהאוז, בניה לוקסוס, גימור ברמה גבוהה... בשעות 9.00—13.00 במקום הבניה. רח' שרת, ליד הכוזיאנו, או במשרד האז־לין בגבעתיים, רח' ז'בוטינסקי 20, טל. 786191/2.

ברעננה קונים מפוארים ל־מכירה לפנות טלפון 938092 או 774487.

בראשון־לציון 3 מ־85,000, 3½ מ־105,000, 4 מ־120,000 בדירות „בינגרי" הרצל 59.

(המשך המדור בעמוד 6)

קבלני בנין

„אחים פינקלשטיין" קבלני ב־ניין בע"מ בונים בחולון שדרות ירושלים דירות בנות 3—4—4½ חדרים: הנשיאים 3 חולון טל. 846246 רחוב אלנבי 134 תל־אביב קומה א' חדר 3 ליוקס טלפון 614506.

בהוד השרון דירות פאר בנות 4—3 חדרים. קאופמן—סיכון, רח' חבצלת 12, 927844, 925187.

ראשון לציון בפרוייקט „רמת אברמוביץ" 3½ ו־4 חדרים. חברון, אקסקלוסיבי, גג, דיאאים ה־פינת מכונים, בדירות „בינגרי" הרצל 59.

חברת „גן" בונה למכירה דירות בגדלים שונים ובכל חלקי פתח תקוה, בתכנון והביצוע המעולים של חברת „גן" (הלוואות ומש־כנתאות לא צמודות). „גן" חב־רה לבנין, חיים עוזר 20, פתח תקוה.

בהרצליה השכונה מבחר דירות וילות ישירות מהקבלנים, דירות יד שניה למכירה ולהשכרה, תנויות למכירה ולהשכרה. דור זהב בע"מ, סוקולוב 10 הרצליה.

בראשונים תבחר — בדירות צבר 3 חדרים החל מ־75,000, 3½ מ־90,000, 4 מ־105,000, בית המערב ליב 7.

בפתח־תקוה כ־300 דירות בכל הגדלים ובכל אזורי פתח־תקוה בדירות „בינגרי", חיים עוזר 28.

דירת גג 4 חדרים, חמום מרכזי מעלית, כניסה בעוד חודש, רח' הרצל 66 רמת־גן, לפנות טלפון 722276.

בנוה צדק, במרכז למכירה דירות בנות 2½—3—3½, לוקסוס כ"א, לפנות במקום: רוטשילד 30, טלפון 417990.

בראשון־לציון ובפתח־תקוה אין „בינגרי" מתחרים!!! במבחר! במחיר! ובשרות.

1-1½ חדרים

ברחוב סוקולוב דירת חדר ק"ד 54063 (20,000 + 35,000).

למכירה חדר וחצי, מרפסת גבוה, בשדרות התמרים רמת־גן, טלפון 774641, 225107 (עבודה).

דירת חדר וטלפון בצפון ת"א למכירה, לפנות מ־10 בשבת כל היום — 796844.

דירת חדר גדול במרכז רמת גן, פינוי מיידי בהזדמנות — טלפון 729473.

למכירה דירת חדר וחצי, סמוך לכל הנוחות כולל טלפון קומת קרקע ברמת־גן לכניסה מיידית. טלפון 742165 בשעות הערב.

(המשך המדור בעמוד 6)

2 חדרים

דירת 2 חדרים במקום מרכזי ושקט בבני־ברק נבול רמת־גן קומת קרקע. טלפון 763623.

בהזדמנות בחולון, 2 גדולים + ק"א + ארון קיר, סוקולוב 110 עבודה.

2 חדרים גדולים גבוה 40 מטר... 266574.

הזדמנות בצפון שנים חזית מר־פסת הול ארון קיר 449933—03.

בבת ים 2 חדרים, חזית, פינ־תית, כחום מרכזי 65,000, טל' 874059.

למכירה דירת 2 חדרים ברחוב סמולנסקין 10 ת"א קומה א' חזית טלפון 725651.

למכירה בת"א, 2 חדרים גדו־לים + מטבח גדול, הול, 2 מרפסות גדולות כניסות חזיתות רוגוב 29 טל' 365469.

בבתים דירה 2 יפים ק"ד במעט חדשה 871391.

2½ חדרים

2½ בקרבת קסם ר"ג, ק"ד מע־טים + חרסינה אינטלקית + ארונות קיר. 745419.

ברמת־גן החוב שקט ומרכזי מר־כז גבוה 2½ מרווחים + הול ומרפסת + תוספות וגימורים 736294 125,000.

בקריית דירת 2½ גדולה ק"ד + טלפון ואפשרות ריהוט טל' 54063.

ברמת־אביב ע"י האוניברסיטה 2½ חדרים, ארונות קיר, קומה ב'. טלפון 419096.

בחולון 2½ חדר + חצר פרטית לאחר הרחבה וגימור יסודיים קומה א'. מרכזי שקט, 99,000 טל' בעבודה 222292, טילפוני, או ארלוזורוב 58 חולון.

ברמת־אביב 2½ חמודה + מ"א ק"ג, ארונות 115,000, 410782.

2½ מסודרת, ק"ג, סהרון 28 (רחובי) נבול בתים יפו בערב.

דירה 2½ מתאים גם למשרד/ חנות ז'בוטינסקי 91 רמת־גן — ברורך.

3 חדרים ויותר

4 חדרים חדשה + הסקה + חניה + שיפורים, מפוארה ב־נבעתיים סורקין 21, 235,000 ל"י. 765528.

בראשון־לציון 3 חדרים חזית, מסודרת יפה, קומה ב' 89 מ"ר טלפון 947053.

בהרצליה, שכון שכיב 3 חדרים 983328 .11,000 + 55,000.

להשכרה או למכירה דירת 3 חדרים מרווחת בת"א. טלפון 30234 מ־19.00.

3 לוקסוס בבני־ברק (יהודה הנשיא) — 135,000 ל"י, 222770, 761067.

(המשך המדור בעמוד 6)

וילות ובתים

הרצליה פיתוח, וילה תלת מפ־לסית 6 חדרים סביבה טובה 375,000.— „אילרון" 5—249164.

באשדוד קוטג' מפואר בדו משפחתי אפשרי עם תוספות ויכסה רובע ז' 1543/2 055־32823.

הרצליה פיתוח, קוטג' שניה 6 חדרים על מגרש פינתי סביבה מצוינת 430,000.— „אילרון" 5—249164.

(המשך המדור בעמוד 6)

ביקוש דירות

דרושות דירות למגורים, ולע־סים, בשכ"ח, בדים, ולקניה בתל־אביב והסביבה „לעם" סקוה ישראל 8 תל־אביב 612725.

(המשך המדור בעמוד 6)

אולמות

ליד מגדל שלום, אולם בת 54063 (20,000 לבכ"ש).

(המשך המדור בעמוד 6)

בתי מלאכה

בתי מלאכה באיזור התעשיה בחולון למכירה ולהשכרה — „גולדמן" בע"מ בלפור 47 בת ים 865985.

בבנין מרכזי לרכוב 50 מ"ר להשכרה. 821139, אליעזר.

למכירה חצי מבנה של 500 מ"ר באיזור תעשייה בכפר־סבא מתאים לבית מלאכה + מ"ת. 846916.

במשכ"ה חדר נפרד ק"ג בנחשוני בתל־אביב לכל מטרה 613539.

עורך מעריב

עורף מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות להשכרה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

בשכר חודשי

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

בדמי מפתח

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

חדרים מרוהטים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

משרדים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

הלוואות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

תעודות מלווה

[illegible]

השקעות

[illegible]

עסקים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

חנויות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

מגרשים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

מחסנים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

מטבעות ומדליות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

בולים

[illegible]

הועלה

[illegible]

مكذا من الأصل

مكذا من الاهل

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלה מודעות בת"א: שדרות
המשילר 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי-שבתות וחגים — 1.50 ל"י

כלי רכב

שרותי רכב

במוסך ברידי לרכב וכל ענפי הביטוח. טלפון 721047.

מכוניות למכירה

פיאט 850 מצויינת אחרי או' ברול, מנוע וגיר 947663.

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

1964—1965

עד 1963

(המשך מכוניות למכירה בעמוד 6)

מכוניות להשכרה

השכרת מכוניות פרטיים מסחריות מכל הסוגים. טל. 442726.

ביקוש מכוניות

(המשך המדור בעמוד 6)

אופנועים וקטנועים

בתי ספר לנהיגה

(המשך המדור בעמוד 6)

רהיטים

(המשך המדור בעמוד 6)

טלוויזיות

(המשך המדור בעמוד 6)

תריסים

תריס א.א" כנירת פרסטור הריסים מכל הרגבים, חלו רלנות, קונסטרוקציות, גגות טלפון 615124.

בכמצע מיוחד עד החגים. ה בצונות 93 ל"י. כוננרי "אל 747268.

צורח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

שידוכים

(המשך המדור בעמוד 6)

בן זוג

בת זוג

חיות בית

(המשך המדור בעמוד 6)

תנורי חימום

מכונות תפירה

חוגים

(המשך המדור בעמוד 6)

נופש

(המשך המדור בעמוד 6)

טיולים

ריקודים

מכירות

(המשך המדור בעמוד 6)

קניות

(המשך המדור בעמוד 6)

תנורי בשול ואפיה

(המשך המדור בעמוד 6)

כלי נגינה

(המשך המדור בעמוד 6)

מקררים

(המשך המדור בעמוד 6)

هكذا من الأصل

מכאן من الأهل

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16, פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

קייט

מגרשים

שעורים

שרותים

דודי שמש וחשמל

מטבעות ומדליות

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

קטנועים

עסקים

חנויות

משרדים

מחסנים

הלואות

מכירות

בתי־כנסת

פרסומים

קבלת מודעות ב„מעריב" — ירושלים רחוב הלל 14/16. פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב.

הצעות עבודה

הכשרה לעבוד

ביקוש עבודה

רהיטים

כלי נגינה

טלוויזיות

חיות בית

שטיחים

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

לוח אשדוד

דירות

דירות להחלפה

דירות למכירה

מגרשים

וילות ובתים

פרסומים

תודה למרכז מודיע על חוקים לנשים של ויצ"ו בחיפה, רחוב מוריה 50

ברצוני להביע בפומבי את תודתי והוקרתי למוסד זה, שנתן לי עזרה והדרכה ממשית, משפטית בעין יפה ובלי תשלום בזמן שאנשים רעים חסרי מצפון השתדלו לגזול ממני את ביתי ופרנסתי. אלף תודות לכן.

הופמן שפרינצה

צפון חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32, פתוח מ־8 בבקר עד 7 בערב

דירות

בכרמל והדר, לקניה ולמכירה והש־כרה, בשכ"ח ובדירה, ייעוץ, הערכות ותיווך רצה באמצעות תיווך שמרנברג, הנשיא 130, — 88808 — 83260

שימו לב! דירות ישנות וחד־שות למכירה בכרמל או בשכר חדשי של מיני עסקים נא לפנות לרייב ברודוביץ גדעון 2 פינת הרצליה בין השעות 2—4 ונס בערב טלפון 521764 בלד־י.

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

בקוש דירות

מגרשים

טרקטורים

חקלאות

שעורים

חוגים

אבידות

מכוניות למכירה

בקוש מכוניות

קטנועים

בתי־ספר לנהיגה

תנורי המום

בולים

מטבעות ומדליות

מזגני אויר

תנורי־בישול

סירות

מסעדות

המשך ←

مكان الأصل

مكان من الأصل

עורך חיפה

(המשך מן העמוד הקודם)

הצעות עבודה

[illegible]

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

הכשרה לעבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

מכירות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

חיות בית

[illegible]

קניות

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

מקררים

[illegible]

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

עורך נתניה

סניפי "מעריב" לקבלת מודעות בנתניה: "תרבות" שד' בנימין 17; "פנת הספר", סמילנסקי 8

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

קטנועים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

שטיחים

[illegible]

שרותים

[illegible]

במות ובידור

[illegible]

ביטוח

[illegible]

דודי שמש וחשמל

[illegible]

פרסומים

[illegible]

נופש

[illegible]

פרסומים

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2; המדור המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י; בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

מכונות כביסה

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

שטיחים

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

טפטים

[illegible]

הלבשה

[illegible]

מזגני אויר

[illegible]

מכונות גלוח

[illegible]

שונות

[illegible]

הודעות רשמיות

משרד המסחר / יחידת המכירות

[illegible]

סירות

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

עורך הנגב

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע: רח' הפלמ"ח 81, פתוח מ־7.00—13.00 ומ־16.00—18.00

דירות למכירה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מכירות

[illegible]

שדוכים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

עורך רחובות

דירות למכירה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

קטנועים

[illegible]

חנויות

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

הנדסאי אלקטרוניקה
טכנאי אלקטרוניקה
אלקט' סוג 2, 3
החלה ההרשמה לקורס:
טלויזיה עיונית/ מעשית - השתלמות
פרטים והרשמה:
תל־אביב — שד' דוד המלך 30 טל. 267436, 264193 או שד' חשמונאים 6, טל. 32634.
חיפה — רח' הנביאים 20, טל. 666182 — 664671.
ירושלים — רחוב יפו 68 (בית סולכור), טל. 226455.
אורט ישראל
המוסד להשתלמות מקצועית מושלבת
משרד העבודה

תפארת
בראשון־לציון
המבחר הגדול - במקומות היפים בעיר
3 חדרים החל מ־80.000 ל"י
3½ חדרים החל מ־108.000 ל"י
4 חדרים החל מ־120.000 ל"י
במקומות היפים בעיר
ברח' סמילנסקי פינתית (גן צבורי) באזור הוילות, ברח' אברמוביץ, ברח' קרן היסוד, ברח' מניה שוחט, ברח' התומר, ברח' בן יהודה, ברח' מאפו, ברח' טיומקין, ברח' יהודה הלוי, ברח' ירושלים, ברח' שפינוזה, ברח' דרור.
ב"דירות־תפארת" הדירה המובחרת
הרצל 59 — טל. 946858

עקב הביקוש הגדול
למבצע מכונות תפירה
BROTHER
דגם 401
אנו מצטערים להודיע
שאזל כל המלאי!
מדגם זה
למעוניינים מכונת תפירה
BROTHER
...ישנם 9 דגמים אחרים!

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה

מודיעה על
מכרז פומבי מס. 1359
למשרת היועץ המשפטי
במשרד הפתוח ירושלים
בדרגה ב+ל של דירוג השירות המשפטי

הדרישות: רשיון ישראלי לעריכת דין ונסיון של 10 שנים בעריכת דין בישראל; ידיעה מקיפה במשפט המדינה ובקיאות בדיני חוזים וחברות; נסיון בעריכת דברי חקיקה.
בקשות יש להפנות באמצעות הדואר בטופס מדף 2115 (1061), אותו אפשר לקבל בלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, בלשכות המודיעין של משרדי הממשלה הגדולים ובעיריות תל־אביב ובסניפי הדואר בארץ — ללשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, בצרוף תעודות על השכלה ונסיון, לפי הכתובות כדלקמן:
לשכת מחוז ירושלים — כביש רופין 3, ת"ד 776, הקריה.
לשכת מחוז תל־אביב — רח' ה' מס' 5, הקריה.
לשכת מחוז חיפה והצפון — בית הממשלה, חיפה.
לשכת הנגב, באר־שבע — בנין משרד הפנים, דרך הנשיאים.

●

היום האחרון להגשת בקשות הוא: י' בתשרי תשל"ד (2.10.1973).

אטמור FEDDERS

מזוג אויר בע"מ
דרושים
1. **מסגר מעולה**
2. **מכנאי מיזוג אויר**
למזגני חלון
3. **יוצאי חיל אויר**
במגמות מכונאות ואלקטרוניקה

✶

לפנות טלפונית: 228166, 37798
רחוב יצחק־שדה 38 תל־אביב

לחברה מסחרית בירושלים
דרושים
1. **מנהל/ת חשבונות**
סוג 3—2
עם נסיון של שנה־שנתיים
2. **עוזר מחסנאי**
(אחרי שרות צבאי)
3. **פקידה כללית**
(אחרי שרות צבאי)

●

בפרטים לפנות לת.ד. 10135 ירושלים בציון פרטים אישיים מלאים ומספר טלפון לפניה.

דרוש
מסגר מכני
מעולה עצמאי ויוצא צבא

לעבודות מגוונות במסגרות מכנית, זווד, הרכבות, כרסום וחריטה

למפעל בחיפה עם אוירה חברית.

מועמדים מתאימים יקבלו תנאים טובים.
לכתוב לת.ד. 8071 חיפה

Monsanto ACRILAN
סיבים כימיים ישראליים בע"מ
חברה בת של מונסנטו ארה"ב

דרוש מכשירן

כישורים — בוגר בית ספר מקצועי, נסיון במכשירי בקרה תעשייתיים ידיעת אנגלית טכנית.
לפנות ת.ד. 19 אשדוד

לפנימית „בית הלן־קלר"
דרושה מטפלת
לנוער חרש
לפנות טלפונית 31181 31526 (ת"א)
בשעות 9—13.00 לפנה"צ

קרן אלקטרוניקה בע"מ

למפעלנו דרושים
1. **מהנדס מכירות**
בעל נסיון בציוד ורכיבים אלקטרוניים
2. **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל נסיון בנושאי RF
3. **מרכז מחלקת אספקה ומחסנים**
4. **הנדסאי אלקטרוניקה**
לעבודה במחלקת פיתוח

תנאים טובים במפעל מתפתח עם אפשרויות קידום — מובטחים.
תינתן עזרה בדיור.
על המעוניינים לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם במפעל אזור התעשיה אפ־רידר — אשקלון טל. 051־4141.
סודיות מובטחת

עירית באר־שבע
מכרז מס' 05/77/73
דרוש
מנהל מדור לחינוך יסודי באגף החינוך

מהות התפקיד:
1. הכנת תחזיות גידול במערכת החינוך היסודי והקדם יסודי ותיאומים עם משרד החינוך וגורמים אחרים.
2. הכנת התקציב השנתי של המערכת בשיתוף עם גורמי פנים וחוץ.
3. ייזום פעולות ופרויקטים חינוכיים במשותף עם הנהלות בתי הספר, משרד החינוך וגורמים אחרים.
4. קיום קשר עם מנהלי בתי הספר וטיפול בענינים הקשורים בגורמי חוץ ופנים.
5. מילוי מטלות אחרות בתחום המערכת, לפי הצורך.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמאית במדעי החברה והורות.
2. נסיון בעבודה חינוכית של 5 שנים לפחות.
3. כושר הבעה בכתב ובעל פה.
4. התמצאות במערכת המינהל החינוכי.

הדרגה: תיקבע בהתאם לנתוני המועמד ולתקנים.

המועמדים יגישו מועמדותם בכתב עד ליום 7.10.73, אל עירית באר שבע, מחלקת המנגנון.
אליהו נאוי ראש העיריה

כור מתכת בע"מ

למפעלנו בחולון דרושים:
1. **כתבנית עברית**
(משרה מלאה)
2. **נערה למזכירות**
ידיעת עברית
3. **מכנאי בנין לפרויקטים**

המעונינים יפנו לרמ"ח כוח אדם
רח' האומן 1 חולון

לחיים־לנדאו בע"מ
דרושים
★ **מפעיל ל-930**
★ **מפעיל לטרקטור „פרגוסון" עם כף**
נא להתקשר טלפונית 256098
תל־אביב בשעות 17.00—19.00.

עירית חיפה
האגף לחינוך

ברשת החינוך העירונית העל־יסודית
דרושים מורים
לביאולוגיה ומדע בחטיבת הביניים.

●

מורים בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לפנות למשרדנו, רחוב הגפן 4, טלפון 521205.

לפרויקטים שיווקיים
דרושים אנשי מכירות רציניים
בעלי/ות נסיון וכישורים מתאימים

לפנות בכתב בפרוט נסיון ולציין מס' טלפון לת.ד. 23107 מיקוד 61230 ת"א. עבור מכירות

למחלקת מודעות של עתון כלכלי
דרוש/ה
עובד/ת
בעל/ת נסיון קודם למשרה מלאה.

✶

נא לפנות בכתב יד עם פרוט פרטים מלאים, המלצות ודרישות שכר, לת.ד. 1194 ת"א 61000.
סודיות מובטחת

לכפר הנוער
יוהנה
ז'בוטינסקי
דרושים
✶ **עובדת סוציאלית**
✶ **אם בית קבוצתית**
(מדריכה מטפלת)

לפנות בכתב לת.ד. 12 באר יעקב או טלפונית 965058

לפרסום שפי
בחיפה
רחוב הרצליה 26
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
ידיעה טובה בהנהלת חשבונות ובקורת חשבונות
נא לפנות במקום

למשרד בת"א
דרושה
מפעילה
למכונה להנהלת חשבונות
אדו־א 7000
טל. 59018.

„ראד" הנדסת בנין בע"מ
שדרות סמאטס 9, תל־אביב, טלפון 443854, 451342
דרוש/ה
שרטט/ת קונסטרוקציות
בעל/ת נסיון.
נא לטלפן בין השעות 4 עד 7.

לחברתנו בת"א
דרוש
מוביל
עם רשיון נהיגה להובלת כרטיסי איי־בי־אם ודו"חות.
לפנות לטל. 622292.

דרושה
פקידה
המדפיסה ורצוי נסיון בענף הביטוח
שעות העבודה 8—14
לפנות: משרד לביטוח בלאס, יהודה הלוי 45, ת"א בימים א', ב', ג', מ־14—15.

מבוקש
כוון טראובים
מנוסה ועצמאי
תנאים מצוינים.
טלפון 769210.

מנהל שווק
התמחות בענף הטכסטיל, נסיון בארץ ובחו"ל, השכלה אקדמאית.
בהצעות רציניות לפנות ת.ד. 4496 חיפה למס' 34967.

רם-טל בע"מ

דרושים
כתבנית מעולה
עברית ואנגלית.
עובדי התקנה
עם נסיון קודם בשטח התקשורת או החשמל. לעבודה במחלקת התקנות.

נא לפנות טלפונית — 756476, ת"א, בין השעות 9.00 עד 15.00
— סודיות מובטחת —

רם־טל בע"מ, מערכות תקשורת קוית

מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ
חברת בת של חברה אמריקאית
דרושה/ה
מנהל/ת חשבונות

בעל נסיון בעבודה ותהליכים של הנהלת חשבונות ו/או תמחיר למפעל תעשייתי ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.
נא לפנות אל מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ, קרית ויצמן, ת.ד. 102 רחובות, טלפון (03) 956751.
— סודיות מובטחת —

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הבאה הפנויה:
בפקולטה לכימיה
אלקטרונאי

הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה; רצויה השתלמות נוספת בבי"ס לטכנאים/הנדסאים; נסיון מעשי של 3 שנים בעבודה מעשית; ידיעת השפה האנגלית עד כדי קריאת והבנת חומר טכני.
מספר המשרה: ב.ג/225.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים; נסיון קודם ומספר המשרה אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32000, עד יום 30.9.73.

דרוש אוצר משנה לאמנות

היחידה: אגף הנוער
תיאור התפקיד: ניהול חוגי נוער בכל סוגי האמנות, וארגון תערוכות חינוכיות.
הכישורים הדרושים: אמן בעל תואר ב.א. באמנות, נסיון בהוראת אמנות לנוער, יוזמה בהכנת תערוכות וניהול פעולות חינוכיות.
הדרגה: 2—4 בדירוג המח"ר
מועמדים יש להגיש בצרוף קורות חיים, ליחידת המינהל. מוזיאון ישראל. ת.ד. 1299 ירושלים — עד 26.10.73.

אלף מחקר ושמות בע"מ

דרוש
עורך מעגלים מודפסים
עם נסיון של לפחות 3 שנים
לפנות: ישירות למפעל ע"י שטיחי מרים מפרץ חיפה טלפונים: 729188; 729180.

המועצה האזורית שפיר
בי"ס היסודי הדתי המקיף שפיר
מרכז שפירא ד.נ. לכיש צפון
טלפון (055)96981
דרוש
מורה לאנגלית
במשרה מלאה
מועמדים עם רשיון הוראה יפנו להנהלת ביה"ס לפי הכתובת הנ"ל.

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD

דרושים
★ **מרכזנית מנוסה**
★ **מבקר איכות**
אשר יוכשר לתפקיד תוך כדי עבודה
★ **מנהלי עבודה**
יועדפו מועמדים בעלי נסיון בניהול צוות עובדים במפעל תעשייתי

המעוניינים יתקשרו בטלפון 914931 למח' כח אדם, או יכתבו לת.ד. 38 פתח־תקוה.
סודיות מובטחת

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים
✶ **תמחירן**
שלוש שנות נסיון במפעל תעשייתי. ידע ונסיון בעיבוד נתונים אוטומטי.
✶ **פקיד/ת מדור שכר**
נסיון במיכון וידע בהנהלת חשבונות.
✶ **מזכירה עברית - אנגלית**
ידיעה מושלמת באנגלית כולל הדפסה. נסיון בניהול משרד ותכתובת.
✶ **מזכירה**
ידיעת עברית על בוריה כולל הדפסה, נסיון בניהול חשבון לקוחות, ידיעת אנגלית רצויה, לאחר שרות צבאי.
✶ **עובד לחדר העתקות**
מסור ואחראי. לא דרוש ידע קודם.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ל־ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.
מיקוד 31051.

---

idc
חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

למשרדנו בחיפה דרושים
ארכיטקט בעל נסיון בתכנון
מהנדס אזרחי בעל נסיון בפיקוח ותאום
אדריכל נוף
מכנאי/שרטטי צנרת וציוד
שרטטי בנין (קונסטרוקציות) וארכיטקטורה
(בעלי נסיון בלבד)
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, עם פרוט נסיון קודם והשכלה לת.ד. 6144 חיפה, מיקוד 31060.
למשרדנו בתל אביב דרושים
מכנאי/שרטטי ארכיטקטורה ובנין
מזכירה/כתבנית עברית אנגלית
המעוניינים יתקשרו טלפונית למספר 03־262148/9, לגבי אלה.

מנהל/מנהלת מתפרה

תפקיד זה נועד עבורך
מפעל גדול וחדש בירושלים
מחפש מנהל/ת מתפרה בעל/ת נסיון בניהול צוות של 200 עובדים.
תנאים מצויינים למועמד המתאים.
נא לפנות לת.ד. 232 ירושלים ולציין מעל גבי המעטפה „עבור 1000".
סודיות מובטחת

هكذا من الأصل

مكان من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

טלרד

תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ

לעבודה במפעלנו בלוד דרושים

1. **מפעיל למחשב 360/20** — בעל נסיון קודם בעבודה במחשב. עבודה כרוכה במשמרות יום, ערב ולילה.
2. **אלקטרונאים וחשמלאים** — בוגרי בתי־ספר מקצועיים לעבודה בביקורת איכות ובאחזקה בשטחי הטלקומוניקציה בעיקר במרכזיות מטפוס קרוסבאר. העבודה מתבצעת מחוץ למפעל. תנאי עבודה טובים כולל הוצאות אש"ל.
3. **מבקרי איכות** — בוגרי בתי־ספר מקצועיים 3—4 שנתיים במגמות חשמל ו/או אלקטרוניקה אשר יוכשרו במפעל לעבודה כמבקרי איכות.
4. **פקיד למחלקת אספקה** — בעל השכלה תיכונית, בוגר קורס מפ"טים בצה"ל או קורסים אחרים בניהול אספקה, בעל נסיון קודם בתפקידי קניה ורכש.
5. **נקבניות** — עם נסיון לעבודה במשמרות.

* המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לטלרד מחלקת כוח אדם, ת.ד. 50 לוד, מיקוד 71100.

חברות בנות: ציתור-חולון, קרן אלקטרוניקה - אשקלון

למוסד מחקר בשטח אינטרדיסציפלינרי חדש ובצוות צעיר

דרושים למשרה מלאה

1. **פסיכולוג/ית -** תואר שני, תחומי התענינות רחבים כולל טכנולוגיה, רצוי נסיון מעשי בנסות שאלר נים ובראיונות.
2. **ספרן/ית -** לניהול ספריה קטנה, טיפול שוטף בהזמנות וקטלוג חומר, התכתבויות הקשורות לספ־ריה, הסבת תשומת לב החוקרים לפרסומים שבתחומי התענינותם. רצויה התמצאות בעבודה עם מחשב ובהדפסה באנגלית.
3. **מזכירה - כתבנית -** שליטה מלאה בעברית (כולל הדפסה), עדיפות לבעלות שליטה באנגלית. עבודה אחראית ורבת ענין.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות, בפירוט קורות חיים ונסיון קודם ובציון מספר טלפון אל ת.ד. 39170 תל־אביב.

למפעל תעשייתי בתל־אביב

דרושה

מזכירה / כתבנית מנוסה

אנגלית / גרמנית במשרה מלאה למחלקת היצוא.

נא לפנות בכתב לת.ד. 332 תל־אביב או לטלפון 254351 קו 37 או 38.

אם את מזכירה

השולטת בעברית ובאנגלית, כולל הדפסה בשתי השפות

אנו זקוקים לך

למועמדת המתאימה מובטחים תנאים טובים

פני אלינו בכתב לפי הכתובת: תכשירים ביולו־גיים „טבע" (1972) בע"מ, ת.ד. 1142, ירושלים 91000, או טלפונית 02—531242/3/4 והזמיני.

— סודיות מובטחת —

למפעל שעובר לסביבת רחובות

דרושה

פקידה בתבנית

בעלת ידיעת הדפסה יעילה בעברית ובאנגלית הבנה באנגלית הכרחית

5 ימים בשבוע

נא לפנות לבילהה, טלפון 3־2־726181.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושה

מזכירה למנהל כללי

הכישורים הדרושים: ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין כולל הדפסה והתכתבות בשתי השפות הנ"ל, נסיון של 5 שנים.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 31000.

מלון „נפטון" אילת

דרושים לתעסוקה מיידית:

1. **מנהל מזון ומשקאות**
2. **מלצר ראשי**

לראיון נא לפנות: למלונות „נופש ישראל" ירושלים, טלפון 221341—02 בין השעות 8.00—1.00

פנויה משרה לעבודת מחקר ועזרה בהוראה בפקולטה למדעי החיים

תאור התפקיד: מחקר בתחום מבנה ופונקציה של ממברנות. לקבלת התואר .M.Sc עזרה בהוראה לסטודנטים. קיימת אפשרות להמשכת המחקר לתואר P.h.D.

הדרגה: עוזר הוראה.

הכישורים הדרושים: תואר .B.Sc במדעי החיים או במדעי הטבע. ידע באחד או יותר מן השטחים: ביוכימיה, מיקרוביולוגיה, ביולוגיה, כימיה. כושר לעבודת מחקר ועזרה בהוראה.

על המעונינים לפנות למעבדה למיקרוסקופיה אלקטרונית, אוניברסיטת ת"א, טל. 416111/728.

לבית חרושת לשימורים יכין בפתח־תקוה

דרושה

כתבנית אנגלית

עדיף עם ידיעה בגרמנית

לטלפון 917591.

ליר. י. ל. תעשיות לבנין בע"מ

דרושים

1. **חשמלאי מוסמך** - בעל תעודה. להקמת מחלקת חשמל לאינסטלציה בבנינים.
2. **שרברבים** — עם נסיון של שנתיים לפחות.
3. **מסגרים** — עם נסיון של שנה לפחות.
4. **עובדי אלומיניום ומרכיבי תריסים** — עם נסיון של שנה לפחות.

המעונינים מתבקשים לפנות למר שלמה זוהר — מנהל המפעל. ראשון לציון, אזור התעשיה הישן (ליד רדיו ברגל) טלפון 949694.

ביה"ס החקלאי מקוה־ישראל

דרושים לכניסה מידית לעבודה

1. **אחראי תחזוקה** (מרכז משק פנים)
2. **מכונאי למיכון חקלאי**
3. **עובדות למטבח ביה"ס** (בא בחשבון גם זוג עובדים)

השכר עפ"י הדירוג האחיד. קיימת אפשרות של מגורים במקום.

מועמדים רציניים, מתבקשים לפנות בכתב להנהלת ביה"ס מקוה ישראל.

לחברה בטוח גדולה

דרושות

כתבניות

להדפסת פוליסות בענפים האלמנטריים השונים

תנאים טובים למועמדות המתאימות

המעוניינות תפנינה בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם — לת.ד. 21045, תל־אביב.

למפעל ויטה ברמת־גן

דרושים

1. **חשמלאי**
2. **נשים לעבודות אריזה** — החל משעה 15.00, משמרת מלאה או חלקית.

לפנות למחלקת כח אדם רח' מודיעין 11, רמת־גן, טלפון 786141.

דרוש עובד

לעבודות משרדיות מעניינות

ידיעת השפה העברית + אנגלית או צרפתית.

נא לפנות לטל. 733033—03.

דרוש

מנהל עבודה עצמאי

לבנין לחברה קבלנית לבנין. מקום מגורים: רצוי באזור רחובות — אשדוד.

טל. 25076—055 חברת סמדר בע"מ, מרכז א' בנין משרדים חדר 3, אשדוד, בין השעות 8—16.

תדיראן

למפעל מקטרואלקטרוניקה

דרוש

מנהל מחלקת אמינות ואיכות

מהנדס אלקטרוניקה, בעל ידע בתחום המיקרואלקטרוניקה, נסיון של מספר שנים בנושא אמינות ואיכות — תנאי הכרחי לקבלת התפקיד.

*

מועמדים מתאימים יפנו למפעל המקרואלקטרוניקה טל. 855121/3, או טל. 267272/276 או בכתב יד לת.ד. 648 ת"א 61000.

טבע

לטבע חברה לתעשיה פרמצבטית וכימית למזרח התיכון בע"מ

דרושים

1. **כתבנית** — אנגלית—עברית, למשרה מלאה, השולטת היטב בשתי השפות.
2. **כתבנית אנגלית** — רצוי שפת אם, לחצי משרה.
3. **כימאי/ת או רוקח/ת** — עם נסיון של שנתיים לפחות בכימיה אנליטית—פרמצבטית.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים

נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, לת.ד. 1142 ירושלים 91000.

דרושים

1. **עגורנאים** — לעגורן צריח, בעלי הסמכה של 4 טון ויותר לירושלים ומרכז תל־אביב
2. **מכונאים משולים** — לציוד בנין
3. **חשמלאי לציוד בנין** — כולל ידע בעגורנים וחשמל כללי

נא לפנות לת"ד 2388 תל־אביב

„לודזיה" חברה לטכסטיל בע"מ

דרושים

1. **מסגר**
2. **מפיק דוודים**

לעבודה במשמרות.

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 34 חולון או טלפונית לטלפון 847111(03).

למוסד ציבורי להשכלה

דרושה פקידה להנהלת חשבונות

•

נא לפנות בכתב לת.ד. 373 תל־אביב מיקוד 61000 עבור פקידה להנה"ח.

דרוש

רוקח צעיר

לעבודה מפוצלת

לפנות: בית מרקחת אלסטמן, המלך ג'ורג' 1 תל־אביב, טלפון 54403.

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים/ות: מכרז מס' 51/173

שם המשרה:

1. **ספרן/ית**
   היחידה: הספריה למדעים מדוייקים והנדסה (סניף הספריה בחולון).
   תאור התפקיד: עובד השאלה.
   הדרגה: בהתאם לכישורים.
   הכישורים הדרושים: בוגר/ת שני שלבים קורס לספרנות; רצוי נסיון בעבודה של שנה אחת לפחות; ידיעת השפות עברית ואנגלית.
2. **פקידות/כתבניות עברית־אנגלית**
   להדפסת חומר מדעי באנגלית
   המעוניינים במשרות 1, 2, יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה, ובציון מספר המשרה, לענף כח אדם, מחלקת המנ־הל, אוניברסיטת תל־אביב רמת אביב, 61-390 עד ליום 3.10.73
3. **מזכירה־כתבנית -**
   בבית הספר להנדסאים.
   למשרה מלאה או חלקית.
   שעות התחלת העבודה — גמישות, בין 08.00—12.00.
   הכישורים הדרושים: נסיון בעבודת מזכירות כללית; ידיעת הדפסה עברית טובה; רצויה גם אנגלית.
   מועמדות מתאימות תפנינה למזכירות בית הספר להנדסאים, טל' 414069, בשעות הבוקר ואחה"צ.
   הערה: סטודנטיות לא תתקבלנה לתפקיד.
4. **מכנאית/לבורנטית**
   למחלקה לזואולוגיה באבו־כביר.
   רצוי בוגרת בי"ס ללבורנטים, להכנת מעבדות לסטודנטים.
   העבודה תעסוק עפ"י תוזה מיוחד לארבעה חודשים, עם אפשרות הארכה.
   פניות בכתב יש לשלוח למחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת ת"א אבו כביר, רח' הרצל 155, תל־אביב.

לחברת פרסומים בירושלים

דרוש

אחראי על ארגון והפצה של חומר הסברה

כישורים נדרשים:

1. יכולת ארגון ופקוח על מלאי חומר פרסומי.
2. יכולת קיום קשרים עם גורמים ומוסדות בארץ ובחו"ל.
3. ידיעה מסויימת באנגלית ושפות זרות נוספות רצויות.

בעלי כישורים מתאימים יפנו לת.ד. 29786 תל־אביב (עבור ירושלים).

חברת מיקרולב ישראל בע"מ FXR

אם הנך:

★ **כרסם מעולה** ו/או **חרט מעולה**

★★ בעל נסיון בעבודות מדוייקות ועצמאי בעבודתך

★★★ ורוצה להימנות על צוות מובחר, העושה עבודה מענינת, והנהנה מתנאי שכר מצוינים.

נא פנה לת.ד. 9045 תל־אביב.

למוסד הסתדרותי גדול בצפון תל־אביב

דרושים:

1. **מנהל תיקיון**
2. **עובדי תיקיון**

בדבר פרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 16193, תל־אביב או לה' למדן, טלפון 245311.

למפעל תעשייתי בתל־אביב

דרושה

כתבנית/פקידה

למשרה מלאה

לעבודות משרד כלליות. אנגלית - הכרחית, עם ידיעת גרמנית.

נא לפנות בכתב לת.ד. 332 תל־אביב או לטלפון 254351 קו 37 או 38.

תאמר "לו הייתי..." בוא אלינו - ותהיה!

אתה (את) בעל השכלה תיכונית ומעלה, גיל 25-45, מאמין בעצמך ושואף להכנסה נאה בהתאם לכישוריך

בוא והצטרף למשפחת עמי-חי

קבל אצלנו הדרכה אישית בתל־אביב • ירושלים • חיפה

ותכנס מיד לעבודה מעניינת ומכניסה. פנה בכתב בצרוף קיצור תולדות-חיים אל:

עמי-חי

למוסד טכני בת"א

דרושים

טכנאי פיתוח בתחום האלקטרוניקה

[illegible]

דרושים עובדים

בעלי השכלה תיכונית

דרוש שוער

בעל [illegible]

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אל תאמר "לו הייתי"... בוא אלינו – ותהיה!

אם אתה (את)-

בעל השכלה תיכונית ומעלה;

בגיל 25-45;

מאמין בעצמך ושואף להכנסה גבוהה בהתאם לכישוריך-

בוא והצטרף למשפחת עמי-חי

תקבל אצלנו הדרכה אישית

בתל-אביב * ירושלים * חיפה

ותוכנס מיד לעבודה מעניינת ומכניסה. פנה בכתב בצרוף קיצור תולדות-חיים אל:

עמי-חי בע"מ סוכנים בלעדיים לביטוח חיים של **יהודה** חברה לביטוח בע"מ

תל-אביב: ת.ד. 36221

ירושלים: ת.ד. 2459 • חיפה: ת.ד. 431

למוסד טכני בת"א

דרושים

★ **טכנאי פיתוח בתחום האלקטרוניקה**

תחומי התעניינות רצויים: שמע, מעגלי RF, מעגלים ספרתיים.

★ **שרטט לאלקטרוניקה**

המעוניינים יפנו לת.ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצירוף קורות חיים לשם קביעת מועד לראיון אישי.

— סודיות מובטחת —

לעבודת תרגום מענינת

דרושים עובדים

בעלי השכלה תיכונית

ללא הגבלת גיל, השולטים היטב בשפה העברית בנוסף לאחת או יותר מהשפות הבאות:

* ספרדית, אנגלית, צרפתית, רוסית, ושפות אירופאיות אחרות — עדיפות לתושבי תל־אביב.
* ערבית — עדיפות לתושבי ירושלים והסביבה. **העבודה הנה במשרה מלאה (6 שעות ביום).**

המעוניינים בקבלת פרטים נוספים, מתבקשים לכתוב לת.ד. 33232 מיקוד 61330 תל־אביב (עבור תרגום) בציון פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

דרוש שוער

למפעל באיזור חיפה

למשרה מלאה

הכשורים הדרושים:

— סוג בריאות טוב

— 10 שנות השכלה לפחות

— ידיעת השפה העברית (קריאה, כתיבה, דיבור)

העבודה אינה במשמרות

המעונינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה 31096 (עבור „שוער") בלווית ציון קורות חיים, השכלה והעסוקה קודמת.

דרוש שליח

עם או בלי רכב

בעל רשיון לקטנוע

*

לפנות במקום

מעליות ישראליפט

רח' הקישון 3, אזור התעשיה בני-ברק

עירית ירושלים

המחלקה לחינוך

אגפי הנוער הספורט והחברה

דרושים:

מרכזים,

מדריכים חברתיים,

ומדריכים מקצועיים

בתחומי הדרכה, מוסיקה ומחול

לשנת הפעילות תשל"ד

מדריכים בעלי נסיון בהדרכה מתבקשים לפנות למחלקה לחינוך עירית ירושלים, יפו 34.

מפעל הברום בסדום

מחפש

מהנדס מכונות

לתפקידי ארגון וניהול אחזקה ולתכנון פרויקטים חדשים.

מהמועמד נדרש נסיון של לפחות 3 שנים ועליו לשלוט בשפה האנגלית.

תנאים טובים ועזרה בדיור מובטחים למועמד המתאים.

המעונינים יפנו בכתב לחברת ברום — ים המלח, ת.ד. 75 באר־שבע, מיקוד 84100.

דרושות

עובדות

למפעל מזון

לעבודה אחה"צ מ־16.00—20.00

להתקשר בין 14.00—16.00 לטלפון 782175.

לחברה הנדסית לתאום ופקוח

דרוש

מהנדס בנין / אזרחי

בעל נסיון

לעבודה בצפון הארץ

לפנות בכתב עם פרוט הנסיון לת.ד. 309 רמת השרון 47000.

סודיות מובטחת

מכון ויצמן למדע

דרושים:

* מהנדס בנין

לפיקוח על פרויקט בניה/מעבדות.

הכישורים הדרושים: נסיון בפיקוח על כל עבודות הבנין והבינוי.

תנאי העבודה הם לפי חוזה מיוחד, לתקופת הבניה, למשך שנתיים.

משרה 217.

* מהנדס אלקטרוניקה בכיר

לניהול מעבדה למחקר ולפיתוח.

הכישורים הדרושים: תואר שני באלקטרוניקה ונסיון של 5 שנים לפחות, כולל ידע במחשבים זעירים A.D.L.

שליטה בשפה האנגלית הכרחית.

משרה 218.

* טכנאי אלקטרוניקה בכיר

הכישורים הדרושים: בוגר בית ספר לאלקטרוניקה עם נסיון של 5 שנים במעבדה, כולל הפעלת מחשבים זעירים A.D.L. ומערכות אלקטרומכניות.

משרה 219.

על המעוניינים לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, למח' המנגנון, ת.ד. 26 רחובות, 76100, בציון מספר המשרה.

פריז־אור בע"מ

אבן גבירול 30 תל 251261 ת"א

דרושים:

מנהלי חשבונות

סוג ג' בהנהח"ש — 3 שנות נסיון לפחות למקומות העבודה הבאים:

1) משרדנו בתל־אביב
2) בית האריזה בנתניה
3) בית האריזה בגדרה
4) בית האריזה באשקלון

רצוי תושבי המקום

נא להתקשר לקביעת ראיון 251261(03) ליהודה.

למוסד צבורי

דרושים:

מזכירה בכירה ונער/ה לשליחויות

נא לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים. לת.ד. 4265 מיקוד 61040 תל־אביב.

חברת שווק בסביבת חולון

מחפשת עוזר למנהל חשבונות עצמאי

למשרה מלאה (5 ימי עבודה בשבוע)

הכישורים:

א. בעל נסיון בהנהלת חשבונות כולל יבוא.

ב. שליטה בשפה העברית וידע באנגלית.

לפנות בהצעות בכתב יד כולל נסיון ומשכורת מבוקשת לת.ד. 7095 מס' 111.

מתפנה לתפקיד ניהולי

מהנדס תעשיה וניהול / כלכלן תעשייתי M.Sc

נסיון בארץ ובארה"ב בתחומי יצור מערכות, מידע, השקעות.

ארגון וניהול פרויקטים בהיקף ארצי והכרה וקשרים במשק הישראלי

לפנות ת.ד. 627, תל־אביב

ביה"ס להנדסאים

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

דרושים:

1. **מזכירת מנהל** — בוגרת בי"ס תיכון לאחר שרות צבאי, רצויה השכלה אוניברסיטאית, שליטה מוחלטת בעברית וידיעת אנגלית, כתבנית בעברית ובאנגלית, בעלת נסיון בעבודות משרד של 5 שנים לפחות.
2. **פקידת מזכירות לימודים** — בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי, נסיון בכתיבה במכונה עברית, כושר קריאה והגהת טכסטים באנגלית, נסיון קודם בעבודה משרדית.
3. **פקידת הרשמה** — בוגרת בי"ס תיכון לאחר שירות צבאי, שליטה בעברית על בוריה, כושר לקיים מגע נאות עם קהל. מקום העבודה: קרית הטכניון.
4. **כתבנית** — בוגרת בי"ס תיכון לאחר שירות צבאי, שליטה בעברית ובאנגלית, נסיון 3 שנים בעבודות משרד, ובכתבנות בשתי השפות. מקום העבודה: קרית הטכניון.
5. **מהנדס מכונות** — לאחר שירות צבאי, בעל נסיון בתכנון ובמעשה למשרה מלאה בהוראה בתכנון, רצוי בעל רשיון הוראה. מקום העבודה: סניף ביה"ס בתדגלים.
6. **הנדסאי מכונות** — משוחרר צה"ל, בוגר ביה"ס להנדסאים במגמה למכונות, לעבודת הדרכה ותכנון. מקום העבודה: בסניף ביה"ס במגמה למכונות בתדגלים.
7. **עובד טכני** — משוחרר צה"ל, בוגר בי"ס מקצועי — רצוי במגמות מסגרות מכנית או חרושת כלים או מכשירנות. מקום העבודה: במגמה למכונות בתדגלים.
8. **שרת ומשכפל** — לעבודות נקיון ושכפול. מקום העבודה: קרית הטכניון.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב בלבד להנהלת ביה"ס, ת.ד. 4459 חיפה, מיקוד 31040 ולצרף קורות חיים.

דרושים

לבית ספר לאומני בנייה (במרכז הארץ)

מדריכים מקצועיים

להדרכת מתלמדים

במקצועות:

הבנאות, הטייחות והרצפות

תנאים טובים למתאימים

הסודיות מובטחת

המוסד להכשרה וייעול הבניה, תל־אביב, ת.ד. 33264, בנין „הדר־דפנה", שד' שאול המלך 41 אגף ד', קומה ד' חדר 409, טלפון 266228, 266229.

למוסד ממלכתי בת"א

דרושים צעירים

המוכנים להשקיע כשרון ומרץ בעבודה קבועה! מענינת! ובלתי שיגרתית!

דרישות המשרה:

* השכלה תיכונית מושלמת (בגרות לפחות)
* אחרי שרות צבאי מלא. (עדיפות לנסיון בפקוד)
* כושר בריאות תקין
* עד גיל 30.

● **מעוניינים** מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת"א, מיקוד 61170 ולצרף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים. (רק בעלי נתונים מתאימים ייענו).

— סודיות מובטחת —

למעבדה מכנית העוסקת בנושאים בטחוניים

דרושים

● **מהנדס מכונות**

● **טכנאי מכונות**

לעבודה בפיתוח נושאים לא שיגרתיים המקיפים תחום פעילות נרחב.

מקום העבודה תל־אביב.

דרישות: כושר ניהול עצמאי של פרויקטים החל בתכנון וכלה ביצור וניסוי.

בפרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 17021 תל־אביב מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי

— סודיות מובטחת —

אם הנך בוגר בית־ספר מקצועי ארבע־שנתי או מסיים מקצועי תלת־שנתי במגמת מסגרות או מכונאות והנך מעונין בעבודה מעניינת ורבת־אתגר במפעל מודרני.

בוא אלינו

ונכשירך לתפקידך בקורס שיערך במקום העבודה.

במשך הקורס ינתן שכר, ותנתן עזרה בדיור.

תוזמן לראיון לאחר שתפנה לת.ד. 7084 תל־אביב, מיקוד 61070.

مكزامن الأصل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • •

דרושים

• • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מקור
שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מנהל מפעל מתכת — נסיון בניהול ייצור.
- מנהל מפעל — נסיון בקונפקציה.
- מנהל מרכז מכירה (מזכירה) — לחברה פרטית.
- מנהל משק והנהלה — לחברה גדולה.
- מהנדס מכונות מנוסה — [illegible]
- כלכלן בכיר — עוזר למנהל חברה.
- מנהל חשבונות בכיר — לחברה תעשייתית.

מקור לשרותכם!

"מקור" תל־אביב, רח' גורדון 65, ת.ד. 33356, טל. 248211

מפעל בת"א מחפש

עובדים ועובדות

לעבודות חיוט והרכבה באלקטרוניקה

•

בתשובה נא לפנות 17021 תל־אביב מיקוד 61170, בצרוף קורות חיים.

— סודיות מובטחת —

מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ
חברת בת של חברה אמריקאית

דרוש/ה

מחסנאי/ת

חלקי חילוף בשטח האלקטרוניקה

בעל/ת נסיון אחרי שרות צבאי.

נא לפנות בכתב עם פרוט השכלה ונסיון מקצועי אל מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ, קרית וייצמן, ת.ד. 102 רחובות, טלפון (03) 956751

סודיות מובטחת

לחברה גדולה בענף המזון

דרוש למחסן בתל־אביב

מחסנאי/מלגזן

הכישורים הדרושים:

* גיל 25—35
* ידע ונסיון בהפעלת מלגזה חשמלית.

המעונינים יפנו בכתב אל 7095 תל־אביב עבור מספר 112.

לצה"ל דרושים לעבודה באזור ת"א

טכנאי ייצור

- בדבר פרטים נא לפנות בכתב לד.צ. 1190.

לחברה מסחרית בתל־אביב

דרושה

נערה למרכזיה

ולעבודות עזר במשרד

עדיפות תנתן למועמדות היודעות להדפיס במכונת כתיבה

לפנות עם ציון ההשכלה לת.ד. 16284 תל־אביב עבור „מרכזנית".

למפעל תעשייתי גדול בשטח האלקטרוניקה
בסביבות תל־אביב

דרושים:

1. **מבלטן-** בוגר בית ספר מקצועי 4 שנתי במגמת חרושת כלים, עם 7 שנות נסיון לפחות, עד גיל 40.
2. **אחראי למחסן תוצרת גמורה-** התפקיד: קבלה והוצאת סחורות, רישום והכנת חומר למחשב, ארגון המחסן והחזקתו. בעלי נסיון 3—5 שנים בעבודות מחסן טכני, התמצאות בציוד חשמלי תעשייתי, ידיעת השפות עברית ואנגלית או גרמנית.
3. **חשמלאים מעולים-** בעלי נסיון בהרכבה וחיווט לעבודה במחלקת לוחות חשמל.
4. **מסגרים רתכים-** בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת מסגרות כללית לעבודות הרכבת לוחות חשמל.

המעוניינים יפנו בכתב בציון קורות חיים תוך הדגשת נסיונם הקודם והכשרתם המקצועית לת.ד. 2644 רמת־גן מיקוד 52100

— סודיות מובטחת —

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בע"מ

דרושים לעבודה במשרדנו בת"א

1. **מזכירה בכירה** השולטת היטב בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה.
2. **נהג אישי למנהל בכיר** רצוי עם נסיון קודם בתפקיד.

נא לפנות אל כמנהל המנגנון ת.ד. 142 חדרה, 38100, טלפון 063-24582.

נייר מעולה לכל מטרה

ליובל גד בע"מ

דרוש

לעבודה במרכז הארץ

מנהל עבודה

לעבודת גמר

נסיון באתרי בניה — יתרון

נא לפנות ליובל גד בע"מ ת.ד. 3035 תל־אביב, 61030.

דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

לעבודה ביחידה מרכזית להנדסת יצור בחברה גדולה.

רצוי נסיון של 3 שנים.

לפנות בכתב עם קורות חיים ונסיון מקצועי אל: כרמון — הנדסת תעשיה וניהול, רח' בן־יהודה 211 א' ת"א טל. 452061, בין השעות 8.30—13.00.

דרוש איש מכירות

למערכות סטריאו

באזור חיפה

רצוי עם נסיון קודם ובעל רכב.

לפנות בכתב לת.ד. 28085 ת"א.

דרושה מזכירה

למכון הדסה לייעוץ בירושלים

בעלת השכלה תיכונית

שעות העבודה מ־8.00 עד 15.00

ידיעת הדפסה עברית הכרחית.

לפנות ת.ד. 1406 ירושלים טל. 02-222151

דרוש אורג

למפעל אריגה בסביבות קרית־אריה — לעבודת אריגה פשוטה כ"כ משמרות, נוליס אוטומטיים, תנאים טובים.

לפנות טל. 51518 ת"א משעה 8 בבוקר עד 1 בצהריים.

למ.מ.מ. בני־ברק

דרושים

* **מכונאי רכב**
* **בוחני רכב לרשוי**

לטלפן בשעות העבודה 780892

אומן
מפעל סריגה בע"מ
קרית־גת

דרוש

טכנאי ייצור

עם 2—3 שנות נסיון בתעשיה.

לפנות בכתב יד לאומן ת.ד. 89 קרית־גת, מחלקת כח אדם.

מהנדס בנין

עם המש שנות נסיון במקצוע ניהול ופקוח, מתפנה

בהצעות רציניות נא לכתוב לת.ד. 8191, רמת־גן.

רואה חשבון

בעל נסיון עשיר בחשבונאות כספים ותמחיר ומנהל

מעונין במשרה עד שעה 13.00—14.00

ת.ד. 1334 למס' 52646/ד' תל־אביב

בית אבות „משען"
רמת־אביב
רח' ברודצקי 68
טלפון 413212/3

דרושה אשה

להפקיד מטפלת בחדרי חולים, יום עבודה מפוצל אפשרות דיור במקום לאדם יחיד.

לחברה מסחרית

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עצמאי/ת

בפרטים: השכלה, גיל, נסיון לפנות לת.ד. 23000

בחורה ללא קשרים! בוגרת אוניברסיטה, מדברת שפות, בעלת הופעה ונסיון ביחסי צבור, דילות, אירות בועידות וירידים. מעונינת בעבודה בת"א, ירושלים וחיפה לפנות ת.ד. 13039 ירושלים

רואה חשבון מתפנה בקרוב

נסיון רב במס הכנסה ובחברות בניה

בהצעות רציניות לפנות ת.ד. 187 טבריה עבור מנה"ח

למשרד רואה חשבון דרושים: א. פקיד ביקורת מעולה. ב. מנהל חשבונות עצמאי. אפשרי גם חצי יום עבודה. לפנות לת.ד. 29343 תל־אביב

דרוש נהג סמי טריילר ו/או רכב כבד

לפנות: חיפה ת.ד. 31000 מיקוד 70

הנדסאי מכונות

נסיון 6 שנים בתעשיה

מחפש עבודה בירושלים

אפשרי גם ניהול אחזקה.

ת.ד. 8359 ירושלים.

לעבודה אחראית במפעל מבוסס

דרושים:-

1. **טכנאי אלקטרוניקה**

לאחזקת מכשור מדידה

המשרה מותאמת לבוגר בית ספר מקצועי, בעל נסיון של שנה לפחות בעבודת אחזקה למכשור אלקטרוני.

2. **נקבנית אנגלית**

בעלת נסיון של שנה לפחות.

המעונינים יפנו לקביעת ראיון לת.ד. 75 יהוד, מיקוד 56100, או בטלפון 757211 למחלקת כח־אדם.

פולגת

לויטלגו
מפעלי טקסטיל בע"מ

דרושה

מזכירה/טלפוניסטית

למשרה מלאה

שעות העבודה 7.30 עד 16.00

דרושה ידיעה מושלמת בהדפסה בעברית, רצוי באנגלית.

תנאים מצוינים למועמדת המתאימה

נא לפנות טלפונית ל־779121 למר ורד.

ויטלגו

גלנויט [ישראל] בע"מ
אזור התעשיה אבן יהודה (קיסריה)

למפעלנו דרוש

מתכנן מערכות בכיר

ליחידה לעיבוד נתונים בהקמה.

כישורים:

* הנדסת יצור
* נסיון — מינימום שנתיים בפיתוח מערכות לתכנון יצור והנהלת חשבונות במפעל תעשייתי.
* ידיעת השפות גרמנית ו/או אנגלית — יתרון.

למועמד המתאים סיכוי לעמוד בראש צוות התכנון של היחידה.

נא לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם למנהל האדמיניסטרטיבי לקביעת ראיון.

סודיות מובטחת

לבנק דרושים

* **עובדים במסלקה**

בעבודה חלקית לפי שעות.
שעות העבודה מ־3.00 אחה"צ עד 8.00 בערב
ופעם בשבוע עד לאחר חצות.

* **פקידים לעבודות עזר בהנהלת חשבונות**

שעות העבודה כישעה 11.00 עד 5.00 אחה"צ.

לפנות לת.ד. 33157 ת"א 61330, עבור מספר 768.

למפעל מזון גדול בצפון הארץ

דרושים:

1. **מנהל חשבונות עצמאי**
2. **לבורנטית מנוסה**

•

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 114 חצור הגלילית. וכן טלפון 067-37473.

לחברת יבוא —
מוצרי בית חשמליים

דרושים

א. **מנהל מכירות**
ב. **סוכני מכירה לחנויות**

הכישורים: נסיון בענף, רשיון נהיגה

חיפה — ת.ד. 5170.

מכתשים באר־שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרושים למחלקת אחזקה

• חשמלאים

הכישורים: ידע מקיף בחשמלאות, התמצאות במערכות פיקוד ובקרה, קריאת תכניות חשמל מורכבות, ידע מקיף במנועי חשמל ובהגנות למיניהן; יועדפו מועמדים יוצאי ח"א במקצוע חמ"ים (פרק א'); יתקבלו גם חשמלאי רכב ו/או חשמלאי ציוד קרקע; יועדפו בעלי נסיון בתעשיה; תנאי שכר בהתאם לכישורים.

• מכשירנים

לצורך אחזקת מערכות מכשור תעשייתי מורכבות.

הכישורים: ידע כללי במערכות פניאומטיות; ידע כללי במערכות אלקטרוניות; רצויים בוגרי בתי"ס במגמות הנ"ל; יועדפו בעלי נסיון קודם בשטחים אלה; תנאי שכר בהתאם לכישורים.

תנאי העסוקה מעולים למועמדים המתאימים.

סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצרוף קורות חיים למחלקת כוח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84100.

חרט

לך אנו זקוקים

אם הנך בוגר בי"ס מקצועי ארבע־שנתי, או סיימת בי"ס מקצועי תלת־שנתי במגמת חרטות ו/או יש עמך נסיון בעבודות חרטות, נשמח לשוחח אתך בקשר להעסקתך במפעלנו.

באם תימצא מתאים, מובטחים לך תנאי שכר טובים כולל עזרה בדיור וכן מקום עבודה מעניין ובעל אתגר בדרום הארץ.

הינך יכול לפנות לת.ד. 33274 ת"א מיקוד 61060.

דרוש מנהל חשבונות

סוג ד' ומעלה

הכישורים הדרושים:

ידיעה של השפה האנגלית מעל לממוצע — הכרחית. נסיון רב ומגוון בהנהלת חשבונות, הכנת פקודות יומן, ניהול חשבונות עו"ש, התאמת חשבונות והכנת משכורות.

משרה טובה לאדם המתאים.

רצוי תושב חולון — בת־ים.

נא לפנות בכתב־יד תוך ציון גיל, קורות־חיים ונסיון קודם. **סודיות מובטחת.**

תקליטי סי בי אס (ישראל) בע"מ ת.ד. 681 ת"א 61000 עבור מנהל־חשבונות.

CBS

WANTED

בוגרי תיכון (גברים) לאחר שרות בצה"ל לתפקידי הפעלת מחשב

המועמדים המתאימים יקבלו הכשרה במחשב מהגדולים בארץ. העבודה במשמרות.

- המעונינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה 31096 (עבור „מפעילי מחשב") בציון קורות חיים, ציוני בחינות הבגרות ומספר טלפון להתקשרות.

דרושים בחורים צעירים

יוצאי צבא

להרכבת אצטבאות כבדות

(רצוי ידע במסגרות)

למתאימים תובטח עבודה מעניינת ומגוונת

לפנות למשרדנו הראשי:

„מירומית" — מונטיפיורי 44 תל־אביב, טלפון: 611481